Bilgilik

2

ismailhakkialtuntas.blogspot.com
2021

Başlangıç: 28.01.2021

Bitiş : 27.05 2021

İSBN:

Dizgi : İsmail Hakkı Altuntaş

Kapak :

Baskı- Cilt :

2021

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Hiç kimseyi

sizi duasına katmayacak

kadar kırmayın….

Hz. Fatıma aleyhisselâm

4 Bilgilik

İÇİNDEKİLER

Peygamberimiz Bize Şahit Olsun

Şeyh İzzüddin bin Abdüsselâm der ki:

"Peygamber'in (sallallahü aleyhi ve sellem) özelliklerinden biri de, yüce Allah'ın O'nun ümmetini adaletli hâkimler makamında kılması ve ümmetinin hesâb gününde, insanlar üzerinde şahitlik yaparak onlara gönderilen **Peygamberlerin, teblîğ vazifelerini tastamam yaptıklarına dâir hüküm vermeleridir. Halbuki böyle bir özellik, diğer Peygamberler de bile bulunmamaktadır.**"

Bilindiği gibi, Yüce Allah bir âyetinde şöyle buyurmaktadır: "

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ اُمَّةً وَسَطاً لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيداًۜ وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلٰى عَقِبَيْهِۜ وَاِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً اِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللّٰهُۜ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُضِيعَ اِيمَانَكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٣﴾

*İşte böylece, siz insanlara şahit olasınız, peygamber de size şahit olsun diye sizi aşırılıklardan uzak bir ümmet yaptık. Biz bu yöneldiğin kıbleyi özellikle resule uyanlarla sırt çevirenleri açıkça ayırt edelim diye belirledik. Bu, Allah'ın hidayet verdiği kimselerden başkasına elbette ağır gelecektir. Allah imanınızı asla zayi edecek değildir. Çünkü Allah insanlara karşı çok şefkatli, çok merhametli*dir. [Bakara suresi, 143]

Buhârî, Tirmizi ve Nesâî Ebû Saîd el-Hudrî'den rivayet eder. O şöyle demiştir: "Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellembuyurdu:

"Nûh (aleyhisselâm) kıyamet günü çağrılır ve: "Tebliğ ettin mi?" denilir, O da: "Evet" der. Ümmeti çağırılıp: "Nûh size tebliğ etti mi?" diye sorulur. Onlar da: "Bize kimse gelmedi, kimse birşey tebliğ etmedi!" derler. Bunun üzerine Nuh'a denilir ki: "Sana şahitlik yapacak var mı?" O da: **"Bana, Muhammed ve O'nun ümmeti şahitlik yapacaktır!"** der. İşte bu, yukarıda mealini gördüğümüz âyetin, haber verdiği şeydir.

Siz de bunun üzerine çağırılır ve Nûh (aleyhisselâm)'ın, Allah'ın risâletini kavmine tebliğ ettiğine dâir şahitlik edersiniz..."

Ahmed, Nesâî ve Beyhekî'nin Ebû Saîd el-Hudrî'den rivayetleri ise şöyledir: Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu:

"Kıyamet günü bir peygamber getirilir, yanında bir kişi bulunur. Peygamber gelir; yanında iki kişi bulunur. Bâzılarının ise daha çok... O Peygamberlere: "Tebliğ ettin mi?" diye sorulur. Onlar da cevaplarında: "Evet" derler. Kavimleri çağrılıp sorulur: "Bu size tebliğ etti mi?" diye. Onlar: "Hayır tebliğ etmedi" derler. Peygamberlere: "Peki size şahitlik yapacak kimdir?" denilir. Onlar da: **"Ümmet-i Muhammed"** derler. Bunun üzerine Ümmet-i Muhammed çağırılır, onların tebliğ ettiklerine şahitlik ederler. Sonra onlara hitaben: "Siz, bu Peygamberin tebliğ ettiğini nereden biliyorsunuz?" diye sorulur. Onlar da derler ki: **"Bizim Peygamberimiz bize bir kitap getirdi. Bu kitab da sizlere, çeşitli âyetleriyle bu peygamberlerin tebliğ ettiklerini haber verdi. Biz de hiç tereddüt etmeden bu kitâb'ın (Kur'ân'ın) bu haberini dahî aynen inanıp tasdik ettik."** Onların bu cevâbı üzerine de kendilerine denilir ki:

"Evet, sizler gerçekten doğru söylüyorsunuz!"

İşte bu: "Böylece biz sizi bir orta ümmet kıldık" mealindeki âyet-i celîlenin haber verdiği hakikattir. Bu âyetin söylediği Ümmet-i Vasat'ın mânâsı da, adaletli, faziletli ümmet demektir."

İbn-i Sa'd'ın Ali'den rivayeti de şöyledir: Peygamber (sallallahü aleyhi ve sellem) seriri [Tahta karyola] üzerine konulduğu zaman ben insanlara dedim ki:

"O'nun cenaze namazını kılarken, hiç biriniz insanlara imam olamaz! O, sağken de, vefatı halinde de sizin imamınızdır! Grub grub içeri giriniz, saf saf durunuz ve O'nun namazını kılınız." **Onlar da grub grub gelip böyle yaptılar. Bilinen cenaze duasını da**

okumadılar. Tekbir aldıktan sonra sâdece: **"Esselâmü aleyke eyyühennebiyyü ve rahmetüllahi ve berekâtühü."** "Ey Allah'ın Peygamberi, Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun!" diyerek selamladılar ve sonra da:

"Allah'ım bizler şahitlik ederiz ki, senin Peygamberin senin O'na indirdiğin kitabını tebliğ etmiştir! Ümmetine hakkıyla yol gösterip nasîhatta bulunmuştur, senin yolunda hakkıyla cihâd etmiştir! Tâ senin dînin izzet ve kuvvet bulup yerleşinceye kadar, nasihat ve cihâdında devam etmiştir. Allah'ım, sen bizleri O'na indirdiğin Kitâb'a hakkıyla uyanlardan eyle ve bizlere dînimizde sebat ver! Bizi yarın âhirette O'na kavuştur!" İşte bâzıları böyle dua ediyor, bâzıları da bu duaya amîn diyordu. Erkekler bu şekildeki cenaze namazlarını bitirdikten sonra kadınlar, sonra da sabiler edâ ettiler."

İmâm Celâlüddîn Abdurrahmân Suyûtî/ El-Hasaısu'l-Kübrâ/Peygamber Efendimiz Ve Mu'cizeleri

Şairler, Her Vâdide Şaşkın Şaşkın Dolaşırlar

Şeytanların ise kime ineceğini size haber vereyim mi?

Onlar, günaha, iftiraya düşkün olan herkesin üstüne inerler. Bunlar, (şeytanlara) kulak verirler ve onların çoğu yalancıdırlar. Şairler(e gelince), onlara da sapıklar uyarlar. **Baksana onlar her vâdide şaşkın şaşkın dolaşırlar.** Ve onlar yapamayacakları şeyleri söylerler. Ancak iman edip iyi işler yapanlar, Allah'ı çok çok ananlar ve haksızlığa uğratıldıklarında kendilerini savunanlar başkadır. Haksızlık edenler, hangi dönüşe (hangi akıbete) döndürüleceklerini yakında bileceklerdir. (Şuarâ 26/221-227)

Gazi Bora Giray Han'ın Mısraları

Râyete meylederiz kâmet-i dil-cü yerine

Tuğa dil bağlamışız zülf-i semen-bû yerine

Severiz esb-i hünermend-i sabâ-reftarı

Bir perî-şekl sanem, bir gözü ahu yerine

Gönül çekici sevgili endâmı yerine Bayrak aşığıyız

Sevgilinin hoş kokulu saçları yerine Tuğa gönül vermişiz

Tapılacak (Sanem: İnsan şeklinde put) kadar güzel, ceylan gözlü yerine

Gazâ yolunda rüzgâr gibi uçan küheylânı severiz.

Şiir, bütünüyle bir şaheserdir. Bayrak-sevgili endâmı, sevgilinin saçı-at kuyruğundan yapılmış tuğ münasebetleriyle başlayan bu gazelin açıklanması sayfalarca sürer. Burada şu kadarını işaret edelim ki:

Sabâ rüzgârı gibi giden attan bahseden üçüncü mısra yüksek sesle ve hakkı verilerek okunduğunda, süratle koşan atın nal sesleri yankılanır.

Yalancılık

Son yüzyıllarla ilgili tartışmalarda gözden kaçtığını düşündüğümüz bir durumun belirtisidir bu. Örneğin, Hannah Arendt gibi çok okunan bir yazar, "Truth and Politics" ("Hakikat ve Siyaset") yazısında, **Zerdüştçülük dışında büyük dinlerin hiç birisinde yalancılığa ölümcül günahlar arasında yer verilmediğini, yalan söylemenin ancak puritan ahlâkçılığın yükselmesiyle ciddi suç olarak görüldüğünü ileri sürebilmektedir** (Peter Laslett ve W.G. Runciman, (der.) Philosophy, Politics and Society, 3.cilt [New York: Barnes and Noble, 1967], s. 108).

Üç Oktav

Neylerde kamışın arka yüzünün tam ortasına rastlayan bu delik, Revnakoğlu'na göre Osman Dede (ö:1730)'ye "Kutb-i Nayi" ünvanının verilmesine sebeb olmuş ve ilk defa o'nun tarafından açılmıştır. Revnakoğlu bu konuyu bir makalesinde şu şekilde açıklamaktadır.

"Yenikapı Mevlevihanesi şeyhi merhum Abdulbaki Dede'den bizzat dinlediğime, Saadettin Kaynak'ın, yine Baki Efendi'den ve Tahiru'l-Mevlevi'den naklen fakire söylediklerine göre; Osman Dede'ye sonradan Kutb-i Nayi denilmesi, nay'ın tam yansına rastlayan kısmında, arkada bulunan tek deliği açarak ney'e üç oktav ses kazandırmış olması cihetiyledir. Evvelce bu delik mevcut değil iken neyde ancak bir oktav ses vardı." **Fakat bu görüş, neyde Hz. Mevlana'dan bu yana yedi delikten söz edilişinden dolayı, rivayetten öteye gidememiştir.**

Ehl-i Beyt

Biz çaker-i dirine-i Mahbub-i Huda'yız

Babında gedayız

Da'va-zen-i hubb-i neseb-i al-i abayız

Erbab-ı vefayız

"Biz Allah'ın sevgilisi Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemin ezeli kuluyuz, kapısında eL açıp inayet bekleyen yoksuluz. Al-i aba soyundan gelenleri sevme davasında olanlardanız, çünkü vefa erbabıyız"

Osman Şems

****

Bulmak istersen eğer dilde safa-yı sermedi

Koyma elden hubb-i evlad-ı Cenab-ı Ahmed'i

"Gönülde sonsuz saadeti yakalamak istersen Hz. Peygamber'in evladını, yani O'nun soyundan gelenleri sevmelisin"

Osman Şems

******

Âleme ferman-ferma olsa da âdem demem

Şol kişi kim çaker-i al-i Şeh-i merdân değil

"Bir kimse Şah-ı merdan olan Hz. Ali'nin aline kul köle olmadıkça cihana hüküm yetirse de bir kıymet ifade etmez, ben ona adam demem"

Osman Şems

******

Ne ehl ü ne hanuman anaydın

Ger sen ulu hanedanı görsen

"Eğer sen bu yüce hanedam görseydin, kendi evini barkını, malını mülkünü anmaz, kendi varlığınla övünmezdin"

Kadı Burhaneddin

******

Ben evlad-ı Resul'üm ta be mahşer ederim elbet

Yezide ehline ensabına etbaına la'net

Muhibb-i bende-i al-i abayı iki alemde

Şeref a'dasına hasm-ı kaviyim eylemem hürmet

Şeref Hanım

******

26 Bilgilik

Kuş Dilinden

Güvercin ve kumrular durmadan hû çeker, sevgiliye giden yolu sorarlar.

Kû? Kû? Nerede? Nerede? sorusunu tekrarlarlar.

Tilki kürkü satan bir köylünün mahallî şivesiyle dilkû! dilkû! şeklindeki bağırışlarını Mevlânâ dil kû? dil kû?(Gönül nerede? Gönül nerede?) şeklinde duymuş

Leylek, Lak! Lak! adını şehâdetinden alır: el-mülkü leke, el-emrü leke, el-hamdü leke, el-izzü leke! mülk senindir, emir-fermân senindir, hamd sanad ır, izzet ve şeref sana âittir!

Sırr-ı vahdet Mantıkut-tayr est Câmî leb be-bend,

Cüz Süleyman râ neşâyed fehm-i îyn esrâr râ.

**

Ey Câmî! Sus ki, sırr-ı vahdet kuş dilidir.

Bu esrâr-ı anlamak Süleyman□dan gayrisine lâyık değildir!

Allah Teâlâ, Dostlarına, Hava Atanı Sevmez

Şakîk-i Belhî ile Ebû Türâb Nahşebî, Bâyezîd-i Bistâmî'yi ziyâret etmişlerdi. Sofra hazırlanmıştı. Şakîk ile Ebû Türâb, Bâyezîd'e hizmet eden bir gence, **"delikanlı gel, yemeği berâber yiyelim**", dediler. Genç "ben orucum", dedi.

Ebû Türâb, "**gel bizimle ye, bir ay oruç tutmuş kadar sevap alırsın**", dedi. Fakat genç bu teklifi reddetti.

Sonra Şakîk, "**gel, bizimle ye, bir sene oruç tutmuş kadar sevap kazanırsın**", dedi. Fakat genç, bu teklifi de kabul etmedi. Bunun üzerine Bâyezîd-i Bistâmî

"Allah'ın gözünden düşen şu herifi ne dâvet edip durursunuz?!", dedi. Bundan bir sene sonra bu genç hırsızlığa başladı, onun için yakalandı ve eli kesildi.

Arûsî, Netâicü'l-efkâri'l-kudsiyye, IV, 204 [trc. 419]. Krş. Attâr, Tezkiretü'l-evliyâ, s. 155-156.

Sen Kendine Benim Yerime Şükret

Hallac:

"İlahi! Sana nasıl şükredileceği hususunda aczimi biliyorsun; o halde Sen kendine benim yerime şükret. Zira şükür sadece Sana'dır"

Kutadgu Bilig (haz. Reşid Rahmeti Arat) Ankara 2003, 33, 392.

Türkçede Tanrı Kelimesi İle Allah Lafzı Birbirine Çok yakındır

Tabiatıyla geç iş devri devam ettiği için eserde kullanılan kavramsal çerçeve Türkçe'dir. Kutadgu Bilig'te Arapça "Allah" sözünün yerine tengri,   idi, (efendi-sahip),   ugan, (her şeye gücü yeten)   bayat rabb,   ve ilah kavramları kullanılır. Bununla beraber Tanrı'yı çeşitli terimler le ifade eden Yusuf Has Hacib'in Tanrı ifadesini karşılayan ıstılahlar içerisinde husus i yeri "Tengri" kavramına verdiği de bir gerçektir. Devrin kavram haritasını objektif bir gözle vermekle beraber, Allah lafzını tercih eden Kaşgarlı Mahmud'un ortaya koyduğu veriler,   geçiş devrinde yaygın kullanımın Tengri olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla beraber Tengri kelimesi, Arapça ve Farsça dini tabirler karşısında gittikçe geriler. Tengri kelimesinin Kutadgu Bilig'de bazen Arapça kullanıma uygun olarak Teala (Tengri Teala) ile birlikte kullanılması bunu gösterir.

…

Teşekkül dönemi Türk düşüncesinin teorik çerçevesi, özü, kurucu unsurları Kutadgu Bilig'de cem edilirken; bu özün pratik tarafı, hayata yansımaları Divdnü Lügati't-Türk'de görülür. Yusuf Has Hacib idealleri, Kaşgarlı Mahmud da bu ideallerin nasıl ete kemiğe büründürüldüğünü göstermiştir.

Nitekim eski Türkler'in Tengri, yalavaç, ve tamu kelimelerini kullanımlarına mukabil Kaşgarlı Mahmud, Allah, resul, nebi ve cehennem kavramlarını tercih eder.

Evlenme Gecesi

Hz. Fatıma aleyhisselam annem ile Hz. Ali kerrem'allahü veche radiyallâhü anh Berat gecesi nikahları kıyılmıştır. Yeni evlenecekler için bu geceyi kendilerine nikah ve vuslat gecesi tercih etmeleri uygundur

Şeyh Hüseyin Vassaf Efendinin Bir Mektubu

Divanı Kebir Notlar

“Ben aşkla pişmiş, olmuşum; ne hamım, ne ham tamahlara kapılmışım; Tanrı hamurumu aşkla yoğurdu benim”

“Aşkın olgunluğu, sevenle sevilenin birleşmesindedir, beri gelin: yağla unun, bir daha ayrılmayacak kadar karılmasından meydana gelen bulamaç gibi karılın, katışın birbirinize”

***

“Hani buğday bir yıl altın pahasınadır, bir yıl toprak pahasına; şekliyse neyse odur gene. Demek ki buğdayın şeklindeki değer, aşka göre meydana geliyor”

Mevlânâ, Fîhi mâ fih, Türkçe terc. Abdülbâki Gölpınarlı, İstanbul 1959., s. 119.

İnsan melek olunca, kılıçtan emin olur, artık onun Süleymandan korkusu kalmaz. Çünkü Süleyman’ın hükmü, tesiri şeytanadır, meleğe değildir.

Mesnevî V, (b. 3185-3186).

Yüzü Kapatmaktan Başka Çare var mı

Musa, Tanrı ile Konuştu

Senin için ne yapabilirim

- Seni sevdiğim gibi sev beni.

…

"Musa'nın Allah'la konuştuğu dağ, biri gelip ona dokunup ölmesin diye korundu."

"Musa ikinci tabletleri getirdiğinde yüzü o kadar parlaktı ki halkına hitap ederken ölüme sebebiyet vermemek için yüzünü kapatmak zorunda kaldı."

İnsan Bu Dünyadan Ne İster ki

“Ne bilgi ne de şöhret istiyorum.

Tek istediğim beni anlayabilen ve rahatlatabilen, kendi sevgisini doğuran sempatik, tutku dolu bir yürek!

"İstediğim şey aşk.

"Acılarımı anlayan güzel bir kadın olsaydı, onun için ölmeye razı olurdum.

“Beni yürekten sevebilecek güzel ya da çirkin bir kadın olsaydı, onun için ölmeye hazır olurdum.

“Karşı cinsten istediğim şey aşk.

“Tanrım. Ne bilgi ne ün ne de para istiyorum. Bana bedenine ve ruhuna sahip olabileceğim, Cennet Bahçesinden bir Havva verebilirsen çok mutlu olurum.”

(Uzak Kıyı: Yu Dafu‟nun “Batış” Öyküsü, s.9-10)

Yeter

Yeter artık ormana gidiyorum ve kurdukları tuzaklara aldırmıyorum isterlerse beni yakalasınlar

Yeter artık ormana gidiyorum ve yaşlı tuzakçıların öğütlerine aldırmıyorum isterlerse beni yakalasınlar

Orman onların olduğunca ejderlerin ejder olmadığına ve cadıların cadı olmadığına inanmama izin vermiyorlar

Kırmamak için onları kurallarını öğreniyorum

Yalnız, yalnız ejderi öldürenler anlar ormanın şarkısını...

(Alıntı… **Resim Sanatının Ezoterik Boyutları …Jale KAHRAMAN)**

Mary ve Max (2009) Mary and Max

92 dk

Yönetmen:

Adam Elliot

Senaryo:

Adam Elliot

Ülke:

Avustralya

Tür:

Animasyon, Komedi, Dram

Vizyon Tarihi:

15 Ocak 2009 (ABD)

Dil:

İngilizce, Yiddish

Müzik:

Dale Cornelius

Oyuncular

Toni Collette

Philip Seymour Hoffman

Barry Humphries

Eric Bana

Bethany Whitmore

Özet

Mary, Avustralya'nın kenar mahallerinden birinde yaşayan, sorumsuz ve yoksul bir aileye sahip olan, sekiz yaşındaki yalnız bir kız çocuğudur. Küçük kızın konuşabildiği tek kişi mektuplaştığı Avustralyalı bir savaş gazisidir. Postaneye gittiği bir gün şans eseri bir New York adres rehberi görür. Rehberi karıştıran Mary, New York'ta yaşayan Max Jerry Horowitz isimli bir adama mektup yazmaya başlar.

Max, Manhattan'daki dairesinde yalnız yaşayan, ruhsal problemleri olan asosyal ve obez bir adamdır. 44 yaşındaki Max, Mary'nin mektubunu alır ve cevap yazmaya koyulur. Aralarında gelişen dostluk hayat hakkında acı ve tatlı gerçeklikleri beyaz perdeye sevimli ve dokunaklı bir şekilde yansıtır.

Animasyon sinemasının en önemli eserlerinden biri olan Mary and Max, genç yönetmen Adam Elliot'un ilk uzun metrajıdır. Yönetmen, hikayenin kendi başından geçen bir mektup arkadaşlığından esinlendiğini söylemiştir

Istakoz (2015) The Lobster

119 dk

Yönetmen:

Yorgos Lanthimos

Senaryo:

Yorgos Lanthimos, Efthymis Filippou

Ülke:

Yunanistan İrlanda Hollanda, İngiltere Fransa

Tür:

Komedi, Dram, Romantik

Vizyon Tarihi:

25 Aralık 2015 (Türkiye)

Dil:

İngilizce, Fransızca

Kelimeler:

distopya, işkence, orman

Nam-ı Diğer:

La langosta

Oyuncular

Jacqueline Abrahams

Roger Ashton-Griffiths

Jessica Barden

Olivia Colman

Anthony Dougall

Özet

Çok da uzak olmayan bir gelecekten ilginç bir distopya öyküsü anlatıyor bize The Lobster. Yalnız kalmış, ilişkisi olmaya insanların tutuklandığı, alternatif bir gelecekte geçen öyküde, bekar insanlar korkunç bir otele yerleştirildikten 45 gün sonra, kendileriyle eşleşen kişiyle ilişkiye başlamak zorunda kalıyorlar. Eğer ki ilişkilerinde başarıyı yakalayamazlarsa, ölümün kol gezdiği bir ormana sürgüne gönderiliyorlar.

Dogtooth ile dikkatle üzerine çeken yetenekli Yunan asıllı yönetmen Yorgos Lanthimos'un kamera arkasına geçtiği film, alışılmışın oldukça dışında, ilginç bir distopya öyküsü sunuyor izleyiciye. Başrollerini Colin Farrell, Ben Whishaw, Rachel

Weisz ve Lea Seydoux gibisi isimlerin paylaştığı film; distopya meraklılarının ilgisini çekecek gibi görünüyor!

Niall Ferguson / İmparatorluk –Britanya'nın Modern Dünyayı Biçimlendirişi

HÜSEYİN USTA / HAKSÖZ HABER

Kendisini özgür sayan bir halk nasıl oldu da dünyanın büyük bir bölümünü boyunduruğu altına alma noktasına vardı? Özgür insanlardan oluşan bir imparatorluk, kölelerden oluşan bir imparatorluğa nasıl dönüştü? Gücünün doruğunda olduğu 1918'de dünya nüfusunun ve yüzölçümünün dörtte birini kapsayan Britanya İmparatorluğu'nun muazzam zenginliğinin baskı ve sömürüye dayandığı herkes tarafından bilinen bir gerçek. Bugün dünyada işgücü, sermaye ve mal dağılımının önündeki başlıca engeller; bir yandan Sahra altı Afrika'da ve Asya'nın bazı kesimlerinde birçok ülkeyi yıllarca yoksulluğa mahkûm etmiş olan iç savaşlar ve hukuk tanımaz, yozlaşmış hükûmetlerle birlikte, ABD ve müttefiklerinin serbest ticareti öğütlemeleri, uygulamada veya geniş kaynaklarının cüzi bir kısmından fazlasını ekonomik yardım programlarına ayırmada isteksiz oluşlarından kaynaklanmaktadır. Bugün ABD'nin uyguladığı dünyayı dizayn etmeye yönelik projelerinin köklerinde devraldıkları Britanya İmparatorluğu mirasının izlerini görebilmekteyiz.

İmparatorluğun Temelleri: Korsanlık

Papa'nın 1493'te Amerika ticaretini İspanya'ya, Asya ticaretini de Portekiz'e bırakan fermanı yayımlamasından sonra diğer Avrupa ülkeleri de yıllardan beri altın ve gümüş ile o dönemin geçerli ticareti olan şeker, baharat ve köle ticaretinin hayallerini kurmaya başladılar.

İngilizlerin öteden beri hayalini kurdukları imparatorluklarını hayata geçirebilmeleri için dünyanın zenginliklerine olan istekleri her geçen gün daha da artıyordu. Reform hareketinden sonra imparatorluğun temellerini oluşturacak, Katolik İspanya ve

Portekizlilere karşı dinî bir vecibe olarak Protestanlığı hayata geçirmeye karar verdiler. İmparatorluğun emperyal egemenliğini nerede kuracaklardı? Bu soruya cevap aramak için 1480'lerden başlayarak İspanya ve Portekiz hâkimiyetinde olmayan yakın ve uzak birçok kıyı bölgesine çıkarma yaptılar. Buralardan istedikleri sonuçları alamayan Britanyalılar kestirme bir yoldan hedeflerine ulaşmak için yeni bir yol tuttular: Korsanlık. Henry Morgan adlı Galli, İspanyollara ait Gran Grenada'ya baskın düzenleyerek 17. yüzyıldaki en büyük korsanlık faaliyetlerinden birini gerçekleştirerek korsanlığın önünü açıyordu.

Britanyalılar, İspanya ve Portekizlilere karşı yürütülen uzun süreli kapkaç ve korsanlıktan elde edilen sermayeyle Afrika'nın verimli bölgelerinden emlak satın aldılar. Refah seviyesinin yükselmeye başlamasıyla birlikte şeker, çay, kahve, tütün, uyuşturucu, alkol vb. bağımlılık yapan ürünlerin yanında kadınların da kullanılarak giyim kuşamın ve özel mekânların özendirilip reklamlarının yapılarak tüketim kültürü de yaygınlaştırılmaya çalışıldı. Tüketim arttıkça ticaret yaygınlaşıyor, ticaret yaygınlaşınca da toplumun gelir düzeyi yükseliyordu. Bu durum Britanya yöneticileri ve tüccarlarını yeni yerler ve yeni ürünler keşfetmeye yöneltiyordu.

1700'lü yıllarda Britanya'nın yirmi katı nüfusa sahip olan Hindistan, aynı zamanda Britanya'nın toplam dünya üretimindeki yüzde 3 olan payına karşılık yüzde 24'lük paya sahip bulunmaktaydı. Yapılan ticaretin büyümesiyle birlikte yavaş yavaş Hindistan'a yerleşen Britanyalılar buralarda kendilerine özgü yerleşim birimleri de oluşturmaya başladılar. Doğu Hint Kumpanyası'nı kurarak Hindistan'da ticaretle birlikte hem ekonomik hem de siyasal alanda etkin olmaya başlayan Britanyalılar, buraları yerel halklara karşı varlıklarını koruyacak Avrupa silahlarıyla donatarak güvenlik birimleri oluşturdular. Emperyal emellerine ulaşmak için Hindistan'daki zenginliklere sahip olmak arzusu, Britanyalıların bölgede fitne tohumlarını ekerek karışıklıklardan faydalanmalarını sağladı. Doğu Hint Kumpanyası'nın Hindistan'da varlığını sürdürebilmesi için uzun süre devam eden şiddetli siyasi ve askerî çarpışmalardan sonra 1800'lere gelindiğinde Hindistan yavaş yavaş Britanya egemenliğine giriyordu. Kumpanya artık isminin çok ötesinde bir kurum olarak faaliyetlerini sürdürüyordu. Genel Vali'de Hintli yöneticilerin yerini alarak fiilen bölgenin imparatoru oluyordu. Britanyalılar geçmişte İspanyol ve Portekizlileri soymuş, Avrupalı birçok rakibini bertaraf etmiş, Hindistan'ı yağmalamış; şimdi de emperyal emellerini dünyanın diğer bölgelerinde sürdürmek isteyen üstün bir güç hâline gelmişti.

Beyaz Adam Göçü

1600'lerden başlayarak üç yüz yıl boyunca 20 milyonu aşkın insan Britanya adalarından ayrılarak yeni bir hayat kurmak için okyanuslar aşarak dünyanın farklı bölgelerine gittiler. Bunlardan çok azı hariç diğerleri geri dönmedi. Bu göçler dünya haritasının büyük bir bölümünü beyaza boyadı. Altın ve gümüş arayışı olarak başlayan bu göçlerin tarımsal boyut kazanmasıyla birlikte, tarımsal ürünlerin ve evcil hayvanların da okyanuslar ötesine taşınmasını beraberinde getirdi. Bu yer değiştirmeler sonucunda bulaşıcı hastalıkların taşınmasıyla azalan iş gücüne ihtiyaç duyulur hâle gelindi. İş gücünü karşılamak için de yine kıtalar arasında insan ticareti için gemiler gidip gelmeye başladı. Özgürlük ve ucuz toprak vaadiyle Yeni Dünya'da yerli halkın nüfusu hızla azalırken, yabancı nüfus hızla artmaya başladı. 1600'lerden başlayarak iki yüz yıl içinde üç buçuk milyon Afrikalı İngiliz gemileriyle Yeni Dünya'ya taşındı.

Britanyalıları Asya'ya çeken ticaret, Amerika'ya çeken ise toprak olmuştu. Hindistan'a ticaretle yerleşip iktidarı ele geçiren emperyal Britanyalı güçler, Yeni Dünya'da aynı başarıyı gösteremeyeceklerdir. Avrupa ve Afrika'dan Yeni Dünya'ya İngiliz gemileriyle taşınan insanlar, kendilerini yönetmeye çalışan Beyaz Adam'a karşı şiddetli çarpışmalar sonucunda kendi yönetimlerini kurmayı başardılar. 18. yüzyılın sonlarına doğru Yeni Dünya'daki etkinliğini yavaş yavaş kaybeden Britanyalılar kendilerine yeni araziler bulmak için okyanusları aşmak zorunda kaldılar. Bu da okyanuslar ötesine gemilerle yeni insan göçünü ve insan ticaretini beraberinde getirdi.

Diyet Ödeme Dönemi: Özgürleştirme

Dünyanın büyük bir bölümüne ulaşmış, okyanuslardaki ticareti büyük oranda ele geçirmiş ve elde etmiş olduğu zenginliklerle kendi refah seviyesini yükseltmiş bulunan Britanyalılar artık dünyayı sadece hükümranlıkları altına almayı değil, aynı zamanda doğru yola da getirmeyi hayal ediyorlardı. Artık sömürmek yeterli değildi, amaç onları ilerletmekti de. Yerli halklar sömürülmekten kurtulacak; yalnız batıl, geri, putperest kültürleri de ortadan kaldırılacaktı. Bu özlemle yeni hedeflerden birisi Kara Kıta idi. Yeni amaçlar doğrultusunda sömürgeciliği geri plana itip, öncelikle Hıristiyan karaktere sahip, çalışkanlığa ve tutumluluğa yönelik Kuzey Avrupa yaşam tarzı olan "uygarlık"ı Afrika'ya bir an önce ulaştırmaktı. Britanyalıları daha yakın zamana kadar emperyal amaçlarla sömürme ve köleleştirme rolünden onları

dünyanın önde gelen "özgürlük"çüsü ve "iyilik meleği" yapan yeni yeni keşfetmeye başladıkları dinî uyanıştı.

Bu amaçla kölelik yavaş yavaş isim değiştirerek iş gücü ismini aldı ve milyonlarca insan yeni isimle tekrar okyanuslar ötesine taşınmaya başladı. Britanya mallarını, sermayesini ve insanlarını ihraç ettikten sonra yeni yeni kurulan misyoner derneklerle birlikte Britanya'da yetiştirilmiş misyonerler, şimdi de Britanya kültürünü geri ve batıl inançlı bölgelere ihraç etmenin peşine düştü. Projenin anlamı basitti: Misyoner merkezleri, Afrikalıları Hıristiyanlaştırırken aynı zamanda uygarlaştıracak, yani hem dinlerini hem de kültürlerini değiştirecekti.

Bu proje süreç içerisinde Afrika'da amacına ulaşacaktı. Yalnız Hindistan gibi kadim din ve kültüre sahip topluluklar karşısında kolay başarılabilecek bir şey gibi görünmüyordu. Buralarda çok daha fazla uğraş gerekecekti. Sırf ticaret yapıp kâr elde etmek için değil, uzun süre karanlığa, kötülüğe ve sefalete gömülmüş olan Hindistan ve bölge sakinlerine "Hakikat"in aydınlık etkilerini getirmeye geldiklerinde de "uygarlık" çatışması yaşanacaktı. Hindistan'a "hakikat" ve "uygarlık" getirmek isteyen Britanyalıların projeleri tutmamış; sonuçta kendilerini barbarlaşmaya sevk etmişti. İsyanların çıkmasının ve bu isyanların bastırılamamasının sebepleri arasında, Hıristiyanlaştırmanın yeterince hızlı yapılamaması ve gerekli tepkilerin verilmemesi yatıyordu.

Hindistan'da tökezleyen Britanyalılar, 1800'lü yılların sonlarına yaklaşıldığında Afrika'da 360 farklı dernek ve daha başka kuruluşlarca temsil edilen 12 binden fazla misyonerle faaliyet gösterir hâle geldi. İncil'in gücüyle kaba güce de inanan Britanyalıların Afrika'da hedefledikleri yeni şey kıtayı istedikleri şekilde bölmekti. Bunu da yeni fetihlerle başaracaklardı.

Üstünlük Düşüncesinin Sonucu: Irkçılık

18. yüzyılın sonlarından itibaren yeni teknolojilerin bir öncüsü olarak rakipleriyle arasındaki farkı açan Britanyalılar güç dengesini dönüştürmek için buhar ve demir gücünün kullanıldığı Sanayi Devrimi'nin ön saflarında yer alıyordu. Artık varlıklarını sürdürdükleri bölgelere ve okyanuslar ötesine ulaşmak için süre kısalmış, gemilerin tonajları artırılarak çok daha fazla yük taşınır hâle gelmiştir. Ellerinde tuttukları yerleri bırakmamak ve buralarda iktidarlarını sürdürebilmeleri için Sanayi Devrimi'nin teknolojik nimetlerini bu yerlere götürmeleri gerekiyordu. Dünyayı küçülten ve denetimi kolaylaştıran telgraf kablo hattı, buharlı gemi güzergâhı ve demiryolu ağını eş zamanlı olarak bu yerlere götürdüler. Götürülen bu hizmetler yeni pazar

ekonomisini, yeni iş gücünü ve zenginleşmeyi de beraberinde getirdi. Oluşturulan bu şebeke ekonomik olduğu kadar stratejikti de.

Londra'dan gönderilen idareciler bulundukları bölgelerde yerli elitlerle iş görmek zorundaydılar. Bundan başka alternatifleri de yoktu. Yalnız bu durumu da bir türlü içlerine sindiremiyorlardı. Sahadaki insanlar yerlileri gerektiğinde zorlayabilir, ama asla içlerine almazlardı. Bu davranış, onları aşağı konumda tutmayı tercih etmelerine sebep oldu. Şimdi Britanya etkisi altındaki bölgeler bu emperyal ikilemle karşı karşıyaydı. Bu yeni ikilem sonucunda Hindistan'da karşılaşılan sorun bu defa Afrika'da baş göstermeye başladı: İsyan. İngiltere yönetmeye çalıştığı halkları sosyal bakımdan geliştirmeye, siyasal bakımdan eğitmeye, maddi refah, eğitim ve ahlak bakımından daha ileriye götürmeye çalışırken, kendisini boyun eğdirenlere nefret besleyen ezilmiş durumdaki ırklar üzerinde istikrarsız bir iktidarı sürdürmeyi de amaçlamaktaydı.

Britanyalılar bulundukları bölgelerde Anglikanlaşmış elit yönetici sınıfları bir taraftan uzaklaştırmaya çalışırken, diğer taraftan yavaş yavaş kendi suretlerinde yetiştirdikleri canavara benzeyen yerli işbirlikçileri bunların yerlerine yerleştirmeye başladılar. Bu manevra yerli halklar tarafından kendilerine duyulmaya başlayan kinin ve nefretin bir sonucu olarak ortaya çıkıyordu. Milliyetçiliği ateşleyen şey ise çoğunluğun yoksulluğu değil, ayrıcalıklı azınlığa yönelik tepkinin bir sonucuydu.

Bu bakımdan yeni yüzyıla girilirken İngiliz emperyal gücünün temel unsuru olarak dünyanın başka yerlerinde imparatorluğun ayakta kalması, yeni yüzyılın güçlüklerine ayak uydurması için yeni hedeflerle genişlemesi gerektiğine inanan insanların oluşturduğu yeni bir emperyalistler kuşağı yetiştirmekti. Bu yüzden yeni pazarlara sızmalı, yeni sömürgeler edinmeli ve gerektiğinde yeni savaşlara girmeliydi.

Aşk, Gurur ve Heyecan

20. yüzyıla girilirken emperyalizmin gurur duyabileceği bir tablo vardı ortada. Britanya İmparatorluğu dünyanın hem polisi hem de bankeri olarak benzeri olmayan coğrafi bir genişliğe ulaşmıştı. Ekonomik üstünlük olarak da rakiplerinin ulaşamayacağı bir seviyedeydi.

"Biz dünyadaki en iyi ırkız ve dünyanın ne kadar geniş bir kesiminde barınırsak, bu insan soyu için o ölçüde iyi olur." düşüncesiyle hâlen kontrolündeki toprakları bırakmamak ve kaybetmiş olduğu toprakları da tekrar kazanmak için harekete geçti.

Devreye Almanya gibi yeni aktörler çıksa da İngilizler Hindistan'da gerçekleştirmiş oldukları -geleneksel yönetimleri yıkarak kukla hâline getirilmiş yöneticilerle İngiliz varlığını sürdürme- siyasal değişiklikleri Mısır'dan başlayarak bütün Afrika kıtasında ve Osmanlı İmparatorluğu'nun kaybetmiş olduğu diğer bölgelerde uygulama yoluna giriştiler. Kabile şefleri kandırıldı, kabileler yurtlarından edildi, miraslar bir parmak damgasıyla ya da çarpı işaretiyle insanların elinden alındı ve her türlü direniş teknolojiyle yok edilmeye çalışılarak Afrika toplumları birbiri ardına boyunduruk altına alındı.

Mısır'da Urabi Paşa, Sudan'da Mehdi, Afrika'nın içlerinde Matabeleler, en güneyinde Boerler ve diğer direniş gruplarıyla plan akamete uğrar gibi olsa da sonuçta on bine varan Afrika kabile krallığı, 36'sı doğrudan Avrupa denetimi altında olan 40 devlete bölündü. Çok kötü bir biçimde yeniden çizilen Afrika Kapışması'nda aslan payı Britanya'ya düşmüştü.

Britanyalılar gayriresmî imparatorluklarını yalnızca yatırım yaparak genişletmediler. Ticari pazarlıklar da dünya ekonomisinin geniş kesimlerini serbest ticareti benimsemeye yöneltti. Emperyalizmin rağbet görebilmesi için sırf para kazandırması şart değildi. Birçok insan için heyecan verici olması yeterliydi. Bu amaca yönelik "harika Britanya malları" birbiri ardına piyasada yerlerini aldı. Devasa fuar alanları oluşturularak ve bu fuar alanlarında fantezi gösteriler sunularak toplumların heyecanları artırılmaya çalışıldı. Afrika ormanlarında av ve silah turizmi ticareti geliştirilerek zengin Avrupalılara heyecan verici yeni alanlar açıldı. Geniş kitlelerin rahatlıkla yapabileceği bir spor olmasından dolayı futbol, spor ihracının başını çekti. Kurallarını kendilerinin belirlediği, dünyanın birçok bölgesine yapılan turlarla futbol ve kriket sporlarıyla takım ruhu ön plana çıkartılarak galibiyet sevinçleriyle heyecan yaygınlaştırılmaya çalışıldı.

İngilizler Tanrı'nın dünyaya hükmetme hakkını bahşettiği efendi ırk olduklarına göre, bunun mantıksal sonucu da mücadele ettikleri insanların doğuştan aşağı konumda olmalarıydı. Gittikçe böyle konularda nihai otorite saydıkları Anglosaksonları en üste, geri kalanları da en alta yerleştiriyorlardı. Emperyalist gurur yaşanıp bitmiş, yerini de yavaş yavaş korkuya bırakmaya başlamıştı. İmparatorluğun gençlik ve orta yaşlılık dönemlerini geride bırakarak yaşlanmaya başladığı bu dönemde yaklaşmakta olan ve akıbetini belirleyecek son bir kapışma daha vardı: Avrupa kapışması.

Sona Doğru

İngiliz İmparatorluğu'nun gelmiş olduğu nokta başta Avrupa devletleri olmak üzere, Rusya ve Pasifik ötesinde ABD'yi ve okyanuslar ötesinde Japonya'yı de pastaya ortak olmaya itti. Bu yeni emperyal durum Rusları Orta Asya'ya hâkim olup sıcak denizlere inmeye zorluyordu. Almanlar öteden beri Rusya ve Fransa'yı yenip topraklarını her iki yöne doğru da genişletmek istiyordu. Bu da yavaş yavaş Avrupa merkezli bir dünya savaşının başlangıcı demekti. Herkes kendi plan ve hedeflerine göre ittifaklar kurarak savaşa girildi. Taraflardan Almanlar İngiliz emperyalizmine karşı İslam topraklarında bir "İslami cihadı" desteklemeyi amaçlayarak Osmanlı Hilafeti'ni de yanına alarak savaşı lehine çevirmeye çalıştı. İngiliz yönetimindeki diğer taraf ise "Araplar son esmer sömürgemiz değil, ilk esmer dominyonumuz olmalıdır." düşüncesiyle Arap kabilelerini Mekke Şerifi Hüseyin önderliğinde Osmanlı yönetimine karşı ayaklanmaya kışkırtarak savaşı galip bitirmeyi başardı.

Akıtılan onca kan, yakılıp yıkılan şehirler, talan edilen ülkeler ve harcanan paralar sonucunda "Ganimetler galiplerindir." mantığıyla yapılan antlaşmalarla bu durum "ahlaki bir örtü"yle kapatıldı. İngilizlerin verdiği sözlere rağmen Osmanlı'dan geriye kalan Arap Yarımadası ve Kuzey Afrika'da birçok ülke "manda" haline getirildi ya da doğrudan Britanya nüfuzuna girdi. Britanya İmparatorluğu'nun en geniş nüfuza sahip olduğu Dünya Savaşı sonunda, savaş ve savaş sonrası nüfuz alanındaki harcamalarla ekonomi sendelemeye başladı. Ekonomiyle boğuşmalar ve ekonomik krizlerle geçen çalkantılı dönemin ardından İkinci Dünya Savaşı'nın eşiğine gelindi. Bu dönemde "Tek Kral, Tek Bayrak, Tek Donanma, Tek İmparatorluk" parolasıyla Nazi Almanyasının başında Hitler de yavaş yavaş yeni bir dünya savaşına hazırlanıyordu. Savaşın büyük bir bölümünde üstün olan Almanya yine savaşın sonuna yaklaşırken, Birinci Dünya Savaşı'nın aksine bu dünya savaşına aktif olarak katılan Amerika'nın da yardımıyla bu dünya savaşından da mağlup olarak ayrılıyordu. Japonların Pearl Harbor'da Amerikalılara saldırmasından sonra Churchill'in "Hepimiz artık aynı gemideyiz" sözü durumu özetler mahiyetteydi. Savaştan mağlup ayrılan bir başka ülke ise Japonya idi.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra tamamen iflas etmiş olan Britanya İmparatorluğu'nun nüfuz alanındaki yönetimler alacaklarına karşılık Amerika'ya bırakılıyordu. Artık yeni patron Amerika idi. Yeni patron yeni bir taktikle sahnedeki yerini alıyordu.

Emperyalizm çağının sona erdiğini bildiren yeni patron, yeni planını da ortaya koyuyordu: Sömürgecilik yerine görmek istediğimiz şey, bütün Avrupa devletlerinin sömürgeleri için bağımsızlığa geçiş zemini hazırlayacak geçici "vesayet" yönetimlerine dayalı yeni bir sistem kurmak.

Sonuç

İmparatorluğun sona erişi halklarını sömürge yönetiminin boyunduruğundan kurtarmak üzere Dublin'den Delhi'ye oradan da Afrika kıtasının en güneyine kadar uzanan bölge açısından bir zafer olarak görülmeli mutlaka. Bunun yanında imparatorluğu sona erdiren en büyük amil Britanya İmparatorluğu'nu tehdit eden diğer imparatorluklardı kuşkusuz. Britanya İmparatorluğu sömürmüş olduğu ülkelerde başta İncil'e inanmaya zorlanmış topluluklarla, dünya nüfusunun her yedi kişisinden birinin İngilizce konuştuğu, düşünsel, siyasal ve kültürel olumlu olumsuz birçok miras bırakarak tarih sahnesindeki rolünü halefine devrediyordu. Halef de bu mirası koruyup devam ettirebilmek için benzer yöntemlerle bu erki devam ettirmeye çalışıyor.

Her insanın ve her milletin tarihi olduğu gibi her insanın ve milletin de bir tarih anlayışı vardır. Bu minval üzere Niall Ferguson'un tarihî perspektifinden ve tarih algısından son üç yüz yıllık dönemde Britanya İmparatorluğu etrafından dönen olaylara bakma açısından önemli bilgiler içeriyor kitap. Ayrıca hem geçmişi, hem yakın tarihimizi, hem de son zamanlarda Kuzey Afrika ile birlikte Orta Doğu'da yaşanan ayaklanmaları anlamamıza yardımcı olabilecek ipuçları veriyor bizlere.

Niall Ferguson / İmparatorluk/Britanya'nın Modern Dünyayı Biçimlendirişi

(Çeviren: Nurettin Elhüseyni, YKY, İstanbul, Mart 2011)

Görmeden Hayale Aşık Olma...Hüsrev ü Şîrîn

Genceli Nizâmî tarafından, 1175 yılında Farsça yazılmış olup İran'ın Sasaniyan sülalesinden meşhur hükümdar Hüsrev'le Ermenistan hükümdarı Mihin Bânû(Şemira)'nun yeğeni Şîrîn'in aşkını konu edinen çift kahramanlı bir aşk hikâyesidir.

Özet:

“Nizamî, hikâyesine Hüsrev'in doğuşundan başlar. Onun nasıl büyütüldüğünü, tahsil ve terbiye gördüğünü, nasıl bir silahşor olarak yetiştirildiğini anlatır. Sonra bu genç şehzâdeye ressam arkadaşı Şâpur, Ermenistan hükümdarı Mihin Bânû'nun güzel yeğeni Şîrîn'den bahseder. Şâpur'un tarifiyle Şîrîn'e âşık olan Hüsrev, Şîrîn'i alıp getirmesi için onu Ermen'e gönderir. Orada daha evvel çizdiği Hüsrev'in portresini bir vesile ile gösteren Şâpur, Şîrîn'de de Hüsrev'e karşı aynı hissin doğmasına sebep olur. Hüsrev'i bulmak için Şebdiz'in üzerinde yola çıkan Şîrîn bir pınar başında yıkanırken, Behrâm-ı Çûbîn yüzünden babasıyla arası açıldığı için, Medâyin'i, Ermen'e gitmek üzere terk eden Hüsrev’le ilk defa karşılaşır. Ama ikisi de birbirini tanımaz ve ayrı yönlerde yol alırlar. Şîrîn, Medâyin'e geldiğinde, Hüsrev'in haremdeki kadınları onu kıskandıkları için ona havası çok kötü bir yerde bir kasr yaptırırlar. Şîrîn burada ümitsizlik içinde yaşarken Şâpur, Ermen'de Hüsrev'den aldığı bir emir ile bu kasra gelir; Şîrîn'i Ermen'e, Mihin Bânû ile Hüsrev'in yanına geri götürür; fakat Şîrîn, Ermen'e geldiği zaman Iran asillerinin babasını tahttan indirip gözüne mil çektiklerini duyan Hüsrev'in hükümdar olmak üzere Medâyin'e dönmüş olduğunu öğrenir. Böylece Hüsrev ve Şîrîn karşılaşması,

Hüsrev'in Behrâm-ı Çûbin'le yaptığı savaşta mağlup olarak Ermen'e ikinci defa kaçmasından sonraya kalır.

Daha sonra Ermende birlikte geçirilen îlk günlerde Hüsrev ve Şîrîn arasında ilk çatışmalar başlar. Bunu çizmek için Nizamî, birçok eğlence sahnelerini çok cânlı tablolar halinde birbiri arkasına sıralar. Şîrîn Hüsrev'i sevmekle beraber, temiz bir aşkı içinde büyütmekte ve Mihin Bânû'nun tesiriyle geleneğe sıkı sıkı bağlı kalarak, bir erkeğe ancak evlendikten sonra yaklaşılabileceğini düşünmektedir. Hâlbuki Hüsrev için sevgi, yaşamak hem de anı yaşamak ve her türlü hazzı tatmak demektir. Ayrıca Hüsrev bu arada kaybettiği tâcını tekrar elde etmek için hiç çaba göstermiyordu. Bu yüzden onu ayıplayan Şîrîn'in bu husustaki kamçılayıcı sözleri ve Hüsrev'e istediği şeyi vermemesi onu Rum'a gitmeye mecbur eder. Hüsrev'in Rum prensesi Meryem'le evlenmesi bir zaruret olarak kabul edilebilir. Nitekim kayserin yardımıyla Hüsrev tekrar Medâyinde hükümdar olur; fakat Şîrîn'e olan sevgisi hiç sönmemiştir; onu hep özlemektedir. Şîrîn bu arada, ölen Mihin Bânû'nun yerine geçmiştir; fakat taht ve tâcını güvenilir bir kimseye devrederek, daha evvel Hüsrev'in haremindeki kadınların yaptırdığı köşke gider ve orada inzivaya çekilir. Çünkü Şîrîn Hüsrev'in aşkı ile yanarken başkalarının dertleriyle tam manası ile meşgul olacağına inanmaz. Hüsrev, Şîrîn'le görüşmek için Şâpur'la

haber gönderirse de artık evli bir erkek için Şîrîn kapılarını kapamıştır. Hüsrev'e duyduğu büyük sevgi bile Hüsrev'i tekrar kabul etmesine yardım etmez.

Buraya kadar olayların akışıyla gelişen Şîrîn'in sağlam karakteri, Ferhâd ile büsbütün yücelir. Şîrîn sadece süt içer; fakat hayvanların otlağı kasrdan çok uzaktır. Adamları onu zorla, bin bir güçlükle Şîrîn'e temin etmektedirler. Şîrîn kasra sütün kolaylıkla akmasını sağlayacak bir kanal açtırmayı düşünür ve bundan Şâpur'a bahseder. Şâpur da Çin'de iken beraber yetiştiği taş ustası Ferhâd'dan ona bahseder. Şîrîn Ferhâd'la perde arkasından konuşarak kanal açtırma işini ona ısmarlar. Ferhâd, Şîrîn'in sesini duyar duymaz ona âşık olur; bu aşkın verdiği şevkle ısmarlanan işi yapmaya koyulur. Kısa bir zamanda bir kanal ve sütün içinde toplandığı bir havuz yapar. Kanal ve havuzun inşaatı bitince Şîrîn, Ferhâd'ı çağırtır. Ona emeğinin karşılığı olan parayı vermek ister; fakat Ferhâd bu teklifi reddeder.

Artık Şîrîn'in aşkı ile sokaklarda bir mecnûn gibi dolaşmaya başlayan Ferhâd'ın aşkı herkes tarafından duyulmuştur. Şîrîn de hadiseyi bilmektedir; fakat Ferhâd'a acımaktan başka elinden bir şey gelmez. Çünkü hâlâ Hüsrev'i sevmektedir. Hüsrev, Ferhâd'ın hikâyesini duyunca, fena halde kıskanarak onu huzuruna getirtir ve onunla bir konuşma yapar. Ferhâd'ı para teklifi ile bu aşktan vazgeçirmeğe çalışır. Bu konuşmayla eserde heyecân yükselmeye başlar. Bu gerilim, çaresizlik içinde kalan Hüsrev'in, Ferhâd'a çok sarp bir dağ olan Bîsütûn'da yol açma teklifi ile çoğalır. Çünkü Ferhâd bu yolu açarsa, Hüsrev Şîrîn'den vazgeçeceğine söz vermiştir. Ferhâd'ın durmadan çalışması, Şîrîn'in, Şebdiz'in resimlerini taş ve kaya üzerine çizmesi, onun çalışmasını seyretmeğe gelen Şîrîn'in atının kayması, Ferhâd'ın Şîrîn'i atıyla beraber yakalayıp kasra kadar omzunda taşıması gibi heyecân yaratan olaylar arka arkaya sıralanır. Sonra Hüsrev Ferhâd'ın yolu açacağından korkarak, ona Şîrîn'in öldüğü haberini ulaştırır. Bu haberin verdiği büyük üzüntü ile Ferhâd kendini kayalara vurarak öldürür. Onun ölümü Şîrîn'i çok üzer; onun için ağlar. Bu arada Hüsrev'in karısı Meryem, Hüsrev'in Şîrîn'i sevdiğini anlamıştır. Bu üzüntüye dayanamayarak o da ölür. Bu iki ölüm hadisesinden ötürü birbirine baş sağlığı mektubu yazan sevgililer, bir bekleme devresine girmişlerdir. Hüsrev yeniden Şîrîn'i istemektedir; fakat Şîrîn bu sefer de kendini ağırdan alır ve ona naz yapar. Buna katlanacak kadar kâfi sabrı olmayan Hüsrev, kendini bir başka güzelle oyalamak yoluna gider ve Isfahanlı Şeker'le evlenir. Şîrîn böylece bir kere daha Hüsrev'i ölçmüş ve onun vefasızlığını anlamıştır; fakat buna isyan etmez ve kendi kasrında onu beklemekte devam eder. Hüsrev Şeker'den bıkıp da daima elde edilemeyen bir kale olan Şîrîn'e dönünceye kadar süren uzun bir bekleyiş devri geçer. Nihayet Şeker'den bıkan Hüsrev

tekrar Şîrîn'e döner. Şîrîn yine kuvvetli kalmak ve onun vefasızlığından ötürü çektiği azaplara mukabil ona azap vermek isterse de bir yerde gücü kırılır ve Hüsrev'le evlenir.

Şîrîn'in etkisinde yavaş yavaş başka bir insan olan Hüsrev, olayların arkasındaki gerçeği aramağa başlar. Nihayet her şeyin büyük bir boşlukta kaybolduğunu anlayarak inzivaya çekilir. Bunu fırsat bilen oğlu Şîrûye, Hüsrev'i öldürür ve onun yerine hükümdar olur. Daha sonra da Şîrîn'le evlenmek ister. Şîrîn bir süre onu münasip bir şekilde oyalar. Bu arada Hüsrev'in bütün malını mülkünü fakirlere dağıtır. Sonra da Hüsrev'in kabrinde bir hançerle kendini öldürür. Böylece ona duyduğu büyük sevgisini ispat eder "[1]

Şâpur'un, Şîrîn'in güzelliklerini Hüsrev'e anlattıktan sonra ona âşık olmasını ve Şâpur'un, bu doğrultuda kendi resim yapma yeteneğini kullanarak Şîrîn'i de Hüsrev'e âşık ettirmesi

Şapur'un, Hüsrev'in Resmini Birinci Defa Göstermesi

"Gece olmuştu. Hakîm Şâpur, o eski kilisede istirahat için kaldı, zira yolculuktan pek bitkin düşmüştü. O kilisenin ihtiyarlarından maksadına dair bazı şeyler öğrenmek istedi, çünkü onlar, bu köhne dünyanın ahvaline vakıf kişilerdi. Onlara sordu: Yarın o güzellerin eğlence yeri neresidir acaba? Hangi mesireye çıkacaklardır? Her biri bir hakîm olan ihtiyarlar, şöhretleri kâinatı tutan o dilberlerin gidecekleri mesireyi Şâpur'a haber verdiler: Bu kayalık dağın arkasında etrafı sık ormanlarla çevrilmiş bir çimenlik vardır. O mahmur bakışlı fidan boylular, sabahleyin erkenden işte o mis kokulu çimenliğe gideceklerdir.

Ertesi gün şafak sökmüş, güneş Elbruz Dağı'ndan görünmüştü. Cihan yeni bir hayata kavuşmuştu. Erkenden kalkan Şâpur, daha ortalık ağarmadan o güzellerden evvel hazırlandı ve onlardan evvel çimenliğe gitti. O kırmızı güllere yakınlık hâsıl edecekti. Eline uğurlu bir kâğıt aldı ve ona Hüsrev'in resmini aynen yaptı Resmi, bir iki dakikada bitirdikten sonra onu aldı, bir ağacın dalına astı ve oradan hemen kayboldu.

Az sonra da dilberler, bir peri gibi oraya yetiştiler ve o çimenliğin mutena bir yerine oturdular. Bazen şimşir, bazen gül demeti yapıyorlar, bazen güllerden gülsuyu çıkarıyorlar bazen gülüşleri ile etrafa neşe saçıyorlardı, hepsi de vuslata ermemiş ve yüz görümlüğünü terk ederek cihandan kendilerini satın almış gelinlerdi. Her biri kendi arkadaşı ile oturmuştu.

---

[1] Gönül Alpay Tekin, *Ferhâd ü Şîrîn, İnceleme-Metin,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994, 28-31.

Coşkunluktan kaplarına sığamıyorlardı. Şarap getirdiler ve kadehlere arzu ile sarıldılar. Demet demet gül topladılar, onlarla şarap sofrasını süslediler. Artık Şîrîn'in etrafındaki dilberler, ellerindeki şarap dolu kadehlerle muhteşem bir güzellik tablosu vücuda getirmişlerdi. Etraf ise şeytandan ve insan şeytanından hâli idi. Kızlıkları icabı bütün dilber vücutlar şehvetle titriyordu. Bulundukları yeri yabancı gözden hâli görünce, sarhoşluk tesiriyle raksa kalktılar. Bazen bu, güllere karşı bir dua okuyor bazen o, bir bülbülü muhatap tutarak şarkı söylüyordu. Ne zevkten başka bir şey düşünüyorlar; ne de gönül eğlendirmekten başka bir iş biliyorlardı. O şeker dudaklılar arasında Şîrîn'in yüzü, Ülker yıldızları ile çevrilmiş bir aya benziyordu. Şîrîn, sevgili arkadaşları şerefine içiyor bazen onlara kendi şarap veriyor bazen onların elinden içiyordu. Kendi hüsnüne mağrur olduğu bir sırada ansızın gözü o resme ilişiverdi! Hemen o güzellere emretti: O resmi getiriniz ve bu resmi kim yaptı ise onu benden saklamayınız!

Resim önüne getirilince Şîrîn bir müddet ona baktı kaldı. Ne ondan gözünü ayırabiliyor ne de onu kaldırıp koynuna saklayabiliyordu.

Resme her bakışta biraz daha sarhoş oluyor, her şarap içişinde biraz daha kendini kaybediyordu. Onu gördükçe aşkından buhranlar geçiriyor, resmi sakladılar mı tekrar çıkartıyordu. Muhafızlar, Şîrîn o resme baka baka âşık olur diye korktular ve o güzel resmi yırttılar; zira dilberin yüzünü gittikçe solduruyordu. Şîrîn, resmi sorunca da: Periler saklamış olacak! Burası perili bir yer, bu sahradan kaçalım, başka bir sahrada, gülüp eğlenelim, dediler.

Şâpur'un Hüsrev'in Resmini İkinci Defa Göstermesi

Ertesi sabah güneş, bütün haşmetiyle doğmuş, cihanı nur içinde bırakmıştı. O huri yüzlü kızlar, hareket etmeden evvel, Şâpur erkenden gitti, yine evvelki gibi bir resim yaptı ve kâğıdı bir ağaca astı. O güzeller de neşe içinde bir gül gibi o yeşilliğe geldiler ve gülüp eğlenmeye başladılar. ipeklere bürünmüş olan o peri yüzlüler, güzelliklerine gururlanarak aya karşı gülüşen, en parlak kumaşları bile hüsünleri karşısında değersiz bırakan güzeller idi.

Önce az istekli göründüler; fakat sonra neşeleri arttı. Onlar oyuna dalınca da felek oynayacağı oyuna hazırlanmaya başladı. Bir an geldi, Şîrîn etrafta bakınırken o sihirli resme gözü kayıverdi. Cân kuşu uçacak gibi oldu ise de kendini tuttu, bir şey söylemedi. Sarhoşa bir az uyku, nem almış toprağa da biraz su kâfidir. Şîrîn asabiyetle arkadaşlarına bağırdı: Bu ne

haldir? Ben mi yanlış görüyorum yoksa bu bir hayâl midir? Sonra o fidan boylulardan birine emir verdi: Çabuk o resmi bana getir!

Bu emri alan dilber hemen gitti ve o resmi sakladı; lakin güneşi balçıkla sıvamak mümkün olur mu? Şîrîn de: Bu işi periler yapıyor, zaten onlar çok garip işler yaparlar, dedi.

Şâpur'un Hüsrev'in Resmim Üçüncü Defa Göstermesi

Akşam olmuş karanlık iyice basmıştı. Güzeller Encirek sahrasında istirahata çekildiler ve bol bol şarap içtiler. O sahrada, ellerinde şarap, ayaklarının altında çiçekler olarak hoş bir halde uyuyakaldılar. Sabah olup da ortalık ağarınca o tâcıdarlar, yeşil çimenler üzerinde birbirlerine şarap verdiler ve sonra oradan, ta Deyriperisûz'a bir günde uçtular. O yeşil renkli cennette de hıraman oldular, feleği teshir edip ondan kâm aldılar. Bu geldikleri yer, iç açıcı bir yeşilliğe bürünmüştü, hava da gayet lâtif idi. Cennet rüzgârından daha hoş bir rüzgâr esiyordu. Her taraf renk renk çiçeklerle donanmış, gelincikler kayaları süslemiş, birer put haneye döndürmüştü, sabah rüzgârı çimenleri tarayarak esiyordu. Bülbüller ve kumrular kırmızı güllere karşı durmadan ötüyorlar, küçük, kuşlar, sağa sola daldan dala pervasızca uçuyorlardı. Her köşede iki küçük kuş, kulak kulağa vermiş, bu gelenleri güllere karşı şarap içmeye davet ediyordu.

O ressam, o gül bahçesine de yetişti ve yine evvelki resmi yapıp astı. Şîrîn o latif yeşilliği görünce, dilber arkadaşları ile birlikte şarap sofrasına oturdu; fakat güzel gözleri etrafa dolaşırken, yine ruhunun enisi olan o resme ilişiverdi. Oynanan oyun karşısında hayrete düşmüştü, zira iş ciddî bir safhaya girmiş bulunuyordu. Avare gönlü ile kalktı, kendi ayağı ile gidip o resmi aldı. O aynada kendinden bir nişan gördü ve kendini bulunca da bir müddet yığıldı kaldı. Artık olmayacak sözler söylemeye başlamıştı ki şimdi onları burada tekrarlamak yersiz olur. Sinek tutan örümceklerin tükürüğü bir Hümâ'yı, bak nasıl avlamıştı! Perilerin toplandığı o subaşında, bir periyi, bak nasıl divane ettiler! Çare için nerede tedbir yaparlarsa, değil insanı, periyi bile avlarlar. O dilberler, güzel yüzlü Şîrîn'i toprak üstünde müteessir bir halde görünce anladılar. Bu iş, peri işi değildir; o, acayip bir iştir, manasız değildir. Evvelce yaptıkları hareketlerden ötürü pişmanlık duydular ve o resme karşı sitayişte bulundular: (Fedakârlık yapalım, canla başla çalışalım; belki o resim hakkında bir şey öğreniriz) dediler.

Şîrîn, onların doğru söylediklerini, bu müşkül iş hususunda bir çare aradıklarım sezince,

niyazkâr bir lisanla onlardan yardım istemeye başladı: Dostlara yardım, ancak dostlardan gelir. Sana her işte muhakkak bir yardımcı lâzımdır, eşsiz ve yardımcısız olan yalnız Allah'tır. Ne kadar işler dost yardımıyla meydana gelmiştir. Bir işin meydana gelmesi için dostun yardımı şarttır.

Güzel Şîrîn, arkadaşlarına şu teklifi yaptı: Bu güzel yüzden ne sabrım ne de kararım kaldı; gelin bu sırrı kimseden saklamayalım, bu resim şerefine şarap içelim!

Tekrar hep birlikte gülüp eğlenmeye başladılar, şarap getirdiler, meclis kurdular. Artık birbiri arkasına yanık gazeller okunuyor, kadeh şıkırtıları arasında sakinin coşturucu sesi yükseliyordu. Dilber Şîrîn, acı şarabı eline alınca o acılıktan ve Şîrînlikten cihan sarhoş oldu. Şîrîn, şarabı her dudağa götürüşte resmin önünde yeri öpüyordu. Sarhoşluk, bir âşığı darda bırakınca, elde sabır namına bir şey kalmaz. Şîrîn, o güzellerden birini yol kenarına oturttu ve ona şu tembihte bulundu: Herhangi bir kimseyi yolda görürsen, dikkat et, bu taraflarda ne için dolaşıyor? Ve bu resme dair ona sor bakalım, bir şey biliyor mu?

Fakat gizli, âşıkâr her ne kadar soruldu ise o resmin sırrı meydana çıkmadı. Artık Şîrîn'in vücudu, üzüntüden hasta düşmüştü, zira kimse o resme dair kendisine doğru bir haber veremiyordu. Kederinden bir yılan gibi kıvranıyor, gözlerinden inci gibi yaşlar döküyordu. " [2]

Hüsrev, Şâpur'un anlatmasından sonra Şîrîn'e, görmeden âşık olur. Şâpur ise resim yapabilme kabiliyetine güvendiği için Ermen'e tek başına gider ve Şîrîn'i, efendisi Hüsrev'e ram etmek ister; bu manada bir plan yapar. Şâpur ilk olarak Hüsrev'in resmini çizer ve onu Şîrîn'in eğlenmek için gittiği alana bırakır. Şîrîn ise bu resmi gördüğünde etrafındakilere, resmi getirmelerini söyler. Şîrîn resme bir müddet baktıktan sonra o kadar etkilenir ki gözünü ondan alamaz ve o resmi koynunda saklamayı düşünür; fakat yanındakilerden utandığı için bunu yapamaz. Resme her baktıkça sarhoş gibi olan Şîrîn, aşkından buhranlar geçirecek gibi olur ve resmi her saklayışlarında, ona bakmak için tekrar çıkarttırır. Şîrîn resme o kadar dikkat kesilir ve yüzü solar ki orada bulunanlar, Şîrîn'in durumundan korkup Hüsrev'in resmini yırtarlar.

Şâpur, Hüsrev'in resmini ikinci kez çizip resmi, Şîrîn ve arkadaşlarının eğlenmek için gittiği

---

[2] Nizâmî, *Hüsrev ü Şîrîn(Çev.:Sabri Sevsevil),* Şark İslam Klasikleri, Meb. Yayınları, İstanbul, 1994, 58-64. (Esas aldığımız eser, gönümüz harflerine 'nesren' çevrildiği için ilgili yerleri beyit halinde değil de nesir şeklinde vermek durumunda kaldık.)

yeni alana gizliden tekrar bırakınca Şîrîn'in gözü resme ilişir ve cân kuşu uçacak gibi olur. Hayâl gördüğünü sanıp etrafındakilere kızarak o resmi yanına getirmelerini ister; fakat emri alan dilber, Şîrîn'in iyiliği için o resmi saklar.

Resim üçüncü kez bırakıldığında, şairin ifadesince Şîrîn'in, "ruhunun enisi" olan o resme gözleri tekrar ilişir ve bu kez kendisi ayağa kalkıp o resmi almaya gider. Resme bakan Şîrîn, o resimde kendinden izler görür ve bir süre orada yığılır kalır. Şair Nizâmî, bu oyun karşısında Şîrîn'i, "sinek tutan örümceklerin tükürüğünün, bir hümayı avlaması"na benzetir. Tabi ki bu hüma Şîrîn'dir. Yani bir resim karşısında Şîrîn, bir hüma gibi avlanmıştır. Şîrîn'i toprak üstünde öylece üzgün gören dilberler, ona yardımcı olmaya çalışırlar. Zira onu bu hale sokan ne bir korku ne bir hastalık ne de üzücü bir haberdir. Bu derde ve sıkıntıya düşmesinin tek nedeni resimdir, üstelik daha önce hiç görmediği birinin resmi. Şîrîn'in düştüğü durumdan kurtulması ve o resme yönelik küçücük bir bilgi alınabilmesi için oradaki dilberler cânla başla çalışırlar; fakat bir sonuç alamazlar.

Artık Şîrîn, o resme yönelik olan aşkını dillendirir, sabrının ve kararının kalmadığını söyler ve o resim şerefine yeni bir şarap meclisi kurarlar.

Rahip kılığında Şîrîn'in yanına gelen Nakkâş Şâpur, sözde yardımcı olmak adına Hüsrev'in aşkını, Şîrîn'in içine daha da yerleştirir. Yapılan bu eylem karşısında Şîrîn artık dayanamayarak bütün aşkını haykıracak şekilde dile getirir. "Resmi Görüp Âşık Olma Motifi"ne yönelik Nizâmî; Nakkâş Şâpur'un dilinden, Şîrîn'e cevap niteliğinde çok değerli açıklamalar da bulunur*: "Her ressamın yaptığı tasvirde, aslına bir benzeyiş vardır; fakat cansızdır. Bana öyle bir ressamlık öğrettiler ki yaptığım tasvirin yalnız cân kaftanını başka bir yerde diktiler. Sen Hüsrev 'in resmini görmekle böyle heyecâna düştün; ya kendisini görecek olsan ne hale düşersin, artık düşün! "*[3]

Tabii bunu yaparken çok ince hesaplar yapmıştır. Resmi üç kez Şîrîn'in olduğu yere bırakmış ve Şîrîn'in bütün merak ve aşkla alakalı duygularını harekete geçirmiştir. Resmi ilk bıraktığında Şîrîn'in dikkatini çekmek ve tepkisini ölçmek istemiştir. Şîrîn, istediği gibi tepki verdiği için Nakkaş Şapur aynı eylemi bir kez daha tekrarlamış ve Şîrîn'in cân kuşu uçacak gibi olmuştur. Üçüncü bırakış ise olayın çözülme noktasıdır.

Şîrîn, resmi son görüşünden sonra artık dayanamaz ve yığılır kalır. Şairin ifadesince

[3]Sevsevil, *a.g.e..* 68.

Şîrîn, artık "ağa" yakalanmıştır. Nitekim bu ağ, resmin ta kendisidir.

Şîrîn'e, Şâpur'un dilinden şöyle bir cevap verir: *"Sen, Hüsrev 'in resmini görmekle böyle heyecana düştün; ya kendisini görecek olsan ne hale gelirdin, artık sen düşün."* Demek ki resim asıl sûretten bir izdir ve bu iz, kişiyi derinden etkileyebilir; hem de kendinden geçirecek, bayıltacak ve onu âşık ettirecek kadar.

"Hayâl"de ve "resim"de âşık olunan kişi, asıl sûretten diğer bir ifadeyle o resme ve hayâle sahip olan asli kişiden, âşık olmadaki etki bakımından daha önemli olmuş veya daha ağır basmıştır.

İki insan henüz birbirini görmeden âşık olur, nedendir bilinmez, birbirilerini gördüklerinde tanımazlar.

Hüsrev'in Çeşme Başında Şîrîn'i Görmesi

"Hüsrev, o fidan boylunun kim olduğunu öğrenmek maksadıyla Ermenistan'a bir adam göndermişti. Kendisi, gece gündüz sevgilisinin yolunu bekliyor, vuslat hayâliyle avunuyordu.

Sabah akşam, bir güneş gibi, bir ay gibi Pâdişâh babasının hizmetinde dönüyordu. Hüsrev, yetişkin bir şehzâde çağına geldiği için padişâh sevincinden onu, "Başımın tâcı!" diye çağırıyordu. Cihan'a ferman okuyan babasının yanında pek kıymetli idi. O kadar ki nihayet nazâra geldi, işi kılıç yapmak olan, kan dökücü bir düşman, Hüsrev'in adına para bastırdı, o paraları şehirlere gönderdi ve bu sûretle Iran hükümdarını gazaba getirdi. Kılıç kuvveti ve para korkusuyla eski kurt, genç aslandan korktu ve hiç umulmadık bir zamanda bu oyunun Hüsrev tarafından oynandığını zannetti. Bir hile ile genç şehzâdeyi yakalamayı aklından geçirdi, işi tedbir yönünden hesapladı; fakat takdirin oyunlarından haberi yoktu zira Hüsrev'in yolunu tutmak yeni bir ay'ı düğüme vurmak kadar imkânsızdı. Çünkü bir kimse, bir işe sıdk ile sarılırsa o, cihanı tutar da, cihan onu tutamaz.

Büzürkümmit, bu hadiseyi haber alınca genç padişâhı tenha bir yerde arayıp buldu. Ona şunları söyledi: Talih, bir uğursuzluk gösteriyor, padişâh seni cezalandırmak niyetindedir. Zarurî olarak birkaç gün içinde hemen kaçman ve bu sûretle başını kurtarman gerektir. Belki bu arada sana karşı olan bu gazabı yatışır ve talihinin uğursuzluğu zail olur.

Hüsrev, feleğin kendisini kahretmek için bir bahane aradığını görünce sarâya gitti. Siyah

saçlı o güzellere şu tavsiyede bulundu: Bu gönül sıkıcı yerden iki haftalık bir zaman için ava çıkmak istiyorum. Siz gülüp eğleniniz, neşenize bakınız, sıkılmayınız.

Eğer siyah bir at üzerinde güzel bir kız buraya gelecek olursa, karşılayınız ki o, kıymetli bir misafirdir, sizler birer aysınız, o dilber ise bir güneştir. Ona itibar ediniz ki üzülmesin, eğlensin daima neşeli dursun. Eğer yeşil köşk dar gelir de bir Hızır gibi sahraya çıkmak isterse onun arzu ettiği sahraya sizde gidiniz. O huri yüzlüye orada bir köşk yaptırınız.

Hüsrev'in kalbinden gelen bu sözler, Allah tarafından gelen bir ilhama benziyordu. Bu sözleri söyledikten sonra yanında bir bölük güzel olduğu halde Süleyman Peygamber gibi bir rüzgâr süratiyle dışarı çıktı, bir dağ heybeti gösteren ve ayaklarıyla yeri tiftifleyen atını Ermenistan taraflarına hızlandırdı. Hüsrev'in gönlü padişâh korkusu ile titriyor, iki konaklık mesafeyi bir konakta alıyordu. Bir tesadüf eseri olarak atlar, yolda, o ay yüzlünün saçlarını yıkadığı yerde yavaşlayıvermişlerdi.

Hüsrev, kölelere durmalarını ve hayvanlara yem vermelerini emretti. Kendi onların yanından ayrıldı ve tek başına o yeşilliğe doğru yürüdü. O, lâtif çimenliğin etrafını dolaştı. Dolaşırken çimenlerin ortasında gözüne berrak bir su ilişti. Huri gibi bir kız, siyah atını bir tarafa bağlamış, kendi de o Kevser'in kenarına oturmuştu. Hüsrev atını çimenlerin üzerinde yavaş yavaş yürütüyor ve kendi kendine şu yolda konuşuyordu: "Bu güzel, benim olsaydı, ne olurdu! Bu at, benim olaydı, ne olurdu!" Bilmiyordu ki o gece renkli ve o ay yüzlü, tesadüfen onun burcuna konuvermişlerdi.

Çok zaman, sevgili sarhoş olarak kapıya gelir de gözde bir perde, başta bir sersemlik olur. Çok zaman devlet insanın yolda karşısına çıkar da insan bilmez, yolunu değiştirir. Hüsrev, âdet üzere etrafa bakınırken gözüne birden bir ay parçası ilişiverdi. Bir an baktı; fakat o bakışta tehlike hissetti. Çünkü baktıkça kendinden geçiyordu. Ay gibi bezenmiş bir gelin görmüştü ki o aya Süreyya burcu yakışırdı. Gördüğü bir ay değil parlak bir ayna idi; fakat Nahşep ayı gibi civardan bir aydı!.. Şîrîn mavi renkli suda bir gül gibi oturmuş, mavi ipek futasını beline sarmıştı. Pınarın bütün çevresi, o gül endamlının vücudundan sanki badem çiçeği açmıştı, kendisi de çiçekler arasında bir badem içi idi. Erimiş bir gümüş damlası su içinde nasıl parlak ve cânlı görünürse Şîrîn'in teni de, su içindeki renk ve letafetiyle öyle görünüyordu. Her yandan sarkan büklüm zülüflerini tararken, sanki gül üstüne menekşe saçılıyordu. Saçları, yanılıp da her telinin altında bir yılan olduğunu söyleseydi bunlar, Şâh'ın kulağına gizlice: "Biz senin kulağı küpeli kullarınız!" derlerdi. Çünkü her zülfü kimya

değerinde bir hazine idi, âşığa oyun etmekle hazineleri bekleyen bir yılana benzerdi. Hiç bir efsuncu o yılana el sürememiş; sanki o bütün efsuncuları öldürmüştü. Artık anahtar bahçıvanın elinden düşmüş, göğüs bahçesinin nar gibi memecikleri açılmıştı. Bu tatlı narlara kendini kaptıran bir gönül, hasretinden çürümüş nara dönerdi. Ayın konduğu o pınar, işe bak ki güneşi yolundan çevirmişti. Şîrîn eliyle başına su döktükçe, felek ay üzerine inci işliyordu. Teni, bir karlı dağ gibi parladıkça da Hüsrev'in arzudan ağzı sulanıyordu. O gönül çekici billur vücut karşısında vücudunu ateş kaplamıştı.

Gözlerinden bir bulut gibi yaş yağdırdı, zira ay, su burcunda doğmuştu. Yasemin göğüslü dilber, Hüsrev'in bakışlarından gafildi. Çünkü onun sümbül saçları, nergis gözlerini örtmüştü. Siyah bulutlar arasında ay doğunca, padişâh, Şîrîn 'in gözüyle karşılaşıverdi. Şîrîn, sülün üzerine bir hümâ ve eyer üstünde bitmiş bir selvi gördü. Pınar başında Hüsrev'in gözüne çarpmasından utanarak, mehtabın suda titreyişi gibi titriyordu. O şeker kaynağı, siyah saçlarını, bir gece gibi ay yüzüne dağıtmaktan başka bir çare bulamadı.

Geceyi ışık içinde bırakan gün ortasından aya amber saçtı, gece ile güneşi örttü. Korkudan gümüş tenine savat kapladı. Gümüş üzerine siyah savat ne kadar hoştur.

Hüsrev'in gönlü, o parlayan ay karşısında altının cıvada erimesi gibi titredi, kıvrandı; fakat onun av aslanı gören bir çayır ceylânı gibi tutulup kaldığını görünce o av aslanı, âcize saldırmak istemedi. Zira av aslanı âciz ava saldırmaz.

Hüsrev, ferasetinin verdiği bir sabırla alevlenen ateşini söndürdü. Mertliği icabı terbiyesini muhafaza etti ve gözünü başka bir tarafa çevirdi. Aklı fikri pınar başında olduğu halde gözünü başka bir tarafla meşgul ediyordu. Ne tuhaf ki iki gül, iki pınardan diken gördü, iki susamış, iki sudan mahrumiyete uğradı, önce Hüsrev'in gül vücudunu Şîrîn'in sevda ateşi yaktı. Sonra da Hüsrev'in emsalsiz güzelliği Şîrîn'i aşk kuyusuna düşürdü, onu gurbetlere attı.

Herkes yaygısını subaşına yayar ve kuru ekmek pınarda ıslatılır. Pınar başına eşyalarını götürüp de yumuşaklık yerine katılığa uğrayanlar yalnız bunlar oldu. Hiç bir pınar göremezsin ki uzaklığı sebebiyle bağrı yanık bir susuzun ayağını çamurda bırakmasın; hatta güneş çeşmesi ki ona: "Kan çeşmesi" demek lâyıktır; o da, susuzları öldürmek için feleğin etrafında döner. Hüsrev, arkasını dönmekle ona perdecilik yapıyordu. Çünkü kadın, perdeli tahtırevan olmadan görülemezdi. Güzel yüzlü Şîrîn, Hüsrev'in bu hareketini kaçmak için fırsat bildi. Bir peri hızıyla dışarı çıktı, örtündü ve Şebdiz'in eyerine atladı. Kendi kendine şöyle

düşündü: "Bu mert delikanlı, dönen bir çark gibi benim etrafımda döndü. Hayret edilecek bir şey: Eğer benim âşığım değilse gönlümü nasıl aldı götürdü? Onun kırmızılar içinde olduğunu da işitmiştim; fakat eğer benim sevgilim ise hani nişan?"

Bilmiyordu ki pâdişâhlar, düşman korkusundan yol elbiselerini değiştirirler. Gönül arzusu Şîrîn'in fikrini çeliyor ona: "Kalk kendi gülünle bu şekeri karıştır. O sûret idi, bu, parlayan bir cândır. O bir haberdi, bu ise, bir hakikattir" diyordu.

Bir başka defa da kendi kendine şöyle mırıldandı: "Bu fikirden vazgeç, iki Mihrâba namaz kılınmaz, sakinin bir dolaşmasıyla iki şarap içilmez, iki Tanrı'ya birden tapılmaz. Eğer bu genç, nazlı padişâhsa, burası ona böyle bir şey sormak yeri değildir. Benim için münasip olan, onun beni perde arkasında görmesidir. Çünkü perdesizler lekelenirler. Zaten bu iş henüz meydana çıkmamıştır, nasıl olur da bu hayâsızlığı yaparım."

Şîrîn, durmadan Şebdiz'i koşturuyor, nal seslerini yerin altındaki öküze ve balığa duyuruyordu. Sabah rüzgârından daha hızlı gidiyor, süratte felekle yarış ediyordu.

Hızın şiddetinden perileri tutuyor, devin gözünü delip geçiyordu. Bir an sonra Hüsrev arkasına baktı. Kendinden başkasını gördü ise insan değilim! Atını her tarafa sürdü; fakat meydanda ne gönül gördü ne de dilber! Az sonra o pınarın yanına indi. Her tarafta o cevherden iz aradı. "O güzel, bu kadar tez, bu kadar çabuk nereye gitti!" diye hayrette kaldı. Bazen "belki bir kuş olmuştur da dala uçmuştur" diye şaşkın şaşkın ağaçlara bakıyor; bazen, gözünü pınar suyu ile yıkıyor, bir balık arar gibi o ay'ı suda arıyordu.

Bazen parmakları ile gözyaşını tutuyor, bazen suya bakıp bakıp kendinden geçiyordu. Nihayet suya bakmaktan gözleri karardı ve bir balık gibi pınara yuvarlanıverdi. O kadar inledi, o kadar inledi ki onun bu inleyişinden felek, yaptığı zulme pişman oldu. Sonra tekrar ay'ı ve Şebdiz'i bahçede aradı, bir gözü doğan'ı, bir gözü de kargayı arıyordu. Avcı bir doğan gibi her tarafa atılıyordu; çünkü bir karga, onun doğanını kapmıştı. O, uçan kargadan yüreği dağlandı, cihan ona bir karga kanadı gibi karanlık göründü. Parlak talihi kararıvermiş. Boy atan bir fidanını dikenler kaplayıvermişti.

Ağlıyor, ağlıyor, durmadan ağlamak istiyordu. Fidan boyu, o güneş'in aşkından bir söğüt gibi bükülmüştü, yanık bir ah çekerek derdini dökmeye başladı: "Vücudum ateşler içinde yanıyor. Bir bahar buldum; fakat ondan faydalanamadım. Bir ırmak gördüm; fakat dudağımı ondan ıslatamadım. Cahillikle bir cevherden elimi çektim, şimdi başımı taşlara çalsam yeridir! Bir

gül gördüm, onu sabahleyin koparamadım, ne yazık ki gece onu rüzgâr götürmüş!

Suda açılmış bir nergis karşıma çıktı, billur gibi bir vücut idi ve su, ona hasretinden olduğu yerde donmuş kalmıştı, işittim ki su, buz tutarsa toprak altın olurmuş! Fakat o selvi boylu, neden cıva oldu? Bir devlet kuşu başıma gölge salmış, tahtımı göklere çıkarmıştı. Ben o gölgeye ay gibi tenezzül etmedim; fakat şimdi gölge gibi ışıksız kaldım. Bu dert başımda oldukça ben perişanlıktan kurtulamam. Kanımı dökmek için de bu dertten daha müthiş bir hançer olamaz.

Pınarın suyundan bir gül çıktı; uyanık iken demiyorum, rüyada... Şimdi o pınarı gülsüz görüyorum; artık bana gereken, bir diken gibi ateşe atılmaktır. "Yüzünü aydan çevir, baht yoluna çıkarsa yolunu değiştir!" diye bana kim emretti? "İrem bahçesinden geç; fakat orada kalma!" diye hangi şeytan benim zihnimi çeldi? Her yerde sabretmek iyidir, yalnız avı elden kaptıran burada değil! Yürekten şimşek gibi bir alev çıkaracağım ve manasız sabrı yakacağım! Eğer ben, o aşk çeşmesinden bir yudum su içseydim, şimdi ciğerim böyle yanmazdı.

Nasihate bak! O Hintli ne diyor: "Bir mal buldun mu, onu hemen ye!" Bu bahçede kırmızı gülden olsun, sarı gülden olsun faydalanan kimse pişman olmadı. Bundan sonra bana düşen, ciğer dağlamak, bir de yürekten gam oklarını çıkarmaktır. O kadar dövüneyim ki vücudumun her tarafından "Yârab! Yârab!" sesleri yükselsin! Belki o zaman bu derdim biraz yatışır, yüreğimin ateşi biraz söner.

O kadar gözyaşı dökeyim ki etrafımda sudan başka bir şey görünmesin... Bir insanın kan toplamış bir çıbanı olursa, kan akıtılmadıkça o insan nasıl rahat edebilir?"

Bir müddet, elleriyle gözlerini silerek pınarın etrafında dolaştı, sonra baygın bir halde yere düştü ve o pınarı bir sevgili gibi kucakladı.

Elinden giden o ahu için hasta olmuş, yüzü sararmıştı. Fidan boyu toprağa düşmüş, kuru bir yaprağın rüzgârdan titreyişi gibi titriyordu. Kendi kendine: "Eğer bu güzel, insan ise neden yeryüzünde dolaşıyor? Yok, peri ise o zaman iş güçleşir; hem peri, subaşlarında çok olur. Bu, Allah'a kalmış işi kimseye söylememek gerektir. Çünkü "Hüsrev peri seviyor!" derler. Artık bana bu işte murada ermek yoktur, hem peri, insanla birleşmekten kaçar. Doğan, ördekle ne vakit eş oldu? Peri, insana ne vakit arkadaşlık etti? Bana önce Süleyman Peygamber gibi bir kudret lâzım, ondan sonra da periyi ram etmek!" Üzüntüsünü bu yolda döküyor, dertli

gönlünün hikâyesini anlatıyordu. Biraz kendine gelince, aşktan ümidini kesmiş bir gönül ile Ermenistan payitahtının yolunu tuttu.

Hüsrev, Şîrîn'e bir daha âşık olur; fakat başka biri olarak. Yani burada âşık olunan kişi Şâpur'un bahsettiği kişi değil Hüsrev'in gördüğü Şîrîn'dir. Aynı şekil, Şîrîn de Hüsrev'den etkilenir; fakat resmini gördüğü Hüsrev olarak değil kendi gördüğü biri olarak etkilenir. Bu bağlamda Hüsrev'le Şîrîn'in birbirini tanımaması, resmin âşık olmadaki önemini bütün çıplaklığıyla ortaya çıkarmaktadır. **Yani birbirilerini görmeden, sadece resim ve anlatış yoluyla birbirine âşık olan iki insanın, birbirilerini daha sonradan gördüğü halde yeniden farklı iki insan gibi âşık olmaları, resim veya anlatış yoluyla zihinde hayâl edilen kişinin asıl sûretten bile daha önemli olduğunu gösterir.** Çünkü Şîrîn, bütün etkilenmelerine rağmen Hüsrev'in bulunduğu yeri, yani Hüsrev'i terk etmiştir. Oysaki terk edilen kişi, Ermenistan'dan çıkıp onu aramak için peşine düşülen ve âşık olunan kişidir. Kısaca resim, önem bakımından asıl sûretten daha önemli olmuştur.

****

Hayaline Aşık Olma…Süheyl ü Nev-Bahâr

XIV. yüzyıl şairlerinden Hoca Mes'ud b. Ahmed ile yeğeni İzzeddin Ahmed tarafından yazılmış çift kahramanlı bir aşk hikâyesidir.

Konu; Çin Fağfur'unun kızı Nev-bahâr ile Yemen hükümdarı Bahr'ın oğlu Süheyl arasında geçen bir hikâyedir. Eserin tercüme olduğu söylenmektedir; *"Yüzyılın(14. yy), varlığı bilinen önemli tercüme eserlerinden olan Süheyl ü Nev-bahâr 1350 yılında Farsçadan tercüme edilmiştir."*[4]

Özet:

"Yemen ülkesinin Bahr adında ulu bir padişâhı vardır. Aklı, devleti ve zenginliğiyle ün yapmıştır. Kırk hazinesi, her birinin babası padişâh olan kırk karısı ve ayrıca da iki yüz

---

4 Fatih Ocak, *Süheyl ü Nev-Bahar dakı Kelime Grupları,* Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, 2006, 10.(Bu çalışma, Cem Dilçin tarafından; inceleme-metin-sözlük şeklinde daha önceden yayımlanmış eser üzerine yapılmıştır.)

cariyesi vardır. Bunlara karşılık hiç çocuğu yoktur. Tâcının ve tahtının başkalarına kalacağı endişesiyle bundan şikâyetçidir. Ümidini Tanrı'ya bağlayan padişâh, hazinelerini açar, halka dağıtır, sonunda onların duasıyla bir oğul sahibi olur. Bu oğlanın yüzü dolunay, kaşları kurulmuş iki yay gibidir. Bu özelliğine uygun olarak adını Süheyl koyarlar. Süheyl on dadının sütüyle beslenip yedi yaşına girer. Artık her türlü bilgiyi, hüneri ve savaşçılığı öğrenmiştir. Şâh, tahtını oğluna bırakmak düşüncesindedir. Vezirlerine danışır, onların uygun görmesi üzerine büyük bir şölenle Süheyl'i tahta geçirir. Şâh, kırk hazinesini ve bütün varlığını oğluna verir. Süheyl bir gün bu kırk odadaki hazineyi görmek ister. Yirmi otuz oda geçtikten sonra, bir odanın kilitli olduğunu görür ve onu açamaz. Babasının bu odanın anahtarını vermemesinin nedenini *merak eder ve bunun sırrını öğrenmek ister. Babasının hamama geldiği bir gün onu izler ve elbiselerini çıkarınca anahtarı gizlice alır. Anahtarı alan Süheyl, doğru o odaya giderek kapıyı açar. Cennet gibi bir bahçe içerisinde kiremitleri altından, direkleri gümüşten bir köşk görür. Orta yerde de yakuttan bir havuz vardır. Altın bir tahtın üzerinde bir kopuz, içki ve meze durmaktadır. Süheyl, içki içip mezelerden yer ve tahta oturup kopuz çalmaya başlar. Ansızın havuzun suyu üzerinde bir hayâl görür.* ***Başını kaldırınca da kubbedeki asıl sûreti görüp, ona âşık olur; kendinden geçip, tahtan yere düşer, bayılır.*** *Günlerce bir şey yemez içmez, sürekli ağlar ve bu aşk ile içi yanar. Padişâh bu duruma çare aramaktadır. Bütün ülkeye duyurular yapılır ve sûreti yapan nakkâş buldurulur. Bunun kimin sûreti olduğu sorulur, nakkâş, sûretin Çin Fağfurunun kızının olduğunu söyler. Sonunda Süheyl ve nakkâş yanlarına; altı bin silahlı asker, altın kuşaklı bin köle, Rum ve Hıta güzeli iki yüz cariye, iki yüz katar deve yükü altın ve türlü türlü kumaşlar alarak kızı aramak üzere Çin'e doğru yola çıkarlar.*

Gece gündüz hiç durmadan at sürerek Çin'e varırlar. Süheyl nakkâşın aracılığıyla, kendini tanıtmak ve ilgi uyandırmak için Fağfur Şâha, adamlarına ve bütün şehir halkına ziyafet çeker. Büyük bir şölen yapılır. Süheyl herkese çeşitli armağanlar verir. Bütün şehir Süheyl'in cömertliği ve iyi ahlakıyla çalkalanır.

Fağfur Şâhın kızı Nev-bahâr bir gece rüyasında ulu bir doğan'ın gökten inip, göğsü üzerine konup, pençesiyle yüreğini yarıp onu kaparak tekrar havalandığını görür. Korku ile uyanır, gördüğü rüyanın etkisiyle olumsuz düşüncelere kapılır. Sonunda rüyayı dadısına anlatır. Dadısı rüyayı, "güzel yüzlü, iyi huylu, ulu ve cömert bir padişâh onun resmini görüp ona âşık olduğu ve onu aramak için yollara düştüğü" biçiminde yorar.

Nev-bahâr, Süheyl adlı bir şehzâdenin Yemen'den Çin'e geldiğini, amacının bütün dünyayı gezerek uğradığı yerlerde herkese ziyafet çekip armağan veren cömert bir kişi olduğunu, annesiyle konuştukları sırada babasından duyar. Bu arada 32

bir rüya daha görmüştür: Nev-bahâr doğan kılığında göğe yükselir, bir ovada atlı bir yiğit onu görür; o yiğit Nev-bahâr 'ı çağırır, havadan iner, eline konar, sonra uçup kaçar. Üç kişi onun peşine düşerler fakat tozuna bile yetişemezler. ***Bu rüyada gördüğü yiğidin, Süheyl olabileceğini düşünür ve o da ona âşık olur.***

Fağfur Şâh ve Süheyl birkaç kez bir araya gelerek yiyip içip sohbet ederler. Süheyl kopuz çalıp şiirler söyler. Bu arada bütün halkı yedirip içiren Süheyl herkese büyük armağanlar verir, onların gönüllerini alır. Süheyl'den çok hoşlanan Fağfur Şâh, daima bir arada olabilmeleri için kendi şehrinde ona bir sarây yaptırabileceğini söyler. Nakkâş şehri gezer ve Nev-bahâr 'ın sarâyına yakın bir yeri seçer. On, on iki günde güzel bir sarây yapar. Öyle ki Nev-bahâr, sarâyının damına çıkınca, onun aksi Süheyl'in sarâyının içindeki havuz üzerinde görülebilecektir. Ancak, sırrının ortaya dökülmemesi ve böyle durumlarda ihtiyatın gerekli olduğu düşüncesiyle Nev-bahâr dama çıkınca, başını kaldırıp bakmamasını nakkâş Süheyl'e sıkı sıkı tembih eder. Süheyl bir süre Nev-bahâr'ın dama çıkmasını bekler, sabrı taşar ve aşkı da gitgide artar. Süheyl kopuz çalıp şiirler söyledikçe, sesi işitip Nev- bahâr dama çıkarsa da, Süheyl başını kaldırıp bakmaz. Nev-bahâr'ı görmek aşkıyla yanan Süheyl bir gün dayanamayıp "güneş varken gölgeye bakılmaz" diyerek başını kaldırıp bakar. Nev-bahâr yüzünden peçesini açıp Süheyl'in "işini bitirir." Bu arada Nev-bahâr elinde tuttuğu "turunc"u Süheyl'e atarak, ona karşı olan ilgisini belirtir. Süheyl'in işi o günden sonra ağlamak ve inlemektir. Süheyl, Nev-bahâr'ı birkaç kez daha gördükten sonra, durumu iyice kötüye gitmiştir. Nakkâşın sürekli yardımı ve desteğiyle iradesini kullanabilmekte, aklını başına alabilmektedir.

Günler böyle geçerken, Nev-bahâr bir gün cariyelerden birini Süheyl'e gönderir, kendisiyle sarâyının kapısında buluşmak istediğini bildirir. Süheyl, bir akşam sözleşilen yere gelir. Nev-bahâr saçlarını iki bölük halinde kement edip damdan aşağı salıverir. Süheyl, saçın bir bölüğünü beline dolayarak kendisini yukarı çeker. iki sevgili bütün gece yiyip içip kopuz çalıp şiir söyleyip sohbet ederek sabaha kadar sevişirler. Sabahleyin Süheyl sarâyına döner ve akşam olunca tekrar buluşurlar. Bir süre böyle buluştuktan sonra daha kolayca

bulunabilmeleri için yeraltına tünel kazarak odalarını birleştirmeyi kararlaştırırlar. Bir süre de böylece görüşerek sevişirler.

Süheyl, bir gün Nev-bahâr'a anasını babasını özlediğini, artık ülkesine dönmek istediğini söyler. Nev-bahâr kendisini de birlikte götürmesini ister. Ancak, babasının böyle bir şeye rıza göstermeyeceği endişesiyle bu duruma bir çare aramaktadır.

Süheyl, nakkâş aracılığıyla Fağfur Şâh'tan izin isterse de Şâh razı olmaz. Süheyl'in ısrarı üzerine bir ay daha kalmaları koşuluyla gitmelerine izin verir. Bu arada Fağfur Şâh, Süheyl onuruna büyük bir şölen düzenler.

Nev-bahâr, Yemenli bir köle kılığına girerek bu şölende babasına ve iki erkek kardeşine sakilik yapar ve onları sarhoş eder; fakat kardeşleri bu kölenin Nev-bahâr olduğunu anlarlar *ve babalarına odasına gidip yerinde olup olmadığını anlamasını isterler. Nev-bahâr bunu sezer ve hemen odasına geri döner. Babası onu odasında görür ve mahcup olur. Fağfur Şâh meclise geri dönünce, Nev-bahâr da yine eski kılığına girerek geri dönüp hizmet eder. Ancak, Fağfur Şâh yine şüpheye düşer ve bu kölenin kızı olup olmadığını sesini duyarak öğrenmek ister. Ona adını sorar, ancak cevap alamaz. Süheyl araya girerek "onun Arap, ilinin Yemen olduğunu ve Moğol dilini bilmediğini söyleyerek" onu bağışlamasını diler. Daha sonra Nev-bahâr babasının ve kardeşlerinin içkilerine ilaç koyarak onları sarhoş eder. Bu arada Süheyl ile kaçmayı tasarlamışlardır. Nev-bahâr iki at hazırlar ve Süheyl'in birine binip, birini de yedeğine alarak şehrin kapısında bir yerde kendisini beklemesini söyler. Süheyl, Nev-bahâr'ın dediğini yapar, ancak beklerken yorgunluktan uyuyakalır.*

Fağfur Şâhın Sa'lûk adında haydutlukla geçinen zenci bir düşmanı vardır. Şehrin çevresinde dolaşırken uyuyan Süheyl'in yanına gelir. iki atın yanında bir kişi gören Sa'lûk meraka kapılır ve orada beklemeye başlar. O arada Nev-bahâr gelir, karanlıkta Sa'lûk'u Süheyl sanarak hiç konuşmadan atlara binip yola koyulurlar.
"Tavusun kargayı gütmesi" gibi önde Sa'lûk arkada Nev-bahâr yola devam ederler. Tanyeri ağarmaya başlayınca Nev-bahâr peşinden gittiği kişinin Sa'lûk olduğunu anlar. Sa'lûk'un Süheyl'i öldürmüş olabileceği kaygısına düşer. Elinden kurtulmak için onun bahadırlığını ve yiğitliğini işittiğini, bu nedenle ona sevgi beslediğini, onunla buluşmak için Süheyl'le bu işi düzenlediklerini söyler. Sa'lûk'tan Süheyl'i öldürmediğini öğrenen Nev-bahâr "Onu

öldürmediğine iyi etmediğini, uyanınca babasına haber verebileceğini, babasının da arkalarından asker göndereceğini" söyler. Geri dönüp onu öldürerek malı ve altınları alıp geri gelmesini ve onu orada bekleyeceğini söyleyerek Sa'lûk'u başından savar.

Bu arada Süheyl uyanır. Atların kaçmış olduğunu görür, büyük bir şaşkınlığa ve üzüntüye kapılır. Şehrin çevresinde atları arar, dağlara düşer, Nev-bahâr'ın akıbetinden endişe eder, bağırır çağırır, ağlar.

Sa'lûk geri geldiğinde Süheyl'i bulamaz, geri döner; fakat Nev-bahâr da beklememiş, gitmiştir. Pişmanlıkla dövünmeye başlar. O sırada atı şehre doğru kaçar.

Nev-bahâr da Sa'lûk'tan kurtulunca atını yel gibi sürüp gözyaşını sel gibi akıtarak dağ taş demeden yol alır.

Fağfur Şâh ve oğulları ayılıp kendilerine geldikleri zaman ne Süheyl'i ne de Nev-bahâr'ı ortada göremeyince onları aramak, Süheyl ile nakkâşın hadlerini bildirmek için ordu hazırlayıp yola çıkarlar.

Süheyl'den önce Yemen askerinin başına geçerek yola çıkan Nakkâş, Çin ordusunun geldiğini görür ve Süheyl'in yakalandığını düşünerek üzülmektedir. iki ordu karşılaşır. Çetin bir savaş olur. Yemen askeri Çin ordusuna yenilir ve subaşı şehit edilir. Nakkâş esir alınarak Fağfur Şâhın katına getirilir. Fağfur Şâh çok kızmıştır. Nakkâş 'tan neler olduğunu anlatmasını ister. Nakkâş ağlayarak olan biten her şeyi açıkça anlatır. Bu duruma Fağfur Şâh çok üzülür, ***"eğer böyle olduğunu bilseydim kızımı Süheyl'e verirdim"*** *der. Nakkâşın askerinden yaralıları tedavi ederler ve esir olanları da salıverirler. Nakkâş yanına biraz mal, bir iki kul ve beş altı at alarak Süheyl'i aramak üzere Çin'den ayrılır.*

Sa'lûk'tan kaçan Nev-bahâr aç ve susuz iki gün iki gece dağ taş dolaşır. Üçüncü günü açlıktan bitkin bir duruma gelen Nev-bahâr bir geyik avlar ve onu pişirip yer. O arada biraz dinlenir ve uyur. Rüyasında Süheyl'i görür, birbirlerine karşılıklı şiir söylerler. Uyanınca, geyikten artan bir budu atın terkisine asarak yeniden yola koyulur. Yedi gün ormanda yol aldıktan sonra sekizinci gün bir pınara ulaşır. Bir hafta daha gittikten sonra yolu bir deniz

kıyısına uğrar. Bu arada denizden cânavarların çıkıp onu yemelerinden korkarak geceyi geçirmek için yüksek bir ağaca tırmanır. Sabah olunca yola çıkar ve bir hafta daha giderek tekrar bir ormana rast gelir. Ağaçlardaki meyvelerden yiyerek karnını doyurur. On gün daha gittikten sonra deniz ufkunda bir kadırga görür. Gemiden birkaç kişi sandalla kıyıya yanaşır ve ormandan meyve toplarlar. Bu sırada Nev-bahâr 'ı görerek, ondan korkup gemiye kaçarlar. Gemi sahibi bezirgân bir Yahudi'dir(Cühüd). Gemicilerin olanları anlatmaları üzerine Yahudi, yanına yiyecek içecek alarak Nev-bahâr'ı görmeye gider. Nev-bahâr yüzündeki nikabı açmadan, ona, kendisini Çin Fağfurunun oğlu olarak tanıtır. Babasının bir gün kendisine kızarak ağır sözler söylediğini, böylece kaçıp dağlara düştüğünü anlatır. Yahudi onu, Çin'e, babasının yanına götürmeyi önerir. Nev-bahâr, gemide kendisi için özel bir yer ayrılması koşuluyla bu öneriyi kabul eder. Gemi denize açılır, gece gündüz bir ay gittikten sonra, Kustâ şehrinin bulunduğu adaya gelirler. Bu şehrin şâhının adı Tâlis'tir. Kaytâs adında da çok yakışıklı bir oğlu vardır. Yahudi her yıl buraya uğrayıp onlarla alış veriş etmektedir. Gemideki mallara bakmak için gemiye geldiklerinde, Kaytâs bir tahtanın yarığı arasından Nev-bahâr 'ı görerek ona âşık olur. Babasından, Nev-bahâr 'ı Yahudi'nin elinden alması için ne gerekirse yapmasını ister. Yahudi, o kişinin cariye olmadığını, Çin Fağfuru'nun oğlu olduğunu ve onu babasına götürdüğünü söylerse de inanmazlar. Bu konuşmaları bulunduğu yerden işiten Nev-bahâr, Yahudi'ye sırrını açıklayarak birlikte oradan kaçmayı önerir. Yahudi de Tâlis'le sözde anlaşarak, Nev- bahâr'ı elli bin altına satmaya razı olur. Yahudi, Nev-bahâr'ı onlara sabahleyin teslim etmek bahanesiyle erkenden yelkenleri düzerek demir alıp denize açılırlar.
Bunların kaçtığını gören Kaytâs perişan bir durumdadır.

Yahudi, yolda Nev-bahâr'a sırnaşmaya başlar. Ancak, Nev-bahâr karaya çıkıp bir pınar suyuyla yıkanıp temizlendikten sonra isteklerine boyun eğeceğini söyler. Nev-bahâr, otlatmak bahanesiyle atını da yanına alır. Nev-bahâr'ın yıkanacağı pınarın üzerine bir çadır gerilir. Gerekçe subaşındaki perilerden korunmak ise de, Nev-bahâr Yahudi'ye görünmeden kaçmayı tasarlamaktadır. Yahudi, Nev-bahâr yıkanırken ona kavuşmak hayâliyle uyuya kalır. Bunu fırsat bilen Nev-bahâr atına atlayıp kaçar. Yine üç gün aç susuz yol aldıktan sonra deniz kıyısında bir yere varır. Burada cinnîlerin şâhının karısı olan Kaytâs'ın kız kardeşiyle karşılaşır. Kız ona iyi davranır; Nev-bahâr başından geçenleri ona anlatır; fakat ağabeyi Kaytâs'tan söz etmez. Onlardan yol sorarak ayrılır. cinnîlerin şâhının karısı Nev-bahâr'a eşsiz değerde iki tane elmâs vermiştir. Nev-bahâr türlü sıkıntılar içinde giderken yolu büyük

bir şehre uğrar. Bu şehrin adı Tûfân'dır. Şâhları ölen şehir halkı, birbirlerine düşmüşlerdir ve kendilerine bir şâh aramaktadırlar. Yolda karşılaştıkları ilk kişiyi şâh yapacaklardır. Nev-bahâr'ı görünce onu tahta oturtup şâh yaparlar. Nev-bahâr Tûfân halkından kendini gizleyerek iki yıl saltanat sürer. Ancak, Süheyl'i bir an bile aklından çıkarmamıştır. Bir gün usta bir nakkâş çağırtarak sırrını ve nikabını ona açar ve şehrin dört kapısına dört "sakahâne" ve her birine büyük birer havuz yapmasını, kubbeye çizeceği sûretini, havuzun suyuna yansıyacak biçimde resmetmesini buyurur. Böylece, kendini tanıyanların yolu buraya düşerse onlardan haberi olabilecektir. Eğer resminin önünde ah edip ağlayan, düşüp bayılan olursa buyruğu gereğince yanına getirilecektir.

Sa'lûk, Nev-bahâr 'ı aramak için dağ taş dolaşırken yolu Tûfân şehrine ulaşır. Sakahânelerden birinde su içerken sûreti görür ve feryat eder. *Nev-bahâr'ın adamları Sa'lûk'u yakalarlar ve zindana atarlar. Nev-bahâr, güvendiği bir kölesini Sa'lûk'a göndererek, onun ağzını aratır ve Süheyl'in hayatta olduğu haberini alarak sevinir.*
Kaytâs da babasının öğütlerini dinlemeyerek Nev-bahâr'ı *bulmak ümidiyle yollara düşer. Cinnîlerin şâhının karısı olan kız kardeşiyle deniz kıyısında karşılaşır. Kaytâs durumu kız kardeşine anlatır. Kız kardeşi de Nev-bahâr'la neler konuştuklarını ve onun Süheyl'i sevdiğini söyleyerek ondan vazgeçip babasının yanına dönmesini öğütlerse de Kaytâs dinlemez ve kız kardeşinin görevlendirdiği bir peri yardımıyla Tûfân şehrine ulaşır. Kardeşi buna da Nev-bahâr'a verdiği elmâslardan vermiştir. Şehre ulaşınca sakahânelerden birinden su içerken sûreti görür ve durumu ulaştırmak için şehirde bir oda bulur ve oraya yerleşir.*

Yahudi de *Nev-bahâr'ı elinden kaçırdıktan sonra gemisini bir hısımına emanet ederek bir ata atlayıp Nev-bahâr'ı aramaya koyulur. Türlü sıkıntılarla tehlikeler atlattıktan sonra Tûfân şehrine gelir. Sûreti görerek o da ah edip inler ve onu da yakalayarak Nev-bahâr'ın katına çıkarırlar. Yahudi başından geçenleri anlatır. Nev-bahâr, Yahudi'nin durumuna uygun nasihatler ederek sarâyda bir odaya yerleştirmelerini buyurur.*

Süheyl, uykudan uyanıp Nev-bahâr'ı göremeyince Çin şehrine geri döner, sarâyında arar, bulamayınca aramak için yollara düşer. Gece gündüz on gün yemeden içmeden yol alır. Onuncu gün büyük bir kaleye ulaşır. Bu kalenin hâkimi Câlûs adında yiğit bir kişidir. Câlûs, Süheyl'i konuklar ve ona durumunu açıklamasını söyler. Süheyl bütün olanları anlatır. Câlûs, Nev-bahâr'ın ne olduğunu anlamak için Çin şehrine casus göndermeyi kararlaştırır. Casus,

Nev-bahâr'ın Çin'den kaçtığı haberini getirir. Bir gün Câlûs, Hâverân şehrine doğru giden bir Çin kervanını vurmak ister. Bu savaşa Süheyl de katılır. Zorlu bir savaştan sonra Süheyl'i yakalarlar ve Hâverân şâhı, Süheyl'i konuk eder. Bir gün avlanmak için çıktıklarında, deniz kıyısında ansızın bir gemi görürler. Süheyl, gemide bezirgân kılığındaki nakkâşı görür ve tanır. Süheyl ve nakkâş birbirlerine sarılıp ağlaşırlar. Bir süre sonra, gitmek için şâhtan izin isteyerek denize açılırlar. Adadan adaya uğrayarak Nev-bahâr'ı ararlar. Sonunda karaya çıkarlar ve on gün gittikten sonra Yün şehrine ulaşırlar. Ancak, Yün şehrinin hâkimi bunları, bezirgân kılığında casus zannederek zindana attırır. Zindancıya dert yanarlar ve onun yardımıyla zindandan kaçarlar. Onlar da gide gide Tûfân şehrine varırlar. Süheyl, sakahânedeki sûreti görünce ah eder ve düşer bayılır. Nakkaş onu ayıltmaya çalışır. ikisi de yakalanarak Nev-bahâr'ın katına çıkarılır. Nev-bahâr, nakkaştan bütün maceralarını dinler, onlar için üzülür ağlar.

Nev-bahâr tellal çağırtarak bütün şehir halkını bir alana toplar. Nev-bahâr altından iki taht kurdurmuştur. Birine kendi, sağındakine de Süheyl oturur. Sa'lûk ve Yahudi de karşılarında ayakta durur. Şehir halkına başından geçenleri birer birer anlatır. Sırayla Sa'lûk, Yahudi, Kaytâs ve Süheyl de olanları anlatırlar. Nev-bahâr böylece, dördünün ifadesiyle kendisinin ***"el değmemiş bir gül"*** *olduğunu kanıtlar. Süheyl, Nev-bahâr'ın yerine tahta geçer. Nakkâş da vezir olur. Nev-bahâr, nakkâştan adaleti yerine getirmesini ister. Suçuna ceza olarak Sa'lûk'un başı kesilir. Yahudi'ye iki yüz kırbaç vurdurulur, ayrıca bin kızıl altın verilip bir daha kendini ilgilendirmeyen işlerle uğraşmaması için öğütlenerek salıverilir. Kaytâs'a da Nev- bahâr'dan ümidini kesmesi, babasının yanına dönmesi, yoksa sonunun iyi olmayacağı anlatılır.*

Yedi gün yedi gece düğün yapılır ve Süheyl "şâhinin ördeğe salıverildiği gibi" gerdeğe girer ve muratlarına ererler.

Süheyl, Nev-bahâr'ın babası Fağfur Şâh'a, Hâverân şâhına ve Câlûs'a mektuplar yazdırtarak durumlarını bildirir. Yûn şehrinin hâkimine de bir elçi göndererek onu katına getirtir ve boynunu vurdurarak cezasını verir. Zindancıyı buldurarak yaptığı iyilikten dolayı onu da ödüllendirir ve Yün şehrinin başına geçirir. Süheyl, son olarak babası Yemen padişâhına da mektup yazdırtarak onun da gönlünü alır.

Süheyl ile Nev-bahâr 'ın o yıl bir oğulları dünyaya gelir ve adını Hümâm koyarlar
Bir gün babasından bir mektup alan Süheyl, onun ısrarı ve sitemi üzerine artık delikanlılık çağına gelmiş olan oğlu Hümâm'a tahtını ve Tûfân şehrini bırakarak Nev-bahâr ile birlikte Yemen'e gider. Süheyl'in dönüşü herkesi çok mutlu eder, bunu yiyip içerek kutlarlar. Yemen Padişâhı oğluna yaptığı iyiliklerden dolayı nakkâşa büyük ödüller verir.
Bir süre sonra Yemen padişâhı hastalanır, oğlu Süheyl'e vasiyetini bildirerek ölür. Süheyl tahta geçer ve babasının vasiyeti doğrultusunda adaletli bir padişâh olur[5]

YÛSUF U ZÜLEYHÂ

Abdurrahman Gubârî'nin Yûsuf u Züleyhâ'sı

16. yüzyıl şairlerinden Abdurrahmân Gubârî tarafından 1572'de yazılmış olup Yûsuf ile Züleyhâ arasında geçen aşk macerasını konu edinen bir peygamber hikayesidir.

Özet:

"Hazret-i Yakûb zevcesiyle bahar bahçelerinde güller arasında güzel bir oğul niyet ve duasıyla halvet olunca zevcesi, Yusuf'a hamile kaldı. Yûsuf, karnındayken validesi onun hem sûret ve hem de huy olarak güzel ve güzide olması için Tanrıya dua ve niyaz ediyordu. Ayrıca hamile annenin yediği, içtiği, giydiği, gördüğü, yaşadığı hep güldü. Yani gece gündüz güllerle iç içe, güller içinde yaşıyordu. Yûsuf'un güzelliğinin diğer bir sebebi de buydu. Yûsuf dünyaya geldi. Ebeveyni onu büyük bir rikkat ve sevgiyle iki yaşına kadar büyüttüler. Yûsuf iki yaşındayken annesini kaybetti; fakat hâlâsı da onu annesi gibi büyük bir sevgi ve itina ile besledi, büyüttü. Bu ilgi ve itina Yûsuf'un güzelliğine güzellik kattı. Yûsuf'un güzelliğiyle meşhur olması, babası Yakup'un onu derin bir muhabbetle sevmesi, ona bir gün çok güzel bir asa vererek, atalarının gömleğin de giydirerek, Ishak 'ın kuşağını kuşatarak onu bütün oğullarından üstün ve sevgili tuttuğunu göstermesi, diğer kardeşlerde haset ve husumet duyguları uyandırdı. Kardeşlerin hasedine babanın yine çok sevdiği Yûsuf'un tek öz kardeşi Bünyamin de hedefti. Yûsuf'un gördüğü bir rüya, içten içe kızışan bu kıskançlık korunu büsbütün alevlendirdi. Yûsuf rüyasında on bir yıldız ile güneş ve ayın kendisine secde ettiklerini görmüştü. Rüyasını sabah pederine anlatınca o rüyadaki hikmeti sezdi ve Yûsuf'a

[5] Hoca Mes'ud b. Ahmed , *Süheyl ü Nev-bahâr(Haz.: Cem Dilçin),* İnceleme-Metin-Sözlük, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 1991, 69-75.

rüyasını kimseye anlatmaması için sıkı bir tembih verdi; fakat rüya duyuldu ve kardeşler öfkeyle bir araya gelip babasını yalan ve düzenle kendine bağladığını düşündükleri Yûsuf'u bertaraf etmeye ve bu şekilde babalarının sevgisini kendilerine yöneltmeye karar verdiler. Bazısı onu öldürelim, bazısı onu köle olarak uzak diyarlara satalım dedi. Daha başka tedbirler önerildi; fakat en son onu kervan yoluna yakın bir kuyuya atmaya karar verdiler.

*Kardeşler çok sevdiklerini iddia ettikleri Yûsuf'u baharla açılan kırlarda gezdirip eğlendirmek bahanesiyle babalarından istediler. Bu şekilde onu uzaklaştırıp planlarını uygulayacaklardı; fakat Hazret-*i Yakup hem *onların Yûsuf'a karşı düşüncelerinden emin olmadığı için, hem de o gece düşünde Yûsuf'u kurt kaptığını gördüğü için onların bütün süslü ve cilalı sözlerine rağmen Yûsuf'u bırakmaya razı olmadı. Kardeşler bu sefer ikinci tedbire yöneldiler. Yûsuf'a gidip onu çok sevdiklerini ve kendisini gezdirip eğlendirmek istediklerini söylediler. Baharı, kırları, ovaları bin bir güzellikle anlattılar. Yûsuf'un gönlü bu güzelliklere su gibi akmaya başladı. Bu duygu ve arzuyla gidip babasından müsaade istedi. Yıllardır evde sıkıldığını, kardeşleriyle kırlara açılmak istediğini söyledi. O kadar rica ve niyaz etti ki Yakup onun bu ısrarına direnemedi. Ne kadar uyardıysa da bu hassas ve kırılgan gönlü meylinden döndüremedi. En sonunda gitmesine razı oldu.*

Kardeşler Yûsuf'u alıp kırlara çıktılar. Yakup onları istemeye istemeye bırakmış, hem Yûsuf'a hem kardeşlere sıkı tembih ve tavsiyelerde bulunmuştu. Kıra çıktıklarında kardeşler Yûsuf'a karşı gerçek yüzlerini göstermeye, ona eza ve cefa etmeye başladılar. Sonra onu beline bir ip *bağlayarak civardaki bir kuyuya azıkla beraber bıraktılar. Yoldan geçecek kervanlar kendisini çıkarırsa olayın iç yüzünü anlatmamasını tehditle söylediler. Yûsuf kuyudaki bir taşa ayağını basarak endişe, korku ve ümitsizlik içinde beklemeye başladı. Bu hal üzere zaman geçerken Yûsuf yerdekilerden bir yardım gelmediğini gördü ve yücelere yakarmaya başladı. Allah ona yardımcı olarak Cebrail'i gönderdi. Cebrail de ona hem teselli ve ferahlık, hem de geleceğe dair müjde ve işaretler verdi. Ona izzet ve hikmet semasında yükselecek yıldızını haber verdi. Yûsuf bunun üzerine huzur ve itminan içerisinde sabırla beklemeye başladı.*

Bu arada Yûsuf'un kardeşleri babalarına vardılar ve önceden anlaştıkları üzere onu kurt yediğini söylediler. Ağlayıp sızlayarak ve onun kana batırılmış gömleğini göstererek yalanlarını ispata çalıştılar. Hazret-i Yakup çok üzülüp ağlamakla beraber, yalanlarındaki tutarsızlıklara bakarak bir oyun oynadıklarını sezdi. Yûsuf'u, Allah'a emanet edip sabırla

beklemeye başladı. Bir zaman sonra Yûsuf'un bulunduğu kuyunun yakınından geçen bir kervan o mahalde duraklamıştı. Kervandaki Malik adında bir tüccar, su almak için kuyuya varınca Yûsuf'u buldu ve onu oradan çıkardı. Yûsuf'un daha bir şey anlatmasına fırsat olmadan kardeşleri orada belirdi ve onun kendi köleleri olduğunu ve hırsızlık gibi kötü huyları bulunduğu için onu satmak istediklerini söylediler. Kimse almaya yanaşmadığı için onu yine Malik düşük bir fiyata satın aldı. Malik onun kötü bir insan olduğuna inanmadığı için ona alaka ve itinada kusur etmiyordu. Bu hal üzere Mısır'a vardılar.

Mısır'da Yûsuf büyük bir ilgiyle karşılandı. Güzelliğinin şöhreti bütün Mısıra yayıldı. Mısır sultanı Reyyân da dâhil, herkes ona hayran ve müşteri oldu; fakat Malik onu herkesin önünde mezat ile satmak *istiyordu. Bu arada Mısır Azizi 'nin karısı Züleyhâ onu gördü ve şiddetli bir aşkla ona tutuldu. Onu ne pahasına olursa olsun almaya karar verdi. Günlerce süren mezat sonunda herkesin verdiğinin fazlasını vererek onu satın aldı. Kocasına da evlatları olmadığı için onu evlat olarak almak istediğini söyledi. Kocası sultanın ona talip olmasını bir engel olarak ileri sürse de Züleyhâ, sultanı da ikna ederek Yûsuf'a malik olmayı başardı.*

Yûsuf, Züleyhâ 'nın yanında yaşamaya başladı. Züleyhâ onu izzetle, ikramla, sevgi ve ilgiyle *sarıp sarmaladı. Birbirlerine ilgi ve ünsiyet duymaya başladılar. Hemhal oldu, konuştu dertleştiler. Züleyhâ Yûsuf'a kim olduğunu, nice yollardan geçip o güne geldiğini sordu. Yûsuf da başından geçenleri ızdırapla bir bir ona anlattı. Züleyhâ da kendi yaşadıklarını, çektiği çile ve sıkıntıları ona nakletti. Kendisi mağrip ülkesi sultanının kızıydı. Sarâylarda naz ve cilve, işret ve safa içinde gününü gün ediyordu. Bütün çevresi ve ahali onu çok seviyordu. içinde çeşitli sûretlerin bulunduğu bir tapınakları vardı. Oraya gider kendi dinlerince ibadet ederlerdi. Bir gün bu tapınaktaki bir sûrete âşık oldu ve gözü bu sûretin hayâlinden başka bir şeyi görmez oldu. Dostlarından, işret meclislerinden büsbütün uzaklaşıp içine kapandı. Babası ve çevresi onu bu hale sokan şeyi bulup çözmek için çeşitli yollar denediler. Tapınaktaki sûreti de oradan kazıyıp sildiler; fakat Züleyhâ 'nın zihninde ve gönlünde bütün parlaklığıyla yaşamaya devam ediyordu. Çevresindekiler ondaki değişikliğin aşktan geldiğini anladılar. Bu arada Züleyhâ'nın hayâlindeki sûret çeşitli biçimler ve belirişler halinde perde perde açılıp kapanıyordu. Züleyhâ bütün yaşadıklarını Dâye 'sine anlattı. O da ona teselli verdi ve aşkın hallerinden, hikmet ve inceliklerinden bahsetti ve sabır* ve sebat tavsiye etti. *Züleyhâ hayâlinde beliren güzelin mahiyetini öğrenmek için beklerken hayâl ona kendini Mısır sultanı olarak tanıttı. Bunun üzerine Züleyhâ'nın içi rahatladı ve ona kavuşacağı günü beklemeye başladı.*

Bu arada Züleyhâ'nın güzelliğini duyan civar ülkelerin padişâhları onu istemek için elçiler gönderiyorlardı; fakat durumu bilen babası, onun önceden Mısır Azizi'ne nişanlandığını söyleyerek elçileri geri çevirdi. En son Mısır Azizi, hem Züleyhâ'nın güzelliğini, hem kendine olan meylini duyarak ona elçi gönderdi. Babası elçinin teklifini kabul edip kızını Aziz'e verdi. Nice izzetle, ihtişamla, türlü çeyizler, hediyeler bahşederek kızını Dâye 'siyle beraber yola çıkardı. Düğün alayı yine Mısır'da da törenli şölenli bir istikbal ile karşılandı. Gelin ve damadın kavuşma vakti geldi. Züleyhâ büyük bir sabırsızlıkla hayâlindeki sûretin sahibiyle buluşmayı beklerken, sûret ve huy bakımından itici bulduğu Aziz Kıtfir ile karşılaştı. Onun için buhranlı, ızdıraplı günler başlamıştı. Tam bu karanlık günleri yaşarken karşısına muhayyel sûretin gerçek sahibi olan Yûsuf çıkmıştı.

Züleyhâ bütün bunları, çektiği çileleri anlatarak Yûsuf'tan anlayış ve alaka bekledi; fakat Yûsuf saffet ve asaletiyle ve Tanrı korkusuyla ona yüz vermedi. Hem efendisine ihanet ve nankörlük etmemek hem de haramdan uzak durmak fikri Züleyhâ'dan uzak durmasını gerektiriyordu. Züleyhâ ise ona kavuşmaktan başka bir şey düşünemiyordu. Onu ikna etmesi için önce Dâye'sini gönderdi. O muvaffak olamayınca, kendisi gitti. Yalvardı yakardı. Yine Yûsuf'u ikna edemedi. Bu sefer Dâye'si şöyle bir oyun kurdu. Yûsuf'a boy ve görünüş bakımından Züleyhâ'ya benzeyen bir cariye verilecekti. Bu cariye Yûsuf'un nefsini okşayıp onu beraber olmaya razı edince, gizlice kendi kılığındaki Züleyhâ ile yer değiştirecekti. Plan uygulandı; fakat Züleyhâ Yûsuf'a kavuşmanın heyecânıyla titreyip, sendeleyip açık verince, Yûsuf durumu anladı ve plan suya düştü. Dâye 'nin son planı ise şöyleydi: Züleya'nın iç içe yedi kapıdan girilen bir has odası vardı. Bu odanın duvarlarına Yûsuf ile Züleyhâ 'nın vuslat hallerini gösteren renk renk resimlerini çizdirdi. Sonra Yûsuf'u alıp bu has odaya götürdü. Girdikleri her kapıyı arkasından kilitledi. Yûsuf'a bu sûretleri gösterdi. Yûsuf'un nefsi bir ara ona meyletti; fakat hemen hatasını fark etti ve Allah'a dönüp tövbe etti. Züleyhâ bu sefer bir buhran içerisinde hançerle kendini öldürmeye kalkıştı. Eğer o intihar ederse katili Yûsuf sanılacaktı. Yûsuf cân korkusuyla, muradını kabul ettiğini söyleyerek onu intihardan vazgeçirdi. Züleyhâ aldığı söz üzere ona yaklaşırken, o da Züleyhâ'ya teslim olmak üzereyken duvarda babasının hayâlini gördü. Babası Yakup büyük bir öfkeyle duvardan ona bakıyordu. Yûsuf hemen kendine geldi ve kalkıp kaçmaya başladı. Bu arada kilitli bütün kapılar kendiliğinden açılıyordu. Züleyhâ da yakalamak için arkasından koşuyordu. Yûsuf kapıya varmadan Züleyhâ hamle yapıp arkadan gömleğini tuttu; fakat Yûsuf hızla kaçınca gömlek arkadan yırtılıp Züleyhâ 'nın elinde kaldı. işte tam bu sırada karşılarına Aziz çıktı. Yûsuf olayı gizlemek istedi; fakat Züleyhâ uzaktan bakıp Aziz'le aralarının iyi olduğunu görünce

sırrı ifşa ettiğini düşünerek üste çıkmak için bağırıp feryat etmeye başladı. Aziz, Yûsuf'u ihanetle suçlayıp hapse attırmaya karar vermişken, orada bulunan akıllı bir genç gömleğin arkadan yırtıldığına bakarak Züleyhâ'nın suçlu olduğuna hükmetti. Aziz de bunu makul buldu. Züleyhâ 'yı azarlayıp uyardı. Yûsuf'a da sırrı saklamasını emretti.

Yûsuf saklasa da haber şehirde yayıldı. Mısır sarâyının kadınları Züleyhâ 'yı kınayıp ayıpladılar. Züleyhâ da onlara etkili bir cevap vermek için bir plan hazırladı. Sarâyın seçkin kadınlarını yemeğe davet etti. Onları izzet ve ikram ile ağırlayıp, yedirip içirdikten sonra önlerine meyveler ve bıçaklar koydu. Onlar tam meyveleri soyarken Yûsuf'u karşılarına çıkardı. Mısır kadınları Yûsuf'un güzelliğinin şaşkınlığıyla ellerini kestiler ve Züleyhâ onlara ağızlarının payını verme fırsatı bulmuş oldu. Kadınlar Züleyhâ'ya hak verdiler ve ona ram olması için Yûsuf'a tavsiyelerde bulundular; fakat Yûsuf onların istediğini yapmaktansa zindana girmeyi tercih edeceğini ifade etti. Bu arada Züleyhâ kocasından yetki alarak asilikte ısrar ederse onu sokak sokak dolaştırıp rüsva etmekle tehdit ettiyse de Yûsuf doğru bildiğinden dönmedi. En sonunda Züleyhâ aşkının ihtirasıyla öfkeye kapıldı ve Yûsuf'u cezalandırmaya karar verdi. Yûsuf'u eski kıyafetler içinde ve eşek üzerinde dolaştıran bir münadi[6], onun efendisine ihanet ettiğini ilan ediyordu. Bu şekilde onu zindana attılar.

Yûsuf zindana girdikten sonra Züleyhâ büyük bir yalnızlık ve pişmanlık hissetmeye başladı. Bu hale ancak üç gün dayanabildi ve üç gün sonra Yûsuf'a emrine uyması şartıyla hapisten çıkarmayı teklif etmesi için Dâye 'sini gönderdi; fakat Yûsuf sitem ve öfkeyle bunu reddetti. Yine bir zaman geçti ve Züleyhâ'nın huzursuzluğu iyice arttı. Bu sefer onu zindandan çıkarıp tekrar sarâya almak için Aziz'den müsaade aradı. Yûsuf'un artık uslanmış olacağını ileri sürdü; fakat Aziz belki Züleyhâ'da içten içe kaynayan ihtirası sezdiği için Yûsuf bahsinin artık ebediyen kapandığını bildirerek onu susturdu; fakat Züleyhâ Yûsuf'un zindanda bulunduğu yıllar boyu derin bir hasret, nedamet ve yalnızlık hissetti. Hep ve her yerde Yûsuf'u aradı. Yûsuf zindana girince oradaki insanlarla ilgilendi, onların derdini dinledi, onlara teselli ve nasihat verdi. Din yolunu ve hakikatini anlattı. Onlar da severek kabul ettiler. Ona hürmet ve hayranlıkla bağlandılar. Zindan arkadaşlarının dertlerine Tanrıdan şifa diler, rüyalarını tabir ederdi. Zindanda iki genç vardı. Bunlar bir gece rüya gördüler. Rüyalarının tabirini Yûsuf'tan istediklerinde o, bunlardan birinin sultana saki olacağını, diğerinin ise idam

---

[6] münâdi: dellal. (Ferit Devellioğlu, *Omanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat,* Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002.)

olacağını haber verdi. Yûsuf talihle müjdelediği arkadaşından sultanın yanına çıktığında ona durumunu arz etmesini söyledi; fakat bu şâhıs rüyadaki hakikat üzere zindandan çıkıp sultana hizmetçi olduğu halde, şeytan ona Yûsuf'un ricasını unutturdu.

Aradan yıllar geçti ve bir gece Mısır sultanı bir rüya gördü. Rüyasında yedi zayıf inek yedi semiz ineği yiyordu. Yine yedi kuru başak, yedi yeşil başağa sarılarak onları kurutuyordu. Sultan; Mısır ve Şam'ın tabircilerini toplayarak rüyasını yorumlamalarını istedi; fakat onlar bunun karmaşık şeyler olduğunu söylediler. Sultan tatmin olmadı. O sırada sultanın zindandan çıkan hizmetçisi Yûsuf'u ve onun rüya tabirini hatırladı. Sultana ondan bahsetti. Gidip rüyayı tabirletmek için izin istedi. Sultan da onu gönderdi. Bu adam zindana gitti ve Yûsuf'tan rüyanın tabirini istedi. Yûsuf rüyayı şöyle tabir etti: Yedi semiz inek ile yedi yaş başak yedi yıl verimliliğe işarettir. Yedi zayıf inek ve yedi kuru başak ise bu yedi yıldan sonra gelecek yedi yıllık kuraklığa delalet etmektedir. Sultanın hizmetçisi gidip bu tabiri sultana arz etti. Sultan hizmetçisini Yûsuf'u zindandan çıkarıp getirmesi için gönderdi; fakat Yûsuf bunu kabul etmedi. Zindana girmesine sebep olan töhmetten tamamen kurtulduktan sonra çıkmak istiyordu. Elçiye dedi ki sultana söyle lütfedip o kadınlara sorsun. Ben meclislerine girince neden ellerini kestiler. Sonra neden bir olup bana iftira attılar.

Sultan da aynen böyle yaptı ve kadınları toplayıp onlara olayın içyüzünü sordu. Kadınlar 'asla biz ondan bir kötülük görmedik' dediler. Azizin karısı da işin gerçeğini itiraf etti. Haber Yûsuf'a ulaştırıldı O da zindandan çıkıp Mısır sarâyına geldi. Sultan onu izzet ve iltifatla karşıladı. Yûsuf rüyanın tabirini tekrar söyledi. Sultan bu verimli ve kurak yıllar için tedbir sordu. Yûsuf da yedi verimli yılda her tarafın ekilmesini ve devşirilen tahılların az miktarıyla kanaat edilip gerisinin başak üzerindeyken depolarda saklanmasını öngördü; fakat bu iş için dirayetli ve emin bir sorumlu gerektiğini ve kendisinin buna talip olduğunu söyledi. Sultan da onu bütün yetkilerle donatıp, Kıtfır 'in yerine vezir yaptı. Kıtfir'in bir zamandır zaten sultanla arası açıktı. Bu haberi duyunca kahrından öldü. Züleyhâ da büyük bir ıstırap, yokluk ve yalnızlık içinde yaşıyordu. Sultan bunu fark etti ve Züleyhâ'yı Yûsuf'a nikâhladı. Yûsuf Züleyhâ'yı bakire buldu. Bu şekilde onlar muradına ermiş oldu.

Yûsuf ülkeyi büyük bir adalet ve dirayet ile idare etmeye başladı. Öngördüğü tedbir üzere yedi yıl her tarafı ekin ektirdi ve düzenli, dikkatli biçimde bu ekinleri hasat ettirip depolara koydurdu. Yedi yıl sonra bütün ülkeyi kasıp kavuran bir kuraklık başladı. insanlar varını yoğunu satıp sarây depolarından tahıl alıyordu. Aynı kuraklık Yakup ve oğullarının yaşadığı

Kenan ilini de vurmuştu. Hazret-i Yakup'un oğulları Mısır Azizi 'nin namını, adalet ve keremini duymuşlardı. Gidip Mısır'dan tahıl getirmek için babalarından izin ve para aldılar ve Mısra doğru hareket ettiler. Mısra ve Aziz'in sarâyına vardılar. Yûsuf'un huzuruna çıktılar. Yûsuf onları tanıdı; ama tanıdığını belli etmedi. Kardeşler Yûsuf'u tanıyamamıştı. Yûsuf tanımıyor görünüp sordu soruşturdu. Onlar da anlattılar. Babasının ve kardeşi Bünyamin'in sağ ve esenlikte olduğu öğrendi ve sevindi. Verdiği tahıldan bir pay da Bünyamin'e koydu. Öbür sefere onu da getirmezlerse artık erzak vermeyeceğini söyledi ve onun gelmesine rehin olarak kardeşlerden Şem'un'u (Şimeon) alıkoydu. Ayrıca bedel olarak verdikleri parayı da gizlice yüklerinin arasına koydurdu. Kardeşler Kenan'a vardılar ve babalarına Aziz'in kerem ve iyiliğinden bahsettiler. Öbür sefere Bünyamin'i de istediğini, onun için Şem'un'u alıkoyduğunu, Bünyamin götürülmediği takdirde artık tahıl vermeyeceğini söylediler ve tekrar gitmek için izin istediler. Hazret-i Yakûb, Yûsuf olayından sonra Bünyamin'i bırakmak istemiyordu. Bunun için hepsinden doğruluklarına dair yemin aldı. Koydukları para da yüklerinin içinden çıkınca, Bünyamin'i de alarak tekrar sefere çıkmalarına izin verdi.

Tekrar Mısır'a ve sarâya vardılar. Yûsuf kardeşlerin haberi olmaksızın Bünyamin ile tanıştı, hasret giderdi. Bünyamin'in onun yanında kalması için şöyle bir yol bulundu: Aziz 'in tahıl ölçek kabı gizlice Bünyamin'in tahıl yükünün içine konacak ve o ülke yasalarınca malı çalınan konumundaki Aziz, hırsız konumundaki Bünyamin'i alıkoyabilecekti. Bu şekilde yapıldı ve Bünyamin alıkondu. Kardeşler yalvardılarsa da işe yaramadı. Bunun üzerine Şem'un da Bünyamin'le beraber kaldı. Diğer kardeşler Kenan'a hareket ettiler. Hazret-i Yakup onların anlattıklarından şüphe etti; fakat yine de sabır ve tevekkül etti. Bu sefer rikkat dolu bir mektup yazarak kardeşlerle Mısır'a Aziz'e yolladı. Kardeşler Mısır'a vardı ve Yûsuf'un huzuruna çıkıp mektubu ilettiler. Ondan iyilik beklediklerini söylediler. Yûsuf ise onların kendilerinin Yûsuf'a ve kardeşine iyilik yapmadıklarını söyledi. Bunun üzerine onun Yûsuf olduğunu anladılar. Kardeşler Yûsuf'tan af dilediler. O da onları affetti. Onlara gömleğini verip, bununla Kenan'a dönmelerini ve bunu babalarının yüzüne bırakmalarını, bu takdirde Yakup'un ağlamaktan kör olan gözlerinin açılacağını söyledi. Ayrıca babalarını ve neleri varsa alıp Mısır'a gelmelerini istedi.

Aynen Yûsuf'un dediği gibi gittiler ve daha onlar yoldayken Yakup gömleğin kokusunu aldı. Yanındakilere bunu söylediğinde onlar bunu, bunamış olmasına bağladılar. Biraz sonra müjdeci, müjdeyi iletti. Yakup, Yûsuf'un gömleğini gözlerine sürünce gözleri açıldı. Bilahare Yûsuf'un dediği üzere hep beraber ve her şeylerini alarak Mısır'a taşındılar. Yûsuf ve sultan

Reyyân bunları halkın ve askerin katıldığı büyük bir şölenle karşıladı. Daha sonra Aziz'in makamına gittiler. Orada Yûsuf ebeveynini tahtına çıkardı. Sonra baba, anne ve kardeşler Yûsuf için secde ettiler. Yûsuf o zaman, yıllar önce gördüğü rüyanın tevilinin bu olduğunu söyledi. Bu şekilde Yûsuf ve ailesi kavuştu ve Mısır da yaşamaya devam ettiler."[7]

Vâmık u Azrâ

Vâmık u Azrâ çift kahramanlı bir aşk hikâyesi olup Lami'î tarafından, Kanuni Sultan Süleyman'ın isteği üzerine yazılmış büyük bir mesnevidir.

Özet:

"Çin'de, gece gündüz yemesi ve içmesiyle ün yapmış çok zengin Taymus adında bir hükümdar vardır. Adaletinden herkes memnundur; fakat mutluluğunu gölgeleyen bir derdi vardır. Birkaç kere evlendiği halde bir çocuğu olmaz. Nihayet derdini dâniş erbâbına açıklar. Onlar da yeniden evlenmesini salık vererek evleneceği kızın tarifini yaparlar.

Bu ülkenin Beşîr adlı çok meşhur bir ressamı vardır. Horasan, Iran ve Turan illerini dolaşarak peri yüzlülerin resmini yapar ve bu resimleri zaman zaman seyredip üzüntüsünü giderir. Taymus hanın üzüntüsünü gidermek için de kendisine bunları sunar. Taymus Han, dâniş erbâbının öne sürdükleri şartları, Turan Hanı'nın kızının resminde görür. Çeşitli hediyeler hazırlayarak bir mektupla Turan hanından kızını ister.

Turan hakanının kızı, büyük bir çeyizle gelir. Çin hakanı Taymus Han'la muhteşem bir düğünden sonra, Zühal ile güneşin "kırân"ında evlenirler. Bu evlenmeden Taymus Han'ın, güzelliği dillere destan olan bir oğlu Vâmık dünyaya gelir. Vâmık, cihanın sırrına vâkıf, iş bilen, nükte sahibi bir feylesoftan ilim öğrenir. Ok atmayı, ata binmeyi tâlim ederek "safları yaran" hızlı bir süvari olur. Bilgi ve kültürde de üstündür: Yazdığı şiirler elden ele dolaşır.

Gazneyn ülkesinde, adaletiyle yeryüzünü bayındır hale getirmiş, fikriyle cihanı süslemiş, cömertlikte eşi bulunmayan bir şâh vardır. Bu şâhın güneş gibi parlak, yıldız kadar vefalı, gözleri ceylân, saçları misk, parlaklığı gül, boyu servi gibi olan Azrâ adında bir kızı vardır.

---

[7] Abdurrahman Gubârî *Yûsuf u Züleyhâ(Haz.: Hasan Aktaş),* İnceleme-Metin, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2006, 17- 24.

Azrâ bir gün kendisi gibi güzel olan arkadaşlarıyla köşkünde sohbet ederken Vâmık'ın güzelliğinin ününü işitir. Ona âşık olur. Rengi sararır, ağlamaktan gözünden yaş yerine kan gelir. Dâye 'si bu halinin sebebini sorunca Azrâ ona utanarak sırrını açar ve yardım ister. Ona bu yardımı vaat eder Dâye, Azrâ'ya sabretmesini, her derdin bir çaresinin bulunduğunu söyler ve ülkedeki ressamların en meşhurunu bularak Azrâ'nın "ipekler" üzerine resmini çizdirir. Bu resim kervanlar vasıtasıyla dünyanın dört bir tarafına gönderilir. Azrâ'nın resmini görenler hayran olurlar.

Bir gün Vâmık, güzel yüzünün aksini su yüzünde görüp gurura kapılır. Bu kendini beğenmişlik içinde, ava çıkıp dolaşırken derya kenarında bir tüccar grubuna rastlar. Onlarla sohbet eder. ipek parçası üzerinde Azrâ'nın resmini görüp kendinden geçer. Aşkının tesirini azaltmak için avlanır. Av dönüşü, Kişmir'e, Huten'e, oradan da Yemen'e gideceklerini söyleyen gemicilerle karşılaşır. Vâmık, çadır kurdurup onlara ziyafetler verir. Büyük ihsanlarda bulunarak uğurlar ve sarâyına döner. Azrâ'nın resminin bulunduğu ipek parçalarını açar, resmi görür görmez kendinden geçer. Yemeyi içmeyi unutur. Gamı, kederi, üzüntüyü dost edinip gece gündüz şiirler söyleyerek "mihnet-nâmeler" yazar.

Çin Hakanı Taymus, sevgili oğlunun aşka kapıldığını görünce ona öğütlerde bulunur. Vâmık babasının öğütlerini dinler; ama bunlara uyamayacağını, sevgilisini bulmak için çıkmasına izin verilmezse ya kılıcıyla bağrını parçalayacağını veya zehir içip kendini öldüreceğini söyler. Onun üzerine Çin hakanı, beylerini toplar ve onlara danışır. Nihayet Vâmık'ın yolculuğa çıkmasına karar verilir. Taymus, ordusundan bin askeri, altına ve gümüşe gark ederek oğlunun yanına katar. Ayrıca, Taymus'un vezirinin oğlu ve Vâmık'la aynı zamanda doğan, Vâmık'ın yakın arkadaşı

Behmen de birlikte gönderilir. Çin denizi sahiline doğru yola çıkan kafile, geceyi bir dağ eteğinde geçirip sabahleyin cehennem gibi bir vadiden geçerek çöle çıkar. Çölde bir damla su bulamazlar. Hepsi ölmek üzereyken Vâmık'ın Allah'a yalvarışı kabul olunur. Uzaktan bir ağaç görünür. Yanına varınca, bal gibi suyu olan bir çeşmeyle karşılaşırlar. Şükredip toprağa yüzlerini sürerek dinlenmeye çekilirler; lâkin Vâmık, derdi ile baş başa kalır.

Bu çeşme başı, Lâhicân adlı bir peri şâhının makamıdır. Peri şâhı, makamının insanlarla dolduğunu görünce hayret eder. Biraz ilerleyince, bitkin bir halde gazel okuyan Vâmık'ı görür. Okuduğu gazelden aşk elinde esir olduğu anlaşılan Vâmık'ın derdiyle dertlenir. insan görünümüne girip Vâmık'ın önünde eğilir. Ona ihsanlarda bulunup hizmetinde olduğunu

söyleyerek sarâyına davet eder.

Lâhicân, sarâyında Vâmık'ın şerefine ziyafetler verir; fakat ikisi de çok üzgündürler. Ziyafet anında kendilerini kaybedip akılları başlarına gelince birbirine kendilerini tanıtırlar. Lâhicân da çeşme başında su içinde gördüğü Kaf Dağı'nın pâdişâhının kızı Ferî'ye âşıktır. Onun için bu çeşme başından ayrılamamaktadır. Birkaç defa savaştığı halde, sevgilisinin babası Kaf sultanını razı edemez. Vâmık da başından geçenleri anlatırken Kaf Dağı sultanının kızı Feri, emrindeki perilerle ziyafet meclisini basar. Lâhicân, Vâmık'a bunun Feri olduğunu bildirerek Elburz'a asker toplamaya gider; fakat Vâmık askerleriyle Feri'yi bozguna uğratır. Feri bozguna uğrayan askerlerini toplayıp Kaf'a dönerken, yenilmiş olarak dönmenin ayıp olacağını düşünüp tekrar saldırır. Vâmık'ın ordusu gaflette iken Vâmık'ı kaçırmak ister. Vâmık, aşk ıstırabını dile getiren gazel söylemektedir. Bu inleyişi duyan Feri, düşmanlığını unutup sevgi ve şefkatle insan şekline girip barış ister. Elburz'dan dönen Lâhicân, Vâmık'ın yanında sevgilisi Feri'yi görünce şaşırır ve Vâmık iki sevgiliyi barıştırır. Yeniden ziyafetler düzenlenir. Vâmık gene üzgündür. Lâhicân'dan Vâmık'ın hikâyesini öğrenen Feri, ona yardım etmek için kanat açıp sevgilisiyle birlikte Azrâ'yı aramağa çıkarlar.

Vâmık ile arkadaşı Behmen, yolculuklarına devam ederler. Güçlükler içinde süren bu yolculuk esnasında bol avı bulunan bir ovaya ulaşırlar. Vâmık burada avlanmak ister; fakat avlağın sahibi, kan dökücü bir zâlim olan Erdeşîr'dir. Erdeşîr, Vâmık'ın avlanmasına kızıp üzerine saldırır. Müthiş bir savaş olur. Vâmık'ın askerlerinden birçoğu şehit düşer. Sonunda Vâmık, Erdeşîr'i yakalayıp bağlar. Erdeşîr, kurtulmak için bir hile düşünerek Vâmık'a yalvarır; affını diler, onu kasrına davet eder. Vâmık, yaralıdır. Erdeşîr, Pir adlı tabibe, Vâmık'ın yaralarını iyileştirmek için merhem süreceği yerde zehir koydurur. Zehir etkisini gösterir, Vâmık kendinden geçer. Behmen, hileyi anlayıp, Erdeşîr'i yakalayarak bağlar. Erdeşîr'in kızı Dilpezir, babasını Behmen'in elinden kurtarmak için çeşitli hediyelerle gelir ve babasının bağışlanmasını diler. Vâmık'ı iyileştirmek için de tekrar Pîr'i buldurur. Pîr'in Vâmık'ı iyileştirmek için istediği ilâcı bulmağa Dilpezir'le Behmen, Dilküşâ Kalesi'ne giderler. Kaleyi fethedip istenilen ilâcı Pîr'e ulaştırınca o da Vâmık'ın yarasını temizleyip sağlığına kavuşmasını sağlar.

Bu arada Belh sultanı Tûr, Erdeşîr'in yardımına gelir. Dilpezîr'den Vâmık ile Behmen'i ister. Dilpezîr bu isteğe karşı koyunca Kale halkı ve Behmen, Tûr'la savaşırlar. Behmen esir düşer. Bunun üzerine Dilpezîr, Vâmık'ı Pîr'in yardımıyla Nahşivan kalesinden kaçırarak Dilküşâ Kalesi'ne götürür. Vâmık'ı, yorgun düşen Pîr'e teslim edip Tûr'a karşı savaş hazırlığına

başlar.

Azrâ'yı aramağa çıkan Lâhicân ile Feri, Dilküşâ Kalesi'nde Vâmık'ı hasta görünce onu alıp Kaf Dağı'na götürürler. Pîr, uyandığında Vâmık'ı bulamaz. Dilpezîr, bunun bir peri işi olduğunu, daha önce Behmen'in anlattıklarından hatırlar ve Pîr ile birlikte Vâmık'ı aramağa çıkarlar.

Diğer taraftan Azrâ; Vâmık'ın aşkıyla sararıp solmaktadır. Devamlı Dâye 'sini sıkıştırıp yardımım istemektedir. Dâye, Azrâ'yı hamama götürmek bahanesiyle Gazne sultanından izin alır. Hamamdan çıkınca hava almak üzere gözlerden uzaklaşırlar. On gün süren yorucu bir yolculuktan sonra bir şehre ulaşırlar. Azrâ, gördüğü bir yaşlı kadından yardım ister. Pîrezen onlara konukseverlik gösterir. Geceyi orada geçiren Azrâ, derdinin baskısıyla sabaha kadar Allah'a yalvarır. Vâmık'ı aramağa çıkan Dilpezîr ile Pîr de Pîrezen'in evine gelirler. Başlarından geçenleri birbirlerine anlatırlar. Dilpezîr, Vâmık'ın aşkından, Perî ve Lâhicân'dan, Tûr ile Erdeşîr'in hücumundan da haberler verir. Hep beraber Elburz'a gitmeyi kararlaştırırlar.

Azrâ, Dilpezîr, Dâye ve Pîr; Umman deryasına ulaşınca harekete hazır bir gemi görürler. Kendilerinin tüccar olduğunu; fakat Çin eşkıyalarının mallarını çaldığını söyleyip gemicilerin kendilerine yardımlarını sağlarlar. Gemi ile denize açılan Azrâ, Dilpezîr bitkin bir durumdadırlar. Dâye ve Pîr ise onlara yardım edememenin çaresizliği içindedirler. Gemidekiler onların bu halini, eşkıyaların mallarını alıp götürmelerine bağlarlar.

Lâhicân'la Feri tarafından Kaf Dağı'na götürülen Vâmık, özenli bir bakımdan sonra iyileşir; fakat Azrâ'nın aşkını hatırladıkça yıldız gibi gözyaşları saçmakta, Dilpezîr'le Behmen'i hatırladıkça gönlü, cânı ateşte yanmaktadır.

Lâhicân, Vâmık'a yardım için, onun sevgilisini ve dostlarını aramağa devam eder. Bu aramaların birinde, kanat açıp giden bir gemiye rastlar. Geminin içinde Azrâ ve Dilpezîr iniltilerine devam etmektedirler.

Lâhicân, gemiyi çeşit çeşit kuşların ve meyvelerin bulunduğu gül bahçesine benzer bir adaya çeker. Gemidekiler, böyle bir yerde konaklamaktan çok memnundurlar. Lâhicân onlarla sohbet ederek Azrâ ile Dilpezîr'in üzüntülerinin sebebini sorduğunda onlar da bildikleri kadarıyla, üzüntü sebebinin kaybettikleri mallar olduğunu söylerler.

Lâhicân gerçeği Azrâ ile Dilpezir'den öğrenir. Onlara Vâmık'ın iyi haberini anlatınca Azrâ bu defa sevincinden kendini kaybeder. Lâhicân onları sarâyına götürür, çeşit çeşit yemekler hazırlatıp ziyafetler verir, çalgılar çalınır, şiirler söylenerek aşktan duyulan ıstırap dile getirilir. Bilâhare Lâhicân, Azrâ, Dilpezîr, Dâye ve Pîr'i, Vâmık'ın bulunduğu Kaf Dağı'na uçurur. Vâmık Azrâ'yı gökte karşılar. Azrâ'yı özel bir sûrette döşenmiş bir sarâya kondururlar. Feri gelip Azrâ'yı kucaklar. Her taraf sevinçle dolar. Ancak Dilpezîr çok üzgündür. Pîr bu üzüntüyü iki şarkı ile dile getirir. Bunun üzerine Vâmık ile Azrâ, Behmen'siz eğlenmenin mümkün olamayacağını söyleyerek Lâhicân'dan kendilerini Tûr'un yanma götürmesini isterler.

Lâhicân onları "Nerrelere" bindirerek Tûr'un bulunduğu Belh şehrine getirir. Şiddetli bir savaştan sonra Tûr yenilir ve kaçarak Firenk Anton'a sığınır. Vâmık Behmen'i zindandan *çıkarıp ziyafetler düzenler. Bu esnada Tûr ile Anton'un saldırısına uğrarlar. Tekrar yenilen Anton ve Tûr hileye başvurup meydanda kuyular kızdırarak üzerlerini kapatırlar. Ertesi gün Vâmık, hücum esnasında bu kuyulardan birisine düşer. Behmen, Azrâ, Pîr, Dilpezîr ve Dâye de bu savaşta bitkin düşmüşlerdir.*

Azrâ'nın resimlerinden biri de Tus ülkesinin şehriyarı Mîzbân'ın eline geçer. Mîzbân da resminden Azrâ'ya âşık olur. Onu her yerde aratır; fakat kaybolduğuna dair aldığı haberler üzerine ordusuyla birlikte aramağa çıkar. işte bu sırada Azrâ, Dilpezîr, Behmen, Dâye ve Pîr grubu da Vâmık'ın esir düşmesiyle perişan bir halde Cenab-ı Hakk'a yalvarmaktadırlar. Duaları kabul olmuş ve Mîzbân yardıma gelmiştir. Mîzban'ın ordusu karşısında Tûr ile Anton yenilerek çareyi Vâmık'ı yanlarına alıp Anton'un adalarından birine kaçmakta bulurlar.

Mîzbân savaştan sonra Azrâ'yı görüp kendini kaybeder. Azrâ'ya olan sevgisini dile getirir. Azrâ da perişandır; çünkü Vâmık'a âşıktır. Bunu Mîzbân'a anlatınca Mîzbân, Azrâ'yı kardeşi kabul ettiğini ve Vâmık'ı kurtarmak için elinden geleni yapacağına dair söz verir. Vedalaşıp ayrılırlar.

Tûr ile Anton ise yanlarında Vâmık olduğu halde, adaya gitmek için bir gemiye binerler. Gemi fırtınaya tutularak yön değiştirir. Hind gemileriyle karşılaşınca aralarında savaş olur. Tûr ile Anton yenilerek boyunlarına zincir takılır. Vâmık'ı da Hindular, onlardan sanıp ateşe atarlar; fakat ateş, Hz. İbrahim gibi onu yakmaz; gül bahçesi olur. Bunun üzerine Hindular, mabutlarının Vâmık'ı bağışladığına ve Siyâvuş derecesine erdiğine inanarak ona bağlanırlar. Anton ile Tûr ise cezalarını bulur.

Vâmık, Hind ülkesinde kalmaz. Dağlar, çöller aşarak Azrâ'yı aramağa devam eder. Diğer taraftan Azrâ da Belh şehrinde birkaç gün dinlendikten sonra, arkadaşlarıyla Vâmık'ı aramağa çıkarlar. Huten tüccarlarının kervanına katılıp Hint sınırlarına varınca Hint Zengîleri 'nin hücumuna uğrayarak esir düşerler. Zincire vurulurlar. Zengî şâhı Helhelân, esirlerin boynunun vurulmasını emreder. Soyduklarının ikisinin kadın olduklarını görür ve cezayı bir iki gün erteler. Helhelân Azrâ'ya sahip olmak ister. Azrâ reddedince Helhelân zorla isteğine kavuşmaya çalışır. Azrâ bir yumrukla devler padişâhının ağzından kanlar akıtır. Bunun üzerine Azrâ ve Dilpezîr kollarından astırılır. Azrâ, gece boyunca seyyarelere derdini döküp yardım isteyerek Allah'a yalvarır. Duası kabul edilir. Helhelân'ın kaçırdığı Kişmir sultanının kızından olma Hümâ adlı bir kızı vardır. Hümâ, Azrâ'yı darda asılmış görünce yardıma gelip iplerini çözer ve maceralarını öğrenir. Onlara yardım edeceğini söylerse de Azrâ, gördüğü bir rüyayı anlatarak burada Vâmık'ı beklemenin doğru olacağını, onun kendilerini aramaya geleceğini söyleyerek kabul etmez. Vâmık'ın geleceği ümidiyle, gündüzleri darağacında asılı, geceleri ise Hümâ ile birlikte yedi gün yedi gece beklerler.

Vâmık Azrâ'yı aramaya devam eder. Mecnûn gibi vahşi hayvanlarla sohbet ederken çölde Nahşivan'a gitmekte olan bir kervana rastlar. Bu kervanla birlikte yoluna koyulur. Kervan halkı önce Vâmık'a önem vermezler; fakat Vâmık ansızın yollarına çıkan iki aslanın hücumuna karşı koyarak bir vuruşta ikisini de yere serer. Artık kervan halkı Vâmık'a değer verip onun başından geçenleri dinleyerek içlerinden bir tanesi Behmen'i tanıdığını ve Behmen'in yanındaki beş kişiyle birlikte yolculuk ettiklerini ve onların Vâmık adlı şehriyârı ararken Zengilere esir düştüklerini, kendilerinin zor belâ kurtulduklarını söyler. Kervan halkı da Vâmık'la beraber oraya gitmeye karar verirler. Uzun ve tehlikeli bu yolculuk sırasında Vâmık, yolları vahşi hayvanlardan temizler. Helhelân'ın ülkesine vararak onun kavmini perişan eder, Helhelân, kalesine sığınırsa da Vâmık'tan kurtuluş olmadığını anlayınca, Azrâ ile Dilpezîr'i darağacından indirip bir çula sararak atın üzerine bağlar ve kalenin gizli *kapısından kaçar. Mîzbân'a sığınarak onun yardımını diler. Dilpezîr ile Azrâ'yı da peşkeş verir; fakat Mîzbân, karşısında Azrâ'yı görünce çılgına döner. Helhelân'm onlara yaptıklarını öğrenince onu zindana atar.*

Diğer taraftan Mîzbân, Vâmık ve Behmen'e haber gönderir. Bu arada Vâmık, Azrâ'dan haber soruşturmaktadır. Hümâ, Vâmık'ı teselli ederken Mîzbân'dan haberi gelir. Çok sevinirler. Yanlarına Hümâ'yı da alarak Vâmık ve Behmen Tûs'a varırlar. Mîzbân onları büyük bir törenle karşılar. Vâmık Hümâ'yı Mîzbân'la tanıştırır. Hümâ'nın güzelliği karşısındaMîzbân'ın

aklı başından gider.

Mîzbân konuklarına ziyafetler düzenler. Âşıkların aşklarının derecesini anlamak için onları imtihana çeker. Neticede aşklarının "pâk" olduğunu görüp düğün hazırlıklarına başlamak ister. Behmen'le Vâmık da aralarında anlaşırlar. Vâmık, Behmen'i, Mîzbân'a göndererek memleketlerine dönmek için izin diler. Mîzbân ise yolculuğun zorluğunu ve mevsimin kış olması dolayısıyla yolların kapalı oluşunu ileri sürer. Düğün haberini vermek üzere, Gazne sultanına Dâye'yi, Erdeşîr'e ise Pîr'i göndermeyi ve düğünün Tûs'ta olmasını Behmen vasıtasıyla Vâmık'a teklif eder. Bunu uygun bulunca, karar ziyafetlerle kutlanır. Behmen'i Çin hakanına, Dâye'yi Gazne sultanına, Pîr'i de Erdeşîr'e göndedirler. Vâmık bu rahatlık içinde ava çıkar. Ansızın perilerle karşılaşıp Lâhicân'ın geldiğini zannederek sevinir; fakat periler matem içindedirler. Karalar giymişlerdir. Vâmık'ın önünde eğilip : "Lâhicân ile Ferî'nin, Gur adlı şeytanın eline esir düştüklerini ve Kaf sultanının bu durumdan çok üzüntülü olduğunu ve kendisinden yardım beklediğini söylerler. Vâmık bu durumu Mîzbân'a ve Azrâ'ya anlatarak bir "'nerre"ye binip Kaf Dağı'na uçar. Kaf sultanı onu görünce çok sevinir ve birlikte Gur'un bulunduğu yöne giderler. Kaf sultanı Vâmık'ın vücuduna bir yağ sürüp ağzına da bir cevher vererek ateş ve buz deryasından zarar görmeden geçmesini sağlar. Nerrelerle karşılaşıp kıyasıya savaşırlarsa da Vâmık ok ve kılıçla devi yenemeyeceğini anlayınca yumruğuyla saldırır. Bunun da kâfi gelmemesi üzerine duâ eder ve Allah 'ın adının tesiriyle dev, elma gibi parçalanır. Periler salâvat getirirler her taraf tekbir ile dolar. Bu arada Lâhicân ile Ferî'nin sağlık haberi gelir. Vâmık onları ararken, İskender devrinden kalma bir mezarla karşılaşır. Mezar yedi başlı bir cânavar tarafından yedi defa sarılmıştır. Vâmık onu öldürmek isterse de Kaf sultanı : "bunun bir sihir olduğunu ancak ism-i a'zamla yok edilebileceğini" söyleyerek onu uyarır. Vâmık ism-i a'zamı okuyunca cânavar yok olur ve "Dahme" fethedilir. Dahme'de gümüş bir taht üzeninde bir altın tabut vardır. Vâmık, tabutun, üzerindeki yazılardan Tahmûres şâha ait olduğunu anlayıp ona rahmet diler. Sonra inlemeler duyulan kapıya yönelerek zincirlere vurulmuş Lâhicân ile Ferî'yi kurtarır. Devin hazinesine el koyup Tûs şâhına verilmek üzere birkaç hediyelik alarak gerisini askerinin yağmasına bırakır.

Biri iki gün dinlenildikten sonra hep birlikte Kaf sultanının nâdir hediyeleriyle Tûs'a hareket ederler. Mîzbân, onları büyük bir törenle karşılar ve Kaf sultanının özel bahçesine kondurur. Erdeşîr'le Pîr de Tûs yakınlarında görününce Vâmık onları karşılar. Dilpezir babasının elini öper. Daha sonra Gazneyn şâhı, Vâmık, Erdeşîr ve Mîzbân tarafından karşılanarak konuk edilir. Azrâ, babasının ayağına öpücükler kondurup başından geçenleri anlatırken sözlerinin

başında Vâmık'ın övgüsünü yapmaktan çekinmez. Nihayet Çin hakanı beklenir. Karşılanması için büyük hazırlıklar yapılır. Çin hakanı da ağır hediyelerle gelir ve oğlunun etrafında perileri görünce, "hakkın lütfüyle Süleyman peygamber derecesine yükseldiğini" anlar.

Düğün hazırlıkları devam eder. Tûs ülkesi "işret-âbâd" olur. Herkes zevk ve neşe içindeyken Hümâ üzgündür. Onun bu durumunu gören Azrâ, Dâye ve Dilpezîr bir gece toplanarak kendi *zevklerine daldıkları için Mîzbân' ın aşkını, Hümâ'nın derdini unuttuklarını söyleyip Dâye'yi Vâmık'a gönderirler. Durumu öğrenen Vâmık, Dâye'nin Mîzbân'a gitmesini uygun bulur. Dâye, Mîzbân'dan, kimsenin bulunmadığı bir anda, Helhelân'ın affını isteyip Hümâ'nın güzelliğini dile getirerek Helhelân'ın bağışlanmasını sağlar. Zaten Mîzbân, Hümâ'yı için için sevmektedir. Onun hatırı için de babasına izzet ve ikramda bulunur.*

Düğün şenlikleri başlarken her taraf çînî kâselerle dolup altın ve abanoz tahtlar kurulur. *Altın tahta oturtulan Çin hakanının sağ yanına oğlu Vâmık, Lâhicân ve Behmen, sol tarafına da Kaf şâhı, Gazne sultanı ve Erdeşîr yerleşir. Karşıda ise Helhelân ile Pîr yer alır. Düğün şenlikleri arasında "cânbazlar ipte oynarlar, pehlivanlar güreşirler, kâse oyuncuları hünerlerini gösterirken mevzunbazların oyunları ve pehlivanların güç gösterisi" devam eder. Yeme içme faslı başlayarak akşam ve gece şenlikleri birbirini kovalar. "Mey ziyâfeti"ne geçilir. Mûsikî faslı içinde "ateş-bazlar" hünerlerini gösterirler. Ziyafet sona erdikten sonra Mîzbân, bilginleri bir araya toplayarak nikâh için "uğurlu saati" buldurulur. Nikâh akdinin hutbesini okuyup ilkin Vâmık ve Azrâ için "din ve âyin üzere" nikâhın değeri tespit edilir. Altınlar, inci ve cevherler saçılıp sıra ile Ferî ile Lâhîcân'ın, Dilpezîr ile Behmen'in, Mîzbân ile Hümâ'nın, Dâye ile Pîr'in aynı minval üzre nikâhları kıyılır.*

Vâmık, Behmen, Lâhicân için "gerdek evi" hazırlanır. Azrâ'yı ve düğün alayını Çin hakanı Taymus, yollarına gevherler saçarak karşılar. Azrâ, cevher ve inciye gark olur. Hıta ülkesi kendisine yüz görümlüğü olarak verilir. Aynı tören Ferî, Dilpezîr ve Hümâ'ya da yapılır. Kendileri için hazırlanan sarâylara yerleşirler.

Mihr ile Müşteri'nin bir burçta birleşmeleri gibi Vâmık ile Azrâ'nın ve diğer çiftlerin zifafları gerçekleşir. Bundan sonra Mîzbân'dan izin alınarak şâhlar ülkelerine dönerler. ”[8]

---

[8] Lami'î, *Vâmık u Azrâ(Haz.:GönülAyan),* İnceleme Metin, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1998, 19-26.

HÜSN Ü AŞK

"Hikâye kahramanlarını soyut kavramlardan seçerek sembollerle tarikatta ilerlemenin güçlüklerini ve salikin fenafillaha ancak bir mürşid yardımıyla erişilebileceğini anlatmak isteyen, 17. yüzyılın ve edebiyatımızın büyük şairi Şeyh Gâlip tarafından 1783'te yazılan, Hüsn ve Aşk arasındaki sembolik aşkı anlatan 2100 beyitlik bir mesnevidir."[9] *"Bu eser; Şeyh Gâlip 'in tasavvuf görüşünü alegorik bir hikâye içinde dile getirdiği manzum eseridir."*[10]

Özet

"Benî Muhabbet, Arapların baş kabilesidir. Ancak kendisinde bütün iyi huyları toplamış bulunan bu kabile büyük ıstırap içindedir. Esasen Mahabbet Oğulları kabilesinin ıstırap çekmemesi mümkün değildir.

Yerlerin sarsıldığı, göklerin birbirine girdiği ve karanlıkta korkunç sesler duyulduğu bir gece, bu kabilede biri kız diğeri erkek iki çocuk doğar. Kıza Hüsün, erkeğe Aşk adını verirler ve kabilenin ileri gelenleri bir araya gelip bu iki çocuğu doğdukları gün, birebirine nişanlarlar.

Çocuklar büyür ve Mollâ-yı Cünûn isimli bir hocânın mektebinde okurlar. Mekteb-i Edeb adlı bir yerde birbirlerini seven Hüsünle Aşk, Nüzhetgeh-i Mânâ isimli bir gezinti yerinde buluşup görüşürler. Her şeyi bilen ve her şekle giren Sühan isimli ihtiyar da bunlara rehberlik eder; fakat o yerlerin inzibatını sağlayan Hayret isimli kudretli adam bunların görüşmelerine mâni olur. işte o zaman, Sühan bunlara yardım eder; birinden ötekine mektup getirir.

iki sevgili, birbirlerinden ayrı kaldıkları bu devrede çok ıstırap çekerler. Hüsün'ün Dâye'si ismet, ona öğütler verir; Aşk'ın lalası Gayret de onu Hüsün'e kavuşturmak için elinden geleni yapmaya karar verir.

Aşk, Mollâ-yı Cunûn'dan aldığı fetva ile kabile büyüklerine başvurarak Hüsne tâlip olduğunu bildirir; fakat kabilenin ileri gelenleri, Aşk'a, Hüsn'ü elde etmenin çok güç olduğunu

---

[9] Haluk İpekten, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz,* Dergâh Yayınları, Ankara 2002, 68.

[10] Şeyh Gâlib, *Hüsn ü Aşk(Haz.:Orhan Okay-Hüseyin Ayan),* Dergâh Yayınları, İstanbul, 1992, XXI.

söylerler: Bunun için, bin başlı ejderhayı öldürmek; mumdan gemilerle ateş deryasından geçmek; cadılarla, sihirbazlarla dolu gam harabesi'nin bin yıllık yolunu yürümek ve matem sarâyı'na varmak gerekir. Aşk, bütün bunları yapabilir ve kalb diyarına varıp oradan kimya getirebilirse ancak o zaman Hüsün kendisine verilecektir.

***Aşk'a bu işler çok kolay görünür**. Lalası Gayret'le birlikte hemen bu tehlikeli sefere çıkar; fakat yola düşmesiyle, içinde zâlim bir dev bulunan bir kuyuya düşmesi bir olur. Bir sabah Sühan yetişerek onlara bu kuyudan kurtulmanın yollarını gösterir ve bir kuş olarak uçup gider. Aşk ile Gayret tekrar yola düşerler.*

Kış gelmiştir. Aşk, dondurucu soğuklar içinde gam harabesinde yürür. Burada korkunç ve sihirbaz bir cadının tuzağına düşer. Cadı Aşk'a âşık olmuştur. Mukabele görmeyince onu çarmıha gerer; fakat yine Sühan yetişerek Aşk'ı bu çarmıhtan kurtarır.

Sühan, Aşk'a "Sen Hüsün adını unuttuğun için Cadı'nın tuzağına düştün. Kurtuluşunun tek tılsımı Hüsn'ün adıdır. Şimdi burada bu isim söylendiği için bak Cadı mahvoldu!" der ve Aşk'a Hüsn'ün gönderdiği tılsımlı bir kılıç verir; Hüsn'ün Aşk'a hem sadık hem de âşık olduğunu bildirir. Bu kılıcın ismi Tîg-i Âh'dır. Hüsn Aşk'a, Aşkar adlı bir de at yollamıştır. Aşk, bu ata binerek yoluna devam eder; daha birçok zorlu vakalardan sonra ateş deryası'nın kenarına ulaşır.

Üzerinde mumdan gemiler görünen bu diyarda devler, Aşk'ı bu gemilere davet ederler; fakat Aşk bunlara kanmaz. Bu deryanın ancak uçularak geçileceğini anlar. Nitekim Gayret, kanatlanarak denizi geçer; fakat Aşk uçamaz. O zaman Hüsn'ün gönderdiği eşsiz at dile gelir; Aşk'ın uçamayacağını anlayınca Anka gibi süzülüp karşıya geçer. Aşk'ı Çin sahiline ulaştırır. Aşk, orada Çin Şâhı'nın kızı Huşrüba ile karşılaşır. Kız, Aşk'ı o kadar sevgi ile karşılar ki Aşk aldanır; Kızı Hüsn zanneder ve elindeki Tig-i âh'ı Huşrübâ'ya verir. Bunun üzerine Huşrubâ, Aşk'ı Zatüssüver isimli bir kaleye götürür ve kendisi kaybolur. Bu, kapısı olmayan, duvarlarında putlar, nakışlar bulunan, zorlu bir yerdir. Aşk burada tehlikeyi anlar; fakat kurtulamaz. Hemen bütün çektikleri tekrar başına gelir. Cadılarla, 'guller 'le yaptığı savaşları tekrarlamak zorunda kalır. Yine de her tarafını gezip müşküllerle karşılaştığı bu kaleden çıkacak yol bulamaz. Aşk ümitsizliğe düşer. Elinde Tîg-i âh'ı olmadığı için Allah'a yalvarmaktan başka çaresi kalmaz. O zaman, yine Sühan, bülbül kıyafetinde gelerek Aşk'a

kaleyi ateş vermesini söyler.

Kale yanarken önünde birçok defineler açılır. Aşk, bunlara bakmaz bile. Kaleden kurtularak kendini sonsuz bir yola atar. Yolda hastalanır, atını kaybeder ve yaya kalır. Yine Sühan bu sefer de hekim kıyafetinde gelerek onu Kalb Hisarı'na götürür. Bu öyle bir hisardır ki içinde Aşk'ın evvelce aklandığı binlerce Huşrübâ vardır ve bunların hepsi bir tek sultana tâbidir. O sultan da Hüsn'dür. Sühan burada Aşk'a, esrâr-ı hafiyye'yi öğretir. Onu Hayret'e teslim eder. Hayret de Aşk'ı Hüsn'le vuslata ve birliğe ulaştırır. Aşk, birlikte ayrık olmadığını, dolayısıyla Hüsünle Aşk'ın aynı olduğunu burada anlar.[11]

Kaynak: Sabahattin DERMAN, Mesnevilerde Şehzadelerin Resmi Görüp Âşık Olma

Yahudilerde Faiz

Talmud, müzmin fakirden ziyade fakir düşen zengine yardım edilmesini salık verir. Son olarak *tsedaka,* uygunsuz bir anda mallarını satmalarını engellemek için, özellikle geçici olarak yardıma muhtaç olanların imdadına yetişmelidir. İşte tam bu hususta *tsedaka* en mükemmel şeklini alır: faizsiz borç.

Adaleti yerine getirmenin en iyi yolu, maddi imkânı olmayan veya zor bir dönemden geçen kişiye para veya mal ödünç vermektir. Bu tip borçlara faiz uygulanmamalıdır:

"Borcun dilim dilim ödenmesi kabul edilebilir; ancak bunların toplamı, peşin ödenmesi halinde tahsil edilecek miktardan fazla olmamalıdır." (*Bava Metsia* 70 b) Hatta Rabbi Gamaliel, en fakirlere zararına borç verilmesini salık verir.

Genel olarak, cemaatten birine faizle borç vermek öteden beri yasaktır. Bu yasak mutlaktır ve devamlı tekrar edilir: "Kardeşinden ne 'ısırık' *(nechekh)* ne de 'katma değer' *(ribbit)* kabul etme; Tanrı'ndan kork, ki kardeşin de seninle birlikte yaşasın." (Tesniye 23, 20'nin *Bava Metsia*'daki yorumu 61 a) "Isırık" borçlunun ödediği faizi, "katma değer" ise borç

[11] Nihat Sami Banarlı, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi,* Meb. Yayınları, İstanbul, 2004, 775-776

verenin elde ettiği faizi gösterir.

Bazı âlimler için söz konusu faiz yasağı, sadece zengini fakir düşürme riskinden dolayı değil, insanın zamanın sahibi olmamasından dolayı da hakçadır. Nitekim faiz, borç alanın zamanını (iki vade arasında geçen zaman onun için çok kısadır) borç verene (söz konusu zaman onun için çok uzundur) devreder. *Bu yüzden faiz, Yunan ve Hıristiyan doktrinlerinde iddia edildiği gibi, borç verenin borç alana zaman satması değil, aksine borç alanın zamanının borç veren tarafından çalınmasıdır.* Borç verenin aldığı faiz de cabası.

Bununla birlikte, kimi durumlarda cemaatten birine faizle borç verilebilir. Mesela kişinin başka herhangi bir geliri yoksa, o zaman faiz ödeyerek borç para alan yardımseverlik yapar. Ancak borç para veren, kendini bilerek faiz gelirine bağımlı duruma düşürmemelidir. Talmud, borç vermeyi meslek edinenleri kınar. (*Makot* 24 a; *Nedarim* 49 b)

Bazı âlimlere göre bu yasaklar sadece Yahudiler arasında alınıp verilen borçları kapsar; zira Yahudiler daha mühim yükümlülükler yerine getirmelidir. Başkalarına göreyse bunun nedeni, Yahudi olmayanların daha sağlam bir durumda olması veya fakir düşme risklerinin daha düşük olmasıdır. Yahudiler arasında borç para alıp vermede yardımseverlik ve dayanışma duygusu adına faiz uygulanmazken, başka yerlerde para canlıdır ve çalışmalıdır. Yakup'un sürüleri gibi para da doğurgandır, zenginlik sağlıklıdır. Para diğer mallardan farklı değildir, diğer mallar kadar canlıdır. Bazı hâkimlere göre, sadece ve sadece âlimler faizle borç verebilir ve ancak **Yahudi olmayanlara borç verebilirler; zira bu insanlarla nasıl hareket edilmesi gerektiğini en iyi onlar bilir.** Başka hâkimlere göre ise, Yahudi olmayanlara faizle borç vermek, bütün Yahudiler için bir zorunluluk, ahlaki bir görevdir.

Yabancılara put veya silah satılabilir mi? Yabancılara faizle borç para verilebilir mi?

Faiz (İbranicede *nechekh* veya "ısırık") cemaat mensupları arasında yasaktır; zira borç para vermek, ticaret değil kardeşler arasında bir çeşit dayanışma olarak görülür. Borç para alanın hali vakti yerinde olsa dahi, borç veren faiz uygulamaz; zira borcun vadesi geldiğinde borç alanın mali durumunun hâlâ yerinde olup olmayacağı kesin değildir. Bu nedenle borç alana potansiyel fakir gibi davranılmalıdır. Faizle borç isteyen kişi, faizle borç veren kadar suçludur. Ancak kimileri, bir işe yatırım yaparken risk ve geliri girişimciyle paylaşarak söz konusu yasağın etrafından dolanır.

Faizle borç vermek hâlâ yasaktır; zira borç alan kişi, her an fakir düşüp borcunu ödeyemeyecek hale gelebilir: Faiz, yalan söylemek ve zimmete

para geçirmekle eş tutulur. "Hemşerine, seninle yaşayan bir yoksula borç para vereceksen, ona tefeci gibi davranmayacaksın, ondan faiz almayacaksın" (Çıkış 22, 24; Levililer 25, 37). Faizle borç almak, bu tip borç senetleri düzenlemek ve bunları şahit sıfatıyla parafe etmek de aynı şekilde yasaktır. Alacaklının, borç verdiği paradan dolaylı yoldan dahi olsa kazanç elde etmesi *(avaq ribbit*, tam çevirisi "faizin tozu") kesinlikle yasaktır. **Gerçekteyse, kanun metinlerini kurnazca yorumlayan mahkemeler, bütün bu yasaklara rağmen bazı uygulamaları hoş görür.** Her şeyden önce söz konusu yasakları, fakirleri en çok ilgilendiren tüketim mallarına uygularlar. Belirli koşullarda, yatırım kredisi vermek mümkündür. Mesela faizsiz bir borca karşılık rehin verilen mallar, borç veren borcunu kapattığında, kâr sayılabilecek bir fiyat farkıyla satın alınabilir. Ancak prensipte rehin işlemleri çok sıkı bir kontrole tabidir: "Herkes sahip olduğu mala kavuşacak ve herkes ailesine geri dönecek" (Levililer 25, 23-31). Gayrimenkul dışında her mal, süresiz olarak rehin bırakılabilir. İpotek edilen gayrimenkul, borç para verenin ailesiyle birlikte söz konusu eve yerleşebilmesi için, sahibi tarafından ancak bir yıl geçtikten sonra geri **alınabilir.**

Dayanışma ve yardımseverlik ilkelerinin geçerli olduğu cemaat dışında kalanlara faiz uygulamak caizdir; zira bu ahlaksızlık sayılmaz: "Yabancıya faizle borç verebilir, ondan faizle borç para alabilirsin" (Tesniye 23, 20). Kimse yabancıyı potansiyel fakir olarak görmek zorunda değildir. Üstelik Yahudi olmayanların sınırdışı edilme riskleri de yoktur.

Sonuçta -hükmetmesi son derece nazik olan aforoz dışında- hiçbir ceza öngörülmediğinden, mahkemeler içtihatları devamlı tekrar etmek zorunda kalır. İÖ V. yüzyılda Mısır'da Avsan şehrinin karşısında bulunan **Avsan Adası'nda yaşayan Yahudi cemaatinin kaleme aldığı papirüslere bakılırsa, Yahudiler arasında faizle borç alıp verme çok yaygındır.**[399]
Doğal olarak Yahudiler arasında alınıp verilen borçlara faiz uygulanmaz. Ancak tüccarlar, riskleri ve kârı paylaşarak bu yasağı delmek için durmadan yeni yöntemler geliştirirler.

Henüz Yahudiler dışında kimsenin borç verme hakkı yoktur. Çoğu zaman Yahudiler, başka mesleklere sahipken yanı sıra ikrazatçılık da yapmaktadır. Her yerde "Borç para veren ancak Yahudi'dir" denmektedir.[134] **Zamanın birçok dilinde "Yahudileşmek", "faiz almak" anlamına gelir.**[231] Bu tabir hiç de iyi niyetli değildir. Bu durumdan endişe duyan Yahudiler, bu işten kurtulmaya çalışırlarsa da çabaları boşa gider. Artık mal alım satımından elde edilen ticari kazançlara değil, sadece ve sadece borç para vermeye "riba" denmeye başlanır.

Tefeci Yahudi'dir, Yahudi tefecidir...

Sonuç olarak, bir sürü tartışmadan ve çelişkiden sonra Talmud, her şıkta Yahudi olmayanlara faizle borç verilmesine izin verir. **Yahudiler arasında faizle borç alıp vermeye ise, borç verenin borç alanın ortağı yapılması kaydıyla izin verir.**

Kaynak: Jacques Attali, Les Juifs, le Monde et l'Argent - Histoire economique du peuple juif, Yahudiler, Dünya ve Para - Yahudi Halkının Ekonomik Tarihi

İnsanların Garip Hali

Konfuçyüs...

Hayatta olan insanlara hizmet edemezken; ruhlara nasıl hizmet edebiliriz ki! Yaşam hakkında bilgi sahibi olmadan; ölüm hakkında nasıl bilgi sahibi olabiliriz?

(Liji 礼记, 2006, 9/1)

Cinlerinde Nazarı Değiyorsa...

İbnü'l Kayyım insanların yanında cinlerin de nazarının değdiğini söyler. Ümmü Seleme'nin rivayet ettiği, Hz. Peygamber (salla'llâhü aleyhi ve sellem) bizim evde bir cariyenin hasta olduğunu görünce **"Ona cinlerin nazarı değmiş onu okuyun"[** Tirmizi, "Tıp", 16; İbn-i Mace, "Tıp", 33.]rivayetini delil olarak zikreder.[İbni Kayyım el-Cevziyye, Zadü'l Mead, III, 108-109.]

Çocuklar İçin Koruma

Abdullah İbn-i Amr bülüğa ermemiş çocuklarına, aşağıdaki duayı yazıp astığı rivayet edilir.

بسم الله أغوذ الله التامة من قضبه و عقابه و شر عباده و من همزات الشياطين و أن يحضرون !

"Allah'ın adıyla, onun gadabından ve azabından kullarının şerrinden, şeytanların fitlemesinden ve ".gelenlerin (zararından) Allah'ın tam kelimelerine sığınıyorum

Ahmet b. Hanbel, Müsned, II, 181.

***

"Muâavvir ismine meşgul olanlar, iyi rüyâlar görür ve dilediği kişinin rüyâsına girer. Muradına erip rüyâsında görünür

***

Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem, henüz peygamberliğini ilan etmediği günlerde, takriben yüz yaşında olan Zuheyr b. Ebî Sulmâ’yı gördüğü zaman:

“Allah’ım! Beni onun şeytanından koru!” “اللهُمَّ أعِذْنِي من شَيْطانِهِ ” dediği kaydedilmektedir.

Ebû’l-Ferec Alî el-İşfehânî, 1429/2008, c.X, s.228.

Hiciv

Müslümanlarla Yahudiler arasında meydana gelen, dönemin meşhur hicivleşmelerinden birisinin, Benû’n-Naḍîr’in sürülmesinin ve Ka‘b b. el-Eşref’in öldürülmesinin akabinde vuku bulduğu anlaşılmaktadır. Yoğun dinî motiflerle kurgulanan hicviyenin, Hz. Peygamber salla'llâhü aleyhi ve sellemin amcaoğlu ve dördüncü İslam halifesi olan Hz. Alî kerrem'allahü veche radiyallâhü anhye ait olduğunun iddia edilmesi ise, söz konusu yerginin değerini katbekat arttırmaktadır. Hz. Alî’nin hicivleşmelerde etkin şekilde görevlendirilmesinin, bazı Müslümanlarca önerildiği naklediliyorsa da , bu şiirin tam olarak kime ait olduğu tespit edilememektedir. Yine de Yahudi hicivciler tarafından yanıtlanacak olan bu hicviyenin, dönemin Müslüman şairleri tarafından nazmedildiği hususunda hiçbir şüphe bulunmamaktadır. Öte yandan Hz. Peygambere yöneltildiği anlaşılan bazı tehdit ve ithamların, hicviye bünyesinde çürütülmeye çalışılması, dikkat çekici unsurlar arasında yer almaktadır

Ebû’l-Ferec Alî el-İşfehânî, 1429/2008, c.IV, s.107./ İbn Hişâm, 1410/1990, c.III, s.149-150.

عَرَفتُ وَمَن يَعتَدِل يَعرِفِ

وَأَيقَنتُ حَقّاً فَلَم أَصدِفِ

84 Bilgilik

عَنِ الحِكَمِ الصِدق آياتها

مِنَ اللهِ ذي الرَأفَةِ الأَرأَفِ

رَسائِلُ تُدرَسُ في المُؤمِنينَ

بِهِنَّ اصطَفى أَحمَدُ المُصطفى

فَأَصبَحَ أَحمَدُ فينا عَزيزاً

عَزيز المَقامَةِ وَالموقِفِ

فَيا أَيُّها الموعِدوهُ سَفاهاً

وَلَم يَأتِ جَوراً وَلَم يَعنِفِ

أَلَستُم تَخافونَ أَمرَ العَذابِ

وَما آمَنَ اللهَ كَالأَخوَفِ

وَإِن تَصرَعوا تَحتَ أَسيافِنا

كَمَصرَعِ كَعبٍ أَبي الأَشرَفِ

غَداةَ تَراءى لِطُغيانِهِ

وَأَعرَض كَالجَمَلِ الأَجنَفِ

فَأُنزِلَ جِبريلَ في قَتلِهِ

بِوَحيٍ إِلى عَبدِهِ المُلطِفِ

فَدَسّ الرَسولُ رَسولاً لَهُ

بِأَبيَضَ ذي ظَبَّةٍ مُرهَفِ

فَباتَت عُيونٌ لَهُ مَعوِلاتٌ

مَتى يُنعَ كَعبٌ لَها تَذرِفِ

فَقالوا لِأَحمَدَ ذَرنا قَليلاً

فَإِنّا مِنَ النَوحِ لَم نَشتَفِ

فَأَجلاهُمُ ثُمَّ قالَ اِظعِنوا

فُتوحاً عَلى رَغمَةِ الآنِفِ

وَأَجلى النَضيرَ إِلى غُربَةٍ

وَكانوا بِدارَةِ ذي زُخرفِ

إِلى أَذرعاتٍ رِدافاً هُمُ

عَلى كُلِّ ذي دُبُرٍ أَعجَفِ

"Ben şunu öğrendim ki, kim gayret gösterirse, bilgi sahibi olur. Gerçekten çok iyi şekilde öğrendim ve vaz geçmedim...

...Sevecenlik ve rahmet sahibi Allah'ın katından (gelen) sapasağlam sözlerden (yüz çevirmedim.)

Müminlere ders veren mesajlar ki, (Allah) bunlarla seçilmiş olan (el-Muṣṭafâ) Ahmed'i seçmiştir.

Böylelikle Ahmed, bizim içimizde, mevkii ve yeri aziz olan, aziz birisi haline gelmiştir.

(Hey) siz! Sefihçe onu tehdit eden kişiler! O ne bir baskı getirmiştir ne de zorbalık yapmıştır.

En yakın azaptan korkmuyor musunuz? Allah'tan emin olan birisi, korkup duran kişi gibi değildir.

...ve onun kılıçlarının altında, Ka'b Ebî Eşref gibi yere çalınmaktan (korkmuyor musunuz?)

Allah bir sabah onun asiliğini gördü. O ise, bir yana yönelen deve gibi bir tarafa dönüyordu.

Bunun üzerine (Allah), Cebrail'i onun ölümü hususunda, lütuf görmüş kuluna bir vahiyle indirdi.

(Allah'ın) Elçi(si), onun için, kuvvetli ve iyice bilenmiş bir kılıçla birlikte, gizliden bir elçi gönderdi.

Onun için ağlayan gözler, Ka'b'ın ölümü haber verildiği zaman, yaş akıtarak gecelemişti.

(Onun için ağlayan kadınlar), Ahmed'e: "Bizi bırak, zira biz ölüye ağlamaktan şifa bulamadık." dediler.

Böylelikle onları çıkarttı. Daha sonra (onlara): "Burunlarınız yere sürtecek şekilde (zillet içerisinde) göçün!" dedi.

(en-Naḍîr'in mensupları önceden) süslü bir yurttaydılarsa da, en-Naḍîr'i yad ellere sürdü...

(Şam dolaylarında yer alan) Ezri'ât'a, zayıf düşmüş, yaralı develer üzerinde, birbiri ardına (sürdü onları) ." İbn Hişâm, 1410/1990, c.III, s.149-150.

Yahudi şairlerinden olan Semmâk ise, bu hicviyeye, aşağıda alıntılayacağımız yergisiyle karşılık vermektedir. Kendi topluluğunun fazla kuvvetli olmaması dolayısıyla, Ḳureyşlilerin partizanlığını yaparak Müslümanları tehdit etmeye çalıştığı hemen fark edilmektedir[Kemâl Cebrî 'Abherî, **Şi'ru'ş-Şırâ' beyne'l-İslâm ve Ḫuşûmihi fî 'Aṣri'n-Nubuvve**, Ammân, Dâru'l-Cinân, 2014, s.385.]. Ayrıca Hz. Peygamberden bahsederken, "Adaletli Adil" ifadesini kullandığı gözden kaçmamaktadır. Nitekim şair bu şekilde ironi yapmakta, anlamsal açıdan methiyeye benzeyen bir ifade kullanırken, esasen yergisel bir mana vermeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, Hz. Alî'ye nispet edilen ilk hicviyede, Ka'b b. el-Eşref'in öldürülmesinden bahsedilirken, mersiye havası verilerek alaycılık katılan bir bölümün mevcut olduğu hatırlatılmalıdır. Muhtemelen Semmâk, kendi hicviyesinde benzer bir üslup kullanarak, Müslümanlara misilleme yapmaya çalışmaktadır:

إن تفخروا فهو فخرٌ لكم

بِمَقتلِ كعبِ أبي الأشرَفِ

غداةَ غدوتُم على حتفِهِ

88 Bilgilik

ولم يأتِ غدراً ولم يُخلِفِ

فعلَّ الليالي وصَرفَ الدُهُور

تُديلُ من العادِلِ المُنصِفِ

بِقَتلِ النضير وأحلافِها

وعَقرِ النخيلِ ولم تُقطَفِ

فإن لا أمُت نأتِكم بالقنا

وكُلّ حُسامٍ معاً مُرهَفِ

بكفِّ كميٍّ بهِ يُحتمى

متى يلقَ قِرناً له يتلِفِ

مع القَوم صَخرٌ وأشياعُهُ

إذا غادرَ القومَ لم يَضعُفِ

كَلَيثٍ بِتَرجٍ حِمَى غَيلِهِ

أخي غابةٍ هاصِرٍ أجوَفِ

سمّاك اليهودي

"Şayet olur da övünürseniz, Ka'b Ebî Eşref'in öldürülmesi, sizin için bir kıvanç mevzusudur.

Bir sabah erkenden onu öldürmeye gelmiştiniz; ancak o kişi ne bir vefasızlık etmiş ne de sözünden caymıştı.

Umarım, geceler ve talihlerin dönüşü, Adaletli Adil'den (yani Hz. Muhammed'den) (hakkımızı) alır...

...Naḍîr ile müttefiklerinin öldürülmesi ve (meyvesi) devşirilmemiş hurma ağaçlarının kesilmesi dolayısıyla.

Ölmediğim müddetçe, mızraklarla ve bütün bilenmiş kılıçlarla birlikte geleceğim size...

...(ki bütün bu pusatlar, bu silahlarla) korunan bir zırhlının avucundadır. O rakibiyle karşılaştığı zaman, onu telef ediverir.

Ṣaḫr (yani Ebû Sufyân b. Ḥarb) ve taraftarları, (bu) kavmin yanındadır. (Söz konusu topluluk, çok güçlü olduğu için) bir kavme saldırdığı zaman, zayıf düşmez.

(Hicaz'daki) Terc (Dağında), mevkiini koruyan, ormanın hâkimi, (avını başından yakalayıp) parçalayan, midesi geniş bir aslan gibidir [*İbn Hişâm, 1410/1990, c.III, s.151.]*

Ka'b. b. Mâlik'in aşağıdaki hicviyesi, genel olarak Yahudi âlimleri hedef aldığı için, dönemin en dikkat çeken yergileri arasında yer almaktadır. Yahudi toplumunun dinî inançlarının İslam'la uyuşmayan yönleri eleştirilirken, Yahudilerin yenilgilerinin de gündeme getirildiği hemen fark edilmektedir. Ayrıca hicviye bünyesinde, Benû Naḍîr'in topraklarından sürülmesi ile Ka'b b. Eşref'in öldürülmesi meselelerinin de ele alındığı gözden kaçmamaktadır:

90 Bilgilik

لقد خَزِيَتْ بِغَدْرَتِهَا الحُبورُ

كذاكَ الدّهْـرُ ذو صَرفٍ يَدُورُ

وَذلِكَ أَنّهُـمْ كَـفَـروا بِـرَبٍّ

عـزيـزٍ أمْـرُهُ أَمْـرٌ كَبِيـرٌ

وقـد أُوتُـوا مَـعـاً وَعِـلماً

وَجَـاءَهُـمُ مِـنَ اللهِ النَّذِيـرُ

نَـذِيـرٌ صَـادِقٌ أدَّى كِـتَـاباً

وآيـاتٍ مـبـيَّنـةً تُـثيـرُ

فَقَالُوا مـا أتيتَ بأمرِ صِدْقٍ

وآيـاتٍ مـبـيَّنـةٍ تُـنيـرُ

فَـقَالَ بَلَى لَقَدْ أَدَّيْتُ حقّاً

يُصَدّقُني بهِ الفَهِمُ الخبيرُ

فَمَن يَتْبَعْهُ يُهْدَ لِكُلِّ رُشـدٍ

وَمَنْ يَكْفُرْ بـهِ يُجْزَ الكفورُ

فَلمّا أَشْـربوا غَـدْراً وَكفراً

وَحَادَ بِهِمْ عَنِ الحقِّ النُّفُورُ

أَرَى اللهُ النَّبـِيَّ بـرأيٍ صِـدْقٍ

وكـانَ اللهُ يَـحـكُـمُ لا يَـجُـوزُ

فَـأَيَّدَهُ وَسَــلَّطَهُ عَـلَيْهِـمُ

وكـانَ نَـصِـيـرُهُ نِعْـمَ النّـصِـرُ

فَغُـودِرَ مـنـهُـمُ كـعـبٌ صَـرِيـعاً

فَـذلَّتْ بَـعْـدَ مـصـرَعِهِ النَّضِـيـرُ

عَـلَى الكَـفَّـيْنِ ثَـمَّ وَقَـدْ عَـلَتْهُ

بـأيـديـنَـا مـشَـهَّـرَةٌ ذكـورُ

بـأَمْـرِ مـحـمّـدٍ إذْ دَسَّ ليلاً

إلى كَـعْـبٍ أَخَـا كـعـبٍ يَـسِـيـرُ

فَـمَـاكَـرَهُ فـأَنْـزَلَهُ بـمَـكـرٍ

وَمَـحْـمُـودٌ أخـو ثِـقَـةٍ جَـسُـورُ

فَتِلْكَ بَنُو النّضيرِ بِدَارِ سَوْءٍ

أَبَارَهُمُ بِمَا اجترَمُوا المُبِيرُ

غـداةَ أتـاهُمُ في الزّحْفِ رَهْواً

رسـولُ اللهِ وَهْـوَ بِـهِـمْ بَـصِـيـرُ

92 Bilgilik

وغـسّـانُ الحُـمَـةُ مُـوازِرُهُ

على الأعداءِ وَهْوَ لَهُمْ وزيرُ

فَقَالَ السّـلْمُ وَيْحَكُمُ فَصَدُّوا

وَحَـالَفَ أمــرَهُـمْ كَـذِبٌ وزورُ

فَـذَاقُـوا غِـبَّ أمرِهِمُ وَبَالاً

لِكُـلِّ ثـلاثـةٍ مِـنْهُمْ بعـيـرُ

وأجلُوا عَامِدِينَ لِقَيْنَقَاعٍ

وَغُــودِرَ مِـنْهُمُ نَـخْـلٌ وَدُورُ

"Yahudi âlimler, vefasızlıklarıyla adi bir duruma düştüler. İşte, dönen bir musibetin hamili olan zaman, böyle bir şeydir.

Şöyle ki (şayet bu durumun izahı gerekiyorsa, söylenmesi gereken şey şudur:) onlar emri büyük bir emir olan Aziz Rabbi inkâr etmiştir.

Hep birlikte, bilgiye ve anlayışa götürülmüşlerdi; onlara Allah'tan bir uyarıcı da gelmişti...

...(İşte o peygamber) doğrucu bir uyarıcıdır. (Allah'ın) Kitab(ını) ve ışık saçan, apaçık ayetleri getirmiştir.

(Ancak Yahudiler) dedi ki: "Sen güvenilir bir emir getirmedin. Bizim tarafımızdan reddedilmeye müstahaksın."

O ise şöyle söylemişti: "Hayır, öyle bir hakkı anlatıyorum ki, bununla beni (yalnızca) anlayış sahibi ve bilge olan birisi tasdik edecektir."

Her kim ona tabii olursa, bütün doğrulukların yolunu bulacaktır. Her kim de onu inkâr ederse, küfrün cezasını çekecektir.

Nefretin onları haktan saptırdığı, kendilerine vefasızlığın ve kâfirliğin içirildiği (yani telkin edildiği) sırada...

...Allah, Nebiye doğru bir görüş göstermişti; Allah zulmetmemekte, hükmetmekteydi.

Böylece onu destekledi ve onu onlar üzerinde hâkim kıldı. Onun destekçisi ne güzel bir destekçiydi!

Sonrasında onlardan Ka'b (b. el-Eşref) saldırıya uğrayıp yere çalındı. Onun yere çalınmasından sonra, en-Naḍîr zelil oldu...

...İki avucunun üzerine (çalınmıştı). Daha sonra ellerimizdeki, kınlarından çekilmiş olan kılıçlar, onun üzerinde yükselivermişti.

Muhammed'in buyruğuyla, Ka'b'ın kardeşini geceleyin gizlice Ka'b'a gönderdiği zaman...

...Onu kandırdı ve kurnazlıkla indiriverdi. Mahmûd güvenilirlik sahibi ve cesurdur.

Şu Benû'n-Naḍîr, kötülük yurdundadır. Yaptıkları dolayısıyla, helak edici, onları helak etmiştir.

Bir sabah, Allah'ın elçisi onlara yavaş bir ilerleyişle geldi; (o sırada) onların (durumundan) haberdardı.

O onlara yardım ediyorken, Ġassân hâmileri de, düşmanlara karşı ona destek vermekteydi.

Onlara dedi ki: "Barış (sağlansın yahut da) eyvahlar olsun size!" (Ama) onlar geri çevirmişti onu. Yalan ve fesat ittifak etmişti onların işiyle.

Yaptıklarının neticesini, pek kötü şekilde tatmış oldular. Onlardan her üç kişiye, (sadece) bir deve düşmekteydi.

Sürüldüler ve Ḳaynuḳâ''ya doğru yola koyuldular. Onlardan geriye, terk edilen hurma ağaçları ve evler kaldı[İbn Hişâm, 1410/1990, c.III, s.151.]*."*

Dönemin Yahudi hicivcilerinden olan Semmâk'ın, Ka'b b. Mâlik'in bu hicviyesine karşılık verilmesi hususundaki tehlikeli görevi korkusuzca üstlendiği, ancak temkinli bir dil kullanmayı da elden bırakmadığı açık şekilde görülmektedir. Ka'b'ın Yahudi âlimlere yönelttiği ithamların, Semmâk tarafından çürütülmeye çalışılması, son derece dikkat çekicidir:

أرقتُ وضافني همٌّ كبيرٌ

بليلٍ غيرُهُ ليلٌ قصيرُ

أرى الأحبار تنكرُهُ جميعاً

وكلهم لهُ عِلمٌ خبيرُ

وكانوا الدارسينَ لكلِّ عِلمٍ

بهِ التورَاةُ تنطِقُ والزبور

قتلتم سيِّدَ الأحبارِ كعباً

وقِدماً كان يأمَنُ من يُجِيرُ

تدلى نحو محمودٍ أخيهِ

ومحمودٌ سريرتُهُ الفُجُور

فغادرَهُ كأنَّ دماً نجيعاً

يَسيلُ على مدارِعِهِ عَبيرُ

فقد وأبيكُمُ وأبي جميعاً

أصيبت إذ أُصيبَ به النَضيرُ

فإن نسلَم لكم نترُك رِجالاً

بِكَعبٍ حَولَهُم طَيرٌ تَدُورُ

كأنهم عتائِرُ يَومِ عِيدٍ

تُذبَّحُ وهي ليس لها نكيرُ

ببيضٍ لا تُليقُ لهنَّ عَظماً

صَوافي الحدِّ أكثرُها ذُكُورُ

كما لاقيتمُ من بأسِ صخرٍ

بأحدٍ حيثُ ليسَ لكم نصيرُ

"Uykusuz kaldım ve büyük bir kaygı geldi çöktü bana. (Öyle ki) bunun dışındaki geceler, (bunun yanında) kısa bir gece (gibi kalır).

Görüyorum ki, Yahudi bilginler hep birlikte onu inkâr ediyor; onların hepsinin ilmi vardır ve (hepsi de) uzman kişilerdir.

Onlar, Tevrat ve Zebur'un dile getirdiği her ilimi (vaktiyle) okumuş, öğrenmiş kimselerdir.

Yahudi bilginlerin efendisi olan Ka'b'ı siz öldürdünüz. (Heyhat) önceden koruma altına aldığı kişiler, güvenlik içinde olurlardı.

Kardeşi Mahmûd'a doğru indi; (ama) Mahmûd'un gönlü günahkârlık(larla doluydu).

Yün kıyafetlerinin üzerine, safran (za'ferân) gibi taze kan akarken terk ediverdi onu.

Sizin babanıza ve benim babama, hepsine birden ant olsun ki, onun başına bir şey geldiği zaman en-Naḍîr'inkine de gelmiştir.

Şayet esenlikte olursak, Ka'b'ın (intikamını almak) için, sizin adamlarınızı, etraflarında (leş yiyici) kuşlar uçuşuyorken bırakmış olacağız...

...Sanki onlar, bayram günü boğazlanan kurbanlıklar gibidir; karşı çıkacak birisi olmadan...

...Kemiklerin direnç gösteremediği, halis demircilik ürünü, uçları keskin kılıçlarla (doğranan)...

...Tıpkı Uhud'da Ṣaḫr'ın (yani Ebû Sufyân b. Ḥarb'in) yiğitliğine çattığınız zaman olduğu gibi; (hatırlasanıza, hani) o zamanlar size yardımcı (olabilecek birisi) yoktu ."

İbn Hişâm, 1410/1990, c.III, s.152

Yâ Rasûlallâh

Elim al varayım pirim alilem Yâ Rasûlallâh

Esir-i gurbetim zâr u zelilem Yâ Rasûlallâh

Pınarlar oldu peydâ hasretinle dağ-ı dillerde

iki çeşmim verir yaş selsebilem Yâ Rasûlallâh

Bulur sıhhat vücûdum nuş idersem Kevser-i vaslın

Acuzem teşneyem müştak-ı dilem Yâ Rasûlallâh

Nasibim var ise görmek ne yüzle ben varam bilmem

Yüzü kara günahkâram hacilem Yâ Rasûlallâh

Koyup da bâb-ı lütfun ben kime yalvarayım şahım

Reva kıl hacetim şahım halilem Yâ Rasûlallâh

Seni görmekliğe candan ziyade armağanım yok

Tehi destim kamu yüzden melilem Yâ Rasûlallâh

Kulun Şem 'î gedâyı koyma lütfet zâr-ı zulmette

Uyandır nûr-i aşkınla fitilim Yâ Rasûlallâh

...Âşık Şem'î...

Afîfuddîn 'Abdullah B. Es'ad El-Yâfiî

Ey içinde saadet ve arzu (vuslat) taşıyan gece

Senin yanında Kâdir Gecesi küçük kalır..."

Afîfuddîn 'Abdullah B. Es'ad El-Yâfiî

"Kimsenin yardımı olmadan, kendi sırrımla,

Safları (evliyanın makamlarını) geçtim,

Harflere (esmânın ilmi) vardım,

Oradan hecâya (esrara muttali') ulaştım,

Ta ki yaradılışın mertebelerini bitirene kadar"

Afîfuddîn 'Abdullah B. Es'ad El-Yâfiî

Kader Değişmiyor

Bir Zâhid, hanımının akrabalarından birinin çocuğu doğmuştu, doğumunu kutlamaya gitti ve beşiğin yanına oturdu ve uykusu ağır bastı nihayet uyudu, rüyasında bir kişi ona dedi ki:

Ey Hakk 'a tapan Zâhid! Bu kız çocuk doksan kişiyle zina edecek ve seninle nikâhlanacak ve çok güzel bir yüzü olacak, sen de onu çok seveceksin ve bu kızcağızın ölümü akrep sokması olacak. Zâhid uykudan uyandı ve kendi kendine dedi ki: *Ben bu kadını kabul edince doksan kişiyle zina eder ve benimle nikâhlanır.*

Eğer Zeliha kadar güzel de olsa ben onu kabul etmemeliyim. Bu olayların vücuda gelmemesi için benim için en güzel olan kızı beşikte kesmektir.

Sonunda öldürmeye niyet etti. Annesi bir şey için dışarı çıktı. O da fırsat buldu çabucak boğazını satırla kesti ve öldürdüğünü zannetti, evden çıktı ve kızın anne ve babasından korktuğundan dolayı oradan, şehirden kaçtı. Annesi geri döndü beşiğe baktı ve çocuğun öldüğünü görüp kan ciğerine hücum edince bağırarak dışarı fırladı, komşularına haber verdi, komşuları toplandılar. Boğazı kesilmiş fakat damarları kesilmemişti. Bir cerrah getirdiler. Boğazını dikti, merhem sürdü. Sonuçta bu olaydan ölmedi, boynunda kıl gibi bir iz kaldı.

Kıt'a

Ey gulyabani ve alçak, Allah'ın hükmünü

Çalışmakla ve zorla başka bir yöne değiştirmeye çalışırsan olmaz

Her yazılan iş sana ulaşacak

Üzülme eğer Eflatun görüşlüysen. [31/1]

On dört yaşına gelince zina etmeye başladı ve o şehirden onu sürdüler. **Bir deniz kenarında yerleşti. Her kim ona yüz altın verdiyse doksan kişi oluncaya kadar onunla bir kere zina yaptı.** Zâhid de o zamana kadar gurbetteydi. Bir gün kendi şehri aklına geldi. Bir gemiye binmeye karar verdi. Allah'ın takdiriyle zinakar kadının evini tuttuğu yer olan limana ulaştı. **Zâhid gemiden indi. Güzellerin seçilmişi ve güzellik kaynağı olan o kadını görmesi sebebiyle bu meşakkatli karasevdaya ve fitne çıkaran rezilliğe düştü.** Ve başladı onun evinin etrafında dolaşmaya, zinakar kadının dul sırdaşı vardı. O dul kadına: *Bu güzel kadın kiminle nikâhlıdır?* diye sordu. Dul kadın: *Ey temiz yaratılışlı Zâhid! Bu kadın senin için değildir, bu zinakardır. Yüz altın veren herkes onunla konuşur ve muradına erişir.* Zâhid dedi ki: *Ey ona gören dul ve ey iş görmede deneyimli olan! Ben elli altın vereyim, çünkü fakirler zümresindenim, bana merhamet etmen şarttır.* Dul kadın: *Ey şehvetli Zâhid ve ey kötü düşünceli âbid! Sana merhamet etmek zekât verme*

hususundadır, zina yapmada değil. Zâhid: *Ey kadın! o da kabul ederse, elli altın vereyim diğer ellisini de zekât olarak sayın, bundan fazla altınım yok. Böylesi sizin başınızdan da geçmiştir.* Dul kadın: *Ey gulyabani Zâhid! Selametle git başımdan. Eğer altının yoksa bu işi de yapma.* Zâhid: *Ey dul! niçin ketum davranıyorsun? Git bir kez söyle eğer elli altına razı olursa, güzel! Yoksa ben döneyim.* Sonunda Zâhidin yalvarışından kurtulamadı. Kadına haber götürdü, dedi ki: *Ey güzellerin önde geleni ve ey güzellikte tek olan! Dışarıda sana âşık olan bir Zâhid var; 'elli altınım var, diğer elli altını da bana bağışlayın' diye yalvarıyor. Şimdi onunla konuştum.* Zinakar dedi ki: *Ey dul! Geçmişimden pişman oldum, zina yapmaktan tövbe ettim. Bundan sonra bu işi yapamam, ancak nikâhla yaparım. Eğer ben günahkârı Allah 'ın emriyle nikâhlarsa olur, konuşsun, yoksa olmaz.*

Kıt'a

Bildim, binlerce estağfurullah,

Ey Tanrım günah ve isyanımdan pişmanım Özür dileyerek yüzümü

dergâhına sürdüm Sen tövbekârların elinden tutansın.

Ey tanrı, ey padişah, ey yok olmayan

Sensin en şefkatli, sensin tövbe kabul eden ve merhametli. [32/1]

Dul kadın şeyhe şöyle cevap verdi: *Ey nefsin kötülüğüne esir düşmüş ve ey o inatçı deve boyun eğmiş şeyh! O kadın bundan sonra kötülüklerden tövbe ederek saliha kadın olmuştur. Ona nikâh dışında haram yolla yaklaşılması mümkün değildir. Ona kavuşmak istersen nikâhına alman gerekir, yoksa yoluna devam et.* Bu hoş ve güzel sözü işiten Zâhid, şapkasını sevincinden havaya atarak dedi ki;

Beyt

Ona kavuşursam cân-ı gönülden teşekkür ederim

İyi ve kötü her şeyi kabul ederim. [33/1]

Sonunda nikâh yaptı ve konuştu, bir müddet geçti, bir gün boynunun altındaki kıl gibi ince yara izini gördü. Ona: *Ey salih kadın! Ne oldu da boynunda*

yara izi vardır? diye sordu. Kadın: *Çocukluğumda beşiğimde uyurken annemin akrabalarından bir Zâhid gelmiş, annem bir şey için dışarıya çıkmış, kimse Zâhidin ben masumu keseceğini bilmiyormuş. Sonra Zâhid oradan kaçmış, annem içeri girince beni beşikte kesilmiş olarak görmüş, komşulara bağırarak haber vermiş, hepsi toplanmışlar ve bir cerrah getirmişler, meğer boynumun damarları kesilmemiş, cerrah bu izi dikmiş, Allah 'a şükür olsun şimdi hayattayım.* Zâhid bu kadının beşikte kestiği o kız olduğunu anladı. Allah'ın takdirinden cehd-i gayretle çıkılmayacağını anladı.

Kıt'a

Gayret, çalışma ve cehd ile

Hiç kimse takdirden kaçamaz.

Ey akıllı! verilene rıza göster bir şey sorma,

Çünkü o zehir sahibi gibi değildir. [33/2]

Zâhid dedi ki: *Ey saliha! Seni beşikte kesip, kaçan Zâhid benim.* Kadın: *Ey merhametsiz! Ben henüz yeni doğmuştum, sana ben ne düşmanlık ettim ki bana böyle yaptın?* Zâhid: ***Ey saliha! Bana rüyada dediler ki; bu kız doksan kişiyle zina edecek, daha sonra seninle nikâhlanacak ve sen onu çok seveceksin. Onun ölümü de akrep ısırmasından olacak. Doksan kişiyle zina etmen, sonra benimle nikâhlanman bana zor geldi seni öldürme düşmanlığım bundan başladı.*** Günden güne kadına muhabbeti çoğaldı. Akrep sokmasından korktuğundan, kadını akrep ısırmaya fırsat bulamasın diye yontulmuş taştan bir kale yaptırdı. Gece gündüz bu akrebin ısırması zararından kadın kurtulsun diye onu koruma düşüncesindeydi. Bu dahi gulyabani nişanıdır (düşüncesi) ki yoksa korurdu ve ölüm temizliğinden onu kurtardı. Günlerden bir gün pencereden bir akrep içeriye düştü ve her ikisi de akrebi gördüler, ayağa fırladılar, akrep de kadının boynundan ısırdı birkaç nefes çıkmadı, öldü.

Kıt'a

Kim gördü pehlivanın ölümü pençesiyle tuttuğunu,

Görmedin mi bir kahramanı harç yapı (duvar) yavaşlatır

Bana yol azığı yeter, eğer güzel bir iş istersen,

Bu yola koyulmak kâfidir, yolculara onun ihsanıdır. [34/1]

Bir Kere Denese de Olmaz ki

Basra'da zinakar bir kadın zuhur etti. Kaç defa kızdılar ve şehirden sürdüler, bu haram işten ayrılmadı. Nihayet her ay bekçi yüz altın almak şartıyla aralarında sözleştiler. Bir gün Zâhidin biri onun evinin yanından geçiyordu, içeriye baktı. Bir kadın mücevherler içinde kaybolmuş, evin duvarları baştanbaşa yıkanıp asılmış perdeleri, önünde yeni yetme el pençe saf tutmuş kızlar, evin ortasına sedirde hepsi süslü inciler gibi yay biçiminde oturmuşlar, onların üzerine altınla işlenmiş süslü tahta da o zinakar kadın oturmuş, Zâhid bu süse, ziynetlere ve güzel kadına bir bakış attı. Kalbine fitne karıştı, gönül ülkesinin sevgisi düştü. Bu tutkunlukla aklı başından gitti. Zâhid temelden sarsıldı. Bir kişinin yere kapının eşiğine düştüğünü içeriden gören kızların hepsi dışarı fırladılar ve onu ayağa kaldırdılar. Dediler ki: *Ey temiz yaratılışlı Zâhid ve ey cennet özlemi çeken kul! Sana ne oldu?* Zâhid gözünü açınca iki hayret içinde kaldı. Bunun birincisi etrafındaydılar. Dedi ki: *Ey gönül çelicilerin seçilmişleri ve ey güzelliğin kaynakları! size bir şey sormak istiyorum; tahta oturan bu kadın kimdir?* Dediler ki: *Ey takvalı kul ve ey temiz yüzlü Zâhid! Allah yolunun yolcusu olan senin için bu soru ne işine yarar, Allah'ın yoluna kendini adayan kimse, bilmiyor musun ki, onu seyretmekten başka aldatıcı şeylerin peşine düşmezler, gerçek istekleri budur.*

Kıt'a

Âşıkları gurbet menzilinden uzaklaştırıyor,

Gönül istek ve bakışları başka tarafa yönelince,

Gönül iklimine sevgiyle gelene yer verme

Gönül tahtına aslan gibi olması hata olur onun için geçiş yeri yap [35/1]

Dedi ki: *Su gibi güzel yüzlü kızlar ve ey şiveleri güzel nükteliler! Başıma kara sevdanın zülfü düştü, sevgisiyle arzusunu almamış gönlüm ona yanmakla deliliğe uğradı. Bundan sonra kara sevdaya tutulanlardanım ne zâhitlik ne zühd her ne olursa olsun benim zühdüm ve taatim onadır.* Dediler ki *Ey durumu darmadağınık ve ey çok hasta kul! Sonuçta karmakarışık durumun ne olacak?* Dedi ki: *Ben de bilmiyorum ne olacak. Fakat ben şöyle düşünüyorum; gönlümün arzusu şudur ki, Bir defacık o kadının yanına otursam, o gönül aldatıcı cemalini seyretsem ve yanağının gül bahçesinden birkaç gül toplasam.* Onlar: *Ey temiz yaradılışlı yaşı kurumuş ve ey azıksız fakir hancı! Onların can ve gönül istediklerini söyledin bu altın ve gümüş hediyesine nail olabilirler mi yoksa fakir ve geleceği olmayan mı?* Dedi: *Ey boyun büküp gönül arayan ve ey seçkin sevgili! Evet, benim geleceğim yok fakat her an size feda olabilecek bir şeye sahibim.*

Kıt'a

Sana her şeyim feda olsun

Benden ne sadır olursa ondandır

Her kim sevgilinin yoluna canını bağışlamazsa

Sersemler güruhundan olur. [36/1]

Nihayet her neyi varsa hepsini satıp, kadının evinin önüne götürerek dedi ki: *Şimdi varımı, yoğumu getirdim.* Kadın hizmetçisine Zâhidi içeri almasını söyledi ve Zâhide dedi ki: *Ey arzusunun peşinde olan Zâhid ve ey telaşlı adam! Şimdi sevdiğin seninle konuşmak için sana izin verdi, gel.* Zâhid, bu iç açıcı vuslat haberini ve dertli çehresini güldüren sözü işitince; kavuşma arzusundan ve sevgilinin yüzünü görme haberinden mutluluktan bacakları titreyerek güç ve takati kesildi. Daha sonra kadının huzuruna götürdüler. Kadın: *Ey güzel yüzlü âbid ve ey kavuşmayı arayan Zâhid! Benimle özel olarak konuş ve seni özel saydıklarımdan sayayım.* Zâhide özel bir yer gösterip kadınla aynı yere oturdular. Birbirleriyle naz ve işve yaptılar.

Kıt'a

Her kim sevdiğiyle özel sohbet ederse,

Mahşere kadar ayrılık acısına tutulmaz

Senin düşüncen hasların hasıyla naz ve niyaz olur

Ayrılık işkencesinin ordusu onun gönlüne ne zamana kadar ulaşır [36/2]

O zaman mekânsız yolun savaşçısı, padişah tahtının zamansız habercisi, haberdar olan Allah'ın yardımıyla, *"Kim dosdoğru yolu isterse Allah ona o yolu verir."* ayetinin mührüyle mühürlenmiş ve kavuşma nişanının rakamları yukarıdaki gibi yazılmasında: *"Takva sahipleri o gün Allah'a döndürülürler."* ayeti, bu mutluluk veren mektupla, hidayetin çabuk yürüyüşlü ulağıyla, yardım haberini ulaştırma kastıyla, gaflete uğramış Zâhidin gönül ülkesine ulaştı. O anda her çeşit titreyiş onun ruh haline düştü ve ayağa kalktı, dedi ki: *Ey gafil kadın! Kendi evime gitmem için bana izin ver*. Dediler ki: *Ey ürkek kötü âbid ve korkak Zâhid! Bu kafanın karışıklığı nedir, kimden korktun? bütün bedeninin titremesine sebep olan korku nedir? vuslat sohbeti böyle mi olacaktı?* Zâhid: *Ey azap ve üzüntü veren gafil kadın ve ey cehennemden bi-haber olan! Ben ahiret gününün Deyyan 'ı olan Allah Teâlâ'dan korkarım, Allah için bana yol ver ve kapıyı aç, sana verdiğim her şey helal olsun.* Kadın: *Ey takva sahibi Zâhid ve ey iyilik sahibi âbid! Bu işi hiç yapmadın mı?* Zâhid: *Hayır.* Kadın da onun Allah tarafından hidayete ulaştığını anladı ve her ne getirdiyse onları geri verdiği gibi daha fazlasını ikram etti. Düşkün, sürünerek, ağlayarak, inleyerek ve yanıksı ağlayışla gönülden pişman, kendini suçlu sayarak, pişmanlık yurduna ve suçluluk odasına çekildi. Onun ruh hali Nil ve Fırat'ın akışı gibi yüzüne vurdu. Kadın da onun gitmesinden dolayı kendi ahvalinde üzüntü meydana çıktı. Pişmanlık ve suçluluk duygusuyla kendi kendine dedi ki: *Ey mahşer gününün azabından gafil olan ve ey suç ve isyan etmekten kaçınmayan! Yakında bir günün geleceğini bil ve o güne mahşer derler ve eşi benzeri olmayan Rabbin divanı orasıdır. Senin durumun ne olacak? O Zâhid bütün ömründe bir kez zinaya niyet*

etti, fakat yapmadı. Allah'ın azabından korktu ve nasıl titrediğini gördün. Senin ömrünün tamamı bu halde geçti, sonunda ne yapacaksın? Ve korkusunun bereketinden o temiz yaratılışlı Zâhid, kadına da hidayet rehberi oldu, candan ve gönülden tövbe edip, bütün malını sattı. Zâhidin peşine düştü, onun evine ulaştı. Kendisini salih bir kadının aradığını Zâhide haber verdiler. Zâhid dışarı çıktığında, evine o kadının gelmiş olduğunu gördü. Zâhidin yolu açmasından dolayı geçmiş günahlarını hatırladı, din gününün sahibi Deyyan olan Allah'ın kokusundan bir nara attı ve tatlı canını Allah Teâlâ'ya teslim etti. Kadın onun ölümünden dolayı çok üzüldü ve dedi ki: *Ben bununla aramızda büyük bir nikâh kıymaya gelmiştim. Fani âlemden geçip gitmesi de talihimiz. Acaba beni nikâhlayacak akrabalarından biri yok mudur?* Dediler ki: *Bir kardeşi var, fakat hiç malı mülkü yoktur.* Dedi ki: *Ölmemiş olması bana yeterlidir.* Sonunda Zâhidin kardeşiyle nikâhlandı ve her biri züht ve verada eşi, benzeri olmayan yedi çocuk dünyaya getirdiler.

Kıt'a

Günahkârlara pişmanlıktan başka çare bulunmaz Ey isyan denizine gark olmuş kişi, Allah'a tövbe et
Mahşer meydanında vah vah diyen sen olacaksın Eğer cahillikle bu kurtuluş yolundan gafil kalırsan. [38/1]

Dünyayı Bilenler Farkı

İmam-ı **Gazali'**ye sordular: *Ey sual ehlinin kalplerini temizleyen ve ey hal ve söz remizlerinin keşfedeni! Halk neden iki sınıftır. Sınıfın biri alçak dünyaya talep ve rağbet eder ve diğeri, bu dünyaya sahip olmak ve rağbet etmek istemez.* Dedi ki: *Eğer siz helva yoğuranı, helvayı pişirme esnasında onun içine tükürdüğünü görseniz, o tükürük karışmış helvayı yer misiniz, yoksa yemez misiniz?* Dediler ki: *Hayır.* Dedi: *Eğer o helvanın içine tükürüldüğünden haberi olmayan birilerine götürseler acaba onlar yerler mi, yemezler mi?* Dediler ki: *Evet, on parmaklarıyla beraber yerler. Aynen helva tatlıdır* dedi: *Dünya da aynı öyledir, dünyaya vâkıf olan ona murdarlık karıştığını bilir ve ona rağbet etmez. Dünyanın pislikle yoğrulmuş yaratılışını bilmeyen kişi, onu içine tükürülmüş helva gibi yer.*

Beyt

Kudretli kartal ne zaman leşe rağbet edip istifade eder,

Çünkü alçak akbabanın âdetinin leş yemek olduğunu bilirsin. [39/1]

Sağlıklı Beslenme Ömrü Uzatmaz Aslında

Kisra, Hindistan dağlarında bir ağacın meyvesi ölüleri diriltir, diye bazı Hindistan kitaplarında yazıldığını buldu. Bütün vezirler, hekimler ve âlimler toplandılar. Onlara sordu, kimse cevap veremedi. Hepsi utanarak boyun büktüler. Nihayet tecrübeli ve akıllı bir adam buldular. O adamı meyveleri denemesi için Hindistan'a gönderdiler. Bu iş için de bir sene vade koydular. Adam Hindistan'a gitti. Bir sene dağlarda dolaştı. Her yaprak ve meyveyi tecrübe etti. Ölüyü dirilten öyle bir meyve bulamadı. Geriye döndü. Bu sözün bir temsil olduğunu anladı. Hindistan âlimlerinin en büyüğüne *bu söz neyi kastediyor?* diye sordu. *Bu bir temsildir,* diye cevap verdi.

Hindistan âlimleri: *Dağdan muradın âlimler olduğunu, meyveden muradın onların ilimleri olduğunu, ölülerden muradın da âlimlerin ilmiyle dirilen cahillerin kalpleri olduğunu söylerler.* dedi.

Adam saraya geri döndü. Bu temsilin mesajının ne olduğunu sarayın hekimlerine tamamıyla açıkladı. Hekimler bu açıklamaya *Ne güzel. Aferin!* dediler ve şu şiiri söylediler:

Kıt'a

Eğer ölümsüzlük suyu ararsan ilim ve marifet ırmağından,

Her an kendisinde ebedi hayatın bulunduğu bir damlayı içersin.

Ona irşad ehli vasıtasıyla ulaşır, cehaletin karanlığından kurtulur,

Hızır'a yakınlaşır yola yeniden koyulursun. [40/2]

Bütün İşler Yalanda Bitiyor

İsrail oğullarından seksen sandık kitap toplamış olan bir adam vardı. Zamanın Peygamberine Allah Teâlâ; "*O hekime söyle, artık bundan sonra birkaç kitap daha toplarsa şu üç şeyi yapmadıkça fayda bulamaz. Birincisi***;** *dünya sevgisini kalbinden çıkarmaktır.* Bu alçak dünya müminlerin evi değildir. Buna her iki dünyanın efendisinin hadisi şüphesiz delildir: (Kâle aleyhisselam; ed-dünya sicnü'l-mü'mini ve'l- kabru hısnuhû ve'l- cennetü me'vahû ve'd-dünya cennetü'l-kâfiri ve'l-kabru sicnühû ve'n-nâru me'vahû) *"Dünya*

mü'minin hapishanesidir. Kabri ise onun kalesi ve barınacağı cennetidir. Dünya kâfirlerin cenneti, kabir ise onların hapishanesi ve cehennem barınacakları yerdir."

Kıt'a

Bu alçak dünyaya kim gönül bağlar ki,

Gönlü temiz yaratılışlıların adetleridir

Mü'min için ne kadar elem ve gam oldu

Bu alçaltıcı rezillik ne zaman ferahlık bulur. [41/1]

*İkincisi**;** zalim padişahlarla sohbet etmektir.* Onlar âlimlerin arkadaşlarıdır. Bunlar doğru yolda değildirler. Şu hadisi de padişahlar padişahı kâb-ı kavseyn'in (iki yay uzaklığı kadar olan) delilidir: (Kâle aleyhisselam; el-'ulemâu emnâü'r-rusuli 'alâ 'ıbâdillâhi Teâlâ mâ lem yuhâlitu's-sultâne ve lâ yedhulû fid-dünyâ fekad hânur-Rusul fe'tezilûhüm ve ahizerûhum) Efendimiz aleyhisselam şöyle buyurmuştur: *Âlimler, Peygamberlerin Allah'ın kulları üzerindeki varisleridirler, sultanlarla iç içe olmadıkları müddetçe. Dünyaya da karışmazlar. Eğer karışırlarsa peygamberlere ihanet etmişlerdir. Onlardan uzak durunuz ve uyarınız*."

Beyt

Allah yolunun yoldaşları olan salikler

Sultanlara el uzatmazlar. [41/2]

Üçüncüsü; yalan söz söyleyen kimsedir. Bunlar mü'minlerin mesleği olmayan, aksine cehennem ehlinin işi olan, gönül kırmak ve yalan söylemektir. Bunu da şeref alameti olan Ebu'l Kasım şüphesiz bir delille söylemiştir: (Kâle aleyhisselam; 'Aleyküm bis-sıdkı fe innehû bâbun min'el-bâbil cenneti ve iyyâkûm ve'l-kizbi fe innehû babûn min ebvâbin-nâri.) Efendimiz şöyle buyurmuştur: *"Doğruluk üzere olunuz, çünkü doğruluk cennetin kapılarından bir kapıdır. Yalandan sakınınız, çünkü yalan cehennem kapılarından bir kapıdır*."

Kıt'a

Hakk'ın yolcusuna yalancılık layık değildir

Çünkü yalancılık onu yoldan dışarı çıkarır

Yalancı adam iki dünyada da emniyetin

Sevgisinden azıcık dahi nasibi olmaz (41/3)

Büyüklerin Kitabı Oynamaya Gelmez

Derviş Paşa, seçilmiş erbabının seçkini, besalet ehlinin hülasası, onun şiirlerinin

hepsi nükteli, yaratılışı iç açıcı, şiirleri iham dolu bir şahsiyettir. Biri Farsça biri Türkçe iki divanı vardır. Her ikisi de latif, manalı, temiz ve nüktelidir. İki defa Bosna'ya vali olmuş ve birkaç sene de Ekre'nin muhafızı olmuş, evliyanın seçkini olmasıyla meşhurdur. Hazreti Mevlânâ'nın yadigarı olan *Mesnevi*'yi tanzim etmeye başladı, iki cüz'ü tanzim etti. Bir gece Mevlânâ'yı rüyasında gördü, Mevlânâ ona dedi ki: *Ey derviş! Benim Kıt'abım asla tanzim kabul etmez, bu sevdadan vazgeç.* O an o düzenlemeyi bıraktı. Yazmış olduğu o iki cüz'ü ben gördüm çok manalı ve latiftir. Ben fakir öyle düşünüyorum ki; ondan daha kâmil ve âlimi gelmemiştir. Şu gazel onun şiirlerinin cümlesindendir.

Gazel

Eğer o servi boylu bizim evimizi şereflendirirse,
Onun ayağına dünyayı ve ukbayı serperim.
Aşkının susuzluğu, özlem çeken kalpten yok olmaz,
Bir nefeste yedi denizin suyunu içse bile.
Senin bir Türk güzeli bakışınla binlerce gönlü çelersin,
Hiç kimse dünyada böyle yağmacıyı görmemiştir.
Eğer gönül çalanların cemaline meyledersem, şaşırılmasın,
Çünkü güzellere gönül vermeyen adam olmaz.
Dervişin kalbine bir bak ve ey iyilerin padişahı merhamet et,
Nasihat dinle ve âlimlerin öğüdünü zayi etme. [55/1]

Not: Bende Mısri Niyazi şerhi yazmıştım. Kitabevi benim yazdığıma biraz düzenleme yapmaya kalkmıştı. Sonunda yapmaya çalışanı hastanelik ettiler. Vazgeçti. İhramcızâde İsmail Hakkı

Zamane İnsanına Yetmez Peygamberlik Helede İlahiyatçıysa

Dervişin biri günlük masrafını yüklemek için **Ahmet Bin Âsım**'ı ziyarete gitti. Ahmet Bin Âsım dedi ki: *Ey derviş! Eğer beni Peygamberlerle bir sayarsan sana çok ikram ederim ve kendi has kullarımdan sayarım*. Derviş de saymaya başladı ve dedi ki: *Peygamberlerin ilki bizim büyükbabamız Âdemdir (a.s.). İkincisi; Nuh (a.s.) bizim ikinci babamızdır. Üçüncüsü; bizim Peygamberimizin büyük dedesi İbrahim (a.s.) 'dır. Dördüncüsü; Allah 'ın kelimi Musa (a.s.) 'dır. Beşincisi; Nil'in önünü toprakla geren Firavundur*. Ahmet Bin Asım dedi ki: *Ey derviş! Bu ne deliliktir? Allah'ın düşmanını peygamber yapıyorsun.* Derviş: *Ey melik! O Peygamberliğe de razı olmadı, ilahlık iddia etti.* Padişah bu latifeyi beğendi, anladı ki bu anlayışlı adam şakacıdır. Bu konuşma üzerine ikram etti ve kendi has kullarından yaptı.

Kıt'a

Güzel konuşan adam, şüphesiz,

Hasislerin yüküyle minnet altına girmez.

Yokluktan bir gün meydana çıkar,

İlim ve irfanın âdeti böyledir. [60/1]

Kaynak: Mostarlı Fevzi, Bülbülistân'ından

Biz İnsanların Dışına Bakmıyoruz…İçimizi de Bizden Daha İyi Kim Bilir

Cüneyd-i Bağdadi, müslüman görünen bir Hristiyan'ın kendisini gizleyerek, Müslümanlar arasında yaşamasını ve Cüneyd-i Bağdadi'nin onun kalbine nüfuz ederek Hristiyan dinine mensup olduğunu açığa çıkarması…

Yanına bir gün bir adam geldi ve dedi ki:

Selamün aleyküm. Cüneyd:

Aleyküm selam, sen Müslüman mısın? dedi. Müritler ona baktılar. Ehl-i İslâm'a uygun yeşil elbiseler giyinmiş, birbirlerine;

Bu adam birkaç yıldır her ramazanda biz onu itikâfa giriyor gördük, diye konuştular. *Sen Müslümanlardan mısın? sözü nereden çıkıyor?* Cüneyd:

Ben her zaman ramazanda itikâfa girmiyor demedim. dedi.

Kıt'a

İman ayı apaçık gönül ayında görülmezse eğer,

Kâbe'de itikâfa girsen girmesen ne fayda.

Din yolunda her kim kendi İlahını bilirse,

Mağarada hırka giyen kişiden korkmaz. [6/3]

O adam dedi ki: *Ey büyük şeyh, peygamber der ki; Mü'minin ferasetinden korkunuz, muhakkak ki o Allah'ın nuruyla bakar.* Cüneyd (k.s.):

Evet, eğer sen inanmıyorsan ona bak.

Nazm

Eğer hadise inanmıyorsan güneşin aslı olan

Allah'ın ziyası güneşe bak ki, feraset nedir, bilesin [6/4]

O adam başını eğdi ve tekrar başını kaldırdı, dedi ki: *Eşhedü enlâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abduhû ve rasûluh, şimdi anladım ki sen hak üzeresin ve Hakk da seninle beraberdir.*

Kıt'a

Sen o kimsesin ki, nefesinin tesiri siyah taşı,

En yüksek ayarda inci tanesi yapar

Senin bir defacık ona bakış fermanınla,

Peygamberin haberini kulağıma taktım [7/1]

Doğduğum zamandan bugüne kadar Hristiyan'dım. Ben bir günah işledim, ondan korkumdan Müslüman göründüm. Birkaç senedir ramazan ayında **itikâfa** giriyordum fakat gizlice kendi putlarıma ibadet ettim.

Kıt'a

Anamdan doğalı otuz üç yıl oldu

Putlara gizlice taptım

Şimdi nefsimin aciz olduğunu gördüm

Ayrıldım, pişman oldum, nefsimden [7/2]

Cüneyd (k.s.) müritlerine hitap ederek dedi ki;

Bakınız, itikâf ne fayda verdi. Ehl-i Islâm elbisesi giymiş çok kimseler ve koltuğunun altında kibir haçını saklamış nice Müslümanlar vardır ki zahiri görünüşüyle zünnar bağlamış, haç dikmiş ve gönül evine Celal sahibi Allah'ın feyzini asmıştır.

Kıt'a

Gönül nakışları uzaklaşınca halk aşağıdan görür

Sen dürbünün ışığıyla görünüşünü yaklaştır

Ebu Cehil karpuzunu diğer karpuzlarla aynı zannetme,

Onu tattığında iyi zanneder sonra yılan zehri olduğunu anlarsın [7/3]

Kaynak: Mostarlı Fevzi'nin Bülbülistân

Benim Mezhebimde Molla Camî Sözü Üzeredir

گویند که جامیا چه داری مذهب

سد شکر که سگ سنی وخر شیعه نیم

“Bana, Câmî! Hangi mezheptensin? diye sorarlar ben de yüzlerce şükürler olsun ki

Sünnîlerin köpeği ve Şiilerin eşeği değilim (derim),”

Kumî, Meşahir-i Danışmendân-i İslam, III, 130.

Aşık’a Din Sorulmaz…Mezhep N’eki

Molla Câmî:

چو مرا مذهب و ملت همه شد در سد کارت

چه زنم لاف زملت چه کنم دعوی مذهب

دی ترک عشقش مذهب گرفتم

چون دیدم آن رخ گشتم ز مذهب

Dinim ve milletim hepsi senin yolunda gittiğinden, ben ne diye mezhep ve milletten bahsedeyim.

Daha önce aşkını bırakmayı din edinmiştim ama onun güzel yüzünü görünce dinden vazgeçtim

Câmî, Divânı-Câmî, (Tsh.Muhammed Ruşen), Tahran, hş.1390, 120; Nasreddin (Arslan) el-Mardinî el Kercuşî el-İlûzi, Şerh-u Elfazi Divâni Mevlana Abdurrahman el-Câmî, h. 1425, I, 187.

Cinlere Meydan Okumada Hz. Ali’den Yardım Almak

Mollâ Câmî, insanlar arasında yaşanan Müslüman kâfir savaşının benzerinin cinler arasında da yaşandığını Hz. Ali kerrem'allahü veche radiyallâhü anhin kerâmetlerini anlatırken ifade eder.

Onun aktardığına göre, Peygamberimiz salla'llâhü aleyhi ve sellem Hudeybiye antlaşması sırasında Mekke’ye yöneldi. Müslümanlar susayınca su aradılar ama bulamadılar. Peygamberimiz bir yerde konaklayıp şöyle dedi: Kim içinizden birkaç kişi ile falan kuyuya gidip kapları su ile doldurup getirebilir?

Peygamber gideni cennetle müjdelemektedir. Bir kişi kalkıp: Ben giderim dedi. Peygamber de Seleme b. Ekva’nın aralarında bulunduğu birkaç kişiyi onunla beraber gönderdi. Onlar kuyuya yakın bir yere geldiler ama ağaçlardan öteye geçemeyip geri döndüler. Peygamber salla'llâhü aleyhi ve sellem onlara: **Onlar cinlerden bir gruptular, sizi korkuttular, daha önce size söylediğim gibi eğer gitseydiniz size zarar veremezlerdi.** Bir kişi daha kalkıp aynı şekilde gidip geri geldi. Peygamberimiz ona aynı şeyi söyledi. Tabi ashabın susuzluğu artmıştı.

Peygamberimiz Hz. Ali’yi çağırıp onu görevlendirdi. Hz. Ali bu sefer o grupla şu şiiri okuyarak kuyudan su almaya gitti. Gidince şöyle terennüm ediyordu:

أَعـوذُ بِـالرَحـمَـنِ أَن أَميلا

مِن عَزفِ جِنٍ أَظَهروا تَهويلا

وَأَوقَـدَت نـيـرانَـهـا تَغويلا

وَقَـرَعـت مَع عَزفِها الطُبولا

Rahman’a sığınırım, elbet o bizi korur, bizi gördüklerinde gürültü çıkarmak cinlerin âdetindendir.

Davullarını çalar, gürültü çıkarırlar, çok ateş de yakarlar amaç hep korkutmaktır.

[Not: Bu Beyti cinlenenin yanında okuyun Hz. Ali kerrem'allahü veche radiyallâhü anhın himmeti hazır olur. Cinler korkar kaçarlar]

Ağaçlık yere gelirler, yine aynı sesler duyulur, onunla beraber olanları korku sarar. Onlar Hz. Ali'nin diğer iki kişi gibi döneceğini zannederler. Hz. Ali onlara: **Beni takip edin korkmayın, size zararları dokunmaz,** der. Bunlar, yollarına devam ederler. Odun olmadığı halde ağaçların ortasında büyük ateşler çıkmaya başlar. Kesilmiş başlar görülür, korkunç sesler işitilir. Hz. Ali onlara:

Sağa sola bakmadan arkamdan geliniz, der. Bunlar kesik başların arasında geçip kuyuya varırlar. Sadece bir adet kovaları var, o da bir iki su çekimi sırasında kopar kuyuya düşer. Kuyunun içinden kahkaha sesleri gelmeye başlar. Hz. Ali birini geri dönüp bir kova getirip getiremeyeceğini sorar. Olumsuz cevap alınca beline bir ip bağlayıp kuyuya iner. Kuyudan gelen sesler o kadar artar ki onlar Hz. Ali'nin öldüğünü zannederler. **Hz. Ali, tekbir getirir, ben Allah'ın kulu peygamberin kardeşiyim,** der ve onlardan kapları aşağı atmalarını ister. Atılan kapları doldurup yukarı çıkartır. Sonra geldikleri yerden geri dönerler ama bu sefer o ürkütücü sesler kesilmiştir. **Ağaçlık alanı bitimine az kala bu sefer Peygamber ve Hz. Ali'yi öven sesler işitirler.** Peygamberimizin yanına geldiklerinde olanları ona anlatırlar. O da, dönerken işittiğiniz ses Safa dağında putların Şeytanı olan Mus'ır'ı öldüren Abdullah adlı cinnin sesi olduğunu söyler. [Câmî, Şevâhidu'n-Nubuvve, 203204.]

Abdullah adlı cinninin gerçek adı Semhac'dır. *Peygamberimizin ona bu adı vermesini sebebi müellifin aktardığına göre şudur: Peygamber Safa'ya çıkıp Ebu Cehil'in içinde bulunduğu müşriklerin ileri gelenlerine:*

Ey Kureyşliler! Allah'tan başka ilahın olmadığına şehadet getirini, der. Velid b. Muğire, Ebu Cehil'e, müsaadenle ben bu gün bunu (Peygamberimizi kast etmektedir) rezil edeyim onu utandırayım, der. Ebu Cehil onay verince o da boynuna putu götürüp Peygamberimize:

Ey Muhammed! Sen kendi mabudunun sana şah damarından daha yakın olduğunu söylüyorsun. İşte bizim tanrımız senin tanrın neredendir, diye sorar. Sonra o putu yere koyup ona secde ettiler ve ona, Ey tanrımız bize yardım et ki Muhammed'i öldürelim, derler. Sonra o putun içinden Peygamberimizi kötüleyen ve İslamiyet'e hakaret eden bazı sözler işitilir. Peygamberimiz bunun üzerine geri dönerken "bu nasıl bir iştir?" diye soran Abdullah b. Mesud'a, böyle putların içine girip de halkı yoldan çıkaran şeytanları Allah, fazla yaşatmaz, der. Nitekim üç gece sonra biri, Peygamberimizin yanına gelir selam verir. Peygamberimiz, onun melek veya cinni olduğunu sorar, o da cinni olduğunu tembihler. ***Cinnî ona dün onu kötüleyen şeytanı safa tepesinde yakalayıp öldürdüğü müjdesini verir.*** *Ona yarın dostları ile Safa tepesine gitmesi halinde bir müjde daha göreceğini söyler. Bunun üzerine onun adını sorar o da Semhac olduğunu söyleyince Peygamberimiz ona bundan böyle adının Abdullah olduğunu belirtir. Ertesi gün Safa'ya giderler. Bu sefer dün Peygamberimize hakaret eden putun sözleri yerine onu öven sözler işitilir. Buna kızan müşrikler, o putu yere atıp parçalarlar.*[.Câmî, *Şevâhidu'n Nubuvve,* 72-73.]

Arkadaş/ Dost

Dost, sevgili, seven, yâr anlamına gelirken; "dostluk" ise, insanlar arasındaki samimiyet ve sevgiye dayalı bağlılık halidir. Dostluk, kalplerin birbirine eğilmesi ile oluşan sevgi, saygı bağıdır. Bir başka deyişle dostluk, duygu ve düşünce yönünden çok iyi anlaşan insanların birbirine karşı iyi ve kötü günlerinde destek ve yardımcı olmalarıdır. Birbirlerine karşı olan ilişkilerinde samimi, şefkatli ve iyi niyetli davranmalarıdır. Birbirlerinin bazı hatalarını merhamet göstererek kapatabilmeleridir. Dostluk aralarında inanç, duygu, düşünce ve amaç benzerliği olan ve birbirini içtenlikle seven iki veya daha fazla insanın, herhangi bir çıkar gözetmeden samimiyetle kurduğu ilişkilerdir. **Arkadaşlık ve dostluk birbiri ile karıştırılan kavramlardır. Arkadaşlık ve dostluk basamak basamak gelişir**

Arkadaş, dost her şeyden önce kişinin gerçek anlamda güvenebileceği insandır. Birlikte paylaşılan bir sevgi, saygı temelinde paylaşımları vardır. Arkadaşlıkta maddi

çıkar beklentileri, sosyal konumlar, sosyal durumlarla ilgili ya da siyasi konumlarla ilgili beklentiler olmamalıdır.

Arkadaş, karşısındakini dinleyen onunla sohbet eden, sorunları olduğunda onu dinleyen ve bunun yanında arkadaşını olumlu veya olumsuz yönde eleştiren, sıkıntılarını kendi sıkıntısıymış gibi gören kişi olmalıdır. Arkadaş, güvenebileceğin sahip olduğun değerleri ve her şeyi paylaşabileceğin, inanacağın sitem edebileceğin ve ona zaman ayırabileceğin, kavga edip sonra barışabileceğin insan olmalıdır. Ünlü felsefeci Aristo çok yaygın olan bir ifadesinde ***"Arkadaşlık iki bedeni mesken tutan bir ruhtur"*** diye ifade etmektedir. Dolayısıyla arkadaş birbirini tamamlayan bir elmanın yarısıdır…

Dostlar birbirlerine zaman ayırır, birlikte vakit geçirir, sıkıntılarını, sevinçlerini paylaşırlar ve hatta birbirlerine yaşam koçluğu ya da akıl hocalığı bile yapabilirler. İnsanların karakterlerinin şekillenmesinde kısmen bile olsa arkadaşlığın bir payı vardır. Dostluk zamanla ve genellikle arkadaş olarak seçilen kişilerin aşağıdaki özellikleri göstermesiyle başlar. Dostlar için iyi niyetler besleme ve en iyi olanı isteme. Sempatik olma ve empâti yapabilme. Dostuna gerçekleri söylemenin çok zor olduğu zamanlarda bile dürüst olma ve yaptığı benzer hatalarına karşı uyarma. Karşılıklı saygı ve anlayış belirli insanların gönüllü etkileşimleriyle gerçekleşen bir ilişkidir. Dostluğun temeli iki birey arasındaki dayanışmaya bağlıdır. Bir arkadaşlığın oluşabilmesi için belirli süreli bir etkileşimin olması gerekir. Bir birey diğer bir kişinin arkadaşlığından büyük zevk almalıdır.

İyi arkadaş edinme çok önemlidir. **Çünkü insan her zaman kendi kendine ayakta duramaz. İnsan, hem kendinin çevre kazıkları hem de orta direği olamaz. Kişi, bir orta direk kendi varlık çadırını omuzlarına aldığı zaman bir iki arkadaşın da o çadırın çevresini tutan kazıklar gibi olmasını istemelidir.** Çünkü böyle olursa ancak ayakta durabilir. Kubbedeki taşlar baş başa verince dökülmez. Dost ve arkadaşları itibariyle huzur ve emniyet içinde bulunan bir fert, diğer birçok hususlarda da güvene ermiş sayılır. Arkadaşlar arasında, sevgi ve alakanın devamı, meşru yol ve makul işlerde birbirlerine karşı gösterecekleri anlayış düşüncesine bağlıdır. **Düşünce ve davranışlarında birbirlerine karşı fedâkar olmayan kimselerin dostlukları da kısa ve geçici olur.**

Arkadaş seçiminde karakteri göz ardı edersek, sonradan büyük acılar çekebiliriz. Kendimize düzgün arkadaşlar seçebilmemiz için öncelikle insanların karakterini test etmeliyiz. Bencil mi? Dürüst mü? Güvenilir mi? Menfaatçi mi? Başkalarını küçümsüyor

mu? Bize değer veriyor mu? Bunlardan birkaç tanesi olumsuzsa ondan uzak durmakta yarar vardır. **Eğer arkadaşınız sağlam karakterliyse ufak tefek hatalarını bağışlayın. Aslında herkes hata yapar. Arkadaşlarının ufak tefek hatalarını hoş göremeyen insan, sonuçta arkadaşsız kalır.** Arkadaşınız hata yapınca, ona kırıldığınızı söyleyin. Ama ilişkinizi kesmeyin. Hz. İsa İncil'de, arkadaşınız size karşı bir hata yaparsa onu cezalandırın, fakat hatasını fark ederse onu bağışlayın, der. Ancak bu öğütün püf noktası, hatasını fark ederseonu bağışlayandır. İnsan ilişkilerinde pek çok sorun zamanla çözülür.

Hiçbir özelliği olmayan bencil insanlarla ilişki kurmak bile çok zararlı olabilir. Bu takdirde insanın görüş açısı küçülür, iç âlemi daralır ve maneviyatı zayıflar. Kararsızlık içinde bulunan böyle bir kimsenin hayatta başarı kazanmasına imkân yoktur. Öte yandan, bizden daha akıllı, daha karakterli ve tecrübeli kimselerle arkadaşlık edecek olursak, bunlar bizim için her zaman bir ilham kaynağı olacak ve bizi teşvik edeceklerdir. Onlar sayesinde hayat bilgimiz artmış olacaktır. Onlara bakarak daha isabetli tahminlerde bulunmaya çalışacağız ve onların düşüncelerine ortak olacağız. Onların gözleriyle bakarak görüş alanımızı genişletecek, onların tecrübelerinden yararlanacak, yalnız nelerden zevk aldıklarını değil, nelerden acı duyduklarını da öğrenmiş olacağız. Bizden daha güçlü iseler, bu güçlerine ortak olacağız. **Görülüyor ki akıllı ve enerjik kimselerle arkadaşlık edecek olursak, bunların biçimlenmekte olan karakterimiz üzerindeki etkileri son derece değerli olacaktır.**

Her şey bir yana...sıradan bir arkadaşınız sizi ağlarken görmemiştir. Gerçek dostunuzun omuzu gözyaşlarınızdan sırılsıklam olmuştur. Sıradan bir arkadaşınız, anne ve babanızın adını bilmez. Gerçek dostunuzda onların telefon numaraları bile vardır. Sıradan bir arkadaşınız kendisini yemeğe çağırdığınızda bir kutu meyve suyu ile gelir. Gerçek dostunuz ise yemek hazırlığına yardım için davetinize erken gelir, masayı toplamaya ve bulaşığa yardım için geç gider.

Sıradan bir arkadaşınız uyurken onu aramanızdan rahatsız olur. Gerçek bir dostunuz ise kendisini neden uzun süredir aramadığınızı sorar. Sıradan bir arkadaşınızla sorunlarınızı rahatlıkla konuşabilirsiniz ama gerçek dostunuzla ise sorunlarınızı çözümlemeye çalışırsınız. Sıradan bir arkadaşınız sizin konuğunuz olur. Gerçek dostunuz evinizi kendi evi gibi görür. Sıradan bir arkadaşınızla aranızdaki ilişki, en küçük bir tartışma sonunda biter. **Gerçek dostunuzla ise kavga ettikten sonra da dost kalırsınız**

Dost; sevgisinde samimi olan, iyi ve kötü günlerinde arkadaşının yanında olup onun daima iyiliğini isteyen, onu kötülüklerden korumaya çalışan kişidir. **Dostluğun arkadaşlıktan farkı; dostluk bağının arkadaşlık bağından daha kuvvetli olması ve samimiyetin ön planda tutulmasıdır. Dostluk, sevgisinde samimi, içten olan insanların menfaatten uzak ilişkileridir.**

"İyi bir arkadaş sırların konusunda güvenebileceğin biridir. Senin sözünü kesmeden dinleyen ve her zaman yanında olandır. Başka bir şey fark etmez. İyi bir arkadaş sorunlarına yardım eden kişidir. Ne zaman ihtiyacınız varsa sizin için orada olurlar."

"Bir Çin atasözünde şöyle bir ifade bulunmaktadır: Bir yıl içinde bir arkadaş sahibi olabilirsin, ama bir saat içinde birini çok kolay kaybedebilirsin. Arkadaş kalbindeki şarkıyı bilen ve sözlerini unuttuğunda o şarkıyı sana söyleyen kişidir. "

"Arkadaşı olmayan kendini yalnız ve yardımcısız hisseder. Çünkü hayat boyunca bir arkadaşa insanın ihtiyacı vardır. Arkadaşsız kimse hayatta yalnız yaşayamaz. Arkadaşı olmayan bir insan kendisini, kendi kendini yok etmenin kaderine adamış demektir. "

Gölgem Düşmüyor Artık

Birazdan şu kapıdan çıkıp gideceksin...Gittiğin o sonsuzluk yolculuğundan seni bir daha geri çağırmayacağım... O hayatın içine bir türlü sığamayan yorgun ellerini, nereye baksan hep karşında duran o kırgın çocukluğunu, uzak denizlerin sisli buğusu ile her daim ıslak dudaklarını, ruhumun tek sığınağı o tarifsiz kokunu yanına al giderken...

(Cezmi Ersöz, Gölgem Düşmüyor Artık Evinin Duvarlarına)

Kâinat Bir Gölge

أرى هذا الوجود خيال الظل

محركو هو الرب الغفور

فصندوق اليمين بطون حوا

وصندوق الشمال هو القبور

Kâinatı gölge hayali olarak görüyorum; onu hareket ettirten ise bağışlayıcı olan Allah'tır.

Sağ taraftaki sandık Havva'nın rahmi; soldaki sandık ise kabirlerdir."

Ahmed (el-Beyrûtî)

Hayallerden Başka Bir Şey Değil

لا تفرحن بفأل إن سمعت به

و لا تطير إذا ما ناعب نعا

فالخطب أفظع من سراء تأملها

والأمر أيسر من تضمر الرعبا

إذا تفكرت فكرا لا يمازجه

فساد عقل صحيح بان ما صعبا

فاللب إن صح أعطى النفس

فتربا حتى تموت و سمى جدبا لعبا

و ما الغواني الغوادي في ملاعبها

إلا خيالات وقت أشبهت لعبا

"Bir fal duyduğunda ona sevinme, kötü haber salan birisini duyduğunda da üzülme!

Durum, (bazen) senin beklediğin sevinçlerden daha kötü olabilir, iş (bazen) içerisinde korku bulundurmaya daha yatkındır.

Aklıselimin bozulmamış haliyle bir fikri düşündüğünde güç olan şeyler kolaylaşır.

Akıl doğru olursa cana, ölünceye kadar rahatlık sağlar ve o nefsin ciddiyetini de bir eğlenceye dönüştürür.

Oyun sahnesine gelen cariyeler, oyunların birbirlerini andırdığı zamanda, hayallerden başka bir şey değildir.”

Ebu’l-‘Alâ’ el-Ma’arrî (doğ. hicrî 323- miladî 973/öl. hicrî 446-miladî 1057) el-Luzûmiyyât

Gölgelerde Ölümler Gizli Kaldı

Abdu’l-Vehhâb eş-Şe’rânî (doğ. hicrî 973- miladî 1565) et-Tabakâtu’l-Kubrâ bi Levâkıhı’l-Envâr adlı kitabında gölge oyunu ile ilgili, sufî hayalîlerden oluşan bir topluluktan bahsetmektedir. Şeyh Muhammed b. Ebî Cemre’nin dilinden aktardığı bir vaazda, bu konuyla alakalı şöyle bir hadise anlatılmaktadır:

“Diyordu ki (İbn Ebî Cemre): Aman insanları, tevile ihtimali olan bir hususta inkâr etmeyin! (Yorumu başka yönlere de yönlendirilebilen şeylerden men etmeyin!). Bir fakih gördüm. Fakir insanlara, muhibbizlerle birlikte gölge sanatını yasakladı. Fakir, hayalden fakihe bir örnek göstermek üzere fakihi oturttu. Fil geldi. Onu hortumuna doladı, yere çarptı ve fakih öldü.

Her Şey Aşk İledir

Aşk gençlik günlerinin süsü, iki cihanda mutluluk sermayesidir. Feleğe hareket isteğini, meleğe tecrid zevkini aşk verdi. Can gülü aşk kokusunu alınca, beden çamuru bağlılık rengine büründü.

Can ve bedenimizin bağı aşkladır. Ölmemiz, yaşamamız ondandır.

Saygın kişi de sıradan kişi de aşkın esiridir. Yüce değeri karşısında değersizdirler. Gece ışık veren ay, üzerine muhabbet ışığı düştüğü için parlar. Toprak muhabbet cemresi düşmedikce felekten dolayı parıldamaz. **Kalb bedende muhabbetten uzak kalsa kara balçıkta sadece siyah bir taş olur.** Aşk ateşinde boğulmayan ile çam kozalığı arasında ne fark vardır?

Kozalığın işi nedir?

Aşk derdinden gafil olmak.

O kim gönül sahipliği kim?

Kalbin yaşaması âşıklık derdiyledir. Aşk gönül ile örtülmedikce kalbin sıcaklığı, perişanlıktan başka bir şey olmaz. Ey işi güzeller yüzünden kötüye gitmiş kaşları takı yüzünden yüz derde düşmüş âşık!

Halin kara benliler yüzünden kötü, günün ayva tüyleri yeni bitmiş dilberler yüzünden kara. Mahmur gözler uykularını kaçırmış, tövben onlara yenilmiş. Yanağına kim siyah nokta koyduysa deli gönlüne senin dert dağını yükledi.

Câmi, Tuhfetü'l-Ahrâr, s. 139 - 140.

Güzellik Senindir

Âşıkların canları seni anmakla tazelenen Allah!

Seni sevenlerin dilleri lutfunun suyu ile ıslanmış, neşelenmiştir.

Âleme senden bir gölge düşmüş, bütün güzellere güzellik sermayesi olmuştur. Âşıklar o gölgeye sığınmışlar, o sermaye ile sevdaya dalıp kalmışlardır.

Güzelliğin sırrı Leylâ'dan baş göstermedikce, Leylâ'nın aşkı Mecnûn'u yakmamıştır

Câmî, Salaman'la Absal, s. 1.

Aşkım Senden

Ey yüce Allahım!

Senin ününden aşk yağmuru yağar ve yağmakta.

Senin söz, yazı ve haberlerinden aşk damlaları sızar ve sızmakta.

Hakiki âşık senin eşiğine geçere, dergâhına gelir.

Evet senin kapından ve damından aşk çağlar ve çağlamakta, kaynar ve kaynamakta.

Câmî, Bahâristân, s. 12.

Çok Aradım Seni Ancak Birinde Buldum

Aşkın özel bir lutuf ve nimet olmasının yanı sıra getirdiği çileler de çok fazladır. Çünkü aşka düşen şahıs büyük bir dert yükünün de altına girmiş oluyor.

Âşık, gördüğü her şeyde sevgilisini arar, her şeyi ona benzetmeye çalışır. Yalnız sevgilisinin değil ona benzeyenin de esiri olur.

Âşık sevgilisine benzer ne görürse o benzerlik miktarınca ona meyleder.

Her kim âşık olursa kalbine dert yükünü yüklemiş olur.

Ona benzer ne görse onun esiri olur.

Ay'ı görse onun hüsnü cemali, zanneder.

Bahçede bulunan kokular içinde sevgilisinin kokusunu alır.

Kanlı göz yaşları ile güllere su döker.

Güllerin kokusu onun elbisesiyle nefes alıyor.

Câmî, Heft Evreng Silsiletü'z-zeheb, 1. cilt, Tahran, 1999, s. 216 - 217.

Kanım Aksında Aşkıma Değmesin

"Cerrah kan almak niyetiyle neşterini Mecnûna saplamak için acele etti.

Mecnûn ağladı ve dedi ki:

“Kalbimden kan yerine Leylânın gamının gitmesinden korkuyorum.”

Câmî, Rübâî, Çelebi,a.g.e, s.76.

Benim Gibi Kimse Olmasın

Ey aklımı, sabrımı yağma eden sevgili!

Hayatımı perişan ettin.

Bana gam verdin, derdime ortak olmadın.

Kalbimi aldın götürdün de bir sevgili gibi gönlümü almadın.

İsmini bilmiyorum ki, onu dilime vird edeyim, yerini bilmiyorum ki, gidip oraya yerleşeyim.

Eskiden istediğim gibi yaşıyor ve tatlı tatlı gülüyordum.

Senin aşkına düştüm, şeker kamışı gibi boğum boğum oldum.

Aşkınla gonca gibi o kadar kan yuttum ki, nihayet gül gibi haya perdesini atıp, sırrımı ifşâ ettim.

Senin nazarında büyük ve değerliyim, demiyorum.

Nazarında ancak hakir bir biriyim.

Ne olur bu fakiri biraz okşayarak mihnet zincirinden kurtarsan.

Kimse benim gibi kana boyanmasın, benim gibi halk içinde rezil rüsvâ olmasın.

Câmî, Yûsuf ve Züleyhâ, s. 39.

Allahtan Başka Anlayanım Yoktur.

Kimse yok mudur ki, ona her an ben, ezel deryasının dalgasından başka bir şey olmadığımı söyleyeyim. Ben ney gibi vücûdumdan, varlığımdan boşaldım. Allahtan başka anlayanım yoktur. Ben kendimden fânî oldum, Hak’la bâkî kaldım. Varlık elbisemi yırttım, parçaladım. Ben, Hak’la bir olunca kendi maddî varlığımdan ürktüm. Hak’kın bana vaktiyle üfürdüğünü dışarı vurdum. Kendi halimden anlayanla eş oldum, ancak onun söylediklerini söylüyorum. İster Kur’ân de, ister İncil, ister

Zebûr, benim sesimde Hak'ın kelâmı zuhûr etmektedir. Göklerin dönmesi, yıldızların raksı benim sazımın tesiriyledir. Feryâdımı duymuş kutsal kişiler hiç durmadan Allah'ı tesbîh etmektedirler. Açıkça şunu söyleyeyim ki aslından ayrı düşen, yaşamamaktadır.

Câmî, Neynâme, Halıcı, s. 379.

O Halvette Ki

O halvette ki, varlıktan eser yoktu.

Âlem yokluk köşesinde gizli idi.

Bir varlık vardı ki, ikilikten uzaktı.

Bizlik ve senlik orada yoktu.

Öyle bir güzellik ki, zuhur yerleri kaydından âzâde kendi nûru ile kendine görünüyor.

Gayb gelin odasında eteği ayıp töhmetinden uzak, gönül süsleyen bir güzel.

Ne yüzü aynaya aksetmiş, ne saçına tarak eli değmiş.

Bahar rüzgârı saçından bir tel koparmamış, gözü sürmeden bir zerre toz görmemiştir.

Yanağına zülüf komşu olmamıştır.

Yanağında ne ayva tüyleri, ne ben var.

Hiçbir göz ondan üzüntü ve kedere düşmemiştir.

Güzelliğini kendine arzediyor, kendi kendisiyle âşıklık kumarı oynuyordu.

Fakat, güzel yüzlü olduğu için perde arkasında kalmaktan sıkıldı.

Zira güzel yüzlü örtülü kalmaya tahammül etmez.

Kapıyı kapasan başını pencereden çıkarır.

Câmî, Yûsuf ve Züleyhâ, s. 17.

Aşktan Kimin Nasibi Yok ki

Hiç kimse hatta iblis dahi aşktan yoksun değildir. O da âşıktır ancak aşkı onu delâletten kurtaramamıştır. Abdurrahmân Câmî Sübhatu'l-Ebrâr eserinde sembolik bir dille Mûsâ (aleyhisselâm) ile iblisin karşılaşmasından bahsetmektedir.

...Mûsâ (aleyhisselâm) nûra gark olmuş kalbiyle rabbine yalvarmak için Tûr dağına gidiyordu. Yolda Haktan uzaklaşanların ve sürülmüşler ordusunun önderini gördü.

"Âdeme secde etmeyi reddederek rızâ makâmından neden yüz çevirdin", diye sordu.

"Kâmil seyir hâlinde olan âşık cânândan gayrı kimseye secde etmez," diye cevapladı. Mûsâ (aleyhisselâm) dedi ki:

"Dosta cândan kul olan herkes onun buyurduğu yola başını koyar." "Ondan maksad, âşığı imtihan etmekti, secde değildi,"

dedi.

"Eğer durum buysa, neden lânetlendin? Neden sultânın gazabından sana meleklik elbisesi yerine şeytanlık giysisi giydirildi?"

İblis, " **Bunların ikisi de ödünç sıfatlarıdır, zâtımdan birer parçadır. Bunun gibi yüz sıfat verilse ya da alınsa da zâtımda bir değişiklik olmaz. Zâtım sıfatıma göredir. Onun aşkı zâtımın gereğidir. Şimdiye kadar aşkım karışmış ve özlemlerime bağlanmıştı. Bahtım kara, günüm ak idi. Her an korku ve umudun oyuncağı idim. Artık bundan kurtuldum ve vefânın dizine oturdum. Lutfum da kahrım da tek renk oldu. Aşk kalbimden heves nakşını sildi. Aşk ile aşk oyunu oynuyorum,"** diye cavap verdi.

Câmî, Heft Evreng Subhatu'l-Ebrâr, 1. cilt, Tahran, 1999, s. 593.

Aşksız Kalb, Cansız Ten Gibidir.

"Aşk ezel mumunun kelebeğidir. Onun kelebeklik dağı yok olmaz. Feleğin kararsızlığı aşktandır. Güneşin sıcaklığı da aşktandır. Toprak o câmdan bir yudum aldı ve bu dâirede sükûnet buldu. Aşksız kalb, cansız ten gibidir. Cân ondan dolayı ebedî canlılık kazanmıştır. Yaşama cevherini, kalıcılık hazinesini aşktan taleb et. Onunla yaşamayan ve onunla var olmayan her şeyi ölü say. Aşk her bulunduğu yerde iksir gibidir. Bakır iksirle altın olur. Âşıkların altın gibi sarı olan yanağı söylenen şeyin aydınlığına ve doğruluğuna şâhittir. Aşk dünya işiyle uğraşmak değil, iki cihân

akçesinin elden çıkarılmasıdır. Aşk, varoluş hırkasını dikmek değil, fenâ ateşiyle yanmaktır. Benliğinden kurtulanı ve kurtuluş nağmesini söyleyeni hakîki âşık olarak bil. O, ne dünya ne de ukbâ nimetine doğru yönelmez. Himmet kıblesi sevgilidir. Ondan başka herşey kabuktur. Çevresinde diken bile bitse onun eteğini sevgiliğe doğru çeker. Diken onun için gülzârdan daha iyidir. Rahat olmakla incinme birdir. Sevgiliye hicâb olan şey vuslat yüzüne nikâb olur."

Câmî, Heft Evreng Subhatu'l-Ebrâr, s. 631 - 632.

Aşktan Önce Sekiz Var

İnsân-ı kâmil eserinin müellifi Cîlî, aşk makamından önce sekiz makam sayar ve yalnız bunları saydıktan sonra aşk makamının başladığını söyler:

"Aşk ilk zuhûru anında âşıkı yok kabul eder, ne ismini, ne vasfını, ne de kendisini bırakır. Bu mertebe kurbiyet ve vusul makamlarının sonudur. Ârif bu makamda mârûfunu inkar eder. Arada ne ârif, ne mâruf, ne âşık, ne de mâşuk kalır, tek başına sadece aşk bulunur. İşte böyle aşk resim, isim, naat ve vasıf altına girmeyen sırf ve sadece zâttan ibarettir. Âşık aşkta tamamıyla mahvolursa aşk mâşukla âşıkı fâniliğe götürmeye başlar. Fenâ - gaflet hükmünün istilâsıyla insanda meydana gelen şuursuzluktan ibarettir. Aşık'ın kendisinden fâni olması, kendine şuursuzluğu, mahbûbundan fânî olması ise, varlığının mahbûbunun varlığında mahıv ve yok olması demektir."

Cîlî, İnsân-i Kâmil, s.292 - 293.

Bakmadan Tapmaya Doğru Aşk Hali

Aşkın başlangıcı "görme", sonucu "bakma'dır. İlk görüş anında başlayan İlginin sırasıyla sevgiye, bağlılığa, kalbin erimesine, tutkuya, özleme ve nihayet aşka dönüşmesinin bir tek gayesi vardır; sevilenin yüzüne bakabilmek, o ilk görüş anının lezzetini ve hazzını derece derece artırarak kemale erdirebilmek.

Görmekten bakma derecesine yükselebilmek için aşkın binbir türlü tecellisi, sayısız çile durağı, firkat, hicran ve hasrete adanmış elemleri vardır ki, bunların her biri âşıkı kabalıklarından yontar, ruhunu arıtıp billurlaştırır ve en son noktada doya doya "bakma" eylemi için onu hazırlayıp sevgili huzuruna çıkartır.

Aşkın "bakma"dan sonraki durağı "tapma"; yani sevenin sevilene kul olmasıdır.

İran Devrimi ile Devrimlerde Bilinmeyen Bir Yön

Devrimler ve büyük değişimler, gelecekte kontrol edilmesi imkansızlaşacak medeniyet guruplarını yahut milletleri sindirmek için gizli güçler tarafından yapılmıştır.. Amerika, yüzyıl geçse devrim olmaz. Orada bir medeniyet ve kültür yoktur. Fakat Rusya'da olmuştur, Çin'de olmuştur. Sayıları o kadar çok ki…

İran Devrimi de İslam adına diye belki sessiz kalıyoruz ama…sonuçta Pers İmparatorluğunun devamı olan bir medeniyet eritilmiştir. Aşağıdaki hatırat bunu dile getiriyor. Rıza Pehlevinin eşi Farah anlatıyor.

Festivalin, genç oyuncuların kurdukları küçük tiyatro gruplan için de çok yüreklendirici bir işlevi vardı, bu gençler bütün bir yıl hazırlandıkları oyunları Şiraz'da sergileme fırsatını buluyorlardı. Ali Asker Bahari, Hasan Karai gibi müzisyenler ya da Tae lsfehani, Siyavuş Sacaryan gibi şarkıcılar da geleneksel musikimizi unutulmaktan kurtarıyorlardı.

Akşam, onları dinlemek için, Hafız'ın o harikulade güzel bahçe içindeki mezarının etrafında toplanıyorduk. Bahçeye sıralar, halılar, minderler yerleştiriliyordu ve ortalık karardığında yolun iki tarafına küçük mumlar konuyordu. O kadar çok insan geliyordu ki kalabalık parka sığımıyor, sokağa taşıyordu!

Yabancı konuklar ve İranlılar derin bir duygu birlikteliği içinde yan yana oturuyor, ruhumuzdaki gizemin yeniden doğuşuna tanıklık etmenin büyüsünü yaşıyorduk. Ben en çok böyle akşamları seviyordum!

Uzun seneler sonra, Amerika'da sürgünde yaşamak zorunda kalan, Irak Savaşı'nın avcı pilotlarından Mahmut ile tanıştığımda, büyük bir içtenlikle bana şunları söylemişti:

"Majeste, size duyduğum derin sevgi Şiraz Festivali döneminde, Hafız'ın mezarı etrafında geçirdiğimiz bir gece başlamıştı. Ben sokakta, kaldırımda oturmuş, geleneksel müziğimizi dinlemekteydim. Ayağa kalktığım bir sırada sizi gördüm: ön tarafta, kalabalığın içindeydiniz ve orada olmaktan çok mutlu görünüyordunuz. Resmi kimliğinizi bir tarafa bırakmıştınız, halkla iç içeydiniz. İşte o anda birbirimize ne kadar yakın olduğumuzu, kültürel köklerimizin bizi nasıl güçlü bir şekilde birbirimize bağladığını hissettim."

Pek çok genç sonradan bana eğer Şiraz Festivali olmasaydı kendilerinin hiçbir şekilde sinema, tiyatro ya da müzik eğitimi almayı akıllarına bile getirmeyeceklerini anlattılar. Festival esasen İran'ın ve diğer ülkelerin geleneksel sanatlarının tanıtılmasına adanmıştı. Bununla beraber Şiraz, insanların düşüncelerini biraz sarsabilecek bir fikir laboratuvarı oldu, o derece ki, festivalin İslami tepkinin yuvası olduğunu ve böylece şahlık rejiminin devrilme nedenlerinden birisini oluşturduğunu iddia edenler bile çıktı.

Farah Pehlevi'nin kişisel öyküsü kadar, Şah döneminde gerçekleştirilen reformların bir karşı devrim süreciyle tümden yok edildiği dönemin hikayesinin de okurlar için ibretle dolu olduğuna inanıyorum.

126 Bilgilik

Kaynak: Farah Pehlevi- Anılar/(Farah Pahlavi - Memoires) Fransızcadan Çeviren: Rukiye Öke2004, İstanbul

Şathiye-Şatahat

Bu Gece Allah ile Sohbet Ettim

Ebü'l-Hüseyin Ahmed b. Muhammed Nûrî "*Ben Allah'a aşıkım, o da bana*" sözü ve "*Ben dün gece evimde Allah ile beraberdim*" sözünden dolayı, Gulam Halil tarafından şikâyet edilmiş, halifenin huzuruna gönderilmiştir.

Ebü'l-Hüseyin Ahmed b. Muhammed Nûrî hakkında şöyle bir rivayette yer almaktadır. Ebü'l-Hüseyin Ahmed b. Muhammed Nûrî bir müezzinin ezanını duymuş "*Lanet olsun, Allah kahretsin!*" demiş, köpeğin ulumasını duyunca da "*Buyur işte geldim*" demiştir.

Bir başka rivayette, Ebü'l-Hüseyin Ahmed b. Muhammed Nûrî hakkında şöyle anlatılmıştır. "*Ebu'l- Hüseyin Nûrî'ye sattığı bir tarlanın bedeli olarak 300 dinar getirdiler. O onları alıp köprünün üstüne çıktı ve tek tek suya atmaya başladı. Bir yandan da şunları söylüyordu: 'Sevgilim, böyle şeylerle beni tuzağa mı düşürmek istiyorsun?'*" Serrâc, el-Lüma', ss. 471-473.

Başkasını Anar mıyım…Tövbeler…. Sevdiğim Sen ve Seni Bilirim

İmam Şiblî "Allah Teâlâ Cebrail ve Mikail hatırlamamdan dolayı bir veya iki aydan beri bende oluşan bir üstünlük duygusu sebebiyle yeryüzüne beni yutmasını emretti"

Bu ifadenin mukaddimeleri olan mücmel bir söz diye nitelendiren Ebû Nasr Serrâc, rivayetin tamamının şöyle olduğunu aktarır. Ebû Muhammed Nessâc

“Ebû Bekr Şiblî’nin yanında bulunan biri ona Cibril’in suretini sordu. Şibli dedi ki: şöyle bir rivayet işittim. Cebrail’in yedi yüz dili ve yedi yüz kanadı varmış ki birini açınca doğu tarafını, diğerini açınca da batı cihetini kaplarmış. Sen öyle bir melekten sual ediyorsun ki dünya iki kanadı arasında kayboluyor. Onu sureti üzere görmek ufku kaplamaz mı? Dedi ve ardından sorduğu soruyu “evet” diye cevapladı. Şibli bu sözlerden sonra soru soran kişiye şöyle seslendi “bu ortaya çıkan bilgileri vucudlar taşıyabilir mi? Bünyeler kaldırabilir mi? Akıl kavrayabilir ve gözler buna had çizebilir mi? Bunlar kulakta kalabilir mi? Bütün bunlar O’ndan gelen ve O’na delâlet eden şeylerdir. Hakk bir mülkü kendine seçmiş ve kendisi için gayb yapmıştır. Onu O’ndan başkası kuşatamaz. Ondan zerre miktarı perde açılsa yeryüzünde kimse kalmaz, ağaçlar onu taşıyamazdı. Nehirler akmaz, geceler kararmaz, gündüzler ışımazdı. İnsanlar bu gerçeği kaldıramaz. O, hikmet sahibi ve âlimdir. **Ey soru soran kişi! Sen bana Cebrail ve ahvalinden soruyorsun. Allah Teâlâ bana fazilet verdiği halde Cebrail ve Mikail’i zikrim sebebiyle bir aydan beri toprağa beni yemesini emretmiştir.**

Serrâc, el-Lüma’, s. 464.

Ebu’l-Hüseyin Nûrî…“Ben Allah’a aşıkım, O da bana”

İmam Şiblî

“Gelecek bin yıl içindeki geçmiş bin yıl. İşte vakit dedikleri budur. Gölge ve hayaller sizi aldatmasın.” “Sizin hal ve vaktiniz kesiktir. Benim vaktimin iki tarafı başı ve sonu yok.”

Şiblî

128 Bilgilik

“Otuz yıl süreyle sabah aydınlığına kadar hadis ve fıkıh yazdım. Kendisinden bu ilimleri öğrendiğim şahsa dedim ki: ben fıkh-ı lahiyi öğrenmek istiyorum. Fakat onu bana kimse söylemiyor.”

Bâyezîd-i Bistâmî: “Allah beni bir gün huzuruna yükseltip buyurdu ki: Ya Bâyezîd yarattıklarım seni görmek istiyorlar. Ben de dedim ki: Beni vahdaniyetinle beze, bana enaniyyetini giydir, ahadiyetine yükselt. Yarattıkların beni görünce seni gördük desinler.

Sen, O olasın ki, ben orada bulunmayayım.”

Hz. Bâyezîd Bestami buyurdu :

“Vahdaniyetine ulaşmanın başlangıcında cismi ahadiyyetten, kanatları deymumiyyetten bir kuş oldum. Keyfiyet havasında on yıl uçtum. Hatta bu şekilde yüzbinlerce kere havada uçtum. Nihayet ezeliyyet meydanına vardım. Orada Ahadiyyet ağacını gördüm.

” Bu rivayetin devamında onun ahadiyyet olarak vasfettiği ağacın yerini, kökünü, dallarını ve meyvelerini anlatarak devam ettiği sonra da şu sözü söylediği nakledilir: “Baktım ve anladım ki bunların hepsi hile imiş.”

Cüneyd-i Bağdâdî

“Senden kendisine almak istediğini senden tam olarak alsın, sonra seni senin olandan boşaltarak kendisiyle doldursun ki kendi çevirip idare etmesinde sana göstereceği şeyle seni tek kılsın. Öyle ki artık seni o halden çıkaracak hiçbir şahid sana yetişemez.”

Süleyman Ateş, Cüneyd-i Bağdâdî Mektupları, s. 110.

Cüneyd-i Bağdâdî

“Bana kendisini lütfetti, sonra beni benden gizledi. Şimdi ben, benim için olan şeylerin en zararlısıyım. Benden bana yazık. Önce beni benden aldı, sonra beni benimle aldattı. O’nun huzurunda bulunmam, yok olmama sebep oldu. O’nu görmekle faydalanmam, çalışmamın kemali oldu. Fakat şimdi sırrım yok olduğu için kuvvetlerimi yitirdim. Ne varlık zevkini tadıyorum, ne O’nu görmekten tat alıyorum. Ne nimet ne azap buluyorum. Zevklerim benden uçtu, halimi tavsif edecek kelimeler yok oldu. **Ne görünecek bir sıfat, ne de beni kendisine davet edecek cazip bir şey var. Bu iş bana görününce ta başlangıçta olmamış gibi oldum.”**

Süleyman Ateş, Cüneyd-i Bağdâdî Mektupları, s. 134. 215

İnsan-Maymun Üretildi!?

ABD ve Çin'den bilim insanları üç hafta hayatta kalan bir insan-maymun embriyosu üretti, çalışma etik tartışmalarına yol açtı. Çalışmayı yürüten ekip, bulguların organ nakli ve kansere yönelik tedavilerde kullanabileceğini savunurken; onlara karşı çıkan bilim insanları, elde edilen yeni türün "insan bilincine" sahip olmasının sorunları beraberinde getireceğini savunuyor. Bilim insanı ekibi insan kök hücrelerini, memelilerde embriyonik gelişimin erken bir yapısı olan maymun blastositleri-ne enjekte etti. Baş araştırmacı Juan Carlos Izpisua Belmonte ve ekibi daha sonra iki farklı genetik materyalden oluşan bazı embriyoları 20 güne kadar canlı tutmayı başardı. Bunun gibi "karışık" bir organizma, kimerik veya türler arası kimera olarak da biliniyor. Genetik kimera veya kimerizm, farklı türlerden alınan hücrelerden oluşan ve iki DNA seti içeren tek bir organizmaya deniliyor.

Izpisua Belmonte ve Kaliforniya'daki Saik Biyolojik Araştırmalar Enstitüsündeki ekibi. Yunnan'daki Kunming Bilim ve Teknoloji Üniversitesi’nde VVeizhi Ji liderliğindeki bir grup Çinli araştırmacı ile işbirliği yaptı. Kimerik insan-primat embriyoları üzerine

yaptıkları çalışma doğa bilimleri dergisi Cell'de yayınlandı. Memelilerdeki kimeralar. erken gelişim süreçlerini incelemek için 1970'lerden beri yapılıyor. O zamanlar bilim adamları deneylerinde kemirgenler kullandı ve türler arası organizmalar genellikle çok uzun süre hayatta kalamadı. Son çalışmada. maymun embriyolarının oluşmasından altı gün sonra.

Her birine insan hücresi enjekte edildi. Bir gün sonra embriyolarda insan hücreleri tespit edildi. Ancak 19. günde sadece üç kimera canlı kaldı. İnsan kök hücrelerini hayvanların genetik materyaliyle karıştırmak doğanın gidişatına önemli bir müdahale olarak değerlendiriliyor: ancak araştırmacılar bunun için iyi nedenleri olduğunu söylüyor. Izpisu Belmonte. "İnsanlarda belirli türde deneyler yapamadığımız için, insan biyolojisini ve hastalığını daha doğru bir şekilde incelemek ve anlamak için daha iyi modellere sahip olmamız çok önemli" dedi.

"Doğanın gidişatına önemli müdahale"

Çalışmanın yazarları, insan kök hücreleriyle kimera üretme çalışmalarının "organ nakli ve doku üretimi de dahil olmak üzere çeşitli rejeneratif tıp uygulamaları için umut verici bir strateji oluşturabileceğini" ifaae ediyor. Bulguların ayrıca kanser tedavisi için yeni yaklaşımlar geliştirmek için kullanılabileceği belirtiliyor. Belmonte ve meslektaşlarının çalışmasına karşı çıkanlar da var. Oxford Üniversitesi Oxford Uehiro Pratik Etik Merkezi Direktörü Julian Savulescu, Science Media Cen-ter'a yapağı açıklamada, araştırmayla ilgili sorularını paylaştı: 'Temel etik soru, bu kimeralar ne tür yaratıklar olacak? Ne ölçüde düşünebilir ve hissedebilirler? Onlardan nakil amacıyla yetiştirilen organların alınması kabul edilebilir mi?"

"Bu yeni yaratıkların ahlaki durumu ne?" diye soran Savulescu, "Canlı doğan kimeralar üzerinde herhangi bir deney yapılmadan veya organlarının çıkarılmasından önce, zihinsel kapasitelerinin ve yaşamlarının uygun şekilde değerlendirilmesi çok önemli" diye yazdı. Oslo Üniversitesi'nde pratik felsefe doçenti Anna Smaj-dor, Science Media Center'a yaptığı yorumda. "Bu araştırmanın arkasındaki bilim adamları, bu kimerik embriyoların yeni fırsatlar sunduğunu çünkü 'insanlarda belirli deney türlerini yapamıyoruz' diyor. Ancak bu embriyoların insan olup olmadığı sorgulanabilir." ifadelerini kullandı. (AB Haber portalı Euronews, 17 Nisan 2021)

2 Mayıs 2021 - Turque Diplomatique

Yusufçuk Kanatları İlham Veriyor

Akıllı tasarım söz konusu olduğunda, doğadaki örneklerinden daha iyisini yapmak oldukça zor. Avustralya'daki araştırmacılar bunun için, droneların gelecekteki tasarımını geliştirebilmek adına doğal dünyadaki en eski uçan makinelerden birinin orijinal planlarına geri dönmeye karar verdiler.

Droneların pratik kullanımları son yıllarda hızla arttı. Güvenlik güçleri, film, fotoğrafçılık, vahşi yaşamı koruma ve çok daha fazlası alanda dronelar hayatımızın bir parçası oldu. Dronelar son olarak koronavirüs salgını sırasında gıda ve reçeteler gibi temel öğeleri kendi kendini izole edenlere ulaştırmanın bir yolu olarak kullanıldı ve ne kadar değerli ve yararlı bir teknoloji olduğunu kanıtladı. Ancak tüm teknolojilerde olduğu gibi, yeniliğe ve inovas- yona devam etmek gerekiyor çünkü teknolojinin faydalarının ve kullanım alanının artması buna bağlı.Profesör ve proje lideri, Güney Avustralya Üniversitesi'nden Javaan Chal, 300 milyon yıllık bir havacılık harikası olan yusufçuktan ilhamını aldı.

Doktora öğrencisi ekibi ile birlikte yusufçuğun havada süzülme, seyir ve akrobasi konusundaki özel becerileri incelendi. Bu canlının kanat çırpan uçak tasarımlarına paha biçilmez mühendislik bilgileri sunabileceğine inanılıyor.

Chal, "Yusufçuklar uçmanın her alanında son derece etkilidir. Hayatta kalabilmek için öyle olmaları gerekir. Erkek yusufçuklar, dünyaya geldikleri andan öldükleri ana kadar (altı aylık bir süre) erkek rakiplerine karşı sürekli ve tehlikeli bir mücadeleye giriyor. Çiftleşme, dişilerin havadan takip edilmesini gerektiriyor ve sürekli olarak avcılardan kaçınmaları lazım. Uçma yetenekleri, hay
atta kalmalarını sağlamak için milyonlarca yıl içinde gelişti." diyor. Devam eden salgın nedeniyle uzaktan çalışan ekip, Drones dergisinde yayınlanan ve çığır açacak olan bir çalışma üretmek için uğraşıyor. Evlerinde yaptıkları prototipleri laboratuvarda bir araya getiren ekibin çok yeni türde droneları ortaya çıkarabileceği olasılığı sektörde heyecan yarattı.

Kanatların 3 boyutlu görüntüleri çıkarıldı

Ancak araştırmacılar için yusufçuk böceklerini onlara zarar vermeden yakalamak oldukça zor ve böceğin benzersiz vücudunu inceleyebilmek için daha yaratıcı yollar bulmaya uğraşıyorlar.

Bu yollardan biri de müze koleksiyonlarından 75 farklı yusufçuk türünün kanat geometrisini fotoğraflamak için geliştirdikleri optik bir teknik oldu. Dünyada ilk kez yapılan bu deneyde kanatların üç boyutlu görüntüleri oluşturuldu. Chal, "Yusufçuk kanatları, onlara üstün aerodinamik performans sağlayan yüksek kaldırma-sürükle- me oranına sahip uzun, hafif ve sert bir yapı" diyor.

Mevcut araçlara büyük üstünlük sağlayabilir

Genellikle enerji açısından verimli olmayan mevcut hantal insansız hava aracı tasarımlarıyla karşılaştırıldığında, yusufçuktan ilham alan insansız hava araçlarının sürüklenmeyi azaltarak ve yük kapasitesini artırarak çok daha iyi ve stabil bir

aerodinamiğe kavuşabilecekleri düşünülüyor. Chal şunları ekliyor: "Yusufçuklar yüksek hızlarda hızla dönebilir ve kendi vücut ağırlıklarının üç katından fazlasını taşırken havalanabilirler. Yüzde 95 başarı oranıyla avlarını hedef alan, kovalayan ve yakalayan, doğanın en etkili avcılarından biri bu böcekler. Öğrenecek çok şey var." (30.4.2021)

5. Temel Kuvvet'e İlişkin Yeni Kanıtlar Çıktı

ABD'de bilim insanları, yapılan bir deneyde küçük bir atom altı parçacığın bilinen fizik yasalarına uymadığını açıkladı. Fizikçiler bu durumun doğadaki beşinci temel kuvvetin kanıtı olduğunu söylüyor. ABD'nin Illinois eyaletindeki Batavia şehrinde, Fermi Ulusal Hızlandırıcı Laboratuvan'nda (Fermilab) gerçekleştirilen "Muon g-2" adlı deneylerde atom altı parçacık olan müonların davranışı incelenerek fizikte yeni olayların işaretleri araştırılıyor.

Fermilab, Tvvitter'da yaptığı duyuruda, "Muon g-2 deneyinin ilk sonuçlarının yeni fizik kanıtlarını güçlendirdiğini duyurmaktan heyecan duyuyoruz" ifadelerini kullandı. Muon g-2 deneyinin Eş Sözcüsü ve Italyan Ulusal Nükleer Fizik Enstitüsü'nden fizikçi Graziano Venanzoni, "Bugün sadece bizim değil, tüm uluslararası fizik camiasının uzun zamandır beklediği olağanüstü bir gün" dedi. Fizikçiler, söz konusu deneylere ait sonuçların, kozmosun doğası ve evrimi için hayati önem taşıyan, henüz bilim tarafından bilinmeyen madde ve enerji formlarını işaret edebileceğini öne sürüyor ve deneylerin ispatlanması durumunda fizik yasalarının tamamen değişebileceğini ifade ediyor.

Buzdolabına yapıştırılan magnetlerden sektirilen basketbol topuna kadar fiziksel kuvvetler hayatımızın her alanında yer ediniyor. Bilim, her gün tecrübe ettiğimiz bu fiziksel kuvvetleri dört kategoride sıralıyor: Kütle çekim, elektromanyetizm, baskın ve zayıf nükleer kuvvetler. Öte yandan dünyamız atomdan bile küçük yapı taşlarına sahip. Bu atom altı parçacıkların bazıları daha da küçük bileşenlerden oluşuyorken, bazıları ise hiçbir temel parçacığa ayrılamıyor. Kozmik ışınların Dünya atmosferine çarptığında doğal olarak meydana gelen müon da bu temel parçacıklardan biri. Elektrona benzer, ancak elektrona göre 200 kat daha ağır. Fermilab deneylerinde, müonlar 14 metrelik bir halka etrafına gönderiliyor ve ardından da bir manyetik alan uygulamasına tabi tutuluyor. Standart Modelde [Evrenin yapı taşlarının nasıl davrandığını açıklamak için yaygın olarak kabul edilen mevcut teori] kodlanmış mevcut fizik yasalarına göre bu deney, müonları belirli bir oranda titreşime sokmalı.

Ancak yedi ülkeden 200 fizikçiden oluşan uluslararası bir ekiple gerçekleştirilen deneylerde müonların tahmin edildiği gibi davranmadığı sonucuna ulaşıldı.

Konuya ilişkin yapılan basın toplantısında aktarılana göre, bu durum, tamamen yeni bir doğal kuvvetten kaynaklanıyor olabilir. Kentucky Üniversitesi'nden fizikçi Renee Fatemi, "Bu, müonun en iyi teorimizde bile olmayan bir şeye duyarlı olduğunun güçlü bir kanıtıdır" dedi. Ancak Muon g-2 deneyi sonuçları henüz kesin bir keşif sağlamıyor. Şu an, sonuçların istatiksel olarak 40 binde bir şansı mevcut. Bu da 4.1 sigma olarak açıklanan istatistiksel bir güvenirlilik düzeyine eşit. Bu da bir keşfin duyurulması için belirlenen standartın çok altında. Bir keşfin sonuçlanabilmesi için deneyin S sigma seviyesine ya da gözlemlerde 3,S milyonda bir şansa sahip olması gerekiyor.Basın toplantısında müon deneyinin önümüzdeki yıllarda toplaması beklenen toplam verilerin yalnızca yüzde 6'sını temsil ettiği ifade edildi.

Fizikçiler çok uzun zamandır, yüksek enerjili parçacık deneylerinin sonuçlarını başarıyla açıklayan Standart Model'i baz aldılar. Manchester Üniversitesi'nde görev yapan Prof. Mark Lancaster, BBC'ye verdiği demeçte, "Müonların etkileşiminin Standart Model ile uyuşmadığını bulduk" diye konuştu. Prof. Lancaster, "Açık bir biçimde bu heyecan verici bir sonuç. Çünkü potansiyel bir biçimde gelecekteki yeni fizik kanunlarını, yeni parçacıkları ve şimdiye kadar görmediğimiz yeni bir kuvveti işaret ediyor" dedi.

Henüz hiç kimse, bu potansiyel yeni kuvvetin, müonlara mevcut etkisi dışında neye sebep olduğunu bilmiyor.

Bilinmeyenlere cevap olabilir... Olası beşinci temel kuvvet evren hakkındaki bazı neticesi bilinmeyen soruların cevaplanmasına da yardımcı olabilir. Örneği evrenin genişlemesinin hızlandığına dair gözlem karanlık enerji olarak bilinen gizemli bir olayla ilişkilendirildi. Ancak daha önce bazı araştırmacılar bu olayın beşinci bir kuvvetin kanıtı olabileceğini iddia ettiler. BBĞ'deki 'Sky at Night' programının sunucularından Dr. Maggie Aderin-Pocock, deneylere ilişkin BBC Nevvs'a yaptığı açıklamada, "Oldukça şaşırtıcı. Fiziği tersine çevirme potansiyeline sahip. Evrenin çözülememiş bazı gizemleri var. Bu, bize bu gizemleri çözmek için bazı anahtarları verebilir" diye konuştu.

Bilim insanlarının tahminine göre, aynı zamanda deneyin sonuçları, "Karanlık madde nedir?", "Evrende neden madde var?" gibi soruların da cevabı için de kapılar arayabilir.

Frankfurt Enstitüsü'nde fizikçi olan Sabine Hossenfel-der, Tvvitter'da yaptığı paylaşımda, "Bu yeni fizik olabilir. Ama bunun için bahse girmem" dedi, (bbc, 8 Nisan 2021)

IBM, 2 Nanometrelik ...işlemci Üretti

Dünyanın en büyük bilişim şirketlerinden IBM, 2 nanometrelık mimariye sahip ilk çipi ürettiğini açıkladı. İşlemcilerdeki transıstörlerin atasındaki mesafe, ilerleyen teknoloji sayesinde nanometrelere kadar indirildi. **Manometre bir metrenin milyarda birine deniyor.**

Günümüzde elektronik ürünlerde kullanılan en yeni işlemcilerde transistörler arasındaki boşluk 7 nanometre seviyesinde. ABD merkezli IBM, 2 nanometrelik işlemcilerin mevcut işlemcilerden yüzde 45 daha yüksek performansa sahip olacağını ve onlara kıyasla yüzde 75 daha az enerji tüketeceğini söylüyor.

Şirket yeni işlemcilerle cep telefonlarının enerji tüketiminin dörtte birine ineceğini ve böylece günümüzde çoğu telefonda bir gün civarında olan pil ömrünün dört güne çıkabileceğini belirtiyor.

'Çığır açtı'

IBM yeni teknoloji sayesmde tırnak büyüklüğündeki bir çipe 50 milyon transistor sığdırılabileceğini söylüyor. 2017'de üretilen 5 nanometrelik işlemcilerde bu sayı 30 milyondu.Piyasa analizi şirketi IDC'nin araştırma direktörü Peter Rudden'a göre yeni teknoloji bir çığır açtı:

"Yan iletken üreticileri 14 nanometreden 10'a ve ardından 7'ye indi. Hatta 7 nm. bazı üreticiler için büyük bir zorluk oluşturmuştu. "IBM bu buluşla teknoloji dünyasına, bu alanda en büyük oyunculardan bni olmaya devam ettiği mesajını verdi."

IBM bu teknolojiyle yapay zekanın da daha hızlı gelişeceğini düşünüyor.

Yeni işlemci teknolojilerinin tüketicilere ulaşması yıllar sürebiliyor.

Piyasadaki 7 nanometrelik işlemcileri ilk olarak 2015'te Intel icat etmiş, AMD'nın bu teknolojiyle üretilmiş Ryzen işlemcilerini tüketicilere ulaştırması 2019'u bulmuştu. AMD'nin sahibi olan TSMC de, rakibi Intel de önümüzdeki yıllarda ultra düşük nanometreyle çip üretimi planlıyor. Öte yandan dünyada bir çip krizi yaşanıyor.

Otomobil üreticileri, yeterince işlemci bulamadığı için fabrikalarında kapasite düşürürken ekran kartı üreticileri de artan talebe yetişemiyor. (07.05.21)

2 Mayıs 2021 – Turque Diplomatique

Hz. Bâyezîd'in Miracnâmesi

Şeyh şöyle dedi: Yüce Allah beni varlıklardan ihtiyaçsız olma makamına ulaştırdıktan, kendi nuruyla aydınlattıktan ve garip sırları bana açık edip yüceliğini gösterdikten sonra yakîn gözüyle O'nu seyrettim. Ardından O'ndan kendime baktım, kendi sırlarım ve sıfatlarım üzerinde düşündüm. Benim nurum Hakk'ın nuru karşısında karanlıktan başka bir şey değildi. Benim yüceliğim Hakk'ın yüceliği karşısında değersizliğin ta kendisiydi. Benim itibarım Hakk'ın itibarı yanında zandan ibaretti. Orası baştan sona safa ve aydınlıktı, burasıysa baştan sona keder ve bulanıklık. Tekrar bakınca kendi varlığımı O'nun nuruyla gördüm, izzetimi O'nun izzet ve azametinde bildim. Her ne yaptımsa, O'nun kudretiyle yapabildim. O'nun nuru kalbimde parladı. Beden gözüm ne bulduysa, O'ndan buldu.

İnsaf ve hakikat gözüyle baktım; bütün ibadetlerim benden değil, Hak'tandı. Oysa ben O'na ibadet ettiğimi sanıyordum.

"Yarabbi! Bu da ne demek?"

dedim. O,

"Hep benim, benden başkası değil. Yani fiilleri doğrudan icra eden sensin, ama onları takdir edip mümkün kılan benim. Ben seni başarılı kılmazsam, senin kulluk ve ibadetinden ortaya bir şey çıkmaz"

diye buyurdu.

Sonra O'nu gözle görmemem için gözlerimi dikti. Bana kendi işinin ve hakikatinin aslına bakmayı öğretti. Beni varlığımdan yok edip kendi bekasıyla baki ve değerli kıldı. Varlık engelimi ortadan kaldırarak kendi benliğimi bana gösterdi. Şüphesiz Hak bana birçok hakikat bahşetti. Hakk'tan Hakk'a baktım. Hakk'ı hakikatle gördüm. Burayı makam edinip huzur buldum; gayret kulağını kapattım; istek ve ihtiyaç dilini muratsızlık ağzına hapsettim; çalışılarak elde edilen bilgiyi terk ettim; nefs-i emmâre sıkıntısını ortadan kaldırdım. Bir süre vasıta ve sebeplerden arınmış bir halde durdum. Usul yolundaki gereksiz şeyleri Tevfik eliyle süpürdüm. Yüce Allah bana merhamet etti. Bana ezelî bir ilim bahşetti, ağzıma kendi lütfundan bir dil koydu, benim için kendi nurundan bir göz yarattı. Böylece bütün varlıkları Hak'la gördüm. Lütuf diliyle Hakk'a yalvarıp Hakk'ın bilgisinden bir bilgi elde ederek Hakk'ın nuruyla Hakk'a baktığımda, O, bana "Ey Hep'siz Hep olan, aletsiz ve organsız aletli ve organlı olan!" diye buyurdu.

Ben, "Yarabbi! Ben bununla gururlanmam ve kendi varlığımla senin varlığından müstağni olmam; senin bensiz benim olman, benim sensiz kendimin olmamdan daha iyidir. Sana seninle söz söylemem, nefsime sensiz söz söylememden daha iyidir" dedim. O, "Şimdi şeriatı gözet, emir ve yasak sınırının dışına çıkma ki, gayret ve çabaların katımızda övülsün" diye buyurdu. Ben, "Muradım sen olduğundan ve kalbimde yakîn bulunduğundan, eğer sen kendinden kendini översen, bu, kulu övmenden daha iyidir. Eğer kötüleyip yerersen, sen kusur ve noksandan münezzehsin" dedim. Bu sözlerim üzerine bana, "Sen bunu kimden öğrendin?" diye sordu. Ben, "Bu sorunun cevabını soruyu soran, soruyu sorduğu kişiden daha iyi bilir; çünkü O, hem mürit, hem murat, hem icabet edilen, hem de icabet edendir" şeklinde cevap verdim. Sırrımın saflığını görünce, kalbime, "Hak razı!" nidasını duyurdu. Üzerime hoşnutluk hattını çekti, beni nurlandırdı. Nefsin karanlığından ve beşeriyetin bulanıklığından arındırdı. O zaman O'nunla diri olduğumu anladım. O'nun lüftundan olan neşe sergisini kalbime seriverdim.

"Her ne dilersen dile!" diye buyurdu. Ben, "Seni isterim, çünkü sen lütuftan daha üstünsün, keremden daha ulusun; senden seninle kanaat ederim. Sen benim olunca lütuf ve kerem beratını katlayıp dürerim, beni kendinden men etme, senden gayrı olan şeyleri önüme getirme!" dedim. Bir süre bana cevap vermedi. Sonra cömertlik tacını başıma koyup bana, "Haktan söz ediyor ve hakikati arıyorsun, o yüzden de Hakk'ı gördün ve Hakk'ı duydun!" diye buyurdu. Ben, "Eğer gördüysem seninle gördüm, duyduysam seninle duydum; önce sen duydun, sonra ben" şeklinde karşılık verdim ve O'na hamd edip övgüde bulundum. Hiçbir şüpheye yer kalmayacak şekilde bana yücelik kanadı verdi. Böylece O'nun yücelik meydanlarında uçuyor ve yaratıcılığının şaşırtıcılıklarını seyrediyordum. Zayıflığımı ve ihtiyacımı bildiği için beni kendi gücüyle güçlendirdi, ziynetiyle süsledi, başıma lütuf tacı koydu ve tevhid sarayının kapısını bana açtı. Sıfatlarım O'nun sıfatlarına ulaştığında, bana kendi Hazret'inden bir ad verdi, kendi zatıyla şereflendirdi, birlik tecelli etti, ikilik ortadan kalktı ve şöyle buyurdu: "Senin rızan bizim rızamızdır, sözün gösterişten uzaktır, sendeld benliğimi kimse üzerinden kaldıramaz." Sonra bana kıskançlık yarasının acısını tattırdı, beni tekrar canlandırdı. Sınanma fırınından tertemiz olarak çıktım. Ardından bana "Mülk kimin?[111] diye sordu. "Senin" dedim. "Hüküm kimin?" diye buyurdu. "Senin" cevabını verdim. "Peki, irade kimin?" diye sorunca, "O da senin" karşılığını verdim.

Söz, işin başında duyduğunun aynısı olunca bana şunu göstermek istedi: "Eğer benim ezeli rahmetim olmasaydı, kesinlikle halk rahat yüzü görmezdi. Eğer muhabbet olmasaydı, yıkıcı kudret, âlemdeki her şeyi alt üst ederdi!" Ardından kahhârlık nazarı ve cebbârlık vasıtasıyla bana baktı. İşte o zaman hiç kimse benden bir daha hiçbir iz ve eser görmedi. Kendimden geçmişlik içinde kendimi bütün vadilere fırlatıp, bedendeki kıskançlık ateşini bütün potalarda eritip, arayış atını fezaya sürünce, ihtiyaç ve yoksulluktan daha iyi bir av, güçsüzlük ve çaresizlikten daha iyi bir şey, suskunluktan daha parlak bir kandil görmedim ve sözsüzlükten

daha iyi bir söz duymadım. Suskunluk sarayının sakini oldum, sabır önlüğünü giydim. Derken sonunda iş bir noktaya geldi ki, zahir ve batın beni beşeriyet illetinden arınmış gördü, karanlık göğsümde menfezlerden bir menfez açtı, bana tecrid ve tevhidden bir dil bahşetti. Kuşkusuz şimdi dilim ilahi bir lütuftan ve rabbani bir nurdandır. Gözüm de ilahi sanattandır. O'nun yardımıyla konuşuyor ve O'nun gücüyle tutuyorum. O'nunla diri olduğum için hiç ölmüyorum. Bu makama ulaştığımdan, işaretim ezeli, ibadetim ebedidir. Lisanım tevhid lisanıdır. Ruhum tecrid ruhudur. Kendimden konuşmuyorum ki muhaddis olayım, kendimle konuşmuyorum ki vaiz olayım. Dili dilediği biçimde O döndürüyor ve ben arada sadece bir tercümanım. Gerçekte konuşan ben değilim, O'dur. ..

Sonra O, "Yarattıklarımın huzuruna çık" diye buyurdu. Huzurundan dışarı bir adım attım, ikinci adımda yorgun düşüp öylece kalakaldım. "Dostumu geri getirin, çünkü o, bensiz yapamaz ve benden başkasına giden bir yol bilmez!" diyen bir ses işittim...

Vahdaniyete eriştim ve o an tevhidi gördüğüm ilk andı. Yıllarca bu vadide anlayış adımlarıyla koştum. Nihayet bir kuş oluverdim. Bu kuşun gözü teklikten, kanadı sürekliliktendi ve nasıllık göğünde uçuyordum. Yaratılmışların gözünden yok olunca, "Yaratıcı'ya ulaştım" dedim. Sonra rubûbiyet vadisinde başımı kaldırıp öyle bir kadeh içtim ki, sonsuza kadar onun susamışlığına asla kanmadım. Sonra otuz bin yıl O'nun vahdaniyet göğünde, otuz bin yıl ulûhiyet ve otuz bin yıl da ferdaniyet semasında uçtum. Doksan bin yıl tamam olunca Bâyezid'i gördüm ve her ne gördümse hepsi bendim. Sonra dört bin yıl boyunca çölü kat edip sonuna vardım. Bakınca kendimi peygamberlerin derecesinin başlangıcında gördüm. O sonsuzlukta o kadar gittim ki, "Bu derecenin yukarısına kesinlikle hiç kimse ulaşamamıştır ve bundan yüksek bir makam da yoktur" dedim. İyice bakınca başımı bir peygamberin ayağının altında gördüm. Böylece anladım ki, velilerin hâlinin sonu peygamberlerin hâlinin başlangıcıdır ve peygamberlerin sonunun da sınırı yoktur. Sonra ruhum bütün

melekûtu geçti, ona cenneti ve cehennemi gösterdiler; hiçbirine ilgi göstermedi; önüne çıkan hiçbir şeye güç yetiremedi ve selam vermek dışında hiçbir peygamberin ruhuna ulaşamadı. Mustafa (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'nın ruhuna ulaşınca, orada sınırsız yüz bin ateş denizi ve nurdan binlerce perde gördü. Eğer ilk denize bir adım atsaydım, yanıp kül olur ve kendimi rüzgâra savururdum. Heybet ve dehşetten öylesine korktum ki, orada hiç kalmadım. Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'in otağının ipinin çivisini görmeyi ne kadar istediysem de Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'e ulaşmaya cesaret edemedim. **Yani herkes kendi değeri ölçüsünde Allah'a ulaşabilir, çünkü Allah herkesledir, ancak Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem), önlerde, kendi özel haremindedir. Kuşkusuz "La ilahe illallah" vadisini kat etmedikçe, "Muhammedun Resulullah" vadisine ulaşamazsın. Gerçekte ise her iki vadi de birdir. ..**[12]

Rabia El Adeviyye yi Üzen Şey

Meşhur bir rivayet vardır.

Rabia'nın, muhabbet ateşini açıklama konusunda söylediği sözler eşsiz bir etkiye sahipti. Çeşitli kaynaklarda yazdıklarına göre, ona "Allah'ı seviyor musun?" diye sormuşlar, o "Evet, seviyorum" cevabını vermiş, "Şeytana düşmanlık besliyor musun?" diye sormuşlar, bu soruya da "Hayır" cevabını vermiştir. "Neden?" diye sorduklarında, şu karşılığı vermiştir: "Rahman'ın muhabbetinden şeytana düşmanlık besleyecek fırsat bulamıyorum. Allah'ın Elçisi (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'ni rüyamda gördüm. Bana 'Ey Rabia, beni seviyor musun?' diye sordu. Ona 'Ey Allah'ın Elçisi (salla'llâhü aleyhi ve sellem), hiç seni sevmeyen kimse olabilir mi? Ancak Hakk'ın sevgisi beni öylesine kuşattı ki, başkasının dostluğuna da, düşmanlığına da yer kalmadı' şeklinde cevap verdim

12 ***Tezkiretü'l-Evliyâ,*** Nicholson baskısı, c. l, s. 172-175.

...

Rabia El Adeviyye, dedi ki:

Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem Efendimize söylediğim bu söz beni bu âlemden göçtükten sonra çok mahcup etti. Huzuru Nebiye çıkmak için yıllarca bekledim. İçim hala buruk...

Ne büyük bir hata etmişim.

Ne büyük bir söz etmişim

Yalnızlık yurdunda kalmayı ne çok hak etmişim...

Allah... Allah

Sen Şeyhi Bulmaya Çalış

Aynulkuzat Hemedani buyurdu ki:

Sufi eğitiminde şeyhin gerekliliğine vurgu yaparak , aralarındaki ilişkiyi güzel bir benzetmeye benzeterek,

“Karınca, Hamedan'dan Kâbe’ye gitmek isteseydi imkansız olurdu. Fakat karınca, güvercinin kanadında kendisine bir yer bulması yeterlidir ve geriye kalan onun işi değildir . "

Sırrımızı İfşa Etmeseydi

Şibli, Hallac'ın çarmıha gerildiği gece:

Aman Allah’ım! Sevdiklerinizi ne kadar süreyle öldüreceksin? Dedi ki:

Diyeti borcumu ödeyene kadar!

Dedi ki: Ey Rabbim! Seninki nedir? Dedi ki:

Bana kavuşmanın cemalimin görmenin karşılığı. Ona sırların sırrının anahtarını verdik ve o sırrımızı ifşa etti, bu yüzden onun yoluna felaket koyduk ki başka sırrımızı da aşikar etmesin!! Gizlice dahi ifşa ederlerse aşıklar, kanlarına izin verilir!

Şems-i Tebrîzî' nin Hayatı

Hazırlayan: Volkan YALAP

Melek Dad oğlu Ali Oğlu Şemseddin Mehmet Tebriz ahalisindendir. Onun ailesi dahi Tebrizli idi. Devletşah onu Havend Celâleddin, yani Buzurk Ümit ailesinden olup Alamut valiliğinde (607/1211-618/1221) bulunan Nevmüslüman adıyla ün alan Celâleddin Hasan' ın oğlu sayar (Fürûzanfer, 1963:67). "Şems, Ahmed Eflâki' ye göre Tebrizli Melikdâd oğlu Ali' nin oğludur. Sipehsâlâr' da ise bu konuda böyle bir bilgi yoktur" (Gölpınarlı, 1952:51). Devletşah diyor ki, Celâleddin ilim, edebiyat okumak için Şeyh Şemseddin'i gizlice Tebriz' e gönderdi. O bir müddet Tebriz' de ilim, edebiyat öğrenmekle uğraştı. Devletşâh' ın sözü yanlıştır. Eski kaynakların hiç birinde bu rivayet söylenmediği gibi, Nevmüslüman Celâleddin Hasan, Alâeddin-i Atamelik-i Cüveynî' ye göre, Celâleddin Hasan' ın Nevmüslüman Alâeddin Ahmet' den (618/1221-653/1255) başka oğlu yoktu. Şems Konya' ya vardığı zaman, yani 642/1245 yılında 60 yaşında olduğuna göre Şems'in doğumu 582/1186 da olacaktır (Fürûzanfer, 1963:68).

Şems-i Tebrîzî' nin târihî kimliği aslında Mevlânâ ile buluşmalarından sonra oluşmaya başlamıştır. Zira bu zamana kadar geçen süreçteki Şems daha mistik ve menkıbevi bir Şems' tir. Eflâki' nin Ariflerin Menkâbeleri adlı kitabının birçok yerinde rivâyet ettiğine göre, ilk önce Şems, Tebrizli olup Zenbil, yahut sele dokuyan Şeyh Ebu Bekrin'in müridi idi (Fürûzanfer, 1963:68). İncelenilen romanların çoğunda da adı geçen "Âriflerin Menkıbeleri" adlı eserin tam olarak bir biyografi kaynağı olduğu söylenilemez. Zira bu eserin müellifi olan Ahmet Eflâki ile ilgili bilinenler dahi

sınırlıdır. Doğunun büyük insanı, şair ve mutasavvıfı Mevlânâ Celâleddin Rûmî ve çevresindekilerinin yanı sıra, Mevlevî tarikatı ve o dönemin tarihi hakkında yazan, eski ve yeni birçok yazarın başvurduğu temel kaynaklardan biri sayılan Ariflerin Menkıbeleri' ni yazan Ahmet Eflâki hakkındaki bilgimiz, ne yazık ki sadece çevirisi sunulan bu kitabıyla ve Sâkıp Dede' nin Sefine-i Nefise-i Mevleviyân adlı eserinde -kısmen yine bu kitaptan alarak- verdiği bilgiye dayanmaktadır (Ahmet Eflâki, 2012; 7).

Eflâki, eserini 1353 yılında bitirmiştir. Mevlânâ' nın vefatından tam olarak 80 yıl sonra tamamlandığı düşünüldüğünde, buradaki olay ve bilgilerinin kaynağının, Sipehsalar risâlesiyle birlikte, çoğunun sözlü anlatılardan derlenmesi, bilgilerin gerçekliğini sorgulamamızı gerektirir. Daha önce de edebiyatımıza roman türü girmeden evvel yer alan bu menkıbelerin bir yerde romana karşılık olabileceğinden bahsetmiştik. Yine okuduğumuz romanlarda yer alan bazı bölümlere doğrudan Ariflerin Menkıbeleri' nin kaynak olması da bu görüşümüzü destekler niteliktedir.

Başka bir söze göre Tebrizli Şems, Rükneddin-i Secasi'den terbiye görmüş, onun müridi olmuştu. Kirmanlı Evhadettin dahi Rükneddin-i Secasi' yi kendine pîr olarak seçmişti. Bu rivâyet tarih bakımından her ne kadar şüpheli görünmüyorsa da, Evhadeddin ile Şems' in, her ikisinin Rükneddin-i Secasi' nin huzuruna erişmeleri mümkün olmakla birlikte, bu iki zâtın tarikçe "yol itibarı ile" birbirine aykırı olmaları, bir dereceye kadar eski kaynaklarda dahi bunun zaptedilmemesi bu sözü zayıf düşürür (Fürûzanfer, 1963:72).

Şems-i Tebrîzî Konya' ya, Mevlânâ ile buluşmaya gelmeden önce arayıştadır. Ariflerin Menkıbeleri'nde de bu arayış içindeki yolculuklarından ve devamlı hareket hâlinde oluşundan dolayı kendisine Şemseddin-i Perende (Uçan Şems) dendiği belirtilir. "Yine eski pirlerden nakledilmiştir: Tebriz şehrindeki tarikat pirleri ve hakikat arifleri, Mevlânâ Şemseddin'e "Kâmil-i Tebrizî"; gönül sahibi seyyahlar ise

yolu tayy' ettiği için Şemseddin-i Perende (Uçan Şemseddin) derlerdi." (Ahmet Eflâki, 2012:469)

Mehmet Nuri Gençosman' ın çıkarımına göre burada bahsedilen "Kâmil-i Tebrizî", Şems değildir (Gençosman, 2014:11). Fürûzanfer' in Menâkıb-i Evhaduddin-i Kirmanî adlı eserinde Evhadduddin şöyle anlatıyor: "Kayseri' de bulunduğum sırada Kâmil-i Tebrizî denilen bir ar vardı; bu, perişan hâlli bir âşık idi. Sultan Alaeddin ile vezirleri ona çok saygı ve sevgi gösterirlerdi. Bâtın ehli bir adam idi. Sultan yanında çok itibarı var idi. Herhangi bir adam için bin dinar bile iltimas etseydi reddolunmazdı."

Şimdi Evhaduddin' in bahsettiği bu Kâmil-i Tebrizî ile büyük ârif Şems-i Tebrizî' nin başka başka kişiler olduğuna şüphe etmiyoruz. Çünkü Şems-i Tebrizî, sözü geçen Kirmanlı Evhaduddin' in uzun uzadıya aleyhinde bulunmuş ve Evhaduddin, Şems' in mertebesini anlayamamıştır. Şu hâle göre onun Kayseri' de rastladığı Kâmil-i Tebrizî, başka birisidir, yani Kâmil sözünün, o Şemseddin'in vasfı değil, ismi olduğu anlaşılmaktadır (Gençosman, 2014: 11).

Tebrizli Şemseddin, Mevlânâ' nın meclisinde ufuklarında nur saçmadan önce şehirleri gezerek büyüklerin huzuruna vardı. Bazen okul müdürlüğü yapıyor, ufak tefek işlerle uğraşıyordu. Ücret verildiği zaman onu almaktan çekinip, ansızın şehirden uzaklaşıyordu. Yolculuk sırasında Şems, Bağdat'a varmış, Bağdat tekkelerinin birinde Kirmanlı Şeyh Evhededdin ile görüştü. "Ne ile uğraşıyorsun?" diye sordu. "Ay' ı leğen içinde seyrediyorum." deyince; Şems, "Eğer boynunda çıban çıkmamışsa neden Ay' ı gökte görmüyorsun?" buyurdu. Evhededdin' in bu sözden maksadı, "Latif olan insanlık görgüsünde mutlak cemâli arıyorum." demekti. Şems ona bu meseleyi aydınlattı. "Eğer şehvetten, garazdan uzak kalırsan, bütün alem külli cemâlin mazhârı olduğundan dolayı, her yerde mezâhirin dışında görmeye muktedir olursun" dedi. Şeyh Evhededdin, "Tamam rağbetle, bundan sonra senin

kulluğunda olmak isterim." dedi. Şems, "Bizim sohbetimize tâkat getirmezsin." diye cevap verdi. Evhededdin ısrarla "Elbette beni kendi musahipliğine kabul edersin." dedi. Şems buyurdu ki; "Seni bir şartla kabul ederim, Bağdat pazarında herkesin önünde benimle birlikte şarap içebilir misin?" Evhededdin "Bunu yapamam." dedi. Şems, "Peki bana içimi iyi şarap getirebilir misin?" deyince Evhededdin, "Hayır, getiremem" dedi. Şems, "Peki ben şarap içtiğim vakit benimle konuşabilir misin?" deyince Evhededdin yine "Hayır!" diye cevap verdi. Şems, "Tanrı erlerinin önünden yıkıl!" diye bağırdı (Fürûzanfer, 1963:72).

Fürûzanfer' in "Arifler' in Menkıbeleri" nden alıntıladığı bu kısımda, Eflâki' nin aktardığına göre, Şems' in Evhededdin' e söylediği ayet bahsolunmazsa büyük bir eksiklik olur diye düşünmekteyiz. Zira Şems, çocukluğunda dahi sünnete uymak adına ve Hz. Peygambere düşkünlüğünden yemek bile düşünmezken, söylediği sözler ve davranışlarının ardında Kur'an ve hadis olmaması mümkün değildir. Bu sebeple de Şems doğrudan Evhededdin' i bir dayanak olmadan reddetmez.

Eflâki aralarındaki konuşmayı şu şekilde aktarmıştır:

"Erlerin huzurundan ırak ol" diye ona bağırdı ve "Ben sana benimle birlikte arkadaşlık etmeye sabredemezsin demedim mi?" (Kehf, 18:72) ayetini okuyup şöyle dedi: "Sen bunu yapacak adam değilsin, çünkü sende bu güç yok. Tanrı' nın sana bu gücü vermediğine ve hasların gücüne sahip olmadığına sevin. O halde benimle arkadaşlık senin işin değildir. Bana arkadaş olamazsın. Bütün müritlerini ve dünyanın bütün namus ve şerefini bir kadeh şaraba satmalısın. Bu, (aşk) meydanı erlerinin ve bilenlerin işidir ve şunu da bil ki ben mürit değil, şeyh istiyorum. Hem de rastgele bir şeyh." (Ahmet Eflâki, 2012: 471)

Şems' in Konya' ya gelişine kadar ki süreç ve yaşadıkları ve Mevlânâ ile buluşmaları değişik şekillerde rivayet edilmiştir. Okuduğumuz tüm romanlarda Şems' in Mevlâna

ile buluşmaları Eflâki' nin rivayet ettiği o konuşmalar çerçevesinde anlatılmıştır. Romanlardaki gerçekliği sorgulanabilirliği bir yerde roman kavramına aykırı da olsa, biyografik romanların tahlil ve eleştirilerinden, kişi ve olayların mümkün mertebe gerçekliğini bilip, bu kapsamda değerlendirme yapmak gerekir.

Tebrizli Şemseddin 26 Cemazelahir 642/ 29.11.1244 Cumartesi sabahı Konya' ya geldi. Onun her şehrinde âdeti hanlara inmekti. Konya' da dahi "Şekerfüruşan" hanına inerek bir oda kiraladı. Halkın kendisini zengin, ulu bir tüccar sanması için odasının kapısına 2-3 dinar değerinde bir kilit asarak, anahtarını da destarının ucuna bağlayıp omzuna sarkıtırdı. Halbuki odasında eski bir hasır, kırık bir bardak, yastık yerine kullandığı âdi çamurdan yapılmış bir kerpiçten başka bir şey yoktu (Fürûzanfer, 1963:75).

Daha önce bahsolunduğu gibi Şems' in Mevlânâ ile karşılaşıncaya kadarki sürecini anlatan net bir bilgi yoktur. Fakat Şems' in derinliği ve rivayetler mukayese edildiğinde gerçeğe uygun olabilecek olana bir nebze ulaşılabilir.

Eflâki' nin rivâyetine göre, Mevlânâ bir gün Pembefüruşan (İplikçi) medresesinden çıkarak rahvan bir estere binmiş, bazı bilge öğrencilerle bilgililer beraberinde gidiyordu. Ansızın Tebrizli Şemseddin ona tesadüf etti. Mevlânâ' dan "Acaba Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem mi büyüktür yoksa Bistamlı Beyazit mi?" diye sordu. Mevlana, "Bu nasıl sorudur? Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem Peygamberlerin sonudur, Bayezit' in burda sözü mü olur?" dedi. Şemseddin dedi ki, "Muhammed neden "Biz Sen'i tam bir bilgiyle bilmedik." Beyazit ise "Ben kendimi tenzih ederim, ben şahsım ne kadar uludur." diyor (Fürûzanfer, 1963:76).

Ariflerin Menkıbeleri'nde Eflâki, bu konuşmalara kaynağı belli olmayan, Mevlânâ' nın hissiyatlarını da yazmıştır: " Yine Mevlânâ (bu olayı anlatırken) "Bu sorunun heybetinden sanki yedi kat gök birbirinden ayrılıp yere yıkıldı ve içimden çıkan

büyük bir ateş kafa tasımın içini kapladı. Oradan bir duman çıkıp arşın ayaklarına kadar yükseldiğini gördüm." buyurmuştu." Bunun üzerine Şems şöyle sordu: "O halde bu ne demektir? Peygamber o kadar büyük olduğu halde "Biz Sen' i lâyık olduğun vech ile bilmedik." buyuruyor. Bayezid ise " Ben kendimi tenzih ederim. Benim şânım ne kadar büyüktür. Ben sultanların sultanıyım." diyor. Mevlânâ şöyle buyuruyor: **Bayezid' in susuzluğu bir yudumla dindi ve suya kandığından dem vurdu. Onun idrak testisi o kadar suyla doldu. Onun da, onun evinin penceresinin büyüklüğü ölçüsünde içeri girdi. Hz. Mustafa' ya gelince, O müthiş bir suya doymamazlık hastalığına tutulmuştu.** Susuzluk içinde susuzluktan içi yanıyordu ve mübarek göğsü "Biz Sen' in göğsünü açmadık mı?"(İnşirah 94:1) şerhiyle "Tanrı' nın yeri geniştir." (Zümer 39:10) hâline gelmişti. Tâbi bunun için susuzluktan dem vurdu ve her gün daha çok yakınlık istedi. Bu iki davadan Mustafa' nınki (Selâm O' nun üzerine olsun) daha büyüktür. Bayezid Hakk' a ulaştığı için kendini o nurla dolmuş gördü ve daha çok bakmadı. Mustafa' ya (Selâm O' nun üzerine olsun) gelince, O her gün O' nu daha çok görüyor, daha çok ilerliyordu. Günden güne ve saatten saate, Tanrı' nın hikmet ve ululuk nurlarını daha çok görüyordu. Bu yüzden "Biz Sen' i lâyıkı veçhile bilemedik."

Bunun üzerine Mevlânâ Şemseddin bir feryatla yere yuvarlandı. Mevlânâ katırdan aşağı indi. Etrafındaki imamlara emir verdi, tutup Şems'i kaldırdılar ve Mevlânâ' nın medresesine götürdüler. Şems kendine gelinceye kadar mübarek başının dizinde kaldığını söylerler. Sonra elinden tutarak çekip gittiler. Uzun süre birbiriyle konuştular ve arkadaş oldular (Ahmet Eflâki, 2012:473).

"Elkevakip ül muzia" yazarı Muhyeddin' in rivayetine göre ise; çocukluğu Mevlânâ' nın oğlu Sultan Veled' le çağdaş olan Muhyeddin Abdulkâdir (696/1294-775/1364), Mevlânâ' nın coşkunluk destanını şöyle rivâyet eder: **"Mevlânâ' nın halktan çekilip bir yere kapanmasının sebebi şöyledir: Bir gün Mevlânâ evinde**

oturuyordu. Evinde bilge öğrencileri kitaplarla hazırken ansızın Tebrizli Şems, Mevlânâ' nın meclisine girerek, selam verip oturdu. Mevlânâ' ya kitapları işaret ederek, "Bunlar nedir?" diye sordu. O da "Sen bunları bilmezsin" dedi. Mevlânâ' nın sözü henüz tamam olmamıştı ki evinde kitapları arasında bir ateş belirdi. Mevlânâ da Tebrizli Şems' e "Bu ne hâldir?" diye sorunca, Şemseddin: "Sen de bunu bilmezsin." dedi, kalktı gitti. Mevlânâ dahi tecrit ayağını, tefrit yoluna koyup, medresesini, talebesini, çoluğunu çocuğunu terk etti. Şehirleri dolaştı ve bir çok şiirler yazdı. Tebrizli Şems' le buluşamadı. Şems de kayboldu. Câmi ile diğerleri bu rivâyete uyarak, kendi kitaplarını yazmışlardır. Şemseddin Konya' ya eriştiği vakit, Mevlânâ' nın meclisine geldi. Mevlânâ bir havuz kenarında oturmuş, önüne birkaç kitap koymuştu. Sordu ki "Bunlar nedir?" Mevlânâ "Bunlara kıl ü kâl (dedikodu) derler." şeklinde cevaplandırınca, Şems "Senin onunla ne işin vardır?" diyerek, elini uzatıp bütün kitapları suya attı. Mevlânâ teessüfle "Be hey derviş n'yledin? Onların bazısı babamın faydalı sözlerinden toplanmış yazılardır. Bulunmuş şeyler değildir." dedi. Şeyh Şemseddin elini sokup o kitapları birer birer çıkardı. Hiç birisine su tesir etmemişti. Mevlânâ: "Bu nasıl sırdır?" diye sordu. Şemseddin: "Bu sevktir, hâldir. Senin bundan haberin yoktur." dedi. Ondan sonra birbirleriyle konuşmaya başladılar. (Fürûzanfer, 1963:78).

Eflâki' nin "buluşma" yı anlattığı rivâyetin ve aktaracağımız Devletşah rivâyetinin, yukarıdaki rivâyetle bağdaşmadığını ve bu şekil bir karşılaşmanın çok uzak bir ihtimal olduğunu düşünmekteyiz.

Devletşah rivâyetine göre ise: Bir gün Rükneddin Sincabî Şeyh Şemseddin' e, "Senin Anadolu' ya gitmekliğin lâzım, orada aşk ateşine tutulmuş bir kişi var, sen varıp onu uyaracaksın" dedi. Şems mürşitinin işareti ile Anadolu' ya yöneldi, Konya' ya geldiği vakit gördü ki Mevlânâ bir Ester' e binmiş, yanında Mollalardan müteşekkil bir kalabalıkla beraber, Medrese' den evine gidiyordu. Şeyh Şemseddin firasetle

matlubunu gördü, sevgilisini anladı. Mevlânâ' nın yanına gitti. Ondan bu nefisle savaşmak, riyazet etmek, tekrar tekrar zâhiri ilimlerle uğraşmaktan gareziniz nedir? diye sordu. Mevlânâ, şeriatın sünneti, edepleri yolunda gitmek diye cevap verdi. Şems dedi ki, bunların hepsi dış yüzüdür. Mevlânâ, bunun ilerisinde olan nedir, dedi. Şems bilim odur ki, mâluma erişesin diye Senâi Divanı'ndan şu beyti okudu:

Bilim eğer seni senden almıyorsa,

Bilgisizlik, bu bilimden yüz defa daha iyidir.

Mevlânâ bu sözden hayrette kaldı ve o ulunun karşısında düştü, ders okutmaktan vaz geçti (Fürûzanfer, 1963:79).

İbn-i Batuta' nın rivayetine göre ise; Mevlânâ başlangıçta islâm hukuku ile uğraşan bir fakih ve müderris idi. Konya' daki medresesine öğrenciler toplardı. Bir gün medreseye helva satan birisi geldi. Başında bir tabak içerisinde parça parça kesilmiş olduğu halde bir helva vardı. Bunların her parçasını bir paraya satardı. Öğretim toplantısına geldiğinde, şeyh tabağını getir, derdi. Helvacı bir parça alıp şeyhe verir. Şeyh de alıp yer. Şeyh de ona uyarak arkasından dışarı çıkıp gider. Şeyh de ona uyarak arkasından dışarı çıkıp gider. Öğretimi terk etmekle öğrencilere karşı gecikir. Öğrenciler bir müddet bekledikten sonra aramaya koyulurlarsa da, nerede kaldığını bilemezler. Bir yıl sonra mânasız birkaç Farsça şiirden başka bir şey söylemez olur. Bu şiiri de kimse anlayamaz. Talebesi kendisine uyarak, Mevlânâ' nın ağzından çıkan şiirleri toplayıp yazar, böylece Mesnevi adlı kitap vücuda gelir. (Fürûzanfer, 1963:80).

Füruzanfer' in kitabına aldığı bu rivayetin her hangi bir şekilde Mevlânâ' ya isnad edilmesini yanlış bulmaktayız. Zira rivayette geçen "Mânâsız Farsça şiirden başka bir şey değildir." ifadesi, Mevlânâ' ya hakikat nazarıyla bakan bir ağızdan çıkmamıştır. Yine Füruzanfer de bu rivayetin Mevlânâ' nın düşmanlarından veya avam tabakasının

ağzından duyulup aktarıldığını düşünmektedir.

Bu rivayetler üzerinde düşünülmesi gereken bir konu da, Şems ve Mevlânâ' yı konu edinen hemen hemen her romanda yer alan Eflâki ve Devletşah rivayetlerinin üzerine Füruzanfer' in yaptığı yorumdur: "Eğer yukarıda gördüğümüz rivayetlere dikkat edersek, Eflâki ve Devletşah' ın rivayetlerinin birbirini tuttuğu anlaşılır. Bu iki rivayete göre de Mevlânâ' nın devriminin sebebi, Şems' in sorusu, bu iki zatın Mevlânâ' nın Medreseden döndüğü zaman, birbirlerine tesadüfleri nakledilmektedir. Yalnız ihtilaf, Şems' in sorduğu sualdedir. Devletşah'ın rivayeti, Eflâki' ninkinden daha zayıftır. Zira irşat daiyesine sahip olan, sofi mesleğinde bir babanın yanında, tasavvuf beşiğinde yetişmiş ve yıllarca Seyyid Burhaneddin Muhakkık' ın huzurunda süluk derecelerini geçmiş olan Mevlânâ' nın, bir dervişin sorusuna bu kadar zayıf cevap vermesi, Şems' in ikinci sorusu karşısında kendini kaybetmesi hakikatten uzaktır" (Fürûzanfer, 1963:80). Şems' in kendini kaybetmesine hakikatten uzak denmesi ve ardından Şems' in sorduğu sorunun alelâde görülmesi, babasını kaybeden iki gençten ağlayıp feryat edene vah çekip, sükutunu koruyana "Bunun babası ölmemiş." demek gibidir. Yaradan' ın kulunu muhattap alıp, kulların seviyesince hitap etmesi, her akıl sahibinin başını gök yüzüne kaldırdığında yıldızları, başını yere indirdiğinde üzerinde durduğu zemini görebilmesine rağmen çoğu ayette yer yüzü ve gökyüzünden örnekler verilmesi muhakkak ki belagatin zayıflığından değildir. Ayrıca Şems' in ve Mevlânâ' nın etrafında talebeler, insanlar olduğunu, bakan gözlere göstermenin, işiten kulaklara da duyurmanın üzerinde durmak gerekir. Her ne kadar o, Mevlânâ' nın "şems" i ise de, sıcaklığı ve ışığı, inanan ve arayan gönüllere de hitap etmeliydi.

Allah'ın Nuru, Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem ve İbİîsin Hakîkati

Hazırlayan: Mesut SANDIKÇI

Aynülkudât diğer temhîdlerden beri yapageldiği İslam ve İman'ın yeniden okunmasını onuncu temhîd'de Allah'ın nurunu ve Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemin, iblîsin ve alemlerin nurunu açıklayarak noktalar.

Aynülkudât ilk olarak "Allah yerin ve göğün nurudur." âyetini ele alır. Aynülkudât mütekellimlerin Allah'tan başkasına nur denilemeyeceğini söylemelerini tasdik eder. Ama burada nurun gerçek anlamda Allah'a nispet edileceğini ama Allah dışındaki bir takım şeylere de mecazi olarak nur nispet edilebileceğini ifade der. İmam Gazâlî de Nur isminin ilk Nur'dan başkaları için sırf bir mecazdan ibaret olduğunu söyler. Çünkü O'ndan başkaları zatları itibariyle dikkate alındıklarında kendi zatları bakımından herhangi bir nura sahip olmayıp kendilerinin nuru ilk Nur'dan aldıkları bir nurdur. Dolayısıyla kendi zatları gereği bu nura sahip değillerdir ve bunlara izafe edilen nur mecâzidir.

Aynülkudât güneşin, ayın, ateşin, cevherin nuru gibi birçok nurdan bahsedebileceğimizi söyler. Bunlardaki nur ile Allah'a izafe edilen nur farklıdır. Allah yerin ve göğün nurudur sözü Allah'ın eşyayı var kılması anlamındadır. Bütün mevcudatın yokluktan varlık âlemine gelmesi bu nur ile mümkün oldu. Aynülkudât Allah'ın nurunu araz gibi düşünebileceğimizi söyler. Nasıl ki arazın var olması bir cevhere bağlıdır aynı şekilde Allah'ı da bir cevher olarak alırsak araz da O'nun nuru olacaktır. Allah'ın cevher olması kendi zatıyla kaim olduğu içindir. Cevher arazsız olmayacağı için Allah da arazsız olmayacaktır ve Allah'ın arazı da O'nun nuru olacaktır.

Hemedâni Nûr sûresinin 35. ayetinin devamı olan

“Nûrun temsili sanki bir kandil; içinde bir lamba, lamba bir cam içinde, camda sanki bir inci yıldızı, onun yakıtı Şarkta ve garpta bulunmayan mübarek bir zeytin ağacından tutuşturulur.”cümlesindeki kandili kulun canı, cam şişeyi de nur-ı Muhammed olarak görür.

Aynülkudât’a göre de ayette geçen misbâh yani lambanın hakîkatini anlamak için lâ-ilahe illallâh mertebesine erişmek gerekir. Kul ile yaratıcı arasında zücace (cam şişe) vardır. Buradaki ateş sâlik’in gönlünde bulunan, onu tutuşturan aşk ateşidir. Sâlik o ateşte ma’şûku için yanar. Aynülkudât’a göre bu ateşi ortaya çıkaran zeytin ağacı insanların zannettiği gibi dünyada değildir. Aynülkudât bu ağaçtan cennette dahi bulunmadığını söyler. Buradaki ağacın Allah’ın kendi nuru için bir teşbih olduğunu ifade eder. Yine buradaki ne şarkı var ne garbı var ifadelerinin ne ezeliyeti ve ne ebediyeti var manasında anlaşılması gerektiğini söyler. Aynülkudât bu yorumları yaparken aslında kendi yorumlan olarak değil de bunları kendi şeyhlerinden böyle işittiğini yani tasavvuf ehlinin genel bakışının bu yönde olduğunu ifade eder. Özellikle Aynülkudât bu konuda imam Gazâlî’nin Mişkâtü ’l-Envâr adlı eserinden istifade eder. imam Gazâlî bu ayetteki mişkâtın (kandil yuvası) insanın gözleri, kulakları ve burun delikleri olabileceğini söyler. Çünkü şahadet âleminde nurlar buradan çıkar. Zücacın (cam şişe) ise duyuların getirdikleri bilgileri kaydeden ve onları bir üst mertebe olan aklî ruha iletimini sağlayan hayali ruh olduğunu ifade eder. Aklî ruhu da ilâhî marifetlerin idrak edilmesini sağladığı için kandil ile ifade etmiştir.

Aynülkudât, mevcudatı var kılan ve hayat veren nur-ı ilâhî’yi izah etikten sonra ilk yaratılan nurun Hz. Muhammed’in nuru olduğunu ve bu nurdan da bütün varlık âleminin zuhur ettiğini söyler. Hz. Muhammed’in nuru Allah’ın izzetinin nurundan yaratıldı. iblisin nuru ise Allah’ın zulmetinin nurundan yaratıldı.

Aynülkudât tasavvuf tarihi içerisinde İblîs'i klasik İslam düşüncesinin dışına çıkıp savunan ilk mutasavvıfın Hasan Basrî olduğunu gösteriyorsa da Nicholson, iblîs'in savunulmasının ve onu tevhidin merkezine yerleştirilmesinin Hallac tarafından gerçekleştirildiğini söyler. Hallac'dan sonra **İblîs'in savunmasını yapan mutasavvıflar Ruzbihân Baklî, Senâî, Ahmed Gazâlî, Şeyh Ebu Kasım Gürgânî'dir. Ebu Kasım, İblîs'i "hocaların hocası" olarak tarif etmiştir.** Bu şahıslar genellikle Hallacın iblis hakkında söyledikleri şeyi söylemişlerdir. Bu mutasavvıflardan sonra İblîs'in, en büyük savunuculuğunu Aynülkudât yapmıştır. R. A. Nicholsona göre de Aynülkudât iblis konusunda Hallaca göre daha kapsamlı ve kendine özgü düşünceler ortaya koymuştur. Aynülkudât bu düşünceleriyle kendisinden sonra gelen mutasavvıfları bu konuda etkilemiştir.

Yukarıda da belirtildiği üzere iblis Allah'ın zulmetinin nurundan tecelli etmiştir. Allah'ın cemal sıfatından tecelli eden Allah'ın rahmeti Hz. Muhammed üzerinden zuhura geldiği gibi Allah'ın celal sıfatından tecelli eden Allah'ın gazabı da iblis üzerinden tecelli etmiştir. **Aynülkudât ve diğer sûfîlere göre iblis kendi küfründe mümin idi ve tam bir itikada sahipti. Kendi itikadında Allah'a sımsıkı bağlıydı. Allah'a olan aşkının aşırılığı yüzünden O'ndan başkasını ve başka şeyi tapılacak olarak görmedi.**

ilk insan Hz. Âdem yaratıldığında Allah iblise "secde et" dedi. Fakat iblis secde etmedi. iblis Âdem'e secde etmeyi Allah'ın bir imtihanı olarak gördü. Çünkü Allah bu emirle onun kendisine olan bağlılığını ölçmek istedi ve böylece onu huzurundan kovarak ve kendisinde uzaklaştırarak ebedi bir aşka maruz bıraktı. Burada iblîs'in secde emrine uymayarak "ben topraktan daha üstünüm" demesini sûfiler iblîs'in Allah'ın huzurunda Âdem'den daha kıdemli olmasından ve ondan daha fazla Allah'a hizmet etmesinden ileri geldiğini söylemişlerdir.

Aynülkudât'a göre iblis'e nispet ettiğimiz kötülük asıl olmayıp izafidir. Nasıl ki Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve selleme nispet ettiğimiz hidayet asıl olmayıp mecâzi olduğu ve asıl hidayet ettiricinin Allah olduğunu bildiğimiz gibi iblis'e nispet edilen delalet de izafidir. Hz. Peygambere nispet edilen hidayet nasıl gerekliyse iblis'e nispet edilen dalalet de gereklidir. Çünkü nasıl ki beyazın olduğu yerde siyah vardır ve siyah olmadan beyazın layık olduğu değer hakkıyla ifade edilemiyorsa, aynı şekilde yer ile göğün ve araz ile cevherin birbirlerine olan durumlarında olduğu gibi hidayet ile dalaletin, Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem ile iblisin birbirlerine olan durumu aynıdır. Yani ikisine biçilen değer aynı şekildedir. Aynülkudât aşk konusunda da bu anlayışını sürdürür ve aşkın ikiye bölündüğünü ve birini bir cevân-merd olan Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem aldığını ve diğerini de bir cevân-merd olan İblîs'in aldığını dile getirir. Hz. Muhammed bu aşkı kendi muvahhitlerine dağıttı ve onlar imana erdiler. İblîs'de bu aşkı kendi muvahhitlerine dağıttı ve onlar da kâfir oldular.

Böylece Hemedâni onuncu temhîdde Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem'in ve İblîs'in hakîkatinin tespitini yaptıktan sonra mistik aşkın en üst derecesini yaptığı temhîdleri bitirmiş olur. Ayrıca Aynülkudât burada sergilemiş olduğu düşünceleriyle özellikle İblîs konusunda ortaya koyduğu düşüncelerle kendisinden sonraki sûfîleri etkilemiş olur.

Aşk Halleri

İbnü'l-Arabî, sevgi makamının dört derecesinin olduğunu söyler. Bunlar; "hevâ, hubb, aşk ve vüdd"dür.

Hevâ; aşkın kalbe inmesi veya düşmesidir. Bu düşüş, sevginin gayb âleminden şehâdet âlemine inmesidir. Hevânın kalbe düşmesinin birden çok sebebi vardır. Bu sebepler bazen bir bakış, bazen bir duyuş veya bir ihsan

olabilmektedir. Hevâ, insanda var olan herhangi bir veya birçok varlığa kavuşma sevgisidir. İnsan, fıtratı gereği sevgisini Allah'ın yolu dışındaki yollara da bağlayabilmektedir. Ancak Allah, insanın sevgisini tek hakikat olan kendi yoluna bağlamasını istemiştir. İnsan, hevâsını Allah'ın emirlerine uygun olmayan yönlere çevirmemelidir. Âyette geçen "*Ve sakın hevâya uyma, sonra bu seni Allah'ın yolundan saptırır.*" uyarısı bu anlamdadır.

Hubb; kişinin, kalbinde var olan hevâsını diğer yollardan arındırıp sadece Allah'ın yoluna bağlamasıdır. Kul bu arınmayı gerçekleştirip sevgisinde Allah'a ortak koşmadığı zaman hevâ, hubba dönüşecektir. Bu sevgiye saflığından dolayı "hubb" (sevgi) adı verilmiştir. Nitekim içindeki pislikler dibe çöküp saflaşsın diye bulanık suyun konulduğu kaba "el-hubb" denmektedir.

Aşk; sevginin aşırılığı veya aşırı sevgidir. Hubb sevgisi, insanı bütünüyle kuşattığı zaman aşka dönüşmektedir. Bu sevgi, vücudun bütün âzalarına, duyularına ve ruha işlemektedir. Damarlardaki kan gibi vücudun her yerinde dolaşmakta, insanın eti olmaktadır. Bedenin ve ruhun bütün parçalarını etkileyerek insanın varlığıyla özdeşleşmektedir. Artık insanda ondan başka bir şeye yer kalmamaktadır. Sevgi bu dereceye ulaştığında insan her neyi görse ve duysa sevgiliyi görmüş ve duymuş olacaktır. İşte bu sevgi "aşk" diye adlandırılmaktadır.

Vüdd; hevânın, hubbun veya aşkın kararlı ve devamlı olmasıdır. Âşık, bu üç durumdan birine girmiştir. Her üç durumda da sevgi vüdd vasfını taşıyorsa sebat söz konusudur. Bu vasfı taşıyan âşık kararlıdır ve hiçbir şey ondaki bu hâli değiştiremez. Hoşa giden veya gitmeyen durumlarda da vüddün etkisi aynı sürekliliktedir. Yakın anlamlı kelimelerden hareketle aşk ve muhabbetin başka derecelerinden de bahsedilmiştir. Bu dereceler şu şekildedir:

Meveddet: Sevgi sebebi ile kalbin özlem ve feryat içinde bulunma hâlidir.

Hevâ: Devamlı surette insana gözyaşı döktüren ve onu mücâhedeye sevk eden sevgiye denmektedir.

Hillet: Vücudun bütün âzalarını dost sevgisi ile doldurmak suretiyle başkasına yer bırakmamaktır.

Mahabbet: Kötü huyları terk edip yerlerine iyi huyları yerleştirerek sevgiliye yaklaşmaktır.

Şagaf: Aşkın hararetinden kalbin parçalanması fakat rububiyetin bir sırrı olduğu için sevgiyi açığa çıkarmasın diye gözyaşlarının gizli tutulmasına denmektedir.

Hüyam: Şiddetli aşk ve aşk deliliği anlamında kullanılmakta ve sevgiliye köle olma derecesindeki sevgiye denmektedir.

Vâleh: Gönül aynasını dostun güzelliği karşısında tutmak ve güzellik şarabı ile mest olmaktır.

İbnü'l-Fârız'de Aşk

İbnü'l-Fârız (v. 632/1235), şiirlerinde genellikle ilâhî aşkı beşerî aşk şeklinde tasvir etmiştir. O, şiirlerinde mecazlara, kinayelere ve diğer edebî sanatlara geniş yer vermiş, "Hamriyye" diye bilinen kasidesinde şarabı, ilâhî aşkın simgesi olarak kullanmıştır.

İbnü'l-Fârız, kullandığı bu yöntemlerle Arap şiirinde sembolizmin önemli bir temsilcisi sayılmıştır. Şiirlerinde mecazî ve hakikî aşkı mezceden İbnü'l-Fârız, ilk bakışta mecazî aşka ağırlık vermiş gibi görünse de aslında nihaî olarak hakikî aşkı yani muhabbetullahı kastetmiştir.

Dîvân'ı incelendiğinde, şiirlerindeki derin ve uçsuz bucaksız anlam yoğunluğu hemen fark edilmektedir. Nitekim kasideleri yüzlerce sayfa şerhe ihtiyaç duymuştur.

İbnü'l-Fârız için gidilecek tek yol aşk yoludur. O, bu konuda şöyle demektedir: **"Benim için, sevgi yolundan başka yol yoktur. Eğer bir gün bu yoldan dönersem o zaman dinimden dönmüş olurum."**

Şeriata göre dinden dönenin canı, malı ve ırzı mubah olur. Âşıklar nezdinde de Allah sevgisinden dönenin durumu daha kötü ve daha büyük bir günahtır. Bu konuda İbnü'l-Fârız'ın diğer bir beyti de şöyledir:

"Eğer benim hatırıma sehven senden başka bir istek doğsa, âşıklar dininden çıktığıma hükmederim."

Çünkü âşıkların mezhebinde mâsivâya nazar etmek gizli şirk sayılır. Âşıklara göre günahların ve ayıpların en büyüğü hakikî mahbûbdan başkasını istemektir. İbnü'l-Fârız, aşk belâsının aslında büyük bir nimet olduğunu düşünmektedir. Ona göre sevgiliden gelen her türlü eza ve belâya teşekkür edilmelidir. Çünkü mahbûbdan her ne gelirse sevimlidir. O,

"Eğer aşk ateşinin şiddeti, şevk ve muhabbet hararetinin zorlukları benim üzerime yüklenip beni zorlarsa bu dahi benim için en büyük nimetlerden ve ihsanlardan biri sayılır." demiştir.

İbnü'l-Fârız'ın Kaside-i tâiyye'sine şerh yazan İsmâil Rusûhî Ankaravî, bu beyti şöyle yorumlamıştır:

"Senin vuslatından benim mahrum olmam, aşk ve muhabbette benim belâm belki de benim için büyük bir nimettir. Zira benim muradım sana kavuşmaktır. Senin muradın benim hicran ve mahrumiyetim ise, senin muradın üzere olmak bana büyük bir nimettir. (Ben ona kavuşmayı istiyorum, o benim ayrılığımı istiyor, ben kendi isteğimi onun isteği uğruna terk ediyorum.) Senin sevginde meşakkat ve fakr elbisesi, nimetin en büyüğüdür. Zira o belâ yakınlık sebebi ve uzaklık sebeplerinin zevalidir. O hâlde hakikî vuslata sebep olan bir şey, zâhiren sıkıntı ise de nimetin en yücesidir… Bazı belâ ve sıkıntılar vardır ki nimetin ta kendisidir, âşıkların ve dervişlerin Hak yolunda çektikleri belâ ve sıkıntılar gibi."

İbnü'l-Fârız'a göre âşık için sevgilinin aşkına engel olacak bağlardan kurtulmak farzdır. Âşık, diğer insanların örf ve âdetlerinden soyutlanmalı, zâhid ve âbidlerin alışılmış şekillerinden uzaklaşıp kanunları yıkmalıdır. Yine o, ilmî ıstılahları çözmeye çalışan âlimlerin ve fakîhlerin gösterişli amellerinden uzak durmalıdır. Bu hâllerinden dolayı kavmi veya ailesi tarafından kınansa bile o, buna aldırış etmemelidir.

ŞEMSEDDİN YEŞİL

Hazırlayan: Bekir FINDIK

A) HAYATI

Şemseddin Yeşil ile ilgili bilgiler, kendi tarafından yazılı olarak bize kadar gelmemiştir. Müellifimizin hayatı ile bilgiler, kendisinin müritleri tarafından bizlere

aktarılmaktadır. Şemseddin Yeşil'in hayatım Ümran Selman'dan öğrenmekteyiz. Ümran Selman'ın yazmış olduğu müellifimizin hayatı ile ilgili bilgiler, Şemseddin Yeşil'in te'lif etmiş olduğu eserlerin ilk bölümlerinde, Şemseddin Yeşil hakkında okuyucuyu bilgilendirmek amacıyla kısa ve öz olarak hazırlanmıştır. Ümran Selman tarafından yazılan bu bilgiler dışında Şemseddin Yeşil'in hayatını anlatan çok az kaynak bulunmaktadır. Ümran Selman tarafından hazırlanan kitabın ismi: *"Avâm-ı Nâs'da YEŞİL HOCA Namiyle ma 'ruf (Halk arasmda YEŞİL HOCA diye tanman) MUHAMMED ŞEMSEDDİN YEŞİL EFENDİ HAZRETLERİ KİMDİR?".* Bu kitap da, Şemseddin Yeşil'in hayatından çok onun faziletini anlatmaktadır. Biz de Şemseddin Yeşil'in hayatıyla ilgili bilgileri bu kitaptan ve bununla birlikte Şemseddin Yeşil'in en yakın talebelerinden olan ve müellifimizin son 16 senesini birlikte geçirdiği Ali Sümbül ile Alaattin Yılmaztürk'le yaptığımız görüşmelerden aktarmaya çalışacağız.

Şemseddin Yeşil, 1934 yılında çıkan soyadı kanununda, soyadı olarak **I. T.B.M.M. Erzurum Mebusu Mehmet Salih Yeşil'in** soyadını almıştır. Bu tarihten itibaren Şemseddin Beyin soyadı Yeşiloğlu olmuş, fakat müritler ve halk arasında Şemseddin Yeşil olarak tanınmıştır. Biz de tezimizde, müellifimizin halk arasında meşhur olan Yeşil soyadını kullanacağız.

1) Doğumu

Şemseddin Yeşil, 10 Muharrem 1322 (M. 1905)'de İstanbul'da doğmuştur. Baba tarafından ailesi Bolu'nun merkez Tekke köyündendir. Babası İstanbul'da Samatya yakınlarında Ağahamam mevkiinde bulunan Hâtuniye Camii İmamı Hüseyin Efendidir. Annesi Hanife Hanım ise aslen Bolu'nun Gerede İlçesi Hacılar Köyündendir. Mürîdesi Ümran Hanım, Şemseddin Yeşil'in annesinden hamileliği, Şemseddin Yeşil'in doğumu ve çocukluğuyla ilgili olarak ilginç olaylardan bahsetmektedir.

"Hamileliğim müddetince arkamda sağ tarafımdan tertemiz beyaz elbiseli bir

zâtın devamlı kontrolünde idim. Başımı çevirdiğimde omzunu ve beyaz elbisesinin bir kısmını görüyordum.

H 1322'de Muharrem'in 10. Günü sabah saat 10 sıralarında oğlum Muhammed Şemseddin dünyaya geldi. Daha sonraki günlerde, ne zaman oğlumun salıncağını sallamak üzere yanma gelsem salıncağı sallanır durumda bulunuyordum; halbuki evde yalnız idim. Bir gün zevcimle beraber, yer sofrasında yemek yerken odamızın kapısında bir zât göründü. Elbisesinden, hamileliğim müddetince arkamda olan zât olduğunu anladım Zevcimle ben donup kaldık O zât salıncağa doğru yürüdü, uzun müddet oğlumuzun yüzüne baktı ve dönüp kapıdan çıktı. Daha sonra ma'neviyata âgâh olan zevcim, gördüğümüz bu zâtın **Abdülkâdir Geylâni Hazretleri olduğunu söyledi."** [13]

2) **Nesebi**

Şemseddin Yeşil, kendi nesebini Abdülkâdir Geylâni'ye dayandırmaktadır. Ümran Selman, Şemseddin Yeşil'in nesebinin Abdülkâdir Geylâni'ye dayandığını Şemseddin Yeşil'den bize şu ifadelerle aktarmaktadır.

"Bir gün Beyazıt Sahaflar çarşısı 8 No.da o zâtın kitapçı dükkanında idim Kendisi büyük, esmer, mumlu gibi bir kağıt çıkardı ve masanın üzerine açtı. Bu bir şecere idi. Kendisinin Abdülkâdir Geylâni neslinden geldiğini ispatlayan bu şecereyi, mübarek parmağı ile ışâretleyerek, dedelerinin isimlerini gösterdi."[14]

Babası Hüseyin Efendi, oğlu Şemseddin on iki yaşına geldiğinde vefat etmiştir. Hüseyin Efendi vefat ettiğinde arkasında hanımı Hanife Hanım, oğlu Şemseddin ve yedi yaşındaki kızı Emine Makbul Nüzhet kalmıştır. Şemseddin Yeşil babasının

---

[13] Selman Ümran, *Avâm-ı Nâs 'da YEŞİL HOCA Namtyk Ma 'ruf, MUHAMMED ŞEMSEDDİN YEŞİL HAZRETLERİ KİMDİR?,* Yaylacık Matbaası, İstanbul 1998, s. 8-9

[14] Â.g.e., s. 9

vefatından sonra ailenin geçimini sağlayabilmek için küçük çapta işlerle de meşgul olmuştur. Bunlar arasında işportacılık tarzı işlerle meşgul olmasını zikredebiliriz. Alaattin Yılmaztürk'ün belirttiğine göre, Şemseddin Yeşil ve ailesi kıtlık zamanında İstanbul'da geçinemediklerinden dolayı memleketlerine kısa bir süreliğine gitmişler, fakat daha sonra tekrar İstanbul'a dönmüşlerdir.

3) Tahsili

Şemseddin Yeşil, ilk ve orta öğrenimini İstanbul'da yapmıştır. Daha sonra da, yüksek tahsilini tamamlamıştır.

"Osmanlı an'anesine göre 4 yaşında ve 4 aylık iken, Besmele merasimi ile Kur'an-1 Kerîm'e başlayıp 5 yaşında hatim ettikten sonra Kocamustafapaşa ve Davutpaşa'da ilk ve orta tahsilini tamamlamayıp zamanının İlahiyat Fakültesi ve mimâri tahsilini de yapmıştır."[15]

Şemseddin Yeşil, İlahiyat Fakültesinden sonra 3 Teşrini evvel 1928 tarihinde Tapu ve Kadastro Tatbikat Mektebine başlamış fakat, Umumî imtihanlara girmediğinden dolayı, bu mektepten eğitimini tamamlamadan ayrılmıştır.

4) İmamlık Görevine Başlaması

Babasının vefatından bir sene sonra Şemseddin Yeşil, babasının görev yaptığı Hâtuniye Camii'nde imamlık vazifesini yapmaya başlamıştır.

"Babasının vefatından sonra imamete başladığında, 70-80 yaşındaki hocalar, bu yaşta çocuğun arkasında namaz kılınır mı, kılınmaz mı, diye münakaşa etmişler ve neticede salahiyetli mercilerce "Îlmî kabiliyeti varsa kılınır" diye karar alınmıştır."[16]

---

[15] A.g.e., s. 14

[16] A.g.e., s. 13

Şemseddin Yeşil'in görev yaptığı yerler hakkında fazla bilgiye sahip değiliz. Yeşil'in oğlu Ezan Beyden aldığımız bir belgede, Şemseddin Yeşil'in 1929 yılında Haseki Cami imamı olarak İstanbul Müftülüğünden maaş almaktadır fakat Haseki camiinde ne kadar görev yaptığı belli değildir. Beyazıd-ı Cedîd (Samatya-Etyemez) caminin murakabe defterinde yaptığımız incelemede, 1936 yılından 10 Aralık 1951 tarihine kadar görev yaptığını görmekteyiz.

Bizim ulaşabildiğimiz bilgiler göre Şemseddin Yeşil, ilk önce Hâtuniye Camii imamlığı sonra Haseki Camii daha sonra da uzun yıllar Beyazıd-ı Cedîd (Etyemez) Camiinde görev yapmıştır.

"Hâtuniye camii şerifi imamı olan muhterem pederleri Hüseyin Efendi Hazretleri, dâr-ı bekâya intikal edince, aynı camide on üç yaşında imam olarak tayin edildi. Daha sonra Etyemez Cami-i Şerifinde uzun seneler hizmette bulundu..."[17]

5) Vaizliği

Şemseddin Yeşil, Etyemez Camimdeki imamlık görevi ile birlikte vaizlik görevi de almış ve İstanbul'da çeşitli camilerde görev yapmıştır. 4 Mart 1946 yılında Teşvikiye ve Yeraltı camilerinde vaizlik yapmak için İstanbul Müftülüğünden izin almıştır. Ayrıca Şemseddin Yeşil, bu camilerin yanında diğer camilerde de vaizlik için izin istemiş fakat, uygun görülmediği için izin verilmemiştir. Ali Sümbül'ün belirttiğine göre, 1947 ve 1949 yıllarında haftada üç gün olmak üzere; Pazartesi Günleri Dizdâriye Camiinde, Çarşamba Günleri Teşvikiye Camiinde, Cumartesi Günleri Sultanahmet Camiinde ve Kumkapı İbrahim Paşa Camiinde vaaz vermiştir. Bu konuda Abdullah Develioğlu şöyle demektedir:

"Etyemez camiinde 2 saat süren bir hutbesini ve Sultanahmet camiinde bir

---

[17] A.g.e„ s. 34

va'izini dinledim. Zeka ve cesaretini takdir ettim. Bir kaç defa da görüştüm, tevazu sahibi buldum."[18]

Vaizlik görevi sırasında çeşitli dinlerden insanlarla görüşmesi olmuştur. Bunlardan birinde bir papaz ile karşılaşmış ve papazın çeşitli sorularına cevap vermiştir.

" O mübârek hayatın, en önemli hâdiselerinden biri de şudur:

Boğaziçi camilerinden birinde, bir va'zı esnasında kendini dinleyen müsteşrik bir papaz konuşma bitince ellerine sarılarak: " Efendim, zât-ı âlinizden 15 dakikalık bir görüşme rica ediyorum" diyor ve buluşmalarında; kendisinin Arapça'yı çok iyi bildiğini, Kur'ân-ı Kerîm'i tedkik ettiğini, bütün İslâm âlemini gezip en meşhur ulema ile görüştüğünü, Kur'an-ı Kerîm'de bir mevzû hakkında kimseden doyurucu bir cevap alamadığını ifâde ettikten sonra "Zât-ı âlinizi dinlerken içimden bir ses bu müşkilimi ancak sizin halledebileceğinizi söyledi" der. O zât, "buyurun sorun" deyince, **"Kur'an-ı Kerîm'de Cenâb-ı Hak bir âyette, "Emaneti ehlinin gayrine vermeyiniz" diye emrediyor ve İslâm'ın peygamberi de "Emaneti ehlinin gayrına verirseniz kıyâmeti bekleyiniz" buyuruyor. Ve başka bir âyette (Ahzâb-72) Cenâb-ı** Hak; **" Allah emanetini bütün mevcûdata arz etti, hukukunu yerine getiremeyiz diye onu yüklenmekten çekindiler ve onu insan yüklendi çünkü o çok zalim ve çok cahil idi" diyor. Allah, Allah olduğu halde nasıl olurda emanetini çok zalim ve çok cahil olana teslim eder** ?"

Şimdi, bu suâle o zâtın verdiği cevâb-ı yine kendi eserinden nakledelim: "Buradaki zulüm, zulm-ü memduhtur, adlîn mukabili olan zulüm değildir, Cehil de makbul cehildir. O insan ki nefsinin kuvvetli zâlimi oldu, Hak ve hakikatin gayrisinin

---

[18] Devellioğlu, Abdullah, *Büyük İnsanlar Üçbin Türk ve İslâm Müellifi,* Demir Kitabevi, İstanbul 1973, s. 476

da cahili oldu, emâneti almak hakkına haiz oldu. Demek oluyor ki emânet-i ilahiyye; nefislerinin hayrını ayağının altına alan, Hak ve hakikatten maâdâsına câhil olan insanda bulunuyor. Onun için emaneti kalp taşır, zira kalp mevzi-i nazar-ı Haktır. Sahib-i kalp olan da ancak Hz. insandır.

Bunun üzerine o müşteşrik papaz, aldığı cevaptan çok memnun oldu."[19]

Şemseddin Yeşil, hitâbeti kuvvetli bir vaiz idi. Vaazlarında daha çok günün hadiseleriyle ilgili olarak konuşurdu. Ali Sümbül'ün belirttiğine göre, Şemseddin Yeşil'in hitabetinin kuvvetli olmasından dolayı Sultanahmet Camii, Cumartesi günleri tamamı ile dolu olurdu. Bu durum, o günkü idârecilerin de dikkatini çekmiş ve bazı çekemezliklerden dolayı Şemseddin Yeşil'in vâizlik sertifikasının geri alınması için başvurulduğunda (27 Aralık 1947) bu talep hemen kabul edilmiş ve vaizlik sertifikası elinden alınmıştır.

6) Vâizlik Vazifesinden Alınması

Şemseddin Yeşil, vâizlik görevini sürdürürken dönemin Diyanet Reisi tarafından vâizlik sertifikası elinden alınmış ve vaaz vermesi yasaklanılmıştır. **Şemseddin Yeşil'in vaizlik görevinden alınmasının asıl sebebi, Alevilik suçlamasıyla şikayet edilmesidir. Ali Sümbül, bu şikayetin sebebinin Fatih semtindeki bir camide Hüsrev adlı bir hocanın vaazında "Muâviye'yi sevmeyen piçtir" demiş ve bunun üzerine Şemseddin Yeşil de, Muâviye'yi ve onu savunanları kötüleyen sözler sarf etmiştir.** Hatta bir vaazında Şemseddin Yeşil, Muâviye'yi savunanlara **"Ey Şam Valisi Muâviye'nin veresiye tutulmuş avukatları" diyerek Muâviye'yi savunanlara açıkça kızmıştır. Ayrıca Şemseddin Yeşil o dönemde çıkarmakta olduğu Hakikat Yolu Mecmuasında da bu konuya geniş bir şekilde yer vermiştir.**

[19] A.g.e., s. 21-22

Şemseddin Yeşil bu davranışlarından sonra çeşitli gazete ve mecmualarca, mesela Tahiru'l-Mevlevi'nin çıkardığı "İslâm Yolu" Gazetesi ve Abdurrahim Zapsu'nun çıkardığı "Ehl-i Sünnet" Mecmuasında, Aleviliği yaydığı iddiasıyla eleştirilmiştir. Ümran Selman Hanım da bu olayı kitabında şu şekilde anlatmaktadır:

"Muhammed Şemseddin Yeşil Efendi Hazretlerinin şahsiyet-i âliyesine ve eşsiz külliyatını inkâr etmenin asıl sebebi budur. **" Ali benden, ben Ali'denim"** emr-i Muhammedisini görmezden gelenler cinsinden bir gürûh, aynı mâzeretleri taşıyan bu zât-ı a'layı da görmezden gelmişlerdir.

Bu insanlarca ashap 'Muâviye'dir ve Efendi Hazretlerinin tek suçu Muâviye'yi ashaptan kabûl etmeyişi, onu ve İslâm demokrasisinin belini kırarak, yerine vâris tefyin ettiği, zalim oğlu Yezid'i ve ona tabî olanları hesap vermeye dâvet etmesidir. Yoksa Efendi Hazretlerinin Hulefa-i Râşidine ve Ashab-ı Güzin'e olan saygı ve sevgisini, hiç kimseye nasib olmamış bir şekilde dile getirişi insaf ile tetkik edilirse, 'Ashaba sebb ediyor' iftirası gün gibi ortaya çıkar.

Bu mevzu ile ilgili olarak, o dönemde Şemseddin Yeşil Efendi Hazretleri ile Said Nursî arasında geçen bir hadiseyi anlatacağım. Bu iki zât arasmda zahiren ve bâtmen yakın bir dostluk mevcut idi. O senelerde Ankara'da bir otelde görüşmeleri oldu. Ortalık Muâviye bahsi ile çalkalanıyordu. **Bu görüşmelerinde Said Nursî Efendi Hazretlerini 'Kıymetli kardaşım' diye kucakladı ve bir müddet şevk ile sohbet ettikten sonra Said-i Nursî Hazretleri, Muâviye mevzuuna temas ederek: "Kardaşım! Bu hususda kalben ben de senin yarandayım, ama bu konuyu şimdi açmasaydın daha iyi olmaz mı idi?" deyince, Efendi Hazretleri: "Bu konuyu ben açmadım. Fatih'te kürsüde bir imam ' Muâviye'yi sevmeyen piçtir' dedi. Onu ilk sevmeyen Hz. Ali'dir. Bu tecâvüz üzerine o hukukun müdafası bana farz oldu. Bu görev bana Allah tarafından verildi, şahsi re'yim yoktur" deyince Said-i Nursî Hazretleri: "Sen bilirsin**

kardaşım, gazân mübarek olsun" dedi."[20]

Bu olaylar üzerine dikkatler Şemseddin Yeşil'in üzerine çevrilmiştir ve 1947 yılında vâizlik sertifikası elinden alınmıştır. Şemseddin Yeşil vâizlik sertifikasının kaybettikten sonra imamlık görevinin de elinden alınmaması için daha dikkatli davranmaya başlamıştır. Fakat 1950 yılında Şemseddin Yeşil'in Sultanahmet Camimde Kore'de şehit olan bir askerimizin çocuğunu yanına alarak yapmış olduğu duadan sonra "Şemseddin Yeşil vaaz vermeye devam ediyor" iddiası hakkında verilen diğer şikayetler sebebiyle Etyemez Camii'ndeki görevinden 10 Aralık 1951 tarihinde istifa etmek zorunda kalmıştır.

Şemseddin Yeşil imamlık sertifikası da elinden alındıktan sonra Sultanahmet Camii civarındaki şeker imalathanesinde, yine bu civardaki kendine ait tath dükkanında ve Beyazıt'taki kitab dükkanında ve diğer özel gelirleriyle geçimini sağlamıştır. Şemseddin Yeşil şeker hastası idi. Bu hastalığın ilerlemesi sebebiyle işleriyle meşgul olamamış ve 1955 yılında şekerci dükkanını, 1960 yılında da tatlıcı dükkanını elinden çıkarmıştır. **Beyazıt'taki kitab dükkanını ise satmamıştır. Beyazıt'taki Sahaflar Çarşısı 8. no'lu dükkan bu gün bile Şemseddin Yeşil'in tek çocuğu Ezan Yeşiloğlu'na aittir.**

Masonluk Teklifi ve Siyasete Girme Teşebbüsü

Şemseddin Yeşil, imamlık vazifesinden alındıktan sonra, hitabetinin güçlü olmasından dolayı çeşitli mason demekleri tarafından kendisine masonluk teklifleri gelmiştir. Şemseddin Yeşil, gelen bu tekliflere hiçbir zaman yakınlık duymamış, masonluk teklif etmeye gelen insanlara İslâm'la ilgili bir şeyler anlatabilmek amacıyla onların teklifini hemen reddetmemiştir. Masonlara bir şey anlatamayacağı anladığında ise bu tekliflerini reddettiğini bildirmiştir.

[20] *Şemseddin Yeşil Kimdir, s.* 55

"Ne gariptir ki; böyle bir gaflet ve makam hırsı ve korkusu ile hizmet belgesinin geri alındığının ertesi günü o mişât-ı İlâhîyi, o nûr-ı Hüdâyı, akıllan sıra kirli emellerine âlet etmek isteyenler, hemen harekete geçtiler. O zâta adamlarını gönderip, ehl-i dünyaca, hemen hemen her zaman kabûl gören parlak vaad ve tekliflerini yaptılar. Mason olması için olanca güçleri ile çalıştılar. Kur'an-ı nâtık olan o zatın hitâbetteki kudretini iyi bildiklerinden; kendisine en parlak vaad ve tekliflerini yaptılar.

"Sen mason oldum de, yarın en büyük câmiler emrinde olacak, istediğin yerde konuşabilirsin'' dediler.

Bir senenin sonunda, o Hakkın mahbûbu: "bir senedir usanmadan gidip geldiniz, siz beni mason yapmak için uğraştınız, ben ise sizi müslüman etmeye uğraştım. Ne ben mason olurum, ne de siz Müslüman olursunuz. (Leküm dîniküm velıyedîn) Artık yeter, bir daha gelmeyiniz. Yalnız sizden ayrılmadan önce size bir şey söyleyeceğim: Siz bâtıl inançlarınızla İslâm-ı eşdeğer göstermeye çalışıyorsunuz, bazı âyetleri, hadisleri ve İmâm-ı Alî'nin bazı sözlerini kullanarak Müslüman görünmeye çalışıyorsunuz. İslâm ile sizin inancınız asla benzerliği olamaz, neden mi? Zîra İslâm'm gemisi öyle bir necat gemisidir ki, o, fakire de zengine de, sağlama da , sakata da , akıllıya da akılsıza da yardım elini uzatır.

Sizler ise, sadece işinize yarayan kimselere el uzatır, seçe seçe adam alırsınız. Yardımlarınız da ivazlı, garazlı, öncelikle kendi kendinizedir'' buyuruyor."[21]

Şemseddin Yeşil'in hitabetinin kuvvetli olması ve geniş kitleleri etkilemesi sebebiyle, siyasi partiler siyasete girmelerin teklif etmişlerdir. Şemseddin Yeşil bu tekliflerin ikisini kabul etmiş daha sonra da bir daha siyaset ile ilgilenmemiştir.

[21] *A.g.e.*, s. 34

Ali Sümbül, Şemseddin Yeşil'in ilk defa 1946'daNuri Demirağ'ın başkam olduğu Milli Kalkınma Partisinden daha sonra da 1950 yılında Adnan Menderes'in başkanı olduğu Adalet Partisinden aday olduğunu; fakat iki seçimde de seçilemediğini belirtmektedir

7) İmamlık Görevinden Sonra ki Faaliyetleri

Şemseddin Yeşil imamlık vazifesi elinden alındıktan sonra daha geniş kitlelere hitap edebilmek için çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Bu faaliyetleri arasında; her perşembe günü çıkardığı Hakikat Yolu Mecmuası, daha sonra da bu mecmuayla birlikte her pazartesi günü çıkardığı haftalık İslâmiyet Gazetesi ve İstanbul'un Samatya Semtinde, Yüksek Ahlak Demeğini kurarak pazar günleri konferanslar adı altında İslâm dinini anlatması yer almaktadır.

a) Mecmua ve Gazete Çıkarması

1) Hakikat Yolu Mecmuası

Şemseddin Yeşil'in, Hakikat Yolu Mecmuasında 20 Şubat 1947 tarihinden itibaren M. Salih Yeşil ile birlikte yazılan çıkmaya başlamıştır. Mecmua Perşembe günleri çıkmaktadır. Mecmuanın sahibi, yazı işleri müdürü ve fiilen idare eden Esat Ekicigil'dir. Fakat Esat Ekicigil'in mecmuada yazısı bulunmamaktadır. Mecmuanın iki tane başyazarı vardır; bunlar Şemseddin ve M. Salih Yeşil'dir.

Şemseddin Yeşil'in, Hakikat Yolu Mecmuası çıkmadan daha önce, bazı günlük gazetelerde yazılan yayınlanmıştır. Mesela Cemal Kutay'ın çıkardığı Millet Mecmuasında on üç yazısı yayınlanmıştır. Mecmuanın ilk sayısında Şemseddin Yeşil, mecmuayı çıkarmadaki gayelerini şu şekilde açıklamıştır: (20 Şubat 1947, Sayı.l, s. 1)

"Necip milletimiz arasında hüsnü muaşeretin idamesine çalışmak. Terakki vesilelerini hazırlamağa sây etmek

Dini celili İslâm; zulmü, şirki red ettiğini, kötülüğü imha ettiğini; hakiki ahlak ile hakiki dinin ayrı olmadığını, İslâm in akıllan, vicdanlan körletmeğe değil bilâkis ona nur vermeğe geldiğini göstermektir. "

Şemseddin Yeşil ve Mehmet Salih Yeşil bu mecmuada genellikle dini konulan işlemişlerdir. Mecmua 8 sayfa olarak çıkmıştır. Şemseddin Yeşil din ile aklı uzlaştıncı, Kur'an'm tefsiri, İslâm büyüklerinin hayatlan ve onlardan özlü sözler, Hz. Ali'nin Alice Sözleri ve 42. Sayıdan sonra da Mehmet Salih Yeşil ile birlikte kendileri hakkında çıkan eleştirilere cevap mâhiyetinde yazılar yazmıştır. Şemseddin Yeşil'in Hakikat Yolu Mecmuasında çıkan bazı makaleleri şunlardır:

•*İnsan Nedir* (20 Şubat 1947, Sayı 1, s. 6)

İslâm Dini Terakkiye Manidir Demeğe İmkan Var Mıdır? (27 Şubat 1947, Sayı 2, s.2)

- *Neden Saadet Bulunamıyor?* (Şubat 1947, Sayı 2, s. 5)
- *Kur'an 'ıMübinde Uçan Kale ve Mazot Bahsi* (Şubat 1947, Sayı 2, s. 6)
- *Hz. Muhammed Hıra Dağında (Lâ ilahe İllallah) Davasını Nasıl Açtı?* (6 Mart 1947, Sayı 3, s.2)

Bu makalesine Şemseddin Yeşil, mecmuasının yayın hayatına son verinceye kadar devam etmiştir.

- *İslâm Dininde Taassup Vardır Denilebilir mi?* (6 Mart 1947, Sayı 3, s.3)
- *Hz. Ebu Bekir'in İlk Hutbesi* (6 Mart 1947, Sayı 3, s.6)

•*Hz. Ali'nin Mısır Valisi Malik B. Eşter'e Gönderdiği Emirnamesi* (10 Nisan 1947, Sayı 8, s. 6) Bu emirnameyi Şemseddin Yeşil mecmuanın daha sonra ki sayılarında da, açıklamış ve İslâmiyet Gazetesine de aynen okuyucuya sunmuştur. Ayrıca bu emirnameyi kitab olarak da yayınlamıştır.

- *Dini Medeniyetler, Dünyevi Medeniyetlerden Daha Çok Yaşamıştır.* (7 Mayıs 1947, Sayı 12, s. 2-5)

Şemseddin Yeşil bu makalesinde medeniyetleri karşılaştırmış daha sonra da İslâm dininin neden günümüze çare üretemediğini vurgulamaya çalışmıştır. Şemseddin Yeşil'e göre İslâm dini değil, onu günümüze çare üretir durumu getirecek müslüman âlimler, içtihat yolunun kapalı olduğu zannıyla bu çareleri üretememektedirler.

"Mezheplerin sureti hususiyede taayyün ve herkesin bilâ kaydı şart taklidi, beynel İslâm müçtehitlerin azalmasından doğmuştur. Yâni cehil devri başlangıcı doğuyor. Ulema arasındaki cidal ve ithalat devri başlangıcıdır. Dine hizmet eden adamların azaldığı devre giriliyordu. Ulemanın ümeraya uşak olarak geçinmeye başladığı devirdir.

Hulâsa: beşeriyetin Fahri ebedisinin gösterdiği yolun ruhuyla hiç alakası bulunmadığı halde, mânasını anlamadan herkes bir yol tutturdu. Nezih din siyâsete âlet oldu. Şahısların, saltanatların elinde bâzice oldu. Esas bırakıldı, şeriatı diniyye de sıkıldıkça sıkıldı. Nihayet patladı, siyaseti Muhammediye terk edildi. "

Şemseddin Yeşil makalesinin devamında da ehl-i sünnet tabirini açıklamıştır. Ona göre ehl-i sünnet; *Hz. Peygamber'in tanıttığı Allah 'a iman etmek, Hz. Muhammed'i gönülden sevip ona bağlanmak, Ashaba hürmet etmek, Allah 'm kitabından kıl kadar ayrılmayan ehl-i beyti sevmek ve ehl-i beytin dostunu dost görmek, düşmanını da düşman saymaktır. Ayrıca ehl-i sünnet: Hz. Peygamber'in eşlerine hürmet edip, Hz. Ebu Bekir, Cenâbı Ömer'e, Hz. Osman'a ve İmâmı Alî'ye hürmette hiç kusur etmemektir.* İşte bu sıfatlara haiz olan kimseye Şemseddin Yeşil ehl-i sünnet demiştir.

- *Hz. Ömer Zevcesine Mühim Bir Emri Peygamberiyi İzahları* (29 Mayıs 1947,

Sayı 15, s. 2 ve 5)

Bu yazısında Hz. Ömer'in hilafeti devrinde, Rum imparatorunun Hz. Ömer'in eşine gönderdiği hediyeyi Hz. Ömer'in 'Rüşvet olur' gerekçesiyle kabul etmemesini, güzel ahlaka bir örnek olarak zikretmiştir.

2) Alevilik Tartışmaları

Hakikat Yolu Mecmuasında Şemseddin Yeşil, ahlaka ve dini yazılara devam ederken mecmuanın diğer yazan Mehmet Salih Yeşil ile diğer gazete ve mecmuaların müslüman yazarları arasında birbirlerini tenkit ve suçlama mahiyetinde yazılar çıkmaya başlamıştır. Mehmet Salih Yeşil, mecmuanın 38. sayısından itibaren bu tenkitlere cevap vermeye başlamış ve kendisini tenkit edenleri de Hz. Ali ve Muaviye olayında doğruyu görememekle suçlamıştır. Şemseddin Yeşil ise ilk zamanlarda bu tartışmaya girmemiş kendi yazılarına devam etmiştir. Mehmet Salih Yeşil, mecmuanın 38. Sayısında (6 Kasım 1947, s. 3) kaza namazı ve Hz. Ali sevgisi yüzünden kendisini eleştirenlere sırasıyla cevap vermiştir ve kendisine yöneltilen Şia suçlamasını reddetmiştir. Mehmet Salih Yeşil, kendisini Alevilikle itham edenlere karşı Şia'dan ne anladığını şu şekilde açıklamıştır:

"İslâmiyette müstekıllen 'Şia ve Sünni ' mezhebi namlarıyle de mezhep olmadığı: Bütün mezhep sahipleri 'Ehl-i Sünnet itikadında' oldukları gibi Kur'an'ı Mübin de, 've înne Min Şîatihi le İbrahîme ' (Saffat/83) âyet-i kerîmesinin saraheti ve umum tefsirlerle Kamus ve Ahteri lûgatlannın tarifleri veçh ile de; Peygamberlerin evladına, yâranına, dostlarına, taraftarlarına, muhiplerine Şia denildiği musarrahtır. "

Mehmet Salih Yeşil yazısının sonunda da Hz. Ali'yi Allah gibi görmenin İslâm dininde hiçbir yerinin olmadığını belirtir ve saf müslûmanlar arasına Peygambere nispetle Hz. Ali'yi sevenleri de; 'Hz. Ali'ye tapıyorlar' diye iftira atılamayacağını savunur. Ona göre Hz. Ali'yi gerçekten sevenlerin bütün ashâba hürmet etmeleri ve

Hz. Peygamber'in eşlerine de baş tacı etmeleri gerekir.

Mehmet Salih Yeşil ile diğer mecmua ve gazete yazarları arasında böyle bir tartışmanın ilk başlarında Şemseddin Yeşil bu konularla ilgili hiç yazı yazmaz; fakat mecmuanın 42. Sayısında ***"Gafil Yaygarası Para Etmez İlmî Cevap Lâzım"*** *(4* Aralık 1947) başlığıyla bir makale yayınlar ve tartışmaya Şemseddin Yeşil de böylece katılmış olur. Bu makalesinde yazar ilk önce, Medresenin asırlardan beri Hz. Ali ile Muaviye arasındaki savaşları ve Muâviye'yi ashap olarak takdim ettiklerini belirtir ve onları zalimlere uşak olmak ve diğer zalimlerin yetişmesine sebep olmakla suçlar. Yazısının devamında da, Hz. Ali'yle Muâviye'yi tanıtır. Yazara göre Hz. Ali; *"Hz. Peygamber'in kucağında büyüyen, Hz. Hatice'den sonra ikinci müslüman olan, Hz. Peygamberin Mekke'den Medine'ye hicret edeceğinde Peygamberin yatağına yatıp onun için canını feda etmekten kaçınmayan, Hz. Peygamber ile bütün savaşlara katılıp Hayber Fethinde büyük kahramanlıklar gösterdikten sonra Hz. Peygamberden 'Ferş ile arş arasında Ali 'den efdal itimse yoktur' diye rütbe alan, Bizatün Minni sırrına mazhar olmuş, Hz. Fatıma'nın zevci bulunan ve Rasûl-i Ekremin sırtında gezdirdiği, öperek- koklayarak sevdiği sevgili torunları Haseneynin babası olan zâtı âli'dir".* Yazar daha sonra Muâviye'yi okuyucuya tanıtmak istemiştir. Yazarımıza göre de Muaviye: ***"Hz. Peygamber'e ordular sevk edip cephe alan Ebu Süfyan'ın oğlu, Hz. Peygamberin amcası Hz. Hamza'yı Uhud Savasında öldürtüp ciğerini yiyen, kulaklarını gerdanlık yapıp boynuna takan Hind'in çocuğu, Hz. Hüseyin'i parçalattıran Yezidin babası, Mekke Fethinde korkup mevki almak için müslüman olan Müellefe-i kulûptan sayılan bir adamdır. "*** Yazara göre *"İşte bu adam Hz. Ali'ye karşı geldi. Peygamber; buna bâği dediği halde gafiller müçtehit dedi, Rasûl-i Ekrem meliki adud diye rütbe verdiği halde zavallılar eshap dedi. "* Yazar daha sonra Muaviye kelimesinin ne anlama geldiğini belirtmiş ve onunla ilgili rivayetleri zikretmiştir. Yazar böyle birine sahabe denilemeyeceğini, Hz. Ali ile Muaviye arasındaki meselede Hz. Ali'nin haklı olduğunu vurgulamanın ashaba sebb etmek

olmadığını belirtmektedir.

"Ey Hakikat Yolcusu!

Şimdi gafillerin yaygarasındaki mugalataya dikkat et ve ashaba kimin seb ettiğini öğren. İşte apaçık ashaba seb eden hem de din namma kürsülerde sövdürten, lânet okutturan eshab diye tanıtmak istenen, müçtehid diye takdim edilen (Süfyan oğlu meşhur Muaviye!) Aman Ya Rabbi! Aklı selim böyle içtihad kabûl eder mi? Dinde de cinayet bu kadar rezalete yer verilir mi? Din nâmına bu adam muhabbet edilir mi? Bu kadar zulme rıza gösterilir mi? "

Yazar daha sonra *"Şam valisi Muaviye'nin veresiye tutulmuş avukatları size soruyorum: kaçmadan kıpırdanmadan cevap verin"* demiş; Buhâri şarihi Aynî'nin 'Muaviye'nin fazileti hakkında hiç bir hadis yoktur' sözünü zikretmiş ve hocaların Muaviye'yi savunmamalarını tavsiye etmiştir. Şemseddin Yeşil, hocalardan şu şekilde davranmalarını istemiştir;

"Bu adamı beraat ettiremezsiniz! İyisi mi, maalesef bu hadisler doğrudur, Şam valisi Muâviye bu işleri irtikap etmiştir, suçludur deyin de söz bitsin. Yoksa bunun daha yapmış olduğu cinayetleri teker teker kudretin kalemime ihsan ettiği feyz ile açıp kâinatı aydınlatacağım! "

Bu tarihten sonra Hakikat Yolu Mecmuasının muhtevasını Hz. Ali ve Muâviye konusu oluşturmuştur, öyle ki 8 sayfalık mecmuanın en az 5 sayfası Yeşillere yönelik eleştiri ve iftiralarına yazılan cevap yazılan oluşturmaktadır.

Hakikat Yolu Mecmuasının 43. Sayısında da (11 Aralık 1947) Şemseddin Yeşil, Muâviye'nin sahabeden olamayacağını, hele hele vahiy katipliği gibi kutsal bir görevde bulunmadığım akli delillerle ortaya koymaya çalışmış ve kendilerini eleştiren hocalann gerçeği görmelerini isteyerek daha makul bir biçimde davranmaları

gerektiğini belirtmiştir. Şemseddin Yeşil bu yazısında şöyle demektedir:

“Cenabı hak, katili, fasıkı, zalimi; piçi kendisine kardeş yapan İslâm in esasını bozan haini, Habib-i edibine; ‘Vahiy katibi, vasi katibi yap, o Kur ’an i Kerîm ’i yazmağa lâyık bir zâttır' diye Cibrîl-i eminle emir gönderip takdim etmez....

Ey Hakikat Yolcusu!

Muâviye ’nin zavallı avukatları biçare müdafilerinin bol bol kullandıkları ‘vahiy katibi ’ sözü uydurmadır...

Ey Hakikat Yolcusu!

Mekke ’nin fethinden sonra İmamülenbiya bu âlemde ne kadar kalmıştır? Hangi âyetler nâzil olmuş ve bu adam hangi âyetin kitabetinde bulunmuştur.

Haydi vahiy kitabetini kabûl edenlere soruyorum: Vahiy kâtipliğinde bulunanlardan irtidad edenler olmamış mıdır? ”

M. Salih Yeşil de mecmuanın 43. Sayısında kimlere ashab denilebileceği açıklamıştır. M. Salih Yeşil ashabın, fazilet bakımından üç kısma, tabaka bölümüyle de on bir tabakaya aynldığını belirtmektedir. M. Salih Yeşil, on ve on birinci tabakada, Mekke’nin fethinde kılıç korkusuyla kerhen Müslümanlığı kabûl edenler oluşturduğunu belirtmektedir.

“Ahmed b. Hanbel, İbn Sîrin, İbn Abbas’m içtihadlarına göre Mekke’nin fethinden evvel İslâmiyet’i kabûl edip de en tehlikeli zamanlarda Peygamber Efendimizin yanından bir dakika ayrılmayan Eshâb-ı Kiram ile, Mekke fethi günü ölüm korkusuyla müslüman oldum diyen ve Kamus tercümesinde adlan yazılı olan ve Müellef-i Kulup tabiriyle tahkir edilen Süfyan, Muaviye ve emsali otuz iki adamı MÜSAVİ addetmek en büyük cehalettir.”

M. Salih Yeşil daha sonra çeşitli fikhi, tarihi, hadis ve tefsirlerden örnekler vererek Muaviye'nin durumunu ortaya koymaya çalışmıştır.

Anlaşılan Şemseddin Yeşil ve M. Salih Yeşil bu tartışmadan rahatsız olmuş ve bu tartışmayı bitirmek amacıyla mecmuanın 44. Sayısında (18 Aralık 1947) bu konuyla ilgili olarak son kez cevap vermek amacıyla birer makale kaleme almışlardır. M. Salih Yeşil kendilerini tenkit edenlere isim zikretmeden iki sayfalık bir cevap yazar ve makalesini şu şekilde bitirir:

"Rabbim Teala sizi dünya ve ahirette sevgili Muaviyenizle; Biz günahkarları da Ehl-i Beyt ile 'Haşr ve Neşr ' buyursun! Âmin. Bi hürmeti SEYYİDİIMÜRSELÎN"

Şemseddin Yeşil de herhangi bir isim zikretmeksizin öç sayfalık bir makale yayınlar ve kendilerinin bu konuda suçlayanların kendilerine ne kadar karşı gelseler de, âhirette Muaviye'yi kurtaramayacaklarını belirterek yazısına son verir.

Bir hafta sonraki 45. Sayısında (25 Aralık 1947) Şemseddin Yeşil cevap yazmak zorunda kalmıştır. Çünkü Abdülhalim Akkul, kendisinin Şemseddin Yeşil tarafından tehdit edildiğini iddia etmiş, Şemseddin Yeşil de böyle bir olayın olmasının mümkün olmadığını belirtmek zorunda kalmıştır. Şemseddin Yeşil daha sonra (sayfa 6-8) kendisi hakkında iddia edilen Alevi, Şii, beşinci mezhep kurucusu ve siyasetten dolayı bu şekilde davranıyor iftiralarına *"Tezvirata, İftiralar Cevap"* başlığı makalesiyle cevap vermiştir.

Şemseddin Yeşil ilk önce Muaviye olayını tartışmak yerine kendi şahsıyla uğraşmağa başlayan yazarlara bu şekilde davranmanın kendilerine bir fayda sağlamayacağım belirtir ve kendisi hakkında ileri sürülen Alevilikten ne anladığım açıklamaya çalışır. Kendisini Alevilikle suçlayanların, Şemseddin Yeşil'i bilenlerin onların bu ithamına güleceklerim belirtir.

“Alevilikten maksadınızda üç şey vardır:

- *Aliyi te’lih etmek Yani Ali 'ye ülühiyet isnad etmek*
- *İbahet yani ibaheti furuc. Fuhşu mubah göstermek*
- *İştiraki emval*

Âlemi insaniyet bizim mevzuumuzu okuyup ve dinlediği vakit sizin gösterdiğiniz batıl itikatla ne münasebeti ve ne alakası var diye size güler.

Şiilikten maksadınız;

İslâm ’ın ilk üç halifesi olan zevatı âliyeyi gasıp tanıyarak hürmette kusur etmek. ” Şemseddin Yeşil, bundan sonraki cümleleriyle kendisini Şiilikle itham edenlerin bütün dayanaklarını ellerinden alıp kendisinin de ehl-i sünnet olduğunu belirtmiş olmaktadır.

“Ben o üç halifeden biri olan Hz. Ebu Bekir’e ; arifi valâ güher, mahbubu peygamberisiyer, mazhan saniyesneyni iz hüma fil gâr, Sıddîki celîl olarak iman edenlerdenim. Din kürsülerinde onun şanını böyle ilân ederim.

Bu üçten biri olan Cenab-ı Ömer’e ; Ecille-i eshabın, adeli hak yolunu gösterenin ekmeli, din mihrap ve minberin zîneti şeriatın nazın olarak tanıyıp iman edenlerdenim.

Yine bu üç zâttan biri olan Hz. Osman ’ın ; sahib ü haya ü imân ashab ü soffeye zînet efşân bir (zâtıâli) diye tanıyıp iman edenlerdenim.

Şimdi ehli vicdana soruyoruz. Bizim mevzuumuzun Alevilik, Şiilikle ne münasebeti vardır? ”

Müellifimiz daha sonra, iftira atanlara daha önceki sayılarda verdiği delilleri

sunmuş ve bunlar hakkında herhangi bir şey söyleyemediklerini belirterek konuyu cumhuriyet rejimine getirmiştir. Burada müellifimiz Muaviye'nin ümmetten seçim yolunu kaldırıp saltanat yolunu ikame ettiğini ifade etmiş ve Muaviye'nin bu günkü savunucularının da cumhuriyet değil saltanat taraftan olduklarım iddia etmiştir. Müellifimiz en son olarak Muaviye'nin Hz. Peygamber'in akrabası olmasından dolayı eleştirilemeyeceğini savunanlara Âdem ve Nuh peygamberlerin çocuklarından örnekler vererek onların bu iddialarının geçersiz olduğunu belirtmiştir.

Şemseddin Yeşil bu cevap yazılarından sonra bu konularla ilgili hiç bir yazı yazmamaya dikkat etmiştir. Mecmuanın kırk gün sonraki 51. Sayısında (5 Şubat 1948) M. Salih Yeşil, Eşref Edibin Rafızilik ve Alevilikle ilgili yazdığı bir yazıdan dolayı dönemin Diyanet İşleri Başkanı Ahmet Hamdi Akseki'ye hitaben bir yazı kaleme almıştır. Bu yazısında da M. Salih Yeşil, beş soru sorarak Ahmet Hamdi Akseki'den Rafızilik ve Alevilikle ilgili bilgi istemiştir. M. Salih Yeşil mecmuanın 52. Sayısında da Yusuf Ziya Yörükân'a yazarın isteğinden dolayı bir cevap yazmıştır.

M. Salih ve Şemseddin Yeşil, mecmuanın bu sayısında sonra Hz. Ali ve Muaviye olayıyla ilgili olarak herhangi bir makale ve cevap yazısı yayınlamamışlar; dini konulardaki makalelere devam etmişlerdir. Yalnız M. Salih Yeşil, mecmuanın 69. Sayısında (10 Haziran 1948); Hz. Ali ve Muâviye olayında ilk önceleri Yeşillerin haksız olduğunu zannedip daha sonra; Mehmet Zihni Efendi'nin el-Hakâik adlı eserinde de Muaviye'nin haksız olduğunu belirtmesi üzerine, M Salih ve Şemseddin Yeşillerden helallik dilemek üzere mektup gönderen okuyucunun ismini zikretmeden yer verir ve mektuba verdiği cevapta haklarını helal ettiklerini belirtir.

Bu makalelerden ayn olarak M Salih Yeşil, *Hz. İmam Ali (a.s.) ve Düşmanları (Mecmua-i Urefa)*[22]*ye Ashaba Hürmet, Sövenlere Lanet, Peygamber Buyruğu*[23] adlı iki

---

[22] Erzurumlu Yeşilzade M. Salih, *Hz. İmam Ali (a.s.) ve Düşmanlan (Mecmua-i Urefa)* Burhaneddin Erenler Matbaası, İstanbul 1947

kitap daha yayınlamıştır.

Şemseddin Yeşil ile M. Salih Yeşil'in bu tavırları mecmuanın daha az satılmasına sebep olmuştur. Ali Sümbül'ün ifadesine göre, Anadolu'nun çeşitli illerinde Hakikat Yolu Mecmuasını satan bayiler bu olaylardan sonra –satılmadığı gerekçesiyle– daha az mecmua gönderilmesini istemişlerdir. M Salih ve Şemseddin Yeşil de mecmuanın 52. Sayısından sonra bu konuyla ilgili hiç bir makale yayınlamamışlardır. M Salih Yeşil, mecmuanın 94. Sayısından itibaren yazılarına son vermiş ve Şemseddin Yeşil, mecmuanın son on sayısında sadece kendisi yazı yazmıştır. Şemseddin Yeşil mecmuanın yayın hayatına, 10 Şubat 1949'daki yüz dördüncü sayısıyla son vermiştir.

1) İslâmiyet Gazetesi

Hakikat Yolu Mecmuasının satışının düşmesi üzerine –mecmuanın yayım devam ederken– Şemseddin ve Mehmet Salih Yeşil, İslâmiyet Gazetesi adıyla haftalık bir gazete çıkarmaya başlamışlardır. Bu gazeteyi İlk olarak 22 Mart 1948 tarihinde dört sayfa olarak çıkarmışlardır. Gazetenin ilk on sayısında M Salih Yeşil'in de makaleleri yayınlanmış, daha sonra M. Salih Yeşil'in bu gazete de yazılan çıkmamıştır. Bu gazeteyi Şemseddin Yeşil, her hafta müslümanları dini anlamda bilgilendirmek amacıyla bu gazeteyi çıkarmıştır. Ali Sümbül'ün ifadesine göre gazetenin beş bin civarında okuru bulunmaktadır. Bu gazete de Şemseddin Yeşil, hiçbir zaman isim belirterek kimseyi eleştirmemiştir. Bu yüzden de o günkü idareciler tarafından çıkardığı yayınlar çok fazla engellenmemiştir. Ali Sümbül'e göre, Şemseddin Yeşil bu konuda şöyle demektedir:

"Yüce Allah, tarih boyunca gelen bütün ve zalimlerin isimlerini Kur'an'da açık

---

[23] Erzurumlu Yeşiloğlu M. Salih, *Ashaba Hürmet, Sövenlere Lcmet, Peygamber Buyruğu,* Adil Ceylan Basımevi, İstanbul 1949

bir şekilde hepsini ismini tek tek belirtmemiştir. Bunun yerine onların vasıflarım

belirtmiştir. Bizde aynı şekilde hareket etmeye mecburuz. Çünkü bizim asıl meselemiz toplumun imânını kurtarmaktır."

Şemseddin Yeşil, İslâmiyet Gazetesinde yayınladığı makâlelerinde, Kur'an-ı Kerîm ve Hadis-i Şerifleri anlatarak toplumun İslâmi bilgisini arttırmaya çalışmıştır. Yayınladığı makalelerinden bazılarının isimleri şunlardır;

-*Ne Vakit Beşer Huzûra Kavuşacak* ;31 Temmuz 1950, Sayı, 8

-*Allah Yanında En Büyük Günah, Hangi Günahtıf!;lQ* Mayıs 1948, Sayı, 121

-*Beşeriyyet Hangi Ses île Kurtulacak? Kur'an Kürsüsü Lâzım!* ;14 Ağustos 1950, Sayı, 122;

-*Hz. Ali* ;18 Mayıs 1950, S. 162

-*Sakın Mahlûkâta İtaat Edeceğim Diye Hâlik'a İsyan Etme!* ; 30 Ekim 1950, Sayı, 133

-*Adnan Menderes, 5* Mart 1951, Sayı,151 (Şemseddin Yeşil bu makaleyi, başbakan idam edildikten sonra yazmıştır.)

-*Ey Müslüman Vazifeye Koş!;* 13 Eylül 1948, Sayı, 26

-*Allah'ın Husûsi Kulları',* 14 Şubat 1949, Sayı, 48

Şemseddin Yeşil gazetesinde ayrıca, *"Evliyaullah'ın Sözleri"* başlığı ile Allah dostlarının güzel sözlerini vermeye; *"İslâm'ın Büyüğü Hz. Ali'nin Alice Sözleri ile"* başlığı ile Hz. Ali'den sözler aktarmaya ve *"Resûl-i Ekrem Efendimizin Emirleri İmam Ali'ye Husûsi Vasiyetleri"* başlıklarını kullanarak dini bilgiler vermeye çalışmıştır.

İslâmiyet Gazetesinin tezimiz açısından önemli olan yönü ise Şemseddin Yeşil'in gazetesinde haftalık olarak bir sûrenin tefsirini yapmasıdır. Tefsirini yaptığı sûreler arasında şu sûreler yer almaktadır: Âl-i İmrân Sûresi, Nisâ Sûresi, Mâide Sûresi, En'am Sûresi, Yusuf Sûresi, İnsan Sûresi, Necm Sûresi, Rahman Sûresi, Vakıa Sûresi, Kıyâme Sûresi, Nebe' Sûresinden Kadr Sûresine kadar olan sûrelerin tefsirini yapmıştır. Şemseddin Yeşil, üç yüz ellinci sayısıyla İslâmiyet Gazetesinin yayın hay atma 20 Mayıs 1960 tarihinde son vermiştir.

4) İslâmiyet Gazetesine Yönelik Tenkitler ve Cevabı

Şemseddin Yeşil, bu gazete ile müslümanlan aydınlatmaya çalışırken İslâm'a düşman olanların da dikkatini çekmiş ve çeşitli gazete ve mecmualarda İslâmiyet Gazetesi ile Şemseddin Yeşil'i kötüleyen yazılar çıkmaya başlamıştır. **Bu yazılardan biride,o dönemde çıkan Vatan Gazetesinin sahibi Ahmet Emin Yalman'ın yazısıdır. Ahmet Emin Yalman gazetesinde "İslâmiyet Gazetesi zehir saçıyor" başlıklı bir makale yayınlamıştır.** Şemseddin Yeşil'de 2 Nisan 1951 tarihli gazetesinde Ahmet Emin Yalman'a şu şekilde cevap vermiştir:

*"Tarihin en eski efendisi olan necib Türk'ün kanı ile sulanan o mübarek topraklan; bir zamanlar Ermeni Cumhuriyeti 'ne peşkeş çeken ve **Ahmet Emin Yalman** ismine bürünen yaman, bizim yazılanınıza zehir demiş. Ne kadar doğru doğru, hayatında hiçbir zaman bu kadar doğru konuşmamıştır dersek hata etmiş olmayız. Bizim yazılarımız arza hayat veren Nisan yağmuruna benzer o rahmet, arz ile izdivaç ettiği vakit sahne-i şühûd'da bambaşka bir tecellî olur. İşte o yağmur, sade fin ağzına düşerse inci, yılan 'm ağzına düşerse zehir olur. Evet bizim yazılarımız Hz.İnsanın kulağına düşer onun kulağının zemzemi olur, arâzi-i kalbiyyesini sularsa, o kalb aslını bulmak aşkıyle çırpınır, mahlûk-ı Hûda 'ya karşı da rahmetle atar. Keza yazı ve sözlerimiz, güneşin nuruna düşman, yarasa kuşu tabiatlı, Şems-i Hakîkat-ı Muhammediyye 'ye cephe almış kara ruhlu kimselerin*

kulağına aktığı vakit küfrünü arttırır, nitekim zavallı Yalman 'a da bu yazılar zehir gelmiştir. "[24]

Şemseddin Yeşil, İslâmiyet Gazetesini çıkarmayı aralıksız olarak uzun yıllar sürdürmüştür.

bj Yüksek Ahlak Derneğinin Kuruluşu

Şemseddin Yeşil, vaizlik görevinden alındıktan sonra İstanbul'un Samaiya mevkiinde Yüksek Ahlak Demeğini kurmuştur. Bu demekte her hafta pazar günü konferanslar vermiştir. Bu konferanslarının ana konusunu İslâm Dini oluşturmuştur. Şemseddin Yeşil'in bu konferanslarda yapmış olduğu konuşmaları o günkü teknoloji ile kayda alınmıştır. Kayda alman bu konferanslar her pazar günü Şemseddin Yeşil'in müritleri tarafından bugün bile zevkle dinlenilmektedir.

"... imamlık vesikası alındıktan sonra, bu İlâhi vazifeyi 17 sene de 'Yüksek Ahlak Derneği'nde 'Ahlak Dersleri' adı altında devam ettirmiş, bugün de bu eşsiz konferanslar aynı yerde, fennin hizmeti ile, teyp yolu ile devam etmektedir."[25]

9) Hapishaneye Girmesi

Şemseddin Yeşil, Ümran Selman' m belirttiğine göre, çeşitli dönemlerde hapishaneye girmiştir. Ali Sümbül'e göre ise, Şemseddin Yeşil sadece bir defa, 1937 yılında bir kez tutuklanmıştır. Bu tutuklama olayında Şemseddin Yeşil'in özel eşyaları ve kitapları götürülmüş ve geri verilmemiştir. Denizli Hapishanesinde tutulmuş, daha sonra suçsuz olduğu anlaşılmış ve hapishaneden çıkartılmıştır. **Şemseddin Yeşil hayatının ileri ki dönemlerinde, özel eşya ve kitaplarının geri verilmemesini kendisini çok üzdüğünü belirtmiş ve her fırsatta "Keşke kitaplarım geri verilseydi" demiştir.**

[24] *Şemseddin Yeşil Kimdir,* s. 19

[25] A.g.e., s. 16

Şemseddin Yeşil, girdiği hapishanede çeşitli dostluklar kurmuştur. Said Nursi ile Denizli Hapishanesinde tanışmışlar ve dost olmuşlardır. Said Nursî ile kurdukları dostluk, uzun yıllar devam etmiş ve birbirleriyle daha sonraları görüşmüşlerdir. Ayrıca Şemseddin Yeşil, girdiği hapishanelerde sûfi kişiliği ile hapishanedeki suçluları da etkilemiştir.

"Şemseddin Efendi Hazretleri 'Bütün hadisât Kur'an karşısında nasıl mağlûb oluyor, Kur'an saltanatından mâada bütün saltanatlar mülgadır' gibi cümleler sebebi ile tevfik edilmiş, uzun müddet, gâh mevkuf, gâh gayrı mevkuf muhakemesine devam edilmiştir. Mevkuf olarak Denizli Hapishanesi 'nde bulunduğu anlarda, hapishanede akıl almaz değişiklikler olmuştur. Gardiyanları öldüren, müdürlerin yanlarına yaklaşamadığı azılı katiller, kendisine gelip ağlayarak: 'Biz ne yapalım efendim? Acaba Allah bizi affeder mi? Bize dua et' diye yalvarmışlar, abdest alıp namaz kılmaya başlamışlardır. Hapishanede yaptığı konuşmalar ve va'azlar sonunda o korkunç hapishane, sıcak bir ma'bed haline dönmüştür."[26]

10) Şemseddin Yeşil'e Yönelik Eleştiriler

Şemseddin Yeşil çeşitli sebeplerden dolayı tenkit edilmiştir. En önemli suçlama Hz. Ali taraftan olduğudur. Aynca Şemseddin Yeşil, demokrasiyi savunması ve şık giyimi yüzünden çeşitli çevrelerce tenkit edilmiştir. Biz burada Şemseddin Yeşil hakkındaki suçlamaların en önemlisi olan Hz. Âli taraftan olduğu suçlamasını incelemeye çalışacağız.

Alevîlikle suçlanması:

Şemseddin Yeşil sûfiliği benimsemiş bir mü'min idi. Kadiri Tarikatına bağlı idi. Sûfi kişiliğinin yâhında Hz. Peygamberin 'benim ehl-i beytimdendir' dediği Hz. Ali'ye

---

^Ag-e., s.57

de karşı muhabbet ve sevgisi üst seviyedeydi. Bu sevgisinden dolayı, Hz. Ali ile Muâviye arasında geçen olaylarla ilgili olarak Muâviye'yi suçlamış, Hz. Ali'nin tarafında olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Şemseddin Yeşil bu şekilde tavrım ortaya koyduktan sonra bazı müslümanlar tarafından -yukarıda da belirttiğimiz gibi- ashâba sebb etmekle suçlanmıştır. Şemseddin Yeşil'e yöneltilen en büyük tenkit bu yöndedir. Fakat Şemseddin Yeşil bu suçlamaları kabûl etmemiştir.

Şemseddin Yeşil'i diğer hocalardan ayıran bir özellik de, onun demokrasiyi savunan ilk sistemin İslâm olduğunu ileri sürmesidir. Ona göre İslâm dini, seçim yoluyla devlet başkanımn tayin edilmesini ortaya koyan ilk sistemdir. Muaviye'ye kızdığı ve onu eleştirdiği konulardan biri de, onun seçim yoluyla devlet başkanının tayin edilmesini ortadan kaldırıp İslâm tarihinde ilk defa saltanatı getirmesidir.

Şemseddin Yeşil, Hakikat Yolu Mecmuasında ve İslâmiyet Gazetesi'nde bunu açıkça belirtmiştir. Hakikat Yolu Mecmuası 42. Sayısında (4 Aralık 1947,s.2-4) kendisini "Muaviye sahabedendir ve saygı gösterilmelidir" diye eleştirenlere verdiği cevapta, Muâviye'yi şu şekilde tarif etmektedir.

"İslâm 'a en büyük ihaneti irtikâp eden, ümmetten intihap hakkını kaldırtan, ***hakiki demokrasinin en büyük düşmanı, istibdat ve saltanatı İslâm'da ilk vaz eden,*** *saltanatı için zalimane binlerce can yakan Muaviye...Tüyler ürpertecek kadar cinayetler irtikâp etti. Hazret-i Hasan 'ı şehit ettirdi. Bu yetmiyormuş gibi Yezid'i sağ iken yerine getirdi. "*

Şemseddin Yeşil bu tutumundan dolayı yukarıda açıklamaya çalıştığımız gibi Aleviliği yaymakla itham edilmiştir.

Şemseddin Yeşil, Hz. Peygamber'in damadı ve amcasının oğlu olan Hz. Ali'ye karşı özel bir sevgisi vardı. Bu sevgi îslâm tarihinde var olan Alevilik diye özel bir isimle isimlendirilen cemaatın sevgisinden farklıdır. Bizim anladığımız kadarıyla

Şemseddin Yeşil kitablarında, konuşmalarında, gazetelerdeki yazılarında ehl-i sünnet diye tabir edilen cemaatın savunduğu bir İslâm anlayışına sahiptir. Onu diğer vaizlerden ve hocalardan farklı kılan düşünce şudur: Kur'an'da işaret edilen (Ahzap/33) ve sahih hadislerde belirtilen ehl-i beyt sevgisine sahip çıkılmadığı, bunun yerine İslâm tarihinde binlerce müslüman kanının döküldüğü ve ümmetinin ihtilafa düştüğü **Hz. Ali ile Muaviye arasındaki savaşlarda her iki tarafında sahabe olması hasebiyle, bu olayın Hz. Ali'nin siyasette hatası, Muâviye'nın ise içtihatta hatası olarak kabullenilmesini doğru bulmamaktadır.** Bu görüşünü Şemseddin Yeşil yazılarında açıkça ortaya koymuştur. Şemseddin Yeşil ve M. Salih Yeşil'in bu tavırları, müslüman ilim adanılan tarafından tasvip görmemiş ve Yeşillere çeşitli reddiyeler yazılmış ve beşinci mezhep ile Aleviliği yaymakla itham edilmişlerdir. M. Salih Yeşil ***"İlme, ulemaya Ait Açık Mektup"***[27] adlı bir mektubu İstanbul Müftülüğüne yazmıştır. Bu açık mektuba karşı bazı cevaplar almıştır. Bu reddiyelerden bir kaçı şunlardır:

1) Zamanın İstanbul Müftüsü Ömer Nasuhi Bilmen; ***"Ashab-ı Kiram Hakkında Müslümanların Nezih İtikadları, Hz, Muaviye Hakkındaki Suallare Cevaplar "***[28]

2) ***"İlme, Ulemaya Açık Mektub'a Cevap"***[29]

3) ***"Adana'dan Cevap Veriliyor: Biz Ashabdan Hiçbirisine Buğzetmekle MükellefDeğiliz"***[30]

4) ***"İlme Ulemaya Açık Mektup Sahibi Salih Yeşil'e Cevap"***[31] adlı reddiyeler yayınlanmıştır. Bu reddiyelere karşı Şemseddin Yeşil ve M Salih Yeşil, Hakikat Yolu

---

[27] M. Salih Yeşil, *İlme, Ulemaya Ait Açık Mektup,* Tecelli Mtbs, İstanbul 1947

[28] Ömer Nasuhi Bilmen, *Ashab-ı Kirâm Hakkında Müslümanların Nezih İtikadları, Hz. Muaviye Hakkındaki Suallare Cevaplar,* Bürhaneddin Erenler Mtbs, İstanbul 1948

[29] Osman Akfirat, *İlme, Ulemaya Açık Mektub 'a Cevap,* Doğru Yol Gazetesi, Sayı, 26-54

[30] Yusuf Ziya Çağlı, *Adana 'dan Cevap Veriliyor: Biz Ashabdan Hiçbirisine Buğzetmekle Mükellef Değiliz,* Doğru Yol Gazetesi, Sayı, 25-26

[31] Yusuf Ziya Yürükan, *İlme Ulemaya Açık Mektup Sahibi Salih Yeşil 'e Cevap,* İslâm Türk ^Ansiklopedisi) Mecmuası, Aralık 1947, c. n, no: 88, s. 1-7

Mecmuasında kendilerinin Hz. Ali ile Muaviye arasında geçen olaylardan ne anladıklarını ve ne kastettiklerini açıklamaya çalışmışlardır. Hakikat Yolu Mecmuasında (4 Aralık 1947, Sayı 42; s. 2-4) şu şekilde ifade etmektedirler:

"Ey hakikat yolcusu!!!

Şimdi dikkat et. Medresenin asırlardan beri gizlediği en cezri tedbirlerle ört bas ettiği, İslâm 'a en büyük ihaneti irtikâp eden, ümmetten intihap hakkını kaldırtan, hakiki demokrasinin en büyük düşmanı, istibdat ve saltanatı İslâm 'da ilk vaz eden, saltanatı için zalimane binlerce can yakan, ashabın en güzidesine seb eden ve ettiren, bu kadar kesif zulmet içinde yüzen, büyük bâği, koca katil, geniş fasık, meşhur Muaviye 'ye o saltanatın iskemlesinden sızan sızıntı ile geçinmek isteyen gafiller; İslâm 'm bel kemiğine en ağır baltayı vuran bu adamı ashap süsü ile süsleyerek, müçtehit reng ile boyayarak sıkılmadan yaptığı cinayetleri de bir ibadet gibi göstererek ümmeti Muhammed'e takdime çalıştılar, zalemeye uşak oldular, zalimin zulmünü söylemediler ört bas ettiler, diğer zalimlerinde yetişmesine sebeb oldular. Şunu iyi bilmek lazımdır ki, zalime muavenet mazluma ihanet olduğu söylenmiştir, ve öyledir. Fakat bunu da iyi bilmelidir ki, artık yobazlık devri geçmiştir, her şeyden nezih, mahzı rahmetti adalet olan Islâm dinine leke sürecek, din namına yapılan hiyanet içtihatlarıyla cinayet fetvalarına nihayet verilmiştir. "

Şemseddin Yeşil bu yazının devamında Hz. Ali ve Muâviye'nin İslâm ve tarihteki durumlarım açıklamıştır. Yeşil'e göre Muâviye ; Hz. Peygamber'e karşı Mekke müşriklerinin açtığı savaşlara en ön safta yer alan, peygamberin sevgili amcası Hz. Hamza'nm Uhud savaşında öldürten ve Hz. Hamza şehit düştükten sonra onun mübarek vücudunu parçalatıp ciğerini yiyen, Hz. Hamza'nın kulaklarını koparıp kendisine gerdanlık yapan Hind'in çocuğu, Hz. Peygamberim Mekke Fethinde bir mevki alabilmek için müslüman olan, müellefe-i kulûb'ten sayılıp (kendisine müslüman olması karşılığı para verilen) bir kişi olarak görmektedir. İşte Yeşillerin bu

tutumları onları Alevilikle itham edilmelerine yol açtı.

“Kendisi; Rafızî, Şiî, Alevî gibi bâzı töhmetler altında kaldı. Fakat gerek din kürsülerinde, gerekse yazdığı eserlerde, ashâbı bâ safaya bağlılığım, Hulefa-i Râşidîne olan hürmetim belirtti ve onlara pek büyük elfaz-ı tevkıriyye ile andı. Bununla beraber Ehl-i Beyt’e ve evlâd-ı Âlî’ye karşı meveddeti sonsuzdu. Bu ise bir fazilettir.”[32]

Ayrıca biz Şemseddin Yeşil’in tefsiri Fuyûzat’ta ve incelediğimiz kadarıyla diğer eserlerinde bu tenkitleri haklı çıkaracak bir sonuca ulaşamadık. Çünkü Şemseddin Yeşil, tefsirinde veya diğer eserlerinde Hz. Ali’den bahsettiği kadar diğer sahabelerden de övgü ile bahsetmekte ve Hz. Ali’yi diğer sahabelerden üstün görmemektedir.

Şemseddin Yeşil, şık giyimiyle de hocalar tarafından eleştirilmekteydi. Yeşil, şık giyinmeyi severdi. Başında fötr şapka ile dolaşırdı. Altın ve gümüş yüzük takardı. Bu tavırları o zamanın hocaları tarafından Yeşil hoca aleyhine kullanılmış ve eleştiri malzemesi yapılmıştır.

Şemseddin Yeşil, Türk Milliyetçiliğini benimseyen bir kimseydi. Fakat onun milliyetçiliği, kavmiyetçilik anlamında değildi. O, necip Türk milletim İslâm’a yaptığı hizmetlerden dolayı hayırla yâd etmekten çok hoşlamrdı. Onun için vaaz ve konferanslarında Osmanlı Devleti ve Selçuklu Devletini hayırla yâd ederdi. Ali Sümbül, Şemseddin Yeşil’in milliyetçiliği İslâm’a tercih etmediğim belirterek onun bu konuda şöyle söylediğim nakletmektedir:

“Biz daima şeref-i İslâm 'ı, şeref-i kavmiyete tercih ederiz. Ancak Arnavut: ‘Ben Arnavut'um’; Tatar: 'Ben Tatarım' diye milliyet benliğini öne sürdükleri zaman,

---

[32] *Büyük İnsanlar,* s.476

müsaade edin de, ben de kendi kavmiyetimi belli edeyim, onunla övüneyim. "

11) Vefatı

Şemseddin Yeşil, 12 Rabiu'l-âhir 1388/ 8 Temmuz 1968 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Kabri Zeytinbumu'nda, Seyyid Nizam Yolu Silivrikapı karşısındaki mezarlıktadır. Yeşil'in müritleri her sene Muharrem ayının 10. da, Şemseddin Yeşil'in kabrini topluca ziyaret etmektedirler.

B) ESERLERİ

Şemseddin Yeşil'in dîni ve tasavvufî bir çok kitabı vardır. Şemseddin Yeşil'in bizzat kendisinin te'lif ettiği eserleri yanında, Arapça'dan tercüme ettiği, kendisine sorulan sorulan cevaplan topladığı kitaplarıyla, Hıristiyan din adamlarına karşı yazılmış İslâmiyet'i savunan eserleri de vardır. Şemseddin Yeşil'in küçüklü büyüklü 23 eseri mevcuttur. Şemseddin Yeşil'in eserleri şunlardır:

1) Füyuzat, Kur'an-ı Mübîn'in Meâlen Tefsiri, 7 cilt,

Tezimizde konu olarak Şemseddin Yeşil'in bu eserini incelemeye çalışacağız.

2) Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem

Şemseddin Yeşil bu kitabında Hz. Muhammed'in hayatım bütün yönleriyle anlatmaya çalışmıştır. Müellif kitabına bir mukaddime ile başlamış daha sonra Peygamberimizin dedelerinin isimlerini Hz. Nuh'un oğlu Adnan'a kadar tek tek saymıştır. Daha sonra da, Peygamberimizin hayatım doğumundan ölümüne kadar ve Peygamberimizin aile hayatım tüm İnceliklilerine kadar anlatmaya çalışmıştır.

Bu kitabın *Hz. Ebu Bekir'in Hilafeti* bölümü, Şemseddin Yeşil'in halifelik konusundaki görüşünü yansıtması bakımından önemlidir. Bu bölümde Şemseddin

Yeşil, Hz. Ebu Bekir'in ensarla konuşup hilafeti aldığım belirttikten sonra, halifeliğin ilk önce hangi sahabenin alması gerektiği konusundaki tartışmanın asırlardır yanlış anlaşıldığım ve müslümanların bu yüzden ihtilafa düştüklerini belirttikten sonra kendi görüşünü belirtmektedir. Yeşil'e göre bir kısım insanlar, ilk üç halifenin gâsıp olduğunu ve Hz. Ali'nin birinci halife olması gerektiğini; diğerlerin ise mertebe itibarıyla Hz. Ali'nin dördüncü olmasından dolayı dördüncü halife olduğunu savunduklarım belirtir ve iki grubun da yanlış bir anlayışa sahip olduklarını savunur. Yeşil, birinci grup insanlara Hud Sûresi 113. Âyeti zikreder: "Ve zulüm yapanlara yakınlık göstermeyin ki, size de ateş dokunmasın. Allah'tan başka yardımcılarınız da yoktur. Sonra yardım da göremezsiniz." ve sonra şu soruyu sorar:

"Acaba İmam Ali bu âyeti bilmiyor mu idi de gâsıblarla beraber çalıştı. Hâlbuki hiç bir âyet-i celîle yoktur ki, Hz Ali'nin ilminde olmasın, onun sebeb-i nüzulünü bilmesin '

Yeşil, bundan sonra ikinci grubun iddiası olan; 'Hz. Ali zâhiren biat etmiştir fakat hakikatte kalben bir ilgisi yoktur' sözünün şu şekilde yanlış olduğunu belirtir:

Tevcih o kadar soğuk bir tevcihtir ki insanın haberi olmadan Hz. Ali'yi gücendirir ve küçültür.

Hâşa Hz Ali münafık mı ki içi başka, dışı başka olsun... "

Müellifimiz daha sonra Hz. Ali'nin sonuncu halife olmasının onun mertebesinden dolayı olmadığını belirtmek için şu misali verir:

"'Zira Ali Kerremallahü Zâtehu 'mm dördüncü halife oluşu, rütbe i'tibariyle dördüncü olmasına illet teşkil etmez.

Kur 'an-ı Kerîm de dört kitabın dördüncüsüdür amma dördüne de câmi 'dir. Ne güzel söylemişlerdir:

Oldu dördüncüsü Hayder Hulefâ-i Râşidînin

Kütüb-i münzelenin Hazret-i Kur 'an gibi.

Hulâsa burada tekaddüm, tefaddulü mûcip değildir. "

Hz. Muhammed' salla'llâhü aleyhi ve sellemin hayatını anlatan bu kitap, 586 sayfadan oluşmaktadır.

Yeşil, Hz. Muhammed, Yaylacık Matbaası, Beşinci Tab'ı, İstanbul 1983, 607-608

3) Bin bir Hadis

Şemseddin Yeşilbu kitabında Peygamberimizin bin bir adet hadisini Arapça metinlerini vermeden sadece Latin harfleri ile okuyucuya sunmuş, ardından da hadislerin mealini vermiştir. Bu hadisler arasında ahlâki konular, Ehl-i Beyt'in fazileti ve muâmelat ile ilgili nikah, zekat gibi konular yer almaktadır. Şemseddin Yeşil, bu kitabında bütün hadisleri geniş bir şekilde açıklamamış, önemli gördüğü hadislerde açıklama yoluna gitmiştir.

4) Namaz Sûrelerinin ve Fâtiha-i Şerîfe'nin Ma'nâsı

Şemseddin Yeşil bu kitabında genellikle namazda okunan âyetlerin manalarını vermeye çalışmıştır. Kitabına ilk önce namazın manasım, önemini ve nasıl kılınması gerektiğini anlatarak başlamıştır. Bu konuda şöyle demektedir:

"Cenâb-ı Hak: "Okuduğunuzu bilmediğiniz halde huzuruma yaklaşmayınız, namaza girmeyiniz " buyuruyor.

Bu fermâni sübhâni karşısında bir mü 'minin çok iyi ve çok derin düşünmesi icâb eder. Binâenaleyh her namaz kilem, namazda ne halde olduğunu bilmesi şarttır.

O bir ziyâfet-i İlâhidir, insan orada ne dediğinin farkında olmalıdır. Yoksa âdet halinde kılınmış olur ki o şekilde kılman namazdan kâm alınmaz.

Namaz kılan kişinin kendisi için namaz, ma'nevi bir ilaçtır. Ve madem ki bu ilaçlan kullanıyor, her an kendisini: "Ben bu namazı kılmadan evvel ahlakımda şu şu hastalıklar vardı, acaba izâle oldu mu, olmadı mı?" diye kontrol etmekle mükelleftir. Eğer izâle olmuşsa ne a 'lâ, fakat izâle olmamışsa, zavallı, kıldığı namazın henüz şekli ile meşgul oluyor demektir ki daha pek çok çalışması lâzımdır. [044]

Müellifimiz daha sonra abdest ve teyemmümün alınış şekillerini, beş vakit namazın kılmışım ve namaz sûreleri olarak bilinen Fatiha Sûresi ile Fil Sûresinden Nâs Sûresine kadar olan sûreleri açıklamaya çalışmıştır. Kitap, elli iki sayfalık küçük bir risale halindedir.

5) Meş'ali Felâh

Müellifimiz bu kitabında ilk önce dinin gereksiz olduğunu iddia edenlere, dinin lüzûmunu ispata çalışmıştır. Daha sonra da, dünyadaki dinleri saymış ve İslâm'ın diğer dinlere olan üstünlüğünü ve farkım ortaya koymuştur.

6) Kitabü'1-Hac

Kitabın isminden de anlaşılacağı gibi müellifimiz bu kitabım, İslâm'da çok büyük önemi olan Hac ibadetiyle ilgili bilgi vermek amacıyla yazmıştır. Müellifimiz kitabında; Hacc'ı Anlatmak İçin Ne Lazımdır?, Hacc'ın Hükmü ve Delilleri, Hacc'ın Ehemmiyeti ve Fâideleri, Hacc Kimlere Farzdır?, Hacc'ın Farzları, Vâcibleri, Sünnetleri ve Hacc Duâları başlıklarım kullanarak Hacc'ı anlatmıştır.

7) İslâm'da Esas (İman-İnsan)

Şemseddin Yeşil bu kitabında dinin mâhiyetini, İslam'ı ve imanla insan

arasındaki ilişkiyi anlatmaya çalışmıştır. Müellif kitabına ilk önce dinin tarifini yaparak başlamıştır: *"Din ne demektir?*

Bu suâle çok ehemmiyet vermek gerekir. Bizde ' Din ne demektir?' diye sorulunca, hemen ekseriyet: 'Namaz kılmak, oruç tutmak'diye cevap verir.

Halbuki namaz kılmak, oruç tutmak dinin umdesi(prensibi)dir, din değildir.

Din: Bizim bu âleme nereden geldiğimizi, burada ne gibi vazifelerle mükellef (yapmaya mecbur) bulunduğumuzu ve bu âlemden sonra nereye gideceğimizi bildiren bir ilm-i çelil (yüksek bir ilim)dir.

Aslını, Rabbisini, meâdmı (âhiretini) bilmek aşkıdır. '[33]

Müellifimiz daha sonra bazı akli deliller getirerek insanın dine duyduğu ihtiyacı, İslâm'm güzelliklerini ve amacını anlatmış ve insanları müslüman olmaya dâvet etmiştir.

8) Besmelenin Esrarı ve RUH NEDİR

Müellif bu kitapta ilk önce besmeleyi açıklamış, içerisinde geçen Allah'm rahman ve rahim sıfatlarını genişleterek anlatmıştır. Daha sonra da ruhla ilgili bilgi vermiştir. Bu kitabın ilk kırk sayfasını besmele bölümü ve ardından da yirmi sayfasını ruh bölümü oluşturmaktadır.

9) Zirve-i Tevhid, Saadet Yolu (ilmihal)

Yeşil bu kitabında îtikad ve ibâdet konularında bilgi vermiştir. Kitabında otuz üç soru sormuş ve bu sorulara kendisi cevap vermiştir. Müellifimizin bu eseri 56 sayfalık küçük bir kitap halindedir.

---

[33] Yeşil, Şemseddin, *İslâmda Esas (İmân-însan),* Yaylacık Mtbs, İstanbul, 1991, s. 6-7

10) İslâm'da Nikâh

Şemseddin Yeşil'in talebelerinden Ali Sümbül, Şemseddin Yeşil'in ailenin korunmasına çok büyük önem verdiğini belirtmektedir. Şemseddin Yeşil te'lif ettiği diğer kitaplarında ve çıkardığı mecmua ve gazetesinde, bu konuyu her zaman ele almış ve âile birliğinin sağlanması için İslâm'm koyduğu kurallara uyulması gerektiğini vurgulamaya çalışmıştır. Şemseddin Yeşil, âilenin korunmasıyla ilgili olarak hazırladığı bu kitabını, üç bölüme ayırmıştır. Birinci bölümde İnsan-Kadın konusunu incelemiştir. İlk olarak insanın Allah tarafından yaratılışından bahsetmiş daha sonra da kadının yaratılışını anlatmıştır.

"Ve nefahtü fihi min ruhi" sırrına mazhar olan, ya 'ni nefhâ-i İlâhi ile şâir sınıftan mümtaz kılman bu insan, rabbisine kavuşmak aslı ile mücehhez kılındı.

Cenâb-ı Hak rûh-i küllisinden, insanı, nefhâ-i ruh ile tekrim ederek onda aslına karşı bir meyl-i iştiyâki hâsıl etti. Onun için beşerin fıtratında aslına kavuşmak aşkı vardır. Bu cibillîdir. Ve ismin koyamadığı bütün muhabbetlet hakikatte Allah 'adır.

Âdem nasıl mazhar-ı Hak olup Hakk 'a şevk ile muhabbet ettiyse, cenâb-ı Hakk 'm Âdem 'e şevki daha eşed oldu.

Cenâb-ı Hak âdem'i nasıl kendisine müştak kılıp, kendisine delil kıldığı gibi, Âdem'e delil olmak üzere, âdem'den mer'eyi, ya'ni kadını halk etti.Ve kadın erkeğin cüz'ü olup, erkeğe delil kılındı. Âdem kendisini mer'ede müşâhede etti. Âddem'in recüliyyeti ve sıfat-ı fi 'liyye ile ittisaf-ı ma 'rifetine Havva mukaddime oldu. Havva olmasaydı, Âdem bu sıfatla zahir olmaz idi. "[34]

Şemseddin Yeşil daha sonra evlenmenin öneminden bahsetmiştir. İslâm'da

'"Yeşil, Şemseddin, *İslâm 'da Nikah,* Yaylacık Mtbs, 7.Bsk, İstanbul 1996, s. 14-15

evlenmenin gayesinin, şehevî arzuların tatmini değil yeni nesiller yetiştirmek olduğunu vurgulamıştır.

Şemseddin Yeşil kitabının ikinci bölümünde, kızların neden evlenme çağından önce evlendiklerini, evlenenlerin de neden çabuk boşandıklarım ve en önemli mevzu olarak ele aldığı kadınların İslâm'daki konumunu anlatmıştır.

Müellifimiz kitabının üçüncü bölümünde Müebbet İstikbâl başlığıyla insanın, ebedî kurtuluşunu kazanabilmesi için yapması gereken davranıştan anlatmıştır.

11) İman Küfür

Müellif bu kitabında iman ve küfrü tanıtmaya, insanın neden küfür yerine imam tercih etmesi gerektiğini vurgulamaya çalışmıştır.

"İki âlemde huzûr ile yaşamak ve aslına kavuşmak istersen; Sâni-i Zülcelâl'ine nisbet tedârik et. Bu nisbete ise îmân denir.

Filhakika îmân, bir intisabdır. İnsanda olan İlâhî sıfatlar ve Râbbânî isimlerin nakışlan; îmân ile tezâhûr eder ve büyük bir kıymet alır.

İmânın zıddı olan küfür de o nisbeti kat 'eder.

Ya'ni küfür; kulun, Allah'a olan nisbetini kopanr. O kimsenin kıymeti yalnız madde i'tibânyle olur. Madde ise fâni, geçici, muvakkat bir hayat bahşettiğinden kıymeti, hiç hükmündedir. '[35]

Müellifin bu eseri otuz üç sayfadan meydana gelmektedir.

12) Allah'a Nasıl Münâcat'da Bulunmalı

---

[35] Yeşil, Şemseddin, *İmân Küfür,* Yaylacık Mtbs, İstanbul 1991, s. 6-7

Müellifimiz bu kitabında Allah’a nasıl dua edileceğini anlatmıştır. İlk önce duanın kısımlarım açıklamış daha sonra da Hz. Eyyüb’ün içinde bulunduğu zor durumda Allah’a dua etmesini misal vererek, inanan insanın Allah’tan dua yoluyla yardım istemesi gerektiğini belirtmiştir. Müellifimizin bu eseri yirmi beş sayfadan meydana gelen bir risale şeklindedir.

13) Varını Allah’a Sat!

Şemseddin Yeşil’in bu eseri bir kitaptan daha çok bir risale şeklindedir. Bu eser, 18 sayfadan oluşmaktadır. Bu kitapta müellifimiz, insanoğlunun nasıl, neden yaratıldığı ve sonunun nasıl olacağı açıklamaya çalışılarak insanın iki cihanda da kurtuluşa erebilmesi için Allah’m emirlerine boyun eğmesi gerektiği vurgulamıştır.

14) Divân’ül Huteb, İslam’ın Rûhunu, Kâinatın Gidişini Bildiren HUTBELERİM

Müellif bu kitabına ilk önce Cuma Namazıyla ilgili bilgi vermektedir. Cuma namazının Müslümanlara neden farz olduğunu, namazın kaç rekat olduğunu ve namazının kılınış şeklini anlatmaktadır. Müellif verdiği bir dipnotta ise cuma namazın kaç rekat olduğu konusunda şu açıklamayı yapmaktadır:

“Asıl Cum'a namazı: Dört rek'at ilk sünnet, iki rek’at farz, dört rek'at da son sünnet olmak üzere hepsi on rek'atdır. (Zuhr-ı âhır) denilen ya’ni eğer Cum’a namazı kabûl olunmamış ise yâhuı sıhhatinde bir bozulduk olmuş ise... diye kılınan ve altı rek'at olan namaz, Asr-ı Se 'adet 'de ve Hulefâ-i Râşidîn devirlerinde kılmmadığı gibi, İmâm-ı A'zam ile İmam-ı Muhammed ve İmam-ı Yusuf taraflarından naldedilmediğinden bu hesaba katılmadı. Zira cum 'a namazı Asr-ı Seâdet 'de nasıl kılınmışsa öyledir. Şekk ve şübhe ile namaz olmaz ’[36]

Şemseddin Yeşil bu bilgileri verdikten sonra çeşitli konularda kendisinin

---

[36] Yeşil, Şemseddin, *Divânu ’l-Huteb HUTBELERİM,* Üçüncü Baskı, İstanbul 1994, s. 2

hazırladığı elli beş adet hutbesini vermektedir. Bu kitap, 400 sayfadan oluşmaktadır.

15) Hz. İsa'nın Huzurunda Metropolide Cevab

Şemseddin Yeşil bu kitabım, Metropolit Yakovos'un yazmış olduğu "Nurlu Ufuklar" adlı kitabına reddiye olarak yazmıştır. Metropolid Yakovos kitabında; Kur'an'a "ahenksiz", Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem'e "zorba" ve Müslümanlara da "Yahudi Azmanı" diye iftirâ atmıştır. Bunun üzerine Şemseddin Yeşil de Metropolid'e bu kitabı ile cevap vermiştir. Ayrıca Şemseddin Yeşil bu konuyu İslâmiyet Gazetesinde de işlemiştir.

Metropolid Yakovos'un İslâmiyet'i eleştirdiği ve Şemseddin Yeşil'in cevap verdiği konular arasında şu başlıklar yer almaktadır:

"Tevrat ve İncil Allah'ın sahih kelâmı olmasına rağmen İslâm Ulemâsı Kur'an'a gösterdikleri ihtimamı bu iki kitaba göstermemişlerdir"; "Kur'an, Mukaddes Kitapların yanında ahenksizdir"; Hz. Peygamber için "Mukaddes Kitaplarda peygamberler için gösterilen vasıfları kendi şahsında cem etmiştir" ve "İnsanları Müslüman olmaları için zorlamıştır, zorba bir insandır"; Müslümanlar için de "Yahudi Rafizisidir"ler demiş, Şemseddin Yeşil de, bu iftiralan geniş bir şekilde ele alarak boşa çıkarmıştır. Kitap 144 sayfadan oluşmaktadır.

16) Amerikalıların Suallerine Cevaplar

Şemseddin Yeşil bu kitabında Amerikalı bir avukata sorduğu 23 soruyu cevaplamıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı, Amerikalı avukata sorduğu bu 23 soruyu cevaplamış fakat Şemseddin Yeşil bu cevapların yeterli olmadığı düşüncesiyle kendisinden bir istekte bulunulmadığı halde bu sorulan tekrar cevaplamıştır. Amerikalı avukata sorduğu ve Şemseddin Yeşil'in cevapladığı sorular arasında şu konular yer almaktadır; İslâmiyet'e Göre Allah İnancı, Hz. İsâ'nın Konumu, Cennet ve

Cehennem, Bu Dünyaya Gelmeden Önceki Hayat, Ruhu’l-Kuds, Hayr ve Şerr, İnsanın Menşei, Mu’cizeler. Bu kitab 163 sayfadan oluşmaktadır.

17) Dinsizlere Cevaplar

Müellifimiz bu küçük kitabı 1955 yılında orta öğretimde din derslerinin okutulmasına karşı çıkanlara cevap vermek amacıyla yazmıştır. Bu kitabında müellif, dinin gerekli olduğunu vurgulamış özellikle de Türk Milletinin yükselmesinde İslam Dininin ne kadar büyük bir rol üstlendiğini belirtmeye çalışmıştır.

18) Kitabü’t- Tasavvuf

Müellifimiz bu kitabında ilk önce bütün yönleriyle tasavvufu anlatmıştır. Anlatmaya çalıştığı konular arasında Tasavvufun Mahiyeti, Tasavvufa Göre Âlem, İnsan, İlim-İrfan-Ma’rifet, İlme’l-Yakîn, Ayne’l-Yakîn, Fenâ, Zâhir-Bâtin gibi konular yer almaktadır. Müellifimiz daha sonra da Mevlânâ’ya itiraz edenlere cevap verebilmek amacıyla Hz. Mevlânâ’dan yaptığı alıntılar yer almaktadır.

19) Dünya Gidişine Kur’an Ne Diyor

Müellif bu kitabım da, diğer kitablannda yaptığı gibi iki bölüme ayırmıştır. Birinci bölümde Kur’an’ın konularım anlatmaya çalışmış daha sonra da Kur’an’dan bazı âyetler çerçevesinde bugün ki insanlığın yaptığı hataları ortaya koymuştur. Son olarak da, doğru yolu bulmak isteyenlerin sarılması gereken tek kitabın Kur’an-ı Kerim olduğunu vurgulamıştır.

20) Cennet Cehennem

Müellif bu kitabında cennet ve cehennemi iki şekilde anlatmaktadır. Birinci cennet ve cehennem, Allah'ın yaratmış olduğu; ikinci cennet ve cehennemde kişinin içinde bulunduğu ruhsal durumuyla ilgili olan cennet ve cehennemdir. Müellifimiz,

Cenâb-ı Hakk'm yarattığım belirttiği cennet ve cehennemin şu an için mevcut olduğunu belirtmektedir:

"Maddî, ma'nevi mevcud olup, göz ile görülmeleri, el ile tutulmaları da mümkündür.

Evet Cennet, Cehennem mevzu'u, söylediğimiz gibi: Semâvâtm fevkinde, Ar fin tahtında mahlûk ve mevcud, ma 'nen ve maddeten hissedilmesi mümkündür. "[37]

Müellifimiz daha sonra cennet ve cehennemi tasavvufî bir şekilde anlatmıştır. Daha sonra da kişinin iç haliyle ilgili olan cennet ve cehennemden bahsetmiştir.

Şemseddin Yeşil'in yazmış olduğu eserlerin yanında Yüksek Ahlak Derneğinde yaptığı konuşmalar da bulunmaktadır. Şemseddin Yeşil'in müritleri, o günkü konferansları teybe almışlar ve her hafta pazar günü Şemseddin Yeşil'in kasetlerden konferansım dinlemektedirler. Ayrıca Şemseddin Yeşil'in talebeleri, Hz. Peygamber'in soyundan gelen Zeytinburnu'nda metfun bulunan Seyyıd Nizâm camiinde, Hz. Hüseyin'in şehit edildiği gün olan Muharrem ayının 10. günü, Hz. Hüseyin ve Şemseddin Yeşil için mevlit okutmaktadırlar. Mevlitten sonra da Şemseddin Yeşil'in kabrini topluca ziyaret etmektedirler.

Cemaleddin Kapında Kıtmirindir

Şeyhulislam Cemaleddin Efendi'nin ulaşabildiğimiz bir diğer şiiri de Peygamber Efendimiz(salla'llâhü aleyhi ve sellem)e yazdığı bir Naat-ı Şerif'dir. Bu Naat-ı Şerif,

---

[37] Yeşil, Şemseddin, *Cennet Cehennem,* Yaylacık Mtb, İstanbul 1996, s. 2

196 Bilgilik

Süheyl Ünver'in "Hatıra Defteri"nin kırk birinci sahifesinde Cemaleddin Efendi'nin kendi hattıyla birlikte yer almaktadır. Şiirin yanına Süheyl Ünver kendi el yazısı ile "*Sahib-i Naat, Şeyhülislam-ı esbak Cemaleddin Efendi hazretlerinin hatt-ı dest-i âlileridir*" yazmıştır. Cemaleddin Efendi'nin bu şiirini 1991 senesinde İhsan Süreyya Sırma, İslâmi Edebiyat Dergisi'nde neşretmiştir.

Şiir şöyledir:

"Zuhura geldi nurunla bu alem ya Resulallah

Ayan oldu seninle kenz-i mübhem ya Resulallah

Cemal-i Hakk'a mirat oldu nurun âferîneşde,

O nurun aks-i zılli oldu Âdem ya Resulallah

O nur etti Safiyullah'ı mescud -ı melaik hem,

Onunla oldu evladı mükerrem ya Resulallah

Bu tekrime sebep hep nusha-i kübray-ı zatındır,

Ki onda müncelidir sırr-ı a'zam ya Resulallah

Risalet mevkebinde enbiya hep pişdarındır,

Sen oldun hatemiyetle mufahham ya Resulallah

Şifabahş oldu merzaya hem ihyay-i kulub etti,

Kudumun müjdesiyle İbn-i Meryem ya Resulallah

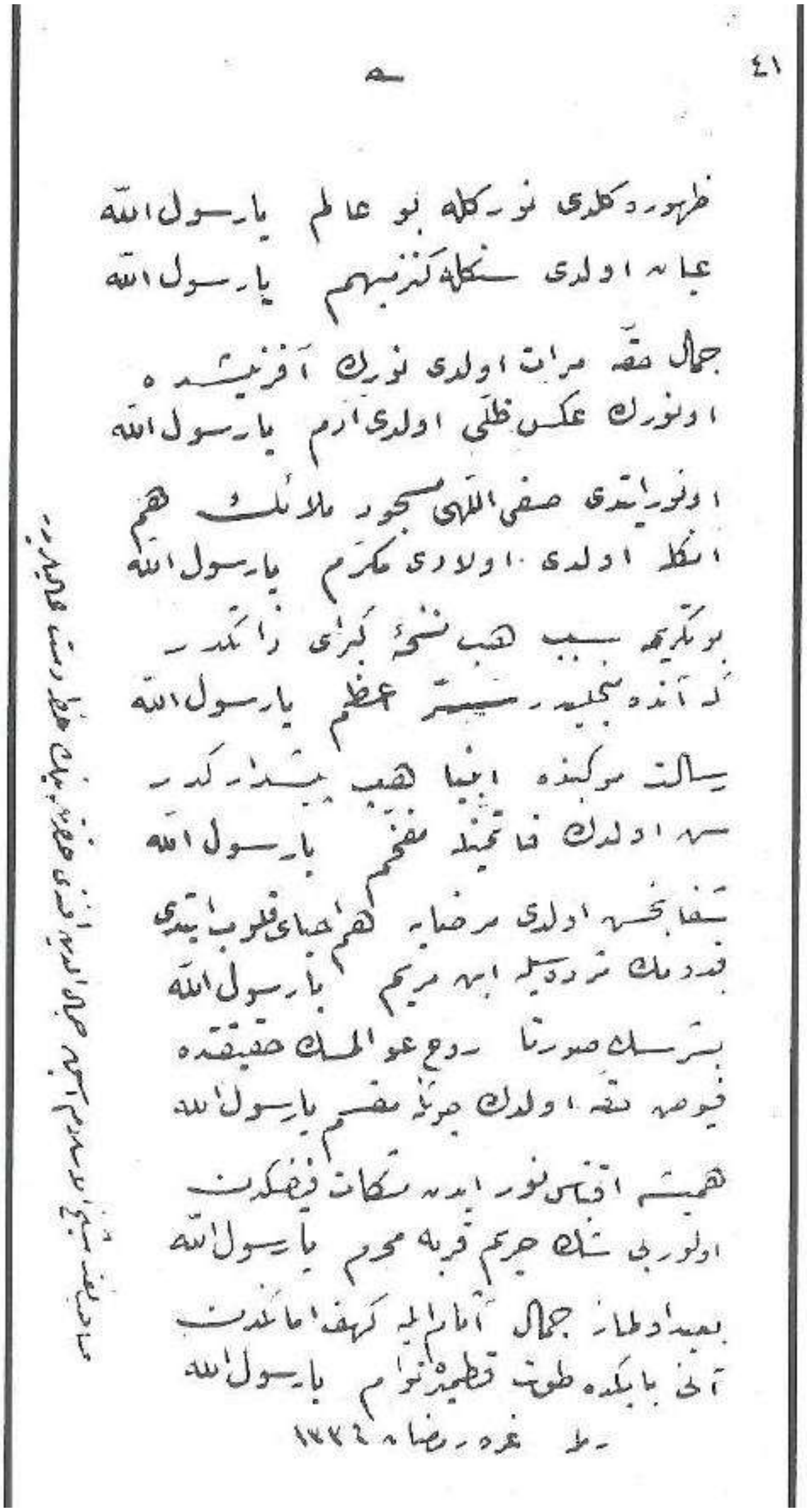
Hemişe iktibas-ı nur ettin mişkat-i feyzinden

Olur bi şek harim kurb’a muharrem ya Resulallah

Ba’id olmaz Cemâl âsâm ile kehf-i amânından,

Onu yanında tut kıtmîre tev’em ya Resulallah.

Gurre-i Ramazan 1334”

Cemaleddin Efendi'nin kendi el yazıyla yazdığı bir "Naat-ı Şerif"

Cemaleddin Efendi, ulaşabildiğimiz bu iki şiirinden anlaşıldığı kadarıyla "*Cemâl*" mahlasını kullanmaktadır. İlk şiirinde "*İlahi Aşk*", ikinci şiirinde de "*Peygamber*

Aşkı'nı mevzuu edindiğini gördüğümüz Cemaleddin Efendi'nin bu şiirlerini pek yaymamış olmasını da belki tevazu ve samimiyetine vermek mümkündür.

Kaynak: İhsan Süreyya Sırma "Şeyhülislam Cemaleddin Efendi'nin Bir Na't-ı Şerifi" İslami Edebiyat Dergisi, sayı 12, İstanbul, 1991.

Kur'ân-ı Kerim'in Arapça Olma Nedeni

Arap toplumları şiiri, daima hayatlarının bir parçası olarak düşünmüşler, onu tasvir ederken en güzel ve paha biçilmez ipekli kumaşlardan üretilmiş rengârenk nakışlı elbiselere benzetmişlerdir.

Arap Edebiyatı alanında bir otorite olarak kabul edilen el-Câhiz (767- 869), Hz. Ömer (ö. 644)'in şiir hakkındaki düşüncesini şöyle rivayet etmiştir:

"Arap toplumunda en iyi sanat, ihtiyaç duyulduğunda kişinin söyleyebildiği birkaç beyittir."

Hattâ el-Câhiz, şiir hakkındaki bu düşüncelerinde o kadar ileri gitmiştir ki o, şiirin sadece Araplara özgü bir meziyet olduğunu, diğer milletlerin şiiri bilmediklerini ve bu kabiliyetten yoksun olduklarını iddia etmiştir. *

* el-Câhız, 'Amr b. el-Bahr, el-Hayevân, I-VIII, thk. 'Abdu's-Selâm Hârûn, Mustafâ el-Bâbî el-Halebî, Kahire 1948, I, 60.; Adonis, Arap Poetikası, çev. Emrullah İşler, Yapı Kredi Yay., İstanbul 2004, s. 38.

Sen İse Yalnızsın, Yalnızdın, Ey Yalnız!

Mahmûd Dervîş (1941-2008)

جدارية

أَيُّها المَوت اِنتَظِرني عِند باب

البَحر في مَقهى الرُّومانسِيينَ. لَم

أَرجِع وَ قَد طاشَت سِهامُك مَرّة

إِلّا لِأُوَدعَ داخِلي في خارِجي،

وأُوَزعَ القَمح الَّذي امتَلات به روحي

عَلَى الشَّحرور حَطَّ عَلَى يَدَيّ وَ كاهلي،

و أُوَدعَ الأَرض الَّتي تَمتَصُّني مِلحا وَ تَنشرُني

حَشيشا لِلحِصان وَ لِلغَزالة فانتَظِرني

رَيثَما أُنهي زِيارَتي القَصيّرة لِلمَكان وَ لِلزَّمان،

ولا تُصَدقني أَعودُ وَ لا أَعودُ

!وأَقولُ: شُكرا لِلحَياة

ولم أَكُن حَيّ ا وَ لا مَيتا

ووَحدَ ك كُنتَ وَ حدَك يا وَ حيد

Mural

Ey ölüm, bekle beni denizin kapısında

Romantiklerin kahvehanesinde

Sırf dışımdaki içime veda etmek için döndüm

Okların bir kez ıskalamışken

Ve dağıtmak için ruhumu dolduran buğdayı

Ellerime ve omzuma konan karatavuğa

Veda etmek için beni tuz şeklinde emen toprağa

Beni ata ve ceylana ot olarak dağıtan.

Bekle beni kısa ziyaretimi bitireyim mekâna ve zamana

Bana güvenme belki dönerim, belki dönmem

Ve diyorum ki teşekkürler hayat

Ne diriydim ben ne de ölü

Sen ise yalnızsın, yalnızdın, ey yalnız!

*Dervîş, Mahmûd, Cidâriyye, Riyad er-Rayyes li'l-Kutub ve'n-Neşr, Beyrut 2001, s. 30.; Şiirin tercümesinden faydalanılmıştır. Bkz. Dervîş, Mahmûd, Mural, çev. Mehmet Hakkı Suçin, Kırmızı Yay., İstanbul 2015, s. 70.

Ateşin

Bachelard, ateşin insanlar tarafından bir güç olarak nasıl algılandığını şu sözlerle ifade eder:

"İnsan zihninin derinliğine düşündüğü ilk nesnenin ilk olgunun kesinlikle ateş olduğuna eminiz, bu yüzden olgunun birincil etkeni ateştir. Gerçekte ancak görüntü değiştiren bir dünyanın varlığı karşısında bir olgular dünyasından bir görüntüler dünyasından söz edilebilir. Yalnızca ateşin yarattığı değişimler derin, çarpıcı, hızlı, şaşırtıcı ve kesin değişimlerdir. Ateşin yol açtığı değişimler özde değişimlerdir. Ateşin yaladığı bir şey insanın ağzında ayrı bir tat bırakır. Ateş, bir şeyin üstüne düşünce giderilemez bir renk bırakır, ateşin sevdiği okşadığı takındığı bir şey anılar edinmiş masumluğunu yitirmiştir. Ateşle her şey değişir insan her şeyin değişmesini isteyince ateşe çağrıda bulunur."

* Bachelard, Ateşin Tinçözümlemesi, s. 61.

Leylamın Şehri

Nizar Kabbânî'den

"Şehirler kadınlar gibidir. Her birinin bir kişiliği, kokusu ve tadı vardır. Dilsiz, geveze, sakin, sessiz, asabi, hoş, kötü, masum ve ahlaksız şehirler vardır… Bana şiir sunan

*şehirlere paha biçemiyorum, içimdeki şiir ateşini her gün tutuşturan, kalbimi ve parmaklarımı kırağının güzelliğiyle kuşatan şehirler vardır… Londra bana pek çok şiir verdi, Madrid, Beyrut ve Şam da öyle…"**

*Kabbânî, el-A'mâlu'n-Nesriyye, VIII, 550.; Keskin, Şiirin Gâlip, Aşkın Devrik Kralı, s. 145.;

القدس

بكيت.. حتى انتهت الدموع
صليت.. حتى ذابت الشموع
ركعت.. حتى ملني الركوع
سألت عن محمد، فيك وعن يسوع
يا قدس، يا مدينة تفوح أنبياء
يا أقصر الدروب بين الأرض والسماء
يا قدس، يا منارة الشرائع
يا طفلةً جميلةً محروقة الأصابع
حزينةٌ عيناك، يا مدينة البتول
يا واحةً ظليلةً مر بها الرسول
حزينةٌ حجارة الشوارع
حزينةٌ مآذن الجوامع
يا قدس، يا جميلةً تلتف بالسواد
من يقرع الأجراس في كنيسة القيامة؟
..صبيحة الآحاد
من يحمل الألعاب للأولاد؟
..في ليلة الميلاد
يا قدس، يا مدينة الأحزان
يا دمعةً كبيرةً تجول في الأجفان
من يوقف العدوان؟
عليك، يا لؤلؤة الأديان
من يغسل الدماء عن حجارة الجدران؟
من ينقذ الإنجيل؟
من ينقذ القرآن؟
من ينقذ المسيح ممن قتلوا المسيح؟
من ينقذ الإنسان؟
يا قدس.. يا مدينتي

يا قدس.. يا حبيبتي
غداً.. غداً.. سيزهر الليمون
وتفرح السنابل الخضراء والزيتون
وتضحك العيون..
وترجع الحمائم المهاجرة..
إلى السقوف الطاهره
ويرجع الأطفال يلعبون
ويلتقي الآباء والبنون
على رباك الزاهرة..
يا بلدي..
يا بلد السلام والزيتون

Kudüs

…

Ey Kudüs, ey sokakların feneri

Ey parmakları yanık güzel çocuk

Ey şehirlerin en şereflisi, gözlerin hüzünlü

Ey Resûlullah'ın uğradığı gölgeli vahâ

Hüzünlüdür yollarının taşları

Hüzünlüdür camilerinin minareleri

Ey Kudüs, siyaha bürünen şehir

…

Ey Kudüs, ey hüzünler şehri

Ey göz kapaklarında gezinen büyük gözyaşı…

Kabbânî, el-A‘mâlu’s-Siyâsiyye, III, 161.

Yanmış Mektuplar/الرسائل المحترقة

أحقاً رسالاتي إليك تمزقت
وهن حبيباتي .. وهن روائعي
أأنكر ما فيهن ؟ لا يا صديقتي
عليهن أسلوبي .. عليهن طابعي
عليهن أحداقي ، وزرقة أعيني
وروعة أسحاري وسحر مطالعي
حروفي .. سفيراتي .. مرايا خواطري
وأطيب طيب في زوايا المخادع
وأجمل ما غنيت .. ما طرزت يد
وأكرم ما أعطت أنامل صانع
بأعصاب أعصابي .. رسمت حروفها
وأطعمتها من صحتي ، من مدامعي
وأنفقت أيامي .. أصوغ سطورها
بدقة مثال ، وأشواق راكع
أجيبي .. أجيبي .. ما مصير رسائلي
.. فإني مذ ضيعتها ألف ضائع
ألم تترك النيران منها بقية
ألم ينج حتى مقطع من مقاطعي ؟
حصيلة عام .. تنتهي في دقائق
وتلتهم النيران كل مزارعي
وتذهب أوراقي التي استهلكت دمي
فلا رجع موال .. ولا صوت زارع
أمطعمة النيران .. أحلى رسائلي
جمالك ماذا كان ؟ لولا روائعي
فثغرك بعض من أناقة أحرفي
وصدرك بعض من عويل زوابعي

أنا بعض هذا الحبر .. ما عدت ذاكراً
حدود حروفي من حدود أصابعي

Yanmış Mektuplar

...

Cevap ver bana... Ne oldu mektuplarıma?

Onları kaybettiğimden beri, bin kez kayboldum sanki

Ateşler geriye bir şey bırakmadı mı ondan?

Bir parçası bile kurtulmadı mı onlardan?

Koskoca bir yılın ürünü dakikada bitiyor,

Ateşler tüm tarlalarımı yutuyor,

Kanımı tüketen kâğıtlarım gidiyor,

Artık ne türkülerin yankısı var ne de çiftçinin sesi

Kabbânî, Habîbetî, s. 23. ; Kabbânî, Gözlerinin Mavi Limanında, s. 38.

رسالة من تحت الماء

إن كنت صديقي.. ساعدني
..كي أرحل عنك
أو كنت حبيبي.. ساعدني
كي أشفى منك
لو أني أعرف أن الحب خطيرٌ جداً
ما أحببت
لو أني أعرف أن البحر عميقٌ جداً
..ما أبحرت

لو أني أعرف خاتمتي

...ما كنت بدأت

إشتقت إليك.. فعلمني

أن لا أشتاق

علمني

كيف أقص جذور هواك من الأعماق

علمني

كيف تموت الدمعة في الأحداق

علمني

كيف يموت القلب وتنتحر الأشواق

*

إن كنت نبياً .. خلصني

..من هذا السحر

من هذا الكفر

حبك كالكفر.. فطهرني

..من هذا الكفر

إن كنت قوياً.. أخرجني

..من هذا اليم

فأنا لا أعرف فن العوم

الموج الأزرق في عينيك.. يجرجرني نحو الأعمق

وأنا ما عندي تجربةٌ

..في الحب.. ولا عندي زورق

إن كنت أعز عليك ..

فخذ بيدي

فأنا عاشقةٌ من رأسي .. حتى قدمي

..إني أتنفس تحت الماء

..إني أغرق

..أغرق

أغرق..

Suyun Altından Bir Mektup

...

Seni özledim, öğret bana özlememeyi

Öğret bana,

Aşkının köklerini nasıl koparayım derinlerden,

Öğret bana,

Nasıl ölür gözyaşı kirpiklerde,

Öğret bana,

Kalp nasıl ölür, arzular nasıl intihar eder

...

Tut elimi, aşığım tepemden tırnağıma kadar,

Suyun altında nefes alıyorum,

Batıyor, Batıyor, Batıyorum...

Kabbânî, Kasâid Mutevahhişe, s.15.; Şiirin tercümesinden faydalanılmıştır. Bkz. Kabbânî, Gözlerinin Mavi Limanında, s. 83.

نـهر الأحزان

عيناك كنهري أحـزان

نهري موسيقى.. حملاني

لوراء، وراء الأزمـان

نهري موسيقى قد ضاعا

سيدتي.. ثم أضاعـاني

الدمع الأسود فوقهما

يتساقط أنغام بيـان

208 Bilgilik

عيناك وتبغي وكحولي

والقدح العاشر أعماني

وأنا في المقعد محترقٌ

نيراني تأكل نيراني

أأقول أحبك يا قمري؟

آهٍ لو كان بإمكاني

فأنا لا أملك في الدنيا

إلا عينيك وأحزاني

سفني في المرفأ باكيةٌ

تتمزق فوق الخلجان

ومصيري الأصفر حطمني

حطم في صدري إيماني

أأسافر دونك ليلكتي؟

يا ظل الله بأجفاني

يا صيفي الأخضر ياشمسي

يا أجمل.. أجمل ألواني

هل أرحل عنك وقصتنا

أحلى من عودة نيسان؟

أحلى من زهرة غاردينيا

في عتمة شعرٍ إسباني

يا حبي الأوحد.. لا تبكي

فدموعك تحفر وجداني

إني لا أملك في الدنيا

إلا عينيك ..و أحزاني

أأقول أحبك يا قمري ؟

آهٍ لو كان بإمكاني

فأنا إنسانٌ مفقودٌ

لا أعرف في الأرض مكاني

ضيعني دربي.. ضيعني

إسمي.. ضيعني عنواني

تاريخي! ما لي تاريخٌ

إني نسيان النسيان

إني مرساةٌ لا ترسو

جرحٌ بملامح إنسان

ماذا أعطيك؟ أجيبيني

قلقي؟ إلحادي؟ غثياني

ماذا أعطيك سوى قدرٍ

يرقص في كف الشيطان

أنا ألف أحبك.. فابتعدي

عني.. عن ناري ودخاني

فأنا لا أملك في الدنيا

إلا عينيك... وأحزاني

Hüzünler Nehri

…

Kayıp bir insanım ben

Bilmiyorum yerimi dünyada

Yolum beni kaybetti artık

İsmim, adresim kaybetmiştir beni

Geçmişim mi? Bir geçmişim yok ki,

Unutulmuşların unutulmuşuyum ben,

Bir çapayım hiç demir atmayan,

İnsanların çehresinde bir yarayım

Ne verebilirim sana? Cevap ver!

Kederimi mi? İnkârımı mı? Mide bulantılarımı mı?

Ne verebilirim sana?

Şeytanın avuçlarında dans eden kaderimden başka

Kabbânî, Ahlâ Kasâidî, s. 8.

Şehadet Ederim Ki Yoktur Senden Başka Hiçbir Kadın

أشهد أن لا أمرأه إلا أنت

أشهد أن لا امرأةً

أتقنت اللعبة إلا أنت

واحتملت حماقتي

عشرة أعوام كما احتملت

واصطبرت على جنوني مثلما صبرت

وقلمت أظافري

ورتبت دفاتري

وأدخلتني روضة الأطفال

.. إلا أنت

2

أشهد أن لا امرأةً

تشبهني كصورة زيتية

في الفكر والسلوك إلا أنت

والعقل والجنون إلا أنت

والملل السريع

والتعلق السريع

.. إلا أنت

أشهد أن لا امرأةً

قد أخذت من اهتمامي

نصف ما أخذت

واستعمرتني مثلما فعلت

وحررتني مثلما فعلت

3

أشهد أن لا امرأةً

تعاملت معي كطفل عمره شهران

.. إلا أنت

وقدمت لي لبن العصفور

والأزهار والألعاب

.. إلا أنت

أشهد أن لا امرأةً

كانت معي كريمة كالبحر

راقية كالشعر

ودللتني مثلما فعلت

وأفسدتني مثلما فعلت

أشهد أن لا امرأة

قد جعلت طفولتي

تمتد للخمسين .. إلا أنت

4

أشهد أن لا امرأةً

تقدرأن تقول إنها النساء .. إلا أنت

وإن في سرتها

مركز هذا الكون

أشهد أن لا امرأةً

تتبعها الأشجار عندما تسير

إلا أنت ..

ويشرب الحمام من مياه جسمها الثلجي

إلا أنت ..

وتأكل الخراف من حشيش إبطها الصيفي

إلا أنت

أشهد أن لا امرأةً

إختصرت بكلمتين قصة الأنوثة

وحرضت رجولتي علي

إلا أنت ..

5

أشهد أن لا امرأةً

توقف الزمان عند نهدها الأيمن

إلا أنت ..

وقامت الثورات من سفوح نهدها الأيسر

إلا أنت ..

أشهد أن لا امرأةً

قد غيرت شرائع العالم إلا أنت

وغيرت

خريطة الحلال والحرام

.. إلا أنت

6

أشهد أن لا امرأةً

تجتاحني في لحظات العشق كالزلزال

تحرقني .. تغرقني

تشعلني .. تطفئني

تكسرني نصفين كالهلال

أشهد أن لا امرأةً

تحتل نفسي أطول احتلال

وأسعد احتلال

تزرعني

وردا دمشقيا

ونعناعا

وبرتقال

يا امرأة

اترك تحت شعرها أسئلتي

ولم تجب يوما على سؤال

يا امرأة هي اللغات كلها

لكنها

تلمس بالذهن ولا تقال

7

أيتها البحرية العينين

والشمعية اليدين

والرائعة الحضور

أيتها البيضاء كالفضة

والملساء كالبلور

أشهد أن لا امرأةً

على محيط خصرها . .تجتمع العصور

وألف ألف كوكب يدور

أشهد أن لا امرأةً .. غيرك يا حبيبتي

على ذراعيها تربى أول الذكور

وآخر الذكور

8

أيتها اللماحة الشفافة

العادلة الجميلة

أيتها الشهية البهية

الدائمة الطفوله

أشهد أن لا امرأةً

تحررت من حكم أهل الكهف إلا أنت

وكسرت أصنامهم

وبددت أوهامهم

وأسقطت سلطة أهل الكهف إلا أنت

أشهد أن لا امرأة

إستقبلت بصدرها خناجر القبيلة

واعتبرت حبي لها

خلاصة الفضيله

9

أشهد أن لا امرأةً

جاءت تماما مثلما انتظرت

وجاء طول شعرها أطول مما شئت أو حلمت

وجاء شكل نهدها

مطابقا لكل ما خططت أو رسمت

أشهد أن لا امرأةً

تخرج من سحب الدخان .. إن دخنت

تطير كالحمامة البيضاء في فكري .. إذا فكرت

يا امرأة ..كتبت عنها كتبا بحالها

لكنها برغم شعري كله

قد بقيت .. أجمل من جميع ما كتبت

10

أشهد أن لا امرأةً

مارست الحب معي بمنتهى الحضاره

وأخرجتني من غبار العالم الثالث

إلا أنت

أشهد أن لا امرأةً

قبلك حلت عقدي

وثقفت لي جسدي

وحاورته مثلما تحاور القيثاره

أشهد أن لا امرأةً

.. إلا أنت

.. إلا أنت

.. إلا أنت

Şehadet Ederim Ki Yoktur Senden Başka Hiçbir Kadın

...

Şehadet ederim ki yoktur senden başka hiçbir kadın

Yürüdüğünde peşinden ağaçların yürüdüğü

Kar gibi teninden, güvercinlerin su içtiği...

...

Sen ey,

Saçlarının altına sorularımı bıraktığım,

Ama onlara hiç cevap vermediğin

Kendisi bütün diller olan ey kadın

Zihinle dokunulan ama konuşulmayan

…

Şehadet ederim ki yoktur senden başka hiçbir kadın

Belinin okyanuslarında asırların toplandığı,

Ve binlerce yıldızın etrafında döndüğü…

Kabbânî, Nizâr, Eşhedu en Lâ İmrae İllâ Enti, s. 7.

القصيدة المتوحشة

أحبيني .. بلا عقد

وضيعي في خطوط يدي

أحبيني .. لأسبوع .. لأيام .. لساعات..

فلست أنا الذي يهتم بالأبد..

أنا تشرين .. شهر الريح،

والأمطار .. والبرد..

أنا تشرين فانسحقي

..كصاعقة على جسدي

.. أحبيني

..بكل توحش التتر

بكل حرارة الأدغال

كل شراسة المطر

..ولا تبقي ولا تذري

..ولا تتحضري أبدا

فقد سقطت على شفتيك

كل حضارة الحضر

..أحبيني

..كزلزال .. كموت غير منتظر

..وخلي نهدك المعجون

..بالكبريت والشرر

يهاجمني .. كذئب جائع خطر

.. وينهشني .. ويضربني

..كما الأمطار تضرب ساحل الجزر

أنا رجل بلا قدر

فكوني .. أنت لي قدري

..وأبقيني .. على نهديك

..مثل النقش في الحجر

***

..أحبيني .. ولا تتساءلي كيفا

ولا تتلعثمي خجلا

ولا تتساقطي خوفا

أحبيني .. بلا شكوى

أيشكو الغمد .. إذ يستقبل السيفا؟

..وكوني البحر والميناء

كوني الأرض والمنفى

وكوني الصحو والإعصار

..كوني اللين والعنفا

أحبيني .. بألف وألف أسلوب

..ولا تتكرري كالصيف

..إني أكره الصيفا

أحبيني .. وقوليها

لأرفض أن تحبيني بلا صوت

وأرفض أن أواري الحب

في قبر من الصمت

أحبيني .. بعيدا عن بلاد القهر والكبت

..بعيدا عن مدينتنا التي شبعت من الموت

..بعيدا عن تعصبها

..بعيدا عن تخشبها

أحبيني .. بعيدا عن مدينتنا

التي من يوم أن كانت

..إليها الحب لا يأتي

.. إليها الله .. لا يأتي

***

أحبيني .. ولا تخشي على قدميك

سيدتي - من الماء -

فلن تتعمدى امرأة

وجسمك خارج الماء

وشعرك خارج الماء

.. فنهدك .. بطة بيضاء

.. لا تحيا بلا ماء

أحبيني .. بطهري .. أو بأخطائي

بصحوي .. أو بأنوائي

.. وغطيني

.. أيا سقفا من الأزهار

.. يا غابات حناء

.. تعري

واسقطي مطرا

.. على عطشي وصحرائي

وذوبي في فمي .. كالشمع

وانعجني بأجزائي

تعري .. واشطري شفتي

إلى نصفين .. يا موسى بسيناء

Çılgın Kaside

Sev beni .. bağımız olmadan

...

Sev beni .. bir hafta .. günlerce .. saatlerce ..

..

Vücudumdaki bir şimşek gibi ..

Beni sev ..

...

Beni sev ..

Deprem gibi ... beklenmedik bir ölüm gibi ...

...

Ve bana vurdu .. ve bana vurdu ..

Yağmur adaların kıyılarına vurduğunda.

Ben kadersiz bir adamım

Sen benim kaderimsin

Ve beni göğüslerinde tut ..

Taşa kazır gibi ...

***

Sev beni .. ve nasıl olduğunu sorma ..

Ve utanç içinde kekeleme

Ve korkuya kapılma

Sev beni .. şikayet etmeden

...

Sev beni ... binlerce tarzda

Ve bunu yaz gibi tekrar etmeyin ..

Yazı hiç sevmem ..

Sev beni .. ve söyle

Beni sessiz sevmeyi reddetmek için

Aşkı göstermeyi reddediyorum

Bir sessizlik mezarında

Sev beni .. baskı ve baskı ülkelerinden uzak tut

Ölümle dolu şehrimizden uzakta ..

***

Susuz yaşamayın ..

Sev beni .. arınmamla ... ya da hatalarımla

Uyanıyorum .. ya da arkamı dönüyorum

Ve beni koru ..

Soyun!

Yağ üzerime yağmur olarak

Susuzluğuma ve çöllerime

Eri! Ağzımın içinde mum gibi

Parçalarımla yoğrul

Soyun! Dudaklarımı çatlat!

Ey Sina'daki Musa...

Kabbânî, Kasâid Mutevahhişe, s. 5.

Aşkın Kitabı

كتاب الحب

1

ما دمت يا عصفورتي الخضراء

حبيبتي

إذن .. فإن الله في السماء

2

تسألني حبيبتي :

ما الفرق ما بيني وما بين السما ؟

الفرق ما بينكما

أنك إن ضحكت يا حبيبتي

أنسى السما

3

الحب يا حبيبتي

قصيدة جميلة مكتوبة على القمر

الحب مرسوم على جميع أوراق الشجر

الحب منقوش على . .

ريش العصافير ، وحبات المطر

لكن أي امرأة في بلدي

إذا أحبت رجلا

ترمى بخمسين حجر

4

حين أنا سقطت في الحب

تغيرت . .

تغيرت مملكة الرب

صار الدجى ينام في معطفي

وتشرق الشمس من الغرب

5

يا رب قلبي لم يعد كافيا

لأن من أحبها .. تعادل الدنيا

فضع بصدري واحدا غيره

يكون في مساحة الدنيا

6

ما زلت تسألني عن عيد ميلادي

سجل لديك إذن .. ما أنت تجهله

تاريخ حبك لي .. تاريخ ميلادي

7

لو خرج المارد من قمقمه

وقال لي : لبيك

دقيقة واحدة لديك

تختار فيها كل ما تريده

من قطع الياقوت والزمرد

لاخترت عينيك .. بلا تردد

8

ذات العينين السوداوين

ذات العينين الصاحيتين الممطرتين

لا أطلب أبدا من ربي

إلا شيئين

أن يحفظ هاتين العينين

ويزيد بأيامي يومين

كي أكتب شعرا

في هاتين اللؤلؤتين

9

لو كنت يا صديقتي

بمستوى جنوني

رميت ما عليك من جواهر

وبعت ما لديك من أساور

و نمت في عيوني

10

أشكوك للسماء

أشكوك للسماء

كيف استطعت ، كيف ، أن تختصري

جميع ما في الكون من نساء

11

لأن كلام القواميس مات

لأن كلام المكاتيب مات

لأن كلام الروايات مات

أريد اكتشاف طريقة عشق

أحبك فيها .. بلا كلمات

12

أنا عنك ما أخبرتهم .. لكنهم

لمحوك تغتسلين في أحداقي

أنا عنك ما كلمتهم .. لكنهم

قرأوك في حبري وفي أوراقي

للحب رائحة .. وليس بوسعها

أن لا تفوح .. مزارع الدراق

13

أكره أن أحب مثل الناس

أكره أن أكتب مثل الناس

أود لو كان فمي كنيسة

وأحرفي أجراس . .

14

ذوبت في غرامك الأقلام

من أزرق .. وأحمر .. وأخضر . .

حتى انتهى الكلام

علقت حبي لك في أساور الحمام

ولم أكن أعرف يا حبيبتي

أن الهوى يطير كالحمام

15

عدي على أصابع اليدين ، ما يأتي

فأولا : حبيبتي أنت

وثانيا : حبيبتي أنت

وثالثا : حبيبتي أنت

ورابعا وخامسا

وسادسا وسباعا

وثامنا وتاسعا

وعاشرا . . حبيبتي أنت

16

حبك يا عميقة العينين

تطرف

تصوف

عبادة

حبك مثل الموت والولادة

صعب بأن يعاد مرتين

17

عشرين ألف امرأة أحببت

عشرين ألف امرأة جربت

وعندما التقيت فيك يا حبيبتي

شعرت أني الآن قد بدأت

18

لقد حجزت غرفة لاثنين في بيت القمر

نقضي بها نهاية الأسبوع يا حبيبتي

فنادق العالم لا تعجبني

الفندق الذي أحب أن أسكنه هو القمر

لكنهم هنالك يا حبيبتي

لا يقبلون زائرا يأتي بغير امرأة

فهل تجيئين معي

يا قمري . . إلى القمر

19

لن تهربي مني فإني رجل مقدرعليك

لن تخلصي مني . . فإن الله قد أرسلني إليك

فمرة .. أطلع من أرنبتي أذنيك

ومرة أطلع من أساور الفيروز في يديك

وحين يأتي الصيف يا حبيبتي

أسبح كالأسماك في بحرتي عينيك

20

لو كنت تذكرين كل كلمة

لفظتها في فترة العامين

لو أفتح الرسائل الألف .. التي

كتبت في عامين كاملين

كنا بآفاق الهوى

طرنا حمامتين

وأصبح الخاتم في

إصبعك الأيسر . . خاتمين

21

لماذا .. لماذا .. منذ صرت حبيبتي

يضيء مدادي .. والدفاترتعشب

تغيرت الأشياء منذ عشقتني

وأصبحت كالأطفال .. بالشمس ألعب

ولست نبياً مرسلاً غير أنني

.. أصير نبياً .. عندما عنك أكتب

22

23

محفورة أنت على وجه يدي

كأسطر كوفية

على جدار مسجد

محفورة في خشب الكرسي.. ياحبيبتي

وفي ذراع المقعد

وكلما حاولت أن تبتعدي

دقيقة واحدة

أراك في جوف يدي

24

لا تحزني

إن هبط الرواد في أرض القمر

فسوف تبقين بعيني دائما

أحلى قمر

25

حين أكون عاشقا

أشعر أني ملك الزمان

أمتلك الأرض وما عليها

وأدخل الشمس على حصاني

26

حين أكون عاشقا

أجعل شاه الفرس من رعيتي

وأخضع الصين لصولجاني

وأنقل البحار من مكانها

ولو أردت أوقف الثواني

27

حين أكون عاشقا

أصبح ضوءا سائلا

لاتستطيع العين أن تراني

وتصبح الأشعار في دفاتري

حقول ميموزا وأقحوان

28

حين أكون عاشقا

تنفجر المياه من أصابعي

وينبت العشب على لساني

حين أكون عاشقا

أغدو زمنانا خارج الزمان

29

إني أحبك عندما تبكينا

وأحب وجهك غائما وحزينا

الحزن يصهرنا معا ويذيبنا

من حيث لا أدري ولا تدرينا

تلك الدموع الهاميات أحبها

وأحب خلف سقوطها تشرينا

بعض النساء وجوههن جميلة

وتصير أجمل .. عندما يبكينا

30

31

أخطأت يا صديقتي بفهمي

فما أعاني عقدة

ولا أنا أوديب في غرائزي وحلمي

لكن كل امرأة أحببتها

أردت أن تكون لي

حبيبتي وأمي

من كل قلبي أشتهي

لو تصبحين أمي

32

جميع ما قالوه عني صحيح

جميع ماقالوه عن سمعتي

في العشق والنساء قول صحيح

لكنهم لم يعرفوا أنني

أنزف في حبك مثل المسيح

33

يحدث أحيانا أن أبكي

مثل الأطفال بلا سبب

يحدث أن أسأم من عينيك الطيبتين

بلا سبب . .

يحدث أن أتعب من كلماتي

من أوراق من كتبي

يحدث أن أتعب من تعبي

34

عيناك مثل الليلة الماطرة

مراكبي غارقة فيها

كتابتي منسية فيها

إن المرايا ما لها ذاكره

35

كتبت فوق الريح

إسم التي أحبها

كتبت فوق الماء

لم أدر أن الريح

لا تحسن الإصغاء

لم أدر أن الماء

لا يحفظ الأسماء

36

ما زلت يا مسافره

مازلت بعد السنة العاشره

مزروعه

كالرمح في الخاصره

37

كرمال هذا الوجه والعينين

قد زارنا الربيع هذا العام مرتين

وزارنا النبي مرتين

38

أهطل في عينيك كالسحابه

أحمل في حقائبي إليهما

كنزا من الأحزان والكآبه

أحمل ألف جدول

وألف ألف غابه

وأحمل التاريخ تحت معطفي

وأحرف الكتابه

39

أروع ما في حبنا أنه

ليس له عقل ولا منطق

أجمل ما في حبنا أنه

يمشي على الماء ولا يغرق

40

لا تقلقي . يا حلوة الحلوات

ما دمت في شعري وفي كلماتي

قد تكبرين مع السنين .. وإنما

لن تكبرين أبدا .. على صفحاتي

41

ليس يكفيك أن تكوني جميله

كان لابد من مرورك يوما

بذراعي

كي تصيري جميله

42

وكلما سافرت في عينيك ياحبيبتي

أحس أني راكب سجادة سحريه

فغيمة وردية ترفعني

وبعدها .. تأتي البنفسجيه

أدور في عينيك يا حبيبتي

أدور مثل الكرة الأرضيه

43

كم تشبهين السمكه

سريعة في الحب .. مثل السمكه

قتلت ألف امرأة .. في داخلي

وصرت أنت الملكه

44

إني رسول الحب ..

أحمل للنساء مفاجآتي

لو انني بالخمر .. لم أغسلهما

نهداك.. ماكانا على قيد الحياة

فإذا استدارت حلمتاك

فتلك أصغر معجزاتي

45

أجمل مافيك هو الجنون

أجمل ما فيك ، إذا سمحت

خروج نهديك على القانون

46

تعري فمنذ زمان طويل

على الأرض لم تسقط المعجزات

تعري .. تعري

أنا أخرس

وجسمك يعرف كل اللغات

47

كان نهداك .. في العصور الخوالي

ينشدان السلام مثل الحمامه

كيف ما بين ليلة وضحاها

صار نهداك .. مثل يوم القيامه ؟

48

ضعي أظافرك الحمراء ..في عنقي

ولا تكوني معي شاة .. ولا حملا

وقاوميني بما أوتيت من حيل

إذا أتيتك كالبركان مشتعلا

أحلى الشفاه التي تعصي .. وأسوأها

تلك الشفاه التي دوما تقول : بلى

49

كم تغيرت بين عام وعام

كان همي أن تخلعي كل شيء

وتظلي كغابة من رخام

وأنا اليوم لا أريدك إلا

أن تكوني .. إشارة استفهام

50

وكلما انفصلت عن واحدة

أقول في سذاجة

سوف تكون المرأة الأخيره

والمرة الأخيره

وبعدها سقطت في الغرام ألف مرة

ومت ألف مرة

ولم أزل أقول

" تلك المرة الأخيره "

51

عبثا ما أكتب سيدتي

إحساسي أكبر من لغتي

وشعوري نحوك يتخطى

صوتي .. يتحطى حنجرتي

عبثا ما أكتب .. ما دامت

كلماتي .. أوسع من شفتي

أكرهها كل كتاباتي

مشكلتي أنك مشكلتي

52

لأن حبي لك فوق مستوى الكلام

قررت أن أسكت .. . . والسلام

aşk kitabı

2

Sor bana tatlım

Benimle gökyüzü arasındaki fark nedir?

Fark seninle arasında

Güldün mü aşkım

Cenneti semayı unuturum

3

Aşkımı seviyorum

Ay'da yazılmış güzel bir şiir

Aşk ağaç yapraklarının her yerinde

. . Üzerine kazınmış aşk

Kuş tüyleri, yağmur boncukları

Ama ülkemdeki herhangi bir kadın

Eğer bir erkekten hoşlanıyorsan

Elli taş fırlat bana

8

Siyah gözlüm

Yağmurlu gözler

Ebedi Rabbimden istemem

Sadece iki şey hariç

Bu iki gözü kurtarmak için

İki gün artar

Şiir yazmak

Bu iki inci için

21

Neden .. Neden .. Aşkım olduğumdan beri

Aşık parlıyor ... ve defterler ot

Bana aşık olduğundan beri işler değişti

Ve çocuk gibi oldum .. Güneşle oynuyorum

Ben peygamber değilim ama ben elçiyim

Peygamber olurum ... senin hakkında yazdığımda ...

25

Ben aşık olduğumda

Zamanın kralı olduğumu hissediyorum

Kendime ait bir ülkem olmasa da

Ve atımın üzerinde güneşe gidiyorum

28

Ben aşık olduğumda

Parmaklarım patladı

Ve çimler dilimin üzerinde büyüyor

Ben aşık olduğumda

Zamanımız tükendi

29

Ağladığımızda seni seviyorum

Ve bulutlu ve üzgün yüzünü seviyorum

Hüzün bizi birlikte eritir ve eritir

Bilmediğim ve bilmediğim yerden

Bu deniz kızı gözyaşları onu seviyor

Ve onun düşüşünün arkasını seviyorum, Cherina

Bazı kadınların güzel yüzleri vardır

Ve daha güzel oluyor .. ağladığımızda

30

33

Bazen ağladığım oluyor

Sebepsiz çocuklar gibi

Senin güzel gözlerinden bıktım

Sebepsiz...

Sözlerimden sıkıldım

Kitaplarımdaki kağıtlardan

Benim emeğimden bıkmış oluyor

34

Gözlerin yağmurlu bir gece gibi

Teknelerim içine battı

Yazım unutuldu

Aynaların hafızası yok

35

Rüzgar üzerine yazdım

Sevdiğim ismini

Su üstüne yazdım

Rüzgarı bilmiyordum

Dinlemeyi geliştirmez

O suyu idrak etmedim

İsimleri ezberlemiyor

39

Aşkımızın en harika yanı şudur ki

Aklı ve mantığı yok

Aşkımızın en güzel yanı şudur ki

Suyun üzerinde yürür ve boğulmaz

40

Merak etme. Ey tatlıdan tatlı

Şiirimde ve sözlerimde olduğun sürece

Yıllarla büyüyebilirsin ... ama daha doğrusu

Benim sayfalarımda asla büyümeyeceksin

42

Ve ne zaman gözlerinde gezsem aşkım

Sihirli bir halıya biniyormuş gibi hissediyorum

Pembe bir bulut beni yükseltir

Ve sonra .. menekşe geliyor

Gözlerinde dön aşkım

Bir küre gibi dönüyorum

43

Nasıl bir balığa benziyorsun?

Aşık hızlı ... bir balık gibi

Bin kadını öldürdü ... içimde

Ve sen kraliçe oldun

49

Yıldan yıla ne kadar değişti

Benim endişem her şeyi çıkarmaktı

Ve mermer bir orman gibi gölge

Bugün sadece seni istiyorum

Olmak ... bir soru işareti

50

Ve ne zaman birinden ayrılsam

Saflık içinde söylüyorum

Sen son kadın olacaksın

Ve son kez

Ve sonra binlerce kez aşık oldum

Ve binlerce kez öldü

Ve hala söylüyorum

"Bu son kez."

51

Efendim boşuna mı yazıyorum

Benim duyum dilimden daha büyük

Ve sana olan hislerim atlıyor

Sesim ... boğazımda

Boşuna mı yazıyorum .. olduğun sürece

Sözlerim ... dudaklarımdan daha geniş

Yazdığım her şeyden nefret ediyorum

Benim derdim sen benim derdimsin

52

Çünkü sana olan aşkım konuşma seviyesini aştı

Susmaya karar verdim ... En iyisi bu... Selam senin

Kabbânî, Nizâr, Kitâbu'l-Hubb, Menşûrât Nizâr Kabbânî, Beyrut 1970, s. 24.; Şiirin tercümesinden faydalanılmıştır. Bkz. Kabbânî, Nizâr, Aşkın Kitabı, çev. Mehmet Hakkı Suçin, Hece Yay., Ankara 2016, s. 78.

Yetiş Yâ Pir Geylânî

Abdülkâdir Geylânî, 470'te (1077) Hazar denizinin güneybatısındaki Gîlân eyalet merkezine bağlı Neyf köyünde doğdu. Arapça'da "el-Cîlî, el-Cîlânî", Farsça'da "Gîlî, Gîlânî", Türkçe'de ise "Geylânî" şeklinde telaffuz edilen nisbesiyle şöhret buldu. Küçük yaşta babasını kaybeden Abdülkadir, annesinin yanında ve dedesi Savmal'nin himayesinde büyüdü. Kendisi on yaşında mektebe gidip gelirken melekler tarafından korunduğuna inanırdı. Bütün gayesi tahsiline devrin en önemli ilim ve kültür merkezi olan Bağdat'ta devam etmekti. On sekiz yaşına gelince annesinden izin alarak bir kafileye katılıp Bağdat' a gitti. Bağdat mutasavvıflarıyla yakın dostluklar kurduğu bu yıllarda Ebü'I-Hayr Muhammed b. Müslim ed-Debbas vasıtasıyla tasavvufa intisap etti (Uludağ, 1988:234).

Abdülkadir-i Geylani, 1127'de ilk defa vaaz vermeye başladığı zaman ancak birkaç kişiye hitap ediyordu. Fakat daha sonra cemaati giderek arttığı ve medrese dar gelmeye başladığı için vaaz meclisini Babülhalbe'deki bir camiye nakletti. Açık havada verdiği vaazlarını dinlemek için yetmiş bin kişinin Bağdat'a geldiği, arka saflarda bulunanların ön saflardakiler kadar sesini rahatlıkla işittikleri rivayet edilir (Uludağ, 1988:235).

Daha sağlığından itibaren kendisinden birçok keramet nakledilerek kişiliği tam manasıyla menkıbeleştirilmiş, gerçek kimliği ise önemini yitirmiş ve unutulmuştur. **İbnü'I-Arabi, "kün" ilahi kelimesine mazhar olduğu için Abdülkadir'den çok keramet zuhur ettiğini söyler.** Tasarruf ve kerametlerinin ölümünden sonra da devam ettiğine inanıldığı için, müridlerinin darda kaldıkları zaman söyledikleri, "Medet, ya Abdülkadir!" sözü bir tarikat geleneği olmuş, özellikle kadınlar çaresiz kalanlara imdat ettiğine inandıkları Abdülkadir'in ruhaniyetine samimi bir bağlılık göstermişlerdir (Uludağ, 1988:235-236)

Cenâb-ı Hakk ile bir oldı bî-şübhe o rûh-ı pâk

Bu sırra 'aklım irmez 'ârif-i billâh ider idrâk

Yolunda Gavs-i A'zam eylemez mi cism-i pâkin hâk

Tezellül 'arz ider oldı iderken iftihâr eflâk

Togunca gün gibi zâtın zemîne yâ Resûlallâh

Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi

[Hararetiyle kalbimi yakıp kavuran aşkın elinden ve onun (türlü) hâllerinden (çektiklerim)...]

1- Tesdîs (Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün)

Bezme kadem bassañ ey ârâm-ı cân

Pâyıña yüz sürse o dem ‘âşıkân

Eylemeyüp dâg-ı derûnum nihân

‘Aşk ile bu beyti okurdum hemân

Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi

Ahraka kalbî bi-harârâtihi

2

Mey yerine rûz u şeb ey verd-i ter

Nûş iderim ‘aşk ile hûn-ı ciger

Yandıgımıñ aslı bu şâm u seher

Fikr-i hayâliñ beni mecnûn ider

Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi

Ahraka kalbî bi-harârâtihi

3

Hayli zamân ‘aşk ile ey gonca leb

Nâle vü efgânıma olduñ sebeb

Cân u dilim ‘aşkıñ ile yandı hep

Şimdi bu beyti okurum rûz u şeb

Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi

Ahraka kalbî bi-harârâtihi

4

Görse gözüm dîdesi mestâneyi

Hayret alur yanıcı pervâneyi

Toldururum kan ile hum-hâneyi

Ferş iderim eşk ile mey-hâneyi

Âh mine'l-'aşk ve hâlâtihi

Ahraka kalbî bi-harârâtihi

5

Baglanıladan beri gîsûsına

Mâ'ilim ol dîde-i âhûsına

Pek bakamam gamze-i câdûsına

Hû çekerim ol siyeh ebrûsına

Âh mine'l-'aşk ve hâlâtihi

Ahraka kalbî bi-harârâtihi

6

Pâdişehim zulmini efzûn ider

Dîdeleri 'âşıka efsûn ider

Hasret ile bagrımı pür-hûn ider

Bir gün o 'uşşâkını mecnûn ider

Âh mine'l-'aşk ve hâlâtihi

Ahraka kalbî bi-harârâtihi

7

Âteş-i dîdârıña yandı göñül

'Aşk ile gafletden uyandı göñül

Eşk ile al kana boyandı gönül

Cevr ile cânından usandı gönül

Âh mine'l-'aşk ve hâlâtihi

Ahraka kalbî bi-harârâtihi

8

Dikkat ile bir gün o çeşm-i siyâh

'Âşık-ı bîmârına itdi nigâh

Kâ'ilim olsam da aña hâk-i râh

Yakdı ciger-gâhımı âh âh âh

Âh mine'l-'aşk ve hâlâtihi

Ahraka kalbî bi-harârâtihi

9

Olmuş iken dîdeleriñ gibi mest
Alnıma yazıldı bu rûz-ı elest
‘Aşk ile âh oldı gönül mey-perest
Eylediñ âyîne-i kalbim şikest
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

10

Hasret ile olalı hâmûş âh
Zehr-i firâk eyliyorum nûş âh
Eyleme Leylâ'yı ferâmûş âh
‘Arz idiyor hâlin o medhûş âh
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

Leylâ Hanım

**

(Tesmîn-i Beyt-i Meşhûr-ı Mevlânâ)

(Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün)

Levha-i dilde ben o şâhen-şehi
Seyr idüp oldum o zamân vâlihi
Geşt iderek deşt-i kazâda rehi
Eyledi âhım kara mihr ü mehi
Âhımı zann eylediñ ammâ tehî
Nâle vü feryâd eser eyler gehî
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

2
‘Aşka uyup bir nice dîvâneler

Zerre tehî kalmadı mey-hâneler
Toldı mey-i eşk ile peymâneler
Nûş idiyor ‘âşık-ı mestâneler
‘Aşk ile söndi nice biñ hâneler
Agladı bu derd ile çok analar
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

3
Sînecigim gülşen-i derd oldı âh
Hûn-ı dilimdir aña berg-i giyâh
Eşk-i terimle sularım gâh gâh
Seyrine geldikde o çeşm-i siyâh
Eylemedi cism-i nizâra nigâh
Cânımı hem ‘ömrimi kıldı tebâh
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

4
Bâde-i hicrânıña kandı göñül
Zehr içerek kana boyandı göñül
Bülbül uyanmadan uyandı göñül
Uyhu uyumaga utandı göñül
‘Aşkı mahabbet gibi sandı göñül
Bilmeyerek âteşe yandı göñül
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

5
Gamzeleriñ teşne olup kanıma
Gelme füsûn ile benim yanıma
Sehmiñi urma dil-i vîrânıma
Soñra gözüñ kasd ider îmânıma
Merhamet it çâk-ı girîbânıma
Eyle kerem kıyma benim cânıma
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi

Ahraka kalbî bi-harârâtihi

6

Yagmaladıñ nakd-i dili ey perî

'Aşk ile Leylâ'yı idüp serserî

Lutf u mürüvvetle geleydüñ beri

Râhıña kurbân ider idim seri

Neyleyeyim silmediñ eşk-i teri

Âhım eger 'arşa çıkarsam yeri

Âh mine'l-'aşk ve hâlâtihi

Ahraka kalbî bi-harârâtihi

Notlar:

Leylâ Hanım, *Hz. Mevlânâ'nın* ünlü dizelerinden olan *"Âh mıne'l-'aşk ve hâlâtihi/Ahraka kalbî bi-harârâtihi"* şeklindeki beytinin üzerine 6 dize eklemek suretiyle oluşturduğu tesmînin de *Mevlânâ'nın* takipçisidir.

Tavkü'l-Hamâme fı'l-ülfeti ve'l-üllâf (Sevgi ve Sevenlere Dair Güvercin Gerdanlığı)

Hazırlayan: Fatma Serenli

TAVKÜ'L-HAMÂME'DE AŞK VE SEVGİ ÜZERİNE

XI. yüzyılda İbn Hazm'ın yazmış olduğu Tavkü'l-Hamâme fı'l-ülfeti ve'l-üllâf (Sevgi ve Sevenlere Dair Güvercin Gerdanlığı) *'de* apaçık bir hakikat olarak tanımlanan aşk, nasıl anlatılmıştır?

İbn Hazm, eserin başlangıcında tanık olduklarına, güvendiği kişilerin anlattıklarına göre eserini yazacağını söyler. Yani, onun anlatımda belirleyici yöntem kendi düşünce ve tecrübelerinden sonra güvendiği kişilerin tecrübeleridir.

İbn Hazm, anlatacaklarına geçmeden, eserin muhteviyatı hakkında sistemik bir bilgi verir. İlk önce eseri otuz bölüme ayırdığını söyler ancak daha sonra yaptığı bu plan taslağına çok az bölümde uymadığını belirtir. Sonuçta eserde toplamda yirmi sekiz başlık vardır.

İlk on bölümü aşkın kaynaklarına aittir: Aşkın Mahiyeti, Aşkın Belirtileri, Uykuda Âşık Olanlar, Tek bir Bakışla Âşık Olanlar, Birbirine Sıkı Sıkıya Bağlananlar, Üstü Kapalı Sözler Söyleyenler, Göz İşaretiyle Anlaşanlar, Mektuplaşarak ya da Aracı Koyarak Anlaşanlar.

On iki bölüm de aşkın ârazlarıdır: Dost, Kavuşma, Sır Saklama, Sır Söyleme, İtaat, Muhalefet, Birini Sevip Başka Birini Sevemeyenler, Arzuların Ilımlaştırılması, Sadakat, İhanet, Bitkinlik, Hastalık ve Ölüm.

Altı bölümse aşka içeriden gelen belalara ve afetlere dairdir: Eleştirmeci, Gözetleyici, Jurnalci, Kaçınma, Ayrılık, Unutma. Bunların arasındaki Eleştirmeci, Yardımsever Dost'un karşıtı; Kaçınma da Kavuşma karşıtıdır.

Diğer dört tanesinin karşıtlıkları yoktur diyen İbn Hazm, onlar hakkında da şöyle bir değerlendirme yapar: "Gözetleyici ve Jurnalci sadece ortadan kalkarak yok olabilirler. Ayrılık, Sevgililerin Komşu Olması ise aşkın tezahürlerinden biri değildir. Unutmanın karşılığı aşkın yitmesi, yok olması demektir." [38] Eser, Günahın Çirkinliği ve İffet bölümleriyle bitirilir.

Tavkü'l-Hamâme 'de bu başlıklar altında, gözlem yapılan insanların aşk yaşantılarından örnekler verilir. Bu örnekler çeşitli yönleriyle eser içinde tartışılmış ve tahliller yapılmıştır.

Aşk, XI. yüzyıl Endülüs medeniyetinin sosyal hayatından verilen örneklerle psikolojik ve sosyolojik tahlilîlerin konusu olmuştur. Bir İslam toplumu olan Endülüs'teki sosyal hayat içinde aşk olgusu nasıl anlatılmıştır? Bu sorunun işaret ettiği noktadan başlamak için ilk önce Endülüs medeniyetinin o dönemki siyasi ve sosyal durumuna değinmemiz gerekmektedir.

---

[38] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 84 (tr.84).

Tavkü'l-Hamâme, Endülüs'te Mülûku't-Tevâif döneminin başlarında yazılmıştır. Endülüs Emevî Devleti'nin yıkılmasıyla ortaya çıkan küçük emirliklerin oluşturduğu Endülüs'te sosyal ve kültürel hayat canlılığını kaybetmeden devam etmiştir. Özellikle Emirlerin saraylarında kültür ve sanat, tıpkı Endülüs Emevî devletinin halifeleri dönemindeki gibi övgü ve takdirle karşılanmıştır. Saraylardaki bu durum şehrin diğer yerlerindeki konaklara da yansımış, oralarda da ilim meclisleriyle birlikte eğlence meclisleri yaygınlaşmıştı.[39]

İbn Hazm'ın da aralarında bulunduğu zenginlerin konaklarında, ilmi ve edebî tar-tışmalar yapılır, av partileri düzenlenir ve satranç oynanırdı. Bazı meclislerde, şiirler okunur, şarkılar söylenirdi.[40] Endülüslü halifeler, emirler, şarkıcı cariyelere sahip olmak için büyük paralar öderlerdi.[41]

Kadınlar Endülüs'te geniş bir hürriyete sahiptiler. Vakit namazlarına katılır, so-kaklarda dolaşır, halkalar oluşturup sohbet ederlerdi. İşte, *Tavkü'l-Hamâme'de* anlatılan aşk, çağının diğer İslam şehirlerine göre daha aktif olan Endülüs'te sosyal ve kültürel hayatın içinde özgürce var olma imkânı bulmuş ve bu imkân ile ortaya çıkan yaşantı örnekleriyle anlatılmıştır.[42]

İbn Hazm, aşkı ve sevgiyi bu sosyal hayatın bütün karakterlerini kapsayacak şekilde anlatmıştır. Aşkın erkek karakteri bazen bir halife,[43] yüksek bir memur,[44]bazen de

---

[39] Mehmet Özdemir, *Endülüs Müslümanları Kültür ve Medeniyet,* (Ankara: TDV, 2017), 63.

[40] Mehmet Özdemir, **"**Endülüs**"** *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,* c.11 (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995), 225.

[41] Şahabettin Ergüven, "Ana Hatlarıyla XI. Yüz Yıl Endülüs'te Sosyal Hayat" *İstem,* sy. 14, (2009), 148.

[42] Mehmet Özdemir, **"**Endülüs**",** 225**.**

[43] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 89 (tr.85).

[44] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 151 (tr. 137).

sıradan bir memur, asker,[45] hizmetçi ve hatta köledir.[46] İbn Hazm, kendi aşk tecrübelerinden de bahsetmiştir.

İbn Hazm, aşk tecrübelerini yaşantı içinde şöyle anlatmıştır: Evlerinde hizmetçi olan Nu'm adında bir cariyeye âşık olur. Güzel bir aşk yaşadığı sevgilisi Nu'm hastalanıp öldükten sonra da o onu unutamaz.[47]

Onun diğer aşkı El-Muzaffer Abdülmelik ibn Amir'in kızlarından biri olan Dana el-Amiriye'dir. İbn Hazm aşkla yazdığı şiirlerin sebebinin o olduğunu söyler:

"Dana el-Amiriye benden bunları yazmamı istemişti. Ben de onun bu isteğini yerine getirdim. Çünkü ona karşı büyük sevgi besliyordum. Bunun üzerine kendisi de 'neşid' ve 'basit' ölçüsünde çok güzel bir melodi söyledi."[48]

Diğer bir olayda da yine gençliğinde bir akrabasının kızına karşı derin duygular besler. Ancak bu duyguların günaha sebep olacağını düşünerek hoşlandığı kızdan uzaklaşır.[49]

İbn Hazm, bu örnekleri verir daha sonra da "hiçbir şekilde günah işlemediğini" söyler. Onun bu itirafını Zâhirî dil içinde şu şekilde anlayabiliriz. Onun yaşadıkları cariyesiyledir ki, cariye ile birlikte olmak din dili içinde helaldir. Diğer kadınlara duyduğu aşk da platonik aşktır. Yani zâhirî dil felsefesine göre nasta duygulara yönelik bir yasaklama, ya da emir yoktur. Öyleyse anlatılanlarda herhangi bir haram söz konusu değildir.

---

[45] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 263 (tr. 258).

[46] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 154 (tr.141).

[47] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme*, 224 (tr. 213).

[48] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 204 (tr.251).

[49] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 274 (tr.270).

İbn Hazm gibi birçok erkek, cariyelere âşık olurlar.

Bir genç âşık olduğu cariyeyi satın almak ister, ancak arkadaşı ondan önce o cariyeyi satın alarak ona ihanet eder.[50] Bu olay, aşkın arazlarından biri olan "İhanet" başlığı altında anlatılır.

Bir diğer örnek uzun bir anlatı içinde şöyle yer alır:

Endülüslü biri, âşık olduğu cariyesini satmak zorunda kalmıştır. Daha sonra bundan derin bir pişmanlık duyup cariyeyi geri almak ister. Ancak cariyeyi satın alan da cariyeye âşık olmuştur ve onu geri vermek istemez. Sonuçta adam aşkına çare bulması için Berberî bir kraldan yardım ister. Kral aracı olup cariyeyi satın alan kişiyi ikna etmeye çalışsa da satın alan kişi cariyeyi geri vermeyi kabul etmez. Adam sevgilisine kavuşamayacağını anlayınca Kralın gözü önünde balkondan atlayarak intihar eder, ancak ölmez, kurtulur. Bunu gören Kral, diğer adama eğer sen o cariyeyi bu adamdan daha çok seviyorsan bu adamın yaptığı gibi canından vazgeç, balkondan atla, şayet canından vazgeçip atlayamayacaksan cariyeyi geri ver, der. Sonuçta adam intihara cesaret edemez. Cariye, aşkı için canından vazgeçen ilk sahibine verilir.[51]

Aşk bu olayda bireyin kendi varlığından daha değerli olarak anlatılır. Aşk bir hedeftir ve iki insan bu hedefe varacak canlardır. Ancak bu canlar bu hedefe varabilmek için kendilerinden, vazgeçmelidirler. Canından vazgeçeceksen aşka sahip olursun, ama canın olmazsa aşka da sahip olamazsın.

Tavkü'l-Hamâme 'de benzer tartışmanın yapıldığı bir diyalog da şöyledir, "Ölümden daha güçlü olan şey, bize ölümü göze aldıran şeydir, candan daha kıymetli olan,

---

[50] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 214 (tr. 201).

[51] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 265 (tr.,261).

canın kendisi için feda edildiği şeydir." Aşk candan daha kıymetlidir. Sonra bu cümleye şöyle karşılık verilir. "Öyleyse aşığın başı büyük derttedir."[52] Dert, aşktır. Dert kelimesi kurtulmak istenilen bir hale gönderme yaparken, aynı zamanda arzu edilen bir durum olmuştur.

Tavkü 'l-Hamâme 'de aşkın diğer karakterleri kadınlar,[53] cariyeler [54] ve genç kızlardır.[99] Bir yazarın oğluna yüksek mevki sahibi bir kadın âşık olmuştur. Kadın genci yoldan geçerken evinin bir yerinden görür. Daha sonra ilişkileri mektuplaşarak başlar. Öykünün devamı anlatılmaz. Mektuplaşmanın hileli yollarından, düşünen akılları dehşete düşürecek pek çok olaylardan bahsetmeyeceğini ifade eden İbn Hazm, aslında söylenenin ardındaki gizleri işaret eder. Bu anlam söylenende değil, söylenmeyende açığa çıkar. Bu anlatıda ucu açık bırakılan metin, okurun dünyasındaki anlama gönderme yapmıştır.

Bir diğer öyküde genç bir kızın aşkı anlatılır. Genç kız, bir devlet büyüğünün oğluna âşık olmuştur. Uzun süre bir sır olarak sakladığı aşkını, birlikte geçirdikleri bir vakitte açığa vurur. Kız ayağa kalkıp ayrılmak üzereyken dayanamaz ve eğilip oğlanı öper. Burada açık bir söz değil bir davranış aşkı ilan eder. Bu anlatımda dikkat çeken diğer bir mevzu, kızın davranışının haram sınırları içinde olup olmadığına hiç değinilmemiş olmasıdır. Yani İbn Hazm, zâhirî görüşünü burada ifade etmez. Hatta bu anlatımı bir şiir dizesiyle kızı tasvir ederek destekler: Dengeli sevgi girişimlerinde, bahçede biten bükülgen nergis dallarına benziyor sanki. Kulağındaki küpeler, sanki aşığının kalbine takılı; çünkü bu küpelerin çın çın hafif sallanışı aşığın kalbinde büyük sarsıntılara ve şaşkınlığa yol açıyor.

---

[52] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 155 (tr.143).

[53] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 121 (tr.,112).

[54] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 208 (tr.196).

[99] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 181 (tr.167).

Yürüyüşü güvercin yürüyüşüne benziyor ne ayıplanacak sert bir tavrı ne de can sıkıcı yumuşaklığı var.[55]

Tavkü'l-Hamâme 'de en önemli anlatım yöntemi şiirdir. Metin içinde düz yazının arasına İbn Hazm şiirlerini yerleştirmiştir. Bu şiirlerin ortak teması sevgiliye hitap, aşkı iyi ve kötü yönleriyle değerlendirmedir.

*Tavkü'l-Hamâme*de özellikle dikkat çeken konu İbn Hazm'ın eşcinsel aşkla ilgili görüşüdür. Aşkın ruhsal bir beğeni olması, onun bütün insanî ilişkilerde ortaya çıkabilecek bir gerçek olduğunu gösterir. İnsanî bir olgu olarak ortaya çıkan ruhsal beğeni aşkın sadece karşı cinsler arasında değil, bazen hem cinsler arasında da yaşanabileceğini kabul eder.

"Sır Saklama" başlığında Abbasi halifesi er-Raşid'in oğlu Hasan b. Hani'nin Kurtuba Halifesi II. Hakem'in oğlu olan Muhammed b. Harun'a duyduğu aşk gibi birçok örnekte yer verilen eşcinsel aşklar, bazı insanların normali gibi anlatılmıştır. Ancak beğeniden, hayranlıktan, tutkudan öteye geçmeyen bu aşk olayı, şu cümlelerle ifade edilmiştir: "Hasan Muhammed'i uzun uzun seyre dayanamadığını söylüyordu."

İbn Hazm, bir kelâmcı olarak normları aşabilen bu derece güçlü bir olguya şu çö- zümü getirmiştir: Aşk ancak duygusal olarak var olur, belli sınırları aşması hali, yani bir haram ilişki olması durumunda yasaklanır, hatta cezalandırılır. Bu noktaya **"Günahın Çirkinliği" bahsinde şu ifadelerle değinilmiştir:**

Şehevi arzu en üst düzeye çıkar. Çirkinlikler hafif kalır, dinsel duygular zayıflar, in- san amacına ulaşmak için, çok berbat, çok kötü iğrenç yollara başvurur.

İbn El-Ce- zerî diye bilinen, Ubeydullah ibn Yahya el-Ezdî'nin durumu gibi tıpkı. Çünkü, sevdiği genci elde etme uğruna, bilerek ve isteyerek ailesini yüzüstü bıraktı,

---

[55] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 182 (tr.168).

evini ihmal etti; karısına, kızına taş attırdı, saldırttı; haremini hiçe saydı, çoluk çocuğunun şerefini beş paralık etti. Benzeri sapıklıktan Allah'a sığınırız.[56]

Her ne kadar İbn Hazm, bu pasajda İbn Cezirî'nin doğrudan zina ettiğini belirtmemiş olsa da ifadeler çirkin kabul edilen bir olaya işaret etmektedir. Sonuçta bu tür bir eşcinsel meyil sapıklık kelimesi ile tarif edilir. Bu sapıklık teolojik dil içinde men edilmiştir. "Günahın Çirkinliği", "Günahı Hafife Alma", "İffet" bahislerinde yaşanan haram ilişkiler hakkındaki naslara yer verilmiştir. Bu bahislerde bir fıkıhçı olan İbn Hazm'ı görüyoruz. Bir hadiste zina eden evli bir kadına Hz. Peygamber'in recm cezası uygulattığı anlatılır. Zina iftirasının cezasına da yer verilen bu kısımdan sonra eşcinsel ilişkinin hükmünün teolojik dil içindeki hükmüne geçilir.[57]

"Lût kavminin işlediği eşcinsellik konusuna gelince, bu çok kötü, çok korkunç ve çok çirkin bir iştir." Malikî mezhebine göre hem fail hem meful ister evli olsun ister bekâr olsun recm edilir. **Recm cezasının ötesinde Hz. Ebû Bekir radiya'llâhü anh'in eşcinsel bir adamı yaktırdığı da anlatılır.** Sonuç olarak, eserdeki en son başlık olan "İffet" bahsinde günaha düşmeden de aşkın yaşandığı örneklere yer verilmiştir.

Tavkü'l-Hamâme 'de aşk ve sevginin anlatı boyutunda, yaşanan aşk durumları ve ilişkileri mitoloji, yaşantı ve şiirler içinde ortaya çıkmaktadır. Metinde bu anlatılar bazen genç âşıkların şaşkınlıkları, bir erkeğin aşkından intihar girişimi, bir erkeğin hem cinsine karşı engel olamadığı aşırı hayranlığı gibi örneklerle bir dram, bazen de sevgilinin ölümü, bir ömür kavuşamama, sosyal bir felaket örnekleriyle bir trajedi olarak vardır.

Eserin sonunda İbn Hazm, on sayfa uzunluğunda bir şiirle eserini bitirmiştir. Allah'a itaat, cennet ve cehennem olgusu, dünyevî arzuların geçiciliğine vurgu yaptığı bu

---

[56] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 293 (tr. 292).

[57] İbn Hazm, *Tavkü'l-Hamâme,* 293 (tr. 292).

şiirde okura duygusal bir iç hesaplaşma yaşatmaktadır.

Tavkü'l-Hamâme 'de, şiir, mitoloji, efsane gibi edebi türlerle birlikte teoloji/meta-fizik, felsefe gibi disiplinleri içeren anlatımlar bir arada yer almıştır. Birbirinden çok farklı anlatımların yer aldığı diller içindeki aşkın gerçekliğinde ne tür hakikatler açığa çıkmıştır?

Endülüste Aşk

İbn Hazm

وددت بأن القلب شق بمدية

وأذخلت فيه مم أطبق في صدري

فأصبخت فيه لا تحلين غيره

إلى منقضى يوم القيامة والحشر

تعيشين فيه ما حييت فإن أنت

سكنت شعاف القلب في ظلم القبر

"İstedim ki kalbimi bir bıçakla yarsınlar, sen yerleştirilesin; sonra yüreğim kapatılsın

Böylece sen orda kalasın; kıyamet ve mahşer gününe kadar ordan ayrılmayasın,

Ben yaşadıkça sen de yaşayasın. Eğer ölürsem, kabrin karanlığında, kalbimin içinde kalasın."

İbn Hazm, Güvercin Gerdanlığı, (22. Baskı), çev. Mahmut Kanık, İnsan yayınları, İstanbul 2014, 108-109.

**

Murâbıtlar dönemi şairlerinden Ebû Ca'fer b. Sa'îd

أغار عليك من عيى ومني

ومنك، ومن زمايك والمكان

ولو أنى حبأتک في عيوني

إلى يوم القيامة ما كفايين

“Gözümden, kendimden, senden, zamanından, mekânından kıskanırım seni,

Yine de yetmez bana, kıyamete kadar gözlerimde saklasam seni”

ed-Dâye, Muhammed Rıdvân, fi’l-Edebi’l-Endelüs, Dâru’l-Fikr Yayınları, Beyrut 2000, s.59

**

İbn Abdirabbih

سبيل الحب أوله اغترار

واخره هموم و ادكار

وتلقى عآشقين لهم جسوم

براها الشوق لو نفخوا لطاروا

“Aşka giden yolun evveli aldatıcı, sonu ise dert ve kederdir,

Âşıkların bu yolda hasret ile bezenmiş cesetleri olduğu görürsün, üflersen uçup giderler.

Ahmed b. Muhammed, Şi’r İbn Abdirabbih, Ubeykan Yayınları, Riyad Suudi Arabistan 2000, 158.

**

İbn Hamdîs

“Yavaş! Ey kalplere acılar salan, hiç günah işlemekten korkmaz mısın?

Batmaya yüz tutmuş parlak bir güneş gibi ne zaman göz kapaklarımda doğacaksın?

Bedenim acılarınla daha ne kadar çürüyecek? Sende, acılardan bir kurtuluş yok mu?

Sen kalbimin derinliklerine gözlerinle iki ok sapladın,

Daha önce gözlerin arka arkaya ok sapladığını duymamıştım.”

İbn Hamdîs, Divan İbn Hamdîs, Tahkik: Muhammed ‘Abbâs, Dâr S’adır Yayınları, Beyrut 1960. S.8

**

El-Kayravânî

يا ليلُ الصبُّ متى غدُه

أقيامُ السَّاعةِ مَوْعِدُهُ

رقدَ السُّمَّارُ فأَرَّقه

أسفٌ للبيْنِ يردِّدهُ

262 Bilgilik

فبكاهُ النجمُ ورقَّ له

ممّا يرعاه ويرْصُدهُ

كلِفٌ بغزالٍ ذِي هَيَفٍ

خوفُ الواشين يشرّدهُ

نصَبتْ عيناي له شرَكاً

في النّومِ فعزَّ تصيُّدهُ

وكفى عجباً أَنّي قنصٌ

للسِّرب سبانِي أغْيَدهُ

صنمٌ للفتنةِ منتصبٌ

أهواهُ ولا أتعبَّدُهُ

صاحٍ والخمرُ جَنَى فمِهِ

سكرانُ اللحظ مُعرْبدُهُ

ينضُو مِنْ مُقْلتِه سيْفاً

وكأَنَّ نُعاساً يُغْمدُهُ

فيُريقُ دمَ العشّاقِ به

والويلُ لمن يتقلّدهُ

كلّا لا ذنْبَ لمن قَتَلَتْ

عيناه ولم تَقتُلْ يدهُ

يا من جَحَدتْ عيناه دمِي

وعلى خدَّيْه توَرُّدهُ

خدّاكَ قد اِعْتَرَفا بدمِي

فعلامَ جفونُك تجْحَدهُ

“Sevgi dolu gecelerin yarını ne zaman? Vakti, Kıyamet zamanı mı?

Gece yarenleri uyumuştu ancak ayrılıktan dolayı yinelenen bir üzüntü onun uykusunu kaçırmıştı,

Kolladığı ve gözetlediği şeyden dolayı yıldız ona ağladı ve şefkat gösterdi,

İnce belli bir ceylana âşık olmuştu, ihbarcılardan korktuğu için kendini derbeder eden,

Uykuda gözlerim ona bir tuzak ağı kurdu, fakat avlanması zorlaştı,

Hayret etmek için yeter, benim sürüleri avlayan bir avcı olmam, ki o sürünün en güzeli beni kendine esir etti,

O, yoldan çıkarmak için dikilen bir puttur ki, öyle ki sevdiğim ama tapınmadığım,

Ağzı şaraplıyken uyanıktır, sarhoş bakışlarıdır onu kavgacı kılan,

Kirpiklerinden bir kılıç sıyırır, sanki bir uyuklama onu kınına sokar,

Âşıkların kanını akıtır, yazıklar olsun o kılıcı kuşanana,

Hayır, asla! Elinin değil gözlerinin öldürdüğünün hiçbir suçu yok,

Ey kanımın kırmızılığı yanaklarında olduğu halde gözleri benim kanımı inkâr eden,

Yanakların benim kanımı akıttığını itiraf etti, gözlerin niye inkar ediyor?

Şiirin devamı

إنّي لأُعيذُكَ من قَتْلِي

وأظُنُّك لا تَتَعمَّدهُ

بالله هَبِ المشتاق كَرَى

فلعَلَّ خيالَكَ يسْعِدهُ

ما ضَرَّك لو داوَيْتَ ضَنَى

صَبٍّ يُدْنيكَ وتُبْعِدهُ

لم يُبْقِ هواك له رَمَقا

فلْيَبْكِ عليه عُوَّدُهُ

وغداً يَقْضِي أو بَعْدَ غَدٍ

هل مِنْ نَظَرٍ يتَزَوَّدهُ

يا أهْلَ الشوقِ لنا شَرَقٌ

بالدّمعِ يَفيضُ مَوْرِدُهُ

يهْوى المُشْتاقُ لقاءَكُمُ

وظروفُ الدَّهْرِ تُبَعِّدهُ

ما أحلى الوَصْلَ وأَعْذَبهُ

لولا الأيّامُ تُنَكِّدهُ

بالبَينِ وبالهجرانِ فيا

لِفُؤَادِي كيف تَجَلُّدهُ؟

264 Bilgilik

الحصري القيرواني

(1029 – 1095)

Şeyh İbrâhîm, Buhârî ‘Abdulmahmûd, Ebu’l-Hasan el’Husrî Hayâtuhu ve Şi’ruhu, (Ya-yımlanmış Yüksek Lisans Tezi) Ummu Dermân Üniversitesi, Sudan 2009.s.106

**

İbn Şuheyd el-Endelûsî

قل لمن زاد إذ تباعد بعدا

وَتناسى عهدي ولم أنس عهدا

لا يغرنك ما ترى من ود ادي

فعلني ما ترى من ﭬدادي

فعلي إن شئت غيرت ودا

لا وحق الهوى وحق لياليه

ومن صاغ حسن وجهك فردا

ما أطيق الذي ادعيت ولو

ملكة لم اكن لغيرك عبدا

Kim haddini aşıp uzaklaşır ve hiçbir yeminimi unutmadığım halde yeminimi unutursa ona de ki:

Gördüğün sevgim sakın seni aldatmasın, çünkü belki de dilersem sevgimi değiştiririm,

Hayır! Aşka ve aşkın geceleri hatırına yemin olsun, yüzünün güzelliğini eşsiz yaratan hakkı için,

Senin iddia ettiğin şeylere gücüm yetmiyor, şayet sahiplenilseydim senden başkasına kul olmazdım.”

Muhyiddîn Dîb, *Dîvan İbn Şuheyd el-Endelûsî ve Resâiluhu*, el-‘Asriyye yayınları, Beyrut 1997, 21.

Hakîm Senâî-yi Gaznevî

طلب ای عاشقان خوش رفتار

طرب ای شاهدان شیرینکار

تا کی از خانه هین ره صحرا

تا کی از کعبه هین در خمار

در جهان شاهدی و ما فارغ

در قدح جرعهای و ما هشیار

خیز تا ز آب روی بنشانیم

گرد این خاک تودهء غدار

فرو روبیم » لا« پس به جاروب

کوکب از صحن گنبد دوار

تا ز خود بشنود نه از من و تو

لمن الملک واحد القهار

ای هواهای تو هوا انگیز

وی خدایان تو خدای آزار

Ey hoş davranışlı aşıklar arayın ilahi hakikati

Ey cilveli güzeller, siz de neşe bulun.

Ne zamana dek evde oturacaksın, işte sahra yolu

Ne zamana dek Kâbe'de kalacaksın, işte meyhanenin kapısı.

Dünyada çok güzeller var, fakat bizim elimiz bomboş.

Kadehte bir yudum şarap kaldı, fakat biz hala ayığız.

Kalk! Dindirelim şerefimizle

Bu gaddar toprak yığınından kalkan tozu.

Gökyüzünün ortasından yıldızı

"Lâ" süpürgesiyle silip süpürelim.

Mülk kimindir? Tek ve Kahhar olan Tanrı'nındır

Sözü kendiliğinden duyulsun, senden ve benden değil;

Ey hevâ ve hevesleri hevâ ve hevesler yaratan

Ey batıl ilahları hakiki ilahi gazaba getiren.

Senâî-yi Gaznevî, Hadîkatü'l-hakîka ve şerî'atü't-tarîka, 416.

Senâî-yi Gaznevî

چند گویی تو چون و چند چرا

زین معانی ترا رهایی نیست

در مقام وجود و منزل کشف

266 Bilgilik

چونی و چندی و چرایی نیست

Ne zamana kadar dersin sen “nasıl, ne kadar ve niçin”

Bu manalardan kurtuluş yoktur sana.

Varlık makamında ve keşf menzilinde

“Nasıllık, ne kadarlık ve niçinlik” yoktur.

Senâî-yi Gaznevî… Divan, 376/19

ای زعشق دین سوی بیت الحرام آورده رای

کرده در دل رنجهای تن گداز جانگزای

چون بحج رفتی مخور غم گر نبودت حج از آنک

کار رفتن از تو بود و کار توفیق از خدای

احمد مرسل بیامد سال اول حج نیافت

گر نیابد احمد عارف شگفتی کم نمای

Ey din aşkından dolayı Beytü’l-Haram’a azmetmiş

Can yakıcı ve zayıflatıcı sıkıntıları gönlüne koymuş.

Hacca gittiğinde eğer hac edemezsen üzülme

İş yapmak senden ama tevfik Allah’tandır.

Peygamber Ahmed ilk yıl haccetmeden geldi

Eğer Ahmed Ârif de yapamadan geldiyse çok şaşırma.

Senâî-yi Gaznevî… Divan, 302/18

Hakîm Senâî-yi Gaznevî

هر کرا در دل خُمار عشق و برنایی بود

کار او در عاشقی زاری و رسوایی بود

این منم زاری که از عشق بتان شیدا شدم

آری اندر عاشقی زاری و شیدایی بود

ای نگارین چند فرمایی شکیبایی مرا

با غم عشقت کجا در دل شکیبایی بود

مر مرا گفتی چرا بر روی من عاشق شدی

عاشقی جانا نه خودکامی و خودرایی بود

شد دلم صفرایی از دست فراق این جمال

آنکه صفرایی نشد در عشق سودایی بود

Her kimin gönlünde aşk sarhoşluğu ve gençlik varsa

Onun işi ağlamak ve rüsva olmaktır.

Güzellerin aşkından mecnun olmuş ağlayan benim

Evet aşıklıkta ağlamak ve rüsvalık vardır.

Ey sevgili ne zamana kadar sabırlı olmamı emredeceksin

Aşkının gamıyla gönülde sabırlılık nasıl olur.

Niçin bana aşık oldun dedin bana

Ey sevgili aşıklık bencillik ve kendini sevmek değildir.

Bu güzelin ayrılığından dolayı gönlümde safra doldu

Sarılık olmayan şey aşkta karalık olur

Senâî-yi Gaznevî... Divan, 395/15-22

Bâyezîd-İ Bistâmî kuddise sırruhu hakkında

"Bir gün bir adam şeyhin kapısına geldi. Şeyh ona kimi aradığını sordu. Adam, Bâyezîd'i aradığını söyleyince, Şeyh: Ben Bâyezîd'i yirmi seneden beri aramaktayım, diye cevap verdi."[58]

**

[58] Baklî, Ruzbihân. *Mantıku'l-esrâr bi-beyâni'l-envâr*. Editör Seyyid Ali Asgar Mirbâkırî ve Zühre Necefî. Tahran: İntişarat-ı Suhn, 2014. , 96.

“Bir hafta boyunca Beytullah’ı tavaf ettim. Sonra Allah’tan, O’nunla aramda bulunan perdeleri kaldırmasını diledim. Bunun üzerine Beytullah üzerinden bir nida işittim: Ey Bâyezîd-i Bistâmî, iki sevgili arasında hicap yoktur.”[59]

**

Yokluk (leysiyyet) meydanını kontrol ettim. On yıl boyunca uçtum. Nihayet yokluktan yokluk içinde yoklukla oldum. Sonra kaybetmeyi/tazyî kontrol ettim ki orası tevhîd meydanıdır. Yokluk ile kaybetme içinde uçtum. Nihayet kayıp içinde kayboldum. Kaybede ede “zıya içinde zıya” ve “leyse içinde leyse” ile tazyîi de kaybettim (Sonra arifin halktan gaybubeti halkın ariften gaybubeti içindeki tevhîdi murakabe ettim.)[60]

**

Bâyezîd-i Bistâmî der ki

“Cennet en büyük perdelerden biridir. Çünkü cennet ehli, cenneti mesken etmeleriyle Allah’tan gayrında bulunmaktadırlar. Bu da onları mahcûb / kılar.”[61]

“Allah Teala’nın öyle kulları vardır ki eğer tüm ziynetiyle birlikte kendilerine cennet arz edilse, cehennemliklerin cehennemden feryat ettikleri gibi feryat ederler.”[62]

“Çünkü senin beni bir kere görmen, kendi Rabbini bin kere görmenden daha hayırlıdır.”[63]

---

[59] Baklî, 62.

[60] Et-Tûsî, *el-Lüma ’ İslâm Tasavvufu,* 454; Baklî, *Mantıku ’l-esrâr bi-beyâni ’l-envâr,* 43-45; Bedevî, *Şatahâtü ’s-sûfiyye,* 29.

[61] Bedevî, Abdurrahman. *Şatahâtü’s-sûfiyye*. Kuveyt: Vekâletü’l-Matbûât, 1987*.,* 30.

[62] Attar, *Evliya Tezkireleri,* 257; Bedevî, *Şatahâtü ’s-sûfiyye,* 31.

[63] Bedevî, Abdurrahman. *Şatahâtü’s-sûfiyye*. Kuveyt: Vekâletü’l-Matbûât, 1987*,* 30.

"Yılan derisinden çıkar (ve gömleğini değiştirir) gibi, Bâyezîd'likten çıktım, sonra baktım, (aşkı), âşığı ve mâşuğu bir olarak gördüm. Zaten tevhîd âleminde her şey bir olarak görülür."[64]

Rivayet edilen bir başka sözde ise Bâyezîd-i Bistâmî'nin Yahudi kabristanından geçerken "mazurdurlar", Müslüman mezarlığından geçerken ise "mağrurdurlar", dediği nakledilmektedir.[65]

"Yanında, kadınlara benzeyen bir topluluk görüyoruz, bunlar hangi kavimdir?" diye soran birine dedi ki: - Melekler gelip bana ilimlere dair sualler soruyorlar ve ben de onlara cevap veriyorum!"[66]

"Bir zaman Hakk'ın Celâli aynasında Hakk'ı müşâhede etmekteydim. Sonra ben O'nun aynası oldum."[67]

"Rabbim bana hitaben buyurdu ki: Diğer herkes benim kullarımdır, sen hariç!"[68]

"Yılan derisinden çıkar (ve gömleğini değiştirir) gibi, Bâyezîd'likten çıktım, sonra baktım, (aşkı), âşığı ve mâşuğu bir olarak gördüm. Zaten tevhîd âleminde her şey bir olarak görülür."[69]

"Bidayette şu dört şeyde yanılmışım: Ben onu zikrettiğimi, tanıdığımı, sevdiğimi ve onu istediğimi sanıyordum. Ancak nihayette gördüm ki Allah'ın beni zikri, marifeti,

---

[64] Baklî, *Mantıku 'l-esrâr bi-beyâni 'l-envâr,* 95; Attar, *Evliya Tezkireleri,* 256.

[65] Et-Tûsî, *el-Lüma ' İslâm Tasavvufu,* 458; Baklî, *Mantıku 'l-esrâr bi-beyâni 'l-envâr,* 45-46; Bedevî, *Şatahâtü 's-sûfıyye,* 29;31.

[66] Baklî, Ruzbihân. Mantıku'l-esrâr bi-beyâni'l-envâr. Editör Seyyid Ali Asgar Mirbâkırî ve Zühre Necefî. Tahran: İntişarat-ı Suhn, 2014, 107; Attar, *Evliya Tezkireleri,* 241.

[67] Baklî, 96; Bedevî, *Şatahâtü 's-sûfiyye,* 30.

[68] Baklî, *Mantıku 'l-esrâr bi-beyâni 'l-envâr,* 40; Bedevî, *Şatahâtü 's-sûfiyye,* 30.

[69] Baklî, *Mantıku 'l-esrâr bi-beyâni 'l-envâr,* 95; Attar, *Evliya Tezkireleri,* 256.

beni sevmesi ve talebi, benim zikrim, marifetim, muhabbetim ve talebimden çok önceymiş."[70]

Bâyezîd-i Bistâmî'ye "her hangi bir kimse Hz. Peygamber'in haliyle hallenmiş midir?" diye soruldu. Bâyezîd-i Bistâmî ise "Ey miskin adam, Hz. Peygamber'in makamına ulaşan hiç oldu mu ki? Eğer mahlûkata, Hz. Peygamber'in hakikatinde bir zerre dahi aşikâr olsaydı, arştan yere kadar ne varsa yanar, kül olurdu" diyerek cevap verdi. [71]

Hz. Mustafa'nın [sallallahu aleyhi vesellem] ruhuna varınca, orada yüz bin ummana benzeyen nihayetsiz bir ateş ve binlerce nurdan perde gördü. Şayet ben bu ummanlardan ilkine bir adam atsaydım, tutuşup yanar ve (kül olup) kendimi rüzgâra verirdim. Heybet ve dehşetten öylesine hayretlere düşerdim ki mutlaka bir hiç olurdum. Hz. Muhammed'in [sallallahu aleyhi vesellem] çadırının ipini görmeyi, ne kadar istersem isteyeyim, Hz. Muhammed'e [sallallahu aleyhi vesellem] vâsıl olmaya cesaret edemezdim. Bununla beraber Hakk'a vâsıl oldum. Yani (Bâyezîd-i Bistâmî demek ister ki) herkes kendi miktarınca Allah Teâlâ'ya vâsıl olabilir. Zira Hak küll ile yani herkesledir. Hz. Muhammed [sallallahu aleyhi vesellem] ise, önlerde özel bir (harim ve) haremdedir. Şüphe yok ki, "lâ ilâhe illallah" vadisini katetmeden, "Muhammedün Resûlullah" vadisine vasıl olamazsın. Hakikatte ise her iki vadi de birdir.[72]

"Allah âleme nazar etti. Bunlardan bazılarının, marifeti taşıyamayacağını gördüğünden onları ibadetiyle meşgul etti."[73] Bir başka rivayete göre ise "Allah Teâlâ, evliyasının kalbine muttali oldu. Bunlardan bazılarının, (saf) marifeti

---

[70] Es-Sülemî, *Tabakatu's-sûfiyye: İlk Zâhid ve Sufîler,* 38; Bedevî, *Şatahâtü''s-sûfiyye,* 32. Benzer minvalde bir başka söz ise şudur: "O'nu sevdiğimi sanıyordum, dikkat edince, gördüm ki O'nun beni sevmesi daha önce imiş!" Bkz. Attar, Evliya Tezkireleri, 267

[71] Baklî, *Mantıku 'l-esrâr bi-beyâni 'l-envâr,* 99.

[72] Attar, *Evliya Tezkireleri,* 273-74.

[73] Baklî, 46.

taşıyamayacağını gördüğünden onları ibadetiyle meşgul etti."[74]

"Ey Rabbim senin bana itaatin, benim sana itaatimden daha büyüktür."[75]

"İnsaf ve hakikat gözüyle baktım, tüm perestişler Hak'tandı, benden değildi. Halbuki önceleri, O'na ben tapıyorum, sanırdım. 'Ya Rab! Bu ne hal, dedim. "O, hep benim, benden gayrisi değil" buyurdu. Yani fiilleri doğrudan icra eden sensin ama (onları) takdir edip sana nasip eden benim. Benim tevfikim yüz göstermezse, hem senden hem de taatinden hiçbir şey husule gelmez."[76]

Bir rivayete göre Ebû Musa, şeyhe, "Sabahın nasıldır?" diye sordu, şeyh ise "Benim ne sabahım var ne de akşamım (Allah nezdinde akşam sabah yoktur) diyerek cevap verdi.[77]

Rabbim beni gayrından ayırdıktan, kalbimi nuruyla nurlandırdıktan ve bana Hüviyetini ve pek çok acayiplikleri gösterdikten sonra Rabbime yakîn gözüyle nazar ettim. Kendi hüviyetimle onun hüviyetine nazar ettim ve onun hüviyetinin müşâhedesiyle şaşırdım ve şüpheye düştüm. Şüpheye düştüğümde ona Hakk gözüyle baktım ve "Kimdir bu, bu ben miyim?" diye sordum. O, "Hayır, o benim, izzetime yemin olsun ki benden başka ilah yoktur" buyurdular. Sonra beni kendi hüviyetimden ayırıp, Hakk'ın hüviyetine tebdil ettiler. Beni, Hakk'ın hüviyetiyle, kendi hüviyetimden ayırdılar. Böylece bana ferdâniyeti ile kendi hüviyetini gösterdiler. O'na, kendi hüviyetiyle baktım. Hakk'a, Hakk'la nazar ettim, Hakk'ı, Hakk ile gördüm. Böylece bir zaman nefsim, lisanım, izin veya ilmim olmadan, Hakk'ta Hakk'la kaldım. Sonra Allah, bana kendi ilminden bir ilim, lütfundan da bir lisan

---

[74] Es-Sülemî, *Tabakatu 's-sûfiyye: İlk Zâhid ve Sufîler,* 37; Attar, *Evliya Tezkireleri,* 260.

[75] Bedevî, *Şatahâtü 's-sûfiyye,* 30.

[76] Attar, *Evliya Tezkireleri,* 270.

[77] Attar, 249.

verdi. Bana kendi nurundan bir göz verdi ve bu göz ile Hakk'a nazar edince Onu olduğu gibi gördüm, bildim.[78]

"Ben, ben değilim. Çünkü ben O'yum. O ve ben ise benim. O, (yalnızca) O."[79]

Ebû Musa'dan nakledilir ki: Bir defasında Bâyezîd-i Bistâmî, müezzinin "Allâhu ekber, Allâhu ekber" nidasını işitmiş ve "Ene ekber (yani en büyük olan benim)" demiştir.[80]

"Her şeyin Levh-i mahfuzda mevcut olduğunu söylediklerinde "Levh-i Mahfûz'un tümü benim!" buyururlar.[81] Yine bu söze benzer içerikteki bir başka rivayette Bâyezîd-i Bistâmî, Arş, Kürsî ve Levh-i Mahfûz hakkında sorulan soruların tümüne "Benim!" diyerek cevap verir.[82]

"Yerde ve göklerde benim gibisi yok" veya bir başka sözünde "Benim gibisi görülmüş değil ucu bucağı olmayan okyanus gibiyim"[83]

Ebu Yezid ise, bu sözüyle kendini övme niyetinde değildi, sadece durumunu açıklamak istemişti. Çünkü sabah ve akşam, Allah'a aittir, Ebu Yezid'e değil! Allah nitelikle sınırlanmayandır. Doğal kul ise, nitelikle değil, sabah ve akşam ile sınırlanandır. Bu nedenle Ebu Yezid niteliği reddetmiş ve 'Benim niteliğim yoktur' demiştir. 'Sabah akşam rızıkları oradadır.' Öyleyse sabah ve akşam onu sahiplenir. Ebu Yezid'in ise onlar üzerinde bir sahipliği söz konusu değildir. Çünkü sabah ve akşam, nitelikle sahip olurken Ebu Yezid'in söylediği gibi herhangi bir niteliği

---

[78] Baklî, *Mantıku 'l-esrâr bi-beyâni 'l-envâr,* 100.

[79] Baklî, *Mantıku'l-esrâr bi-beyâni'l-envâr*, 106.

[80] Baklî, 95.

[81] Baklî, 107; Es-Sehlegî, "Kitâbu'n-Nûr min kelimâti't-Tayfûr", 103.

[82] Attar, *Evliya Tezkireleri,* 269.

[83] Baklî, 105; Uludağ, *Bayezid-i Bistami: Hayatı, Menkıbeleri, Fikirleri,* 184.

yoktur. Bu makam hakkında bilgisi olmayan kimse, Ebu Yezid'in bu sözüyle ilahlık tasladığını zanneder. Halbuki Ebu Yezid böyle bir niyette değildi. Aksine o, bu gibi sözlerindeki böyle bir yorumun kendisine nispet edilmesinden münezzehtir! Ebu Yezid'in buna benzeyen 'Bir zaman güldüm, bir zaman ağladım, şimdi ne gülüyorum ne ağlıyorum' ifadesini bizim söylediğimize aykırı olarak 'ilahlık taslamak' diye yorumlayan kimse şunu bilmelidir: Bir tecelli vardır, güldürür. Bu yolda gülme ehli olanlardan sadece bir insan gördüm ki adı Ali es-Selavî idi. Onunla yolculuk ettim ve Endülüs'te yolculukta ve yolculuk dışında kendisiyle arkadaşlık ettim. Tıpkı kendinden geçmiş gibi, gülmekten bıkmıyordu. Ancak belirli vakitlerde kendine geliyordu. Hiçbir zaman kötü bir şey söylediğini görmedim. Ağlayanlara gelirsek, onlardan da birini 586 yılında İşbiliyye'de görmüştüm. Adı Yusuf el-Muğavir el-Cella idi. Bizimle dolaşır ve hallerini bize anlatırdı. Korkusu çoktu, gözyaşı kesilmezdi.[84]

"Ebû Yezid'in huzurunda 'Rabbinin tutuşu pek şiddetlidir' ayeti okunduğunda şöyle demiş: 'Benim tutuşum daha güçlüdür.'"[85]

Bâyezîd-i Bistâmî'den nakledilen bir başka şathiye de şudur: "Benim daldığım deryanın, enbiyâ-i kirâm kenarında dururlar."[86]

"İnsaf ve hakikat gözüyle baktım, tüm perestişler Hak'tandı, benden değildi. Halbuki önceleri, O'na ben tapıyorum, sanırdım. 'Ya Rab! Bu ne hal, dedim. "O, hep benim, benden gayrisi değil" buyurdu. Yani fiilleri doğrudan icra eden sensin ama (onları) takdir edip sana nasip eden benim. Benim tevfikim yüz göstermezse, hem senden

---

[84] İbn Arabî, *Fütûhât-ı Mekkiyye,7:225-26.*

[85] Baklî, *Mantıku 'l-esrâr bi-beyâni'l-envâr,* 104; İbn Arabî, *Fütûhât-ı Mekkiyye,* 5: 331-332.

[86] Müstakimzâde Süleyman Sadeddin b. Muhammed Emin, Bâyezîd-i Bistâmî Kelâmı ve Şerhi (İstanbul: Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, İzmir, 00809-0011), 65b-67a.

hem de taatinden hiçbir şey husule gelmez."[87]

Hakk Teâlâ bir keresinde bana: "Ey Bâyezîd, sen benim bir mislim, benzerimsin ey benzerim" buyurdular. Bunun üzerine dehşete düşmüş bir vaziyette: Ancak sen, kendinin misli olabilirsin, senin, senden başka mislin yoktur, dedim. Bunun üzerine: Ey Bâyezîd, "Senin adınla (Allah'ın adıyla ol) de, olsun" buyurdular. Ben de "Senin adınla (Allah'ın adıyla ol), ol diyorum" dedim. ... Birden geniş bir alan gördüm. Onun rahmeti gibi bir sine ol, dedim. Birden gök çatı oldu. Sonra kalk dedim, kalktı ve kayboldu. Sonra bana dedi ki: "Ey habibim, sıfatları nasıl okursun?" Ben de: "Göklerin ve yerin mülkü Onundur. Hem diriltir, hem öldürür. O, her şey üzerinde mutlak kudret sahibidir."(Hadîd 57/2) ayetini okudum ve heyecanım aniden yükseldi, öyle ki okuyamaz oldum. Bunun üzerine: "Onun hakkı için, muhakkak ki yerlerin ve göklerin mülkü ve hayat ve ölümün hakikati benimdir" buyurdular.[88]

Baklî'nin bir önceki şathiyenin peşi sıra naklettiği bir diğer şathiye de şu şekilde rivayet edilmiştir, Baklî bu iki sözü birlikte ele alarak şerh etmiştir:

"Rabbimin huzuruna vardığımda beni iki güzel vasıfla süsledi. Bunlar nedir diye sorduklarında: Beni kibriyâ ridâsına ve izzet izârına bürüdü. Sonra da başıma kerâmet tacını kondurdu ve bana "Şimdi mahlûkatımın önüne çık" buyurdular. Sonrasında " Nerelerdeydin? Benim ardımda bir nihayet yoktur!" buyurdular. Sonrasında öylece havada kaldım. Burası ucu bucağı olmayan sonsuz, göreni mutlak bir şaşkınlık içinde bırakacak bir meydandı. Sonra Hakk Teâlâ bana "Ey bir benzeri olmayan" diye buyurdu. Bense bunun üzerine "Ey eşi ve benzeri olmayan, ey kendisi gibi olup, hiçbir şey kendisi gibi olmayan!" diyerek Hakk'ı tesbih ettim." Bâyezîd, Hakk'ın kendisine müşahede ettirdiği sonsuz esrarı tasvir ettikten sonra kendisine

---

[87] Attar, *Evliya Tezkireleri,* 270.

[88] Baklî, *Mantıku 'l-esrâr bi-beyâni'l-envâr,* 108.

takdim edilen bu ulu nimetlerden yüz çevirdiğini ifade ederek söze şöyle devam etmektedir: "Benim buna ihtiyacım yok" dedim. Bunun üzerine Hakk Teâlâ: "Ey Bâyezîd, (mükemmel yaratışımızdan, nimetlerimizden) daha bir şey bahsetmiş değiliz öyle ki yedi yol ve onun gibisini, yayılmış olan yeri ve onun gibisini, katı hale getirdiğimiz buhar ve onun gibisini ve göklere yükselen dağlar gibisini." diyerek mahlûkatından örnekler verdi ve bana işlerini anlattı. Anladım ki tüm bunlar bana verilse dahi onun mülkünden zerre dahi eksilmez. Bunu idrak edince, bunların tümünü terkettim ve zât-ı Hakk'a vâsıl oldum. Hakk'ta, Hakk ile oldum. Öyle ki ben sanki onunlaydım ancak Hakk, O olduğu hal üzereydi, Subhânehû, Subhânehû Teâlâ.[89]

Attar, *Evliya Tezkireleri,* 249. Benzer bir başka menkıbe de şöyledir: "Belimdeki yetmiş zünnarı bir bir çözüp attım. Ancak bir tanesi kaldı. Ne kadar çabaladıysam da bunu açamadım, sızlanıp durdum ve,

Ya ilahi! Bunu da çözmem için bana güç ver, dedim. Bir ses geldi:

Bütün zünnarları açtın ama şu bir tanesini açmak senin karın değil (benim tevfikimdir). Şöyle demişti: "Bütün ellerle, Hakk'ın kapısını çaldım, bela eliyle çalmadıkça bu kapı açılmadı. Bütün dillerle izin istedim, hüzün diliyle (dergaha girmek için) izin istemedikçe izin verilmedi. Bütün ayaklarla ona giden yolda yürüdüm. Zillet ayağıyla yürümedikçe izzet karargahına varamadım." Bkz. Attar, *Evliya Tezkireleri,* 255.

Yine bir başka sözünde Cüneyd-i Bağdâdî, Bâyezîd-i Bistâmî için şu ifadeleri kullanır: "Cebrâil melekler arasında nasılsa Bâyezîd-i Bistâmî, Allah'ın velîleri

---

[89] Baklî, 109.

arasında öyledir."[90]

Cüneyd-i Bağdâdî, Bâyezîd-i Bistâmî'nin halini ve makamının ululuğunu şu sözlerle açıklamaktadır: "Bâyezîd-i Bistâmî'nin sözlerinin bazıları etkisi, derinliği ve anlamı sebebiyle sadece kendisinin bildiği ve ona has kılınmış bir deryadan alınmış intibaını vermektedir."[91] Yine bir başka sözünde Cüneyd-i Bağdâdî, Bâyezîd-i Bistâmî için şu ifadeleri kullanır: "Cebrâil melekler arasında nasılsa Bâyezîd-i Bistâmî, Allah'ın velîleri arasında öyledir."[92] *Tezkîretü'l-Evliyâ'*da Ferîdüddîn Attâr (ö. 618/1221), Cüneyd'in bir sözünü aktararak şu ifadelerle Bâyezîd-i Bistâmî'nin makamının yüceliğinin ifade etmektedir:

Tevhîd sahasına girenlerin seyrettikleri meydanın nihayeti, Bâyezîd-i Bistâmî'nin [kuddise sırruhû] bulunduğu meydanın bidayetidir, demişti. Onun ayak bastığı yerin bidayetine varan erenler cümlesi hep orada dolaşır, aşağı iner ve orada kalamazlar. Bâyezîd-i Bistâmî'nin [kuddise sırruhû],

Bizim gibi bir gülün açması için, bir gül bahçesinin üzerinden 200 senenin geçmesi lazım gelir, demesi de yukarıdaki sözün doğruluğunun delilidir.[93]

Bâyezîd-i Bistâmî hakkında söz söyleyenlerden biri de Ebû Saîd Ebu'l-hayr'dır. Ebû Saîd, Bâyezîd-i Bistâmî hakkında "On sekiz bin âlemi Bâyezîd-i Bistâmî ile dolu görüyorum ve Bâyezîd-i Bistâmî aralarında değil" demiştir.[94] Yine onun kabrini ziyaret ederken, "Burası herkesin kaybettiği şeyleri bulabileceği bir yerdir" diyerek

---

[90] El-Harakânî, *Ârifler Sultânı Bâyezîd-i Bistâmî Hayatı ve Menkıbeleri (Düstûru 'l-Cumhûr),* 116.

[91] Et-Tûsî, *el-Lüma'İslâm Tasavvufu.*

[92] El-Harakânî, *Ârifler Sultânı Bâyezîd-i Bistâmî Hayatı ve Menkıbeleri (Düstûru 'l-Cumhûr),* 116.

[93] Attar, *Evliya Tezkireleri,* 224-25.

[94] El-Harakânî, *Ârifler Sultânı Bâyezîd-i Bistâmî Hayatı ve Menkıbeleri (Düstûru 'l-Cumhûr),* 120.

Bâyezîd-i Bistâmî'nin makamına ve haline işarette bulunmuştur.[95] Bir başka önemli sûfî Ebû Ali Ruzbârî ise "Bâyezîd-i Bistâmî halkın içinde, âlemde sürekli parlayan güneş gibidir" diyerek onu övmüştür.[96]

Yokluk (leysiyyet) meydanını kontrol ettim. On yıl boyunca uçtum. Nihayet yokluktan yokluk içinde yoklukla oldum. Sonra kaybetmeyi/tazyî kontrol ettim ki orası tevhîd meydanıdır. Yokluk ile kaybetme içinde uçtum. Nihayet kayıp içinde kayboldum. Kaybede ede "zıya içinde zıya" ve "leyse içinde leyse" ile tazyîi de kaybettim (Sonra arifin halktan gaybubeti halkın ariften gaybubeti içindeki tevhîdi murakabe ettim.)[97]

Ebu Said Ebu'l-Hayr

"Aşk dervişe Hakk'dan armağandır ve aşk ıstıraptır;

O'nun yolunda ölürlerken büyürler.

Cömert gençliğini özgürce feda eden,

Hakk erleri için dünya saltanatı hiçtir."

**

"Ey sevgili, sensiz ben duramam,

Bana olan ihsanlarını sayamam.

Vücudumdaki her kılın bir dili olsa,

Şükrünün binde birini sayamam."

---

[95] Uludağ, "Bâyezîd-i Bistâmî", 5: 238-241.

[96] El-Harakânî, *Ârifler Sultânı Bâyezîd-i Bistâmî Hayatı ve Menkıbeleri (Düstûru 'l-Cumhûr)*, 120.

[97] Et-Tûsî, *el-Lüma ' İslâm Tasavvufu,* 454; Baklî, *Mantıku 'l-esrâr bi-beyâni 'l-envâr,* 43-45; Bedevî, *Şatahâtü 's-sûfiyye,* 29.

**

“Yeryüzündeki her camiyi harap edip tek cami yapmadıkça

Kutsal görevimiz yerine getirilmiş olmaz

Ve imanla küfür bir olup herkes İslam oluncaya kadar da

Gerçek müslüman bulunmaz.”

**

“Ben ne bir abid, ne bir zahid, ne bir mütekellim, ne de bir sufiyim. Allah’ım, Sen Bir’sin, Sen’in Birliğin’le ben de birim.”

**

“Herşey bendedir; fakat bende kendim için yer yoktur.”,

**

“Sen yokluğunu Allah’a verdiğin zaman, O da, sana Kendini verir.”

**

“Dostların gönlündeki Allah aşkı apaçık ortaya konsa idi, alemi sel ve ateşle doldururdu.”

**

“Sen, benim kalbimde eyleşirsin, yoksa onu kana bularım;

Sen, benim gözümde ışıldarsın, yoksa onu gözyaşlarına boğarım.

Ruhum, yalnızca Sen’inle bir olmak ister;

Yoksa her şeye başvurarak, onu bedenimden söküp atarım!”

**

“Gel, gel, her ne olursan ol gene gel!

Kafir, ateşperest, putperest isen de gene gel!

Şu dergahımız ümitsizlik dergahı değildir.

Yüz kere tövbeni bozmuş olsan gene gel!"

**

"İnsanların işi, daha çok mal edinme, daha çok önde olma

Rahat ve güven dervişliktedir oysa,

Bu dünyada birini tercih et, yeter o sana,

Eğer aklın ve bilgin varsa."

**

"Semâ' ki, göklere giden bir kapıdır, yoldur!

Semâ' ki, can kuşuna baştır, kanattır, koldur!

Ama senin huzurunda semâ' bir başka olur;

Peygamber'in ardında kılınan, namaz gibi!"

**

"A Hacc'a giden topluluk, neredesiniz, neredesiniz?

Sevgili buracıkta; geliniz geliniz

Suretsiz Sevgilinin yüzünü bir görürseniz ev sahibi de sizsiniz, ev de sizsiniz, Kabe'de siz."

**

"Toprağın altına girdiğimde beni çağırsan,

Sesine cevap veririm, kemiklerim çürümüşken.

Ey sevgili seni andığımda parçalanır,

Bu yüzden ciğerim yanar, sana olan hasretim artar."

**

"Ölsem ve üzerimden geçse yıllar,

Sanma ki, kabrimin içinde aşk olmaz.

Koysan elini toprağa ve desen: ‘Kim var burada?’

Ses gelir sana: ‘Sevgilinin hali nice?’ ”

**

“Size yalvarıyorum, hatta, vasiyet ediyorum, dünyadan ayrıldığımda,

“Bu aşka tutulmuştu.”, Yazın mezar taşıma

Oradan geçen garip bir arif, içi yanarak ah eder

Ve selam verir belki de bana.”

**

“Ay yüzlüm geldi mi, ben kim olabilirim ki, kim olabilirim ki?

Zati ben kendimden geçtiğim zaman var olurum.

Ben de bir kâr, bir varlık görürsen, bil ki o kâr, o varlık O’dur.”

**

Vahdet yolunda ne küfür var ne iman

Nefsinden bir adım çık ve yolu gör.

Ey cihanın canı! Ve İslâm’ı seçen

Engerek yılanıyla ol, ama nefsinle olma!”

**

“Bu neşe, cömertlik ve kerem kaynağı, neşe kaynağıdır,

Herkesin kıblesi Kâ’be, bizimki sevgilinin yüzü.”

--

Abdülkerim el-Cili’nin *Ayniyye’* sinden

“Tecelli ettin eşyaya, ta, yarattığın zamandan;

O işte...senden ırak gibi perde sarındığından...

Bitişilmiş hiç değilsin, ne de ayrılan bir paysın;

Sen, ancak bir pay verdin kainata güzel zatından...

Rütbenin hükümleridir, eşya gerektirdi onu;

Uluhiyet sıfatı zıddı da toplar olduğundan...

Kainat sensin bir Hakk olarak, sensin önderimiz;

"Aşk-ı ilahi öyle bir şaraptır ki, sana gecenin en karanlık zamanında güneşi gösterir

Bu şarabın evsafı ve mahiyetindeki meziyyatı, ifadeden balaterdir

Bu şarab, nur-ı mahz olan güneştir. Güneş değil, leyl-i zulmadır.

Bu şarab, bir hayret-i uzmadır ki, insana teenni ve tebassur usul-i aliyesini öğretir

Ayn-ı ziya değil, yüz değildir. Mahz-ı hüsündür, mahz-ı hüsün değil, öperken dudakları parlatıcı olan yüzdür.

Kokudur, ıtır değil; ıtırdır, koku değil; şaraptır peymanesi yok. Şarap değil, ayn-ı peymanedir

**

"İbnü'l-Farıd Divanı"ndan

"Zevkinde, sıkıntısında ganimet bildiğim "Hayf" ve "Melel" mevkilerinden ayrılmak için dünyaların lezzetleri beni hırslandıramaz."

"Ey şaşı rakib! Sana aşk lezzeti nasip olsa da mubarek Kubâ mevki'inin latif ağaçlarına ve nazarları üzerine çeken narin kaftan ile arz-ı endam eden sevgililere, kalbi meftun eden bir bakış arzu etsen, bendeki ayrılık ve gurbetin acısını pek tatlı görürdün."

"Ey idraksiz rakib! Artık beni rahat bırak. Sövüp saymalarının yanık yarası ile aklımın kulağını yakma..."

"Hakk'ın nurunun peyder pey indiği fani cismi, aşk ile kederlenmiş ve korumasız bir nur ağacı olduğu halde çölde terk eylediğini söyle!"

“Zâtî olan meşakkat ve zahmet sıfatları sebebiyle en açık sözleri bile hayat emaresi olmayacak derecede kapalı ve muhtasar olduğunu dahi söyle.

“Muhabbet yolunda yılanın sokması ile yaralanmasıyla hayattan sıyrılmış, bir garib zayıf bulunduğunu dahi söyle.”

“Aşkın elemlerinin türlü türlü meşakkatlerine sabırlı ve gönülsüz şahit olarak aşka can atarcasına yönelen gönül deryasının aşığı olduğunu dahi anlat.”

Hafıza İçin Dua

«بسم الله الرحمن الرحيم»

اللهم انى اسالك فهم النبيين وحفظ المرسلين والملائكة المقربين.

اللهم اجعل السنتنا عامرة بذكرك وقلوبنا بخشيتك واسرارنا بطاعتك، وانت على كل شئ قدير وحسبنا الله ونعم الوكيل

İmtihana girerken

اللهم انى توكلت عليك وسلمت امرى اليك لا ملجا ولا منجى منك الا اليك

Sözlü imtihana girerken

ربى ادخلنى مدخل صدق واخرجنى مخرج صدقا واجعل لى من لدنك سلطانا نصيرا

Yazılı imtihanda iken

ربى اشرح لى صدرى ويسر لى امرى واحلل عقدة من لسانى يفقهو قولى. بسم الله الفتاح ،

اللهم سهل الا ماجعلته انت سهلا

وانت تجعل الصعب انشئت سهلا

İmtihanda strese girince

لا اله الا انت سبحانك انى كنت من الظالمين ،

ياحى يا قيوم برحمتك استغيث اصلح لى شانى كله ولاتكلنى الى نفسى طرفة عين،

ربى انى مسنى الضر

وانت ارحم الرحمين

Unutkanlık İçin

اللهم يا جامع الناس الى يوم لا ريب فيه رد الى حاجتى وانت ارحم الراحمين

İmtihan Bitişinde Dua

الحمدالله الذى هدانا لهذا وماكنا لنهتدى لولا ان هدانا الله رب العالمين

بعدَ العَاصِفَة

Şiir: Nizar Qabbani

أتحبني . بعد الذي كانا ؟

إني أحبك رغم ما كانا

ماضيك. لا أنوي إثارته

..حسبي بأنك ها هنا الآنا

تتبسمين.. وتمسكين يدي

..فيعود شكي فيك إيمانا

..عن أمس . لا تتكلمي أبداً

وتألقي شعراً.. وأجفانا

أخطاؤك الصغرى.. أمر بها

..وأحول الأشواك ريحانا

لولا المحبة في جوانحه

..ما أصبح الإنسان إنسانا

*

عامٌ مضى. وبقيت غاليةً

..لا هنت أنت ولا الهوى هانا

إني أحبك . كيف يمكنني ؟

أن أشعل التاريخ نيرانا

وبه معابدنا ، جرائدنا ،

أقداح قهوتنا ، زوايانا

طفلين كنا.. في تصرفنا

وغرورنا ، وضلال دعوانا

كلماتنا الرعناء .. مضحكةٌ

ما كان أغباها.. وأغبانا

فلكم ذهبت وأنت غاضبةٌ

..ولكم قسوت عليك أحيانا

ولربما انقطعت رسائلنا

..ولربما انقطعت هدايانا

مهما غلونا في عداوتنا

..فالحب أكبر من خطايانا

*

عيناك نيسانان.. كيف أنا

أغتال في عينيك نيسانا ؟

قدر علينا أن نكون معاً

..يا حلوتي. رغم الذي كانا

إن الحديقة لا خيار لها

..إن أطلعت ورقاً وأغصانا

هذا الهوى ضوءٌ بداخلنا

ورفيقنا.. ورفيق نجوانا

طفلٌ نداريه ونعبده

..مهما بكى معنا.. وأبكانا

أحزاننا منه.. ونسأله

..لو زادنا دمعاً.. وأحزانا

*

هاتي يديك.. فأنت زنبقتي

..وحبيبتي. رغم الذي كانا

Fırtınadan Sonra

Beni seviyorsun.

Kimden sonra?

Geçmişine rağmen seni seviyorum

Onu kışkırtmak niyetinde değilim çünkü şu anda buradasın ..

gülümsüyorsun .. ve elimi tut, sonra şüphelerim sana geri dönecek, inançtan ..

dünden. Asla konuşma ... ve bir şiir oku ... ve küçük hatalarınla bizi iyileştir ...

Onları geçip dikenleri bize çeviririm ...

kanatlarındaki aşk olmasaydı , kimse yapmazdı.

İnsan bu..

* Bir yıl önce. Ve sen sevgili kaldın,

ne sen ne de onun tutkusu Hana ..

Seni seviyorum.

Nasıl yapabilirim?

Bu tarih tapınaklarımızla, gazetelerimizle, kahve fincanlarımızla,

iki çocuğumuzla bizi ateşe verdi , biz ...

davranışlarımız ve kibirimizdeydik ve iddialılığımız yoldan çıktı ...

aptal sözlerimiz ... komik olan ne oldu en aptalca ...

Zaman zaman öfkelendin ve zalim oldun ..

Haberlerimiz kesilmiş olabilir , hediyelerimiz kesilebilir ..

Düşmanlığımızda ne kadar sert olursak olalım

aşk günahlarımızdan daha büyüktür ..

*

Gözlerin güzelce ..

Nisana'yı gözlerinde nasıl öldürürüm?

Birlikte olabiliriz tatlım. Ne olduklarını rağmen ..

bahçe seçeneği yok

ise o yaprak ve dalları tutuyor ..

bu tutku bize ve içinde bir ışıktır

arkadaşı .. ve bizim arkadaşı kurtardı biziz bir

bizim çocuk ve biz de ona ibadet

ne olursa olsun

o ağlıyor bizimle .. ve ağlarız .. ondan kederimizi ..

ve ona sorarız gözyaşlarımızı ve üzüntüyü arttırır mıyız ..

*

Hadi, sen benim zambağım ve sevgilimsin.

Kim olduklarına rağmen ..

الصلاة المطلسمة...Salât-ı Tılsımiyye

اللّهُمَ صَلّ عَلَى الذَاتِ المُطَلْسَمِ

والغَيْبِ المُضَمْضَمِ والكَمَالِ المُكْتَتَمْ

لاهُوتِ الجَمَالِ ونَاسُوتِ الوُصَالْ

288 Bilgilik

طَلْعَةِ الحَقّ كَثَوبِ عَيْنِ إنْسَانِ الأزَلْ

في نَشْرِ مَنْ لَمْ يَزَل

مَنْ أقامَتْ بِهِ نَواسِيتُ الفَرقِ

في قَابِ قَوْسِهْ نَاسُوتَ الوِصَالْ

الأقْرَبِ إلىٰ طُرِقِ الحَقْ

فَصَلِّ اللّهُمَّ بِهِ فِيهِ مِنْهُ عَليه وسَلِّمْ

الإمام الأكبر محيي الدين ابن عربي

Salât-ı Tılsımiyye

Allah'ım zatı sırlarla bezenmiş tılsımına sâlat olsun (dua ederim)

O ki gaybın çalkalandığı ve gizliden gizli mükemmelliktedir

İlâhi âlemin cemali ve nasut âleminin kavuşma nedenidir

Zeval bulmayan ezelde insanlığı yaratırken giydirdiğin ilk hakikatinin doğduğu kimsedir

Bu farkı ile insanlarda kaim oldular

Yayın kavsine yakınlığı gibi insanlar visale kavuşabilirler

Doğru yolların en yakın olanı O dur

Ey Allah'ım Onunla, ondan ona salat olsun

Selam da üzerinedir

Büyük İmam Muhyiddin İbn Arabi

Seni Her İki Dünyadan Da Men Etmedi Mi ?

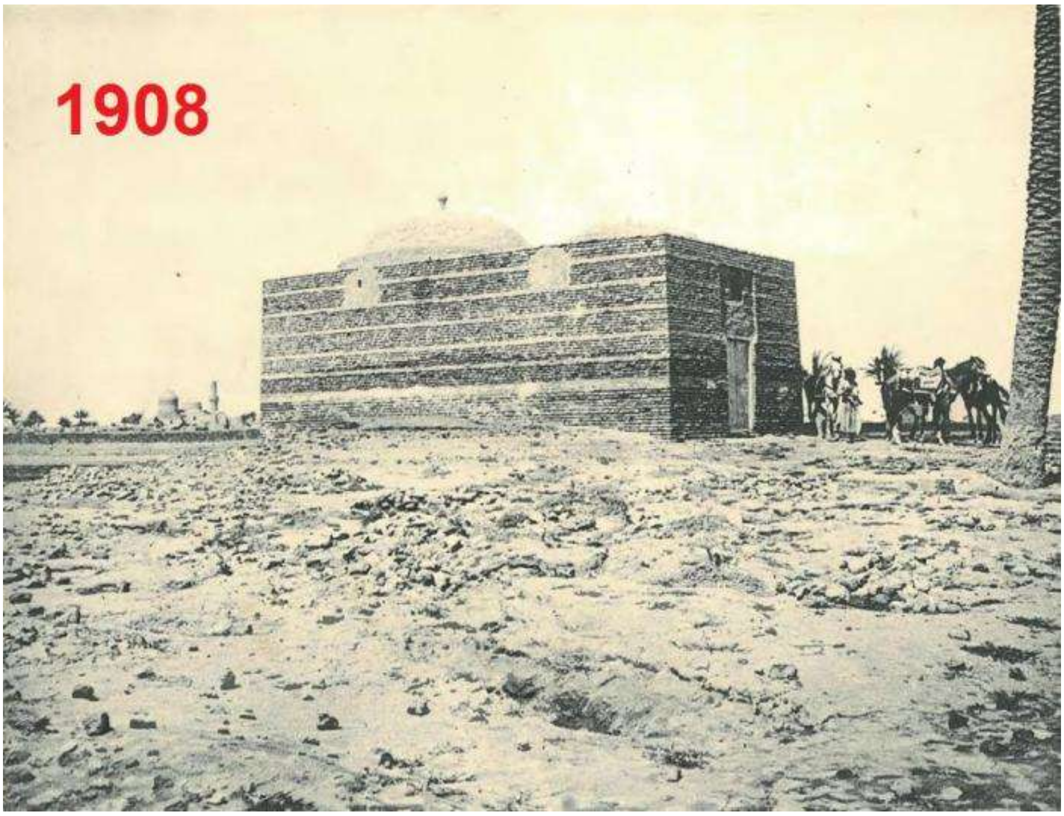
Hallac sufi hali yanında Abbasi devlet rejimi değiştirmek istemişti. Bu onun için büyük bir hata olmuştu. Arkadaşı Şibli yanına gelerek gittiği yolun hatasını ona göstermek için saatlerinin sonunda onun yanında durdu. Çarmıha gerilen Hallac' a dedi ki:

"O… Seni her iki dünyadan da men etmedi mi?"

Bağdat'taki Hallac Türbesi

Ebu Mansur el-Hallaj, belki de fikirleri ya da yaşamında ve ölümünde var olan dram için Arap ve İslam kültürünün en ünlü sembollerinden biri olmaya devam ediyor, tarih kitaplarının Hicri 301 yılında hapsedildiğini söylediği gibi. Sekiz yıl hapis cezasından sonra, 309 yılının 23. Zilhicce akşamı 1000 kırbaç kırbaçlandı ve ertesi sabah uzuvları kesildi ve bir ağacın gövdesinde çarmıha gerildi, ancak sabahı 25 Zilhicce kafasını kestiler ve vücuduna yağ döktü ve yakıldı, sonra külleri fenerin başına getirilerek Dicle Nehri'ne atıldı.
Burada kim yatıyor, derlerse makamı olarak kabul etmek gerekir.

290 Bilgilik

Şeyh Ebu Mansur el-Hallac'ın türbesi (858 - 26 Mart 922) (244 H. 309 AH) tasavvufun önde gelen isimlerinden olup, El Beyde halkından biri olan Wasit yakınlarındaki 180. Başkent Bağdat'ın km güneyinde.

1905 yılında yeniden inşa edilen türbe, Irak'ın Bağdat ilçesinin Karkh tarafında, Al-Karamah Hastanesi binasının arkasında yer almaktadır.Tabir alanı 150 m2'dir. 2005 yılında yıkılarak yeniden inşa edilmiştir.

Hz. Ali kerrem'allahü veche radiyallâhü anh Zaman Değişti

تغيرتِ المودةُ والاخاءُ و قلَّ الصدقُ وانقطعَ الرجاءُ

و أسلمني الزمانُ إلى صديقٍ كثيرِ الغدرِ ليس له رعاءُ

وَرُبَّ أَخٍ وَفَيْتُ لهُ وَفِيٍّ و لكن لا يدومُ له وفاءُ

أَخِلاَّءٌ إذا استَغْنَيْتُ عَنْهُمْ وأَعداءٌ إذا نَزَلَ البَلاَءُ

يديمونَ المودة ما رأوني و يبقى الودُّ ما بقيَ اللقاءُ

و ان غنيت عن أحد قلاني وَعَاقَبَنِي بمِا فيهِ اكتِفَاءُ

سَيُغْنِيْنِي الَّذي أَغْنَاهُ عَنِّي فَلاَ فَقْرٌ يَدُومُ وَلاَ ثَرَاءُ

وَكُلُّ مَوَدَّةٍ لله تَصْفُو وَلاَ يَصْفُو مَعَ الفِسْقِ الإِخَاءُ

و كل جراحة فلها دواءٌ وَسُوْءُ الخُلْقِ لَيْسَ لَهُ دَوَاءُ

ولَيْسَ بِدَائِمٍ أَبَدا نعِيْمٌ كَذَاكَ البُؤْسُ لَيْسَ لهُ بَقَاءُ

اذا نكرتُ عهداً من حميمٍ ففي نفسي التكرُّم والحَيَاءُ

إِذَا مَا رَأْسُ أَهْلِ البَيْتِ وَلَّى بَدَا لَهُمُ مِنَ النَّاسِ الجَفَاءُ

Sevgi ve kardeşlik değişti, samimiyet azaldı, umut durdu

Zaman beni çobanı olmayan hain bir arkadaşa teslim etti

Ve bir kardeşin efendisi ve ben onun sadakatini yerine getirdim, ama sadakati uzun sürmez

Felaket gelirse onlardan ve düşmanlardan vazgeçersem tahliye

Görmedikleri sevgiyi sürdürürler ve buluşma sürdüğü müddetçe samimiyet kalır.

Ve bana söyleyen ve beni yeterli olanla cezalandıran biri hakkında şarkı söylersem

Onu benim için zenginleştiren beni zenginleştirecek, ne fakirlik ne de zenginlik

Ve Tanrı'nın her sevgisi açığa çıkar ve ahlaksızlıkla uzlaşmaz

Ve her ameliyatın bir tedavisi vardır ve kötü davranışların tedavisi yoktur.

Ve asla kutsanmaz ve asla böyle bir sefaletin hayatta kalması yoktur

Bir samimiyet çağını reddedersem, o zaman ruhumda cömertlik ve alçakgönüllülük var

Ehl-i Beytin reisi giderse onlar içi boş insanlar gibi görünür

Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve selleme Hasan b. Sabit'in Mersiyesi

بَطَيبَةَ رَسمٌ لِلرَسولِ وَمَعهَدُ

مُنيرٌ وَقَد تَعفو الرُسومُ وَتَهمَدِ

وَلا تَمتَحي الآياتُ مِن دارِ حُرمَةٍ

بِها مِنبَرُ الهادي الَّذي كانَ يَصعَدُ

وَواضِحُ آثارٍ وَباقي مَعالِمٍ

وَرَبعٌ لَهُ فيهِ مُصَلّى وَمَسجِدُ

بِها حُجُراتٌ كانَ يَنزِلُ وَسطَها

مِنَ اللهِ نورٌ يُستَضاءُ وَيوقَدُ

مَعارِفُ لَم تُطمَس عَلى العَهدِ آيُها

أَتاها البِلى فَالآيُ مِنها تُجَدَّدُ

عَرِفتُ بِها رَسمَ الرَسولِ وَعَهدَهُ

وَقَبراً بِها واراهُ في التُربِ مُلحِدُ

ظَلَلتُ بِها أَبكي الرَسولِ فَأَسعَدَت

عُيونٌ وَمِثلاها مِنَ الجِنِّ تُسعَدُ

يُذَكِّرنَ آلاءَ الرَسولِ وَما أَرى

لَها مُحصِياً نَفسي فَنَفسي تَبَلَّدُ

مُفَجَّعَةً قَد شَفَّها فَقدُ أَحمَدِ

فَظَلَّت لِآلاءِ الرَسولِ تُعَدِّدُ

وَما بَلَغَت مِن كُلِّ أَمرٍ عَشيرَهُ

وَلَكِن لِنَفسي بَعدُ ما قَد تَوَجَّدُ

أَطالَت وُقوفاً تَذرِفُ العَينُ جُهدَها

عَلى طَلَلِ القَبرِ الَّذي فيهِ أَحمَدُ

فَبورِكتَ يا قَبرَ الرَسولِ وَبورِكَت

بِلادٌ ثَوى فيها الرَشيدُ المُسَدَّدُ

وَبورِكَ لَحدٌ مِنكَ ضُمِّنَ طَيِّباً

294 Bilgilik

عَلَيهِ بِناءٌ مِن صَفيحٍ مُنَضَّدُ

تَهيلُ عَلَيهِ التُربَ أَيدٍ وَأَعيُنٌ

عَلَيهِ وَقَد غارَت بِذَلِكَ أَسعُدُ

لَقَد غَيَّبوا حِلماً وَعِلماً وَرَحمَةً

عَشِيَّةَ عَلَّوهُ الثَرى لا يُوَسَّدُ

وَراحوا بِحُزنٍ لَيسَ فيهِم نَبيُّهُم

وَقَد وَهَنَت مِنهُم ظُهورٌ وَأَعضُدُ

يُبَكّونَ مَن تَبكي السَمَواتُ يَومَهُ

وَمَن قَد بَكَتهُ الأَرضُ فَالناسُ أَكمَدُ

وَهَل عَدَلَت يَوماً رَزِيَّةُ هالِكٍ

رَزِيَّةَ يَومٍ ماتَ فيهِ مُحَمَّدُ

تَقَطَّعَ فيهِ مُنزَلُ الوَحيِ عَنهُمُ

وَقَد كانَ ذا نورٍ يَغورُ وَيُنجِدُ

يَدُلُّ عَلى الرَحمَنِ مَن يَقتَدي بِهِ

وَيُنقِذُ مِن هَولِ الخَزايا وَيُرشِدُ

إِمامٌ لَهُم يَهديهِمُ الحَقَّ جاهِداً

مُعَلِّمُ صِدقٍ إِن يُطيعوهُ يَسعَدوا

عَفُوٌّ عَنِ الزَلّاتِ يَقبَلُ عُذرَهُم

وَإِن يُحسِنوا فَاللَهُ بِالخَيرِ أَجوَدُ

وَإِن نابَ أَمرٌ لَم يَقوموا بِحَملِهِ

فَمِن عِندِهِ تَيسيرُ ما يَتَشَدَّدُ

فَبينا هُمُ في نِعمَةِ اللَهِ وَسطَهُم

دَليلٌ بِهِ نَهجُ الطَريقَةِ يُقصَدُ

عَزيزٌ عَلَيهِ أَن يَجوروا عَنِ الهُدى

حَريصٌ عَلى أَن يَستَقيموا وَيَهتَدوا

عَطوفٌ عَلَيهِم لا يُثَنّي جَناحَهُ

إِلى كَنَفٍ يَحنو عَلَيهِم وَيَمهَدُ

فَبَينا هُمُ في ذَلِكَ النورِ إِذ غَدا

إِلى نورِهِم سَهمٌ مِنَ المَوتِ مُقصَدُ

فَأَصبَحَ مَحموداً إِلى اللَهِ راجِعاً

يُبكيهِ حَقُّ المُرسِلاتِ وَيُحمَدُ

وَأَمسَت بِلادُ الحُرمَ وَحشاً بِقاعُها

لِغَيبَةِ ما كانَت مِنَ الوَحيِ تَعهَدُ

قِفاراً سِوى مَعمورَةِ اللَحدِ ضافَها

فَقيدٌ تُبَكّيهِ بَلاطٌ وَغَرقَدُ

وَمَسجِدُهُ فَالموحِشاتُ لِفَقدِهِ

خَلاءٌ لَهُ فيهِ مَقامٌ وَمَقعَدُ

وَبِالجَمرَةِ الكُبرى لَهُ ثَمَّ أَوحَشَت

دِيارٌ وَعَرصاتٌ وَرَبعٌ وَمَولِدُ

فَبَكّي رَسولَ اللَهِ يا عَينُ عَبرَةً

وَلا أَعرِفَنكِ الدَهرَ دَمعَكِ يَجمَدُ

وَما لَكِ لا تَبكينَ ذا النِعمَةِ الَّتي

عَلى الناسِ مِنها سابِغٌ يَتَغَمَّدُ

فَجودي عَلَيهِ بِالدُموعِ وَأَعوِلي

لِفَقدِ الَذي لا مِثلُهُ الدَهرُ يوجَدُ

وَما فَقَدَ الماضونَ مِثلَ مُحَمَّدٍ

وَلا مِثلُهُ حَتّى القِيامَةِ يُفقَدُ

أَعَفَّ وَأَوفى ذِمَّةً بَعدَ ذِمَّةٍ

وَأَقرَبَ مِنهُ نايِلاً لا يُنَكَّدُ

وَأَبذَلَ مِنهُ لِلطَريفِ وَتالِدِ

إِذا ضَنَّ مِعطاءُ بِما كانَ يُتلَدُ

وَأَكرَمَ صيتاً في البُيوتِ إِذا اِنتَمى

وَأَكرَمَ جَدّاً أَبطَحِيّاً يُسَوَّدُ

وَأَمنَعَ ذِرواتٍ وَأَثبَتَ في العُلى

دَعائِمَ عِزٍّ شامِخاتٍ تُشَيَّدُ

وَأَثبَتَ فَرعاً في الفُروعِ وَمَنبِتاً

وَعوداً غَذاهُ المُزنُ فَالعودُ أَغيَدُ

رَباهُ وَليداً فَاِستَتَمَّ تَمامُهُ

296 Bilgilik

عَلى أَكرَمِ الخَيراتِ رَبٌّ مُمَجَّدُ

تَناهَت وَصاةُ المُسلِمينَ بِكَفِّهِ

فَلا العِلمِ مَحبوسٌ وَلا الرَأيُ يُفنَدُ

أَقولُ وَلا يُلفى لِما قُلتُ عائِبٌ

مِنَ الناسِ إِلّا عازِبُ العَقلِ مُبعَدُ

وَلَيسَ هَوايَ نازِعاً عَن ثَنائِهِ

لَعَلّي بِهِ في جَنَّةِ الخُلدِ أَخلَدُ

مَعَ المُصطَفى أَرجو بِذاكَ جِوارَهُ

وَفي نَيلِ ذاكَ اليَومِ أَسعى وَأَجهَدُ

1. Taybe'de [98] , Peygamber'in izi ve ışık saçan toplanma yeri bulunmaktadır; izler silinip yok olabilir.

2. (ancak) Önderin üzerine çıktığı minberin bulunduğu şeref ve saygı evinin izleri asla yok olmaz,

3. Açık izler ve işaretler; Peygamber'in namazgah ve mescidinin bulunduğu ashabıyla toplandığı evinin bir köşesi, bunlar da yok olmaz.

4. Orada, ortasına, Allah katından, kendisiyle yol bulunan bir nurun indiği odalar bulunmaktadır

5. Üzerinden zaman geçmesine rağmen silinmemiş izler vardır; zamanla yıpranmış ancak geri kalan izleri onu hatırlatmaktadır.

6. Orada (Taybe), Peygamber'in hayalini ve onunla birlikte geçirilen zamanı ve onu toprağın altına gizleyen acımasız kabri tanıdım.

7. Orada durup Peygamber'e gözyaşı döktüm, ne mutlu onun için gözyaşı döken gözlere ve kirpiklere

8. Peygamber'in iyiliklerini hatırlıyorum, kendimi onları sayacak gibi görmüyorum, şaşırdım kaldım.

9. Ahmed'in kaybının acısına rağmen, (yüreğim) Peygamber'in yaptıklarını sayıp durdu.

---

[98] 18 Medine'de Peygamber'in yaşadığı bölgenin adı (onunla birlikte) mutluluklar da gömüldü

10. Topluluğun içindeki herkes görevini yerine getirmektedir, ancak bana düşen ise gördüklerine şükretmektir

11. Uzun süre ayakta dururken, Ahmed'in bulunduğu kabrin üzerine gözyaşları sel olup akıyordu.

12. **Ne mübareksin ey Resulullah'ın kabri, sen de mübarek kılındın içinde Allah'ın desteklediği Peygamberin bulunduğu toprak!**

13. Üzerinde lahit taşı dizili, içinde iyi insanı barındıran mezar, sen ne mübareksin!

14. Eller üzerine toprak döküyorken, gözler ona dikili kaldı, böylece toprağa

15. Yumuşak başlılığı, ilmi ve merhameti kaybettiler, yastıksız, toprağın örttüğü bir akşamda.

16. Aralarında Peygamberleri olmadan, kolları ve belleri bitkin düşmüş bir halde, hüzünle kala kaldılar.

17. O gün gözyaşı döktükçe gökyüzünü de ağlattılar, kendisine toprağın ağladığı kimse için insanlar, daha çok üzülmeli, ağlamalı

18. Herhangi birinin öldüğü günün sıkıntılarıyla, Hz. Peygamber'in öldüğü günün sıkıntısı birbirine denk midir?

19. O gün aralarından vahyin kaynağını yitiriyorlar ki o, yükseklere inip çıkan bir nura sahipti.

20. O, kendine uyanı rahmana götürür, belaların felaketinden korur ve doğruya iletir.

21. O, arkadaşlarını büyük bir çabayla hakka ulaştıran bir rehber ve dürüstlüğün öğretmenidir, eğer ona itaat ederlerse mutlu olurlar.

22. Kusurları affeden, özürlerini kabul edendir. Eğer iyilik ederlerse, Allah, iyilik edenlerin en cömertidir.

23. Eğer başlarına bir felaket geldiğinde bu durumda O'na hamd etmeliler, zira felaket ne olursa olsun bunu kolaylaştıran yine odur!

24. Allah’ın verdiği nimetin içindeyken bu onun varlığına delildir. Onun yoluyla ancak maksada varılır.

25. insanların doğru yoldan ayrılması ona çok zor gelmekte ve onları doğru yola ve hidayete götürmeye özen göstermektedir.

26. Onlara karşı müşfiktir, rahmet kanatlarını onlara sermeyi esirgemez.

27. Onlar bu nurun içinde iken, nurlarına bir ölüm oku isabet etti.

28. Sabah vaktinde şükrederek Allah’a kavuştu, melekler, Peygamber’e gözyaşı döktüler (yas tuttular) ve ona dua ettiler.

29. Mekke kenti, ıssız bir yer olarak (yalnız, tek başına) akşamladı, vahyin mekanı olması özelliğini kaybettiği için

30. Mezar taşı ve Medine mezarlığının yas tuttuğu, yitiklerin konuk olduğu mezarların dışında ıssız bir çöl gibiydi.

31. Mescidi onun yokluğundan ıssız kaldı, onun makam ve oturduğu mekanı bomboştu.

32. Oradaki çakıl taşları (haccın rükünlerinden olan üç cemre), evler, arsalar, araziler ve doğduğu yer (onun ayrılığıyla) tenha kaldı.

33. Ey gözlerim Resulullah'a gözyaşı döktün ve artık senin yaşlarının durduğunu görmedim.

34. Sana ne oluyor da insanlara sürekli ve bol miktarda akan nimet sahibine ağlamıyorsun?

35. Ona gözyaşı dökmede cömert olun ve feryat edin, dünyada bir eşi bulunmayan insanın kaybı için.

36. Öncekiler Muhammed gibi birisini kaybetmediler, kıyamete kadar da bir benzeri kaybedilmeyecek.

37. O, insanları hep bağışlamış, söz ve teminatına tam sadık olmuştur ve cimrilik etmeden, çok ihsanda bulunmuştur.

38. Kendilerine eskilerden miras kalanlar cimrilik ettikleri halde, eski ve yeniye bol ikramda bulunmuştur (fedakar davranmıştır).

39. Saygı duyulan bir kabileye mensuptu, Mekke ve Kureyş içinde efendi sayılan bir dedeye sahipti.

40. Zirveleri muhkemleştirdi, yükseklere taht kurdu, sapasağlam yüce, onurlu desteklerle

41. Öyle bir kök bırakıp (ruh) ekti ki sabah bulutunun nemiyle beslenen güçlü bir yapı oluşturdu.

42. Onu yüce bir Rab, çocukken büyütmüş ve iyilik konusunda en cömert kişi olarak yetiştirmiştir.

43. Onun ayrılmasıyla Müslümanların vasiyeti sona erdi, artık geride gizli bir bilgi, çürütülmüş bir görüş kalmadan

44. Diyorum ki, benim bu sözümü aklından zoru olanlar dışında kimse beni ayıplayamaz,

45. Gönlüm onu övmekten vazgeçmiş değil, onunla sonsuz cennette sürekli beraber olma ümidiyle gönlüm onu övmekten geri durmaz.

46. Orada onun komşusu olmayı umuyorum, o güne ulaşmaya gayret ediyorum.

[salla'llâhü aleyhi ve sellem]

Abdulvahhab el-Beyâtî Şiir

وأنت خيالى يذوب رويدا
على معزف نابض يخفق
تمرعليه كلمس الندى
يداك فينطق ماينطق
تَنادي تِنى من ظلامِ البكاء
بلحن به كنت أ ست غرَق
بلحن به كنت أبكَى الحياة
في فتَح لى بابها الغلق

Ve sen yavaş yavaş eriyip yok olan bir hayalimsin,
Çalgı aletinde ki telin titreyişinde,

O çalgının üzerinden geçiyor,
Ellerin, bir çiğe dokunmuşçasına,
Konuşacağını konuşuyor,
Çağırıyor beni, ağlamanın karanlığından,
Boğulduğum ezgileriyle,
Hayata ağlıyordum ezgileriyle,
Açıyordu bana kapalı kapılarını.

Abdulvahhab el Beyati...Fevzi, 89

**

مولاي، لا غالب الا الله

Efendim, Allah' tan başka galip yok,

***

و شمعة تضيء حلم ليلة الأخير
كقطرة من ذهب، كقطرة العبير
تخرق ديجور الفراغ
شمعة المصير

Bir mum gecenin son rüyasını aydınlatıyor.
Bir damla altın gibi, bir damla koku gibi
Sessiz karanlığı yırtıyor
Mumun kaderi işte bu …

Abdulvahhab el Beyati... el-Ḫâḳânî, 207

***

خَطَبَت مِني قَلبِي

سَلَبَت مني نفسي

أخذت مني العالم

فرت مني

لم تترك لي غَيرَ الشوقِ الواري و فؤادِي الظمآن

Kalbimi benden aldı

Ruhumu benden aldı

Dünyayı benden aldı

Ve benden kaçtı

Abdulvahhab el-Beyâtî, el-'Amâlu'l-Kâmile II, 444

***

دارَ الزمان
اِحترَق فَرَاشَتِي
تَغَضَّن الجَبين
وانطفأ المِصباح
لكنني مع السارين
مع المحِبينَ، مَعَ الباكِينَ

Zaman geçiyor
Kelebeğim yandı
Alnım kırıştı
Ve lamba söndü
Fakat neşelilerle birlikteyim,
Âşıklarla beraberim,
Ağlayanlarla beraberim.

Abdulvahhab el-Beyâtî, el-'Amâlu'l-Kâmile I, 170

Ey Mevlam, elimi kapına uzattım ..

..مَوّلاي إنّي ببابك قَد بَسطتُ يَدي

مَن لي ألوذ به إلاك يا سَندي؟

أقُوم بالليّل و الأسّحار سَاجيةٌ

أدّعُو و هَمّسُ دعائي.. بالدموع نَدى

..بنُور وجهك إني عائذ و جل

..ومن يعذ بك لَن يَشّقى إلى الأبد

..مَهما لقيت من الدُنيا و عَارضها

..فَأنّتَ لي شغل عمّا يَرى جَسدي

..تَحّلو مرارة عيش فى رضاك

..و مَا أطيق سخطاَ على عيش من الرغد

من لي سواك؟ ومن سواك يرى قلبي ويسمعه؟

..كُل الخلائق ظل في يد الصَمد

..أدّعوك يَاربّ فأغّفر ذلّتي كَرماً

Bilgilik 303

و أجّعَل شفيع دعائي حُسن مُعتَقدّي

و أنّظُر لحالي..في خَوّف و في طَمع..

هَلّ يرحم العَبّد بعد الله من أحد؟

مَوّلاي إنّي ببابك قَد بَسطتُ يَدي..

مَن لي ألوذ به إلاك يا سَندي؟

Ey Mevlam, elimi kapına uzattım ..

Ey sığınağım… Senden başka kime sığınabilirim,

Gece ve sabah yas tutuyorum

Gözyaşlarımı çiğ çiğ döküyorum sessiz dualar ediyorum..

İlahi varlığının nurunla ışığıyla dönüyor ve yükseliyorum.

Seni bilen gören sonsuza kadar mutlu olacaktır

Dünyadan ve rakibinden ne bulursam ...

Bana vücudumun yeteceği bir iş ver

Acıya dönüşür ve doygunluk içinde yaşarsınız ..

Sevgiyle yaşamaktan öfkeye dayanamıyorum ..

Senden başka kime sahibim? Ve kalbimi başka kim görebilir ve duyabilir?

Bütün yaratıklar seni gölgene muhtaçlar

Sana dua ediyorum Ya Rabbi, bu yüzden zilletime kerem et.

304 Bilgilik

Bana şefaatini iyilik yolundan yap

Korku ve açgözlülükle durumuma bakıyorum

Allah'tan başka kuluna merhamet eden var mı?

Ey Mevlam, elimi kapına dayadım ..

Ey sığınağım Senden başka kime sığınabilirim?

Ah….

Ah….

Korkularımızla Gerçekte Yüzleşmek İçin Kötü Rüyalar

Hayal edilen korku, yaşanan korku için pekala bir hazırlık oluşturabilir.

Kabus, olumsuz etkileri olan aşırı korku ile karakterizedir. Kötü bir rüyada korku seviyesi daha düşüktür ve bu nedenle duygusal bir düzenleyici görevi görebilir.

Radyo-Kanada
25 Kasım 2019

Kötü rüyalar, insanların bir kez uyandıklarında üzücü durumlara daha iyi tepki vermelerine izin verir, diye düşünüyorlar, bu bilginin kaygıyı tedavi etmek için yeni olanaklar açtığına inanan İsviçreli sinirbilimciler.

Uyku sırasındaki zihinsel aktivitenin genel işlevleri bir sır olarak kalır.

Bunlardan birinin hafızayı pekiştirmek olduğunu biliyoruz, ama neden reddedilme, çatışma veya fobilerimiz ve korkularımızla bizimle yüzleşen sahneler hayal ediyoruz? Kötü rüyaların ne faydası var?

Bu soruyu cevaplamak için Cenevre Üniversitesi'nden Prof. Sophie Schwartz ekibi, birkaç kişinin rüyalarını analiz etti ve rüyalarında korku hissettiklerinde beynin hangi bölgelerinin harekete geçtiğini belirledi.

Araştırma grubu, bireyler bir kez uyandırıldıktan sonra, beynin duyguları kontrol etmekten sorumlu alanlarının karşılaştıkları korkulu durumlarla başa çıkmada çok daha etkili olduğunu buldu.

Human Brain Mapping dergisinde yayınlanan bu çalışmanın yazarları(Yeni Pencere) (İngilizce) rüyaların, insanların uyandıktan sonra zor durumlara daha iyi tepki vermesini sağladığına inanır.

Psikanalizin babası Sigmund Freud, rüyaları bir arzunun gerçekleşmesi olarak görürken, Carl Jung için rüyaların ana rolü, ruhun dengesini yeniden sağlamaktır.

FOTOĞRAF: İSTOCK

Kötü rüya ve kabus

Korku seviyesinin orta düzeyde olduğu kötü rüyaların aksine, kabus, uykuyu bozan ve uyanmış kişi üzerinde olumsuz bir etkisi olan aşırı bir korku seviyesi ile karakterizedir. Araştırmacılar, bir rüyada belirli bir korku eşiğinin aşılması durumunda, duygusal bir düzenleyici olarak yararlı rolünü yitirdiğine inanıyorlar.

306 Bilgilik

Son zamanlarda bilim adamları, beynin belirli bölgelerinin rüyaların oluşumundan sorumlu olduğunu ve rüyanın daha spesifik içeriğine (algılar, düşünceler, duygular) bağlı olarak diğer bölgelerin de harekete geçtiğini keşfettiler.

O zaman daha çok korkuyla ilgileniyorduk: Kötü bir rüya durumunda beynimizin hangi alanları kullanılır?
Bir alıntı:Lampros Perogamvros, Cenevre Üniversitesi

Görülecek yer

- İnsanlar gecede dört ila altı kez, bazen daha fazla rüya görürler.
- Rüyalar birkaç dakikadan bir saate kadar sürebilir.
- İnsanlar uyandıklarında hayallerinin% 95'ini unuturlar.
- Normal bir gece boyunca, insanlar dört ila altı 90 dakikalık yavaş (hafif ve derin) uyku ve REM uykusu döngüsünden geçer.
- İnsanlar yaşamları boyunca altı yıla denk bir rüya görürler.

Beyindeki korku

Araştırmacılar çalışmalarında, yüksek yoğunluklu bir elektroensefalogram gerçekleştirmek için 18 kişinin kafatasına 256 elektrot yerleştirdiler. Bu katılımcılar gece boyunca birkaç kez uyandırıldılar ve her uyandıklarında bir dizi soruyu yanıtlamaları gerekiyordu: Rüya gördün mü? Eğer öyleyse, herhangi bir korku hissettiniz mi?

Lampros Perogamvros, "Katılımcıların tepkilerine göre beyin aktivitesini analiz ederek, bir rüya sırasında yaşanan korkudan iki beyin bölgesini sorumlu olarak belirledik," diye açıklıyor.

Bu bölgeler:

- Singulat korteksi. Özellikle tehlike anında motor ve davranışsal tepkilerin hazırlanmasında rol oynar.

- Insula. Aynı zamanda uyanıştaki duyguların değerlendirilmesiyle de ilgilenir ve hissedilen korku durumunda sistematik olarak etkinleştirilir.

İlk defa, rüya gördüğümüzde korkunun sinirsel ilişkilerini belirledik ve aynı beyin bölgelerinin bazılarının, korku uyanırken veya bir rüyada deneyimlendiğinde aktive edildiğini gösterdik.
Bir alıntı:Lampros Perogamvros, Cenevre Üniversitesi

Ekip daha sonra rüya sırasında hissedilen korku ile uyanıkken yaşanan duygular arasındaki olası bağlantıyı daha iyi anlamak istedi.

Bunu başarmak için 89 katılımcıya bir hafta boyunca bir rüya kitabı verdi.

Her sabah rüyalarını tanımlamaları ve korku dahil hissettikleri duyguları belirtmeleri gerekiyordu.

Haftanın sonunda, manyetik rezonans görüntüleme (MRI) makinesine yerleştirildi ve saldırılar veya üzücü durumlar gibi duygusal olarak olumsuz görüntüler ve nötr görüntüler gösterildi.

Beynin hangi bölgelerinin korku için daha fazla harekete geçtiğini ve bu aktivasyonun geçen haftaki rüyaların duygularına göre değişip değişmediğini görmek istedik.
Bir alıntı:Virginie Sterpenich, Cenevre Üniversitesi

Araştırmacılar, bir kişi rüyalarında ne kadar çok korku yaşarsa, insula, singulat ve amigdalanın o kadar az aktive olduğunu, aynı kişinin uyanıkken olumsuz görüntülerle karşılaştığını buldu.

Ayrıca korkuyla amigdalayı engellediği bilinen medial prefrontal korteksin aktivitesi, korku rüyalarının miktarıyla orantılı olarak arttı!
Bir alıntı:Virginie Sterpenich, Cenevre Üniversitesi

Korkmak için tren

Bayan Sterpenich ve meslektaşları, sonuçlarının uykudayken ve uyanıkken deneyimlenen duygular arasında çok güçlü bir bağlantı gösterdiğine inanıyor.

Sonuçlarımız nörobilimsel bir rüya teorisini destekliyor, buna göre rüyalar sırasında bizi uyanıkken onlara tepki vermeye hazırlayan korkutucu durumları simüle ediyoruz , diyor.
Düşler, gelecekteki tepkilerimizde gerçek bir eğitim olarak görülebilir ve bizi potansiyel olarak tehlikelerle yüzleşmeye hazırlayabilir.
Bir alıntı:Lampros Perogamvros, Cenevre Üniversitesi

Terapötik bir müttefik

Gelecekte, Prof. Sophie Schwartz ve meslektaşları, rüya görme yoluyla anksiyete bozukluklarını tedavi etmek için yeni bir terapi yöntemi denemek istiyorlar.

Ayrıca oku:

- Hayallerinizi kontrol etmek için bir ilaç

308 Bilgilik

Hayallerinizi Kontrol Etmek İçin Bir İlaç

Yatağında rüya gören bir adamın resmi.

Bir Amerikan araştırmasına göre, Alzheimer için bir ilaç, berrak rüyalar görme şansını artırıyor.

Uyurken bir rüyada olduğumuzu ve uyanmadan içeriğini etkileyebileceğimizi anlıyoruz. Berrak rüya denir. Bir araştırma ekibi, Alzheimer'ı tedavi edecek bir ilacın bu tür rüyaları teşvik ettiğini gösterdi.

Renaud Manuguerra-Gagné

Rüyalar özellikle gizemli bir evren oluşturur. Sıradan, harika ya da korkutucu olsunlar, bunlar çoğunlukla rastgele kalır, biraz bilinçaltımızın ruh halinin insafına kalır.

Bununla birlikte, bazı ayrıcalıklı insanlar, hayalperestin etrafındaki kurgusal evren üzerinde tam kontrol sahibi olabileceği bir durum olan berrak rüyalar denen şeyi deneyimleyebilir. Hayatta en az bir kez berrak bir rüya yaşamak mümkündür. Kendinizi daha sık yaptırmanız da mümkün olsa da, mevcut eğitim teknikleri herkesin erişebileceği bir yerde değildir.

Bu nedenle birçok bilim adamı, yatmadan önce basit bir hapın rüyalarımızı kontrol etmemize izin verebileceği daha erişilebilir bir yol bulmaya çalışıyor. Nın-ninWisconsin-Madison Üniversitesi'nden araştırmacılar(Yeni Pencere) Amerika Birleşik Devletleri'nde cevabı bulduklarına inanıyor. Bunlar, normalde Alzheimer'ı tedavi etmek için kullanılan bir ilacın berrak rüyaları teşvik edebileceğini göstermiştir.

Rüyaların bilimi

Bir gece uykusu sırasında, beyinde yaklaşık 90 dakikada bir döngü halinde tekrar eden dört farklı aktivite aşamasından geçeriz. Rüyalar için önemli olan REM uykusudur. Bu dönemde beyin, beynin vücudun geri kalanına hiçbir sinyal göndermemesi dışında, uyanma anında olduğu kadar aktiftir.

Bilim, rüyaların işlevleri hakkında daha az şey bilir. Bazı olasılıklar arasında hafızayı pekiştirmek, işlev görmesine yardımcı olmak için beyinden belirli bağlantıları kaldırmak, son sorunları çözmek veya sadece psikolojik gevşeme yer alır.

Kesin olan tek şey, orada olumlu ya da olumsuz garip şeyler olduğu ve hepsinden önemlisi, rüyaların onları yaşadığımız anda bize gerçek göründüğüdür. İçeriklerini berrak bir rüyadaki gibi kontrol edebilmek, gerçek dünyada deneyimlenmesi imkansız deneyimlere izin verebilir.

Bir beynin temsili.Agrandir l'image(Nouvelle fenêtre)

Bir beynin temsili.

FOTOĞRAF: İSTOCK

Mavi hapı seçin

Önceki araştırmalar, berrak rüyaların, bilincin merkezi olan prefrontal kortekste yüksek aktivite döneminde daha sık meydana geldiğini göstermiştir.

Araştırmacılar, beynin bu bölgesi için önemli olan ve öğrenme ve hafızada yer alan bir nörotransmiter olan asetilkolin üretimini uyaran galantamin ilacına yöneldi. 121 kişiyi işe aldılar ve sekiz günlük eğitimden sonra, galantamin (4 mg veya 8 mg) veya bir plasebo içeren, her akşam bir tane olmak üzere üç tablet almaları talimatını verdiler.

İnsanların bilinçli rüyayı teşvik etmek için ilacı tekniklerle birleştirmesi gerekiyordu. Bu teknikler şunları içerir: gece uykunuzu ortada kesmek, sonra tekrar uykuya dalmak veya yapabilenler için rüyalarındaki sıradan unsurları fark ederek bunların gerçekte olmadığını fark etmeyi öğrenmek.

Sonuç olarak, katılımcıların% 42'si yüksek dozlu akşamlarda berrak rüyalar bildirdi, ardından% 27'si düşük dozlu akşamlarda,% 14'ü ise plasebo kullandı. Üstelik maksimum dozu alanlar, hayallerinin diğer gruplara göre çok daha gerçek ve hafızalarına kazınmış olduğunu iddia ettiler.

Bir kişinin gece uykusunu sanal gerçeklik seansına çevirme ihtimali ilginç olsa da, çalışmanın yazarları bulgularının kobayların kendileri tarafından rapor edildiğine işaret ediyor. Sonuçlar bu nedenle katılımcıların anılarına göre değişebilir.

Bu keşif, fenomenin incelenmesini yine de basitleştirebilir ve hatta uzun vadede travma sonrası stres veya tekrarlayan kabuslardan muzdarip insanları tedavi etmeye yardımcı olabilir.

Artık Aynı Değiliz

Kurgusal filmler ve bir kısmı gerçeklerden alınmış olan korku filmleri gibi hayatımız… artık eskisi gibi değil. Ancak tüm duyguları, korkuyu ve korkuları ile canlı bir video izlediğinizi bir saplantı olarak yayınlamayı da seviyoruz. Filmde oyuncu öldüğünde, bu onun rolünün sonu anlamına gelir. hayatımızın somutlaşması bazen bizde içeriden içeri ölürüz. Bu hayattaki rolümüzün sona erdiği ve hayatın diğer kahramanları somutlaştırdığı anlamına gelir

Artık eskisi gibi değiliz bu kesin… çünkü şimdi açlık isteklerini susturmak için değil, yemek yemek bizim için bir alışkanlık ve rutin haline geldiğinden, artık her şeyin tadı eskisi gibi olmadığından, kalp için güzel bir gülüş hazırlamamış mıydı?

Bir daha asla masum olmayacak mıyız?

Fiziksel hastalıklar artık hastalıklarımız kadar tehlikeli değil. Ruhumuzu işgal eden kanserlerin önünde minör semptomlar haline geldi. bu nedenle kırılgan kalplerin en sık görülen hastalıkları, kırılgan kalpler, sahte, aldatıcı, kötü niyetli ruhların sahipleri....

Artık aynı değiliz, ikiyüzlülüğün bir gülüşü olsa bile kahkaha için yalvarıyoruz ve solmuş olarak geliyor ve geçenlere ve tekrarlanmayacak olana karşı daha fazla üzüntüden başka bir şey ifade etmiyor. ...

Artık eskisi gibi değiliz ve çevremizdekilere artık güvenmiyoruz, ne arkadaş ne arkadaş ne de sevgili sevgili, çünkü güven, içinde yaşadığımız çağda imkansız şeylerden biridir. ...

Artık olduğumuz gibi değiliz, ne annemizin doğurduğu kardeş, ne dostumuz ne de düşmanımız ama tüm bunları bile tanıyamaz olduk

Kadınların Meleksi Kuvveti Sessizlik

Konuşarak çözelim her şeyi diyenler okusun

Kadınların sessizliği, erkek için çok endişelendiren ve rahatsız eden özelliklerinden biri olduğu biliniyor. Yapılan psikoloji araştırmalarında, erkeğin genellikle sessizliği benimsediğini çünkü kadınlardan farklı olarak daha az konuşkan ve düşüncesini dilinden daha fazla meşgul ettiğini söylüyor. Sosyal çalışmalar, kadınların daha güçlü ve çekici olmak için sessizlik ilkesini benimsediklerini doğrulamaktadır..

« Sukut altındır»

Birçoğunun tekrarladığı bir söz, ancak bir kadın onun değerini ve anlamını anlarsa, tüm davranışlarında ve başkalarıyla ilişkilerinde onu silahlandırır ve kendisi ile diğer taraf arasında başarıya ulaşır ve güven ve saygı kurar.

Çalışmanın ortaya koyduğu şu:

Aktif sessizliği benimseyin, yani öfkenizi ve sadece gözlerinizden keskin ve delici bakışlarla memnuniyetsizliğinizi ifade etmekten memnun kalın. O zaman erkek ve diğerleri sessizliğinizi aşırı bir özgüven ve gizemli olarak yorumlayacaklar. Onları tepkinizde karıştıran güç ve sizden ne geleceğini tahmin etmeleri zordur. O zaman anlayacaksınız. Sessizliğin başkalarını yalnız bırakan olağanüstü bir gücü vardır..

Pişman olmamalı:

Sessizlik ihtiyatla bağlantılıdır ve her ikisi de genel olarak hayatta başarılı olmaya yardımcı olan güçlü araçlardır ve özellikle bir ömür boyu partneri ile yani bir kadın diğerlerine söylediği her kelimede dikkatli olduğunda, kendisine ve onlara saygı duyduğu anlamına gelir.

Ve öfkelendiğinde sessizlik yöntemini uygulayan, ancak ani tepkisi oluşmadan önce dikkatlice düşünen kadın, böylece kendini kontrol eder ve karşı tarafla olan tartışmanın mantıksal kurgusuna daha çok odaklanır, ancak konuşmaya başlarsa duygusal bir şekilde, rehberlik etmeden gevezelik edecek, hatalara düşecek ve pişman olabileceği sözler verecektir..

Sırlarını ifşa etmemeli

Kadının sessizliği karşı tarafı savunma pozisyonuna sokar, erkek sustuğunda, örneğin kadın endişelenir. Bireyler karşı tarafı sessizliğinden koparmak için arka

arkaya sohbetler atmaya başlar ve ortaya çıkar. Önündeki sırları ve sahip olduğu her şeyi çıkar.

Daha akıllı..

Sessizlik kadına bir etki aurası verir ve onu kocasının gözünde daha zeki ve daha derin düşünmesini sağlar. Bir adam işinden yorgun döndüğünde ve çabuk uyarıldığında veya öfkelenirse, onu görmezden gelmeli ve sessiz kalmalıdır ki yapabilir Onun yerine durumu kontrol edin.Kişiliği ile kişiliği arasında bir denge kurmak için öfkesini azaltmaya çalışacak ve aynı zamanda öfkesiyle başa çıkma şeklinden etkilenecek, böylece zekası için değerli olacaktır. Konumuna saygı duyuyor, ona ilgi duyuyor ve onu zor durumlarda kendisine güvenmeye değer bir kişi olarak görüyor olmalı.

Dikkatini çekmeli

Sessizliğin değeri, kadınlara haysiyet ve saygı kazandırdığı şeyde daha belirgindir. Kadınlar genel olarak eğlenceye, sohbete, dedikodulara ve dedikodulara olan sevgileriyle tanınırlar. Erkeklerin gözünde bu aşk dedikodularına layık değildirler. Kocasının sevgisi ve saygısı, sessizlik sanatında akıcı ve konuştuğundan daha fazlasını dinleyen kadın, kısa ve özenli sözlerle cevap verirken, erkeğin dikkatini çeken, gizemiyle onu çeken kadın, ve gizemini çözmek ve sırlarını keşfetmek için ona yaklaşmaya çalışır.

Gizemli olmalı

Gizemli kadın, erkek tarafından, hissettiğini gizlediği ve kendisi veya başkaları hakkında herhangi bir bilgi vermediği için tercih edilir, bu yüzden onu güvenilir ve başkaları üzerinde daha etkili bulduğu için ona çekilir ve onda bir hazine görür Sırlarını ve sorunlarını saklayacağı için, adamın sessiz kaldığı ve kaçtığı çok konuşan kadının aksine, sırlarını başkalarının önünde ifşa etme korkusu dahildir

Hayatınızın erkeğini daha fazla etkilemek için kuralları kontrol edin, bazı psikologlar kendinizi ve kocanızı kazanmak için uymanız gereken bir dizi kural koydu.:

* Sessizlik

Çevrenizde olup biten her şeyi derinlemesine düşünmeniz ve cevabınıza mantıklı bir şekilde odaklanmanız için size güçlü bir enerji verir..

* Sessizlik

Yorumlarında onları şaşkına çeviren söylenmemiş anlamlarla yüklü bakışlarla önünüzdekilere hükmetmenizi sağlar..

* Sessizlik

Bazı hareketler ve jestler eşliğinde önünüzdekileri içinde ne olduğunu ortaya çıkarmaya zorluyor ve gerçekten istediğinden fazlasını söyler..

* Sessizlik

Diğerleri, bunu gizli bir saldırı olarak gördükleri için yoğun bir öfke duygusu yaratır, bu yüzden kelimeler veya yorgunluk olmadan en güçlü olan siz olursunuz..

* Sessizlik

Önemsiz evlilik sorunlarına en iyi çözüm budur.

* Sessizlik

Zor durumlarda, uyumsuzluk ve nefreti besleyen çatışma ve tartışmaların aksine saygı doğar..

* Sessizlik

Savaştığınız kişilerin silahlarını yok eder ve konuşmaya devam etme yeteneğini ortadan kaldırır..

* Kocanız susunca susun .. Sessizliğin sebebini sorar ve konuşmaya başlar.

…Alıntı..

Astral Seyahatte Kaybolan Ruhlar veya Akıllar

Birçok insanın heveslendiği bu seyahat aslında kaybolma risklerini de taşımaktadır. Kimileri için ruh, kimileri içinde akılları.

Filmdeki diyalog size örnek olabilir.

….

314 Bilgilik

Astral seyahat diye bir şey duydunuz mu?

Beden dışı tecrübe gibi bir şey mi?

Onlara gezginler demeyi tercih ediyorum.

İşte bunlar bedenlerinin dışına çıkabilme kabiliyetine sahip insanlar ve astra formda farklı mekanlara seyahat ediyorlar.

Şu an o çok başarılı bir astral gezgin.

Bunu uzun zamandır uykusunda yapıyor.

Küçüklüğünden beri yapıyor.

Korkmuyor çünkü bunların rüya olduğunu zannediyor.

Bu korku eksikliği onun çok daha uzaklara seyahat etmesini sağlıyor.

Ve kaybolmasını.

Kaybolmak mı?

Nerede?

"Öteki" dediğim bir yerde.

Ne?

Bu da ne demek?

"Öteki" bizimkinden çok daha uzak bir dünya.

Her yerde olan bir dünya ve bizim zaman kavramımız orada yoktur.

Karanlık bir diyardır, ölülerin işkence görmüş ruhlarıyla doludur.

Yaşayanlar için olmayan bir yerdir.

İşte o orada.

Sorunumuz ise, astral beden öldüğünde bize sadece boş bir taşıyıcı olan fiziksel bedeni kalmış olur.

Bunu bilen varlıklar var çünkü kokusunu alabiliyorlar.

Bu yüzde onun etrafında toplanıyorlar.

Benim gördüğüm varlıklar onlar mı?

Aslında onun fiziksel bedenine girmeye çalışıyorlar çünkü onlar Onlar yaşamaya hasretler tekrardan yaşama fırsatı istiyorlar.

Ama başka varlıklar da var.

Kötü niyetli olanlar ve çok daha sinsi planları olanlar.

Sonra da bu olur.

Bir ruh onun bedenini tek bir sebep için arıyor diğerlerine acı vermek.

Dalton'ın bedenine sahip olmak için her şeyi göze almıştır ve bedene girmek için en yakın varlık şu an o.

En yakın da ne demek?

Çünkü bu varlıklar, canlı bir bedene istedikleri zaman öylecene giremezler.

Kendi diyarlarını geçmeliler ki bu da zaman alır ve enerji gerektirir.

Ama onun astral bedeni, fiziksel bedeninden ne kadar uzakta kalırsa, aradaki bağ o kadar zayıflar.

Böylece ona sahip olmaları kolaylaşır.

Onu geri getirmek için yapabileceğimiz bir şey var mı?

Deneyebileceğimiz bir şey var.

Ortodoks geleneklerine biraz aykırıdır.

Ama bana tamamen güvenmelisiniz.

Oğlunuzun gezgin kabiliyetine sahip olması bir rastlantı değil.

Bu kabiliyet ona geçmiş.

Babasından.

Benden mi?

Hayır, ben böyle bir şey yapamam.

316 Bilgilik

Sekiz yaşlarındaydın, karabasanlardan bunalmıştın.

Onlar saf korkunun ta kendileridir.

Geceleri ziyaretine geldiğini söylediğin yaşlı bir kadından korkardın.

Hikayelerini umursamadım.

Sana olgun davranmanı söyledim.

Ama sonra onu kendim de gördüm.

Başlarda bir fotoğraf makinesi hatası olduğunu sanmıştım.

Sonra onu tekrar gördüm.

Her fotoğrafta daha da yaklaştı daha da yaklaştı ve sana daha da yaklaştı.

Sonunda, çok korkmuştum ve medyum buldum.

Bunların hiçbirini hatırlamıyor musun tatlım?

Hayır, hatırlamıyorum.

Anılarını ve astral seyahat kabiliyetini baskı altına almak onun sana ulaşmasını engellemenin tek yoluydu.

Ama zihninin derinliklerinde hala fotoğrafın çekilirken korkuyorsun değil mi?

O günden beri bu fotoğrafları senden saklıyordum.

Bu resimleri saklamasını ben tavsiye ettim fotoğraf çektirmeyi bırakıp bu olayı unuttun.

- Kim bu kadın?

- Bir parazit.

Astral bedenine yapışmış ve seni "Öteki" dünyaya sürüklemiş, aynı oğlunuza yapıldığı gibi.

Sana bunların hepsini hatırlatmak istemezdim.

Oğlunun uğruna yapıyorum.

Oğlun dışarıda bir yerlerde.

Onu geri getirebilecek bir tek sen varsın.

Bu gece gördüklerimizle seni bekleyecek pek vakti kalmadığını söyleyebilirim.

Tamam.

Hep benden daha güçlü oldun.

Neden seyahate çıktığını unutma ve bir ayağını bu dünyada tut.

Dikkatleri üzerine çekme.

Onlardan biri olmadığını fark ederlerse bu dünyadaki fiziksel bedenin için geleceklerdir.

- Hazır mısın?

- Evet.

Ne için hazır olduğumu bilmiyorum, ama hazırım işte.

Gözlerini kapat, derin bir nefes al ve gevşe.

Her bir nefeste bırak yaşamını solarak geri planda kalsın.

Sadece metronomun tiklemesine kulak ver.

Alnının merkezindeki noktaya odaklan.

Kainat ölümsüzdür.

Ölümsüzdür çünkü sonu yoktur, sonsuzdur.

Sağlam bir adam, kendince ilerlemeyen kendi önünde Öteki'nde duran adam.

Faydasız.

Ne yaptığımı bilmiyorum.

Artık dışarıdasın.

Bırak sesim sana rehberlik etsin.

Düzgün adımlarla ilerle.

Öteki dünyaya ilerle.

Ruhlar Bölgesi (2010) Insidious

Semenderler (Ateşin Elementleri)

Semenderler

Semenderler her yerdedir. Vücudumuzun ve zihnimizin içinde oldukları kadar yeraltında da aktifler. Onlar olmadan ateş ve ısı olamaz. Tüm ışıkların, tüm patlamaların, tüm ısının ve tüm volkanların kaynağıdırlar. Gezegenimizde gördüğümüz amfibiler gibi değiller. Semenderler, insanların güçlü duygusal akışlarıyla ilişkilendirilir. İdealizmin ve manevi algıların alevlerini yeniden alevlendirirler. Ateş hem yıkıcı hem de yaratıcıdır ve bu nedenle geçmişi silmemize ve yeniden başlamamıza izin verir.

Ateş elementallerinin, ruhsal bedenimizi sürdürme görevi vardır. Fiziksel bedeni ışıldayan enerjisiyle ışınlamak için kullanırlar. İnancı, maneviyatı ve coşkuyu büyük ölçüde teşvik ederler. Aynı zamanda özellikle acil durumlarda vücut için güçlü bir detoksifiye edicidir. Ancak her şeyden önce, enerjisi kuvvetli ve kontrol edilmesi zor olduğundan çok dikkatli kullanılmalıdır.

Semenderimiz fiziksel düzeyde vücut ısımızı ve dolaşımımızı düzenler. Daha büyük refahımız için metabolizmamızla birlikte çalışır. Semenderimizle iyi bir bağ kurmak, canlılığımızı ve sadakatimizi artırır. Bizi daha kararlı ve kendinden emin yapacak, daha büyük maneviyat getirecek.

Bağ çok zayıf olduğunda, metabolizmamızın yavaşlamasına ve canlılık eksikliğine, hayata güvensizliğe, özgüven eksikliğine ve artan karamsarlığa neden olabilir.

Tersine, çok güçlü bir bağ, kendimiz üzerindeki kontrolümüzü kaybetmemize neden olur ve duyarlılığımızı azaltır. Daha sonra kendimizi tüketme riskiyle hiperaktif ve huzursuz olacağız. Ayrıca bizi sabırsız kılabilir.

Elementaller arasında semender, anlaşılması ve ustalaşması en zor olanıdır. Bu nedenle, varlığımızı burada ve şimdi olduğu gibi, sakin olduğumuzu ve çok az şeyden memnun olduğumuzu kabul etmeliyiz.

Ateş insanları

Bu insanların semenderleri ile bağlarını yeniden şarj etmek ve güçlendirmek için güneşe, sıcaklığa ve kuvvetli aktiviteye ihtiyaçları vardır. Fiziksel olarak zorlu işler ve faaliyetler onlara fayda sağlar. Özellikle yazın dışarıda yaşamaları gerekiyor. Sık sık güneşli ve sıcak yerlerde olmalılar.

320 Bilgilik

Neşeli, Kaygısız Çekirgeler

Bu, ekvatoral Afrika'daki ana kontrol istasyonlarından biri.

– Çekirgeler?

Anahtar etmen kanatların sürtünmesi.

Hava kuru iken çekirgeler kendi yollarına giden mutlu bireyler.

Sağanak bir yağmurla çok sayıda çekirge yumurtadan çıkınca bir araya toplanırlar.

Kanatları birbirine sürtünür.

Bu acı onları değiştirir.

Burada onları çeşitli biçimlerinde görüyorsunuz.

En önemlisi, kanatların sürtünmesi kişiliklerini değiştirir.

Tahrip edici, obur, yağmacı ve tek zihniyetli bir sürü halini alırlar.

Çekirge sürüsü zihniyeti.

Kötücül sürü toprağı siler süpürür, dokunduğu her şeyi alır.

Kötücül, temas ettiğini kötücül yapar.

Kanatlar size sürtündüyse hiç bir umut yok mudur?

Çalışıyoruz.

Bilimin yardımıyla.

Bu genç dişiye bakın.

Kanatların sürtünmesine dayanmak üzere geliştirildi.

En azından bizim umudumuz.

Ona İyi Çekirge demek istiyoruz.

Onun yavruları sürüdeki ajanlarımız olacak.

Zincir reaksiyonu kıracaklar.

Sonsuza dek neşeli, kaygısız çekirgeler olacaklar.

Şeytan Köprüsü

1707'de Uri kantonundaki Göschenen belediyesi sakinleri, eski ve tehlikeli asma yaya köprüsünü Reuss'un derin geçitlerinden geçen bir köprü ile değiştirmek istediler.

Zengin giyinmiş bir yabancı, bu tehlikeli ve tesviye işi için gönüllü oldu, ancak karşılığında ilk kişinin ruhunun köprüyü geçmesini istedi. Kara adamı ve sakinleri bu garip fikre gülerek kabul ettiler ... Ama üç günün sonunda köprü bittiğinde kimse onu almaya cesaret edemedi, çok geç fark ettiler ki Şeytan'la bir ilgisi vardı.

Göschenen'lı Arolde, bu nedenle cesaretini iki eline aldı ve köprüyü geçmeye başladı. Ama yolun dörtte üçü, geniş pelerinin altından siyah bir kedi çıkardı ve onu zengin inşaatçının kafasına fırlattı. Şeytan, daha sonra devasa bir kaya göndererek köprüyü kendi başına yıkmak istedi. Ancak Einsiedeln rahipleri tarafından kutsanmış bir haça sahip olan Arolde, onu cebinden çıkardı ve kayanın yörüngesini saptırdı. Şeytan, bir daha almayacağımız "bütün tanrılara" yemin ederek öfkeden kudurdu. Ve artık bölgede kimse ondan haber almıyor ...

Yine de Göschenen yolunda "şeytanın kayasının" zirvesinde meydana gelen ölümcül kazaların sayısı, birçok kişiye şeytanın hala etrafta olduğunu düşündürüyor ve talihsiz kurbanların ruhlarını ele geçirerek Uranyalılardan intikam almaya devam ediyor.

Aşka Zaman Ayırın Prends le temps d'aimer...

Prends le temps d'aimer...

C'est le secret de l'éternelle jeunesse !

Prends le temps de lire...

C'est la source du savoir !

Prends le temps d'écouter...

322 Bilgilik

C'est la force de l'intelligence !

Prends le temps de penser...

C'est la clef de la réussite !

Prends le temps de jouer...

C'est la fraîcheur de l'enfance !

Prends le temps de rêver...

C'est un souffle de bonheur !

Prends le temps de rire...

C'est la musique de l'âme !

Prends le temps de pleurer...

C'est l'émotion d'un grand cœur !

Prends le temps de vivre car le temps passe vite

et ne revient jamais.

Aşka zaman ayırın ...

Ebedi gençliğin sırrı bu!

Okumak için zaman ayırın ...

Bilgi kaynağıdır!

Dinlemek için zaman ayırın ...

Zekanın gücüdür!

Düşünmek için zaman ayırın ...

Başarının anahtarı budur!

Oynamak için zaman ayırın ...

Çocukluğun tazeliği!

Hayal kurmak için zaman ayırın ...

Bu bir mutluluk nefesi!

Gülmek için zaman ayırın ...

Bu ruhun müziğidir !

Ağlamak için zaman ayırın ...

Bu büyük bir kalbin duygusudur!

Yaşamak için zaman ayır çünkü zaman uçup gidiyor

ve asla geri dönmez.

En hiver la terre pleure

En hiver la terre pleure ;

Le soleil froid, pâle et doux,

Vient tard, et part de bonne heure,

Ennuyé du rendez-vous. .

Leurs idylles sont moroses.

- Soleil ! aimons ! - Essayons.

O terre, où donc sont tes roses ?

- Astre, où donc sont tes rayons ? .

Il prend un prétexte, grêle,

Vent, nuage noir ou blanc, Et dit :

- C'est la nuit, ma belle !

- Et la fait en s'en allant ;

Comme un amant qui retire

Chaque jour son coeur du noeud,

Et, ne sachant plus que dire,

S'en va le plus tôt qu'il peut.

Victor Hugo / Les quatre vents de l'esprit

Ouija tarafından öldürüldü: Maneviyatın en ünlü kurulunun tüyler ürpertici hikayesi

Yazar - Camille Hamet18 Ocak 2017

XIX inci yüzyılın sonundan itibaren , ruh çağırma fascinate devam ediyor.

Tarihinin tuhaf ölümlerle dolu olduğu doğrudur.

The Exorcist'in kahramanı küçük Regan MacNeil, ouija kullanarak hayali arkadaşıyla tartışırken, popüler inanca göre ruhlarla temasa geçmenizi sağlayan bu tahta, ona sahip olacak şeytana kapıyı açar.

William Peter Blatty'nin en çok satanlar listesine giren ve 1973'te piyasaya sürülen film uyarlaması, sadece ölümü meşhur etmekle kalmadı, onu Şeytan'ın gerçek bir enstrümanı haline getirdi. Daha önce sadece bir oyun ya da öbür dünya ile iletişim kurmanın zararsız bir yolu olarak görülen ruh çağırma, kolektif hayal gücünde korkunç bir şeytani portal haline geldi. Öyle ki *Appearances* ve *Paranormal Activity* gibi korku filmlerinde rol aldı ve *Witchboard'dan* (1986) *Ouija: The Origins'e* (2016) kadar diğerlerine ilham verdi .

Regan MacNeil (Linda Blair) ve ***The Exorcist'teki*** **ruh çağırma tahtası (1973)**

Kredi: Warner Bros.

Ancak, 1891'deki ilk ticarileştirilmesinden bu yana ne ruh çağırma ne de kullanımı pek değişmedi. Ahşabın yerini karton ve plastik aldıysa, Latin alfabesi, on rakam ve " *evet* ", " *hayır* " ve " *hoşçakal* " kelimeleri her zaman görünür. tahtadaki aynı yerler. Buna, "planchette" adı verilen ve zihnin kendini ifade etmesine izin verdiği varsayılan damla şeklindeki bir nesne eşlik eder. En az iki kişi parmak uçlarını üzerine koyuyor, bir soru formüle ediyor ve seyrediyor, şaşkınlıkla tahta kendisini tabağın üzerinde kaydırarak cevaplıyor.

Bilim adamları bu fenomeni **ideomotor etkiyle** , yani bilinçsiz kas hareketlerimizle açıklıyor . Ancak artık oyuncak devi **Hasbro'ya** ait olan ruh çağırma hikayesi yine de gizemle örtülü ve kanla lekeli.

Spiritizm ve kapitalizm

Bu Ouija tarihinin XIX sonunda başladığı tesadüf değil inci yüzyılın. Amerikan kapitalizmi ve spiritüalizm, ölülerin yaşayanlarla iletişim kurabileceği inancıyla karşılaşır.

Avrupa'da kök salan bu inanç **, Fox kardeşlerin** tokat yoluyla bir ruhla sohbet ettiklerini iddia ettikleri 1848'den itibaren Amerika Birleşik Devletleri'ne yayıldı . Medya tarafından aktarılan oturumları, Hıristiyanlığı ve sohbetleri kaybolanlarla birleştirmek isteyen milyonlarca Amerikalıyı ikna edecek. Yaşam süresinin 50 yılı geçmediği bir zamanda muhatap sıkıntısı yoktur. Öte yandan, otomatik yazı ve döner tablalar gibi iletişim sistemleri, arzulanan çok şey bırakıyor.

Charles Kennard

Bu nedenle, 1886'da Ohio'daki spiritüalizm kamplarında harf, sayı ve tahtaların bulunduğu tepsilerin kullanıldığını bildiren Associated Press'ten gelen yazı bir sansasyon yarattı. Ekonomik sonuçları ilk çıkaran Charles Kennard olacaktır. 1890'da, Ohio'dakine benzer bir tahta üretmek ve satmak için, aralarında patent avukatı Elijah Bond'un da bulunduğu dört yatırımcı ile birlikte Baltimore'da Kennard Novelty Company'yi kurdu.

Ama ona ne isim vermeli?

Genellikle ileri sürülenin aksine, "ouija " Fransızca " *oui* " ve Almanca " *ja* " dan oluşan bir kelime değildir . Ünlü yönetim kurulu **Robert Murch'un** tarihçi uzmanına göre, aslında Elijah Bond'un bir medyum olmak isteyen kayınbiraderi Helen Peters tarafından yönetilen bir maneviyat seansında ortaya çıktı.

" *Size ne diyelim?* Yönetim kuruluna sorardı.

O, u, i, j ve a harfleri daha sonra atanırdı.

"Bu *ne anlama geliyor* ? "

" *İyi şanslar,* " diye cevap verebilirdi yönetim kurulu esrarengiz bir şekilde.

Ancak Helen Peters, o gün, başının üzerine yazılmış bir kelime olan madalyonlu bir kadın portresini giydiğini açıklığa kavuşturmak zorunda kaldı. Ancak **Murch'un** araştırmasına göre, bu kadın Peters'ın hayran olduğu ve adı yanlış yorumlanacak olan İngiliz yazar **Ouida olabilir** ...

Kurulun adı bulunduğunda, gereken tek şey, patent ofisinin ruhanilik pazarını fethetmeye başlamak için çok genç Kennard Novelty Company ile anlaşmasıydı. Helen Peters yine çok önemli bir rol oynayacak. O ve ruh çağırma

kurulu, patent acentesinin zorluğunu zekice üstleniyor: medyanın bilmediği varsayılan adını doğru hecelemek. Ancak uzman bir avukat olan Elijah Bond, onu çok iyi yakaladı ve sonra kayınbiradına üfledi.

Yine de, Kennard Novelty Company 1891'de patentini aldı. İki yıl sonra, Baltimore'daki tek bir fabrikadan ülkede altıya ve Birleşik Krallık'ta bir fabrikadan çıktı. Ouija ticari bir başarıdır. Ancak Charles Kennard ve Elijah Bond, şirketin yönetiminden ayrılmak zorunda kalır. Çalışanlarından biri olan William Fuld onların yerini alır. Ve ouija'yı yarattığını asla iddia etmemiş olmasına rağmen, tuhaf bir şekilde, medyanın ünlü maneviyat kurulunun yazarlığını atfedeceği ona göre tuhaftır. Ouija'nın mucidi olarak 1927'de *New York Times* tarafından yayınlanan ölüm ilanında gösterildi .

William Fuld tam bir ruh çağırma seansında

Gazete, William Fuld'un aşınmış bir direğin değiştirilmesini denetlemek için Baltimore'daki üç katlı fabrikasının çatısına tırmandığını ve teslim edildiğinde söz konusu direğe yaslanmış olarak çatının kenarında durduğunu bildirdi. adamı boşluğa atmak. Bir beyin sarsıntısı ve çoklu kırıklardan muzdarip olan Fuld, o zaman 54, hastanede saatler sonra öldü. Yine de çocuklarına ölümü yapmaktan asla vazgeçmeyeceklerine söz verdirmek için zamanı olacaktı, bu da dolaylı olarak erken ölümüne yıllar önce ünlü üç katlı fabrikayı inşa etmesini "öğütleyerek" neden olacaktı ...

William Fuld'un düşüşü, Amerika Birleşik Devletleri'nde bir dizi şiddetli ölüme bağlı ölümlerin ilkidir.

Bir dizi cinayet

Mart 1930'da Buffalo'da küçük bir çocuk annesinin cansız bedenini okuldan eve dönerken buldu - boğazına kloroform batırılmış bir paçavra, çekiçle vurularak öldürüldü. Dehşete kapılan küçük çocuk , Iroquois'nın günlük yaşamına dair dioramalarıyla tanınan Fransız-Amerikan heykeltıraş **Henri Marchand'dan** başkası olmayan babasını uyarmak için doğa tarihi müzesine koşar . Aynı gün polis, iki Kızılderili kadının cinayetten kısa bir süre önce Marchand evinde dolaşırken görüldüğünü öğrendi: 66 yaşındaki şifacı Nancy Bowen ve 36 yaşındaki öğretmen Lila Jimerson.

Confessions of Indian Women Say Ouija Board Magic Forced Killing

Amazing Story of How Jealousy Caused Buffalo 'Hex' Murder Told

By WILLIS WILBER
Pittsburgh Press Special Writer

BUFFALO, N. Y.—A strange story—

The story of black magic in the huts of the Indians.

The story of an innocent victim killed by a Hex woman of the Indian tribes, after the murder was forced by another Indian squaw who coveted the victim's artist husband.

It is the death story of Mrs. Clothilde Marchand, wife of a famous science sculptor and artist who was killed Thursday in the Marchand home here.

Two Indians, one of them alleged to be a witchwoman of the Cayuga Tribe, are held by police. Their stories are amazing.

Played on Credulities

Birkaç ay önce, iki kadın, Nancy Bowen'in rahmetli eşiyle temasa geçmek ve ölümüyle ilgili bir açıklama bulmak için bir ruh çağırma kuruluna başvurmuştu. Ve planchette onlara mektup üstüne mektup, " *Beni öldürdüler* " demişti *.* "" *Kim o?* », İki kadına sert tepki gösterdi. " *Clothilde* Planchette adresini ve açıklamasını vermeden önce hecelemişti. Lila Jimerson daha sonra arkadaşına bir Clothilde tanıdığını söyledi: heykeltıraş Henri Marchand'ın karısı. Nancy Bowen daha sonra gizemli bir yabancıdan Clothilde Marchand'ın bir cadı olduğunu ve kıskançlıktan şifacıya büyü yaptığını iddia eden birkaç mektup aldı. Bu mektuplar aynı zamanda dulun da aynı kaderi bilme riskini aldığına inandırdı ve öfke ve korkudan deliye dönen Nancy Bowen, sonunda Clothilde Marchand'ın kapısında bir çekiçle kendini gösterdi.

Aynı zamanda Lila Jimerson, Henri Marchand'ın arabasındaydı. Çünkü Nancy Bowen bilmiyordu, ama öğretmen ve heykeltıraşın 1922'den beri bir ilişkisi vardı. Polis, Lila

Jimerson'ın kendi rakibinden kurtulmak için şifacıyı manipüle ettiği sonucuna vardı. Yine de duruşmada beraat etti. Clotilde Marchand cinayetinden suçlu bulunan tek kişi Nancy Bowen, hapishanede geçirdiği süre göz önüne alındığında serbest bırakıldı. Henri Marchand'a gelince, öldürülen karısının yeğeniyle çoktan yeniden evlenmişti.

~

Kasım 1933'te, Arizona'da bir çiftlikte, Mattie Turley adlı 15 yaşındaki bir kız, inekleri sağmak için ona eşlik ettikten sonra babasını iki kez vurdu. Bir ay sonra San Diego hastanesinde öldü. Mattie Turley ilk olarak çekimlerin kazara olduğunu iddia ediyor. Ardından polise, annesi Dorothea ile düzenli olarak görüştüğü ouija'nın çiftçiyi vurmasını emrettiğini temin eder. Şimdi, Dorothea'nın kocasının ölümünü dilediğine ve Lila Jimerson gibi ouija'nın "gücünü" kontrolden çıkmadan istediğini elde etmek için kullandığına inanmak için (bir hayat sigortası poliçesi ve bir sevgili) nedenler var. Kirli eller. . O, 1936'da Arizona Yüksek Mahkemesi tarafından bozulan 15 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Mattie bir ıslahevine gönderildi.

Bu Şeytan takipçisi, arkadaşları Anthony Allan Hall, Daniel Bowen ve Elizabeth Towne'ı Florida'da bir motorcu tuzağa

düşürmek, soymak ve öldürmek için zorladığında Bunny Dixon ondan çok daha yaşlı değildir. İblislerle temas kurmak için ruh çağıran genç kız, önce onlara Virginia gezisini finanse etmek için bir adamı öldürme emri verildiğini söyler. Sonra, Temmuz 1987'de bir akşam, o ve Towne yol boyunca otostop yapıyormuş gibi davrandılar. Durduran bisikletçidir. Hall ve Bowen, ellerinde tabancalarıyla saklandıkları yerden çıkarlar. Ondan 120 dolar çalarlar, bağlarlar ve arabalarının bagajına atarlar. Dört arkadaş, Daytona Plajı'nın kuzeyindeki tenha bir noktaya arabayla gider. Dixon'ın, Hall'un vücudunu mermilerle delmeden önce, bahtsız bisikletçinin göğsüne ters çevrilmiş bir haç çizdiği iddia edildi.

Carol Sue Elvaker davranışlarından dolayı sorumsuz bulundu. Şubat 2001'de, kızı ve iki torununun huzurunda, Minco, Oklahoma'daki evlerinde, bir ouija'nın 53 yaşındaki kadına üvey oğlunun Evil tarafından yozlaştırıldığını ve 'onu öldürmek zorunda kaldığını söylediği iddia edildi. Hemen bunu yaptı ve uyuyan adamın göğsüne bir bıçak sapladı. Daha da korkunç olanı, daha sonra 10 yaşındaki torununa saldırdı. Kızı, muhtemelen Carol Sue Elvaker'ın polisten kaçmasına izin vermek için onu silahsızlandırmayı ve tüm aileyi arabaya bindirmeyi başardı. Sonunda ormana kaçmak için 15 yaşındaki torununu diğer arabaların tekerlekleri altına iterek öldürmeye çalışmadan önce aracı bir tabelaya fırlatmayı tercih etti. Daha sonra tutuklandı,

İster delilik ister manipülasyonla sonuçlanmış olsun, Amerikan adaleti bu nedenle ruhban sınıfı mahkemelerine her girdiğinde irrasyonel olana rasyonel bir zafer

kazandırmıştır. Ancak son bilimsel araştırmalar bu vakalardan bazılarına yeni bir ışık tutabilir.

Konuşma Tahtaları Müzesi

Bilinçdışının gücü

British Columbia Üniversitesi araştırmacısı Sidney Fels, bir Cadılar Bayramı partisinde uluslararası öğrencilerin tahtayla oyun oynamasını izledikten sonra ruh çağırma tahtasına bir göz atmaya karar verdi. “ *Onların pil nerede olduğunu sorup durdu, onlar birini görmüştü ilk* kez, ” bir gülümsemeyle, elektrik ve bilgisayar mühendisliği bu profesörü hatırlatmaktadır. " *Onlara prensibi açıkladım, ideomotor etkiyi bir kenara bıraktım çünkü Cadılar Bayramı idi ve saatler sonra döndüğümde, ouija'nın tepkileri karşısında tamamen şaşkına dönmüş haldeydiler.* " Fels daha sonra bilinçsiz kas hareketlerimizin bilinçsiz bilgimiz hakkında bir şey söylemediğini merak etti.

Psikoloji ve bilgisayar bilimi profesörü Ronald Rensink ve psikoloji araştırmacısı Hélène Gauchou ile bir robotla ilk deney geliştirdi. Araştırmacılar, katılımcılara

robotun başka bir odadaki bir kişinin hareketlerini taklit ettiğini, böylece ölümü kontrol etmede yalnız olmadıklarına inandıklarını, robotun ise yalnızca kendi hareketlerini güçlendirdiğini söyledi. Katılımcılar, " *Buenos Aires Brezilya'nın başkenti mi?"* Gibi kapalı soruları yanıtlamak zorunda kaldı. Ouija kullanmadıkları zamanlarda doğru cevap oranları% 50 civarındaydı. Ama ouija kullandıklarında bu oran% 65'e ulaştı. " *Bu, bilinçdışımızın düşündüğümüzden çok daha fazlasını bildiği anlamına gelir.* », Fels'in Altını Çizer.

O ve Rensink, o zamandan beri teknik bir aksaklık nedeniyle robotu terk etmek zorunda kaldılar. Katılımcılar şu anda iki araştırmacının suç ortağı olan başka bir insanla oynuyorlar. Ardından araştırmacılar, katılımcının gözlerini bağlar ve suç ortağı, katılımcıyı oyunu kontrol etmede yalnız olmadığına inandırmak için istenen "otomatik pilot modu" için koşulları yaratmak için parmaklarını tahtadan çeker. " *Genel olarak , katılımcılar suç ortağını planchette'i hareket ettirmekle suçlamaya devam ediyor* ", gülüyor Fels. " *İnsanların onun hareketinden sorumlu olmadıklarına gerçekten ikna olduklarını gösteriyor!* "

Her türlü

Konuşma Tahtaları Müzesi

Bu ouija yoluyla gizli güçlere itaat ettiğini iddia eden bazı katillerin psikiyatrik bozukluklar yaşamadan samimi kabul edilebileceği anlamına mı geliyor? Bu Sidney Fels'i şaşırtmaz: " *Bilinçdışı* ne kadar *güçlü* olursa olsun , *yalnızca sınırlı sayıda eylemi gerçekleştirebilir ve karar verme bunlardan biri değildir. Karar verme bilinçli bir süreçtir. Ancak özne, karar verdiği eyleme geçmezse, bilinçsizce bundan kurtulmaya çalışabilir ve kendi masumiyetine çok içtenlikle inanabilir. Herhangi bir doğaüstü güç, ouija, şeytani bir ruh ve hatta Tanrı, bu mekanizmanın ideal suç ortağıdır* . "

Her durumda ouija, araştırmacı için ideal bir suç ortağıdır. Bu, önceden eğlence ve maneviyatla sınırlı olan kurulun, bizim farkında olmadığımız bilgileri ve bilişsel süreçleri keşfetmemize izin vererek gerçek bilimsel ilerlemeleri teşvik etmesini sağlar.

Ya yeraltı dünyasını açmayı başaramazsak, ruhban sınıfı beynimizin belirsizliğini açarsa?

Kapak: Eski bir ruh çağırma seansı.

Rüyada deprem görmek.

.hayatınızda bir şeyler parçalanıyor ya da olma ihtimali var.

Dünya genellikle "anne" yi temsil eder, bir deprem anneniz için bağın kopması anlamına gelebilir. Bu rüya, sizi istikrarlı kılan temellerde büyük bir "sarsıntı" yaşadığınızı gösteriyor.

Bu rüyalar, güvensizliğinizin yanı sıra korku ve çaresizlik duygularınızın altını çizer. Bununla birlikte, bu rüya sırasında kesin bir destek bulursanız, bunun nedeni bu zorlukların üstesinden gelmek için malzeme olmasıdır.

Rüyada Uçmak

Özgürlüğü temsil eder, kendisi için çok fazla hırsı, bu dünyadan kopuk bir bakışı temsil eder .

Carl Jung'un bir fikri, uçma rüyasında kendimizi kısıtlamalardan ve sınırlamalardan özgürleştirme arzusunu ifade etmemizdi. Özgür olma arzumuz ve her şeyden önce zorluklarımız var!

Alfred Adler, bu rüyanın bize hükmetme ve başkalarının üstünde olma arzusunu ortaya çıkaran bir tür üstünlük rüyası olduğunu düşünüyordu.

Libidoya odaklanan Freud, hırsızlığın cinsel arzuları ifade etmenin başka bir yolu olduğuna inanıyordu. Rüyanızın ruhsal bir deneyim mi yoksa sadece temel egon mu?

Bazı insanlar rüya uçuşunun vücutta gerçek bir deneyim olabileceğine, fiziksel düzlemde ve iç düzlemlerde (astral düzlem) yerlere gittiğimizi düşünür. Edgar Cayce, astral seyahatin veya " ruhun yolculuğunun " bir rüyada berraklaşmanın habercisi olabileceğini düşündü .

Rüyada Çıplaklık

Venüs'ün çıplaklığı kutsaldı ve aşkın sembolünü temsil ediyordu.

Rüyalarda çıplak görünmek, rüyacının kafasını karıştırır. Batı geleneği, iki radikal olarak zıt yorum sunar. Bir yandan çocukça masumiyet, diğer yandan cinsel zevklere küfürlü ve yasadışı bir bağlılık.

Adem ve Havva cennetten dünyaya düştükten sonra çıplaklıklarını örttüler, utanç onların bilincine girmişti ve dünya bir daha asla eskisi gibi olamayacaktı.

Rüyanda çıplak iken güç hissine sahip olmak, karakterin güçlenmesini (genellikle kadınlarda) ortaya çıkarır. Çıplak olmayı hayal etmek, hayalperestin savunmasızlığını, belki de kendini savunma ihtiyacını, utançtan, sevgiden ve gerçeklerden özgürlüğünü gösterir.

Kaygı yaşayarak veya başkalarından utanarak çıplaklıktan korkmak, ilişkilerde dürüstlük ve şeffaflık korkusunu veya kişinin kendi cinsel enerjilerini kabul etmeyi reddettiğini gösterebilir. Freud'a göre çıplaklık, çocukluğun kayıp masumiyetine yönelik bir nostaljiyi veya hayalperestin cinsel teşhirciliğe duyulan ihtiyacın bastırılmasını ifade eden bir ifadesini temsil edebilir, çoğu zaman ebeveynlerin çocukluğun kendini sergileme aşamasındaki tutumunun bir sonucudur.

Bir kişinin çıplaklığını bir rüyada görmekten tiksinmek, kaygının yanı sıra, rüya gören kişinin gerçek doğasını keşfetmede hayal kırıklığı görmekten hoşlanmadığını gösterir . Bazen başkalarının kendileri olmasına izin verme konusunda isteksizlik gösterir.

Kayıtsız diğer insanlar arasında halka açık bir yerde çıplak olmayı hayal etmek, genellikle hayalperestin gerçek " BEN " i açığa çıkarsa reddedilme korkusuna sahip olması gerektiğini gösterir . Bu durumda, insanların görünüşlerinin ötesine bakmalı ve gerçekte ne olduklarını kabul etmelisiniz!

Gülümsemenin tarihi:

Freud için, varlığından tamamen habersiz olan diğer insanların önünde kendini çıplak görmek onun en sevdiği rüyaydı.

Kurşun Dökme Ritüeli

Kadınlar Cumartesi, Erkekler Perşembe başlayacak!

3 defadan sonra sonuç alamazsanız, 5 ila 7 defaya kadar devam edin. Ritüel eski olduğu için, ideal olan ritüeli 7 gün boyunca gerçekleştirmek olacaktır!

İÇİNDEKİLER

_ Su ile tuzlu su (tercihen musluk suyundan kaçınılmalıdır)

_ Portakal Çiçeği suyu

_ Bal

_ Makas

_ 7 anahtar (hangilerinin olduğu önemli değil)

_ Paslanmaz çelik tencere

_ Beyaz bir mendil (bir kleenex işe yarar)

_ 600 gr olta kurşunu (İlk bırakmada 600 gr 3 gün boyunca günde 200 gr olduğundan 3 defa yapılır).

_ Beyaz bir kağıt ve bir kalem

RİTÜEL

Liderlik yapmak için uygun günler çok güçlü olan Perşembe ve Cumartesi'dir (Satürn günü).

1. adım:

Yastığınızın altına koyacağınız bir peçeteye sarılı 200 gr kurşun alacaksınız.

Onun üzerinde bir gece uyuyacaksınız (eğer sihrin kurbanıysanız, uykusuz bir gece geçirme riskiniz vardır, çünkü kurşun kötülükleri çeker).

Ertesi sabah kalkıp normal bir şekilde kahvaltınızı yaparsınız.

Daha sonra eski pantolonlar giyersiniz (özellikle eteksiz), salata kasesini içindeki malzemelerle (yani su, portakal çiçeği suyu ve bir çay kaşığı bal) koyarsınız.

Bu kaseyi sağ tarafa 1 çift açık makasla ve kasenin sol tarafına 7 anahtarla koyacaksınız.

2. Adım:

Peçeteden çıkardığınız kurşunu alacaksınız ve elektrikli tabaklardan kaçınmak için örneğin gazlı ateşe veya küçük kamp ocağına koyacaksınız.

Kurşun erirken şunu okuyacaksınız:

Beni seven melekler, Hz. Meryem ve Hz. Fatıma annemiz, yardımınızı istiyorum;

Hz. Mikail tüm bunları sizin elinizle yapıyorum. Yapılmış olan büyü, problemler, korkular, şüpheleri ondan giderin.

Herhangi bir yol zarar izin vermeyin

Onunve benim için en iyisini istiyorum .

Yardımınız için teşekkür ederim.

Kurşun erimediği sürece, sıvı hale geldiğinde, sağ ayağınızı keski üzerine, sol ayağınızı ise 7 tuşun altına koyduğunuz sürece dua okumalısınız.

Daha sonra eritilmiş kurşunun olduğu paslanmaz çelik tencereyi alıp bacaklarınızın arasında kalan kaseye dökün.

3. Adım:

Orada birkaç şey olabilir:

- Ya kurşun patlar ve ses çıkarır
- Ya patlar ama parça halinde kalır
- Ya patlar ama bir tür gri kumda kalır

-Kurşun ayrıca çivi, sivri uç, göz vb. Oluşturabilir.

Bütün bunlar, büyücülük belirtilerinin biçimleridir.

Biz bir üzerinde ne hissettiğini gördüğümüz ya da ne yazmak beyaz bir kağıt .

Kurşunu beyaz kağıt ve suyla birlikte bir nehrin suyuna atmak zorundasınız.

Normal olarak son gün herhangi bir işaret olmadan kurşun pürüzsüz olmalıdır

Ritüel 3 gün veya daha fazla gün yapabilirsiniz.

Terazi İnsanlar

Terazi, nezaketiyle takdir edilir ve bazen istismar edilebileceği izlenimini verir, ancak bu büyük bir hatadır çünkü işleri kendi lehine nasıl kullanacağını çok iyi bilir. Onun için duygusallığın yaşamda önemli bir yeri var . Çatışmaları desteklemez ve çoğu kez güven ve uyum ortamını yeniden tesis etmede arabulucu rolünü oynar. İşaretinden de anlaşılacağı gibi, Terazi, iyi bir denge bulmak için her şeyde ölçülür.

Terazi burcunun yerlisi, temizliğe, düzene bayılır ve kabalık, pislik ve çirkinlikten her türden nefret eder. İyileştirme ve güzellik, hayatının tüm bileşenleri için vazgeçilmezdir .

Terazi, etrafında biri olmadan yaşayamaz. İnsan temasından hoşlanıyor ve doğal bir çekiciliği var. Yine de, sağduyulu ve gizli biri olduğu için oldukça soğuk ve çekingen olabilir. Kendini dışarıdaki bir gözlemcinin gözüyle inceler, gerekirse kendisinin bir parçasından vazgeçmek anlamına gelse bile etrafındakilerin onayını her şeyden çok arzulamaktadır.

Başkalarıyla ilişkilerinde fedakar ve cömerttir, insanlara nasıl hizmet edeceğini ve destekleyeceğini bilir, çünkü kendini iyilik getirmeye ve acıyı dindirmeye nasıl adayacağını bilir. Adaletsizlikten nefret eder, bu da onu başkalarına hataları düzeltmeye ve her şeyi olması gerektiği gibi yerine koymaya istekli kılar. En dezavantajlı insanları nasıl dinleyeceğini biliyor.

Psikolojik inceliği var ve çok açık fikirli.

Terazi çoğu zaman kararsızdır ve bir yöne karar vermeden önce tüm olasılıkları düşünmesi gerekir. Kişiliği ilk bakışta göründüğünden daha karmaşık ve paradoksaldır ve kendisine yakın olanların kafasını karıştırabilir. Ruh hali gerçek bir lunapark hızlı treni yolculuğu ve biraz yüzeysel.

Bu burcun yerlileri, başkalarını manipüle etmek için nasıl hareket edeceklerini çok iyi bilirler.

Çoğu zaman romantiktir.

İkizler İnsanı

İkizler genel olarak aranır çünkü her zaman ilginç karakterler ve konuşma kolaylıkları vardır.

Kelimeleri kullanma ve konuşmalarını büyüleyici kılma sanatı var. Etrafındakileri etkilemeyi ve olağanüstü bir iletişim duygusuna sahip olmayı severler. Gülümsüyorlar, arkadaş canlısı ve açık sözlüler.

İkizler, sürekli zihinsel aktiviteye ihtiyaç duyan huzursuz varlıklardır. Bu burcun yerlileri birçok yeteneğe sahiptir. Çok uzun süre sürüklenmedikleri sürece, seyahat konusunda belirgin bir zevkleri var . Gerçekten de İkizler değişimi sever. Rutin onların en büyük düşmanıdır çünkü sürekli yenilenmeye ihtiyaçları vardır. Yeni projeler, yeni ufuklar, geliştirmelerinin en iyi yolu bu.

İkizler her zaman hareket halindedir, kendiliğinden varlıklardır, her şeyi merak eder, hayata heveslidirler. Uyarlanabilir ve esnektirler.

Ben merkezcilikten değil, kolayca endişeli oldukları ve ihtiyaç duydukları manevi desteği aradıkları için izleyicilerini cezbetmeleri gerekir.

İkizler, doğal esneklikleri sayesinde engeller tarafından kolayca devrilmiyor.

Tasasız görünüyorlar ama bu sadece büyük bir duygusallığı gizleyen bir maske.

Başlıca nitelikleri, büyük bir zihin açıklığı ve büyük kusurları, kişisel çıkarlarına hizmet etmek için başkalarını manipüle etme yetenekleridir.

Edgard Cayce

Hayatı,

Her yıl, dünyanın her yerinden binlerce insan, birçok yönden diğerleri gibi, sevgi dolu koca, iki çocuk babası, hevesli fotoğrafçı ve bahçıvan bir adamın hayatını ve işini öğreniyor. ama tüm zamanların en güvenilir ve en kapsamlılarından biri olan psişik yeteneğiyle öne çıkan. Bu adamın adı Edgar Cayce idi.

Arkadaşlarına yardım etme endişesiyle kırk üç yıl boyunca "okumalar" denen şeyleri gerçekleştirdi. Bir kanepeye uzanır, ellerini solar pleksus seviyesinde birleştirir ve kendi kendine hipnotik bir uykuya dalardı. Bu trans halindeyken, ona bir kişinin

adını ve bulunduğu adresi söylemek yeterliydi, böylece kendisi hakkında konuşabilir ve kendisi hakkında sorulan soruları cevaplayabilirdi. Cayce genellikle her zamanki sesiyle konuşurdu; bir stenograf, seans sırasında söylenenleri yazdı, ardından daktilo etti, orijinali ilgili kişiye yolladı ve kopyayı arşivledi.

AER

1931'de Virginia Beach, Virginia'da Edgar Cayce tarafından kurulan bir dernek olan AER (Araştırma ve Aydınlanma Derneği, Inc.) kütüphanesinde halka açık olan Cayce tarafından yazılmış 14.306 okumaya sahip. bunlarla ilgili yorumlar ve takipler. Bu okumalar, aynı kaynaktan gelen en geniş psişik belge koleksiyonunu temsil ediyor. Cayce 1945'te öldüğünde yalnızca birkaç yüz üyesi olan AER şu anda küresel bir organizasyondur. Olağanüstü psişik yetenekler sergileyen bu çok basit adamın çalışması sayesinde varlıklarını dönüştürmek isteyen insanlara izin verir.

Edgar Cayce, 18 Mart 1877'de Hopkinsville, Kentucky yakınlarında doğdu. Beş çocuğun en büyüğü, on dokuzuncu yüzyılın sonlarında kırsal yaşamda dört kız kardeşiyle birlikte büyüdü, çevresinde yaşayan büyükanne ve büyükbabası, amcaları, teyzeleri ve kuzenleri yakın. Büyüdükçe ortadan kaybolan hayali küçük arkadaşlarla oynamayı severdi. Bu sırada ülke, en azından kısmen Edgar'ın İncil'e olan derin çekiciliğini ve misyoner hekim olma arzusunu açıklayabilen bir dini rönesans geçiriyordu. O zaman hiç kimse, rüyasının hangi tekil yoldan gerçekleşeceğinden şüphelenmezdi.

Çok genç ve zaten orta.

Altı ya da yedi yaşındayken ebeveynlerine doğaüstü vizyonları olduğunu ve bazen merhum büyükbabasıyla konuştuğunu söyledi. Kimerik bir ruhun meyvesi olduğunu düşünerek çok az dikkat ettiler. Edgar, İncil'i okumaya sığındı ve bu onu o kadar çok tatmin etti ki, hayatının her yılı boyunca kutsal yazıları baştan sona okumaya karar verdi. İncil hikayeleri ve karakterleri böylece onun varoluşunda önemli bir yer edindi. On üç yaşındayken, ona sonsuza dek damgasını vuran bir deneyim yaşadı: en çok ne istediğini soran melek gibi bir varlığın, güzel bir hanımefendinin görünümü. Edgar başkalarına, özellikle hasta çocuklara yardım etmek istediğini söyledi.

Kısa bir süre sonra, ders kitaplarını üzerinde bir süre uyuyarak ezberlemesinin mümkün olduğunu, artık canlı bir hayal gücüne artık atfedilemeyecek bir beceri

olduğunu fark etti. Onları okumadan bile, herhangi bir uzunlukta veya karmaşıklıkta kitap veya belge üzerinde uykuya dalabildi ve uyandığında, içeriğini tam olarak tekrarladı. Bu nitelik onu sınıfta tercih etti, ancak yavaş yavaş kayboldu. Ebeveynlerine maddi yardımda bulunmak için on altı yaşında okulu bıraktı ve büyükannesinin çiftliğinde bir amcayla çalışmaya gitti.

Ertesi yıl aile Hopkinsville'e taşındı. Edgar bir kitapçıda işe alındı. Birkaç ay sonra aşık olduğu Gertrude Evans ile tanıştı. 14 Mart 1897'de, yirminci doğum gününden dört gün önce onunla nişanlandı. İkisi de bir aile kurmaya gücü yettiği anda evlenmeye karar verdi.

Sesin tükenmesi.

Haziran 1898'de Edgar görevini kaybetti ve büyük bir kitapçıda daha iyi maaşlı bir iş bulduğu Kentucky'deki büyük bir ticaret şehri olan Louisville'e taşınmadan önce bir süre büyük bir mağazada çalıştı. Noel 1899'da Hopkinsville'e döndü ve o zamanlar bir sigorta acentesi olan babası Leslie Cayce ile ortaklık kurdu. Edgar kasabadan şehre seyahat etmeye başladı, sigortanın yanı sıra kitap ve ofis malzemeleri sattı. Yüzyılın başında, yirmi üç yaşındayken, mali durumu ona sakinleştirici aldıktan sonra ses kaybından muzdarip olduğu yakın bir evliliğe bir göz attı. İlk başta, şefkatin geçeceğine inanarak endişelenmedi. Onun ısrar ettiğini fark ederek, onu iyileştiremeyen doktorlara ve uzmanlara danıştı. Bir fısıltıdan öteye konuşamama,

Bir çırak fotoğrafçı olarak Hopkinsville'de ideal bir yer buldu. Gerçekten de, durumu tedavi edilemez görünse bile, Gertrude ve ailesine yakın olacaktı. Rahip ya da doktor olmak için çalışmalarına devam edemediği için sık sık pişmanlık duyuyordu, ancak İncil'i okumakta rahatladı ve evlenmeyi ve çocuk sahibi olmayı dört gözle bekliyordu.

Hipnoz ve tiyatro gösterilerinin çok popüler olduğu o günlerde, gezici bir hipnozcu, kendisine "Gülen kral Hart!" Adını verdi! Hopkinsville Tiyatrosu'nda göründü. Hart başarılı ve vicdanlıydı. Edgar'ın hastalığını öğrendiğinde, onu iyileştirmeyi kabul etti. İlk seansta Hart onu hipnotize etti ve sesini geri alacağını önerdi. Edgar, kendisine yöneltilen soruları normal bir ses tonuyla yanıtladı. Bununla birlikte, beyni, seanstan sonra açıkça konuşmaya devam etmek için hipnoz sonrası öneriye uymadı. Hart bu denemeyi birkaç kez tekrarladı ve hep aynı sonucu elde etti: uyurken, Edgar mükemmel bir şekilde konuştu; uyandığında önceki fısıltısına geri döndü.

Hipnoz altında basiret.

Bazı hastaların hipnoz altında durugörü gösterdiğini bilerek, vakayla ilgilenen New Yorklu bir uzman, deneyimi tekrarlamasını tavsiye etti, ancak bu kez Edgar'dan kendisi yerine kendi zorluğu hakkında yorum yapmasını istedi. ses. Ailesi buna karşı çıktı çünkü Hart'la seanslar onu zayıflattı ve onu aşırı derecede tedirgin etti. Gertrude müdahale etmedi ve nişanlısını kendisi için seçmeye bıraktı, çünkü Edgar fotoğrafçılığı seviyordu ve yine de birlikte mutlu bir şekilde yaşayabiliyorlardı.

Cayce, hipnoz uygulayan ve yazışmalar yoluyla osteopati üzerine çalışan yerel bir otodidakt olan Al Layne liderliğindeki son bir girişime boyun eğmeye karar verdi. Ek olarak, ergenlik döneminde ders kitaplarını ezberlemesine izin veren bir duruma benzer bir duruma girmeyi önerdi. Layne uyurken ona hastalığının nedenini ve nasıl düzeltileceğini sordu. Ve Cayce yanıtladı! Sorunu "fiziksel etki yaratan psikolojik bir bozukluk" olarak tanımladı ve bilinçsizken etkilenen bölgeye kan akışını artırmasının önerilmesini tavsiye etti. Layne öyle yaptı. Edgar'ın üst göğsünün ve boğazının nasıl kırmızılaştığını ve dokunulduğunda ısındığını görebiliyoruz. Edgar sessizlik içinde yaklaşık yirmi dakika böyle kaldı; daha sonra onu uyandırmadan önce kan dolaşımını düzenlemesinin emredilmesini talep etti. Layne bu talimatları izledi ve uyanıkken mükemmel bir şekilde konuştu, bir yıl süren hastalığından kurtuldu. Bu tarih, 31 Mart 1901'e kadar, Edgar Cayce ilk psişik okumasını vermişti.

Hem kendisi hem de ailesi ve Gertrude bu beklenmedik sonuçtan dolayı birbirlerini tebrik ettiler. Şimdi hedefi fotoğrafçılıkta başarılı olmak ve bir an önce evlenmekti. Bu nedenle Cayce, tanık olduğu olağanüstü fenomene Layne'in ilgisi olmasaydı, paha biçilmez hediyesini ihmal ederdi. Layne yıllarca doktorların hafifletemediği mide rahatsızlıklarından muzdaripti ve aklına bunun hakkında bir okuma talep etme fikri geldi. Tıbbi bilgisinin, Cayce'nin gösterebileceği herhangi bir zararlı çare bulmasını sağlayacağından emindi. Şüpheciliğine rağmen, sesini geri almasına yardım ettiği için Layne'e minnettar olduğunu hissettiği için başını salladı. Okuma bir öncekine benzer şekilde gerçekleşti. Uyuyor, Edgar durumu ayrıntılı olarak açıkladı ve bazı bitkisel ilaçlar, diyet ve egzersizi savundu. Layne, bir hafta içinde o kadar iyi hale geldi ki, Cayce'nin öğretim üyeleri konusunda daha hevesli hale geldi ve Cayce'yi daha fazla vakayı denemeye ve çözmeye teşvik etti.

Edgar, fenomeni anlamadığı ve tıbbi eğitimi olmadığı için tereddüt etti. Ayrıca tek amacı evlenmek, çocuk sahibi olmak ve sessiz bir hayat sürmekti. Ancak Layne, yeteneğinin faydalı olduğu ortaya çıkarsa, onu insanlığın hizmetine adamak gibi

ahlaki bir sorumluluğu olduğunu söyleyip duruyordu. Son olarak, aile içi tartışmalar, dua ve Mukaddes Kitabı inceledikten sonra, Edgar iki koşulda devam etmeyi kabul etti: Bir yandan, herhangi bir tehlikeli tavsiye verirse, okumalar derhal durdurulacaktı; Öte yandan, dahil olanlar onun her şeyden önce bir fotoğrafçı olduğunu hatırlayacaklardı.

İlk okumalar

İlk okumalardan biri, üç yıldır ağır hasta olan Aime Dietrich adlı beş yaşındaki bir kız çocuğu için yapıldı. Gripin bir sonucu olarak, beyni gelişmeyi bıraktı ve sık sık kasılmalar küçücük bedenini karıştırdı. Danışılan doktorlara ve uzmanlara rağmen, bakışları boş kaldı ve durumu kötüleşti.

Layne okumaya öncülük etti ve Cayce'nin trans halindeyken söylediklerini yazdı. Sorunun, çocuk üşütmeden kısa bir süre önce, at arabasından inerken meydana gelen bir düşüşte omurgasını zedelediğinde (anne tarafından onaylanan kaza) ortaya çıktığını doğruladı; grip mikropları omuriliğin travmatize olmuş kısmına yerleşerek nöbetlere neden oldu. Edgar, Layne'in bazı osteopatik manipülasyonlar yapmasını tavsiye etti. Bir kontrol okumasında, bunların doğru şekilde yapılmadığından bahsetmiş ve ilave talimatlar vermiştir. Layne, birkaç denemeden sonra bunları yeterince başarır. Birkaç gün sonra Aime, hastalanmadan önce oynadığı bir bebeği ismiyle çağırdı. Sonra, diğer nesneleri ve ayrıca ebeveynlerini tanıdı. Konvülsiyonlar tamamen durdu ve üç ay içinde çocuğun sağlığı her bakımdan normal bir şekilde gelişmeye başladı.

Cayce, hizmette olmanın mutluluğunu yaşasa da, yalnızca barışçıl bir varoluş iddiasında bulundu. Ancak Layne, öz babası ve Aime'nin ailesi gibi kişilerin coşkusu, onun dileğini gerçekleştirmesini engelledi. Edgar, Layne'in gözetiminde ücretsiz okumalar yapmaya devam etti. Kısa süre sonra, genel durumunu tanımlamak, rahatsızlıklarını teşhis etmek, tedaviyi reçete etmek ve onlarla ilgili soruları cevaplamak için yalnızca bir kişinin adına ve konumuna ihtiyacı olduğu keşfedildi. Okumalar onu rahatsız ettiyse, Layne'in notlarını okurken anlamı güçlükle anladığı için, bu fakülte birisini kurtarmasını sağladığında Tanrı'ya şükretmeyi asla unutmadı.

O sırada Edgar, Hopkinsville'den yüz mil ötede Bowling Green'de yaşıyor ve bir kitapçıda çalışıyordu. Layne, hastalarına okuma yapmak için her Pazar ona katılırdı. Gertrude Evans ve Edgar Cayce, altı yıldan uzun bir süre nişanlandıktan sonra 17

Haziran 1903'te düğünlerini kutladılar. Edgar okumalara hala alışamadı ama hayatından memnundu: Sevgi dolu bir karısı, evi, iyi maaşlı bir işi ve bir Pazar okulu öğretmeni vardı. Ertesi yıl bir ortağıyla bir fotoğraf stüdyosu kurdu.

Cayce sayesinde Layne, itibarının ve müşterilerinin o kadar büyüdüğünü gördü ve profesyonel bir osteopat olmaya karar verdi. Hopkinsville'den ayrıldı ve Güney Kentucky'de bir osteopati okuluna girdi. Edgar bunun okumaları bitireceğine inanmakta yanılıyordu. Gerçekten de, psişik gücünün doğasını ve kökenini keşfetmek amacıyla, bazen zarar veren, testler yapan bir grup yerel doktorun merakını uyandırmıştı.

Cayce kendini öncelikle fotoğrafçılığa adadı ve sanatında mükemmeldi. Stüdyo büyüyordu. Bununla birlikte, bir yangın depozitoda bulunan suluboya ve reprodüksiyonların önemli bir koleksiyonunu yok ettiğinde, Edgar borçlandı. Dokuz ay sonra başka bir yangın stüdyoyu harap etti. Cayce iki hafta içinde yeniden açtı ve ortağı emekli olduğu için kayıpları tek başına üstlendi. Gertrude, 16 Mart 1907'de doğan oğulları Hugh Lynn ile Hopkinsville'e döndü. Edgar, açığını kapatana kadar Bowling Green'de kaldı. Ağustos 1909'da harap halde bıraktı ve Alabama'da fotoğrafçıların az olduğu bir pozisyon aradı.

Noel'de ailesini ziyaret etti. Babası onu, yakın zamanda şehirde kurulan bir homeopat olan Doktor Wesley Ketchum ile tanıştırdı. Layne'in bir hastasından okumaları duyan ikincisi, bir tane istedi. Apandisit teşhisi konmuştu ve Edgar'ın bunu tespit edip edemeyeceğini bilmek istiyordu. Çok farklı bir rahatsızlık tespit etti ve basit bir tedavi önerdi. Ketchum, onunla alay etmek için Edgar'ın ifadelerini destekleyen bir meslektaşına danıştı. Böylece okumaların doğruluğuna ikna oldu.

Eğitimsiz bir adam hipnoz altında doktor olur.

Doktor Ketchum, karşılaştığı zor vakalarda Cayce'nin fakültesine başvurmaya başladı. 1910'da Amerikan Klinik Araştırmalar Derneği'ne Cayce'yi tıpta bir dahi olarak nitelendiren bir rapor sundu. Sonuç olarak, 9 Ekim'de The New York Times gazetesi "Eğitimsiz Adam Hipnoz Altında Doktor Oluyor" başlıklı uzun bir makale yayınladı. Dört bir yanından gelen okuma talepleri ile Dr Wesley Ketchum, Edgar Cayce, Leslie Cayce ve zengin otelci Albert Noe Psişik Okuma Şirketi'ni kurdu. Edgar, Hopkinsville'e döndü ve burada bir fotoğraf stüdyosu olan 'Cayce Art Studio' kurdu. Her gün boş saatlerinde tıbbi sorunlar üzerine psişik okumalar yaptı.

Zengin bir inşaat müteahhidi olan George Dalton, bir inşaat sahasında bacağını ve diz kapağını kırdığında, birkaç doktor ona diz yaralanmasının ciddiyeti nedeniyle artık normal hareket edemeyeceğini söyledi. Teşhisten memnun olmayan Dalton, Dr. Ketchum'un tavsiyesine uydu. Bir okumada Edgar diz kapağının çivilerle bağlanmasını emretti. O zamanlar böyle bir yöntem bilinmiyordu, ancak Dr. Ketchum Cayce'ye güvendi ve ameliyatı gerçekleştirdi. Birkaç ay içinde, Dalton kaza olmamış gibi yürüyordu.

Gertrude ve Edgar'ın Mart 1911'de Milton Porter adında ikinci bir oğlu oldu. Doğumdan kısa bir süre sonra bebekte konvülsif öksürük ve ardından kolit gelişti. Çeşitli doktorların müdahalesine rağmen sağlığı kötüleşti ve doktorlar onu kurtarmak için tüm umutlarını yitirdi. Cayce daha sonra bir okuma yaptı. Milton Porter'ın zaten çok hasta olduğunu ve umutsuzca kaybolduğunu belirtti. Çocuk iki aydan kısa bir süre içinde öldü.

Cayce ve karısı derin bir depresyona girdi. Okumaları daha önce düşünmediği için kendini suçladı, bu da bebeğin hayatını bağışlamış olabilirdi; ama şimdi asla bilmeyecekti. Gertrude'ye gelince, daha da kötüleştikçe onu yatakta kalmaya zorlayan plörezi geçirdi.

Yaz sonuna doğru, Gertrude'nin doktoru teşhisini değiştirdi ve Edgar'a tüberküloz olduğunu ve tükenmekte olduğunu bildirdi. Bir uzman, korkunç gerçeği doğruladı ve kocası dışındaki herkes, yaklaşan ölümüne istifa etti. Edgar bir okuma istedi. Bu umut verdi ve belirli bir farmasötik preparatın yanı sıra, Gertrude'un kısmen elma brendi ile doldurulmuş bir meşe fıçıdan çıkan buharları soluyarak akciğerlerini tıkanmasını tavsiye etti. Doktorlar çarenin gereksiz olduğuna karar verdiler, ancak Ketchum önerdi. İki gün sonra ateş azaldı ve Gertrude kendini daha iyi hissediyordu. Durumu iyileşmeye devam etti ve Kasım ayında doktorlar bile iyimserdi. Ocak 1912'de Gertrude hastalığından neredeyse tamamen kurtulmuştu.

O yıl Harvard Üniversitesi'nden bir delege olan Dr Hugo Münsterberg, Cayce'nin psişik yeteneklerini araştırmak için Hopkinsville'e geldi. Şarlatanlığını kanıtlayarak itibarını lekelemeyi planladı. Ayrıldığında, okumaların meşruiyetine ve etkinliğine ikna olmuştu. Edgar'ı çok fazla ıstırabı yatıştıran olağanüstü yeteneğini kullanmaya çağırdı.

Cayce, Ketchum ve Noe ile olan ilişkisini kesti ve Alabama, Selma'da fotoğrafçı olarak çalışmaya başladı. Ertesi yıl yönettiği stüdyoyu kendisi satın aldı ve Gertrude

ve Hugh Lynn'i getirdi. Orada büyüyen ününden kaçabildi ve sessiz bir aile hayatı sürdürebildi. Ancak bu uzun sürmedi. Bir gün oğlu, flaş için magnezyum tozu ile stüdyoda oynarken gözlerini ciddi şekilde yaktı. Doktorlar, çocuğun görme yeteneğini geri kazanmayacağını söyledi ve bir gözünün çıkarılmasını tavsiye etti. Cayce bir okumada, Hugh Lynn'in görüşünü kaybetmediğini garanti etti; İki hafta boyunca karanlık bir odada kalmak zorunda kaldı, sürekli olarak doktorların belirttiği solüsyonla emprenye edilen ve gözlerine bir bileşen eklenmiş kompresler yaptırdı. Ameliyat olmadı ve bandajlar çıkarıldığında çocuk görebiliyordu! Yerel gazeteler bölümü haber yaptı, bu yüzden yeniden adı değiştirilen Cayce, fotoğraf stüdyosuna ek olarak okumalar da verdi. Ayrıca, yaşadığı tüm kasabalarda olduğu gibi, cemaatin faaliyetlerine katıldı ve ilmihal öğretti. 9 Şubat 1918'de Gertrude ve Edgar'ın Edgar Evans adında başka bir oğlu oldu.

Bir hastane.

Artan sayıdaki okuma talepleri bir zorluğu ortaya çıkardı: Pek çok insan, kendileri tarafından bilinmeyen ve kendi kendine hipnoz durumunda, sıklıkla hastalarının hastalıklarını teşhis eden bir adamın talimatlarına uymaya istekli doktorlar bulamadı. kendisi onları hiç görmemişti. Cayce, okumalarda bahsedilen tedavileri doktorların, hemşirelerin ve terapistlerin uygulayacağı bir hastane düşünmeye başladı.

Bu hastane rüyası, onu Teksas'ta petrol arayan erkeklerle ortak olmaya yöneltti. Edgar oraya olası maden sahalarında okuma yapmak amacıyla gitti. Bir bumba inşa ettiler ve bir kuyu açtılar, ancak birden fazla engel nedeniyle yatağa ulaşamadılar. Okumalar, sağladıkları bilgilerin kişisel kazanç için kullanılmaması gerektiğini, ancak Cayce'nin bazı çalışanlarının bir hastane yaratma arzusunu paylaşmadıklarını ve yalnızca kendilerini zenginleştirmek istediklerini gösterdi.

Dört yıl süren bu hayal kırıklığı yaratan girişimin ardından Edgar, Selma'ya döndü. Varlığını eşi, iki çocuğu, işi ve Kilise'deki işlevi ile bıraktığı yerden sürdürdü. İlmihal dersleri bölgedeki en popüler ders oldu çünkü karakterleri ve İncil'deki hikayeleri nasıl canlandıracağını biliyordu. Eylül 1923'te, okumalar sırasında söylenen ve ardından Gertrude tarafından yönetilen her şeyi yazıya dökmesi için Gladys Davis adında bir sekreter tuttu.

Bu ana kadar Cayce tarafından iletilen psişik bilgiler yalnızca tıpla ilgiliydi. Bununla birlikte, Ohio, Dayton şehrinin matbaası, felsefe ve metafizik konusunda tutkulu

olan Arthur Lammers, burcunun okunmasını istedi. Son bölümde Edgar ilginç bir açıklama yaptı: "Geçmişte bir keşişti", böylece reenkarnasyon hipotezini ortaya attı ve yeni perspektiflere kapı açtı.

Yeni perspektifler.

Bu vahiy Cayce için bir ikilem yarattı: Sağlık okumalarının doğruluğu, faydası ve doğruluğundan şüphe duymasa da, reenkarnasyona böylesine doğrudan bir atıf, ona geleneksel Hristiyan ilkeleriyle çelişiyor gibi görünüyordu. Bu konuda dua etti, içsel varlığını sorguladı, tüm İncil'i reenkarnasyon perspektifinden okuyup yeniden okudu. Bu şekilde, Yahudi-Hristiyanlık merkezli, dünyanın büyük dinleri arasında yüce bir birlik vizyonu elde etti.

Edgar Cayce, reenkarnasyon kavramının aşağıdaki felsefi kavramlara dayandığını keşfetti: hayat ebedidir ve bir amacı vardır; var olan her şey Tanrı'dan kaynaklanır ve Tanrı'nın bir parçasıdır; ruhlar olarak bizler Yaradan'ın çocuklarıyız ve bu nedenle eşitiz; bize özgür irade verildi - bir gün özveriliğin yolunu seçeriz. Cayce, herhangi bir din ile uyumlu reenkarnasyonun, Mesih'in öğretilerine ilişkin kendi anlayışıyla uyumlu olduğunu buldu.

O tarihten itibaren Edgar, artık yalnızca fiziksel beden üzerinde değil, aynı zamanda zihin ve ruh hakkında, kendisine danışan insanların önceki yaşamları ve söz konusu önceki deneyimlerin şu anki enkarnasyonlarındaki yansımaları hakkında okumalar yaptı. Bu konuşmalara "hayat okumaları" deniyordu. Zamanla, iletilen bilgiler çeşitlendi ve geniş bir konu yelpazesini kucakladı. Diğer şeylerin yanı sıra, zihinsel ve ruhsal ilkeleri, psikoloji ve parapsikolojiye ilişkin yeni mülahazaları, kişisel ilişkilerimizi, Yaratılış tarihini, kayıp medeniyetleri, İsa'nın yaşamının büyüleyici bir tasvirini geliştirmeye yönelik tavsiyeleri tartıştı.

Okumaların giderek daha fazla talep görmesi ile Cayce, kendisini tamamen ona adamak ve hastanenin inşası için yatırımcılar aramak için fotoğraf stüdyosunu terk etti. Bağışları kabul etmeye başladı, ancak ödeyemeyenlere yardım etmeyi asla reddetmedi. Okumaların tartışılmaz faydası nedeniyle, birkaç kişi hayallerinin hastanesine sponsor olmayı teklif etti. Yine de, bir grup onu Chicago'da, diğeri Dayton'da inşa etmek isterken, okumalar Virginia Beach veya çevresini belirtiyordu. Son olarak, New York Borsası'nda borsacı olan Morton Blumenthal, projeyi önerilen yerde finanse etmeyi kabul etti.

Eylül 1925'te, Cayce ailesi, Gladys Davis'in eşliğinde Virginia, Virginia Beach'e yerleşti. Bir kuruluş, 'National Investigators, Inc.' (Ulusal Araştırmacılar Derneği), 1927'de kuruldu. Görevi, okumalarda yer alan bilgileri analiz etmek ve bunlarla deney yapmaktı; sloganı: "Tanrı'ya ve insanlığa olan sevgimizi gösterelim." Ertesi yıl, 11 Kasım 1928'de Edgar Cayce Hastanesi açıldı. Hastalar ülkenin her yerinden bilgi almak ve bilgili personelden bakım almak için istekli olarak geldi. Okumalar sırasında Cayce, hastalıkları teşhis etti ve diyetteki bir değişiklikten ameliyata kadar farklı tedavi yöntemleri önerdi. Hiçbir tıp dalından yana değildi, ama hepsini tavsiye etti.

Ekim 1929'daki borsa çöküşü, büyük ekonomik krizin şafağına işaret etti. Buna rağmen, insani bir mesleği olan 'Atlantik Üniversitesi' adlı bir üniversite 1930'da derslerine başladı. Şubat 1931'de hastane kapatılmak zorunda kaldı ve mali kaynak yetersizliği nedeniyle organizasyon feshedildi. Üniversite Noel'e kadar hayatta kalmayı başardı.

Aynı yılın Haziran ayında, AER, 'Araştırma ve Aydınlanma Derneği, Inc.' (Araştırma ve Aydınlatma Derneği), Cayce'nin okumalarını incelemek ve yaymak amacıyla oluşturuldu. Dernek [Dernek] öncelikle bütünsel tıp ve ruhsal şifaya odaklandı; Reenkarnasyon; rüyalar ve yorumları; psişik fenomen; düşüncenin gücü; dua ve meditasyon; felsefi ve manevi ilkeler.

Duygu dışı algılarını geliştirmek isteyen birçok insan Edgar Cayce'ye döndü. Psişik ruhtan kaynaklandığı için önce bilinç seviyelerini yükseltmeye çalışmaları gerektiğini söyledi. Onlara, ruhsal değerleri geliştirirlerse, ihtiyaçlarına ve mevcut enkarnasyonlarının nedenine göre psişik yetilerinin doğal olarak vurgulanacağına dair güvence verdi. Cayce onlara, okumaların ilkelerini dini veya felsefi inançlarına dahil etmeye istekli olurlarsa, olumlu sonuçlar alacaklarını açıkladı. Aksi takdirde okumalardaki bilgilere dokunmamalarını ve unutmalarını emretti.

Yıllar geçtikçe, Cayce'nin psişik yetenekleri büyüdü. Bir gün içinde bulunduğu odadan çıktı, korkunç derecede üzüldü çünkü düşündüğü üç genç askerin savaştan dönmeyeceğini görmüştü. Ek olarak, yaşayan her şeyin etrafında var olan ışık enerjisi alanı olarak tanımlanan auraları ayırt edebilirdi. Onlar aracılığıyla insanların fiziksel ve duygusal durumunu algıladı.

Virginia Beach'in olağanüstü adamı

İtibarı arttıkça, Virginia Beach'e sadece onu sahtekarlıkla suçlamakla daha fazla şüpheci geldi. Er ya da geç, samimiyetine ve çalışmalarının gerçekliğine ikna oldular ve hatta çoğu okuma talep etti. Bunların arasında, sahte olduğunu düşündüğü şeyin altını çizme niyetiyle gelen dindar bir Katolik olan yazar Thomas Sugrue, Cayce'nin yaşamı boyunca 1943'te yayınlanan "Bir Nehir Var" biyografisini yazdı. Benzer şekilde, popüler dergi 'Coronet', araştırmasının bulgularını "Virginia Beach'ten Harika Adam" başlıklı bir makalede açıkladı. Bu rapor o kadar başarılıydı ki Cayce her zamankinden daha ünlü oldu.

II.Dünya Savaşı sırasında, Edgar Cayce posta çantaları aldı. Artan talepleri karşılama çabasıyla, günlük okuma sayısını altıya çıkardı, bu da onu günde ikiden fazla okuma tehlikesine karşı uyaran kişisel okumalarına karşı geldi. Buna rağmen, iki yıl önceden bir okuma talep edilmesi gerekiyordu.

1944 baharında Edgar gücünü kaybetmeye başladı. Okumalar ona dinlenmesini tavsiye etti, ancak yine de kendisine başvuranlara yardım etmeye devam etmek zorunda hissetti. Sonunda, yorgunluktan düştü ve 1901'de kendisi için ilk okumasını yaptığı için, Eylül 1944'te kendisine sonuncusunu verdi. Bu, onu faaliyetlerini durdurmaya zorladı; Gertrude ne kadar süreceğini sorduğunda cevap "İyileşene veya ölene kadar" oldu. O ay felç geçirdi ve kısmen felçli kaldı. Yıl sonuna doğru arkadaşları en kötüsünü korkuttu. Edgar, onlara Yeni Yıldan sonra "iyileşeceğini" söyledi, ancak 3 Ocak 1945'te meydana gelen ölümünü gerçekten duyurduğunu anladılar. O zamana kadar kimse Gertrude'un hasta olduğunu fark etmemişti. o çok cesurdu ve kendi eziyetlerini sakladı. Üç ay sonra, Paskalya Pazarında vefat etti.

Cayce'nin çocuklarının savaştan dönmesini beklerken, Gladys Davis, kendisinin de büyük ölçüde not aldığı ve daha sonra çaba ve sabırla kopyaladığı okumalardan bilgileri arşivlemek, sınıflandırmak ve kataloglamakla ilgilendi. Projeye başladıktan çeyrek asır sonra, 1971'de tamamladı! Çalışması sırasında, okumalarda bahsedilen temaların önemini ve çeşitliliğini takdir edebildi. Bunlar on bin kadar farklı konuyu kapsıyor ve Cayce'nin zamanında akla gelebilecek hemen hemen her soruyu yanıtlıyor. Bu muazzam göreve ek olarak, Gladys, 1986'da seksen bir yaşında ölene kadar, Cayce'nin çalışmaları ile ilgili örgütlerin sekreteri [olarak görev yaptı].

Hugh Lynn Cayce, AER'nin sorumluluğunu üstlendi ve birçok insanın okumaların bütünsel kavramlarına ve [dernek] Derneğinin rolüne ilgisini uyandırdı. 1982'de öldüğünde, üyelik sadece birkaç yüzden on binlere çıktı. Bugün dünyanın dört bir

yanındaki sayısız insan, Edgar Cayce'nin sağlık, reenkarnasyon, rüyalar, duyular dışı algı, meditasyon, ruhsal gelişim, dinlerin karşılaştırmalı incelenmesi, dünyadaki yaşam mirasından yararlanıyor. 'Ötesinde, astroloji, kehanetler, dünya sorunları ve daha fazlası .

Tanrı'nın Hafızası Kitabı

Okumalarda verilen bilgi nereden geldi? Cayce öğelerini genellikle iki farklı yoldan edinmiştir: okumaları arayanların bilinçaltı zihniyle temasa geçerek; "Tanrı'nın hatırası kitabı" olarak da adlandırdığı "akaşik yıllıklardan" yararlanarak, yaratılışlarından bu yana tüm ruhlar için, uzay-zaman koordinatlarına kaydedilmiş eksiksiz arşivler. Evrensel bilgi kaynaklarına erişimi olan Cayce, herhangi bir konuyu tartışabildi.

Şu anda, çeşitli kuruluşlar Edgar Cayce tarafından sağlanan bilgileri kullanıyor. AER, 'Araştırma ve Aydınlanma Derneği, Inc.' (Araştırma ve Aydınlatma Derneği), okumaları derinleştirmeye ve belgelemeye devam eden dünya standartlarında bir dernektir. İlkelerini yayınlar, konferanslar, seminerler, toplantılar ve yetişkinler ve gençler için eğitici, kültürel ve sosyal etkinlikler aracılığıyla iletir. Edgar Cayce Vakfı, okumalardan yasal olarak sorumlu bağımsız bir kuruluştur. Cayce tarafından iletilen kavramlar ile diğer eğilimlerden kaynaklananlar arasındaki ilişkiyi inceler. 1931'de kapanan 'Atlantik Üniversitesi' 1985'te yeniden açıldı; kişilerarası çalışmalarda yüksek lisans programı sunar. 'Cayce-Reilly Schowli of Massotherapy' (Cayce-Reilly Masaj Okulu), masörleri ve terapistleri okumaların bütünsel ilkelerine göre eğitir. 'ARE Health Services Department' doğal tedavilerinde bu tür kavramları kullanır. 'Sağlık ve Gençleştirme Araştırma Merkezi' modern tıptaki gelişmeleri dikkate alarak hastalara yardımcı olur ve Cayce'nin ele aldığı tıbbi konuları araştırır.

Tüm bu organizasyonların varlığı, yirminci yüzyılın başlarında kırsal kesimden fotoğrafçı Edgar Cayce'nin okumalarında yer alan psişik bilginin, yıllarca nesnesini yaptığı yoğun araştırmanın testinden başarıyla geçtiğini kanıtlıyor.

İç Yaşamları Hayal Etmek İçin Rüya Ritüeli!

UYARI!!!!

İç yaşamınızı gördükten sonra belirli bir travma geçirebileceğinizi okudum, risk almaya cesaret ederseniz, dikkatli olun!

Vücudunuzun her yerini gevşetmeye çalışıyorsunuz ... başınızdan başlayarak ... elleriniz ... aslında ... tüm vücudunuz. Kendinizi tam bir rahatlama durumunda bulacaksınız ... o zaman, kendinizi tüm problemlerinizi attığınız bir kutu hayal edersiniz ... ve kutuyu atarsınız ... Şimdi tamamen rahatsınız ve hiçbir şey düşünmüyorsunuz . Sonra kendinizi bir tarlada hayal ediyorsunuz, çimenleri, güneşi görmeye çalışıyorsunuz ve ileride bir orman görüyorsunuz. Ağacınızı bulmaya çalışırken o yöne gidiyorsunuz. Bir süre sonra kendinizi bir ağacın önünde bulacaksınız ... ağaçta (ağacın dibinde) küçük bir kapı ararsınız, oraya girersiniz. Sizi merdivenlerden aşağı indiren biri tarafından yönlendirileceksiniz. Sonunda, kendinizi birkaç kapının olduğu küçük bir mahzende bulacaksınız (her kapı önceki bir yaşamı temsil ediyor. Bazı kapılar kapanacak, diğerleri açılacaktır) Bir kapı seçmeden önce, aradığınızı görselleştirmelisiniz ... bir kişi (onu enerji imzasına göre bulmaya çalışıyorsunuz) veya okültizmle olan bir bağınız (çünkü misal). Bu noktada kesin olmalısınız ve aradığınızı çok iyi görselleştirmelisiniz. Sonra belli bir kapının önünde küçük bir ışık göreceksiniz ... ona giriyorsunuz ve kendinizi önceki bir yaşamın ortasında bulacaksınız.

Dışarı çıkmak istediğinde ... sadece gözlerini açmalısın.

Magnezyum Klorür

Magnezyum Klorür, çok sayıda sorun için basit, ucuz ve dikkat çekici derecede etkili bir çare, ancak ne yazık ki az biliniyor.

Beyaz toz formunda sunulan bu ürün, tüm eczanelerde makul bir fiyata ve reçetesiz olarak kolayca bulunur. Tek dezavantajı, çoğu ilaç veya şurup gibi kötü tadıdır. Magnezyum klorür yeni bir ürün değildir, farklı iyileştirici nitelikleri fakülte ve tıp akademisinde çeşitli vesilelerle ödüllü Profesör Delbet Pierre (1861-1957) tarafından gösterilmiştir. 1. Dünya Savaşı sırasında cerrah olarak seferber oldu, antiseptiklerin etkinliği ve yan etkileri hakkında kendine çeşitli sorular sordu, ardından hastaların bağışıklık sistemini uyarmanın ve güçlendirmenin daha iyi olduğunu düşünmeye başladı. Daha sonra konu ve bağışıklık sistemimizin işleyişi hakkında çeşitli araştırmalara başladı. Bu çalışma, özellikle Paris'teki Necker hastanesinde magnezyum klorürü farklı şekillerde keşfetmesine ve test etmesine yol açtı. Bunu hayvanlar üzerinde de denedi ve aynı sonuçları gözlemledi, hatta kanser öncesi cilt

lezyonlarından muzdarip olanların kendisi üzerinde deney yaptı ve orada yine olumlu bir sonuç elde etti. Bu nedenle magnezyum klorür, kanser dahil belirli enfeksiyonlara karşı önleyici bir etkiye sahip olacaktır, ancak aynı zamanda egzama gibi bir yara veya cilt hastalığını temizlemek veya tedavi etmek için harici uygulamada da etkilidir. ve orada yine olumlu bir sonuç alıyor. Bu nedenle magnezyum klorür, kanser dahil belirli enfeksiyonlara karşı önleyici bir etkiye sahip olacaktır, ancak aynı zamanda egzama gibi bir yara veya cilt hastalığını temizlemek veya tedavi etmek için harici uygulamada da etkilidir. ve orada yine olumlu bir sonuç alıyor. Bu nedenle magnezyum klorür, kanser dahil belirli enfeksiyonlara karşı önleyici bir etkiye sahip olacaktır, ancak aynı zamanda egzama gibi bir yara veya cilt hastalığını temizlemek veya tedavi etmek için harici uygulamada da etkilidir.

Magnezyum klorürün etkisinin, vücudun hastalığa karşı direncini uyarmak için vücut hücrelerini beslediği söylenir. Hastalığın ilk belirtilerinde kullanılıyorsa çocuk felcine karşı etkili ve tartışmasız bir tedavi olmakla birlikte, apse, akne, bademcik iltihabı, bademcik iltihabı, osteoartrit, asteni, astım, bronşit, kanserden korunma, çürükler, boğmaca için de etkilidir. öksürük, kramplar, dermatozlar, ishal, difteri, egzama, ateş, kabakulak, uyuz, diş eti iltihabı, grip, hipertansiyon, impetigo, kulak enfeksiyonları, beyazlık, çocuk felci, gergedan, soğuk algınlığı, kızamık, kızıl, tüberküloz, ürtiker vb.

Kendiniz, çocuklarınız, hayvanlarınız için her zaman bir torba magnezyum klorür bulundurun, sizin için çok faydalı olabilir. Ancak dikkatli olun, magnezyum klorür mucize bir tedavi değildir ve bu, doktorunuza danışmanızı ve özellikle tıbbi tedaviyi durdurmamanızı engellemez. Ancak bu bir artı olabilir, bu yüzden hiçbir maliyeti yoktur ve güvenlidir.

Magnezyum klorür kullanım talimatları: 1 litre suya 20 gr,

Yetişkinler ve 5 yaşından büyük çocuklar: 123 cm3 çözelti 48 saat boyunca her 6 saatte bir, ardından tam iyileşene kadar 8 saatte bir. Ağır vakalar için 2 saate yakın 2 dozla başlayın, ardından normal dozları alın.

4 yaşındakiler için 6 saatte bir 100 cm3 alın 3 yaşındakiler için 6 saatte bir 80 cm3 alın 1 ve 2 yaşındaki çocuklar için 6 saatte bir 60 cm3 alın.

Kötü tadı hafifletmek için doz bir bardak şekerli su, meyve suyu ile alınabilir. Bağırsak problemleri durumunda dozları aralık bırakın.

Şimşek ve Fırtına

Şimşek çaktıktan sonra gök gürlemesini duyana kadar say.

Her seferinde daha yüksek bir sayı çıkarsa fırtına bizden uzaklaşıyor demektir.

Şimşek çakmasını bekle.

Kötü Ruh (1982) Poltergeist

Dikkatinizi Çekecek Diyaloglar

Asıl benim burada sizin gibi tatlı insanların yanında olduğum için utanmam gerek.

İnsan parapsikoloji doktorası yapamıyor.

Ne diploma alınabiliyor ne de çalışma izni.

Ben profesyonel psikologum ama zamanımın çoğunu bu hayalet hobisine adadım ve bu da beni tanıdığım yaşıtım kadınların en sorumsuzu haline getiriyor.

Bardak ister misiniz?

Hayır, teşekkür ederim.

Az önce çok komiktiniz.

Daha demin elleriniz zangır zangır titriyordu.

Daha geçmedi.

Tam anlamıyla dehşete düştüm.

Bunlar akıl sır erdiremediğimiz şeyler.

Kendimi ormandan çıkıp ayı ilk kez gören ve korkudan aya taşlar fırlatan ilkel insanlar gibi hissediyorum.

Eğer ben de ölseydim, hayalet olarak geri dönüp bu eve hapsolur muydum?

Tıpkı kız kardeşim gibi.

Kız kardeşin ölmedi Robbie.

356 Bilgilik

Eğer ölseydim, onu görüp nasıl geri döneceğini gösterebilir miydim?

Belime bir ip bağlayıp bırakmazsınız, sonra birisi gelir bizi götürür ve başka bir yerde yaşamaya devam edebiliriz.

Bazı insanlar ölünce ruhun cennete gittiğine inanır.

Büyükbabam öldüğünde hastane yatağında ona baktım, uzun uzun seyrettim.

Ama yukarı uçup giden hiçbir şey görmedim.

Ruhu görünmüyordu Robbie.

Sen göremezdin.

İyi ama neden büyükbabam da Carol Anne gibi televizyonda değil?

Bazıları, insanlar öldüğünde harika bir ışık belirdiğine inanır.

Güneş kadar parlak bir ışık.

Ama o ışığa bakınca gözlerin yanmaz.

Bütün soruların cevapları o ışığın içinde gizlidir.

Ve ışığa doğru yürüdüğünde ebediyen onun bir parçası olursun.

Sonra bazı insanlar ölür, ama öldüklerini anlamazlar.

Sizce hala yaşıyorlar mı?

Evet.

Belki ölmek istemediler.

Belki hazır değildiler.

Belki yeterince yaşamamışlardı ya da çok uzun zaman yaşamışlardı ama daha da uzun yaşamak istiyorlardı.

Onlar ışığa doğru gitmeyi reddederler ışık onları ne kadar çok isterse istesin.

Sadece ortalıkta dolanırlar.

Televizyon seyredip arkadaşlarının büyümesini seyrederler.

Mutsuzdurlar ve onları kıskanırlar.

Bunlar hep kötü duygulardır.

İnsana acı verir.

Ve sonra bazıları ışığa giden yolda kaybolur.

Bu yolu onlara gösterecek birine ihtiyaç duyarlar.

Yani bazıları sinirlenip yatak odamdaki gibi eşyaları mı fırlatıyor?

Evet.

Okuldaki gibi.

Bazı çocukların iyi, bazılarının yaramaz olması gibi.

Bir seferinde üç çocuktan dayak yemiştim.

Öğlen yemeği paramı almışlardı.

Belki de onlara kamyon çarpmıştır ve şimdi yukarıdadırlar.

Dinle ortak, belki de artık gözlerimizi kapamanın vakti gelmiştir.

Peki.

Biliyor musun?

Bu gece büyükanneni aradığımızda çok heyecanlandı.

Onunla kalacağını duyunca çok sevindi.

Senin için bir sürü güzel şey planlamış.

**

Bu ölüm değil.

Bu yalnızca başka bir bilinç düzlemine geçme durumu.

Carol Anne şu anda birlikte olduğu varlıklar gibi değil.

O çocuk, onların dünyaya bağlı ruhani boyutlarında bulunan canlı bir varlık.

O çocuktaki bir şey onları cezbediyor.

Kendilerinde olmayan yaşam gücü.

Bu çok güçlü.

Bu güç, kendi ışığını yayıyor.

Hayatı temsil eden bir ışık bu Sevgiye ve eve dair hatıralar dünyevi zevkler umutsuzca arzuladıkları ama artık sahip olamayacakları şeyler Şu anda o çocuk bütün bunları temsil ediyor ve nihayet onları almaya gelen gerçek ışıktan uzaklaşmalarına neden oluyor.

Beni anlıyor musunuz?

Hangi nedenle olursa olsun huzur bulamamış bu ruhlar da dünya değiştirdiklerinin farkında değil.

Bizim anladığımız anlamdaki bilince sahip değiller.

Sürekli bir rüya içinde can çekişiyorlar.

Bu bir türlü uyanamadıkları bir kâbus.

Bu ruhani ışığın içinde kurtuluş var.

Bir sonraki boyuta açılan bir pencere.

Bu zarın içinden geçmeleri gerekiyor.

Orada dostlar, onlara yeni kaderlerinde rehberlik etmek için bekliyor.

Carol Anne onların bu ışıktan geçmelerine yardımcı olmalı.

Ve sadece annesinin sesini duyabilir.

Şimdi kendinizi toplayın.

Bir şey daha var.

Orada, onun yanında korkunç bir varlık var.

Çok öfke, çok ihanet var.

Daha önce hiç böyle bir şey hissetmemiştim.

Bu evin üzerinde ne var bilmiyorum ama her ne ise, bu dünyada bir delik açıp kızınızı sizden koparacak kadar güçlü.

Bu varlık Carol Anne'in çok yakınında ama onu ruhani ışıktan da uzak tutuyor.

Ona yalan söylüyor.

Sadece bir çocuğun anlayabileceği şeyler söylüyor.

Diğerlerini zapt etmek için çocuğu kullanıyor.

Carol Anne için o da başka bir çocuk.

Bizim içinse o şeytanın kendisi.

Şimdi gidip kızınızı getirelim.

Kötü Ruh (1982) Poltergeist

Refleksiyoloji Tarihi

PERU

Bazı tanıklıklara göre plantar refleksoloji, Peru'da J. - C'den yaklaşık 12000 yıl önce ortaya çıkmış olmalıydı... İnkaların eski uygarlığı ayaklara refleks masajı uygulamıştır.

ÇİN - HİNDİSTAN

Ayaklardaki refleks noktalarına uygulanan basınç tedavisi, Çin ve Hindistan'da 5000 yıldan daha uzun bir süre önce biliniyordu.

Hassas noktaların belirlenmesi bu nedenle akupunkturdan çok önce incelenmiştir.

MÖ 2500'de, Çinli doktorlar bir enerjinin (Çince'de tchi olarak telaffuz edilen Qi olarak adlandırılır) vücutta kalıcı olarak dolaştığını keşfettiler. Bu enerji, meridyenler

veya akupunktur hatları adı verilen belirli yollardan geçer. Refleksoloji ile akupunktur arasında gerçekten yakın bir ilişki vardır.

Refleksoloji, Eski Mısır döneminde de var olacaktı.

Saqqara'da Ankmahor adlı Mısırlı bir doktorun mezarında MÖ 2500-2330 yıllarına tarihlenen bazı hiyeroglifler bulundu.

Bu piktogramlardan biri, ayaklarına ve ellerine masaj yapan erkekleri temsil ediyor.

AVRUPA

Araştırması Avrupa çapında yapılmıştır.

İtalya'da, 1582'de Doktorlar Adamus ve A'tatis, refleks bölgesi tedavisi üzerine bir çalışma yayınladılar.

İngiltere'de, 1890'da Sir Henry Head, refleks bölgelerinin nörolojik temellerini araştırdı Almanya'da, 1902'de Doktor Alfons Cornelius, baskı noktaları, kökenleri ve çıkarımları üzerine bir çalışma yayınladı.

Rusya'da, 1904 Nobel Tıp Ödülü olan Doktor Ivan Pavlov, refleksler üzerinde nörolojik çalışmalar yapıyor.

AMERİKA

Ayak refleksolojisindeki en büyük gelişmeleri Amerikalılara borçluyuz.

1913 yılında, Dr. William Fitzgerald "Bölge terapisi" başlıklı ilk kitabını yazdı.

Ellerin refleks bölgelerini anlatır. Bu Çin refleks yöntemini sergileyen ilk kişidir. Böylelikle parmaklara uygulanan basıncın ağrının giderilmesini sağladığını göstermektedir.

Doktor Fitzgerald'a göre refleks bölgelerinin ayrımı şu şekildedir:

1919'da, Doktor Joseph Riley "Bölge terapisi basitleştirildi" ni yayınladı.

Daha sonra, işbirlikçileri Eunice Ingham, 1938'de "Ayağın anlatabileceği hikayeler" ve 1951'de "Ayağın anlattığı hikayeler" yayınladı.

Amerika Birleşik Devletleri'nde ilk refleksoloji okulunun açılışında öncülerden biriydi.

SOPROLOJİ

Sofroloji, insan bilincini bedenin aracılık ettiği bir dizi teknik ve yöntemi inceleyen bir bilimdir * .

Duygularımız, düşüncelerimiz ve davranışlarımız arasındaki dengeyi fethetmeyi veya güçlendirmeyi amaçlar.

Batı rahatlamasının ve uyarlanmış doğu meditasyonunun kavşak noktasında, herkesin kendi içlerinde yeni kaynaklar bulmasına ve yaşam kalitelerini iyileştirmesine izin verir.

SOPROLOJİNİN TEMEL İLKELERİ

Vücut diyagramını daha yaşanmış gerçekliğe getirin, bedeni sağlıklı bir şekilde yaşayın ve fiziksel ve psişik uyumu fethedin .

Geçmişin, bugünün ve geleceğin olumlu unsurlarını geliştirmek ve tüm potansiyellerimizi daha iyi kullanmak için pozitif eylemi güçlendirmek.

Nesnel gerçekliği geliştirin, her şeyi olduğu gibi görmeyi öğrenmek, daha fazla gerçekçilik ve eylemde verimlilik geliştirmek.

Her oturumdaki durumlara ve / veya katılımcılara göre teknikleri ve yöntemleri uyarlayın.

TEKNİKLER VE YÖNTEMLER

Caycedo'nun (DR veya DRC) dinamik gevşemeleri.

Çok etkilidirler ve belirli ikinci sınıflıklardan daha büyük bir ilerlemeye izin verirler. On iki "derece" vardır, ilk üçü oryantal tekniklerden esinlenmiştir (Hint Yogası, Tibet Tummo, Japon Zazen). Tam ışıkta bir sandalyede ayakta durma ve oturma uygulaması, tercih edilen grup yöntemidir ve sofrolojinin sütunlarından birini temsil eder. Uzun vadeli hedeflerde titiz bir yöntemi takip eden birkaç tekniği bir araya getiriyorlar.

Sofronizasyonlar veya özel teknikler

Teknikler çoğunlukla bireysel oturumlarda uygulanır, çoktur ve öğrenciye, isteğine ve ilgisine göre seçilir. Bunlar, içsel bir uyarana yoğunlaşmayı, geleceğe yönelik hayali duyusal projeksiyonu, hoş anıların çağrışımını içerir. Esasen bir uyarlamadır, kısa protokollerde (5 ila 20 dakika), kesin, anlık veya kısa vadeli hedeflerle kişiselleştirmedir.

Refleksolojide kendinizi çözmeniz için küçük problemler.

Soğuk algınlığı

Salgıların giderilmesinde sinüs refleks bölgelerine yapılacak bir masaj etkili olacaktır. Gerekirse (iltihaplanma) boğazın, kulakların ve akciğerlerin refleks noktalarını uyarın.

** Cilt sorunları

Bunlar çok çeşitlidir. Akne hormonal kökenlidir, egzama alerjiye bağlı iltihaptır veya strese bir tepkidir. Dermatolojik görünüm ne olursa olsun, uyarılacak bölge, ilgili vücut bölümünün refleks bölgesidir.

** Göz yorgunluğu.

Bilgisayarlarda çalışan insanlar için çok yaygın bir rahatsızlık, göz yorgunluğu stres veya kirlilik ile daha da artabilir. Gözlerin refleks bölgelerini, aynı zamanda boyun ve baş bölgelerini tedavi edin, göz yorgunluğu genellikle boyunda gerginliğe neden olur.

** Kabızlık

Başka herhangi bir gizli hastalığı ekarte ettikten sonra, kabızlık genellikle kötü bir yaşam tarzının sonucudur: yetersiz çeşitlilikte beslenme, fiziksel egzersiz eksikliği. Bazen bağırsakların, karaciğerin ve safra kesesinin refleks bölgelerine masaj yapılması etkili olacaktır.

** Mide bulantısı

Nedeni ne olursa olsun (sindirim sorunları, erken gebelik, hareket hastalığı, ...) uyarılacak alanlar mide, karaciğer ve safra kesesine karşılık gelen bölgelerdir.

** Selülit

Bu göze hoş görünmeyen deri altı yağ birikintisi esas olarak kadınları ilgilendirir, ancak kaçınılmaz değildir. Sağlıklı bir yaşam tarzı şarttır. Yerel masajlar etkilidir. Refleksolojide, uyarılması gereken refleks noktaları, lenfatik sistem (vücutta dolaşan), böbrekler (filtreleme rolleri için), mesane ve tiroiddir.

** Uykusuzluk

Uykusuzluk genellikle bir semptomdur. Tedavi etmek için sebebini bilmek önemlidir: stres? yorgun? kaygı?

Uykuyu yeniden kazanmak için bitkisel ilaçların iyi sonuçları vardır. Refleksolojide, solar pleksusun refleks bölgelerini, hipofiz bezini, böbreküstü bezlerini uyarmak gerekir. Tam ve rahatlatıcı bir masaj en faydalı olacaktır.

*** Her seansın sonunda rahatlatıcı masaj önerilir.

Refleksoloji tamamlayıcı bir tedavidir ve hiçbir durumda tıbbi tedavinin yerini alamaz. Vücudun dengesini korumasına veya geri kazanmasına yardımcı olur ve bu nedenle iyileşmede önemli bir faktördür.

Önleyici bir önlem olarak veya sadece iyilik için uygulanan refleksoloji, vücudunuzda iyi hissetmenize, gevşemeye yardımcı olur ve vücudun fiziksel veya zihinsel dış saldırganlıklara karşı savaşmasına yardımcı olur.

RENKLERE GÖRE KENDİNİZE BAKIN.

Eski uygarlıklar (Mısırlılar, Aborjinler, Kızılderililer, Çinliler ...) binlerce yıl önce renklerin beden ve zihin üzerindeki etkilerini gözlemlemiş ve tedavi edici gücüne inanmışlardır. Enerji ile madde, düşünce ve beden arasında bir etkileşim olduğunu zaten biliyorlardı.

Jung 20. yüzyılın başında “Renkler bilinçaltının ana dilidir” dedi.

O zamandan beri, birçok bilimsel deney, renklerin canlılarda fizyolojik reaksiyonlara neden olduğunu rahatsız edici bir şekilde göstermiştir.

Nasıl tedavi edebilir veya rahatlatabilirler?

Farklı renkler, insanın süptil bedeni seviyesindeki aktarılabilir enerjileri temsil eder ve bu, dengesizliğin yaratıldığı yerde doğrudan yeniden dengelenir, bu da fiziksel düzeyde daha iyi olmaya, aynı zamanda zihinsel ve duygusallığa neden olur.

Size yardımcı olmak için, taşlara, giysilere, yiyeceğe, solarize suya (bu, belirli bir renkli cam kapta birkaç saat güneşte kalacak olan sudur) ve hatta el fenerinizde bulunduracağınız filtrelere başvurabilirsiniz.

Bu terapi veteriner hekimlikte de çok faydalıdır. Bazı davranış bozukluklarında, özellikle atlarda, köpeklerde ve kedilerde minderlerin değiştirilmesini veya farklı renkteki at kutularına perde asılmasını tavsiye ederim.

Bu işi yapmak için dokunun rengini boş çakralarla eşleştiriyorum.

Sonra, rengin titreşiminin hayvanı yeniden dengeleyip dengelemediğini görmek için sarkaçla kontrol ederim.

Dengeyi yeniden kurmak için çoğu zaman çok az şey yeterlidir.

Renkler, titreşimleri sayesinde neredeyse müzik notalarıyla aynı şekilde hareket eder. Bazı akupunktur meridyenleri ile ilgilidirler. Çakraları tekrar yola koyan bir titreşim yaratırlar.

Renk özellikleri

Bu nedenle, sağlık bozuklukları ve hastalıklar bir dengesizlikten, yaşamın hijyen hatalarından, olumsuz duygulardan, inançlardan ve düşüncelerden ve ayrıca fiziksel veya psikolojik bir şoka karşı doğal tepkimizden kaynaklanabilecek bir uyumsuzluğun sonucudur.

Diğer doğal terapilerle birlikte renkler, hayati enerjimizin kendi kendini iyileştirmeyi kolaylaştıran bir duruma gelmesine izin verir.

Bunu anlamak için Hint Ayurvedik şifa uygulamasına başvuracağız.

366 Bilgilik

Bilincin merkezi olan beden, doğru dengede olması gereken 5 elementten oluşur. Bu 5 element hava, ateş, su, toprak ve eterdir. Her bir element bir ışık titreşimi, bir ses titreşimi ve yiyeceklerin belirli belirli titreşimlerine karşılık gelir. Bu unsurlardan herhangi biri zayıflamışsa renk, ses ve uygun doğal ilaçlarla uyarılmalıdır.

Örneğin, güneş ışığının renklendirdiği filtre camları kullanılabilir. Vücudun bazı kısımları daha sonra bir süre bu renkli ışığa maruz bırakılır. Aynı renkte şişelerde bulunan bitkisel yağlar veya su da dahili olarak kullanılır. Yogiler bu fiziksel süreçler olmadan yaparlar ve sağlıkları için gerekli renkleri görselleştirmekle yetinirler.

Yapılacak en iyi şey, yine de deneyimi kendiniz denemektir.

Bazı renkler vücudu heyecanlandırır, bazıları da sakinleştirir.

Kırmızı, turuncu ve sarı gibi bazı renkler "sıkıştırıcıdır" (turuncuya boyanmış bir oda daha küçük görünür).

Mavi, yeşil ve mor gibi diğer renkler "genişliyor".

Kırmızı merkeze yardımcı olurken mavi dışarıya çıkmaya yardımcı olur.

Kırmızı ve turuncu gibi bazı renkler bir odanın sıcaklığını yükseltir; bunlara sıcak renkler denir.

Mavi

Mavi, Jüpiter gezegeni ve işitme duyularıyla ilgilidir. Vücut yağını ve endokrin bezi sistemini kontrol eder.

Mavi, dünyadaki en büyük antiseptiklerden biridir. Işığı ferahlatıcı, elektrikli, sakinleştirici ve buruktur. Uygun şekilde kullanılan morluklar akciğerlerdeki kanamayı durdurur, ateş düşürür, boğaz ağrılarını iyileştirir ve diğer birçok şey.

Mavi renk, genellikle gücün koltuğu ve insan vücudundaki en yaratıcı merkez olarak tanımlanan boğazı kontrol eder. Larenjit, boğazı işaret eden mavi bir ışıkla her 1/2 saatte bir yarım bardak güneş mavisi suyla tedavi edilmelidir. Mavi, neredeyse tüm boğaz problemleri için sihirli bir anahtar gibidir.

Çürük, boğaz ağrısının tedavisi için mükemmel olmasının yanı sıra ensefalit, guatr ve ateşle de savaşır: tifüs, tifo, sıtma, kızarıklıklar, çiçek hastalığı, kızamık, suçiçeği, erizipel ve kolera. Kolera için sistemde ani bir kızarıklık olur ve bu ısı hayatın kaynağına ulaşır; mavi, istenen dengeyi güvenilir bir şekilde geri yükleyecektir.

Güneş mavisi su dizanteri 2-3 günde tedavi edebilir. Mavi ayrıca çarpıntı, ishal, kolik, hemoroid, bağırsak iltihabı, sarılık, kesikler, sıyrıklar, yanıklar için tavsiye edilir.

Sonuç olarak mavi, yavaşlama yeteneklerinden dolayı kırmızının panzehiridir.

Mavi, çoğu durumda hipertansiyonu azaltır. Fiziksel ve zihinsel gerginliği yatıştırır, bastırır, yumuşatır ve iyileştirir. Mavi, uykusuzluk, beyin omurilik menenjiti, nörolojik baş ağrısı, kronik sinirlilik, güneş yanığı, siyatik, sinirsel sinirlilik ve zihinsel duygusal rahatsızlık için mükemmeldir.

Kaşıntıyı önler ve rahatlatır, aşırı terlemeyi artırır, ateşi giderir ve azaltır, tahriş önleyici etkisi ile tahrişi yatıştırır. Sürtünme ile çizik ve aşınmış yüzeylerden kaynaklanan tahrişi hafifletir ve epifiz bezini uyararak yaşam ilkesini canlandırır.

2 / Kendinizi renklerle şımartın devamı ....

Sarı

Güneşin rengi, sarısı ısıtır ve soğuğa karşı savaşır.

368 Bilgilik

Sarı, pozitif manyetik akımlar taşır ve sinirleri güçlendiren alkali etkisiyle büzücüdür. Sarı uyanır, ilham verir, canlandırıcı, güçlü ruhlar için uyarıcı olarak hizmet eder. Sarı ışık saçarken serin kalmasına yardımcı olur

Sarı, solar pleksusu uyarır, merkezi ve sinir beyni, mide ve beyindeki sindirim süreçlerini kontrol eder. Yumurta sarısı, karaciğer ve bağırsaklar üzerindeki eliminasyon etkisiyle sistemin saflaştırılmasına yardımcı olur; Salgılayan ve salgılayan trilyonlarca gözenekleri temizler, cilt dokusunu iyileştirir, çizikleri ve diğer solgunlukları iyileştirir.

Sarı, en yüksek değere sahip tanınan bir malzeme rengini temsil eder: altın. Sarı = maddi altın ve manevi bilgelik.

Sarı, mide ve bağırsaklarda şişkinlik, kabızlık, genel sindirim sorunları, hemoroid (kanama değil, mavi kullanın) ve felç için kullanılır.

Yumurta sarısı bir yağlayıcı ve şifacıdır, dalağa yönelik vücudun tüm işlevlerini harekete geçirir. Bağırsak parazitlerinden kurtulmaya yardımcı olur. Diyabet vakalarında pankreası uyararak, nörit ve artrit vakalarında kireç birikintilerini serbest bırakır.

Yumurta sarısı, pepsin, safra dahil mide sularını uyarır ve karaciğeri ve böbrekleri canlandırır, hareket halindeki kasları güçlendirerek sinir sisteminin fonksiyonel aktivitesini artırır, besin geçişini aktive eder, lenfleri aktive ederek dalağın aktivitesini azaltır. . Gıdanın mide, bağırsak ve pankreas bezlerini uyararak vücut tarafından emilecek ve asimile edilecek yeterli dokuya dönüştürülmesine yardımcı olur, müshil görevi görerek bağırsakların aktivitesini arttırır, hızlandırır ve safra atılımına neden olur. bağırsak kurdu, beyin omurilik sıvısının salgılanmasını artırmak için koroid bezini uyararak sinir dokusunu yeniden oluşturur.

Limon sarısı (sarı + yeşil)

Yeşil ve sarının birleşiminin hemen hemen tüm etkileri limon rengiyle sağlanabilir. Uzun vadeli bir alternatiftir, eliminasyon sürecini gevşetir ve uyarır. Fosforu tepki verir ve beynin pozitif, aydınlanmış düşünceye erişmesine izin vererek kontrol etmeye yardımcı olur.

Limon vücutta balgam salgılanmasına yardımcı olur, kolondaki tıkanıklığı aktive eder ve temizler, kalsiyum ve kireç birikintilerini çözer ve gevşetir, timusu emülsifiye eder (bağışıklık için) ve ayrıca bir kemik yenileyici olarak kabul edilir.

Limon sarısı, soğuk algınlığının giderilmesinde de etkilidir.

Hafızayı harekete geçirir, beynin fonksiyonel aktivitesini arttırır, timüsün uyarılmasına neden olur, asitliği nötralize eder ve çelişir, beslenme sürecinde olumlu bir değişiklik yaratır ve kalıcı bozuklukları onarır. Şiddetli C vitamini eksikliğinin neden olduğu iskorbüt, beslenme ve idrar söktürücü bozuklukları düzeltir, bağırsakları nazikçe gevşetir, mukus veya diğer salgıların akciğerlerden ve soluk borusundan balgam yoluyla atılmasını sağlar, iskeletin kemiklerini yeniden oluşturur.

Indigo

Bu renk lenf ve spermi kontrol eder. Venüs gezegeninin rengidir.

Indigo, daha iyi bir fiziksel sağlığa sahip olmak için kan dolaşımının büyük bir temizleyicisidir ve psişik akımları serbest bırakan ve kontrol eden önemli bir ajandır. Pratikliği keskinleştirmek için büyük güce sahip bir renktir.

Indigo, burun kanamalarını, infantil konvülsiyonları, göz iltihabını, kulak enfeksiyonlarını, rahatsız edici cızırtılı öksürükleri, astımı, mukus ateşini, zatürreyi, akut bronşiti durdurmak için idealdir. Indigo, şişliği ve akut ağrıyı hafifletir.

Bu renk paratiroid bezlerini uyarır, tiroidi yavaşlatır, kan dolaşımını temizler, dalağın fagositlerini yeniler, akut bronşit, sinir bozuklukları, burun ve akciğer rahatsızlıklarını, boğmaca ve bademcikleri tedavi eder. Kas tonusu ve elastikiyeti, sinirler ve cilt seviyesinde büzücü görevi görür. Sağ ve sol tiroidlerde gömülü olan 4 paratiroid bezinin fonksiyonel aktivitesini arttırır ve tiroid bezlerinin fonksiyonel aktivitesini azaltır. Nefes almayı azaltır ve akışın büzülüp durmasına neden olur. Sakinleştirir, aktivite ve ateşi azaltır, ağrı ve ıstırabı dindirir. Kan dolaşımını izler ve efüzyonları önler, kalınlaşır ve kurur.

Mor

Bu renk Satürn gezegeni ve hava elementi ile ilgilidir, dokunma hissini ve cildin hassasiyetini kontrol eder. Sinir sistemi bozukluklarını tedavi eder: korku, fobi, kompleksler, anksiyete, zayıflık, 5 duyu bozuklukları, eklem ağrısı, kronik kabızlık.

Mor, son derece ruhani bir renktir.

Büyük elektrokimyasal güce sahiptir.

Mor keskin, mor-mor renkler sinir sistemi için çok uyarıcıdır.

İdeal temizleyicidir. Yüksek frekansı, efervesan bir zihin için depresiftir, çünkü gücü kavrayışın ötesindedir; esas olarak sezgi için uyarıcıdır. Morun ilham üzerinde çok büyük bir etkisi vardır. Beynin üst kısmının ilahi anlayış ufkuna kadar uzanan tüm hücrelerini besler.

Menekşe'nin birçok sarsıntı, uykusuzluk ve nörolojik baş ağrısını da iyileştirdiği bilinmektedir.

Bu, delilik durumunda kullanılacak renktir. Mor ışınlar siyatik, beyin menenjiti, kellik, inkontinans, leucorrhea için iyidir. Menekşe, vücuttaki potasyum-sodyum dengesinin korunmasına yardımcı olur. Mesane bozuklukları, epilepsi, kramplar, bozulmuş böbrekler, nevralji, sinir ve ruhsal bozukluklar, romatizma, saçlı deri ve cilt bozukluklarında da kullanılır.

Mor, iştahı kontrol ederek kilo vermeye yardımcı olur.

Hipoglisemiye karşı büyük ölçüde yardımcı olur, böbrek aktivitesini ve böbrek üstü bezlerinin aktivitesini yavaşlatır. Baş ağrısız derin uyku için rahatlatıcı bir hipnotiktir. Çocukları uyutmayı kolayca başarır. Meditasyon için mükemmel bir renktir.

Menekşe dalağın fonksiyonel aktivitesini arttırır. Kalbin fonksiyonel aktivitesini kontrol eder, beslenmede lenf bezlerinin fonksiyonel aktivitesini azaltır. Hareket eden kaslara enerji veren ve dalağın beyaz hücrelerini yeniden oluşturan sinir sisteminin fonksiyonel aktivitesini düşürür.

Mor (mor + sarı)

Mor renk kalp atışını yavaşlatır, kalpteki ağrı ve basıncı azaltır. Lenfatik sistemde çalışan kan damarlarının genişlemesine yardımcı oluyor gibi görünüyor. Mor, damarların aktivitesini uyarır, böbreklerin hareketini yavaşlatır, uykuyu tetikler ve vücut ısısını düşürür. Taşikardi bölgesinde parlayan mor, dakikalar içinde rahatlama getirecektir. Bu renk hipoglisemiyi durdurmaya yardımcı olur.

Mor, damarların fonksiyonel aktivitesini arttırır, böbreklerin fonksiyonel aktivitesini azaltır, sıtmayı önler ve yok eder. Kan damarlarının genişlemesine neden olur,

tansiyonu düşürür, cinsel istekleri azaltır, hassasiyeti düşürerek cinsel gücü arttırır, uyuşukluk yaratır, sersemlik yaratır, sakin uykuya neden olur, ağrıya duyarlılığı azaltır.

Kırmızı

Ateşin ve Mars'ın rengidir;

metabolizmanın iç sindirim ateşini temsil eder. Soğuktan kaynaklanan rahatsızlıklarla mücadelede kullanılmalıdır.

Kırmızı, fiziksel yapı üzerindeki temel yararlı etkilerinden dolayı "enerjinin büyük koruyucusu", "canlılığın babası" olarak adlandırılır.

Kırmızı ısıdır, dolaşımı aktive ederken arteriyel kanı ısıtır. Kızılötesi ışınlar, kırmızı renkten çok daha az etkilidir. Kırmızı, ısı ışınları açısından çok zengindir, alkali, elektriksiz ve büzücüdür.

Kırmızı, canlılığı yönlendiren ve aynı zamanda vücudun rejeneratif ve onarıcı süreçleriyle ilgilenen, omurganın altındaki kuyruk sokumu bölgesini kontrol eder. Kırmızı renk ile tedavi edilerek bu merkez, kontrolünde bulunan bezlerde depolanan adrenalin seviyesi artırılarak uyarılır ve kan sistemine yayılır. Kırmızı rengin altında hemoglobin hücreleri açığa çıkan enerji ile çoğalır, vücut ısısı yükselir, dolaşım genişler ve güçlenir. Bu nedenle kırmızı, tembellik hallerini ve zararlı uyuşukluğu gidermek için çok faydalıdır.

3 / RENKLERE GÖRE KENDİNİZE BAKIN ....

Vücuda bir kırmızı ışık ışını yansıtıldığında, eterik ve fiziksel bedenler onu belirli bir miktarını özümser ve ikincisi sistemdeki tuz kristallerini parçalar.

Kırmızı ışınlar, vücudumuzda elektromanyetik enerji taşıyan küçük parçacıklar olan iyonları oluşturur.

Kırmızının salınımının, genişlemesinin ve enerjisinin gücü, tamamen veya kısmen felç tedavisinde düşünülemez. kırmızı, eylemsizliği veya kasılmayı merkeze almak için acil eylemi emreder, yaşama sevincini ve girişimi teşvik eder.

Kırmızı, anemi ve felç tedavisinde çok faydalıdır (felç için sarı ile başlar).

Bazı durumlarda kırmızı, hipotansiyonu artıracaktır. Lumbago, romatizmal artrit, siyatik, nörit ve kırıkların tedavisinde paha biçilmezdir. Kırmızı ayrıca görme, işitme, tat ve hassasiyet gibi belirli duyuları uyarmak için de kullanılır. Sinir sisteminin aktivitesini artıran, görme, tat, koku alma ve dokunma hissini daha akut hale getiren bir ajandır. Kas kasılmalarına karşı mükemmeldir.

Romatizma, özellikle ürik asit olmak üzere atıkların birikmesidir. Vücudu kırmızı renge sarmak eklemlerdeki kireçtaşı kristallerini, böbrek fonksiyon bozukluğunun biriktirdiği tortuyu çözer. Kırmızı, karaciğeri yeniler ve uyarır. Kalorifik ve uyarıcı olan kırmızı ışınların, endişe verici tahrişe neden olacak kadar çok uyarıcı oldukları için neredeyse tüm sinir rahatsızlıklarında zararlı olduğu her zaman unutulmamalıdır. Psikolojik veya fizyolojik istenmeyen etkileri azaltmak için kırmızı tedaviyi yeşil veya mavi takip etmelidir.

Kırmızı, hemoglobinleri oluşturur, karaciğerdeki hücrelerin kırmızı rengini canlandırır ve böylelikle solunum sistemi ile vücut hücreleri arasında karbondioksit ve oksijenin taşınmasını sağlar. Kırmızının etkililiğinin nedeni, cilde diğer renklerden daha derin nüfuz etmesi ve böylece kristalleşmenin oluşmuş ve bozulmaya neden olmasıdır.

Pembe (seyreltilmiş kırmızı)

Pembe renk, yakutun kırmızı renginin seyreltilmesiyle elde edilir.

Birkaç tonu vardır, sevginin rengidir, beden üzerinde olduğundan daha çok zihin üzerinde etkisi vardır. Gülün olumlu yönü, büyük şifacı rolü oynamasını sağlar. Bu renk, bedensel titreşimleri artırma gücüne sahip olduğu için iyileştirici ışın olarak tanımlanır. Pembe aynı zamanda gençleşmek için de kullanılır.

Eflatun

Eflatun renk duyguları dengeler. Kalbi canlandırır ve canlandırır, cinsel istek ve becerileri dengeler. Yeşil macenta ile birlikte her türlü dert ve duygusal sorunlarda kullanılır ve diğer renkleri daha etkili hale getirir. Eflatun renk aurayı daha iyi ortaya çıkarır, güçlendirir ve yoğunlaştırır. Bu renk tüm kalp rahatsızlıklarında kullanılmalıdır. Bronş yetersizliklerinde çok yardımcı olur ve böbrek taşlarının erimesine neden olur.

Macenta idrar söktürücü olarak işlev görür, dolaşım sistemini temizler, adrenalini uyarır ve duygusal dengeyi korur. Kan basıncı durumu bilinmiyorsa, eflatun bunu gerektiği gibi otomatik olarak yükseltir veya alçaltır. Böbreküstü bezlerinin karaciğer üzerindeki fonksiyonel aktivitesini arttırır, kalbin fonksiyonel aktivitesini harekete geçirir, suyun salgılanmasını ve atılmasını hızlandırır, duyguları stabilize eder ve kimyasal bedenin aura veya magnetimini oluşturur.

Turuncu

Ayın ve su elementinin rengidir. Turuncu su, lenf ve vücut sıvılarını düzenler. Bu renk aşırı ateşten korur ve tat alma duyusunu harekete geçirir.

Turuncu renk, zihinsel ve fiziksel işlevlerin etkisini serbest bırakır, baskıyı serbest bırakır, fiziksel enerjiyi zihinsel bilgelikle birleştirir. Turuncu sıcaktır, rahatlatıcıdır, elektriksizdir ve buruktur.

Turuncu renk dalak bölgesini (dalak ve pankreas) kontrol eder ve asimilasyon, dağıtım ve dolaşım süreçlerine yardımcı olur. Dalağın girişinden anahtar titreşimi tutar. Portakal, yiyeceklerin asimilasyonuna yardımcı olur. Zihin üzerindeki turuncu etki, yeni fikirlerin keşfedilmesine izin vermek, etkinliklerle dolu, sınırlamayı kabul etmeyen zihinsel aydınlanmayı teşvik etmektir. Zihin ve duygusal merkezlerde bu rengin çok fazla olması çok fazla kayıtsızlığa yol açabilir. Bu nedenle, onu ayırt ederek kullanmalıyız.

Uzun süreli kronik bronşiti olan birçok insan, tüm formlarında turuncu renge maruz kaldıktan sonra hemen rahatlar. Terapötik aralıklarda portakal sıvıları ile kür yapın ve öğün aralarında içilen suyu solarize edin.

Turuncu renk bronşit, yağlı öksürük, epilepsi (veya denge kaybının eşlik ettiği hastalıklar) durumlarında kullanılır. Kramplara ve spazmlara faydalı olduğu düşünülür, sindirime yardımcı olur ve ülserlerin rahatlamasını sağlar, tiroid bezinin işleyişini iyileştirir. Sarı ve altın portakal, saçın parlaklığını ve yumuşaklığını yeniliyor gibi görünüyor. Sinir gerginliğini yatıştırır, bez aktivitelerini artırır ve kafa derisini güçlendirir.

Turuncu renk şeker hastaları için faydalıdır, adet krampları ve tüm anormal akıntılar dahil olmak üzere tüm eliminasyon fonksiyonlarını arttırır ve anne sütünü aktive eder. Kalsiyum niteliği nedeniyle yumuşak kemik ve dişlerde, tüberküloz ve kötü duruşlarda kullanılacaktır.

Portakal nefes alma sürelerini artırır ve paratiroid bezlerinin fonksiyonel aktivitesini azaltır. Ani, şiddetli, sert, istemsiz kasılmalar veya kasılmalar sağlar. Raşitizmi düzeltir, bağırsaklardaki ve mide gazlarındaki şişkinliği serbest bırakır ve mide hareketlerini düzenler, akciğer dokusunu yeniden oluşturur.

Yeşil

Bu renk Merkür gezegeniyle bağlantılıdır, dünya elementini, iç organları ve vücudun yoğun elementlerini temsil eder: kemikler, et, kalp. Yeşil, koku ve pranayı uyarır.

Yeşil renk, doğanın rengidir, dengeli kuvvet, zihnin ilerleyişi ve bedenin düzgün çalışmasıdır. Yeşil, sinir sistemi üzerinde hafif bir etkiye sahip olan uyum ve neşe olarak görünür. Yeşil ne sıcaktır ne de buruktur.

Yeşil renk kalbi uyarır. Bilim adamlarımızın ve kimyagerlerimizin, kalbin hareketini uyarmak ve desteklemek için şimdi klorofil adı verilen doğanın yeşil özlerinin konsantrelerini üretmesi ilginçtir. tabletler daha sonra yoğunlaştırılmış bir orta güçtedir. Nörolojik baş ağrılarına yeşil yardım edilebilir. Bu renk kalbi sakinleştirir ve bunu yaparak lenfatik sistemi ve beyni ayarlar, böylece yeşil bir lambaya bakmak sizi çok daha iyi hissettirir.

Yeşil renk ülserleri iyileştirebilir ancak bu tedavi uzun zaman alabilir.

Ülserler genellikle aşırı zihinsel korkudan kaynaklanır; inanç bu nedenle iyileşmeye yardımcı olacaktır. Öfke bedeni aşağı iter, aşk onu yükseltir. Sifilize yeşil renk ile 3. göz ve epifiz bezi yardımcı olacaktır.

Yeşil, özellikle

lenfatik sinir sistemi için faydalıdır ve canlılığı arttırır. Yeşil ayrıca kirli hava, yiyecek ve suyla savaşmak için çok çalışması gereken karaciğer ve böbreklere yardımcı olmak için de kullanılır. Aynı zamanda iyileşme, restorasyon ve dengenin genel ilerlemesine hizmet eder. O usta bir şifacı.

Yeşil bir deterjan görevi görür, hipofiz bezini uyarır, kasları, dokuları ve cildi yeniler; tıkanıklığı giderir ve hücre kütlesini güçlendirir. Yeşil, açık yaralardan kaynaklanan asepsi dahil mikropları, virüsleri, atıkları ve toksinleri ortadan kaldırır. Ayrıca taşlar dahil mesane problemlerinin hafifletilmesine yardımcı olur.

Birkaç araştırmacıya göre, günde 10 ila 20 dakika takılan yeşil bir lensin optik sinir için mükemmel olduğu kanıtlanmıştır. Ancak aşırı kullanım nörolojik baş ağrısına neden olabilir.

Yeşil, kafadaki hipofiz bezinin fonksiyonel aktivitesini arttırır, çürümüş maddeleri yok eder ve vücudun tüm kısımlarını arındırır. Çürükleri önler ve mikropları öldürür, mikroorganizmaları ve bakterileri yok eder, organların doku ve kaslarını yeniden oluşturur.

Turkuaz (yeşil + mavi)

Mavi ve yeşilin bir kombinasyonu olarak bu renk, bu renklerin birçok özelliğine sahiptir. Turkuaz, limonun zıttıdır. Turkuaz cildi yeniler. Bir yanığı mavi ile tedavi ederken, ikinci olarak cilt oluşumunu hızlandırmak için turkuazın kullanılması yardımcı olabilir. Beyin sakinleştiricisi. Uyku hapı yerine turkuaz kullanabilirsiniz. Turkuaz bir ışının altında birkaç dakika daha sakin bir şekilde dinlenmenizi sağlayabilir.

Turkuaz rengi cildin güzelliğini doğrular.

Turkuaz ışınları kullandıktan sonra bir saat içinde yanığın acısı geçer. Üçüncü derece yanığın tamamen iyileşmesi, tek bir yara izi olmadan üç haftadan daha kısa bir sürede ortaya çıkar. Cildi yumuşak tutmak için aloe verayı merhem olarak kullanın.

Turkuaz, beynin fonksiyonel aktivitesini düşürür, beslenme sürecinde hızlı bir değişiklik yaratır ve akut bozuklukları onarır. Genel olarak sistemi tonlar ve dermal dokuları yeniden oluşturur.

AROMATERAPİ

esenlik

378 Bilgilik

Uçucu yağlar yağlı maddeler içermez. Bitkinin ürettiği ve bitkinin hücrelerinde bulunan doğal salgı; kaliks, gövde, ağaç kabuğu veya bitkinin başka herhangi bir yerinde damıtma yoluyla elde edilir. Bu yöntem bir imbik ile yapılır, işlem buhar damıtma içerir. İstenilen yağa bağlı olarak, belirli bir bitkinin tamamı veya bir kısmı, tıbbi veya hijyenik amaçlarla onu yakalamak için özünü, biyokimyasal yapısını çıkarmak için alınacaktır.

Uçucu yağların bileşimi çok karmaşıktır.

Çok uçucu, uçucu yağlar küflenmez, yağda ve alkolde çözünür, ancak suda çözünür.

Uçucu yağların birden fazla kullanımı vardır: havayı ve vücudu koklamak, cilt bakımı, pişmiş yemeklerin uyumu ve aromaterapi.

Aromaterapi, uçucu yağ şeklinde oral emilim veya deri veya hava yoluyla kullanılan geleneksel bir tıbbi yöntemdir. Etki, canlandırıcı, gevşetici veya arındırıcı olabileceği gibi, ikinci durumda doğal bir böcek ilacı olabilir. EO asimilasyonunda özellikler çok daha önemlidir

Uçucu yağların sunduğu çok sayıda özellik vardır: antiseptikler, dezenfektanlar, bakterisitler, ... aynı zamanda analjezikler, analjezikler (Papatya, Çam, Lavanta, Nane), canlandırıcı (Nane, Karabiber, Biberiye, Sandal Ağacı, Adaçayı), sakinleştirici (Papatya, Myrrh, Portakal), antienflamatuar (Limon, Buhur, Sardunya), organizmayı düzenleyen (Papatya, Lavanta), şifa (Okaliptüs, Lavanta, Çördük, Biberiye) ve çok daha fazlası

HE'yi kısıtlamalarını bilmeden, içeriden mi yoksa dışarıdan mı asimile edilebileceklerini bilerek kullanmayın.

Bu yüzden her zaman asimilasyon yöntemini ve dozajları isteyin. Bir uzmana danışmadan 8 yaşın altındaki çocuklarda aromaterapiden kaçının. Yaprağı, çiçeği,

sapı veya meyveyi kullanıp kullanmadığınıza ve kökenine bağlı olarak değişebilen aynı bitkideki farklı çeşitlere dikkat edin.

Doğru Uçucu Yağı Bulun

TROPİKAL

Fesleğen (ocimum basilicum yaprakları) sinir yorgunluğu, mide ve bağırsak spazmları, sindirimin müttefiki ve ayrıca kronik nezle, depresyon, adrenal güçsüzlük, sindirim bozuklukları, gaz, gastrit, ülserler nedeniyle koku kaybında.

BERGAMOT

(Citrus Bergamia kabuğu) bağırsak koliği, bağırsak parazitleri, iştahsızlık, yavaş sindirim, gaz, kabızlık, sinirlilik, uykusuzluk, akne, egzama, kaşıntı, yaralar.

CAJEPUT

(melaleuca Leucadendron) Bulaşıcı ishal, sistit, üretit, grip, nazofarenjit, dermatoz.

Radyoterapi uygulamasından önce tüm solunum ve KBB enfeksiyonları, varis, hemoroid, cilt koruması.

ROMA KAMPANYASI

(anthemis nobile bitki) iştahsızlık, migren, yüz nevraljisi, yaşlanma bozuklukları, zor sindirim, mide ve bağırsak ülserleri, sinir krizleri, bel ağrısı, ağrılı

dönemler ... LEMON

(turunçgil Limonum Zeste) çeşitli enfeksiyonlar, asteni, romatizma, damar sertliği, varis damarlar, bolluk, dolaşım, idrar ve safra kesesi taşları, iskorbüt, karaciğer yetmezliği, kanamalar, astım, bronşit, grip ...

380 Bilgilik

CORIANDER

(coriandrum sativum) aerofaji, şişkinlik, iştahsızlık, dispepsi, yorgunluk, nevrasteni, dispepsi, kolit, yorgunluk, stres, kaygı ve sinir bozuklukları.

LİMON OTU

(Cymbopogon winterianos) sürtme romatizmaya karşı, böcek ısırıkları, uykusuzluk, sinirlilik, sindirim ve karaciğer yavaşlık, dolaşım bozuklukları sakinleştirici

cypres

(cupressus semperviens) hemoroid, varis, yumurtalık bozuklukları, grip, boğmaca, sinirlilik, bacaklar ağır, daha düşük ödem uzuvlar, selülit, zor dönemler, tıkanıklık, prostatit, sinir yorgunluğu, inatçı öksürük, enürezis.

ESTRAGON

(artemisia dracunculus) yavaş sindirim, hıçkırık, aerofaji, otonom distoniler, kas krampları, kontraktürler, adet öncesi ağrı, dismenore, kolit, alerjik ve sinirsel astım.

EUCALYPTUS GLOBULUS

(okaliptüs yaprakları) bronşit, grip, öksürük, kolibasilloz, sistit, diyabet, bronkopnömoni, kulak enfeksiyonları, sinüzit, larenjit, bakteriyel ve fungal dermatit.

EUCAPLYPTUS RADIATA

(okaliptüs yaprakları) solunum yolu, grip, tüberküloz, romatizma, migren, sinüzit, soğuk algınlığı, rinit, kulak enfeksiyonları, zatürre, bronşit, öksürük, anjin (boğaz), tropikal ateş, viral kökenli genitoüriner enfeksiyonlar (sistit), antiinflamatuar

JUNIOR

(Juniperus communis) genel halsizlik, idrar yolu enfeksiyonları, gut, romatizma, idrar taşları, tonik, sindirim, şifa, selülit, artrit, siyatik, nörit, bağırsak antiseptik ..

GERANIUM ROSAT

(pelargonium Roséum) asteni, idrar taşları, mide ülseri, akneye eğilimli cilt bakımı, zayıf dolaşım, romatizma, tırnak mantarı, yaralar, yanıklar, egzama, rosacea, çatlakların önlenmesi, sigarayı bırakmaya iyi gelir.

ZENCEFİLLİ

(Zingiber officialis) İştahsızlık, ağrılı sindirim, şişkinlik, hareket hastalığına (deniz, hava, kara), hazımsızlık, afrodizyak, tonlama, kas ağrısı, artrit, romatizma, öksürük, bronşit

TIRNAK

KARA (eugenia caryophyllus) ağrı ve diş boşlukları, ağız hijyeni, fiziksel ve entelektüel asteni, pnömoni, bronşit, bademcik iltihabı, diş nevralji, diş, idrar ve bağırsak enfeksiyonları, tropikal hastalıklar, deri mantar enfeksiyonları, doğum

LAURIER NOBLE

(laurus Nobilis yaprakları) KBB enfeksiyonları, sinüzit, hepatit, artrit, osteomüsküler romatizma, kas kontraktürleri, fibromiyalji, depresyon, yağlı cilt, yaralar, ülserler, ağız ülserleri, diş apseleri, sedef hastalığı, varis ülserleri, folikülit, özgüven eksikliği, sınavlar.

LAVANTA ASPIC

(lavandula officinalis) melankoli, nevrasteni, uykusuzluk, migren, beyaz akıntı (beyaz akıntı), bulaşıcı hastalıklar, antiseptik, iyileştirici, ısırıkları, yüzeysel yanık, egzama, akne önleyici ....

MANDALİNA

(narenciye reticulata) hıçkırık karşı, aerophagia zor sindirim, anksiyete, stres, uykusuzluk, sinir spazmları, sakinleştirici ve yatıştırıcı.

MERCANKÖŞK

(Origanum marjorana) anksiyete, genel yorgunluk, sinir yorgunluğu, mide ağrısı, migren, zihinsel dengesizlik, uykusuzluk, solunum spazmları (öksürük astımı) ve sindirim (aerofaji).

PEPPERMINT

(mentha piperita bitkisi) genel yorgunluk, şişkinlik, mide spazmları, çarpıntı, baş dönmesi, iktidarsızlık, hazımsızlık, sindirim atonisi, kolik furunküloz , diş nevralji, NIAOULI

(melaleuca viridiflora) rinit, bronşit, sistit, otit, pulmoner iltihap tüberküloz boğmaca, rinit, idrar yolu enfeksiyonları

OLIBAN

(Baswellia carterii) karaciğerde antitoksik, doğal savunmayı artırır, bronşiyal nezle, grip, çatlaklar, yüzeyel yaralar, güçlü antiseptik

TURUNCU

(turunçgil sinensis) Çarpıntı, uykusuzluk, hafif hipnotik ve kardiyak antispazmodik, sinirlilik, sindirime yardımcı olur, kırışık önleyici

ORIGAN

(origanum compacta) yavaş sindirimler, aerofaji, kronik bronşit, öksürük, astım, yavaş sindirim kan dolaşımı

PALMAROSA

(cympobogoni) genel tonik, yorgunluk, sindirim atonisi, dış bakterisit, cilt beslenmesi (akne, rosacea), sinüzit, kulak enfeksiyonları, bronşit, sistit, vajinit, egzama, deri ve jinekolojik mikoz, multipl skleroz, genel ve kalp yorgunluğu.

GRAPEFRUIT

(Citrus paradisii Z) yağları sindirmek için, PATCHOULI havadan

anitseptik

(pogostemon cablin) iyileştirici, cildi yenileyici, antienflamatuar, egzama, kaşıntı, impetigo, dermatoz, sebore, akne

PARSLEY

(petroselinum sativum) genitoüriner sistem için antiseptik, menstrüasyonu kolaylaştırır. Ağrılı dönemler, leucorrhea.

SCOTTED PINE

(pinus sylvestris) tüm solunum ve idrar yolu enfeksiyonları, böbrek iltihabı, genel olarak enfeksiyonlar, iktidarsızlık, soğuk algınlığı, pnömoni, sinüzit

BÖBREK

(rosmarinus officinalis) genel halsizlik, hafıza kaybı, astım, kolesterol, karaciğer, migren, baş ağrıları sinir sistem, baş dönmesi, senkop, hepatit, kolelitiazis, sarılık SANTAL influenza

(santalum album) entelektüel ve cinsel asteni, sistit, kolibasilloz, prostatit, sindirim atonisi, şişkinlik

SARRIETTE

(satureia montana) entelektüel fonksiyonları, entelektüel asteni, ağrılı sindirim, şişkinlik, bağırsak fermantasyonu, apseler, çıbanlar, gastroenterit

SAGE

(salvia officinalis) tonik , adrenal korteksin uyarılması, idrar söktürücü, terlemeyi önleyici, menstruasyon tetikleyicisi, asteni, iştahsızlık, sıcak basması (menopoz), gece terlemeleri.

SERPOLET

(Thymus serpyllum) solunum ve sindirim sistemi antispazmodik, balgam söktürücü, öksürük, astım, asteni, anksiyete, sinir bozuklukları, dispepsi ...

ÇAY AĞACI veya ÇAY AĞACI

(melaleuca alternifolia) cilt dostu, sindirim ve genital sistem mantar enfeksiyonları, antiseptik, antiviral, antibakteriyel, mantar enfeksiyonları, parazitler, aftoz, stomatit, ağız ülserleri, KBB ve solunum yolu enfeksiyonları, genitoüriner enfeksiyonlar, hemoroid, varisli damarlar, anevrizmalar , fiziksel ve gergin yorgunluk, sinirlilik.

THUYA

(thuya occidentalis) Nem giderici, idrar söktürücü ve idrar yatıştırıcı, sistit, genişlemiş prostat, romatizma, bağırsak parazitleri, siğiller KEKİK papillomları

(timus vulgaris) fiziksel ve zihinsel asteni, akciğer hastalıkları, bağırsak ve idrar enfeksiyonları, tüm enfeksiyonlar, parazitler bağırsak, kaza adetlerin bastırılması, uyku, nörovejetatif denge, öksürük, grip, egzama ...

VERBENA

(lippia citriodora) zor sindirim, şişkinlik, mide atonisi, anksiyete, uykusuzluk, depresyon, huzursuzluk, zona, nevrit, eklem ağrısı, peptik ülser, sindirim yetmezliği.

YLANG YLANG COMPLETE

(cananga odorata) hipertansiyon, taşikardi, iktidarsızlık, soğukluk, bağırsak enfeksiyonu, kalp atış hızını düzenler, hipotansif etki, iyileşmeye yardımcı olur, kırılgan tırnaklar, kuru saç, donuk veya kırık uçlar ...

YOGA.

Yoga, insanın bedeninde ve ruhunda esenliği, mutluluğu ve birliği bulmasına yardımcı olmak için eski çağlardan beri Hindistan'da geliştirilen bir yöntemdir.

Bu, basit gevşemeden "meditasyon" adı verilen ruhsal araştırmaya kadar değişebilir.

Yüzyıllar boyunca Hintliler bu dinginliği elde etmek için birçok teknik keşfettiler ve geliştirdiler.

Bu nedenle, farklı insan durumlarına yanıt vermemize izin veren birçok Yogas türü vardır.

386 Bilgilik

4000 yıllık fiziksel ve ruhsal bir disiplin olan yoga, içimizde uyuyan enerjiyi yeniden kazanmamızı sağlıyor!

Yoga terimi, "birbirine bağlanmak", "katılmak" anlamına gelen Sanskritçe bir kelimedir.

Hint kökenli bu teknik, beden ve zihni birleştirmeyi hedefliyor, böylece aynı yörüngeyi takip ediyorlar.

Kendinizi iyi hissetmek için

Yoga, hem sakinlik hem de sağlık kaynağı olan kapsamlı bir yaklaşıma dayanır.

O nasıl çalışır?

Çok basit: Farklı duruşlar kasların gerilmesini uyarır ve elastikiyetini artırır, böylece vücutta denge sağlar.

Sonuç: Kendiniz hakkında iyi hissediyorsunuz!

Düzenli Hatha-Yoga uygulamasının ilk sonuçlarından biri, fiziksel ve zihinsel düzeyde kendini daha iyi kabul etmenin yanı sıra günlük yaşamın rahatsızlıklarına karşı daha az keskin bir duyarlılıktır. Bu yüzden gergin ve endişeli insanlar için şiddetle tavsiye edilir.

Herhangi bir yatkınlık gerektirmediği için herkes yoga yapabilir.

"Çocuklar, yaşlılar, hamile kadınlar ... herkes bu disiplini uygulayabilir.

Modern yaşamımızın koşulları, Yoga'nın mükemmel bir şekilde ortadan kaldırabileceği dengesizlikler yaratır.

Vücut düzeyinde, hareketsiz varoluş, sağlıksız yiyeceklerin veya ilaçların kötüye kullanılması, kişisel ve çevresel sinirlilikten kaynaklanan tıkanıklıklar, genellikle kronikleşen gerginlik ve ağrılarla sonuçlanır.Yoga

uygulaması, rahatlama durumunu deneyimleyerek, nasıl nefes alınacağını öğrenerek bu kısır döngüyü kırmayı mümkün kılacaktır.

Bu aynı zamanda vicdanı da etkiler ve rahat, sakin, dingin bir zihnin aynı endişelere çok daha olumlu bir açıdan yaklaşmayı mümkün kıldığını çok çabuk keşfederiz: daha

önce aşılmaz görünen bir soruna bakabiliriz. yüz yüze, daha basit bir şekilde düşünün ve belki de öngörülemeyen bir çözüm bulun!

Yoga "dağlar ve harikalar" vaat etmez, bundan fazlasını yapar: yavaş yavaş bize kendimizde ne tür beklenmedik "dağlar ve harikalar" olduğunu ve bu zenginlikleri neşemiz için ve bizim neşemiz için nasıl kullanacağımızı açığa çıkarır. çevre.

Yoga, gerçekten gelişmek için bir fırsattır ve oyunu oynamanız, düzenli olarak bir kursa katılmanız ve keyfini çıkarmanız koşuluyla, etkilerini hızlı bir şekilde görürsünüz.

GÖZ YOGA

Bazen zihnimizi ofiste veya başka bir yerde sakinleştirmek isteyebiliriz ve bu, yararlı bir sükunete dönmek istediğimiz için.

işte bize yardımcı olabilecek kolay bir alıştırma.

Ellerin avuç içlerinin oluşturduğu karanlık nedeniyle göz desteğini kullanmak yeterlidir. Bu egzersiz her yerde yapılabilir.

Oküler sinirler, özellikle kan basıncını düzenleyen ve dinlendiklerinde düzenleyici ve gevşetici etkisini açıklayan parasempatik sistemle bağlantılıdır.

Bu egzersiz, anında esenliğe neden olacak ve gün boyunca nöro-psişik sisteminizi olumlu bir şekilde düzenlemenize izin verecektir.

Nasıl yapılır ?

Gözleri ortam ışığından korumak için iki avucunuzu gözlere aşırı basınç uygulamadan bir araya getirin.

Gözlerinizi açın ve ellerinizle gözünüzün üstüne bakın (en az 1 dakika)

Sadece karanlığı gördüğünüzü ve sistemi sakinleştiren şeyin bu olduğunu göreceksiniz.

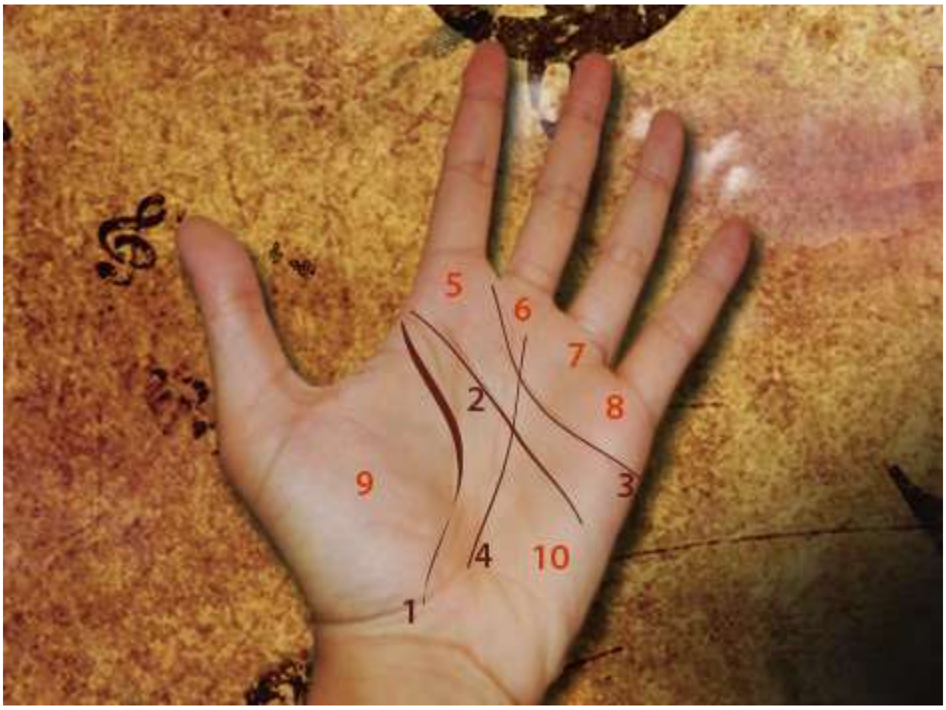
Karanlığı bir süre tutun ve dikkatinizi ona odaklayın.

Saymadan tekrar etmek

El Falı

Kökeni Antik Çağlara kadar uzanan bir kehanet sanatı olan el falı , ister yeni başlayan ister deneyimli olsun , görenlerin en çok ilgisini çeken kehanet uygulamalarından biridir . Benim tercihim sol el, çünkü kalbin eli ...

Elin çizgilerini ve işaretlerini analiz ederek **geleceği tahmin edin** . Kareler, daireler, zincirler, haçlar, yıldızlar, üçgenler... her bir avuç içi benzersizdir ve geleceğiniz hakkında çok şey söyler.

Elin ana hatları:

Yaşam çizgisi (1)

Bu, avucunuzdaki en önemli, hayatınızı simgeleyen ve hayatınızdaki en önemli olayları duyuran çizgidir. Uzun bir çizgi, düşündüğünüz gibi uzun yaşamın bir işareti

değil, istikrar ve dengenin bir işaretidir. Kısa bir çizgi bu nedenle oldukça dengesiz bir varoluşu gösterir.

Baş çizgisi (2)

Bu çizgi, becerilerinizin, yaratıcılığınızın ve bilgi için susuzluğunuzun görüntüsüdür. Kısa bir çizgi, fiziksel olana daha çok eğilen bir kişiyi karakterize ederken, uzun bir çizgi çok düşünceli ve olayları çok analiz eden birini tanımlar. Çizgi iyi çizilmişse, çok organize bir insansınız; Öte yandan, çok düzenli olmayan bir çizgi, genellikle fikirlerine dağılmış bir kişiyi karakterize eder. Düz bir çizgi Kartezyen bir ruhtan bahsederken, oldukça kıvrımlı bir çizgi size sanatsal ve yaratıcı bir ruh olduğunuzu söyler.

Kalp çizgisi (3)

Bu satır aşk hayatınızdan, aynı zamanda kalbinizin sağlığından ve genel olarak kardiyovasküler sisteminizden bahseder. Bu hat bir ikiye kesilirse, bu iki uçaktan herhangi biriyle ilgili endişelere hazırlıklı olun. Çok kısa bir çizgi, bencillik ve insan sıcaklığından yoksunluğun bir işaretidir.

Kader çizgisi (4)

Kaderinizin ve uzun ömürlülüğünüzün görüntüsü, bu çizgi aynı zamanda istikrar, başarı ve zenginlikten de bahsediyor. Uzunluğuna ve diğer çizgilerle ilgili konumuna bağlı olarak, kader çizgisi bir şans işareti, güçlü bir kişilik veya meteorik bir kariyer olabilir.

Elin ana dağları:

Jüpiter'in Dağı (5) hırs, otorite, güç sembolize eder. **Satürn Dağı** (6) sorumluluk ve şans anlamında ifade eder. **Apollo Dağı** (7) size başarı ve kişiliğinin sanatsal tarafı

hakkında ipuçları verir. **Mercury Dağı** (8) ticaret, iletişim, eylemi sembolize eder. **Venüs'ün Dağı** (9) aşk, tutku ve şehvet bahseder. **Ay Dağı** (10) hayal, sezgi, vizyon ile bağlantılıdır.

Daha kesin ve ayrıntılı tahminler yapmak için, gerçek bir avukat, avuç içi çizgilerini ve bağlantılarını incelemenin ötesine geçer. Diğer birçok işareti hesaba katar. Örneğin, parmakların ve tırnakların şekli ve uzunluğunun yanı sıra genel olarak elin şekline bakar, her işaret belirli karakter özellikleriyle ilişkilendirilir. .. El **falı, chiro, el ve mancie'den gelir, kehanet, kişinin karakterolojik eğilimlerini tanımlamak için elin şekline, parmaklarına ve elin çizgilerine dayanan kehanet sanatıdır.**

Kökeni zamanın başlangıcına kadar uzanır, Kadimler insanın fiziksel yönünün "İmge ve materyal yeniden üretimi, onun mahrem doğasının görünür işareti" olduğunu düşündüler. In France “Açığa ve Açıklaması El Gizemler”: bu işiyle el falı için el falı restore Adolphe Desbarolles (1804-1886) idi.

El falı kurallarına göre, bir eli incelemek için, elin farklı çizgilerini okumadan ve farklı parmakları ve bunlarla ilişkili dağları gözlemlemeden önce elin türünü karakterize ederek başlıyoruz.

Dört çeşit el

Elin şekli özel bir öneme sahiptir, Batı'da dört elemente karşılık gelen dört ana el tipimiz vardır: YANGIN, HAVA, TOPRAK, SU.

Elin avuç içi:

Daha çok kare ve uzun parmaklar: AIR veya entelektüel bir eldir.

Oldukça kare ve kısa parmaklı: DÜNYA veya pratik bir eldir.

Oldukça dikdörtgen ve uzun parmaklı: SU veya hassas eldir.

Daha çok dikdörtgen ve kısa parmaklar: YANGIN eli veya sezgisel.

A) Entelektüel el veya AIR eli

Uzun parmaklar ve çoğu zaman ince çizgilerle çaprazlanmış kare bir avuç içi ile karakterizedir. Duygusal olarak istikrarlı ve entelektüel merakla donatılmış, gösterici bir kişiliğin işaretidir.

AIR ile elinizi sıktığınızda, genellikle sıcak ve nemlidir.

Astrolojide olduğu gibi, AIR öğesinde de dikkate alınması gereken meslekler, iletişim, akıl, yazılarla ilgilidir: yazar, öğretmen, gazeteci, işletme okullarından tüm meslekler, astrolog ...

B) Pratik el veya DÜNYA eli

Kare bir avuç içi ve kısa parmakları vardır, fiziksel aktiviteden zevk alan, pratiklik ile donatılmış ciddi bir kişiliğe işaret eder.

EARTH elini sıktığınızda, genellikle soğuk ve kurudur.

Profesyonel düzeyde, kişi manuel ve hatta bazen tekrarlayan işleri sever: mekanik, marangoz, tesisatçı, bilgisayar tamircisi, çiftçi ...

C) Hassas el veya SU eli

Hassas ve sakin bir kişiliği ortaya çıkaran, ince çizgili dikdörtgen bir avuç içinden başlayan uzun parmaklardan oluşur.

SUYU elinizi sıktığınızda, genellikle soğuk ve ıslaktır.

SU eli olan bir kişi, sezgi, özveri veya nezaket göstermenin gerekli olduğu profesyonel faaliyetlere daha çok ilgi duyuyor: okul öğretmeni, kreş asistanı, mıknatıslayıcı, doktor, durugörü, denizci ... Aynı zamanda oynamak için çok iyi bir el. piyano.

D) Ateşin sezgisel eli veya eli

Kısa parmakları ve iyi çizilmiş çizgilerle çaprazlanmış dikdörtgen avuç içi ile tanınabilir. Enerjik, yaratıcı ve dürtüsel bir kişilik gösterir.

Bir elini ATEŞLE sıktığınızda, genellikle sıcak ve kurudur.

Profesyonel düzeyde yaratıcı, sportif ve riskli meslekler tercih edilir: itfaiyeci, polis, ordu, bilgisayar yazılımı tasarımcısı, uçak pilotu, cerrah vb.

ÖNEMLİ: Hiç kimsenin eli tamamen ATEŞ veya SU değildir, en çok görünen el tipine bakmanız gerekir, dilimlemek, eli sıkmak baskın eli belirleyebilir.

Elin en önemli çizgileri

El falığındaki üç ana çizgi, en uzun üç çizgidir ve belli bir mesafeden en çok görülebilen çizgidir. Bunlar, sırasıyla birbirinin altında olan oldukça yatay olan kalp çizgisi ve kafa çizgisidir. Son olarak, Yaşam çizgisi, başparmak yönünde bir tür çeyrek daireyi tanımlar. Parmak izleri gibi, elin çizgileri de her kişiye özgüdür.

Aynı kişinin iki elinin çizgileri çok farklı olduğu için aşağıdaki Cheiro yöntemini kullanmanızı tavsiye ederim:

İngiliz el yazarı ve astrolog William John Warner'a (1866-1936) göre Cheiro, Yunanca chiro'dan el anlamına gelir: Sağ elini kullanan bir kişinin sol eli bir kişinin doğuştan gelen karakterini gösterirken, bir sağın sağ eli eli olan kişi, bu kişinin hayatın koşullarına nasıl uyum sağladığını gösterir. Solak için elleri değiştirmek yeterlidir.

Kalp çizgisi

Kalp çizgisi, eli yatay olarak parmakların dibinde keser. Satürn ve Jüpiter'in dağları arasında sona ermeden önce, avuç içini dört bağın altından geçerek hafifçe yükselir.

Kalp çizgisi duygular, üzüntüler, iyi veya kötü olaylarla ilgilidir.

Bu çizgi, elin en uç ucunda, Merkür Dağı'nın altında başlarsa, sıcak ve gösterişli bir doğaya işaret edebilir.

Yukarı doğru kıvrımlı bir çizgi daha çok fiziksel veya içgüdüsel bir cinselliğe yol açarken, daha düz bir çizgi daha çok aşktaki romantik hayal gücünün önemini destekliyor. Sonundaki iki veya üç ince kesik, duygular, gerçekçi zihin ve fiziksel tutku arasındaki dengeyi gösterdiğine inanılıyor.

Kalp çizgisi ile baş çizgisi (hemen aşağıda yer alır) arasındaki geniş bir boşluk, dışa dönüklüğün bir işaretidir ve hayata orijinal bir bakış açısıdır; küçük bir boşluk, daha

çok özgüven eksikliğini, duygularını ifade etmede bir miktar güçlüğü ve gizli bir doğayı gösterir. .

Kalp çizgisi baş çizgisinin ötesine geçerse, kişi muhtemelen sebepten çok duyguları tarafından yönlendirilir.

Akut romantizm patlamaları, çizgiyi geçen ince köşegenlerle belirtilir.

Baş çizgisi

Baş çizgisi oldukça yataydır ve kalp çizgisinin hemen altında yer alır, baş parmak ile işaret parmağı arasında başlar ve tüm avuç içi boyunca geçer. Ayrıca genellikle Jüpiter Dağı'nın altından da başlayabilir.

Adından da anlaşılacağı gibi, kafa çizgisi akılla ilgili her şeyle ilgilidir. Analitik bir mizaç, kendini oldukça düz bir çizgiyle gösterirken, çok aşağıya doğru eğimli bir çizgi yaratıcı bir zihni teşvik eder.

Çatal uç, hayal gücü ve gerçekçilik arasında belirli bir dengenin sağlandığı anlamına gelir.

Avucunun üçte ikisinden fazlasını kaplarsa, normal olarak gelişmiş bir zeka ve muhakeme becerilerinin bir işaretidir.

Daha uzun, akut bir penetrasyonu ve birçok entelektüel ilgi merkezini ifade eder.

Baş çizgisi ile yaşam çizgisi arasındaki geniş boşluk dürtüsellik ve sabırsızlık anlamına gelir; ne kadar yakın olurlarsa, kararsız bir doğaya o kadar çok ihanet ederler.

Yaşam çizgisi

Başparmak ve işaret parmağı arasında başlar ve Venüs Dağı çevresinde genellikle elin avuç içi ortasında sona eren bir yay oluşturur.

Yaşam çizgisi fiziksel enerjiyi, sağlık durumunu ve zihnin düzenini gösterir.

Geniş bir daire yayı, duygularına ihanet etmekten korkmayan sıcak bir doğanın işaretidir.

Çizginin sonu Venüs Dağı'na doğru eğilirse, ev konforuna çekilen biriyle uğraşıyorsunuz demektir.

Ay Dağı'na doğru gidiyorsa (sol eli analiz edersek sağa, sağ eli analiz edersek sola) endişeli, heyecanlı bir doğanın varlığındayız. Sevgi dolu macera ve seyahat.

Çizginin derin ve çok görünür olması, güçlü bir anayasanın, belli bir canlılığın ve sağlığın işaretidir.

Yaşam çizgisinin uzunluğu genellikle ölümün ne zaman olacağı şeklinde yorumlanır, ancak ciddi avukatlar böyle bir öngörüyü imkansız ve sorumsuz bularak çürütürler. Çizgiler sadece göstergelerdir, gerçekler değildir ve yaşam çizgisinin uzunluğu, hayatın belirsizliklerine karşı herhangi bir garanti sunmaz.

En önemli ikincil çizgi, şans veya kader çizgisidir.

Şans çizgisi (veya kader)

Bileğin doğumundan başlar ve Satürn dağına doğru yükselir, yaklaşık olarak orta parmağın altında biter.

Şans veya kader çizgisi, genellikle mesleki seçimler veya diğer herhangi bir sosyal görev nedeniyle memnuniyetin göstergesidir. Avuç içinde ne kadar yüksek başlarsa, kişi gerçek çağrısını bulmadan önce o kadar çok zaman geçer.

Şans çizgisi ortaya çıktıkça, kariyerin, örneğin siyasette olduğu gibi, başkalarının iyi niyetine bağlı olduğunu daha çok gösterir; veya bir dizi kariyer ve olası yeniden eğitim için potansiyel olduğu. Ancak şans çizgisi Venüs Dağı'ndan başlıyorsa, bu, ailenin meslekte bir rol oynayabileceği anlamına gelir.

Genel olarak, kişi seçilen yolda ne kadar mutlu olursa, şans çizgisi o kadar belirgindir.

Bu çizgideki molalar, kariyerde bir kırılma veya yön değişikliği olarak yorumlanabilir.

Uzun bir şans (veya kader) çizgisi, bir kişinin hayatı boyunca aktif kaldığını gösterir. Ancak kalp çizgisinde durursa, hırslar duygular tarafından engellenebilir.

Parmaklar

Jüpiter'in işaret veya parmağı

İndeks, belirtmek için işaretten gelir. El falı söz konusu olduğunda, işaret parmağına Jüpiter'in parmağı denir, ancak işaret parmağı her zaman başparmağa göre değerlendirilmelidir, çünkü Jüpiter'in parmağı maddi arzuları ve özlemleri gösterirken baş parmak kişinin kullanabileceği enerjiyi gösterir.

Bu nedenle, zayıf bir baş parmağın eşlik ettiği güçlü bir işaret parmağı, maddi tatmin elde etmeyi zorlaştırır.

Öte yandan, güçlü başparmak ve güçlü işaret parmağının kombinasyonu müthiştir ve genellikle kişiyi parlama arzusunda biraz fazla iter.

"Ateş" eli olan kişilerin genellikle ortalamanın üzerinde bir işaret parmağı vardır.

Jüpiter'in parmağı, işaret parmağı ve Satürn'ün parmağı, orta parmağı arasında hassas bir boşluk olan insanlar, daha çok iç yaşamlarına odaklanırlar.

Jüpiter'in parmağı, yani işaret parmağı, Apollon'un parmağından, yani yüzük parmağından daha kısaysa, kişi aşağılık kompleksi yaşayabilir.

Venüs'ün başparmağı veya parmağı

Venüs'ün başparmağı veya parmağı, kişinin kullanabileceği enerjiyi gösterir, bu yüzden esastır. Hintli avcılar bunun en önemli parmak olduğuna inanıyor.

Çiviyi taşıyan falanks, kişinin irade derecesini yansıtır ve ikinci falanks mantığı gösterir. Bu nedenle, mantığın mı yoksa kazananın mı irade olduğunu bilmek için iki falanksın boyutunu karşılaştırmak yeterlidir.

Uzun bir başparmak, yani işaret parmağının boğum seviyesini aşan bir başparmak, büyük bir enerjiyi ve sebat etme kapasitesini gösterir.

Elbette, kısa bir başparmak için tam tersi geçerlidir: daha az enerji ve dayanıklılık.

Satürn'ün orta parmağı veya parmağı

Majör Latince majörden gelir, daha büyük olan, aslında çoğu elde en uzun parmaktır. Muhtemelen Satürn'ün parmağı olarak adlandırılır, çünkü antik çağda büyüklüğün bilgelikle birleştirilmesi gerekiyordu.

Elin ortasında bulunan orta parmak denge parmağıdır.

Bu parmak ne kadar uzunsa, karakterolojide, kişi "kuru" ve entelektüel olma eğilimi gösterir, yani çok fazla bağlanmayı sevmez, genellikle tutumludur. Kelimeler, bağlam dışında profesyonel alanı.

Bu parmak daha kısaysa, vurgu sezgi üzerindedir ve orta parmağın ucu ne kadar sivri olursa, duygusal tepkiler o kadar yoğun olur.

Satürn'ün kısa parmağı sanatçıları tercih ediyor.

Apollo'nun yüzük parmağı veya parmağı

Yüzük parmağı, adını yüzük anlamına gelen Latin halkasından alır, çünkü yüzük parmağında en çok kullanılan yüzüktür (özellikle alyans).

Yüzük parmağına Apollon'un parmağı deniyor çünkü Apollon özellikle güzel bir Tanrıydı , yüzük parmağı genellikle parlayan bir yüzük ile süslenmiş bir parmaktır!

Yüzük parmağı ayrıca eleştirel düşünceyi, estetik eğilimleri ve bir şeyleri değerlendirme yeteneğini gösterir.

Uzunsa, kişi lüksten hoşlanır ve Yunan tanrısı Apollon gibi vurgulanmaktan hoşlanır .

Kısa olursa güzellik kayıtsız kalabilir.

Yüzük parmağı işaret parmağından daha uzunsa, idealistin konumu budur, güzellik hırsı gölgede bırakır.

Küçük parmak veya Merkür parmağı

Küçük parmak Latin kulak memesinden gelir, kulak memesi, çocukların dediği gibi "küçük parmak", darlığı sayesinde bu parmağı kulağı temizlemek için kullanabildiğimiz için küçük parmak olarak adlandırılır.

Bu parmağa, muhtemelen Merkür gezegenine benzetilerek Merkür'ün parmağı diyoruz, Merkür Güneş'ten hiçbir zaman 28 ° 'den fazla uzaklaşmıyor ve küçük parmak olan Merkür'ün parmağı, Apollon'un, Güneş'in hemen yanında. yüzük parmağı.

Ve orta parmağın aksine, küçük parmak her zaman yüzük parmağından çok daha küçüktür, Merkür gibi, küçük parmak asla yüzük parmağını, Güneş'i gölgelemez.

Küçük parmak Merkür'ün niteliklerini gösterir: incelik, beceri, belagat.

Küçük parmak ne kadar uzunsa, o kadar mükemmellik aranır.

Küçük parmak, yüzük parmağından ne kadar uzaksa, bir kişinin sahip olabileceği iletişim güçlüğü o kadar fazla olabilir.

Dağlar

Bağlar, avuç içinde, hemen parmakların dibinde bulunan küçük çıkıntılardır. Montaj ne kadar etli ve ilişkili olduğu parmağın ekseninde ne kadar iyi konumlandırılmışsa, montaj o kadar önemlidir.

Venüs Dağı

Bu bağ, başparmağın dibinde bulunur, duyguların oturduğu yerdir, çoğu zaman elin en gelişmiş ayağıdır ve bu nedenle en önemlisidir.

Venüs, astrolojide zevk ve sevgi ile ilgili gezegendir, Venüs dağının fiziksel ve cinsel enerjiyi, sanatın tadını, sevme ve sevilme yetisini gösterdiğine inanılır.

Sağlam, yuvarlak bir Venüs Dağı, şefkat, samimiyet ve oldukça sıcak bir kişilik gösterir.

Çok gelişmiş ve 'AIR' tipi bir el ile, harika bir fiziksel ve cinsel enerjinin işaretidir ve iyi yemek için belirgin bir tattır.

Düz ise, kendinizi duygusal bir düzeyde ifade etmek daha zordur.

Palmiyanlar, romantik bir ilişkinin Venüs Dağı'nın hacminin artmasına neden olabileceğini bile fark ettiler.

Satürn Dağı

Satürn'ün orta parmağının dibinde bulunur.

Satürn, uzaklığa bağlı gezegendir çünkü çıplak gözle görülebilen son gezegendir.Sürn Dağı, kişiliğin içebakış yönünü yönetir.

İyi gelişmiş bir dağ, diğerlerinde olduğu kadar yalnızlıktan da zevk alan bağımsız bir doğayı gösterir.

Çok etli bir dağ, kendi içine çok fazla çekilme eğilimini gösterirken, var olmayan (veya çok düz) bir dağ kararsızlık, belli bir karamsarlık ve oldukça zayıf bir mizah duygusu gösterir.

Apollo Dağı

Apollon'un parmağı olan yüzük parmağının dibinde oturuyor.

Apollo, Güneş Tanrısı Zeus'un oğludur, Apollon dağı her türlü yaratıcılıkla ilgilidir.

Normal olarak geliştirilmiş bir binek, sanatsal yetenekleri ve güzellik duygusunu teşvik eder.

Çok büyük bir dağ, bir savurganlık, belli bir materyalizm ve kendine karşı kibir ve kayıtsızlık riski gösterir.

Aksine, zayıf bir kelime, tüm yaratıcı faaliyetlere saygısızlık gösterir.

Jüpiter dağı

Jüpiter'in parmağı olan işaret parmağının dibine oturur.

Jüpiter, güneş sistemindeki en büyük gezegendir, bu nedenle Jüpiter Dağı kendine güven, sosyallik ve sorumluluk alma yeteneği gösterir. İyi gelişmiş bir dağ, hırsı ve kendini gösterme meşru arzusunu gösterir.

Aşırı gelişmiş bir binek kibir, narsisizm ve hükmetme arzusu gösterebilir. Ancak bu, elin çizgilerinin analizi ile doğrulanmazsa, yalnızca komuta yeteneği olduğunu gösterir.

Ancak çoğu zaman, kötü gelişmiş bir dağ, aşağılayıcı bir öz imajı gösterir ve bazen otoriteye saygısızlık eder.

Merkür Dağı

Küçük parmağın dibinde, Merkür'ün parmağında oturur.

Merkür gezegeni çok yüksek hızıyla iletişim ile benzerlik içindedir, bu nedenle Merkür dağı iletişimi temsil eder. Normalde geliştirilmiş, belirli bir ifade kolaylığını işaret eder.

Çok etli, olumsuz bir etkisi yoktur, şişmiş bir montaj ise iletişimdeki zorlukları gösterir.

Çizgilerle dolu bir dağ, şefkatli ve adanmış bir doğayı gösterir.

Sen Kimsin Buddha?

Bir öğrenci Buda'ya sordu

Mesih siz misiniz?

Hayır – yanıtladı Buddha

Şifacı mısınız?

Hayır – cevapladı

Öyleyse öğretmen misin? Öğrenci ısrar ediyor dedi

Hayır ben öğretmen değilim

Yani sen kimsin? öğrenci sordu

Uyanmışım –dedi Buda

Mum Halleri

Mumu yakarken:

Alev yüksek ve parlaksa, yer bir ritüel veya talepte bulunmak için idealdir.

Yakması zor:

Negatif enerjiler yerinde.

Mumun alması zor küçük bir alevi varsa:

yeri temizlemek gerekir.

Alev saat yönünün tersine dönerse:

bu enerji kaybı anlamına gelir.

Alev saat yönünde dönerse:

bu, daha yüksek bir varlığın varlığını gösterir.

Mum alevi mavimsi bir renk alırsa:

bu büyük maneviyat demektir.

Titreyen bir alev:

bir durum değişikliğini bildirir. (taslaklar hariç)

Alev doğrudan gökyüzünü işaret ederse :

Bu, yüksek varlıkların size yakın olduğunu ve sizi ve ritüelinizi izlediğini gösterir.

Bir mum fitili alevi yararsa veya yırtıyorsa:

Evde bir ölüm haber verir.

Bir mumun alevi yayılır ve çıtırdarsa:

Bunun nedeni, size bir mesaj getirmeye gelen bir ruhun, sevdiğiniz birinin veya düşündüğünüz kişiye rehberlik etmesidir.

Şeytan Erkeğin Uykuda Penisi Çaldı

BBC Tarihi

2018 08. 07. 20:38

16. yüzyıldaki atalarımız uygun kalitede uykunun önemini biliyorlardı, ancak bu durum risksiz değildi: Şeytan insandaki her tür çirkinliği yok edebileceği zaman ölüme yakın bir durum olarak kabul edildi. BBC History'de kısaltılmış olan bir makale, atalarımızın modern çağın şafağında uykusuzlukla nasıl savaştıklarını gösteriyor.

Hepimizin bir uyku saplantısı var – özellikle de uyku eksikliği. Günümüz dünyasında, retinalarımızı neredeyse sürekli olarak güçlü bir ışıkla bombalayan uzun çalışma saatleri, stres ve ekranlara bakmak, Kutsal Kase araştırmalarına benzer şekilde dinlendirici bir gece uykusu mücadelesini yaptı. Peki atalarımız ne yaptı? Uykusuzluk canavarıyla nasıl savaştılar?

Başlıca silahlarından biri, yalnızca uyku saat dilimini bir kenara bırakmak ve bunu her gece yapmaktı. Uyku zamanının kaydedilmesinin sağlıklı bir beden, zihin ve ruh için temel koşullardan biri olduğuna inanıyorlardı. 1703'te Metodist hareketin kurucusu olan John Wesley, takipçilerine tavsiyede bulunurken 17. yüzyıl öncüllerinin uyarısını da yineledi:

"Her şeyi sabaha kadar bırakın ... saati koruyun yoksa her şey biter!"

Süleyman tembeldir

Çağdaş düşünce, düzenli ve dinlendirici uykuyu o kadar önemli kabul etti ki bu – hava, beslenme, boşaltım, egzersiz ve zihni "hareket ettirmeye" ek olarak – aynı zamanda dört vücut sıvısını da (kan, mukus, siyah safra, sarı safra) dengeler. bakımını sağlayan altı temel şey. Ancak o dönemde kabul edilen sözde humoral patolojik tıbba göre, vücut sıvılarının dengesi fiziksel ve zihinsel sağlığın korunmasını mümkün kılıyordu.

Uyku süresine tam olarak uymak, kişinin ruh sağlığı ve sosyal durumu hakkında dış dünyaya da bir sinyal gönderiyordu.

Birlikte yatanlar ve uzun süre yatakta tembel olanlar, genel aşağılama ve alaycı sözlere güvenebilirlerdi.

II. Örneğin İngiltere Kralı Charles'ın karısı Catherine Braganza'nın 15 yaşındaki kızı Elizabeth Livingston, öğlene kadar yatakta kaldığını itiraf ettikten sonra Atasözleri Kitabına atıfta bulunarak kendisine "Süleyman'ın tembelliği" adını verdi. Elizabeth, "tembel alışkanlıklarının" fiziksel ve zihinsel sağlığını olumsuz etkileyebileceğinden açıkça endişeliydi.

İyi mide, iyi uyku

Kahve ve çayın uykuyu etkileyen özelliklerinin neredeyse onları tükettiğimizden beri farkındayız. Kendi kendini yetiştiren Fransız eczacı Philippe Sylvestre Dufour, 17. yüzyılın başlarında çay ve kahveden yatmadan kaçınılması gerektiğini ve yalnızca

"Çalışmak için gecenin saatlerini kullanırlardı."

Modern atalarımız, doğru yiyecek ve içeceklerin buna neden olmanın yanı sıra uykusuzluğu bile tedavi edebileceğine inanıyorlardı. Salata çorbası hipnotik etkisinden dolayı büyük saygı görüyordu ve yatmadan önce sık sık sıcak şarap gibi hazırlanan ve baharatlanan sütlü, alkollü bir sıcak içeceği yudumladılar.

Erken modern tıp, sağlıklı uyku ve sağlıklı sindirim arasında güçlü bir bağlantı olduğunu varsayıyordu. Hümanist bilim adamı ve avukat Thomas Elyot , 1534 tarihli çalışması *The Castle of* Health'de şunları açıkladı:

"Sindirim uyku ile geliştirilir veya mükemmelleştirilir, vücut açılır, zihin sakinleşir ve temizlenir, sıvılar sakinleşir."

Uyku sırasında yeterli duruş da öncelikle sindirimi kolaylaştırmak için kullanıldı. İnsanlara "iyice rafa kaldırılmış" uyumaları tavsiye edildi çünkü bu böyle

aslında yiyeceğin mideye girmesi için bir kaydırak oluşturabilir ve muhtemelen yanlış yöne gitmesini önleyebilir.

Ayrıca zaman zaman duruşlarını değiştirmeleri için teşvik edildiler. İlk kez sağ tarafına dönerek uyuduklarında, yiyeceklerin mideye geçişini daha da kolaylaştırdı. Birkaç saat sonra, midelerinin bir tarafında biriken buharları dışarı atmaya yardımcı olmak için sol soğutucuya döndüler ve aynı zamanda sıcaklığı vücutlarının tüm bölümlerine daha eşit bir şekilde dağıttılar.

Soğuk kanımızı tutalım

Günümüzde çoğu uyku uzmanı, 18,5 ° C civarında bir yerde iyi bir uyku için ideal sıcaklık olduğunu söylüyor. Modern atalarımızın bu kadar doğru verilere erişimi olmasa da, aşırı sıcaklığın iyi uyumalarına yardımcı olmadığını çok iyi biliyorlardı.

Peki yatak odalarındaki havayı serin ve taze tutmak için ne yaptılar? Taslaklar yapmak için kapılar ve pencereler açıldı ve hava çoğunlukla güller ve mercanköşk ile daha güzel kokulu hale getirildi. Serin ve ferahlatıcı bir his verdiği için keten çarşaflar tercih edildi.

Kanvasın ek bir yararı da uyuyanlar için en etkili hayalperestlere, böceğe, pire ve sineğe karşı tüm korumayı sağlamasıydı. Bununla birlikte, 18. yüzyıl İrlandalı yazar Oliver Goldsmith'e göre, bunlar dinlendirici bir uyku için olduğu kadar tehdit oluşturuyordu.

"Üzüntü ve huzursuzluğa bile ancak yaklaşılabilir."

Keten çarşaflar bu görevde başarısız olursa, çaresiz insanlar yatak çerçevelerini temizlemek ve yatakları içmek için çeşitli yollar deneyebilir, ancak aynı zamanda etkinliği şüpheli başka uygulamaları da benimseyebilirler. Örneğin Hannah Glasse, 1760 yılında yayınlanan ev hizmetlileri için bilgileri özetleyen bir kitapta, sulak alanlarda veya nemli alanlarda yaşayan insanların

yataklarının ayaklarına inek dışkısı parçaları asın, böylece rahatsız edici böcekleri yakalayın.

İlahi yardım

16-17. Yirminci yüzyıl civarında, dua hâlâ çoğu Avrupa akşam rutininin ayrılmaz bir parçasıydı. Ve uykuya dalmadan önce dua etmenin amacı ruhu rahatlatmak değil, onu korumaktı.

Charles Perrault (1628-1703) / Bianchetti / Leemage

Modern insanlar için, vücutları tehlikeli bir şekilde ölüm durumuna yaklaştığı için gece tahmin edilemeyen tehlikelerle doluydu. Bir doktor ve din adamı olan Thomas Browne'nin 1643 *Religio Medici'sinde* söylediği gibi ,

"Her gün ölmemize neden olan ölüm ... böylece ölüm olarak ona dua etmeden ona güvenmeye cesaret edemem."

Browne uyku sırasında bedeninden ve ruhundan özellikle korkuyordu çünkü gece Şeytan'ın gücünün en güçlü olduğu zamandı. Elizabeth dönemi yazarı Thomas Nashe'nin *The* Horrors of *the Night'da* yazdığı gibi:

"Gece, Şeytan'ın bütün günahlarımızı kaydettiği kara kitabıdır."

Geceleri şeytan ve yardakçıları, ruhlarının gücünü ele geçirmekten kabuslara ve fiziksel yaralanmalara kadar her türden dehşeti insanlara salıvermeyi başardılar. O zamanki popüler inanışa göre Şeytan, geceleri bile

erkeklerin penisini yanlış kullanmak veya çarpıtmak, onları doğurganlıklarından ve erkekliklerinden mahrum bırakmak.

Yatmadan önce dua etmek belki de bu dehşetlere karşı en iyi yoldur, ancak tek yol bu değildi. İnsanlar yataklarını büyülü güçlerin atfedildiği muska ve tılsımlarla çevrelediler. Çocukları korumaya gelince, genellikle daha net bir anlamı olan cihazları seçtiler: boyunlarına kurt dişleri asıldı ve beşiklerine bıçak ve makas asıldı.

Yazının tamamı BBC History dergisinin Ağustos 2018 sayısında okunabilir.

Lucifer Franz Stuck'un 1890 tablosundan bir örnek / Wikipedia

Kendine Güvenmenin Bedelini İblis Ağır Ödedi

...

Meleklerin ilk ve en güzeli iblis ti, bu sabah yıldızı, evrensel yaratıma katılan ve kendisinden zevk almaya karar veren bu saf ruh. "Işığın taşıyıcısı" isyan çığlığını başlatan ilk kişiydi:

– "Tahtımı Tanrı'nın yıldızlarının üzerine koyacağım, Yehova gibi olacağım!".

Oradan, sonunda İblis'in yeryüzüne çöktüğü gökteki büyük kavga, aniden iblislere dönüşen isyancılar gece ve karanlığa dönüştü ...

https://img.tineye.com/result/ee83e7abdeadafb45df7e1b18ad09c8dafa2f11ffe53b1df2acdea06238c4dd7?size=160

Rahiplerin cin çıkarmada okudukları dua

" Desiderius Desiderius sana emrediyorum ve kovuyorum. Tek gerçek Tanrı adına Baba, Oğul ve Kutsal Ruh Defol buradan! Anathema, Vade, Satana!"

" Tanrı kalkanım ve kılıcım. Gecenin karanlığından korkmuyorum. Yüce Tanrım, beni yılanların, iblislerin ve canavarların dişlerinden koru. Kötülüklerden beni koru."

İngilizce, Fransızca ve Farsça iş ve mesleklerin kelime dağarcığı

The vocabulary of jobs and professions in English, French and Persian.

Vocabulaire de travail et professions en anglais, français et persane

ENGLISH	FRENCH	PERSİAN	TÜRKÇE
lawyer	avocat	وکیل	Avukat
actor/actress	acteur/actrisse	هنر پیشه مرد- هنرپیشه زن	Erkek profesyonel oyuncu-oyuncu
customs officer	douanier	ماموور گمرک	Gümrük memuru
farmer	agriculteur	کشاورز	Çiftçi
builder	maçon	بنا	Bina
architect	architecte	معما –مهندس معماری	Riddle - Mimarlık Mühendisi
consultant	conseiller	مشاور	Danışman
astronaut	astronaute	ستاره شناس- منجم	Gökbilimci- Gökbilimci
air hostess	hôtesse de l´air	مهماندار هواپیما	Hostes
dustman	éboueur	رفتگر	Süpürücü
fireman	pompier	ماموور آتش نشانی	itfaiyeci
waiter/waitress	serveur	پیشخدمت – پیشخدمت زن- ندیمه	Garson - Garson - Nadima
lorry driver	camioneur	راننده کامیون	kamyon şoförü
singer	chanteur	خواننده - آوازخوان	Şarkıcı - Şarkıcı
foreman	contremaître	سرکارگر	Ustabaşı
butcher	boucher	قصاب	Kasap
postman	facteur	پستچی	Postacı
scientist	scientifique	دانشمند	Bilim insanı
surgeon	chirurgien	جراح	Cerrah
cook	cuisinier	آشپز	Şef
driver	conducteur	راننده	Sürücü
accountant	comptable	حسابدار	Muhasebeciler

servant	domestique	خادم-خدمتکار-نوکر	Hizmetçi-hizmetçi-hizmetçi
priest	curé	کشیش	Rahip
dentist	dentiste	دندان پزشک	Diş doktoru
shop assistant	vendeur/se	مغازه دار	Dükkâncı
electrician	électricien	متخصص برق	Elektrikçi
employee	employé	کارمند - کارگر	Çalışan - işçi
bank clerk	employé de banque	کارمند بانک	banka çalışanı
nurse	enfermière	پرستار	Hemşire
writer	écrivain	نویسنده	yazar
student	étudiant	دانش آموز – دانشجو	Öğrenci - Öğrenci
chemist	pharmacien	شیمیدان - داروساز	Kimyager - Eczacı
plumber	plombier	لوله کش	Tesisatçı
farmer	fermier	کشاورز	Çiftçi
engineer	ingénieur	مهندس	Mühendis
gardener	jardinier	باغبان	Bahçıvan
jeweller	bijoutier	جواهر فروش	kuyumcu
judge	juge	قاضی	Hakim
shoemaker	cordonnier	کفا ش- کفشدوز	کفا ش- کافرشدوز
bookseller	libraire	کتابفروش	Kitap satıcısı
sailor	marin	ملوان	Malwan
doctor	médecin	دکتر	doktor
mechanic	mécanicien	مکانیک	mekanik
miner	mineur	معدنچی	Madenci
model	mannequin	مدل- نمونه	Model-örnek
instructor	moniteur	آموزگار - آموزشیار	Öğretmen - Öğretmen
monk	moine	راهب	Keşiş
nun	religieuse	راهبه	Rahibe
nanny	nounou	پرستار بچه	çocuk bakıcısı
labourer	ouvrier	کارگر	el işçisi
office worker	employé de bureau	دفتر دار	Katip
baker	boulanger	نانوا	Fırıncı
shepherd	berger	چوپان - شبان	Çoban - Çoban
hairdresser	coiffeur/coiffeuse	آرایشگر - سلمانی	Kuaför - Salmani
journalist	journaliste	روزنامه نگار	gazeteci
fisherman	pêcheur	ماهیگیر	Balıkçı
pilot	pilote	خلبان	Pilot
painter	peintre	نقاش	Ressam
politician	politicien	سیاستمدار	politikacı
policeman	policier	مرد پلیس	polis
caretaker	concierge	سرایدار – سرپرست	Kapıcı - Süpervizör
teacher	professeur	معلم	Öğretmen

psychologist	psychologue	روانشناس	Psikolog
psychiatrist	psychiatre	روانپزشک	Psikiyatrist
receptionist	réceptionniste	پذیر گر	Kabul edilebilir
watchmaker	horloger	ساعت ساز	Saatçi
reporter	reporter	گزارشگر- خبرنگار	Muhabir-Muhabir
priest	curé	کشیش	Rahip
tailor	tailleur d´habit	خیاط	Terzi
secretary	secrétaire	منشی	Sekreter
soldier	soldat	سرباز	Asker
shorthand typist	sténodactylo	تند نویس	Kısa gösterim
taxi driver	chauffeur de taxi	راننده تاکسی	Taksi sürücüsü
technician	technicien	کار شناس فنی – اهل فن	Teknik uzman - teknisyen
bullfighter	toreador	گاو باز	Açık inek
translator	traducteur	مترجم	Çevirmen
salesman	vendeur	فروشنده - ویزیتور	Satıcı - Ziyaretçi
vet	vétérinaire	دامپزشک	Veteriner

Pervane Böceği

Yazan: Oktay Güler

Malumdur özel hayatımızın her zaman gizli kalmadığı. Meslek yaşamımın en verimli yıllarındayken arka sıralardan biri söz isteyip ‘’ Hocam hiç aşık oldunuz mu?’’ diye sormuştu.

Malumdur özel hayatımızın her zaman gizli kalmadığı. Meslek yaşamımın en verimli yıllarındayken arka sıralardan biri söz isteyip ‘’ Hocam hiç aşık oldunuz mu?’’ diye sormuştu.

O yaş grubunun bu özel kelimeden ne anladıklarını merak ederek soruya soruyla cevap verdim: “Siz aşktan ne anlıyorsunuz, aşk nedir? ‘’ Söz alarak herkes tecrübeleri (!) doğrultusunda dizi film repliklerini andıran cevaplar vermişti. Bir şeyler yapmam ve aşk’ı anlatmam gerektiğini bir an kendime emir telakki ettim. Ve onlara şöyle dedim:

Aşk, üç harften daha fazlasıdır. Özlemdir, vuslattır, arzulamak, senin olduğunu zannedip ardından koşmaktır. Ulaşamamak her defasında doğrulup yine ona yürümektir.

Kıyamamaktır, dokunmadan sevmek, iç çekmek, eriyip bitmektir. Üç harften daha fazlasıdır aşk, her an düşünmek, her an yanında olmayı istemek, onda var olup onda yitmektir. Dünyayı yedi güzel renge boyamaktır aşk.

Aşk , bir çoban çiçeğinde "onun'' kokusunu duymaktır, onunla susamak, onunla acıkmak, onun gezdiği caddelerde onun ayak izinden yürümektir. Üç harf ve tek heceden çok ötesidir aşk…

Aşk onda Allah'ı görüp şükretmektir. Aşk yanıp kavrulmaktır.

Herkes tık nefes söylediklerimi dinliyor devamında bir şeyler daha söylememi istercesine yüzüme bakıyordu.

Gözlerimi pencereye çevirip tüm sınıfa sordum:

-Siz Hiç Pervane Böceği Gördünüz mü?

Öğrencilerimin ne alakası var şimdi bunun aşkla? dediklerini bakışlarından anlayabilmiştim.

Devam ettim:

Pervane böceği bir tür kanatlı böcektir. Gözleri çok küçük olan bu böcek özellikle geceleri etrafını iyi göremez. Gündüzleri de karanlık yerlerde dolaşmasının sebebi budur. Geceleyin aydınlık cisimleri arar bulur. Bir mum bulunca cezbe kapılır ve etrafında dönmeye başlar..

Gecenin karanlığındaki tek aydınlık olan mum, bizim pervanemiz için adeta sevgilinin yüzü gibidir. Pervane küçük gözlerini mumdan alamaz. Döndükçe döner , her bir turda daha da aşık olur muma. Farkında olmadan yarıçapı azalan daireler çizerek mumun etrafında gider gelir. Pervane böceği aşık olduğu muma yaklaştığını zannedip onun olacağını sanarken mumun sıcaklığı önce pervaneyi kızartır sonra ise yakar. İşte bu olay aşkta yanış ve kayboluştur. Aşkına pervane olmak ya da peşinde pervane olmak deyimlerinin burdan geldiğini anlamışsınızdır sanırım.

Şimdi siz söyleyin bakalım: Kim aşkına pervane?

……

DÜNYANIN YEDİ HARİKASI

Dünyanın yedi harikası var diyorlar.

Diyorlar da

Bilgilik 415

Yanlış biliyorlar.

Say deseler

Ezbere sayarım hepsini.

Gözleri,

Elleri,

Saçları,

Kaşları,

Dişleri,

Alnı,

Burnu.

ŞİRK

Gözlerin…

Koca elmacık kemiklerine köprüdür

Ellerin…

Soğuk bedenime yorgan

Saçın

Yüreğimi bağladığın kementtir.

Nefesin

Baharın müjdecisi.

Sözlerinse

Fukaranın bir tas yemeği.

…

Ödüm kopar şimdi

Benim gördüğümü sende görecekler diye.

Sen dahi görsen benim gözümden seni

Ya şirk koşarsın yaradana

Ya da sebebi olursun kuluna…

UÇURUM

Saçları belindeydi

Geceden kara

Toplamasaydı saçlarını

Düşerdim uçurumlardan

Yüreği elindeydi.

Tuttum elini sıcacıktı.

Ya gözleri…

Gözlerini hiç sormayın isterseniz.

Bir baktı ki yüzüme,

Sanki

Beni oracıkta

Boğacaktı…

Erişim: https://www.sehrivangazetesi.com/vanblog/pervane-bocegi-h47660.html

Bir Adamın Aşkına Mektubu

Her zaman beni dinledin.

Bana her zaman cesaret verdin.

Her zaman bana sarıldın.

Benimle paylaştığın her zaman için.

Her zaman benimle çıktın.

İstediğin her zaman yanımda ol.

Bana her zaman güvendin.

Bana her zaman hayranlık duydun.

Her zaman için beni rahat ettirdin.

Beni düşündüğün tüm zamanlar için "seni seviyorum" dediğin her zaman için.

Bana mutluluk getirdiğin tüm zamanlar için.

Her zaman sana ihtiyacım vardı ve sen benimleydin.

Beni özlediğin her zaman için.

Beni her zaman teselli ettin.

Her zaman gözlerime baktın ve kalbimin sesini duydun.

Tüm bunlardan dolayı şunu asla unutma:

Sana gülümsemem "Seni çok seviyorum" demek kollarım sana her zaman açık.

Söylemen gerekeni dinlemeye her zaman hazırım.

Seni her zaman destekliyorum.

Sana açık bir kitap gibi olacağım.

Tek yapman gereken bana bir şey sormak ve bu hemen senin olacak.

Zamanımı seninle geçirmek istiyorum

Sana tamamen güveniyorum ve sen de benim güvenimsin.

Benim için dünyadaki herkesten daha önemlisin.

Söylesem de söylemesem de seni her zaman seviyorum.

Şu an seni düşünüyorum.

Bana her zaman neşe getiriyorsun, özellikle de yüzünde bir gülümseme varken.

Ben her zaman senin için buradayım ve seni özlüyorum.

Ne zaman kalp ağrısına ihtiyacın olursa bana güven.

Ben gözlerinde kaybolmuşum.

Tüm kalp atışlarımda sen varsın.

Tüm büyülü anlar için teşekkürler!

Beni güldürdüğün her zaman için teşekkür ederim.

Sevdam

(Alıntı)

Sevdiğiniz Zaman

Birini sevdiğinde, onu düşünmek bile seni mutlu ve sakinleştirir.

Birini sevdiğinde , onunla birlikteyken kendini güvende hissedersin.

Birini sevdiğinde, sesini duysan bile, kalbiniz göğsünüzde atar.

Birini sevdiğinde, yanında yürüdüğünde gurur duyarsın, birini sevdiğinde uzaklık mesafesine katlanmak zordur.

Birini sevdiğinde, onun mutluluğu senin için dünyanın en güzel sahnesi ve onun üzüntüsüdür.

Dünyadaki en büyük üzüntü, birini sevdiğin zaman, onsuz yaşamayı hayal etmek bile zordur.

Birini sevdiğinde, hayatının en tatlı anları, birini sevdiğinde onlarla geçirdiğin anlardır.

Onu mutlu etmek için her şeyi yapmaya hazır Birini sevdiğinde, ona ait olan her şeyi, birini sevdiğinde seversin, çıkmaza girdiğinde, onunla konuşarak sakinleşirsin.

Birini sevdiğinde, anları sayarsın, onları tekrar görmek istersin.

Birini sevdiğinde, onun mutluluğu için dileklerinden vazgeçmeye istekli olursun.

Birini sevdiğinde , ilgi alanlarından daha çok ilgi alanlarına değer verirsin .

Birini sevdiğinde, hazır olursun.

Sadece o senin yanında olsun istersin.

Birini sevdiğinde, bilinçaltında ona özel bir saygı duyarsın

Birini sevdiğinde, zorluklara katlanmak senin için kolaydır ve hayatının neşesi bol olur.

Sevdiğin kişi, senin için en güzelsin ve en iyisi olacak, aslında sevdiğin kişi olmasa da , her şey, umarım bakar ve hayallerine kolayca ulaşırsın , beğendiğin zaman, başarı ile ve popülerlik onunla mutlu ve gururlu hissedersin.

Birini sevdiğiniz zaman, kelime yalnızlığı size anlamsız gelir.

Birini sevdiğiniz zaman, sizin isteklerinizin, onun isteklerinin olur

Ne zaman birini seviyorsan, sen de hayatı seviyorsun demektir.

Alıntı

Aşk ve acı

Aşk ve acı her zaman ikizdir.

Birbirine yapışan sadece elleri, ayakları, dudakları ve dilleri değildir, bunlar aynı kafa, akciğerler ve kalbi paylaşmaları gerçeğiyle ayrılabilir.

İkisi birlikte. Birini alıp diğerini istemezsin, ikisi de diri ya da ölü.

Sevginiz varsa ve acı duymadıysanız, samimiyetinden şüphe edin, yanlıştır.

Sahte aşk, acısız aşk ya da uzuv aşkı, sahibini gördüğünüzde olduğu gibi, özel kısımlarının pantolonunun yamasından çıktığını hissedersiniz.

Aşk değil, bir an için bir kuşu seven bir horozun şehvetidir.

Güneşin ilk gülüşüyle sönen gecenin ortasında bir mum alevi gibidir (Keşke mumun kendisi acı alan, yanan bir aşık olduğu örneği için mumu kullanmasaydım Sevgilerle. Ey nazik mum, affet beni)

Ve sevgisizliğin acısı, uzuvların ve bedenin acısına ve örneğin dişlerin, karın, alt karın, sırt vb. Ağrılarına dönüşür. Kişinin yaşayamayacağı hiçbir acı yoktur.

Dr. Ali Şeriati

Günah Benim Kime Ne

Yapmamak lazım…

420 Bilgilik

Sevdanıza atfettiğiniz kelimeleri başka kimseye atfetmemek!

Kelimeler kimliğe bürünüyor, hayata geçiyorlar!

Olur ya, onları birine kullanmak gerektiğinde kimliğini bozmayın!

Bazı kelimeler tescillidir!

Bazı kelimeler mahremiyet demektir.

Özel ilişkiler gibidir.

(Bu günlerde özel hallerimizi kamuoyuna tamamen utanmamazlıkla ifşa etsek de…)

Yapmamak lazım!

Sevgilinize atfettiğiniz söylentileri yaymamak…

Gel gör ki aşk laf mı dinliyor, kalp susmuyor mu?

Şurası bir gerçek…söylesen de böyle aşk/sevda olmaz yalandır, fasığın teki diyorlar.

Hz. Mevlana, Şems'ine övgülerini derdini kaleme almasaydı, neyi bilecekti bu insanlık, Mecnun Leylasını anmasaydı, kimin haberi olacaktı aşkın hallerinden.

Sevdam bende seni anıyorum, aklımın ermediği şeylerle, mantığımın çatlaklarıyla, akan cılız sular gibi. Eğer ki, izleri kalırsa bir yerde, dileyen silsin, dileyen, dileyen kuru gönlüne su serpsin.

Geldik gidiyoruz.

Kim kime ne derse desin.

حجاب برتر

رختِ زیبای آسمانی را

خواهرم با غروربر سر کن

نه خجالت بکش نه غمگین باش

چادرت ارزش است باور کن

بوی ِ زهرا و مریم و هاجر

از پرِ چادرت سرازیر است

بشکند آن قلم که بنویسد:

"دِمُدِه گشت و دست و پا گیر" است

توی بال ِ فرشته ها انگار

حفظ وقتِ عبور می آیی

کوریِ چشمهای بی عفت

مثل یک کوه نور می آیی

حفظ و پوشیده در صدف انگار

422 Bilgilik

ارزش و شان خویش میدانی

با وقاری و مثل یک خورشید

پشت ِ یک ابر ِ تیره میمانی

خسته ای از تمام مردم شهر

از چه رو این قدر تو غم داری؟

نکند فکر این کنی شاید

چیزی از دیگران تو کم داری !!

قدمت روی شهپر جبریل

هر زمانی که راه می آیی

در شب ِ چادرت تو می تابی

مثل یک قرص ِ ماه می آیی

سمت ِ جریان ِ آبها رفتن

هنر ِ هر شناگری باشد

تو ولی باز استقامت کن

پیش ِ رو جای بهتری باشد

پر بکش سمت اوج میدانم

که خدا با تو است در همه جا

پر بزن چادرت تو را بال است

و بدان می برد تو را بالا

در زمانی که شان و ارزش جز

به دماغ و لباس و ماشین نیست

توی چادر بمان و ثابت کن

ارزش واقعی زن این نیست ...!!!

Çarşaftır En Güzel Örtü

Güzel cennet giysisi

Kızkardeşim gurur duy

Utanma ya da üzülme

Çarşafın buna inanmaya değer

Zehra, Meryem ve Hacer'in kokusu

Çarşafından akar

Yazan kalemi kırın:

Bu "hantal diyen zamanın" görüşünü

Meleklerin kanatlarında gibi görünüyor

Geçen zamanınızı koruyun

Ahlaksız gözlerin körlüğüne

Bir ışık dağı gibi geliyorsun

Korunmuş (inci) ve istiridye kaplısın

Değerini ve itibarını biliyorsun

Onurlu ve bir güneş gibi

Kara bir bulutun arkasında saklanıyorsun

Şehrin tüm insanlarından bıktınız

Neden bu kadar üzgünsün?

424 Bilgilik

Belki öyle düşünme

Başkalarından bir şey eksik değil

Shahpar Cibril'de arkadaşın

Her yürüdüğünde

Çarşafın siyahlığında parlıyorsun

Dolunay gibi geliyorsun

Su akışına doğru gidiyor

Herhangi bir yüzücünün sanatı olun

Sen, ama yine sebat et

İleride daha iyi bir yer var

Bildiğim en üstene kadar çek

Tanrı her yerde seninle

Çarşafını kanatlarla doldurun

Ve seni yukarı çıkarır

Şeref ve değer dışında

Burun, giysiler ve araba için değil

Çarşafında kal ve kanıtla

Bu bir kadının gerçek değeri değil ... !!!

İnancınızı güçlendirmenin 25 altın yolu ...

1) İş yaparken samimiyet

2) Kuran'a bağlanmak ve ilahi ayetler üzerinde düşünmek

3) Allah Teâla'yı sürekli ve tekrar tekrar anmak

4) Salih amelleri işlemek ve düşkün olmak

5) Cehennemin zorluklarını ve cennetin iyiliğini hatırlamak

6) Ölümün acılarını ve zorluklarını ve mezarın işkencesini hatırlamak

7) Fırtına, deprem ve volkan gibi olaylarda ilahi gücün varlığını hissetmek

8) Eylemlerini düşünüp hesaplama ve yapılması gerektiği gibi yapmak

9) Görevlerin tam olarak yerine getirilmesi ve tüm dini yasaklara uymak

10) Tavsiye edilenleri yapmaya çalışın ve hoşlanmayanları bırakın

11) Haramları ve Helalleri bilmek

12) Şüphelerden kaçınmak

13) Doğru ve iyinin ne olduğunu keşfetmek

14) Allah Teâla için başkalarıyla kardeşlik ve düşmanlık tesis etmek

15) İsraftan kaçınmak

16) Bilime ve bilgiye katkıda bulunmak ve cehaletten kaçınmak

17) Başkalarını Allah Teâla'ya davet etmek

18) Günahtan kaçınmak

19) Dünyevi işlerde açgözlülükten kaçımak

20) Eylem ve konuşmayı birleştirmek ve takva ehli olmak

21) Allah Teâla'nın verdiği ihsanlar için minnettarlık ve inanmayanların boş sözlerine aldırmamak

22) İyi ahlak, iyilik ve hayırseverlik

23) Doğruluk ve yalanlardan kaçınmak

24) Çeşitli konularda ve zorluklarda sabır etmek

25) Kibir, kıskançlık, ahlaksızlık ve öfkeden kaçınmak

Aşk

Aşk kelimesinin Farsça kökü

Geçmişte aşk kelimesinin Arap kökenli olduğu düşünülüyordu . Ama Arapça ve İbranice hem aittir Sami dil ailesi ve Sami kök kelime vardır hep hem alınan Arapça ve İbranice benzer anlamları olan. Ve "aşk" kelimesinin İbranice karşılığı olmaması ve İbranice'de aşk için kullanılan kelimenin Arapça habba ile ilgili olan ahav olması

şaşırtıcıdır. Ancak bilim adamlarının yeni görüşü, "aşk" kelimesinin, yine Avestan kelimesinden türetilen arzu, arzu, eğilim anlamına gelen Avestan iška'dan türetildiği yönündedir. "istemek, eğilmek, dilemek, aramak" ile ilgilidir. Ayrıca, geç Farhoushi'ye göre , Orta Farsçada išt biçimindeki bu kelime, arzu, eğilim, zenginlik ve yetenek, arzu ve mülk anlamına gelir. Yukarıda bahsedilen Avestan ve Sanskritçe sözcükler Hint-Avrupa (Aryan dili) kökenlerinden elmektedir . Avestan ve Sanskritçe dışında, diğer birçok dilde Hint-Avrupa kelimesinden günümüze kalan alıntılar vardır .

Fars dilini korumak için Arapça kelimeleri kullanmayı bilinçli ve gayretli bir şekilde reddeden Ferdewsi , aşk kelimesini kolay ve motive ederek kullanmakta ve kompozisyon özgürlüğü ona sevgiyi başka bir kelimeyle değiştirme yeteneği verse de aşk kelimesini kullanmaz.

Farsçada, bir başkasına sevgi duygusu duyan, rahatlayan ve karşı tarafın sevdiği birine; Farsça edebiyatta, özellikle lirik edebiyatta aşk kelimesi özel ve yüksek bir statüye ve öneme sahiptir ve birçok Farsça konuşan şairin aşk ve romantizm, sevgili tasviri ve aşkın zorlukları hakkında edebi değeri yüksek şiirleri vardır. bu kelimeye ayrıca mistisizm ve din kategorisinde yer alan insanın Allah sevgisinden de bahsedilmektedir .

Anlamın İncelenmesi Aşk kelimesinin tam olarak tanımlanması çok zor olmasına ve uzun ve detaylı bir tartışma gerektirmesine rağmen, "aşk olmayan" veya "romantik" olmayan şeyler incelenerek çeşitli yönleri açıklanabilir. Olumlu bir duygu (ve çok güçlü bir "aşk" biçimi) olarak aşk, genellikle nefretle (veya tamamen uyuşukluk) karşılaştırılır ve eğer cinsel istek düşükse ve saf bir romantik ilişki biçimini içeriyorsa, Şehvet kelimesi karşılaştırılabilir; Aşk, bir kişi ile diğer insanlar arasında birçok romantik fısıltı bulunan bir ilişkiyi tanımlıyorsa, arkadaşlığa karşıdır ; Her ne

kadar bazı "aşk" tanımları, belirli bağlamlarda iki insan arasında dostane bir ilişkinin varlığını vurgulasa da.

Genel anlamıyla "aşk", daha çok iki insan arasında dostane bir ilişkinin varlığını ifade eder. Aşk genellikle bir kişiye veya nesneye gösterilen bir tür ilgidir, bazen bu sevginin kendisiyle sınırlı bile olmadığı (narsisizm kavramı). Ancak aşk kavramı konusunda farklı görüşler vardır. Bazıları sevginin varlığını reddediyor. Bazıları onu yeni bir soyut kavram olarak görüyor ve kelimenin insan diline "girişinin" tarihi ve aslında Orta Çağ'da veya kısa bir süre sonra icadı, eski aşk ve şiir hazinesiyle tezat oluşturuyor. . Diğerleri, sevginin olduğunu ve bunun sadece soyut bir kavram olmadığını, tanımlanamayacağını ve aslında manevi ve metafiziksel bir nicelik olduğunu söylüyor . **Bazı psikologlar, eylem sevgisinin "kendi kendine sınırlama " veya " kendini sevme " sağladığına inanıyor Diğerlerine. Bazı insanlar bugünün hayatındaki tezahürleriyle aşkı tanımlamaya çalışıyor.**

Farklı ülkeler ve etnik kökenler arasındaki kültürel farklılıklar, aşk kelimesinin evrensel bir anlamını elde etmeyi neredeyse imkansız hale getirdi. Aşk kelimesini tarif ederken bir ruh ya da inanç sevgisi, bir kanun ya da kurum sevgisi, beden sevgisi, doğa sevgisi, yemek sevgisi, para sevgisi, öğrenme sevgisi, güç sevgisi, şehvet sevgisi olabilir. Veya çeşitli başka kavramlara ve farklı insanlara sevgi, farklı insanlar ve şeyler için farklı derecelerde sevgi ifade eder. Aşk, deneyimlemesi tarif etmekten çok daha kolay olan soyut bir kavramdır . Virgil'e göre aşk kavramının karmaşıklığı ve soyutluğu nedeniyle bu konudaki tartışma genellikle zihinsel klişelere indirgenir ve bu kelime hakkında pek çok atasözü vardır .Beatles'ın şarkısı " tek ihtiyacınız olan aşk " için "aşk her yeri fetheder" anlamına gelir .

Türleri

- Şaşırtıcı Aşk – Agape terimi, ilk Hıristiyanlar (ve özellikle Yunanca kelimenin kökü olan Yunanlılar) tarafından bir kişinin koşulsuz kabulü ve sevgisine atıfta bulunmak için kullanıldı. Bu tür bir aşk duyguya değil, karara dayanır.

- Onurlu aşk – Orta Çağ'ın sonlarında kadınlar ve sevgilileri için kullanılan bir tür kibar ve aşağılayıcı davranış.

- Yanlış aşk – maddi kazanç amacıyla bir tür sahte aşk (bu türe sevgi kavramı verilemez.)

- Cinsel aşk (eros) – bir kişi için cinsel istek

- Aile sevgisi – Aile üyelerine sevgi ve onlara karşı şefkat

- Özgür aşk – evlilikle sınırlı olmayan bir kişinin seçimine dayalı seks

- Sevda – Yeni Ahit'te koşullu duygusal aşk anlamında kullanılır, "Seni seviyorum çünkü ..." anlamına gelir.

- Platonik aşk – seksin olmadığı veya bastırıldığı veya kısıtlandığı yakın bir ilişki.

- Dışa dönük aşk –gerekli olgunluğun olmadığı ve "gerçek" olmadığı romantik bir ilişki. Kelimenin olumsuz bir çağrışımı var ve ergenlikteki sevginin genellikle daha az gerçek olduğunu vurguluyor.

- Din sevgisi – Tanrıya veya dine bağlılık ve sevgi

- Romantik aşk – samimiyet ve cinsel arzuyu birleştiren bir aşk

- Gerçek aşk – koşulsuz sevgi veya özel motivasyon. Bir kişiyi davranışları veya inançları için değil, sadece kendisi için sevmek. Aynı zamanda koşulsuz sevgiyi de ifade eder.

- Tek taraflı aşk – tek taraflı sevgi

- Şehvet – Şehvet ve kendini tatmin etme arzusuna dayanan duygu.

- Anında aşk – Bir kişinin biriyle ilk temasa geçtiği anda ortaya çıkan aşk. Bu aşk, hikâyelerde ve edebiyatta yaygın olarak bahsedilir ve "ilk görüşte aşk" olarak bilinir.

- Sevgi fedakarlık gerektirir – fedakarlık ve kişinin hayatını veya sevgiye dayalı değerli bir şeyi feda etmek.

Bilimsel bakış açıları

Tarih boyunca, iki felsefe ve din kategorisi aşk kavramı hakkında en çok sözünü vermiştir. Geçtiğimiz yüzyılda, psikoloji aşk üzerine kapsamlı bir şekilde yorum yaptı. Bugün, evrimsel psikoloji , evrimsel biyoloji , antropoloji , sinirbilim ve biyoloji bilimleri, sevginin doğasını ve işlevini tartıştı . Cinsiyet biyoloji modellerinde, aşk bir içgüdü olarak sunulur tür memeliler olarak açlık ve susuzluk . Psikoloji, sevgiyi sosyal ve kültürel bir fenomen olarak görür. Ünlü psikolog Robert Steinberg , aşk üçgeni modeli ve sevginin üç unsuru içerdiği düşünülür: samimiyet, bağlılık ve şehvet. Samimiyet aşamasında insanlar birbirlerine kişisel yaşamlarının sırlarını ve ayrıntılarını anlatırlar. Yakınlık genellikle arkadaşlık veya romantik aşkta kendini gösterir. Bağlılık, romantik ilişkinin sonsuza dek sürmesini beklemektir. Şehvet veya seks, en önemli parametre olan üçüncü aşk biçimidir. Yala bu modeli biraz değiştirdi ve şehveti iki kısma ayırdı: şehvetli şehvet ve romantik şehvet.

Kimyasal köken

Sinirbilim kanıtlarına göre, bir kişi sevgiyi ifade ettiğinde, beyinde bir dizi kimyasal element aktive olur. Bu kimyasallar arasında testosteron , östrojen , dopamin , norepinefrin , serotonin , oncytosin ve vazopressin bulunur . Beyindeki testosteron ve östrojen seviyeleri seks veya libido sırasında artar. Dopamin, norepinefrin ve serotonin genellikle emilim aşamasında daha belirgindir. Oksitosin ve vazopressin, uzun vadeli ilişkilerle güçlü bir şekilde ilişkili görünmektedir. In Aralık 2005 , İtalyan bilim adamları en Pavia ÜniversitesiBir kişi ilk kez aşık olduğunda sinir büyümesine neden olan NGF olarak bilinen molekül miktarının arttığını, ancak taraflar arasında bir yıllık iletişimin ardından bu molekülün miktarının eski haline döndüğünü buldular. . "Aşık insanlarda NGF seviyeleri çok daha yüksekti (P <0.001) [ortalama (227 (14) Pg / ml]) ve bu miktar uzun süreli ilişki yaşayanlarda ve romantik ilişkisi olmayanlarda daha yüksekti. Sırasıyla [149 (12) pg / ml] ve [123 (10) pg / ml] idi. Romantik ilişkinin yoğunluğu ile NGF arasında da anlamlı bir korelasyon vardı (r = 0.34, p = 0.007). Diğer NT'lerin konsantrasyonlarında hiçbir farklılık gözlenmedi. "Kişinin 12 ila 24 ay sonra hala romantik bir ilişki içinde olduğu ancak zihinsel durumunun tanıdıklarından farklı olduğuna inandıkları 39 vakada, NGF seviyesi azaldı ve kontrolün NGF seviyesine neredeyse eşitti. grubu. "

Kültürel perspektifler

Sevginin tanımı ve doğası açısından farklı kültürler arasında benzerlikler olsa da ve çoğu kültür, sevgiyi tüm insanlarda var olan bir tür bağlılık, şefkat, şefkat ve şehvet olarak görse de, bu kültürler arasında da farklılıklar vardır. Örneğin, evliliğin genellikle geleneksel olarak tanımlanmış bir rutine göre gerçekleştiği Hindistan'da, sevginin evlilik için birincil gereklilik olmadığına ve sevginin evlilikten sonra ortaya çıktığına inanılmaktadır; Batı kültüründe ise aşk evlilik için gereklidir.

Dini Görüşler

İlk dinlerdeki aşk, doğanın güçlerine (çok tanrılı paganlar) çekici ve adanmışlığın bir kombinasyonuydu. Daha sonra yeni dinlerde bu çekim Tanrı, hukuk, kilise ve devlet (tektanrıcılık) gibi tek ve soyut nesnelere kaydı. Bu konudaki üçüncü görüş, varoluşun birliği görüşü olarak bilinir ve ibadet edilenle ibadet edilen arasında her zaman bir fark olduğunu iddia eder. Aşk, zamanla kendimizi izole bir varlık olarak yanlış yorumladığımız gerçektir.

İslâm

Kuran , Rum Suresi 21'de şöyle der :

Ve Allah'ın işaretlerinden biri de, sizin için kendi türünüzden eşler yaratması, onlarda huzur bulmanız ve aranıza dostluk ve merhamet koymasıdır.

Şii kaynaklara göre, erkek ve kadın (evliliksiz) arasındaki sevginin ifadesi günahtır, çünkü aradaki günah korkusu , açık aşk olmadan evliliğe kıyafet olsa da sorun değildir. Günah ve cinsel suistimal korkusu olmadığı sürece, (ifade etmeden) yalnızca sevgi ve şefkat sahibi olmanın yanlış bir tarafı yoktur.

Peygamber Efendimiz salla'llâhü aleyhi ve sellemin hadislerinden biridir: **"Bir erkek karısına" Seni seviyorum "derse, bu söz kadının kalbini ve aklını asla terk etmeyecek ve her zaman onun hafızasında kalacaktır."**

Hıristiyanlık

İncil duygusal bağlantının daha geniş anlama sahip eylem ve davranışların bütünü olarak aşka karşılık gelir. Aşk, insanın hareket etmesine dayanan bir dizi insan davranışıdır. Kutsal Kitap insanlara, sevdiklerine ve hatta arkadaşlarına ek olarak düşmanlarını da sevmelerini emreder. Kutsal Kitap 2: 4-8'de bu aktif sevgiden bahseder:

Aşk sabırlıdır, sevgi naziktir. Asla kıskanmaz, gurur duymaz, kibirli değildir. Kaba ya da bencil değil, kolay kolay sinirlenmiyor, başkalarının hatalarını hatırlamıyor. Aşk şeytanla arkadaşlık etmekten hoşlanmaz, gerçeği sever. O her zaman güvende, her zaman başkalarına güveniyor, her zaman umutlu ve her zaman güçlü. Aşk asla başarısız olmaz.

Ey Beşer

Derler ki:

At asildir.

Köpek sadıktır.

Tilki bir hileci.

Aslan cesurdur.

Domuz şehvet peşinde.

Tavşan korkuyor.

Eşek anlaşılmaz.

Kurt kan yer.

Sen ne tür bir hayvansın ey beşer,

Bunların hepsine tek bir yerde sahip olabiliyorsun

Alıntılar

Bazen anlamsız görünseler bile tam tersine çok açıklayıcı olan ve bir hakikat özü taşıyan düşünceleri veya yansımaları okumayı seviyorum. İşte sevdiğim bazı alıntılar ... Onları kendi tarzınıza göre yorumlamak size kalmış!

“Her zaman keşfedilecek yeni alıntılar!”

İki şey sonsuzdur: evren ve insan aptallığı, evren için mutlak bir kesinlik kazanmadım. "... Einstein

Bunu söyleme bu sorun zor Zor olmasaydı sorun olmazdı Maréchal Foch

Space dışarıda, zaman içeride tutsak ... Gilles Vigneault

Başkalarını tahmin etmeyi severiz, ancak tahmin edilmekten hoşlanmayız ... La Rochefoucauld

Yalnızlıkta bile, suçlanacak bir şey söylemeyin veya yapmayın. Başkalarının önünde olduğundan çok kendi vicdanınızın önünde kendinize saygı duymayı öğrenin ... Demokritos Kimseyi

onun yerine koymadan önce yargılamayın. "Bu eski atasözü herhangi bir yargıyı imkansız kılıyor, çünkü birini sadece yapamadığımız için yargılıyoruz kendimizi onun yerine koyarız ... Emil Michel Cioran

Hatıralar rüzgardır, bulutları icat ederler ... Jules Supervielle

Eğer düşmanlarımız kötü ise ve biz düşmanlarımızın düşmanıysak, o zaman biz kötüüz. ..Bob Marley

Özgürlük konuşma beraberinde dinleme özgürlüğü de getirir ...

Hayal hayatınızı

yutsun ki hayat hayalinizi yutmasın ... Philippe Chatel Silence hiç kimseye ihanet etmedi .... Rivarol

"Uzun süre" var olabilir ... "Her zaman" ın bir manzara olduğunu bilmek zihnin, "şimdi ... JJ Goldman

Aşağı inmek için arkanı dönmen gerektiğinde bir tepeye çıkmak aptalca." ... Pierre Dac

Kalp nedeni bilmeyen nedenleri. ... Blaise Pascal

Fate direnen kişiyi kabul edip onu çekeni yönetir. ... Cléanthe

Hata herkese güvenmekte olduğu kadar herkese karşı koymada da büyük. Seneca

Living kapalı gözlerle kolaydır, gördüğünüz her şeyi görmezden gelin "... John Lennon

Dökmediğimiz tüm gözyaşlarına ne oluyor? ... Jules Renard

Hayat bir saçmalık, gülmeyi öğren ... Marie-Claire Blais Deli

adam, aşık ve şair hayal gücü dolu ... William Shakespeare

434 Bilgilik

The Zihin başka bir yerdeyken gözler kördür ... Publius Syrus

Hatıralar rüzgardır, bulutları icat ederler ... Jules Supervielle

Gerçeğe tüm ruhunuzla gitmelisiniz ... Plato

Yaşam, bakışın başladığı yerde başlar . Amélie Nothomb

Dostluk, ruhların benzerliğidir ...

Arkadaşlık karşılığında hiçbir şey gerekmez , yalnızca bakım gerektirir ...

Bilge, bir aptalın bilge bir adamın cevabından öğrenebileceği bir aptal sorusundan daha fazlasını öğrenebilir "... Bruce Lee

Gerçekten güzel bir tarz yok, güzel bir çizim yok, güzel bir renk yok: Tek bir güzellik var, açığa çıkan gerçeğin ...

İşte bu şekilde aşık oluyoruz, sevdiğimizi ararken onun sahip olduğu noktayı asla açığa çıkmadı ... Erri De Luca

Bir şeyi sevmenin yolu kendinize onu kaybedebileceğinizi söylemektir ... Gilbert Keith Chesterton

Ben onun soyağacını yapan bir kum tanesiyim: Atam bir yıldızdı! .... Gilles Vigneault

Işığı iki şekilde yayabiliriz: mum veya onu yansıtan ayna olmak ... Edith Wharton

İnsan iyi şeylere karşı silahlıdır ama yalnızlığa değil ...?

Koşucuya bir şans vermek istiyorum ama bunun için koşmasını istiyorum! ... Gilles Vigneault.

Memnuniyetle, insanların katlandığı dehşeti görmemek için Tanrı'yı her şeyden sorumlu kılıyoruz ... Gilles Vigneault

Size her şeyi göstermek isteyen sizden bir şey saklıyor ... Gilles Vigneault

Kendini kabul gören kişi, kendisi olarak kabul edildi. Onu canlı gören, kendini kabul edecek kadar iyi tanıyan, büyüklüğünden ve sefaletinden sorumlu ... Gilles Vigneault

Hayat sadece bir efsane ise yaşamaya değer ... Olivier Frébourg

Sonsuza kadar ölü mü? Kim söyleyebilir ki ... Marcel Proust

Büyük ölüm, hayat dolu ... Félix Leclerc

Bu umuttan doğan mağaranın dibi ... Michael Sebban

Asla veda etme, bu kötü şans getirir .. Anne Hébert

Gözlerini kapat, dünya istediğin gibi olur ... Alain Berliner

Mutluluğun iki büyük sırrı: zevk ve unutkanlık ... Alfred de Musset

Artık kimseyi şaşırtmadığın zaman hayat sona erdi ... Coluche

Müzik bizim ruhumuza ruh veriyor kalpler ve kanatlar düşünmek ... Platon

Arayan, bulamaz.

Aramayan , bulacak ve eli dolu olacak ... Kerstin Ekman Bir hazineye dokunulacak Jacques Audiberti

Başarısızlık dediğimiz şey düşüş değil, yerde kalmaktır ... Mary Pickford

Gözlerini kapat ve göreceksin ... Joseph Joubert

Hayata bir şaka olarak bakmalısın ... Louis Scutenaire

Hayat belki bir yalan, biz ciddiye aldı çünkü gitti yanlış olan bir saçmalık ... Robert Elie

biz riski biz değerinde Jeanette Winterson ne ortaya ne

Bizim güvensizlik haklı başkalarının aldatma ... La Rochefoucauld

Bu büyük bir sefalet değil iyi konuşmak için yeterli zekaya, sessiz kalmaya yetecek kadar yargılamaya sahip olmak ... La Bruyère

Tüm kötülükler arasında en acı verici olanlar 'kendimize verdiklerimizdir ... Sofokles

Kalp, gözün görmediğini algılar. .. Gazali

Onu severek kimseyi gücendirmeyiz ... Florian

Buluşmamız Yakın

لحظه ي ديدار نزديك است

باز من، ديوانه ام مستم

436 Bilgilik

باز مي لرزد دلم، دستم

باز گويي در جهان ديگري هستم

هاي! نخراشي به عقلت گونه ام را تيغ

آي! نپريشي صفاي زلفكم را دست

آبرويم را نريزي دل

اي نخورده مست

لحظه ي ديدار نزديك است

مهدی اخوان

Le moment de visite est prés

Encore une fois je suis fou et ivre

Encore une fois ma main secoue et aussi mon cœur

Encore une fois il semble que je suis dans un autre monde

Rasoir ! Ne érafle pas mon visage néglignemment

Vent ! Ne désords pas mes cheveux

Mon cœur ! Ne m'embrasse pas

Toi qui est ivre sans boire

Le moment de visite est prés

***

Buluşma anı yakın ya

Yine, çılgınca sarhoşum

Kalbim yine titriyor, elimde

Ve yine başka bir dünyadayım gibi görünüyor

Hay! Yanaklarıma çizik atma

Ah ruzgarım! Saçlarıma dokunup dağıtma

İtibarımı mahvetme

İçmeden sarhoş olan

Buluşma anı yakın

Mehdi İhvan

Değiş ama Haddini Aşma

Teninizi değil, saç renginizi değiştirebilirsiniz;

Gülümsemenizi ve sırıtmanızı değiştirebilirsiniz: gözlerinizi değil;

Sevdiğinizi değiştirebilirsiniz, akrabanız değil;

Böyleyken…günahkar hayatını değiştirebilirsin:

Ruh bilge ol!

Arkadaşlarınızı ve düşmanlarınızı değiştirebilirsiniz, ebeveynleriniz değil;

Beyninizi değil, öğretmeninizi / rehberinizi değiştirebilirsiniz;

Sınav işaretlerinizi değiştirebilirsiniz, yeteneklerinizi değil;

Böyleyken…alışkanlıklarınızı bırakıp ve aklı başında olabilirsin.

Çevreyi değiştirebilirsiniz, güneşi değil;

Eski manzaralı evini değiştirebilirsin, toprağı değil;

Konuşmanı değiştirebilirsin ve huyundan kaçamazsın;

Kalbinizi ve zihninizi değiştirebildiğine göre: gayret etmelisin.

Sonuçta isteklerinizi değiştirebilirsiniz ama cesur olun;

Yaşam tarzınızı değiştirin ama uslu dur haddini aşma!

Hz.İbrahim aleyhisselâmın Türbesi

Tarihçilerin ve yaşlıların çoğu, bu asilzadenin mezarının işgal altındaki Filistin'de El Halil şehrinde bulunduğuna inanır (Al-Baldan, s. 152; Peygamberlerin Hikayesi, Kazem Moghadam, s. 69). O sırada El-Halil'e Hebron deniyordu. İbrahim'in Hebron'da bir çiftliği vardı ve Sarah kocasını bu çiftliğe gömdü ve İbrahim kendisi de Sarah'nın mezarının yanına gömüldü. Al-Khalil şehri, Kudüs'ün 37 km güneybatısında yer almaktadır (Maraqad al-Ma'arif, Harz al-Din Muhammad, cilt 2, s. 6-374; Peygamberlerin Tarihi, Rasooli Mahallati, s.165, Tarih Of the Prophets, Emadzadeh, cilt Dipnot bu sayfadadır).

Elbette rahmetli Allameh Meclisi gibi bazıları Hz İbrahim'in türbesinin Levant'ta olduğuna inanmaktadır (Baharalanvar, cilt 12, s. 79, s. 8). o zamandan beri Levant Filistin'i de içeriyordu, bu yüzden bazı insanlar Şam'ın ortak adını kullandılar.

Hz.Musa aleyhisselâmın Mezarı

Bazı tarih ve rivayetlere göre Hz.Musa aleyhisselâmın türbesi bilinmiyor nerede öldüğünü ve nerede gömüldüğünü kimse bilmiyor... Bu da Yahudi halkının cehaletini gösteriyor. Yani Musevi halkının Hz. Musa aleyhisselâm değer vermediklerini. Aksi takdirde mezarı bilinirdi

İsrailoğullarının yaptığı birçok rivayette belirtilmiştir. Musa'nın mezarını bilmemekte (Baharalanvar, cilt S. 368, H 14) ve bu rivayetlerde Hz.Musa aleyhisselâmın melekler tarafından gömüldüğü belirtilmektedir (Ibid., S. 368, H 14 Qasas al-Enbiya, Ravandi, s. 174, H 204).

Bu durum Hz.Musa aleyhisselâmı hayatının sonunda yalnız kaldığını ve kimsenin yanında olmadığını ve yalnız öldüğünü gösterir. Ancak bazı rivayetlerimize göre Hz.Musa, Tiyeh'de (Baharalanvar, cilt 3) öldü diye rivayet edilir. Sayfa 363 ve devamı, Sayfa 1, 8 ve 18).

Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve selleme, "Musa Peygamber'in mezarı nerede?" diye sordular. Şöyle buyurdu:

Ana yolun ve kırmızı höyüğün yanında (Bahar, cilt 13, s. 663). O zamanlar Tiyeh Çölü'nde ana yol ve kırmızı höyük açıktı ve insanlar bunu biliyordu. Kısası Enbiya kitabının 133. dipnotunda Hz.Musa'nın cenazesinin Kudüs'e altı mil uzaklıkta olduğu belirtilmiş ve bunu seçilmiş tarihler kitabından ve takvim kitabından alıntılamıştır. Hz.Musa aleyhisselâmın türbesinin çölde "Tiyeh" olduğunu anlatır. Peygamberlerin tarihi kitabı, Emadzadeh, cilt 2, s. 567 ve peygamberlerin tarihi, Rasooli Mahallati, s. 480 de Musa'nın ölümünden bahseder. Dolayısıyla Musa Peygamber'in türbesinin tam olarak nerede olduğunu söylemek mümkün değildir.

Hikmet

İmam Ali kerrem'allahü veche radiyallâhü anh , Malik Eşter'e buyurdu ki:

Ey Malik!

Geceleri günah işleyen birini görürsen, yarın gözlerine bakma

Belki Seherde tövbe etti ve sen bilmiyorsun

امام علی(علیه السلام) به مالک اشتر::

ای مالک!

اگر شب هنگام کسی را در حال گناه دیدی،

فردا به آن چشم نگاهش مکن

شاید سحر توبه کرده باشد و تو ندانی

Allah Teâlâ Seninle Olduğunda

چون خدای با توست بیم از که داری و اگر خدا با تو نیست امید به که داری؟

"تذکره الاولیا"

Allah Teâlâ seninle olduğu için, kimden korkuyorsun ve Allah Teâlâ seninle değilse, kimi umuyorsun?

"Tezkire tül Evliya "

Tanrım ... Sadece Sen ...

"Ne zaman birinin aşkını kalbime almaya gitmiş olsam, onu mahvettin,

Tanrım, kime ve her ne aşık olursam, kalbimi kırdın, kalbimden aldığım kişinin sevgisini aldın, onu benden aldın

Kaygılı ve ağrıyan kalbimi, umudun gölgesinde ve arzu uğruna, kalbime güvenlik sağlamak için sakinleştirmek istediğim her yerde, bir anda herkesi üzdün ve beni olayların korkunç fırtınalarına bıraktın

öyle ki Kalbimde hiçbir arzum olmazdı, iyiliğim de yoktur ve kalbimde asla huzur ve güven hissetmiyorum ...

Bunu senden başka kimse tarafından sevilmeyeyim ve başka bir şey istemeyeyim diye yaptın

Senden başka ve ben senden başka hiç kimseyi ummazdım ve "Sana güvenmenin gölgesinde dışında huzur ve güvenlik hissetmiyorum ...

Tüm bu nimetler için Tanrı'ya şükrediyorum."

"Şehid Çamran"

خدایا....فقط تو....

" هر گاه دلم رفت تا محبت کسی را به دل بگیرد، تو او را خراب کردی، خدایا، به هر که و به هرچه دل بستم، تو دلم را شکستی، عشق هر کسی را که به دل گرفتم، تو قرار از من گرفتی، هر کجا خواستم دل مضطرب و دردمندم را آرامش دهم، در سایه امیدی، و به خاطر آرزویی، برای دلم امنیتی به وجود آورم، تو یکباره همه را برهم زدی، و در طوفان های وحشتزای حوادث رهایم کردی، تا هیچ آرزویی در دل نپرورم و هیچ خیری نداشته باشم و هیچ وقت آرامش و امنیتی در دل خود احساس نکنم... تو این چنین کردی تا به غیر از تو محبوبی نگیرم و به جز تو آرزویی نداشته باشم، و جز تو به چیزی یا به کسی امید نبندم، و جز در سایه توکل به تو، آرامش و امنیت احساس نکنم... خدایا ترا بر همه این نعمتها شکر می کنم."

"شهید چمران"

Üç Cümle

Mutluluğumuz üç cümlede

Dünden gelen deneyim, bugün kullanın, yarın için umut edin

Ama üç cümleyle hayatımızı mahvediyoruz

Dünün pişmanlığı, bugünün kaybı, yarının korkusu

"Dr. Ali Şeriati"

خوشبختي ما در سه جمله است

تجربه از ديروز، استفاده از امروز، اميد به فردا

ولي ما با سه جمله ديگر زندگي مان را تباه مي كنيم

حسرت ديروز، اتلاف امروز، ترس از فردا

"دكتر علی شريعتی"

10 trucs de beauté !

1. Pour avoir des lèvres attirantes, prononcez des paroles de bonté
2. Pour avoir de beaux yeux, regardez ce que les gens ont de beau en eux.
3. Pour rester mince, partagez vos repas avec ceux qui ont faim.
4. Pour avoir de beaux cheveux, faites qu'un enfant y passe sa main chaque jour.
5. Pour avoir un beau maintien, marchez en sachant que vous n'êtes jamais seule.
6. Les gens, bien plus que les choses, ont besoin d'être réparés, renouvelés, revigorés, récupérés et rachetés. Ne rejetez jamais quelqu'un.
7. Pensez-y : si un jour vous avez besoin d'une main secourable, vous en trouverez une à chaque bout de vos bras. En vieillissant vous vous rendrez compte que vous

avez 2 mains, l'une pour vous aider vous-même, l'autre pour aider ceux qui en ont besoin.

8. La beauté d'une femme n'est pas dans les vêtements qu'elle porte, son visage ou sa façon d'arranger ses cheveux. La beauté d'une femme se voit dans ses yeux, car c'est la porte ouverte sur son coeur, l'endroit où est son amour.
9. La beauté d'une femme n'est pas dans son maquillage, mais dans la vraie beauté de son âme. C'est la tendresse qu'elle donne, l'amour, la passion qu'elle exprime.
10. La beauté d'une femme se développe avec les années.

Sam Levenson (1911 - 1980)

۱-برای داشتن لب های جذاب کلام محبت آمیز به زبان آورید
۲-برای داشتن چشمان زیبا به زیبایی های مردم و خوبیهای آنها توجه کنید
۳-برای خوش اندام ماندن غذایتان را با گرسنگان تقسیم کنید
۴-برای داشتن موهای زیبا بگذارید کودکی هر روز آن را نوازش کند
۵-برای داشتن فرم مناسب در حالی راه بروید که میدانید هرگز تنها نیستید
۶-انسانها بیشتر از اشیا احتیاج به تعمیر نو شدن احیا شدن مرمت شدن ورهاشدن دارند هیچ وقت هیچ کدام را دور نریزید
۷-به خاطر داشته باشید هرگاه به دست یاری نیاز داشتید همیشه یکی در انتهای دست خودتان پیدا میکنید همین طور که سنتان بالا میرود شما متوجه میشوید که ۲ دست دارید یکی برای کمک به خودتان و یکی برای یاری دیگران
۸-زیبایی یک زن به لباسهایی که میپوشدبه صورتش و به مدل مویش بستگی ندارد زیبایی یک زن در چشمانش پدیدار میشود چرا که آنها دروازه های باز قلبش هستند جایی که عشقش جای دارد
۹-زیبایی یک زن در آرایشش نیست بلکه در زیبایی واقعی روحش است مهم این است که او مشتاقانه عشقش را نثار میکند
۱۰-زیبایی واقعی یک زن با گذشت زمان افزایش می یابد

10 güzellik ipucu!

1. Çekici dudaklara sahip olmak için nazik sözler söyleyin

2- Güzel gözlere sahip olmak, insanların güzelliklerine ve iyiliklerine dikkat etmek

3- Sağlıklı kalmak için yemeğinizi açlarla paylaşın

4- Güzel saçlara sahip olmak için her gün bir çocuğun okşamasına izin verin

5- Düzgün bir forma sahip olmak için asla yalnız olmadığınızı bilerek yürüyün

6. İnsanların onarılması, diriltilmesi, onarılması, onarılması ve asla atılmaması gereken nesnelerden daha fazlasına ihtiyacı vardır.

7. Ne zaman yardıma ihtiyacınız olursa, elinizin ucunda her zaman bir yardım eli bulacağınızı unutmayın.

Yaşlandıkça, biri kendine, diğeri başkalarına yardım etmek için iki elin olduğunu fark edersin.

8. Bir kadının güzelliği, yüzüne giydiği kıyafetlere ya da saç stiline bağlı değildir, bir kadının güzelliği gözlerinde görünür çünkü aşkının olduğu kalbinin açık kapılarıdır.

9- . Bir kadının güzelliği makyajında değil, ruhunun gerçek güzelliğindedir. Verdiği şefkat, sevgi, ifade ettiği tutku.

10. Bir kadının gerçek güzelliği zamanla artar

**

Yoksulluk

Dr. Ali Şeriati

Söylemek istiyorum ......

Yoksulluk her yerde ....

Yoksulluk açlık değildir, çıplaklık değildir ......

Yoksulluk bir şeye "sahip olmamaktır", ama para değil ..... altın ve yiyecek değil ....

Yoksulluk, bir kitapçının satılmayan kitaplarının üstüne oturan tozdur ......

Yoksulluk, geri dönen gazeteleri ezen geri dönüşüm makinesinin kazanan bıçağıdır ......

Yoksulluk, üzerine bir anıtın yazıldığı üç bin yıllık bir kitabe ...

Yoksulluk, bir arabanın penceresinden sokağa atılan bir muz kabuğudur .....

Yoksulluk her yerde ....

Yoksulluk geceyi "yemeksiz" geçirmek demek değildir.

Yoksulluk günü "düşünmeden" geçirmektir.

Görünenden Başkadır İnsan

Serserinin teki…

Ev hali kıyafetlerinle yemeğe çık.

Ayağında saçma sapan palyaço kılıklı pabuçlar.

Kadınları hor gör.

Onlara el kaldır.

Kendini savunamayan zavallı köpekleri döv.

Bıktım senden be.

Bıktım.

Senin adına ben utanıyorum.

Bu, asla vazgeçmezdi, biliyorsun değil mi?

Bunun gibiler var ya, onlara elini versen kolunu kaparlar.

Sürekli onlara borçlusundur ve asla ama asla değişmezler.

Asla fikirlerini değiştiremezsin.

Sen

Sen onu vurdun.

Evet, vurdum.

Başka yolu yoktu.

Köpeğimizin canını yakacaktı.

…

Kimseye anlatmayacağım Bob.

– Anlatmayacağını biliyorum.

– Söz veriyorum.

Anlatmayacağım.

Nadia, anlatamazsın zaten.

Bu insanlarla baş edemezsin.

Seni Senin insanların Bob.

Hayır, onlar benim değil Ben onlar gibi değilim.

Bu adam gibi de değilim.

**

Öyle günahlar vardır ki, ne kadar deneseniz de geri dönüşü yoktur.

Mümkün değildir.

Şeytan adeta bedeninizin pes etmesini bekliyordur.

Çünkü biliyordur ruhunuz çoktan ona aittir.

Bazen de düşünüyorum, belki şeytan yoktur.

Ölünce Tanrı sizi karşılar ve şöyle der: "Yok."

"Sen içeri giremezsin."

"Git buradan."

"Uzaklara git ve yalnız kal."

"Sonsuza dek yalnız kal.

Kirli Para (2014) The Drop

Kader Her Şeyin önüne geçiyor

Küçücük bir şey hayatınızı değiştirebilir.

Göz açıp kapayana dek, beklenmedik bir anda, tesadüfen bir şey olur ve sizi hiç beklemediğiniz bir yola hiç hayal etmediğiniz bir geleceğe sürükler.

Sizi nereye götürür?

İşte hayat yolculuğumuz budur.

Işık arayışımız.

Ama bazen ışığı bulmak için, en derin karanlıklardan geçmeniz gerekir.

**

Yerden aldığını gördüm.

Anlaşılan hayatını kurtardı.

Bu Seni Korusun gizli Koruyucu meleğin.

**

Lafımı dinle, dostum, bir gün o kızı bulmalısın.

Ona teşekkür etmelisin.

Kesinlikle.

Onun sayesinde hala nefes alıyorsun.

Benim yerime de öp onu.

Ben senin gibi bir delinin peşinden geldiğim için hala yaşıyorum.

Birkaç kez şansımız yaver gitti.

**

Onunla ilgili hiçbir şey bilmiyorsun.

Sen de öyle.

**

Doktor Seuss demiş ki: "Bazen sorular karmaşık ama cevaplar basittir."

Söyleme bu nedenle…

**

İkiniz aynı hamurdansınız.

İnsan uzun yaşayıp da sevdiklerini kaybedince, sahip olduğu anıların kıymetini bilmeyi öğreniyor.

Hiç yaşayamadıklarına hayıflanmayı bırakıyor.

**

Bak, sana ne zamandır söylemek istediğim bir şey var.

**

446 Bilgilik

Ama yürümeyecek.

Hiçbir insan bu kadar iyi olamaz.

Asla olmazlar.

Eninde sonunda bitecek.

**

Çocuklarımız için hayattaki her şeyi feda etmek Özveri değil.

Resmen saçmalık.

**

Oraya yalnız çıkamam.

Yanı başımdaki adam olmalısın.

Nasıl yani?

Piyadeler öyle çalışır.

Birbirimizin arkasını kollarız.

Kendini düşünmezsin.

Yanı başındaki adamı düşünürsün.

**

Bir savaşta öyle bir şey bulmak cehennemde bir melek bulmak gibiydi.

Ben de onu yanıma aldım.

Sonra birçok durumdan sağ kurtuldum.

Kurtulmayı hak etmediğim durumlardan.

Kendime bir söz verdim.

Eğer sağ kalırsam o kızı bulup diğerleri benim kadar şanslı değilken hayatımı kurtardığı için ona teşekkür edecektim.

**

Hepsi planın bir parçasıydı.

Hiçbir şeyi kontrol edemiyoruz.

Her şey kaderin bir oyunu.

Ne istersen de, ama bence olanların bir sebebi vardı.

Yani diyorsun ki o yaşasın diye mi öldü mü?

**

Herkesin kendi kaderi vardır.

Herkes onun peşinden gitmeyi seçmez.

Ben seçtiğim için şanslıyım.

Şanslı Biri (2012) The Lucky One

Fanaa

Ellerin benim olduğunda

cennetin kapıları benim olur.

Bana yakın olduğunda,

dünya kimin umurunda,

Aşkınla perişanım,

zaferler kazansamda.

Aldığım nefes alan yer bulabilirmi,

Aşkından mahvolmuş hayatım,

hiç ayrılabilirmi.

Nefesin kadar güzel kokar,

Dudaklarından çıkan şarkılar,

Uykusuz gecelerdeki hatıralar,

Kollarımla seni sarar.

Gözlerin gibi rüyalar,

Bana öyle bir sarıl ki,

bitmesin bu masal.

Bana yakın olduğunda,

dünya kimin umurunda,

448 Bilgilik

Aşkınla perişanım, zaferler kazansamda.

Bırak bugün ağlayayım,

gözyaşlarım sel olup aksın.

Kollarına al beni, sırılsıklam olalım.

Acılar denizine düşmüş kalbim,

bırak paramparça olsun.

Öyle acılıyım ki, duvağın ıslanacak.

Kalp atışın ne kadar gizemli,

Bulutlardan süzülen yağmur damlası gibi,

Ayın geceye dönüşü gibi,

Gözlerindeki sürme gibi,

Okyanusdan gelen dalgalar gibi.

Bana öyle yakın ol ki,

bitmesin bu masal.

Bana yakın olduğunda

dünya kimin umurunda,

Aşkınla perişanım zaferler kazansamda ..

Nefesim eksikti, kalp atışım eksikti,

herşeyimle ben eksiktim.

Ama şimdi, ay öyle güzel ki,

gökyüzü öyle güzel ki

ve şimdi herşeyimle senindim.

Ellerin benim olduğunda ....

Korkma sende benimsin .....

Benimsin ....

Adını Anmaya Kanamam

Dilim titrer, adını anmaya dilimde yürek bulamam.

Ben mi yüreksizim, yoksa dilim midir, soramam.

Dilimle, gönlümle seni anmaya; andıkça yanmaya, doyamam!

Sana bakmak için göz yaşlarıyla yıkanan gözlerim titrer; değil sana, resmine bakmaya gözümde yürek bulamam. Bu gözler midir korkak olan, yoksa ben miyim, anlamam.

Yüreklenip sormaya kalksam, dilimde adından gayrı isme rastlamam… Adını anmaya, kanamam!

Yüreğim zâten bende emânettir; bakarım, cesâretim de senden gelmektedir. Korkamam!

Bebeklerinde sen olan gözlerimde yürek ne arar? Can olan yerde yürek gibi bir avuç et parçası ne gezer? Boşuna aramam!

Bakarım, bana bir kanat çırpışı uzaklıktasın; koşamam. Kanatların ayakları olmaz ki… Kanatlanamam!

Herkes dermânı dizlerde sanır. Halbuki derman, bana kendinden taktığın iki damla göz yaşındadır; onları kirpiklerimle çırpar, çırpar… Uçamam!

Dildesin, gözdesin; fakat bir türlü varamam. Sen bendesindir, fakat ben, sana ulaşamam.

Tutar, beni bir sarmaşık gibi saran hasretine sığınırım.

Başkaca ne evim var ne barkım, ne dünya ne ukbâlığım. Hatta,hatta sana öyle hasretimdir ki; yalvaramam! Hasretine hasret kalmaya dayanamam!

Ey benim hem anam, hem babam; sensiz, dünyama sığamam. Üstelik, sensizliğime ağlayamam.

Ağlayamadığıma yanamam!

Samiha Ayverdi

Her varlık kendi cinsine meyleder

Kısa filmde siyah kuğuların yavrularını suya girdirme denemelerinde bir yavruları cesaret edemedi. Epey uğraştılar ve sonunda başardılar. Dikkatli izleyince kardeşlerini izlediğini göreceksiniz

450 Bilgilik

Bir hikâye vardır.

Damın üstüne bir çocuk çıkmış ve tam ucuna gelmiştir. İnsanlar onun tehlikeli yerde olduğunu fark edince, için düştü düşecek telaşına gelirler. Ne söylediler ve ne ettilerse çocuk onları dinlemiyormuş. Hikmet ehlinden biri oradan geçerken, demiş ki onun karşısına bir çocuk getirin o onu görünce damın ucundan döner demiş. Onlarda dediğini yapmışlar ve çocuğu kurtarmışlar.

Sormuşlar…

Efendim bu nasıl oldu?

Her varlık kendi cinsine meyleder. O kendine yakın olana meyletti, demiş.

Şimdi anne ve babası olsa da Siyah Kuğuların yavrusu da yine kardeşlerinin etkisine girerek suya daldı. Yoksa bir türlü kendinde cesaret bulamazdı.

«Geri peri ola, ger melek, ger ins

Kendü cinsine meyleder her cins»

ibn Kemal-Tevârih-i Âl-i Osman

**

Nefsin başı hoş olur gerçi bî-namaz ile

Sen namazı bırakma mi'râc et namaz ile

Dört elinle sarılsan yine sardıramazsın

Dünya dedikleri bu aceb hokkabâz ile

Ehiller ile konuş tâ ki ehil olasın

Seni yoldan çıkarır derilme yobaz ile

Baykuş ile bekleme vîrâne bucağını

Çık şikâra nefsini yoldaş ol şehbâz ile

Yâ Rab hidâyet eyle lutf u inâyet eyle

Çıkmaz yollarda kaldık bir sürü haylaz ile

Hergîz merhabâ etme ömrünü hebâ etme

Hakk ve hukuk tanımaz Hak'dan utanmaz ile

Ezel mazhariyetin bunda temâsîlidir

Ördek ördekler ile derilir kaz kaz ile

HULÛSÎ yâ hoş görür özün Hakk'a tapşurur

Hakîkatda bir görür Mahmûd'u Ayâz ile

İklimi Kontrol Etmeyi Sağlayacak Tartışma Yaratan Teknoloji BULUT TOHUMLAMA:

TAMARA GİLL, BBC MUNDO

Çin'in başkenti Pekin, dünyada havası en kirli şehirlerden biri. Kentte havanın temizlenip güneşin görülebildiğinden emin olduğunuz bir gün varsa, o da önemli politik toplamtıların veya uluslararası etkinliklerin gerçekleştiği günlerdir. Bu bir tesadüf değil. Çinli yetkililer yıllardır "iklim manipülasyonu" olarak adlandırılan programlar yürütüyor. Aralık ayında ise bunu bir üst seviyeye taşıdılar: Merkezi hükümet, iklim kontrolü uygulamalarını ülke geneline yaymayı planladığını duyur-du.Yetkililer 2025'e kadar yapay yağmur ve kar programının 5,5 milyon kilometrekarelik bir alana (Hindistan'ın toplam büyüklüğünün 1,5 katından daha fazla) yayılarak ülkenin yüzde 60'ını kapsamasını hedefliyor. Fakat bu planlar Hindistan gibi komşu ülkelerde endişeye yol açtı. Bunun için kullanılacak teknolojilerin mevcut bölgesel gerilimleri nasıl etkileyeceği bilinmiyor.

Devlet Konseyinden yapılan açıklamaya göre Çin, temel araştırma ve anahtar teknolojilerdeki atılımların yanı sıra iyileştirmeler sayesinde 2025 yılına kadar "gelişmiş bir hava modifikasyon sistemine" sahip olacak. Çin düzenli olarak bulutlara top atışıyla yabancı maddeler gönderip onları dağıtmaya çalışıyor. Kuraklık yaşanan bölgelerde bulut ekimi yöntemi kullanılıyor. Uzmanlara göre binlerce Çin kenti ve kasabasında ekinlerin zarar görmesini engellemek için bulut ekimi yapılıyor. Çinli yetkililer 201 l'de Pekine kar yağmasında bulut ekiminin etkili olduğunu açıklamıştı. Çin, tarım alanlarını korumak ve önemli günlerde açık gökyüzü sağlamak için uzun

zamandır havayı kontrol etmeye çalışıyor. 2008 Pekin Olimpiyatları öncesinde sisi azaltmak ve müsabakalar sırasında yağmuru önlemek için bulutları tohumladı. 2012 ile 2017 arasında Çin, çeşitli hava modifikasyon programlarına 1,34 milyar dolardan fazla para harcadı. Resmi haber ajansı Xin- hua'ya göre geçen yıl yapılan hava değişikliği, Çin'in batı bölgesinde bulunan önemli bir tarım alanı Sincan'da, dolu hasarı- nın% 70'ini azaltmaya yardımcı oldu.

'Bulut tohumlama'

Çin, "iklimin kontrolü" için "bulut tohumlama" denen bir teknoloji kullanıyor. Bu teknoloji yeni değil ve dünya genelinde de biliniyor. Bulutlara gümüş iyodid denen bir madde serpiştiriliyor ve bunun yağmuru tetiklemesi umuluyor. Hindistan'daki Manipal Yüksek Eğitim Akademisi'nden iklim uzmanı Dhanasree Jayaram, "Çin bu teknolojiyi uzun süredir kullanıyor. Hindistan da kullandı" diyor ve ekliyor: "Bu yöntem Afrika'nın kuzeydoğusunda ve Sahra Çölü'nün altındaki bölgelerle Avustralya'da da kullanıldı."

Fakat Jayaram bugüne kadarki uygulamaların Çin'in hedeflediğine kıyasla çok küçük kaldığını söylüyor. 1940'larda ABD'de ortaya çıkan bulut tohumlama yönteminin ne kadar verimli olduğu konusunda büyük şüpheler var.

1940'larda ABD’de oıtaya çıkan bulut tohumlama yönteminin ne kadar verimli olduğu konusunda büyük şüpheler var. Pekin Üniversite- si'nden John C. Moore, "Bugüne kadar bu yöntemin verimliliği üzerine çok az bilimsel makale yayınlandı. Bu yöntem geliştirilirken de bilimsel doğrulama yöntemleri kullanılmamıştı" diyor. Moore Çin'de bulut tohumlamanın yalnızca operasyonel bu konu olarak görüldüğünü ekliyor: "Bulut tohumlama şu an kadar kentler ve kasabalar seviyesinde uygulanıyor fakat bu yöntemi bilimsel açıdan inceleyen kimse yok."

Bulut tohumlamaya. Pekinde büyük etkinlikler düzenlenirken tanık olmak mümkün. Yıllık parlamento toplantısı gibi etkinliklerde ıklım kontrolüne çevredeki fabrikaların kapatılması da eşlik ediyor. Moore'a göre 50 bin Çın kenti ve kasabası, tarlalarının hasar görmemesi için bu yöntemi düzenli olarak uyguluyor: "Dolu fırtınalarının ekinlere zarar vermemesi için bulutlardaki nemi tehlikeli hale gelmeden boşaltmaya çalışıyorlar."

Fakat Moore. Çin'de bu teknolojinin yalnızca yılda 1-2 ay etkili olduğunu söylüyor. Şubat 2020'de Ne w Scientist dergisi ABD'dekı bilim insanlarının orografık (dağ üzerinden geçerken oluşan) bulutlar ektiğim ve bunun yağmuru yüzde 10'dan daha az miktarda artırabildiğini anlatan bn' makale yayımladı.

Yağmurun sahibi kim?

Çin'in ikimi kontrolünü genişletme planları 2 Aralık'ta. ülkedeki yürütmeyi oluşturan Devlet Konseyi'nin yazılı bir açıklamasıyla duyuruldu. Açıklamada pek fazla detay verilmese de bu uygulamanın doğal felaketler somasındaki yardım işlemlerim kolaylaştıracağı, tarım üretimini artıracağı, yangınlar sırasında kullanılabileceği ve aşırı sıcaklarla kuraklığın önüne geçmeye yardım edebileceği aktarıldı. Pekin'de çalışan BBC muhabiri Yitsing Wang, "Açıklanan belgenin başlığında 'geliştirilmekte olan görüş' ifadesi var. Bu merkezi hükümetin ana çerçeveyi çizeceği, ardından bakanlıklar ve yerel hükümetlerin de büyük fonlar alarak projenin detaylarım ortaya çıkaracağı anlamına geliyor" diyor. Wang buna örnek olarak kuzeydeki Gansu bölgesinin hemen iddialı hedefler duyurmasını, planların merkezine ise insansız hava araçlarını oturtmasını gösteriyor. 2025 planının açıklanmasının üzerinden bir ay geçmeden Ganim-1 (Tatlı Yağmur-1) adlı insansız Jıava aracı bulut ekimi görevine başladı.

Ülkenin resmi haber ajansı Şinhua, bu aracın videosunu da paylaştı. (https://twitter.eom/i/status/1347734724450480140) Bu teknolojiye dair bilimsel kuşkular Çin'in, bu alana büyük kaynak ayırmasının önüne geçmedi. Bölgedeki jeopolitik anlaşmazlıkların arttığı bir dönemde gelen bu hamle komşu ülkeleri de endişelendirdi.

Dhanasree Jayaram, "Bu teknolojiye dair endişelerden biri de. bölge için hayati öneme sahip muson yağmurlarım etkileyip etkilemeyeceği. Fakat bu konuda pek fazla araştırma yapılmamış" diyor. Jayaram. böylesı bir açıklamamı! Çin'in Hindistan ile ilişkilerimi! iyi gittiği bk dönemde yapılması durumunda bugünkü kadar tepki çekmeme ihtimalinin bulunduğunu da ekliyor. Fakat ıkı ülke arasında, sınırdaki askeri çatışmaları da içeren ve giderek artan gerilim Hindistan kamuoyunda. Çin karşıtı bir hava yarattı.

Yağmur 'hırsızlığı'

Ulusal Tayvan Üniversitesi'nden araştırmacılar 2017'de yayımladıkları bir makalede, ıklım kontrolü konusunda ülkeler arası yeterli koordinasyon olmazsa, ülkelerin birbirlerini "yağmur hırsızlığıyla" suçlayabileceği tezi yer alıyordu.Moore bu tıp suçlamalara temel oluşturacak bilimsel bn’ kanıt bulunmadığını fakat muson yağmurlarının hassas bir konu olduğunu anlatıyor: "Muson yağmurlarım oluşturan şeylerden biri, Tibet platosu ile Hint Okyanusu arasındaki ısı farkıdır. Bazılarımı! planladığı gibi Tibet platosunda büyük değişiklikler yaparsanız, bunun seıt etkilen olabilir."

'Korkutan yaklaşım'

Moore'un bahsettiği plan. Çınlı mühendislerin Tibet platosunda ıl bazında büyük bulut ekimleri gerçekleştirme planıydı. Hakkında herhangi bu bilimsel araştırma yapılmamış ve henüz ulusal seviyede destek almayı başaramamış bu plan endişelere

yol açıyor. Moore. "Bu plan bu grup oto sanayi ustasının Elon Musk'ın uzay gemisini kopyalamaya çalışması gibi bu şey. Birlikte çalıştığım Çinli bilim insanlarının çoğu bu plandan endişe duyuyor" diyor.

Jayaram, bölgedeki en büyük endişenin bulut ekiminin de ötesinde olduğunu söylüyor. Çin'in kendi başına daha da iddialı jeomühendıslık faaliyetlerine girişmesi, örneğin bölgedeki ülkelere danışmadan güneş ışınlarınıı! bu kısmını uzaya geri yansıtması, bölge ülkeleriyle ilişkilerinin gergin olduğu bir dönemde riskler barındırıyor.

Jayaram, "Teknolojimi! kendisinin endişe verici olduğunu düşünmüyorum" diyor ve ekliyor: "Gayet faydalı olabilir. Her ülkenin kendi topraklarında egemenlik hakkı vardu. Fakat sorun bunun tek taraflı olarak yapılma ihtimali. Bu tür bu teknoloji kullanıluken bir şeyler yanlış giderse ne olacak? Kim hesap verecek?"

Jayaram bu tür uygulamaları düzenlemek ve olası gerilimler! azaltmak için acilen küresel düzenleme veya anlaşmalara ihtiyaç duyulduğunu söylüyor. Moore da aynı görüşte. Fakat Çin'in jeomühendislik programımı! başında bulunan Moore. bu konuda paniğe gerek olmadığım söylüyor: "Çin bu alanda 'iyi bu rol' oynama konusunda çok istekli." (BBC Mundo. 17 Şubat 2021, ayrıca CNN. 4 Aralık 2020)

Kaynak: 2 MART 2021 – Turque Diplomatique

Japonya Eski Başbakanı: Utanç Duyuyorum

Eski Japonya Başbakanı Naoto Kan, “Türkiye'ye nükleer enerjiyi tavsiye ettiğim için pişmanım, utanç duyuyorum” dedi. Japonya'daki Fukuşima nükleer felaketi sırasında başbakan olan Naoto Kan, zamanında Türkiye'ye gelip Türk yetkililere nükleer enerjiyi güçlü bir şekilde tavsiye ettiği için pişman olduğunu söyledi.

456 Bilgilik

11 Mart 2011'de Fukuşima'da büyük hasara yol açan deprem ve tsunami sonucu oluşan Daiichi nükleer reaktörü felaketinin yaklaşan 10. yılı nedeniyle bir diğer eski Başbakan Junichiro Koizumi ile birlikte basın toplantısına katılan Kan, BBC Türkçe'nin sorusunu yanıtladı.

Kan, Japonya'nın Türkiye dahil diğer ülkelere sattığı nükleer santral projeleri hakkındaki sorumuza, "Başbakanlığım sırasında Fukuşima felaketinin henüz gerçekleşmediği bir dönemde Türkiye'ye gittim ve bu tür büyük satış toplantılarına katıldım. Türk yetkililere, eğer Türkiye nükleer enerjiyi getirmeyi düşünüyorsa bu teknolojiyi Japonya'dan almalarını rica ettim. Şu an bundan utanç duyuyorum. Bugün olsa bunu yapmam" şeklinde cevap verdi.

Fukuşima'dan sonra öğrendiği gerçekleri o gün bilse böyle bir satışta asla bulunmayacağını söyleyen Kana bir zamanlar hasmı olan bir diğer eski başbakan ve nükleer enerji karşıtı Junichiro Koizumi de destek verdi.

Koizumi, bakanlık yetkililerinin uzun yıllar nükleer enerji konusunda kendisi de dahil herkesi aldattığını iddia etti. Fukuşima felaketinin üzerinden zaman geçtikten sonra şu an istifa etmiş olan eski Başbakan Şinzo Abe ile golf oynadıkları bir sırada onu Japonya Ekonomi, Ticaret ve Endüstri Bakanlığının (METI) nükleer enerji konusunda uyardığını hatırlatan Koizumi, "Doğruları söylemiyorlar. Nükleer enerjiyi 'güvenli, düşük maliyetli ve temiz' olarak sunup karbon emisyonuna karşı ideal çözümmüş gibi gösteriyorlar. Abe'ye 'Onların seni aldatmasına izin verme' dedim" şeklinde konuştu.

2013 yılında Türk hükümetinin Şinzo Abe hükümetiyle imzaladığı ve Japonya'nın Fransız Engie konsorsiyumuyla ortak geliştirdikleri Sinop nükleer santral projesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın fizibilite çalışmasına takılmıştı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 2019'da Japonya ziyareti öncesinde verdiği bir demeçte "Hem maliyet hem de takvim bakımından başlangıçtaki anlaşmayla uyum içinde olmayan bir tablo ile karşılaşıldığını" söylemiş ve projenin ilerlemediğini teyit etmişti.

Naoto Kan, Haziran 2010-Eylül 201 I arasında Japonya'da başbakanlık görevini üstlendi. Bu dönemde I11 Mart 2011'de meydana gelen deprem ve sonrasında oluşan tsunami nedeniyle Fukuşima'daki Daiichi nükleer santralinde meydana gelen patlama ve sonrasındaki çevre felaketinin faturası kendisine çıkarılmıştı. 2001-2006 arası Başbakanlık yapan Junichiro Koizumi açıksözlüğü ve nükleer enerji karşıtlığıyla tanınıyor. Aynı zamanda, halen Japonya Çevre Bakanı olan Shinjiro Koizumi'nin de babası. Shinjiro Koizumi, Fukuşima'daki nükleer atığın temizlenmesi için çalışıyor, çevre kirliliği sorunuyla da mücadele ediyor, (bbc, 2 Mart 2021)

Kaynak: 2 MART 2021 – Turque Diplomatique

Site Takibi Gibi

Takip etmek, beni tanımlayan yönüm.

Pekala Neler olduğunu anlatayım.

Bir süredir yalnızdım ve   yalnız hissetmeye başladım.

Sıkıldım.

Bütün gün hiçbir şey yapmıyordum.

O zaman gizlice izlemeye başladım.

Gizlice izlemek mi?

Gizlice izlemek.

Takip etmek.

İnsanları takip etmeye başladım.

Kimi?

Karşıma ilk çıkan insanı.

Yani, zaten bütün amaç da buydu.

Rasgele.

Tanımadığım birini olması.

Sonra?

-Sonra, hiçbir şey.

-Hiçbir şey mi?

Hiçbir şey.

Sadece nereye gittiklerini ve ne yaptıklarına bakıyordum.

Ardından eve dönüyordum.

Neden yapıyordun?

Nereye gittiklerini görmek için.

Herhangi birinin Yani Nasıl açıklayayım?

Sen hiç futbol maçına gidip, etrafa bakınıp kalabalığa baktın mı?

Birini seçersin ve birden bire o insan artık kalabalığın bir parçası olmaktan çıkar.

Bir bireye dönüşür.

İşte bunun gibi bir şey.

Bu dayanılmaz bir hale gelir.

Yani, kadınları mı takip ediyordun?

Hayır, kadınları takip etmiyordum.

Bu cinsiyetle ilgili bir şey değildi.

Her hangi birini takip ediyordum.

Sadece nereye gittiklerini ve ne yaptıklarını görmek istiyordum.

Gizli ajanı mı oynuyordun?

Hayır, ben bir yazarım.

Yazar olmak istiyordum.

Ben karakterlerim için malzeme topluyordum.

Başta böyleydi.

Bir süre sonra tehlikeli olmaya başladığını fark ettim.

Bağımlısı oluyordum.

Kurallar koymak zorundaydım.

Kontrol altına almaya çalışıyordum.

Asla uzun süre takip etme.

Asla kadınları karanlıkta dar sokaklarda takip etme.

Anlarsın.

Bunun gibi şeyler.

Tamamen rasgele seçilmesi gerekiyordu.

Rasgele seçmeyi bıraktıktan sonra işler ters gitmeye başladı.

Belirli insanları takip etmeye başladım.

İnsanları seçerek takip etmeye başladığımda başıma bela almış oldum.

Diğer insanlar ilgimi çekiyor.

Sen hiç diğer insanların konuşmalarını dinledin mi?

Otobüste ya da metroda?

Sokakta ilginç görünen ya da biraz garip davranan birini görüp nerede oturduklarını ne yaptıklarını, nereli olduklarını nereye gittiklerini merak ettin mi?

Birinin davranışlarını izlersin ve bu aklında binlerce soru canlanır.

Ben bu soruları sormak istedim ve cevaplarının ne olduğunu merak ettim.

Deneyip bulmak için insanları takip ettim.

En önemli kural birinin nerede oturduğunu ya da nerede çalıştığını bulsan da asla aynı insanı iki kere takip etme.

Bu, en önemli kuraldı.

İlk çiğnediğim kural bu oldu.

[Takip (1998) Following Filmden]

İnsanlar site takip ettiklerinde merakla dalarlar sonra istediği gibi olsun demeye başlarlar. Bilmezler ki o takip ettikleri onlardan önce kendi yolunu çizmişti. Sonra kendilerini bulamadıklarında, siteyi kendilerine benzetmek isterler. O olmayacağı kesindir. Bırakır giderler. Site yerindedir. Ama takip eden kendini değiştirmiştir farkında olmadan. Çünkü o eskisi gibi olmayacaktır.

**

Herkesin Bir Kutusu Vardır

- insanların genelde ayakkabı kutusu olur.

- İçinde değerli bir şey var mı?

Hayır, daha ilginç şeyler var.

Kişisel şeyler.

Fotoğraflar, mektuplar, Noel'den kalma küçük şeyler

Gördün mü?

Zarf, fotoğraf telefon kartları, notlar.

Fark etmeden yapılan bir koleksiyon gibi.

Bir sergi.

Sergi demekle ne kastediyorsun?

Her parça, insanlar hakkında özel bir şeyler söyler.

Bunu gördüğümüz için çok şanslıyız.

Bunlar çok müthiş.

Hey, dikkatli ol.

Neden yaptın bunu?

Bir günlük gibi.

Saklarlar ama birilerinin görmesini de isterler.

Benim yaptığım gibi.

Onların sergisini geziyorum.

Aynı paranın farklı yüzleri.

Bu yolla, birinin göreceğini bilirler.

İşte her şey bunun için.

Başkasının hayatını bozmak ve sahip oldukları şeylerin farkına varmalarını sağlamak.

Geri döndüklerinde, sigorta parasıyla alıp da rafa kaldırdıkları bunca şeyi görünce hayatlarında ilk defa olarak bunlara neden ihtiyaç duyduklarını düşünecekler.

Ellerinden alırsın ve onlara neye sahip olduklarını gösterirsin.

Küstahça, değil mi?

Girdiğim son dairede bunları buldum.

Sanırım ben onlara sadece konuşacak bir şeyler veriyorum.

Neden bunu yapmak istiyorsun?

Bunları bulacak ve ona ne yaptığını soracak.

Evet ama neden ilişkilerini mahvetmek istiyorsun?

Beni dinlemiyor musun?

Ellerinden alırsın ve onlara neye sahip olduklarını gösterirsin.

İçecek bir şeyler ister misin?

Şaka yapıyor olmalısın.

Hayır, marketlerin etiketlerine kanma.

Bunu daha önce yapmıştım.

Oldukça da iyiydi.

Bunu eldivenlerle yaparken biraz zorlanabilirsin.

- Bir şeyler alacak mıyız?

- Canının istediği her şeyi.

Fakat asıl amaç bu değil, değil mi?

Sadece bir iş.

Soymanın amacının bir şeyler almak olduğunu sanırdım.

Hayır, asıl amaç, içeri dalıp birilerinin hayatına girip gerçekten kim olduklarını bulmak.

Yani, bunu hissetmiyor musun?

Burada durup asla tanışamayacağın insanların şarabını içerken.

Takip (1998) Following

Afgâni Cephesinden Müslümanlardaki Kırılmanın Nedenleri

Batının, doğu milletine aşırı fark atması nedeniyle bunalmış münevverlerin çıkmaz sokaklarında yanan cılız ışık bir kurtarıcı gibi gelmişti. Noksanlarına rağmen Afgâni bir değişimin öncüsü olmuştur. Hatalı görüşleri nedeniyle tenkit edilebilir. O zamanın şartlarındaki insanların görüşlerini dikkate almak gerekli. Bu arada 20 sene önce televizyon için deccal diyen bir gurupların kanallarda zamanın ihtiyacı var bahanesi ile arz-ı endam etmeleri, değişimin sebebini açıklamak imkansızdır. Allah

Teâlâ dinini kendi himayesinde tuttuğundandır ki hangi rüzgar eserse essin, dinimiz hala arı ve duru kalacaktır. (İhramcızâde İsmail Hakkı)

Alıntı

Türkiye'deki Etkileri

Türkiye'de, Sultan Abdülhamid'i farklı bir İslam birliği, Şii-Sünni yakınlaşması, yönetim biçimi konularında en azından teorik veya fikri olarak etkilemiştir. Batıcı, Türkçü, İslamcı olarak farklı ideolojilere mensup birçok Osmanlı düşünürü, onun sohbet ve yazılarından, ya doğrudan yahut dolaylı olarak faydalanmış ve etkilenmiştir[99].

Milliyet aşkının yeni bir ruh olduğunu ve bu ruhun geliştirilmesi gerektiğini savunan Afgânî'nin, özellikle İstanbul'daki son dönem hayatı Türkçüler üzerinde derin etkiler bırakmıştır.[100] [101] Bu konuda etkilenen düşünürler, Yeni Osmanlı olarak da adlandırılan; **Yusuf Akçura, Ahmet Ağaoğlu, Ziya Gökalp gibi Türkçüler, Mehmet Akif, A. Hamdi efendi, Said Nursi gibi İslamcılar, ve Seyyid bey, Şemseddin Günaltay gibi değişimci/yenilikçi (reformcu) şahıslar da Afgânî'den oldukça 112 etkilenmiştir.**

Peygamberlik Müessesesi

Afgânî'nin peygamberlikle ilgili düşüncelerini, İstanbul'da fen ve sanatların ilerleyişi hakkında verdiği konferansında nübüvvete dair sözlerinden çıkarıyoruz. Afgânî'nin bu konudaki düşüncesini Alâeddin Yalçınkaya *Afgânî'nin Türk Siyasi Hayatı Üzerindeki Tesirleri* adlı eserinde Mehmed Akif Ersoy'dan nakleder. Akif şöyle anlatır: "1287 (1870-1871) yılında Darülfünun müdürü Tahsin Efendi, Afgânî'den

---

[99]Rıza- Karaman, *a.g.e.,* s. 44-45.

[100] Mümtaz'er Türköne, *Cemaleddin Afgânî,* Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1994, s. 108.

[101] Rıza-Karaman, *a.g.e.,* s. 44-45. Bu arada Ahmet Ağaoğlu, Afgânî'nin aslen Türk olduğunu iddia etmiştir. Türköne, *a.g.e.,* s. 110.

fünun ve sanayiye teşvik yolunda bir nutuk istemiş idi. **Afgânî Türkçesi'nin iyi olmadığını ileri sürerek mazur görülmesini istese de Tahsin Efendi'nin ısrarı üzerine bu isteği kabul etmiş; yazdığı nutku ülkenin ileri gelenlerine danışarak halka sunmaya hazırlanmıştı.**[102] Bu arada şunu da zikretmek gerekir ki Afgânî'nin açık sözlü olması ve kısa sürede ünlülerden büyük ilgi görmesi Tahsin Efendi'yi rahatsız ediyordu. Farklı yolları deneyerek Afgânî'nin açığını yakalamak için can atmaktaydı. Sonunda amacına ulaşmıştı".[103]

Mehmed Akife göre Afgânî'nin Darülfünun açılışındaki konuşması şöyle idi: "Her azanın bir sanatı vardır, ruhun sanatı da ya peygamberliktir yahut hikmet (felsefe)'dir. Lakin bunlar başka başka şeylerdir. Zira nübüvvet ilahî bir lütuftur, hediyedir ki, bu nimete çalışmakla ulaşılamaz. Allah onu kullarından dilediğine verir.[104] Allah peygamberliği kime vereceğini en iyi bilendir.[105] Hikmet ise kesbîdir; yani düşünmek ve çalışmakla elde edilir. Sonra nebî hatadan uzaktır; hâlbuki hakîm hataya düşebilir. Bir de batılın ne önünden ne de arkasından yanaşabildiği peygamberlerin hükümleri vardır ki onlar, ilahî ilim üzerine vârid olmuştur. İşte bu hükümlere inanıp onların gereğini yerine getirmek, imanın farzlarındandır, gereklerindendir. Hükemânın ârâsına [görüşlerine] gelince bunlara ittibâ mütahattem olmayıp ancak şer-i ilahîye muhalif olmama şartıyla akla muvafık geleni kabul edilebilir.

İşte Afgânî'nin nübüvvete ait olmak üzere söylediği sözler bundan ibarettir ki İslam âlimleri tarafından sabit olan hakikate tamamıyla mutabık olduğu halde şeyhülislam, Afgânî'den intikam almak için, "Afgânî peygamberlik bir sanattır" diyor

---

[102] Yalçınkaya, *Cemaleddin Afgani ve Türk Siyasi Hayatı Üzerindeki Tesirleri,* s. 58. Ayrıca bkz. Rıza - Karaman, *Gerçek İslam 'da Birlik,* s. 24-25.

[103] Yalçınkaya*, a.g.e.,* s. 58.

[104] Bakara 2/105.

[105] Enam 6/124.

propagandasını çıkardı, bunu teyit için de nübüvveti sanayi'e dair îrâd ettiği bir nutuk da zikretti dedi".[106] Bize göre şeyhülislam gibileri Afgânî'nin konuşmalarını tam manasıyla çarpıtmıştır. Afgânî'nin bu konuşmasının yukarıda zikredilen isimlerin bazıları tarafından kasten ve bazıları tarafından ise hataen yanlış anlaşılması ve yorumlanması neticesinde, halk ve aydınlar arasında tartışmaya neden olmuştur. Bu yüzden Afgânî 1871 yılında İstanbul'dan ayrılmış ve tekrar Mısır'a dönmüştür.[107]

El-Urvetü'l-Vüskâ: Afgânî'nin Paris'te öğrencisi Abduh'la birlikte 18831884 yılların arasında 18 sayı olarak çıkardıkları dergidir ve daha sonra aynı adla kitaplaştırılarak, Beyrut ve Kahire'de birçok kez basılmıştır. Bazı bölümleri Urduca, İngilizce ve Fransızcaya da çevrilen bu eserin tamamı, bir bütün halinde İbrahim Aydın tarafından Türkçeye çevrilmiş, Seyyid Hadi Hüsrevşahî'nin bir takdimi ile İstanbul'da basılmıştır (1987). Dücane Cündioğlu'nun tespitine göre eserdeki makalelerin çoğu, daha önce Mehmed Akif (1873-1936) tarafından Türkçeye çevrilmiştir.[108]

Kaynak: Enamullah AHMADY, Cemaleddin Afgânî'nin Düşünce Dünyası -2012, Konya

Osmanlının Yıkılma Nedenleri Arasındaki En Büyük Neden Bu Olmalı

Alıntı: Rifat Bilge'nin hocası Selim Sabit Efendi hakkında Muallimler Mecmuası'na yazdığı yazıdan…

Bu alıntıyı okuyunca ne dediğimi anlayacaksınız….

---

[106] Yalçınkaya, *a.g.e.,* s. 58-59. Naklen, *Sırat-ı Müstakim,* Cilt 4, 24 Cemaziyelevvel 1328, Sayı: 91; Esen, *a.g.e.,* s. 142. Yukarıda geçen metni Muhammed Abduh Afgânî'den dinlediğini ifade ederek doğrulamaktadır. Fakat Esen, Abduh'un aktardığı metinde Afgânî'nin nübüvvetle ilgili görüşlerinde nübüvvetin bir sanat olduğu" ibaresi geçtiğini haber vermektedir. Dolayısıyla Afgânî'nin "Nübüvvet bir sanattır" iddiası, Esen'e göre bilerek veya bilmeyerek birtakım çıkarımlara dayanmaktadır. Ancak ona göre Afgânî'nin Abduh'un metninde geçen nübüvvete dair sözlerinde onu küfre götürecek bir ibare yoktur.

[107] Yalçınkaya, *a.g.e.,* s. 59.

[108] Rıza - Karaman, *a.g.e.,* s. 51.

Sade Güzel Türkçe

Merhum kitabeti gayri resmiye dersinde küçük küçük cümleler istimalini ve mecburiyet olmadıkça Arabi ve Farsi kullanmamayı tavsiye eder idi ki bazı insanlar Arabi ve Farsi elfaz istimaliyle ibareye letafet vermiş olduklarını zannederler ki batıl bir fikirdir.

Sözün ulviyeti fikrin ulviyetine tabidir.

Arabi ve Farsi ile müveşşah birçok fıkraları halis Türkçeye tercüme ederseniz derhal görürsünüz ki hiçe iner.

Bilakis halis Türkçe söylenmiş öyle sözler vardır ki insanın ruhuna tesir eder.

Binaenaleyh eskiden olduğu gibi bol bol Arabi ve Farsi istimal etmek saçmadır.

Bir de der idi ki kitabet konuşmanın bir şekl-i mücessimidir; konuşurken sade konuşmak hoşumuza gidiyor; mustalihatdan ictinab ediyoruz; neden elimize kalemi aldığımız zaman Arabi, Farsi deryasına dalıyoruz; dünyada bundan ziyade mantıksızlık olamaz.

Hiç unudamam ihtiyar, hasta bir peder oğluna arz-ı iştiyak ile serîan gelmesi zamanında son bir mektub yazdırmak istiyor. Şimdi bu yolda bir şey yazınız demişti.

Her birimiz bir dürlü yazdık; her birini tashih ile beraber bir de kendi hattıyla bir suret kendisi yazdı verdi ve zaten âdeti böyle idi: hem vazifemizi tashih ettiği noktaları bize anladır bir de ayrıca kendisi yazar ve bize numune olmak üzere verirdi. Şu zeminde yazdığı mektubun içinde aynen şu fıkra var idi: **"oğlum biraz daha gecikecek olursan geldiğin zaman mezar taşımı okuyacaksın".** İşte bu söz hala hatırımdadır ve tesiri daima üzerimdedir; hâlbuki sade bir fıkradır. **Eşa'rı iyi anlamak ve doğru tahlil etmek için derhal nesre tahvil edilmesini tavsiye ederdi.** Ve böyle tahvil sayesinde bize daima şiirin nesrin madununda kaldığını ve şiirde fikir aynı aynına ifade eylemeyip vezni doldurmak için birtakım moloz bulunacağını veya veznin adem müsaadesinden dolayı fikrin bir kısmını feda etmek lazım geldiğini

anladır ve Kur'an-ı Kerim'in nesir olarak nüzulünü takdir ederdi. (s. 1353)

Merhumun medresece iyi bir tahsil görmüş olduğu takdirlerinden anlaşılıyordu. Mesela ahval-i ruh dersinde Gazali'nin asarından, İbn Rüşd'ün asarından, Fahreddin Razi'nin *Tefsir-i Kebirinden,* Seyid Şerifin *Şerh-i Muvakkıf* ından bazı fıkralar naklederdi.

Merhum tasavvufa da vakıf idi; vahdet-i vücud meselesinden ve bu babda ulema ve mutasavvıfenin reylerinden bahsettiği olurdu.

Farsi'yi iyi bilir ve şive ile güzel okurdu. Bir gün Abdurrahman Cami hazretlerinin şu rübaisini okurdu:

Çe çerh, çe erkân, çe me'âdin, çe nebat

Sârîst der eczâ-i heme sırr-ı hayât

Gûyend heme küll-i aşiyyi gadât

Tesbîh-i Hüdavend-i refî'id-deracât

Kaynak: Hasan Fevzi BİLGİÇ, Kilisli Rifat Bilge'nin Hayatı Ve Fikirleri, 2020,İstanbul

Not: Halkından kopan ulema ve elit tabaka sonuçta yıkımın olmasını kolaylaştırır. Zirveye çıkmak devlet ve milletin idealidir. Ancak kader kanunlarından biri de Allah Teâlâ'nın her zirvedekini helak etmeyi taktir etmiştir. Bu nedenle değişimlerin olmaması imkansızdır. Her ne kadar Cengiz Han'ın İslam'a verdiği zarardan bahsedilir. Endülüsün yıkılması çok acıdır. Ancak ileri planda bakıldığında vaki olan şeylerin gerçekten İslam için ve insanlık için olması gerekendi.

Allah Teâlânın bir hikmetidir, ne zaman garipliğe mahkum edilse İslam, yeniden doğduğunda safiyetini bulmuştur. Eskiden 1000 yılda bir olan büyük depremler zamanımız itibarıyla 100 yıl gibi kısa zamana tekabül edecektir. Bu nedenle yakın bir

zamanda İslam alemi yeni bir yenilenmenin kucağına düşeceği illaki belli oluyor.

İhramcızâde İsmail Hakkı

Eğitim ve Öğretimde Sisteminde Not Almanın Önemi

Alıntı: Rifat Bilge'nin hocası Selim Sabit Efendi hakkında Muallimler Mecmuası'na yazdığı yazıdan…

Tahsilde Usülün Lüzumuna Bir Misal

Size bu babda bir hikâye söyleyeyim:

Sultan Abdülaziz merhum Paris'e gitdiği zaman kendisine imparator tarafından bir ziyafet verilmiş. Tabiidir ki bu ziyafetde en ziyade alafranga yemekler yapdırılmışdır. Aradan birkaç gün geçince merhum müşarileyh de Fransa imparatoruyla vükelasına mukabeleten bir ziyafet vermiş ve bu ziyafette alaturka yemekler, tatlılar yapdırmışdır.

İmparator Türk pilavından pek hoşlanmış olduğu cihetle hakan merhuma demiş ki:

–Pilav pek hoşuma gitdi, müsaade buyrulursa bizim aşcıbaşıyı göndereyim. Sizin aşcıbaşı ona pilav pişirmeyi tarif etsiler.

Padişah mateşekkür kabul edeceğini söylemiş. İmparator aşcıbaşısını sarayın aşcıbaşısına göndermiş. Fakat bizim aşcıbaşı demiş ki:

–Hünkârım! Tarif edeyim. Fakat kabil değil öğrenemez. Çünkü kulunuz bu pilavı ancak kırk senelik emek ile öğrenebildim. Bir tarif ile nasıl olur?

Cevaben padişah buyurmuş ki:

–Öğrenir öğrenmez o başka. Sen tarif ediyor işte o kadar.

Muayyen bir günde Fransız aşcısı gelmiş. Yanında bir tercüman, elinde bir defter.

Bizim aşçıya demiş ki:

–Haydi bir pilav pişir göreyim!

Bizim aşcı tencereyi eline alınca Fransız (dur) demiş. Tencerenin katarını, hacmini ölçmüş defterine kaydetmiş. (s. 1343)

Pirinci ele alınca tartmış. Kaç kere yıkadığını kaydetmiş. Kaç derece-i hararetde pirinci tencereye attığını, kaç dakika ateş üzerinde tutduğunu ve tencereyi indirdikden sonra demlenmek için kaç derece beklediğini hep kaydetmiş. Sonra yağını tartmış. Yağ konuldukdan sonra ne yapıldığını velhâsıl her noktayı kaydetmiş. Sonra teşekkür ederek savuşmuş.

Birkaç gün sonra hakan müşarileyh Fransa tarafından bir ikinci ziyafet verilmiş. Bu ziyafette Türk pilavı da varmış. Padişahın hoşuna gitmiş.

-Bizim aşcı mı yoksa sizin aşcı mı yapdı diye sormuş.

Fransız aşcısı tarafından yapıldığını anlayınca mahsusen bir tabak aldırmış. Aşcıbaşıya göstermiş.

-Ye! Demiş yemiş. Nasıl tarif ile oluyor mu demiş.

Aşcıbaşı hayretler içinde kalarak hünkârım bunlar pek akıllı şeylerdir diye takdirde bulunmuştur.

Kıssadan hisse

Efendiler bu hikâyeden mühim bir faide çıkarmak lazımdır. Şöyle ki Cenab-ı Hak ve vehhab-ı mutlaktır. Aklı, irfanı, zekâyı kullarına bilatefrik vermektedir. Suret-i mutlakada filan millet zekidir, filan millet gabidir, fikri doğru değildir. Hatta gabiler bile çalışa çalışa zekileri geçerler. Taassubun âlemi yoktur. İnsanlar (beni âdem azayı yekdiğerinde) mantıkça toprak kardeşidirler. Yekdiğere muhtaçdırlar. Birisinde bulunan meziyeti diğeri taklit etmek iktibas etmek mecburiyetindedir. Terakki böyle hâsıl olur. İlmin, irfanın, sanatın hakiki memleketi, maliki bulunamaz. Binaenaleyh bulunmayan veyahud bizdekinden daha iyi bir usül ile istihsal edilir şeyleri nerede ise, kimde ise öğrenmeliyiz.

Rica ederim, hanım ninelerinizin çıkrığı, el tezgâhı bugün bütün ihtiyacınızı tesviye ediyor mu? O mini mini sapan bugün topraklarımızdaki hazain-i gaybiyeyi bize tamamen veriyor mu? Şimendifer yerine manda arabası kullanmak insaf mı?

Onun için efendiler taassubu bırakalım. Milletimizi yükseltmek için dünyanın neresinde (s. 1344) ne gibi vesait-i âliye varsa edinelim. Müstefid olalım: İlmin memleketi olmaz. Nerede bir ilm-i nafi varsa öğrenelim. Ve zaten (el-hıkmetü dalletül mü'min eyneme vecdehe ehazehe) hadisi şerifi de bizlere böyle emretmiyor mu?

Şu halde muallim olduğunuz şehirlerde ahalideki fikr-i taassubu sureti hakimanede ref etmeye çalışmak da bir ikinci vazifeniz olmalıdır efendiler!

Kaynak: Hasan Fevzi BİLGİÇ, Kilisli Rifat Bilge'nin Hayatı Ve Fikirleri, 2020,İstanbul

Yüzü Güzel Ve Cömert Sevgilim Nerede?

YAROM KUCA AST?

(Farsça)

"Na tavanam az faraqiş, hamdam-u yaram kuca ast?

Xasta-u afsorda halam ân parasttaram kuca ast?

Dil şikasta dar sukutam har zaman ba yad-i o

Vay mordim an tabib-i qalb-i bimaram kuca ast?

Nav bahar-i zindagi aknun şuda hamçu xazan

Zard gaşta ânçinan âyina-i didaram kuca ast?

Ah! taqdiram ba-man bi-namud zulm-i bi a'dad

Nist yar-u yavari, ân yar-i ğamxuram kuca ast?

Nist digar hamdam va hamraz-u dildar-i dilam

Pas haman ziba rux-i canana-i dildaram kuca ast?

Dar baharan qalb-i man gaşta, xazan-i dard-ha

Ân bahar-i zindagi, yar-u fadaram kuca ast?

Dast-i hacat ru ba-darbar-i tu âram, ey xuda?

Hamdam-u ğamxuar-i qalbam, an xaridaram kuca ast?" .

SEVGİLİM NEREDE?

Güçsüzüm ayrılığından, dost ve sevgilim nerede?

Halim yorgun ve bunalımlı o hemşirem nerede?

Kırgın gönül ile suskunum her zaman onun anmasına

Of öldüm benim kalp hastalığımın hekimi nerede?

Yaşamın ilkbaharı şimdi olmuş sonbahar

Yani sarardım sevgilimin aynası nerede?

Ah kısmetim! Bana yaptı sınırsız haksızlık

Yok tanıdık ve yardım, o duygudaş dostum nerede?

Bir daha yok dost, sırdaş ve yürek sevgilisi

Bir daha yüzü güzel ve cömert sevgilim nerede?

Baharda kalbim dertli sonbahar olmuş

O yaşamın baharı, vefalı sevgilim nerede?

Hacet olunca senin derbarında huzurluyum, ey Allah'ım?

Kalbimin duygudaş ve sevgilisi ve satın alıcım nerede?

Turani Ferengis (1983-...)

Sensiz Neler Çekti Gönlüm, Bilmiyorsun

TORTLİKLOR

"Sensiz nimalar tartdi dilim, bilmaysan

Qayğu yukini dilim, bilmaysan

Bardim yina men oşa yerga seni deb

Hasrta yeli sarğartdi dilim, bilmaysan

Barliğıngda yollarim yariğ edi

Barliğingda közlarim açiğ edi

Yoqliğingda yalğan ertakdir hayat

Barliğingda arzular isiğ edi

Qay yol bila dilimni âlding?

Qay koyga mening özimni salding?

Közing meni ğam-i asiri qıldi

Sevgi boliban yürakda qalding" .

DÖRTLÜKLER

Sensiz neler çekti gönlüm, bilmiyorsun

Kaygı yükünü sevgilim, bilmiyorsun

Vardım yine ben o yere sen deyip

Hasret yeli sararttı sevgilim, bilmiyorsun

Varlığında yollarım aydın idi

Varlığında gözlerim açık idi

Yokluğunda yalan hikâyedir hayat

Varlığında arzular sıcak idi

Ne ile sen gönlümü aldın

Hangi ozana beni soktun

Gözlerin beni esir-i gam etti

Aşk olan yürekte kaldın.

Samedi Seyyare (1991-...)

ÂYTİNG!

"Arz-i dilimi ol sevgili cananima âyting

Ol saçi qara a'nbar afşanima âyting

Yer yuziga siğmaydur anıng mehr-u vefasi

Ol közi xumar, mehr-i daraxşanima âyting

Ortab yanaman sevgisida şa'm-i vefa dek

Sevdim ani, ol munis-i davranima âyting

İt bölsam agar koy vafasiğa emas a'r

Hicraniga kuydirdi mening canimga âyting

Layli kabi men i'şqida âşifta-u şayda

Hamraz-i dilim, Qayis-i biyabanima âyting

Sabit qiladi i'şqini bu a'rsada Mehri

Gül yuzli oşul şa'm-i şabistanima âyting" .

SÖYLEYİN!

Yüreğimin isteğini o aziz sevgilime söyleyin

O siyah saçlı ve güzel kokuluya söyleyin

Yeryüzüne sığmaz, onun şefkat ve vefası

O gözü humar, parlak sevgime söyleyin

Dertle yanarım sevgisinden, vefa mumu gibi

Sevdim onu, devranımın dostuna söyleyin

İt olsam eğer köy vefasına ayıp değil

Ayrılığından yandırdı benim yarıma söyleyin

Leyla gibiyim aşkında düşkün ve deli

Gönlümün sırdaşı, Kayis-i biyabanıa (isim) söyleyin

İspat etti aşkını bu yolda Mehri

Gül yüzlü o gecelik mumuma söyleyin

Mehri Mehriye (1978-...)

Sevgi Ateşine Düşüp Parçalandım, Bilmedin

BİLMEDİNG

"Tun-kun yolingda men âvara böldim, bilmading

Dard-u ranc içra qalib, sangsara böldim, bilmading

Yaxtlik yolduz kabi közim taman baqqanda sen

Sevgi otiğa tuşib, yuz böldim, bilmading

Bi-xabar qaldim ki mahring tuşdi könglim bağida

Men seni hamdam baçara böldim, bilmading" .

BİLEMEDİN

Gece-gündüz yolunda ben avara oldum, bilmedin

Dert ve üzüntü içinde kalıp taşlandım, bilmedin

Parlak yıldız gibi gözüm sana baktığında

Sevgi ateşine düşüp parçalandım, bilmedin

Habersiz kaldım ki sevgin girdi gönlümün bahçesinde

Ben seni sevgili diye çaresiz kaldım, bilmedin

Masrur Yolduz (1988-...)

MU'LOMMO ĞAZOL

"Men husn-u camalingga, nazar kardam-u raftam

Könglim ğamini senga, xabar kardam-u raftam

İ'şqing otidin tilba bölib sayr-u safarda

Ol bağ-u baharingga, guzar kardam-u raftam

Bir tir nigahingla bölib xasta-u macruh

Sevging otidan, xon ba cigar kardam-u raftam

ünimni eşit dilbar tanaz be tu goftam

İzhar muhabbatıda, hazar kardam-u raftam

"İlmi" sevinib özni fada-i yar oçun etdi

Hasratga qalib, özga xatar kardam-u raftam" .

MÜLEMME GAZELİ

Ben güzelliğine baktım da gittim

Gönlümün kaygısını sana haber verdim de gittim

Aşkın ateşinden deli olup yolculukta

O bahçe ve baharına uğradım da gittim

Bir baktığımda oldum yorgun ve yaralı

Sevginin ateşinden üzüldüm de gittim

Sesimi dinle sevgilim, yaramaz sana dedim

Buluşma zamanında vazgeçtim de gittim

“İlmi” sevinip kendisini yâr için feda etti

Hasrette kalıp kendisini tehlikeye attı de gitti.

İlmi Melahat (1985-...)

ĞUNÇG-İ SGBZ-İ DİL

“Zindagi ra ta abad man ba tu adat mikunam

Ta nafas daram xudayit ra ibadat mikunam

Gar xalad xari ba payat ğunça-i zabz-i dilam

Xon-i dil mixuram az hallat i’adat mikunam

Gar zi dunya çaşm bastam baz ham yaram tuyi

Baz ham ba yad-i tu razvan-i siyahat mikunam

Gar tu bizari azin faryad-i dard-i âlod-i man

Lik man hardam sadayat ra tilavat mikunam

Xatiratam gar faramuşat şavad ey nazanin

Har qadam ba qatra-i aşkam taharat mikunam”154.

GÖNÜLÜN YEŞİL TOMURCUĞU

Yaşamakla birlikte daima ben, sen ile alışırım

Nefesim olunca Tanrı'na taparım

Eğer ayağına diken batarsa yüreğimin yeşil tomurcuğu

Üzülürüm durumundan ziyaret ederim

Dünyadan göz yumsam da gene benim sevgilimsin

Yine seni hatırlamak için mutluluk ile seyahat ederim

Eğer sen benim dertli feryadımdan bıktıysan

Ama ben sürekli senin sesini hatırlarım

Hatıralarımı eğer unuttuysan ey sevgili

Her adımda gözyaşımın damlasından abdest alırım.

İlmi Melahat (1985-...)

PARLAQ QUYAŞ

“Sen sən mening bəharim, ey sevgili nigarim

Kelgil kə həddən âşti yolungə intizarim

Yəngi bəhar keldi güllər kulup âçıldi

Sen həm kulup âçılgil güldek çirayli yarim

Hicring yürəkni ezdi köz yaşimi aqızdi

Tartəy desəm men endi cəvringni yoq mədarim

Dunaydə həmdəmim sen, həmraz-u məhrəmim sen

Kel kim el içrə sensiz salb öldu itibarim

Oyum qəranğu böldu könglum ğəm ilə töldu

Ey parlaq quyaşim yaruğlə şa'm-i tarim

Cəsmimdə ta ki can bar, ta reg-rəgimdə qan bar

İ’şqing yəşəydi mengu qəlbimdə şahsuarim”

PARLAK GÜNEŞ

Sensin benim baharım, ey sevgili nigarım

Gel ki sınırdan geçti yoluna intizarım

Yenibahar geldi güller gülüp açıldı

Sen de gülüp açıl, gül gibisin güzel yârm

Ayrılığın kalbimi ezdi gözyaşımı akıttı

Çekeyim desem ben şimdi zulmünü, yok hâlim

Dünyada dostumsun, sırdaş ve mahremimsin

Gel ki halk içinde sensiz kayboldu itibarım

Evim karanlık oldu kalbim kaygı ile doldu

Ey parlak güneşim aydınlat ipli mumum

Vücudumda can oluna kadar, ta damar-damarımda kan var

Aşkın yaşar ölümsüz kalbimde bahadırım

İsar Cemile (1992-…)

TANG YELİ

“İ’şqing öti a’qil-u hoşımdin meni qıldi uzağ

Tapdi dil hicran ötidən lalə dek dağ uzrə dağ

Qayğurub həcring ğamidən telbə köngul örtənur

Kim habibim, həm təbe’bim, sen erursən, kel birağ

Sançitib mujgan oqidən negə etməssən sorağ

Sensiz ey can, közimə bağ-i cənan təmuğ erur

Cəlvəh eyləb naz ilə kulbəmdə bölgil çəlçirağ

Tun-kunum dərd-u a'ləmdə tar edi, i'şqing nuri

Yarutub tanggə yetəverdi, berdi eləgimgə ayağ

Gər asir koying şəmali men təman tang yeli dek

Bi-nəfəs tən, can âlib, veyran öyim bölgəy çu bağ

Men netəy ol bi-murvət cəvridən qəygə barəy?

Ortəgəy kim bu sevinç köksıdə dayim dərd-u dağ"

ŞAFAK YELİ

Aşkın geçti akıl ve fikrimden beni etti uzak

Oldu gönül ayrılık ateşinden lale gibi dağ üstüne dağ140

Kaygılanarak ayrılık kederinden deli gönül yanar

Ki sevgilim, tabibim sensin gel bu yana

Göğsümü aşkınla yakıp, ayrılık ateşinde sardırıp

Ağrıtarak kirpik okundan ne için sormazsın soru

Sensiz ey sevgili, gözüme cennet bahçesi cehennem olur

Parlayıp naz ile kulübemde ol kandil

Gece- günüm dert ve üzüntüde sıkıntılı idi aşkın nuru

Parlatıp şefkate yok etti, verdi elime kadeh

Eğer istikametin rüzgârı benim yönümdeki şafak rüzgârı gibi ise

Soluksuz bedenim canlanıp, yıkık evim olur bahçe gibi

Ben ne yapayım o merhametsiz eziyetinden nereye varayım?

Eziyet verir ki bu mutluluk göğsünde daima dert ve dağ

Hayri Aysultan (1962-...)

Günüm Bitmiyor

Hasretinde kalan günüm bitmiyor

Görmedikçe özlemler gitmiyor

Gel kal yanımda sabrım kalmıyor

Bu özlemler sevgiye yetmiyor

Öyle bir sevdim ki sevgim sırını

Göğsümdeki çarpınan kalp bilmiyor

Umudum Sıcak ellerini tutmak

Başka şey üzüntüme çare olmuyor

Seninle bir ömür geçse bilmiyorum

Sensiz bir an vaktim güzel geçmiyor

Bu dünya sen ile yaşıyor sevgilim

"Sultan" senden başkasını beklemiyor

Hankeldi Fehime Sultan (1994-…)

SEVGİ

Yürek kendi sırını açtı

Göz ile

Gözler yüreğe dil oldu

Söz ile

O zaman, ben seni sevdim.

Sevgilim!

Sevgi ışığın yağmuru

Hayaller sokağında

Ellerin elimde

Gidiyoruz sonsuz yola

Bu yol oldukça uzun

Bu yol epeyce korkunç

Yalnız gitmek mümkün değil

Millet ne söylerse fark etmez

Yolumuzu devam edelim.

Hankeldi Fehime Sultan (1994-...)

Abdulbakiy Gölpınarlı'nın Adını Doğru Yazmak

Abdulbâkiy Gölpınarlı hakkında birkaç kelamdan sonra isminin konusunu ele alacağım.

Hikmet İlaydın'a göre Abdulbâkiy Gölpınarlı, bir **"maneviyat yolcusu"** olarak, yaşamının uzunca bir bölümünde zikzaklar yapmaktan kurtulamamıştır.

Mevlevilik gibi, **Bektaşîlik** gibi apayrı târikatların dervişi olmuş, sonraları **Melâmîliğe** ilgi duymuştur.

Hatta bir zamanlar **Atheisme**'e saptığını bile söylemiştir.

Fikir ve sanat alanlarındaki çalkantılara da, uzunca bir süre karşı koyamamıştır. Kopmadığı eksen, Mevlânâ Celâleddin kaddese'llâhü sırrahu'l-azizin coşkusu ve onun büyük temsilcisi saydığı Yunus Emre kaddese'llâhü sırrahu'l-aziz sevgisidir.

Dört beş ay önce, ömrünün seksen ikinci (kendi hesabıyla) seksen üçüncü yılında, şimdiki huzuruna, ancak bu çelişkileri yaşamak suretiyle erdiğini söylemiş ve hamdetmiştir.[109]

Cemil Meriç, Abdülkadir Gölpınarlı'yı anlatırken joker bir cümleyle hükmünü söyler: "Neyi yıkacağını iyi görür!" (Cemil Meriç ile Sohbetler, Halil Açıkgöz, Doğu Kütüphanesi)

---

[109] ÇİFÇİ Adil Abdulbâki Gölpınarlı'nın Hayatı ve Eserleri [Kitap]. - Sivas : Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü -Y. Lisans Tezi 136948, 2003., s.45

Ahmed Yüksel Özemre, Gölpınarlı hakkında şu anektodu kitabında zikretmiştir.

“Bu isim, genellikle, yanlış bir şekilde "Abdülbâki" olarak yazılmaktadır. Hâlbuki eski Türkçe’de "kef” harfiyle yazılan baki "bükâ"dan türemiş olup "ağlayan" demektir.

"Kaf' harfiyle yazılan bâkiy ise "bekâ"dan türemiş olup Allah Teâlâ’nın isimlerinden biridir ve "Her şey zeval bulduktan sonra var olmaya devam eden Zât" demektir.

Gölpınarlı hayatının son döneminde bunu farkederek o zamana kadar hep Abdülbâki diye yazdığı ismini Abdülbâkıy diye yazar olmuştu.

[Hasretini çektiğim Üsküdar, Yazar: Ahmed Yüksel Özemre, Dipnot 16]

Gene bir gün Niyâzi Sayın Eşref Efendi'ye: "***Amcacığım, Gülşen-i Râz'da "Apaydın gece, kapkara gündüz"***[110] diye bir ibâreye rastladım. Bu nedir?" *diye sorunca:* ***"Evlâdım bu, bakar köre işâret etmektedir"*** *cevâbını almış.*

AÑLADIM

(6+5=11)

Ḫayāl-i çeşmiñe dalar gözlerim

Gözüñde oḳurum īmā-yı ‘aşḳı

Yanar ḥasretlerim tüter sözlerim

Ḫarābe-zār eder me’vā-yı ‘aşḳı

Bilmem beyhūde mi yanar bu göñlüm

Yaralanır ḳanar ḳanar bu göñlüm

Sevdā-yı zülfüñü añār bu göñlüm

Mecnūn eder nice Leylā’yı ‘aşḳı

---

[110] [Sa'düddin] Mahmûd Şebisterî (1250-1320), ***Gülşen-i Râz*** s. 12, Maarif Vekâleti Şark Klâsikleri, İstanbul 1944.

482 Bilgilik

Kimse bilmez benim bu melālimi

Añlayan bulunmaz ġarīb ḥālimi

Felek ḳırdı benim yāl ü bālimi

Ḳanlarla doldurdu ṣahbā-yı ʿaşḳı

Neden perīşānım bu naṣıl ḥālet

Ṣanki bütün cihān baña bir ġurbet

Ezelden ʿāşıḳım BĀḲĪ nihāyet

Ben şimdi añladım maʿnā-yı ʿaşḳı

ʿAbdülbāḳī Gölpıñarlı

BENİM ḤĀLİM

[Mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

Kesip rīş-i sefīdim pīr iken yosma cevān oldum

Maḳām-ı Mevlevīde şeyḫ idim pīr-i muġān oldum

Ne sāfī müslümān ḳaldım ne oldum ḳıpḳızıl kāfir

Giriftār-ı belā-yı fitne-i āḫir zamān oldum

Dilimde nūr-ı īmānım başımda ḳapḳara şapḳa

Misāl-i ṣubḥ-ı kāẕib nūr u ẓulmetle ʿayān oldum

Semāʿ-ı mevlevīyi terk edip ögrenmedim dansı

Selānīk dönmesinden de beter bir müslümān oldum

ʻAbā bonjur silindir şapḳa oldu sikke-i Monlā

Bu uydurma ḳıyafetlerle rüsvāy-ı cihān oldum

Ne şāhān-ı seleften nā'il oldum luṭf u iḥsāna

Ne cumhūriyet erkānıyla yār-ı hem-ʻinān oldum

Müderrisler baña Dārü'l-fünūnda eyledi sebḳat

Cehāletten ḥamāḳatten egerçi imtiḥān oldum

Te'emmül eyleyip eṣ-ṣabru miftāḥu'l-ferec sırrın

Misāl-i kīr-i paṭriḳ-i zamān bī-imtinān oldum

Nevā-yı nāy ile raḳṣān olurken bir zamān BĀḲĪ

Belā-yı hicr ile şimdi mücessem bir fiġān oldum

ʻAbdülbāḳī Gölpıñarlı

منم که نَامِ مَرا خَوانده جَان فَدای مَحمّد

قبول کَرده دَلم دَر اَزل وَلای مَحمّد

به مَا مَفرّج وَ مَعشوق شَد مَحمّد وَ آلش

سراب بَاطل وَ وَهمست مَاسوای مَحمّد

فدا حَلاوتِ اَیمان به لَعلهای مَحمّد

ظهور کَرده چَو اَعیان زَ نَورِ وَجهِ دَرخشان

ز پَایمالئ دَلدار پَر صَفا شَده گلزار

بیاورد به دَلم بَوی حَق صَبای مَحمّد

ز وَصلِ آن بَتِ شَیرین سَرم رَسیده به پَروین

ستاد هستی اَم وَ کَرد آشنای مَحمّد

دلم حَریمِ شَبان شَد کَه یَافت دَر دَلِ شَبها

سوادِ کاکلِ مَشکینِ ذی بَهای مَحمّد

منم کَه مَطْمئِن اَلقلَب [111] اَز حَصول مَرادم

دلیل اَین سَخنم رَأفت وَ وَفای مَحمّد

ز مَوجِ عَشق وَ تَجلّی شَکسته کَشتئ هَستی

غریقِ بَحرِ فَیوضاتم اَز لَقای مَحمّد

قسم کَه غَایت اَین سَیر بَاقی ذَاتِ خَداوند

چو رَهبر اَست به مَا مَجد وَ کَبریای مَحمّد

Çarşamba 1341 Eylül 16 /1344 صَفر 27

منم فَدای مَحمّد مَنم فَدای مَحمّد

“Muhammed’in sevgisini gönlüm ezelde kabul etti, adımı okuyan Muhammed’e canım feda olsun.

Muhammed ve onun ailesi bize sevgili ve rahatlık veren oldu, Muhammed’den başkası batıl bir serap ve kuruntudur.

Parlak çehrenin ışığından a‘yan gibi ortaya çıktı, Muhammed’in lâl rengine imanın tatlılığı feda olsun.

---

[111] 2/7a: “Kalbi iman ile sükûnet bulduğu halde dinden dönmeye zorlananlar dışında, her kim imanından sonra küfre kalbini açarsa, mutlaka onların üzerine Allah’tan bir gazap gelir ve kendilerine çok büyük bir azap vardır.” Nahl, 16/106.

Sevgilinin yokluğunda gülbahçesi mutlulukla doldu, Hakk'ın kokusu Muhammed'in saba rüzgarıyla gönlüme doldu.

5. O tatlı sevgiliye kavuşmaktan başım Ülker yıldızına ulaştı, varlığımı aldı da Muhammed ile tanıştırdı.

Yüreğim, Muhammed'in kıymetli siyah kakülünün aşkıyla gecelerin kalbinde bulunan geceler harîmi oldu.

Benim kalbim muradına ermekten emin, Muhammed'in vefası ile şefkati yüzündendir bu sözüm.

Aşk dalgası ve yaratılış gemisinin kırıklarının ortaya çıkmasıyla, Muhammed'in görünümünden feyz âleminin deryasının boğulmuşuyum.

Allah'ın zâtına yemin ederim ki! Ey Bâkî bu yolculuğun sonu ulaşmaktır. Muhammed'in büyüklüğü ve makamı bu yolda bizim yol göstericimizdir."

Muhammed'e [salla'llâhü aleyhi ve sellem] feda olan benim, Muhammed'e [salla'llâhü aleyhi ve sellem] feda olan benim.

'Abdülbāḳī Gölpıñarlı

İlâhî Aşkın Merkezinde Kadının B Noktası Olması

Sûfî edebiyatı, İslâmî dönemlerde şiir ve nesir olarak ortaya çıkan edebiyat çeşitlerinden biri sayılmaktadır. Şiir geleneğine dayanan bu edebiyat, yeni bir aşk türü olarak ortaya çıkmıştır. Bu tür, görülmeyene ve ulaşılmayana kavuşmayı hedefleyen ve yüce arzuları ve kalbi yakan elemleri ifade etmek için gazel ve sevgi dilini kullanan ilâhî aşktır.

Sûfî şâir remz'i kendine bir vazife edinmiştir. En meşhurlardan olan İbn Fâriz da bazı kasidelerinde kadını, ilâhî aşka işaret eden bir simge olarak ele almıştır. et-Tâiyyetü'l-Kübrâ adlı kasidesi, onun manevi tecrübelerini/duygularını dile getiren orijinal yapıtlarından biridir. Bu kaside onun ruhsal hayatını yansıtmaktadır. Şair bu

kasidesinde ilâhî aşk yolundaki sülûkünü betimlemiş, kadını ilâhî aşka sembol/remz edinmiştir Vücûd sultanına boyun eğen sırf tecrübî bir yola sahiptir.

(Tavîl):

"Belki dostlarım Mekke'de (ki) Selma'yı anarak yürekleri serinletirler,

Geçip giden geceler belki bir gün döner de, böylece onu bekleyen sevinir,

Hüzünlü ruhum sevinir, ölü ruhum can bulur, özleyen kavuşur ve dinleyen de lezet alır. "

خاطِبَ الخَطْبِ دعِ الدّعوى فما

بالرُّقَى تَرقى إلى وَصْلِ رُقَي

[Aşk yolunda bu davanın terkinden başka çare yoktur. Büyü ve sihir ile o cihânı süsleyen sevgilime ulaşmak mümkün olmaz. Akıl ve fikirden geçmeli de ondan sonra ona varmaya tâlib olmalı.] Kaside-i Yaiyye

94. نَسَبٌ أقرَبُ في شرْعِ الهَوَى

بينَنَا من نَسَبٍ من أَبَوي

[Aşkın kanunu gereğince o âlem değerindeki sevgili ile aramızdaki irtibat anne baba bağı ile oluşan akrabalıktan daha yakındır.] Kaside-i Yaiyye

زِدْني بفَرْطِ الحُبّ فيك تَحَيّرا

وارْحَمْ حشىً بلَظَى هواكَ تسعّرا

Ey sevgilim! Sana karşı olan aşırı sevgim hayretim ziyadeleşsin! Ancak, gönlümü yakan aşkınla, ateşler saçan kalbime biraz merhamet eyler misin? Kaside-i Raiyye

65. ولو خطَرَت لي في سِواكِ إرادةٌ

على خاطري سَهواً قضيتُ بِرِدَّتِي

Eğer benim hatırıma sehven senden başka bir istek doğsa, âşıklar dîninden çıktığıma hükmederim. Zîrâ âşıklar mezhebinde mâsivâya nazar gizli şirktir. Kaside-i Taiyye

144. أَغارُ عَلَيها أن أهيمَ بحُبِّها

وأعرِفُ مِقداري فأُنكِرُ غَيرَتي

Ben öyle bir sevgiliyi kıskanırım ki, onun aşkıyla şaşkın hale gelirim, sonra da Ben kimim ki, onun âşık ve hayrânı olayım ve onu kıskanayım! Bu sebeple kendi kıskançlığımı inkâr ederim. Kaside-i Taiyye

260. وهُنّ وهُمْ لا وهْنَ وهْمٍ مَظاهِرٌ

لنا بتَجَلّينا بحبٍّ ونَضْرَة

Meşhur sevilmiş kadınlar, zikredilen ve edilmeyen şevk dolu âşıklar, kendilerine sevgiyle, güzellikle tecellî ettiğimiz için zaaf, vehim ve galat söz konusu olmaksızın hepsi bizim görüntülerimizdir. Yâni aşk ve muhabbetle âşıklara tecellîmiz ve güzellik ve letâfetle de sevgililere tecellîmiz olduğundan bunların hepsi gerçekte bizim zuhurumuz başkası değildir.

261. فكُلّ فَتى حُبٍّ أنا هُوَ وهيَ حِبْ

بُ كلّ فَتىً والكُلّ أسماءُ لُبْسة

Hal böyle olunca, sevdiğimiz kadınlar ve âşıklar bizim mazharımız olunca, bu durumda sevgi sahibi olan her seven ve tâlib olan benim ve ben oyum. Sevgilim ise bütün âşıkların ve gençlerin sevgilisidir, Sevenler ve sevilenlerin hepsi kendileriyle gizlenilen örtü ve elbiselerdir. Kaside-i Taiyye

Keşefe'd-düca bi cemalihi

بلغ العلى بكماله
كشف الدجى بجماله
حسنت جميع خصاله
صلوا عليه و آله

Belağa'l-ula bi kemalihi
Keşefe'd-düca bi cemalihi
Hasünet cemiu hısalihi
Sallu aleyhi ve alihi
Kemalatı ile yüksek derecelere ulaştı
Cemali le karanlıkları açtı
Bütün huyları güzeldi
Ona ve âline salat edin!

Sensiz Olamam

Mevlana

Kimsesiz olabilirim ama sensiz, yapamam

Asa yüreğim markanı taşıyor, sensiz git, yapamaz

Aklın gözü senden sarhoş, başparmağının altında cennetin çarkı dönüyor

Elinde zevk burnu, ama sensiz, yapamam

Senden ruh kaynar ve senden kalp beslenir

Senden mantık kükrer, ama sensiz ben yapamam

Sen benim şarabım ve zehirimsin, bahçem ve baharım

Uykum ve dinlenme yerim ve sensiz, yapamam

Sen benim rütbemsin ve zaferim, egemenliğim ve zenginliğim

Sen benim kristal suyumsun ve sensiz yapamam

Bazen sadıksın, bazen yanlışsın

Bensiz nereye gidiyorsun Çünkü sensiz yapamam

Kalplerini sunarlar, siz alırsınız; tövbe ederler, bozarsın

Bütün bunlar ve daha fazlasını yapıyorsun ama ben sensiz yapamam

Sensiz olmak mümkün olsaydı, tüm dünya tersine dönerdi

Cennet Bahçesi cehennem olurdu, çünkü sensiz yapamam

Sen başsan, ben ayak olacağım; eğer el, o zaman ben senin bayrağın

Eğer gidersen bir hiç olacağım, çünkü sensiz yapamam

Beni uykumdan büyüledin, kendi taslağımı sildin

Beni her şeyden kestin, çünkü sensiz yapamam

Ortağım olmazsan, tüm işim mahvolacak

Arkadaşım ve rahatım – sensiz, yapamam

Sensiz hayatta neşe yok, ölümde rahatlama yok

Kederimi senin için nasıl öldürebilirim, sensizken yapamıyorum?

Ne dersem ey aşkım, iyimden kötüden ayrı değil

Tatlı nezaketinden, lütfen şunu da söyler misin:

Sadece sensiz olamam

Hz. Musa Ve Çoban

Hz. Musa bir yerden geçerken, Allah'a münâcaat eden bir çobana rastladı. Çoban şöyle diyordu:

–Ey kerem sahibi, yüceler yücesi ulu Rabbim! Sen neredesin ki, ben sana kurban olayım! Bir gün olsun, gel bana uğra, misafirim ol da, Sana hizmet edeyim! Elbiselerini yıkayayım, çarığını dikeyim, saçını tarayayım, bitlerini kırayım. Elceğizini öpeyim, ayacığını ovayım, uyuma vaktin gelince yerceğizini silip süpüreyim. Sana süt ikram edeyim. Bütün keçilerim Sana kurban olsun! Her nâmemde, her sesimde, her soluğumda, her heyheyimde, aklımda, fikrimde yalnız Sen varsın, ey büyük Allah'ım!

490 Bilgilik

Çoban böyle saçma sapan söylenip dururken, Hz. Musa ona yaklaşıp:

-Kiminle konuşuyorsun? diye sordu. Çoban:

-Kiminle olacak, bizi yaratanla, yerin göğün sahibiyle! deyince Hz. Musa:

-Bu ne küstahlık! Bu ne biçim dua! Sen amcana dayına mı sesleniyorsun?Cenab-ı Hakk böyle şeylerden münezzehtir. Allah'ın sıfatları içinde cisim ve ihtiyaç sahibi olmak var mı? Çarık, dolak sana yaraşır. Ayağa muhtaç olan çarık giyer, büyüyüp gelişmekte olan süt içer. Bunlar ne saçma sapan sözler. Sen daha Müslüman olmadan kâfir oldun. Küfrünün pis kokusu cihanı tuttu. Sus, ağzına pamuk tıka! Allah kimseden doğmamıştır, hiç kimseyi de doğurmamıştır. Eşi benzeri, oğlu kızı yoktur. Babayı da yaratan Odur, oğlu da. Sen bir erkeğe 'Fatma!' desen, erkek de kadın da insan cinsinden oldukları halde, imkân bulsa senin canına kasteder. İsterse mülayim ve yumuşak başlı olsun. 'Fatma' sözü kadınlar için övüştür, fakat erkeğe söylersen kılıç yarasından daha ağır gelir. Cenab-ı Hakk'a karşı nasıl böyle saçma şeyler söyleyebiliyorsun? diye çobanı suçlayıp, azarladı. Bu sözler üzerine, çoban, elbiselerini yırtıp, feryat ve figana başladı:

-Ey Musa, meğer ben ne kötü bir iş yapmışım! Şimdi sen benim ağzımı, dilimi bağladın. Pişmanlık ateşi ile canımı, ciğerimi dağladın! dedi. Pişmanlığından üstünü başını yırtmaya başladı, sürüsünü de terk ederek, başını alıp çöle doğru yola düştü.

Cenab-ı Hakk'dan Hz. Musa'ya vahiy geldi:

-Ey Musa yaptığını beğendin mi? Bak, kulumuzu bizden ayırdın! Ben seni insanları Bana ulaştırasın diye mi, yoksa Benden uzaklaştırasın, Benden ayırasın diye mi peygamber olarak gönderdim. Ben, herkese bir huy, bir ıstılah verdim. Onun ağzından medih (övgü) olarak çıkan söz, senin ağzından çıkarsa zem (kötüleme)dir. Biz dile söze bakmayız, gönle, hale, kalbe bakarız. Ben kullarıma, 'Bana ibadet edin!

(Kur'an, 21. Sure (Enbiya), Ayet:25)' diye emrettimse, bundan bir kâr, bir fayda elde edeyim diye değil; onlara ihsanda bulunayım diye emrettim. Benim yüce şanım, onların tesbih ve takdisleri ile daha fazla yücelecek değil. Ben zaten en yüceyim. Benim yüceliğim ölçüye, kıyasa sığmaz. Beni tesbih etmekle kullarım, kendilerini temizlerler.

Cenab-ı Hakk, Hz. Musa'ya daha pek çok dile gelmeyecek sırlar söyledi. Hazreti Musa bu sırlar karşısında kaç defa kendinden geçti, kaç defa kendine geldi. Sözü burada kesmek gerek. Zira daha fazlasını anlatmaya çalışmak ahmaklık olur. Akıl ve anlayış buradan ötesine gitmez.

Hazreti Musa Rabbülâlemînden bu ikazı duyunca, çöle düşüp çobanı aramaya koyuldu. O hayran aşığın izini izledi. Hakk aşıklarının izleri, başkalarının izlerinden ayrılır, hemen seçilir. Hazreti Musa nihayet çobanı buldu. Ona:

-Müjde, müjde, Cenab-ı Hakk seni mazur gördü! Senin niyazın O'na hoş gelmiş! dedi.

Çoban:

-Ey Musa! Ben artık o hali aştım. Sen bir kamçı vurdun, atım şahlanıp kâinatı aştı. Benim halim şimdi söze sığmaz. Ben artık o sözleri söyleyen çoban değilim. O sözlerden artık geçtim, dedi.

İnsanoğlu, acizdir, aklı zayıftır. Kudreti sınırsız, bütün noksan sıfatlardan münezzeh, yüceler yücesi Allah'a zayıf aklımızla, layık olabildiği şekilde hamd edebilmemize imkân var mı?

Yüce Allah: 'Siz Beni anın, zikredin, hatırlayın, Ben de Sizi anayım! (Kur'an, 2. Sure (Bakara), Ayet: 152)' buyurarak kendisini anabilmemiz için bize ruhsat ve izin verdi. Bizi ateşler, karanlıklar içinde gördü de, bize nur ihsan etti. Gerçekte o bizim O'nu

anmanızdan müstağnidir. Bizim O'nu layık olduğu şekilde, anmamız, övmemiz, anlamamız, tanımamız, tasvir etmemiz, ibadet etmemiz, tesbih etmemiz mümkün değildir. O'nun hiçbir tavsife, tasvire, tarife sığmayan benzersiz, misalsiz varlığını biz nasıl anlayabiliriz ki? Bizim gibi cisme mensup, eksikli kusurlu kulların O'nu anışı da, elbette bizim gibi eksik ve nakıs olacaktır. O bizim anışlarımızdan, zikirlerimizden, ibadetlerimizde çok çok yücedir. Bizim O'nu övüşümüzün Allah'ın yüceliğine nispetle hiç bir değeri yoktur. O'nun anlatılmaya da ihtiyacı yoktur, tarife de. Rabbimiz, rahmetinden bizim O'nu anışımızı, hamd ve şükrümüzü, ibadetlerimizi makbul karşılıyor.

Güneşi öven, aslında kendini övmüş olur. Böylece benim iki gözüm de iyi görüyor, aydındır, hastalıklı, ağrılı, sızılı, çapaklı değildir demek ister. Alemdeki güneşi yermek ise, iki gözüm de kördür, görmüyor, karanlıklar içinde kalmış, çipillerle, irinlerle dolmuş demektir.

Kendine gel, kendine! Allah'ı (CC) övsen de bu övüşünü, o çobanın layık olmayan övüşü gibi bil. Senin övüşün, duan, niyazın çobanınkine nispetle belki daha iyi olabilir ama, Cenab-ı Hakk'ın yüce şanına nispetle ne değeri var ki! Sakın Cenab-ı Mevlâ'ya layık olduğu şekilde hamd ve senada bulunduğunu zannetme! İbadet ediyorum, hamd ediyorum diye gönlüne kibir, gurur gelmesin. Perde kalkınca oldu sanılan pek çok şeyin, aslında olması gerektiği gibi olmadığı meydana çıkar. Keşke sadece 'Sübhâne rabbiyel Â'lâ' sırrına erebilmiş olsaydın. Gönülden:'Ey Rabbim, secdem de, ibadetlerim de, varlığım gibi Senin yüce şanına layık değil. Ey gece sırlarını da, gündüzün gizlenen işleri de bilen Allah! Senin yüceliğin karşısında, benim başımın da bir değeri yok, secdemin de! Sen bana merhametinle, ihsanınla, lütfunla mukabele et! Noksanlarıma bakma!' diyebileydin.

Örneğin, Namaz kılıyorsun ama nasıl? Namazın sana anlattıklarından haberin var mı? Ey ulu! Namaza başlarken tekbir getirmek, 'Yarabbi huzurunda kurbanız!' demektir.

Hani koyun keserken, 'Bismillahi Allahu ekber' der, tekbir getirir, öyle kesersin ya, işte o geberesi nefsini keserken de bu söz söylenir. 'Allahu ekber' de de, o şom nefsin başını kes! Kes de can mahvolmaktan kurtulsun! Ten İsmail'e benzer, can Halil'e. Can, bu semiz bedeni yere yatırıp tekbir getirdi mi, ten kesilir, şehvetlerden hırslardan kurtulur. Ondan sonra ten, besmeleyle kesilmiş temiz bir kurban haline gelir.

Namazda kıyamda durmak, yani Allah'ın huzurunda, gözyaşları dökerek ayakta durmak ise, kıyamet gününde kabirden kalkıp mahşer yerinde dikilmeye benzer. Kıyamette olduğu gibi, Hak huzurunda saf kurulur, hesaba, Allah ile konuşup görüşmeye girişilir. Hak: 'Sana bunca zaman mühlet ve imkanlar verdim, bana ne getirdin? Ömrünü neyle bitirdin, verdiğim gıdayı, ihsan ettiğim kuvveti ne uğrunda harcadın? Gözünün nurunu nerelerde tükettin, beş duyunu nerelerde yıprattın? Gözünü, kulağını, aklını, benim sana verdiğim bütün cevherlerini harcadın. Peki ferş aleminden bunlara karşılık ne satın aldın? Sana kazma ve bel gibi, el, ve ayak verdim. Onları sana bizzat ben bağışlamıştım, onları ne yaptın, nerede kullandın? der. Hak'tan buna benzer seni dertlere uğratacak yüz binlerce haber gelir.

Kıyamdayken kula gelen bu haberlerden kul utanır. Utancından ayakta durmaya kudreti kalmaz. İki büklüm olur, rükûa varır. Rükuda Allah'ı tesbih eder. Allah'tan: 'Başını kaldır, rükudan kıyama dön de, sana sorduklarıma bir bir cevap ver!' fermanı gelir.

O utanan kul, rükudan başını kaldırır. Fakat olgun bir iş yapmamış olduğundan bu sefer, yüzüstü secdeye kapanır. Yine emir gelir: 'Başını kaldır, secdeden kalk da yaptıklarından haber ver!' Kul, tekrar utana utana başını kaldırır ama, çaresizlikten yine yılan gibi yüzüstü secdeye düşüverir. Allah, tekrar: 'Başını kaldır da söyle! Bugün kıldan kıla, bütün yaptıklarının araştırılacağı gündür!' der. Kulun artık ayakta durmaya kuvveti kalmadığından, Allah'ın heybetli hitabı, canına

iyice tesir etmiş olduğundan ayağa kalkamaz, o ağır yükün altında, yere oturur. Allah: 'Söyle bana, sana nimet verdim, nasıl şükrettin? Sana sermaye verdim, haydi ne kazandığını göster!' der.

Kul, sağ yanına dönüp peygamberlere, o ululara selam verir. 'Padişahlar, bu kötü kişiye şefaat edin, ayağım da balçıkta kaldı, kilimim de!' der.

Peygamberler ise: 'Çareye başvuracak gün geçti. Çare orada aranacak bir şeydi. El de oradaydı, alet de. Şimdi artık hepsi orada kaldı. A bahtsız kişi, git oradan! Sen vakitsiz öten bir horozsun! Bırak bizi, bizim de kanımıza bulaşma!' derler.

Bunun üzerine kul, sol tarafa baş çevirir, hısımından, akrabasından yardım ister. Onlar da 'Sus! Allah'a kendin cevap ver. Biz kim oluyoruz ki? Bizden el çek!' derler.

Sonunda ne bu yandan bir çare olur, ne o yandan. O biçarenin canı da yüz parça olur! Herkesten ümidini keser de ellerini Allah'a açar, duaya başlar. Yarabbi, herkesten ümidim kesildi. Evvel de Sensin, ahir de Sen! Senden başka önü sonu olmayan yok!' diye niyaza koyulur.

Namazdaki bu hoş işaretleri gör de, bunun eninde sonunda böyle olacağını bil! Sadece namazın hareketlerini yapmakla yetinme! Öyle yerden tane toplayan yolsuz yordamsız kuşlar gibi yere baş vurup durma! Namaz yumurtasından çıkarılması gereken civcivi çıkarmaya bak!

1) My heart told me that you are my destroyer my soul is your hostage/ransom whether you know it or not

2) I have not honored the right of your love if I do not die in it out of sorrow, and someone like me is one who honors (his promises)

3) What do I have but my soul? One who gives himself (his soul) for him who he loves in love is not extravagant

4) If you are pleased by it, then you draw near to me o futility of effort, if you didn't draw near

5) O you my preventer of sweet dreams, giver of the clothes of sickness and with them my debilitating love

6) Have mercy on my last breath and what you have left for me of my perishing body and afflicted heart

7) Love remains and union eludes me (or is my delay) and patience fades and the reunion eludes me (or is my delay)

8) I am not free of other people being jealous of you so don't waste my sleeplessness because of the fabrications of slanderous imagination

9) Ask the stars of the night, has slumber visited my eyelids? how can you visit someone you don't know?

10) It is no wonder my eye is stingy with closing its lids while it is generous in the flowing of torrential tears

11) I saw the terror of the day of judgement in what occurred of the pain of separation and the scene of parting

12) If there is no reunion with you then promise it to me, and then you can postpone it

13) Postponement from you, in my eyes, if fulfilling is scarce is as sweet as union with a lover

14) I inclined towards the breaths of the wind biding my time

And to the face of the one that transmits his fragrance*

15) Perhaps the fire of my wings will go out from its blowing

And I wish that it would not go out

16) O friends of mine, you are my hope, and whosoever

Calls you "friends of mine" will be sufficed

17) They returned from what you (pl.)* were upon of fulfillment

Out of generosity, for indeed I am that faithful friend

18) By your lives, by your lives, I swear and in my life, I have not sworn by other than your lives

19) If my soul were in my possession, if I granted it to the one who brings good tidings of your arrival, I would not be just

20) Don't consider me in my desire to behave unnaturally my love for you is by nature not by strained effort

21) I have concealed my love for you, it concealed me in grief until it was almost as if I was concealed from myself by my life

22) So I hid it from myself for if I were to disclose it I would have found it more elusive than hidden kindness

23) I say to one who meddles with love you expose yourself to affliction, so be a target

24) You are the victim of whomsoever you love so choose for yourself in love whom you select

25) Say to the critics, you have prolonged my blame out of desiring that blame from love would stop me

26) Stop being harsh with me and taste the flavor of Love and when you have loved, then after that be harsh (with me)

27) The secret has come out with the love of the one, who if in darkness (her) veil was rent, I would say, o moon, hide

28) And if one other than me is content with the specters of his imagination I am the one who is not content (even) with reunion with the beloved

29) My love is endowed to him and I am not cured of my affliction by less than my annihilation

30) By his love, and he is my right hand (i.e. my oath), and he suffices as an oath and I extol him almost as much as the Qur'an*

31) If he said flirtatiously: stand on hot embers I would stand obediently and I would not hesitate

32) If he is one who it pleases to step on my cheek I would put it on the ground and not be proud

33) Don't deny my passion for what pleases him even if he does not take pity on me with union

34) Love prevailed, so I obeyed the command of my passion and in so doing, regarding him, I disobeyed the prohibition of my blamer

35) From me to him is the humbleness of submission and from him to me is the glory of the preventer and the power of the humbler

36) He made religion familiar and I have a heart that has never ceased being not attached to anything but his kindness (not ceased to encounter anything but his kindness)

37) O how lovely is everything which he is contented with and his saliva, o how sweet it is in my mouth

38) If they let Jacob hear a mention of the fineness of his face he would forget the beauty of Joseph

39) Or if Job saw him in a short visit, in a light sleep long ago he would have been cured of his affliction

40) Every full moon and every lithe physique will fall in love with him when he appears as approaching

41) If I say: Every passion (in the world) I have for you He says: I have the glory and every beauty is in me

42) His virtues are perfected and if he had given radiance to the moon when full it would not wane (be eclipsed)

43) With the arts of the describers of his beauty, time expires and nevertheless there is in him that which has not been described

44) I have spent all of myself for the sake of his love at the hand of his beauty so I praise the goodness of my expense

45) The eye desires the form of the beauty which is used by my spirit to love the hidden meaning (spiritually)

46) Make me happy dear brother and enrich me with reports of him sprinkle upon my hearing his attractions and please it

47) So that I see with the eye of hearing the testimony/sight of his beauty spiritually bestow this upon me and honour me

48) O sister of Sa‘ad* from my beloved you came to me with a message and you brought it with loving-kindness

49) I heard what did not hear and I saw what you did not see and I knew what you did not know

50) If he should visit you, o innards, be rent to shreds and if he should leave, o eye, weep

51) There is no harm in distance, for the one whom I love If he is absent form the pupil of my eye, nevertheless he is in me

*The breaths of the wind is a stock imagine of the distant lover catching the scent of the Beloved's perfume. The mystical interpretation is that these breaths (and the face of the second hemistich) are God's manifestations in the sensible world that comfort the aspirant. Line 15 points out that these comforts can also threaten to blow out the fire of love (if the aspirant becomes too attached to sensible pleasures in their own right), which the aspirant does not want. The switch to addressing the beloved with the plural ("kuntum") indicates that the speaker is addressing the manyness along with the oneness of God, the Beloved and her breaths, God along with his manifestations.

*This could either mean that the poet extols the beloved almost as much as he extols the Qur'an , or that the poet extols the beloved almost as much as he is extolled in the Qur'an (the beloved being the Prophet).

*This is a reference to Halima, the wet-nurse of the Prophet

This love is not a river

It has the vastness of the sea

498 Bilgilik

The green dance of the waves

Sobbing in my eyes.

I tried to forget the words

Unspoken between us

But hanging over the silence

On the shores of our voice

I tried to forget your eyes

That do not know how to read mine

But in them is born the daybreak

That dawns on the earth and the heavens

I tried to forget your name

Pluck it from my thoughts

But it returns at every instant

Entwined in the wind.

I tried to see my image

But it was yours that I saw

In my mirror, for I bear

Your flat eyes.

This love is not a river

It has abysses like the sea

And the black mantle of the waves

Shrouds me in blackness

This love is not a river

It has the vastness of the sea

Bu aşkım bir nehir değil

Denizlerin büyüklüğüne sahip

Dalgaların yeşil dansı

Gözlerimde hıçkırarak ağlıyor.

Kelimeleri unutmaya çalıştım

Aramızda konuşulmamış

Ama sessizliğin üzerinde asılı

Sesimizin kıyısında

Gözlerini unutmaya çalıştım

Benimkini nasıl okuyacağını bilmeyen

Ama içlerinde gün doğuyor

Yeryüzünde ve göklerde doğar

Adını unutmaya çalıştım

Düşüncelerimden kopar

Ama her an geri dönüyor

Rüzgarda dolanmış.

Hayalimi görmeye çalıştım

Ama seni gördüğüm

Aynamda görüyorum

Düz gözlerini

Bu aşk bir nehir değil

Deniz gibi uçurumlar var

Ve dalgaların siyah örtüsü

Beni karanlığa sarar

Bu aşk bir nehir değil

Denizin sonsuzluğuna sahip

***

روضه خلد برین خلوت درویشان است

مایه محتشمی خدمت درویشان است

گنج عزلت که طلسمات عجایب دارد

فتح آن در نظر رحمت درویشان است

قصر فردوس که رضوانش به دربانی رفت

منظری از چمن نزهت درویشان است

آن چه زر می‌شود از پرتو آن قلب سیاه

کیمیاییست که در صحبت درویشان است

آن که پیشش بنهد تاج تکبر خورشید

کبریاییست که در حشمت درویشان است

دولتی را که نباشد غم از آسیب زوال

بی تکلف بشنو دولت درویشان است

خسروان قبله حاجات جهانند ولی

سببش بندگی حضرت درویشان است

روی مقصود که شاهان به دعا می‌طلبند

مظهرش آینه طلعت درویشان است

از کران تا به کران لشکر ظلم است ولی

از ازل تا به ابد فرصت درویشان است

ای توانگر مفروش این همه نخوت که تو را

سر و زر در کنف همت درویشان است

گنج قارون که فرو می‌شود از قهر هنوز

خوانده باشی که هم از غیرت درویشان است

حافظ ار آب حیات ازلی می‌خواهی

منبعش خاک در خلوت درویشان است

من غلام نظر آصف عهدم کو را

صورت خواجگی و سیرت درویشان است

Tanrı Kadir Gecesidir

2935. Tanrı Kadir gecesidir. Kadir gecesi, insan her geceyi ibadetle geçirsin diye geceler içinde gizlidir ya Tanrı da öyle gizli.

Ey genç, her gece Kadir gecesi değildir ama bütün geceler de ondan hâli (boş) değil.

Hırka giyenler arasında bir Tanrı fakiri vardır. Sana da haksa ona yapış!

Nerede anlayışlı bir mümin ki padişahtan yoksulu ayırt etsin.

Âlemde her şey ayıpsız olsaydı, ticaret edenlerin hepsi aptal olurdu.

***

Haqq Shab-e Qadrast dar shab-hâ nehân

tâ konad jân har shabi-râ emtehân

Nah hameh shab-hâ bovad Qadr ay javân

nah hameh shab-hâ bovad khâli az ân

حق شب قدراست در شبها نهان

تا کند جان هر شب را امتهان

نه همه شبها بود قدر اط جوان

نه همه شبها بود خال از ان

Hz.Mevlana Msenevi, Cilt II

****

المنه لله که در میکده باز است

زان رو که مرا بر در او روی نیاز است

حقیقت نه مجاز است، در میکده باز است

که این قصه دراز است

-

بار دل مجنون و خم طره ی لیلی

ها لیلی ها لیلی ها لیلی

رخساره ی محمود و کف پای ایاز است

حقیقت نه مجاز است، در میکده باز است

که این قصه دراز است

-

رازی که بر غیر نگفتیم و نگوییم

با دوست بگوییم که او محرم راز است

-

شعر کامل

المنه لله که در میکده باز است　　زان رو که مرا بر در او روی نیاز است

502 Bilgilik

خمها همه در جوش و خروشند ز مستی وان می که در آن جاست حقیقت نه مجاز است

از وی همه مستی و غرور است و تکبر وز ما همه بیچارگی و عجز و نیاز است

رازی که بر غیر نگفتیم و نگوییم با دوست بگوییم که او محرم راز است

شرح شکن زلف خم اندر خم جانان کوته نتوان کرد که این قصه دراز است

بار دل مجنون و خم طره لیلی رخساره محمود و کف پای ایاز است

بردوختهام دیده چو باز از همه عالم تا دیده من بر رخ زیبای تو باز است

در کعبه کوی تو هر آن کس که بیاید از قبله ابروی تو در عین نماز است

ای مجلسیان سوز دل حافظ مسکین از شمع بپرسید که در سوز و گداز است

El-minnetu- lil-leh ki der-i miyked-i bâz est

Zan ru ki mera ber der-e u ruy-i niyaz est

Hagigât, nâ mecaz est, der-i miyked-i bâz est

Kî-u gessî diraz est

Hagigât, nâ mecaz est, der-i miyked-i bâz est

Kî-u gessî diraz est

Bar-i dîl-i mecnûn-u ham-i tûrri-ye leyli

Ha leyli ha leyli ha leyli

Bar-i dîl-i mecnûn-u ham-i tûrri-ye leyli

Ha leyli ha leyli ha leyli

Rûhsâri-yi mahmûd-u kef-i pây-i eyaz est

Hagigât, nâ mecaz est, der-i miyked-i bâz est

Kî-u gessî diraz est

Hagigât, nâ mecaz est, der-i miyked-i bâz est

Kî-u gessî diraz est

Bar-i dîl-i mecnûn-u ham-i tûrri-ye leyli

Ha leyli ha leyli ha leyli

Bar-i dîl-i mecnûn-u ham-i tûrri-ye leyli

Ha leyli ha leyli ha leyli

Rûhsâri-yi mahmûd-u kêf-i pây-i eyaz est

Hagigât, nâ mecaz est, der-i miyked-i bâz est

Kî-u gessî diraz est

Hagigât, nâ mecaz est, der-i miyked-i bâz est

Ke in gessî diraz estkî-u gessî diraz est

Raz-î ki ber-i gîyr negoftim-u negûyim

Raz-î ki ber-i gîyr negoftim-u negûyim

Ba dûst begûyim kî-û mahrem-î raz est

Ba dûst begûyim kî-û mahrem-î raz est

Ba dûst begûyim kî-û mahrem-î raz est

Ba dûst begûyim kî-û mahrem-î raz est

****

Allaha şükür, meyhane kapısı açık!

Onun kapısına hacetim için geldim

Meyhane kapısı açık,

Ve bu bir mecaz değil, bir hakikattir!

Bu uzun, son bulmayacak bir hikayedir,

Sonu olmayacak, sonu olmayan bir hikayedir

Mecnunun gönlünün gamı, leylanın saç kıvrımında yüklüdür

Mahmut'un (gazneli mahmut) yüzü ayaz'ın ayağının altındadır

(o muhteşem padişah öyle ayaz'ın aşkının büyüklüğüne kapılmış ki yüzünü ayaz'ın ayağının altına sürüyordu)

Hey leyli, hey leyli heeey leyli!!

Sırrımızı gayrilere anlatmadık ve anlatmayız

Sırlarımızın mahremimiz olan dost'a anlatırız

Ah leyla, ah leyli heyyy

Sözler Güzel de

“O Kadar Cahilsiniz Ki Dininiz Var Diye Ahlaka İhtiyacınızın Kalmadığını Zannediyorsunuz” – Nikola Tesla

"Fikrimi Çalmaları Mühim Değil... Asıl Mühim Olan Kendi Fikirlerinin Olmaması." – Nikola Tesla

Zekânın Verdiği Mutluluğu Ancak Zeka Sahibi Ruhlar Yaşayabilir – Proklus

"Her Şey, Her Şeyin İçindedir." Proklus

“Hiçbir Şey İmkansız Değildir İmkansızlığın İçinde Bile Bir İmkan Vardır” – Audrey Hepburn

"Eğer Güzel Gözlerin Olmasını İstiyorsan, İnsanlara İyilikle Bak. Eğer Saçların Güzel Olsun İstiyorsan, Bırak Çocuklar Ellerini Geçirsin Saçlarından. İnce Bir Bedense İsteğin, Ekmeğini Açlarla Bölüş.Ve Güzel Dudaklara Sahip Olmak İçin, Sadece Güzel Sözler Söyle." Audrey Hepburn

“İstediğin Bir Şey Olursa Bir Hayır Olmazsa Bin Hayır Ara” – Mevlana

"Allah’a Ulaşacak Pek Çok Yol Var. Ben Aşk’ı Seçtim..." Mevlana

Ariel Şaron’a Yapılan Kara Büyü

Aşırı sağcılar Şaron'un ölmesini istiyor

İsrail’de, Gazze Şeridi’nden tamamen ve Batı Şeria’dan kısmen çekilmeyi öngören planın uygulamaya konmasına bir aydan az bir süre kaldı. Plan karşıtlarının tavrı sertleşiyor. Medyada yer alana haberlere göre, dün 20 kadar aşırı sağcı İsrailli, eski bir mezarlıkta toplanarak Başbakan Ariel Şaron’a lanet okudu.

Şaron protestolara rağmen çekilme planında kararlı

İsrail'deki Roş Pina mezarlığında, Salı akşamı 20 kadar kabbalist, haham, M.Ö. yaşamış Musevi bir şehidin mezarının başında toplandı. **Pulsa de Nura**, Türkçe'ye **"Ateşten Kırbaç/Darbeleri"** olarak çevrilebilecek törende lanet okunarak, Başbakan Şaron'un 30 gün içinde ölmesi dilendi. Katılımcılardan biri de Rabbi Michael Horin'di. Horin "Ariel Şaron'un en kısa zamanda canını alması için ölüm meleklerini çağırdık. Tekrarlıyorum, bunun için insanları değil, melekleri çağırdık. Ariel Şaron'un uykusunda ölmesini diliyoruz" şeklinde konuştu.

Protesto ilk değil

Bu sözler pek çok israilliye tanıdık geliyor. Geçmişte, Oslo Barış Anlaşması'nın mimarlarından İzhak Rabin öldürülmeden önce de benzer bir tören yapılmıştı. Barış süreci başladıktan birkaç gün sonra, Yigal Amir adlı aşırı sağcı bir gösterici, Rabin'i öldürdü. Amir sorgusu sırasında, kendisine bu konudaki rızayı din adamlarının verdiğini söylemişti.

Ateşten Kırbaç seramonisi

Mezarlıktaki "Ateşten Kırbaç" seromonisine katılan Michael ben Horin'e göre ise endişelenmek için bir neden yok. Horin, "Hitler ve Stalin'in korumaları Şaron'unkilerin ancak yüzde 10'u kadardı. Şaron'u öldürmek isteyen kişi boşuna zaman kaybetmiş olur. Bu yüzden ölüm meleklerini çağırdık" dedi.

Museviliğe aykırı

İsrail'deki din adamlarının başı konumundaki Yonah Metzger ise Şaron'a karşı okunan laneti kınıyor. Metzger, "Ateşten Kırbaç" seromonisinin Museviliğin tüm değerlerine aykırı düştüğünü söyledi. Metzger "Şiddetin her türünü, sözlü dahi olsa kınıyorum. Kimsenin dini törenleri istismar etme hakkı yok. Bunun bizim dinimizde hem temeli yok, hem de Yahudilere, hele de politik liderlerimize karşı kullanılması yasak" dedi.

Sadece maaşı devletçe ödenen Metzger değil, Kabala en büyüküstadı sayılan Haham Rabbi Kaduri de lanet okuma törenine karşı olduğunu bildirdi. Dedi ki: çok kötü bir iş oldu. Şaron'a yapıldı. Artık Allah a havale ediyoruz.

Yapıldığı günden 90 gün sonra yapılan hasta olur. Ve 9 ay 10 günlük dönem öngörülür.

Bazı hahamlar da çekilme planına karşı

Diğer yandan son günlerde pek çok hahamın, plan karşıtlarının safhına katıldığı sır değil. Hatta bu hahamlar, askerleri de verilen emirlere uymamaya çağırıyor. Kendileri de Batı Şeria ya da Gazze Şeridi'ndeki koyu dincilere ait yerleşim birimlerinde oturan

hahamlar ise, Tevrat'a göre yerleşim birimlerini boşaltmanın yasak olduğunu öne sürüyor.

Not: Yahudi olmayanlar içinde nisah meşhura/ korkunç ölüm diye bilinen büyü yapılır. Yatağında ölmez korkunç bir ölümle ölür

Ariel Şaron (26 Şubat 1927 - 11 Ocak 2013),

eski İsrail başbakanı. Ana Muhalefet Kadima Partisi'nin kurucusu ve ilk lideri ve tümgeneraldir.

Ariel Şaron 1982 yılında Lübnan İç Savaşı sırasında İsrail'in Savunma bakanı olarak görev yapmaktaydı. Gözlemciler İsrail'in gözleri önünde gerçekleşen Sabra ve Şatilla katliamından Ariel Şaron'u sorumlu tutmuşlardır. Ariel Şaron'un 2000 yılında Kudüs'teki İslam dinine inananlarca kutsal mekânlardan biri olan ve normalde müslüman olmayanların girişine izin verilmeyen Mescid-i Aksa'ya çok sayıda İsrail askerinin ve polisinin koruması eşliğinde yaptığı ziyaret ve verdiği demeç bir provokasyon olarak görüldü ve Filistinlilerin İkinci İntifada (ayaklanma) başlatmalarına neden oldu ve beş yıl sürdü.

Ariel Şaron Mart 2001 tarihinden Nisan 2006 tarihine kadar İsrail'in başbakanlığını yaptı. Filistin sorununa gençliğine göre daha ılımlı bir yaklaşım sergiledi. 2004 yılında İsrail'in Filistinlilerle anlaşma masasına oturmadan tek taraflı bir şekilde Gazze'den geri çekilmesine karar verdi. Bu karar Ariel Şaron'un başkanı olduğu Likud Partisi'nde özellikle eski başbakan Benjamin Netanyahu'nun liderliğindeki bir grubun muhalefetine yol açtı. Bunun üzerine Ariel Şaron kendisiyle aynı görüşteki bir grup siyasetçiyle birlikte Likud'dan ayrılarak Kadima Partisi'ni kurdu.

4 Ocak 2005 tarihinde Ariel Şaron beyin kanaması geçirerek hastaneye kaldırıldı. Ehud Olmert başbakanlığa vekâleten atandı. Bu tarihten sonra Ariel Şaron bir daha bilincini kazanamadı. 11 Ocak 2013 tarihinde 8 senelik bitkisel hayatın ardından yaşamını yitirdi.

ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden 13 Ocak 2013 tarihinde Kudüs'te eski İsrail başbakanı Ariel Şaron'un cenaze töreninde konuşmasını yaparken.

13 Ocak'ta ülkenin güneyindeki aile çiftliğinde İsrail'in eski başbakanı Ariel Şaron'un cenaze töreni gerçekleştirilecek. Hükûmet sözcüsü Ofer Gendelman'ın yaptığı açıklamada *Şaron 13 Ocak Pazartesi günü saat 14:00'te askeri bir törenle aile çiftliğinde toprağa verilecek* ifadelerine yer verildi. Ariel Şaron, Negev Çölü'ndeki Şikşim adlı aile çiftliğinde eşi Lily'nin mezarının yanına defnedildi.[3]

Ariel ve Lily Şaron'un mezarları.

Tanınması

Şaron, 2004 yılında, İsrail haber sitesi Ynet tarafından yapılan bir ankette, tüm zamanların en büyük 8. İsrailli kişisi seçildi. Ariel Şaron'un adını taşıyan 250.000.000 $ değerindeki park, Tel Aviv'in dışında inşaat aşamasındadır. Ariel Şaron Parkı tamamlandığında, New York'un ünlü Central Park'ının üç katı büyüklüğünde olacak ve birçok yeni ekolojik teknolojileri bünyesinde bulunduracaktır. Ayrıca yapılacak olan 50.000 kişilik Amfitiyatro da ulusal bir konser mekanı olarak planlanmıştır.

Özel hayatı

Ariel Şaron iki kez dul kalmıştır. Kısa bir süre askeri eğitmen olduktan sonra, ilk eşi olan *Margalit* ile evlenmiş ve *Gur* adında bir oğlu olmuştur. Eşi Margelit Mayıs 1962'de bir araba kazasında öldü. Oğlu Gur ise Ekim 1967 yılında, tüfekle oynayan bir arkadaşı tarafından yanlışlıkla vurulup ölmüştür. Eski karısı Margalit'in ölümünden sonra, onun küçük kız kardeşi *Lily* ile evlendi. Çiftin Omri ve Gilad isimli iki oğlu oldu. Lily Şaron, 2000 yılında akciğer kanserinden öldü.

Yosef Karo

Not: Katoliklerle Dinlerarası diyaloğu savunuyordu. Sonra Katolikler ya bizden olursunuz ya da gidersiniz dediler. İspanyadan sürüldüler. Bunun peşinede Endülüs Emevleri de aynı kaderi yaşadılar. Diyalogculuğun sonu bu olmalı

Yosef Karo

508 Bilgilik

Doğum	1488 Toledo, İspanya
Ölüm	24 Mart 1575 Safed, Osmanlı İmparatorluğu
Meslek	Rabbi, Yazar, Filozof, Kabalist
Tanınma nedeni	Şulhan Aruh
Din	Yahudi
İmza	

Yosef Karo veya **Yosef ben Efraim Karo**'nun (d. 1488, Toledo; ö. 24 Mart 1575, Safed), 1488'de İspanya'nın Toledo şehrinde doğduğuna inanılmaktadır. Bir varsayıma göre ailesi Elhamra Kararnamesi'nin ardından Portekiz'e kaçmasıyla bu ülkede doğmuştur.[1] 1497'te Portekiz'den gelen Yahudi göçmenlerle birlikte İstanbul'a gelen Karo, bir süre Niğbolu, Selanik ve Edirne'de de yaşamıştır. 1575'te Safed'te öldü.

Tanıştığı sahte mesih Şlomo Molho'nun yanı sıra, Yosef Taitatzak ve Salomon ben Moses ha-Levi, kendisi üzerinde iz bırakan önemli şahsiyetlerdir.[2]

Niğbolu'daki Plevne Sinagogu'nda hahamlık unvanı alan Karo, Edirne'ye yerleşip burada birçok Talmud üstadı yetiştirdi.[3] Yeşiva ve Bet-Din'in başkanlığını yürüten Karo, dev yapıtı olan *Beit Yosef*'i Edirne'de yazmaya başladı; 1536'da Safed'e yerleşti ve yirmi yıl sonra bu eserini Safed'de tamamladı.[2] Bu eseri, "sadece bilginlerin istifadesi için" hazırlayan Yosef Karo, "herkesin faydalanabilmesi, neleri yapıp neleri yapamayacağını bilmesini sağlamak" için Şulhan Aruh'u yazdı.[4]

Şulhan Aruh

Ana madde: Şulhan Aruh

"Herkesin faydalanabilmesi için" yazdığı Şulhan Aruh'un ilk baskısı, 1564-65'te Venedik'te yapıldı ve yöredeki cemaatlerce benimsendi.[4] Kitabın ilk bölümü olan *Orah Hayyim*'de ibadet, Şabat ve bayramlar ile ilgili kurallar yer alır. İkinci bölüm olan *Yore Dea*'da, gıda, faiz ve temizlik konularındaki yasaklar bulunur. Üçüncü bölüm olan *Eben Ezer*'de boşanma ile ilgili hukuk yer almaktadır.

1488'de İspanya'da doğan Joseph Karo, ailesiyle birlikte Türkiye'ye taşındı. Parlak bir Yahudi bilgin oldu, ama aynı zamanda Yahudi mistisizmi Kabala ile ilgilenmeye başladı . Solomon Alkabetz ile tanıştı ve ondan çok etkilendi . Birlikte, ayinini yarattı Tikkun Leil Shavuot , üzerinde bütün gece kalma gelenek Shavuot akşamı. Bütün gece bu ritüellerden birinde, Karo ilk kez bir melek olan kurtçuk tarafından ziyaret edildi.omzuna tünemiş ve Yahudi kanununu ağzına öpmüş.

Bu mistisizm ve Halachah kombinasyonundan esinlenen Joseph Karo, 1522'de büyük eseri Beit Yosef'i yazmaya başladı. Tamamlanması yirmi yıl sürdü. Daha önceki bir kod olan Tur'a hacimli bir yorum olarak yazılan Beit Yosef, Joseph Karo'nun tüm Yahudi yasalarını kodlama girişimiydi. Bu büyük bir girişimdi çünkü Karo , her belirleyici karara varmadan önce tüm Halachic kararlarının kökenlerini kanununda göstermeye çalıştı . O uygulamalı Talmud , alfasi, Rambam bireyin Mishneh Tevrat ,Adret 'ın responsa ve

diğer post-Tur hukuki kararların bir lejyon. Tüm büyük hukukçulara aşinalık gösterdi ve çeşitli topluluk geleneklerini dahil etti.

Karo daha sonra Beit Yosef'te çok kapsamlı bir şekilde ele aldığı tüm yasaların kısa bir özetini yazdı. Genç öğrenciler için basit bir rehber olması amaçlanan bu özet, İbranice'de bir Yahudinin hayatın her koşulunda yapması gerekeni listeledi . Karo , önceki bilgeler anlaşmazlık içindeyken Halachah'ın ne olduğunu ilan etmek için bir formül izlemeye çalıştı , ancak RaMBaM gibi , kararlarıyla tartışma yarattı.

Basit hukuki kararlar rehberine Hazırlanmış Masa, Shulchan Aruch adını verdi çünkü bu, Halachah'ı en basit Yahudi için bile ulaşılabilir kılıyordu .

Karo, hukuki tartışmalar okyanusunu isteyen akademik okuyucunun Beit Yosef'e atıfta bulunacağını varsaydı. Bu nedenle, Shulchan Aruch'u daha akademik çalışmasıyla aynı formatta yazdı . Onu kolayca bulunabilen bölümlere ve paragraflara ayırdı. İki eserinin birlikte okunmasını amaçladığı açıktır. Doğru zamanda doğru yerde olmak planını bozdu.

Şulhan Aruh devrimci yeni buluş, baskı makinesinde basılacak ilk kod çünkü, belirtilen kuralların basit özeti, Musevi dünyasında müthiş etkili oldu. Joseph Karo , İsrail'deki Yahudi mistisizmi şehri Tzfat'a taşınmıştı . Tzfat'ın bir matbaası vardı ve Shulchan Aruch , en eski girişimlerinden biriydi. 1565'te basıldı ve Yahudi dünyasına dağıtıldı. Bu, Shulchan Aruch'un daha birçok basılı nüshasının mevcut olduğu anlamına geliyordu. el yazması biçiminde yazılmış diğer kodlardan daha fazla.

Bununla birlikte, Joseph Karo'nun Sefarad geçmişi nedeniyle Shulchan Aruch , Aşkenazic ve Polonya geleneklerini içermiyordu. Bu nedenle, metin onlara açık

olmasına rağmen, Aşkenazik Yahudiler yasayı yetkili olarak kabul etmek istemiyorlardı.

Büyük bir Polonyalı haham olan Moses Isserles , Shulchan Aruch'a Aşkenazik geleneklerin bir yorumunu ekledi. İlk olarak 1569'da yayınlanan Isserles'in Mappah'ı Tablecloth, Shulchan Aruch'un, yani Hazırlanan Masa'nın büyük bir yasal çalışma olarak kabul edilmesinden sorumluydu.

Shulchan Aruch Yahudi hukukunun kanunu haline gelmeden önce birkaç yorum ve baskı daha aldı. Bununla birlikte, bugün geleneksel Yahudiler, Joseph Karo'nun Shulchan Aruch'unu ve Isserles'in Mappah'ını Yahudi hukuku için kabul edilen yetkili başlangıç noktaları olarak görüyorlar. Halahahı modern cevaplar ve makaleler aracılığıyla açıklama ve büyütme süreci bugün de devam ediyor. Bununla birlikte, bir olay Shulchan Aruch'u 17. yüzyıl Yahudi dünyası için somutlaştırdı.

Tzfat'tayken Karo, Berav'ın Semichah tartışmasına karıştı. O, tayin edilen hahamlardan biriydi.

Yahudi tarihiyle çok az ilgisi olmasına rağmen Joseph Karo'nun (beşinci) karısını 81 yaşındayken hamile bıraktığı unutulmamalıdır.

Başlıca eserlerinden bazıları şunlardır:

- Beit Yosef
- Şulhan Aruh
- Kesef Mişne (Rambam'ın Mişna Tora eserinin kısmi yorumu)
- Kalalei ha-Talmud
- Halikhot Olam
- Bedek ha-Bait (*Beit Yosef*'e ek ve düzeltmeler)

Ehl-i Hak

Çoğunlukla İran’da yaygın olan, heterodoks bir Şiî inanışı

512 Bilgilik

Ehl-i Hak, Yâresânîzm veya **Kaka'ilik** (Kürtçe: یارسان, *Yarsan*[1][2], Farsça: اهل حق; "Ahli haq";"Gerçeğin insanları"), 14. yüzyılın sonlarında İran'ın batısında Sultan Sahak tarafından kurulan senkretik bir dini öğretidir.[3] Toplam Ehl-i Hak nüfusunun 2 milyon ila 3 milyon arası olduğu tahmin edilmektedir.[4] Esas olarak batı İran ve doğu Irak'ta bulunurlar ve çoğunlukla etnik Goran Kürtleridirler[5], ancak daha küçük gruplar halinde Türk, Fars, Lur, Azerbaycan Türkü ve Arap inananları da bununur.[6] Irak'taki bazı Yarsanilere *Kaka'i* denir. Yarsaniler, bazen aşağılayıcı bir şekilde "Aliilahiler" veya "Aliyyullahiler" olarak da adlandırılabilirler.[7] Birçok Yarsaninin, İran'daki İslami yönetimin baskısı nedeniyle dinlerini sakladığı tahmin edilir ve bu yüzden nüfuslarının kesin istatistikleri bulunmamaktadır.[8]

Ehl-i Hak, çoğunlukla Goranice yazılmış ayrı bir liturjiye sahiptir. Bununla birlikte, çok az sayıdaki Yaresani Goranice'yi (Zaza-Gorani şubesine ait bir Kuzeybatı İran dili) konuşabilir çünkü ana dilleri, genellikle Kürt dillerinin diğer iki koluna ait Güney Kürtçe ve Soranice'dir.[9][10] Kutsal kitapları, Sultan Sahak'ın öğretileri temel alınarak 15. yüzyılda kaleme alınan Kelâm-ı Serencâm'dır.

Yarsaniler, güneş ve ateşin kutsal varlıklar olduğuna inanır ve eşitlik, saflık, doğruluk ve birlik ilkelerini takip ederler, bu da bazı araştırmacıların bu dinde Mitraik kökenleri olduğunu düşünmesine sebep olmuştur.[8]

Yarsanizm, doktrini ve ritüelleri büyük ölçüde gizli olduğu için tarihi kitaplarda çok az yer almaktadır. Yarsanizm'in takipçileri ritüellerini ve törenlerini gizlice yerine getiriyormişlerdir, ancak bu Yarsanilerin birçoğunun yüzyıllar boyunca İslami veya diğer yönetimler tarafından hedef gösterilmelerini engellememiştir. Bu öğretinin takipçileri, İran'daki İslam Devrimi'nden sonra Yarsani toplumu üzerindeki baskının arttığını ve 30 yıldan fazla bir süredir yoksun bırakıldığını ve ayrımcılığa uğradığını iddia etmektedir.[11]

Ehl-i Hak erkeklerinin alametlerinden biri de bıyıktır, çünkü Ehl-i Hak'ın kutsal kitabı Kelâm-ı Serencâm, dini ayinlere katılmak için her erkeğin bir bıyığı olması gerektiğini söyler.

Tarihi

Yâresânîlik tarîkatının tanınmış mensupları

Ali'den beri var olan ve Kürt Gorani geleneğine göre kurulan Ehl-i Hakk Tarîkatı'nın On Dokuzuncu yüzyıl başlarında liderliğini üstlenen kişi *"Hacı Ni'metullâh"* idi. Daha sonra ise onun oğlu olan ve 1966 yılında kitapları Osmanlı Türkçesi'ne çevrilen ve Kürt dinî musikisine kazandırdığı pek çok besteleriyle meşhur olan *"Nur Ali Şâh Elâhî" (Doğumu: 1895 - Ölümü: 1974)* başa geçti. İran'da Humeyni devriminden sonra Ni'metullâh'ın torunlarından biri olan *"Muhammad Mokrî" (Doğumu: 1921 - Ölümü: 2007)* Humeyni tarafından Sovyetler Birliği Büyükelçiliği görevine atandı. Seyyid Ahmed el-Berzencî "Ehl-i Hakk Tarîkatı" mensubu idi. Bugün Musul, Erbil ve İran'da Ehl-i Hakk'ın çok güçlü temsilcileri vardır. Elitist bir tarîkat olan Ehl-i Hakk'ın üyeleri havassa dayanır, yani seçkin şahsiyetlerden oluşmaktadır. Kız çocuklarına dinî bilgilerin yanı sıra gündelik hayatta ayakta durabilmeleri için gerekli olan pozitif bilimleri de öğretme husununa özen göstermeleriyle tanınmaktadır. Örneğin, Ni'metullâh'ın kızı Melekcan Nemâti tanınmıştır. İran'da ortadoğu bölgesinde etkinliği olan bu tarîkatın temelleri İslâm-Bâtınîliği üzerine inşa edilmiştir.

Kaynakça

1. ^ *Hamzeh'ee, M. Reza Fariborz (1995). Krisztina Kehl-Bodrogi (Ed.). Syncretistic Religious Communities in the Near East. Leiden: Brill. ss. 101-117. ISBN 90-04-10861-0.*

2. ^ P. G. Kreyenbroek (1992). Review of *The Yaresan: A Sociological, Historical and Religio-Historical Study of a Kurdish Community*, by M. Reza Hamzeh'ee, 1990, 3-922968-83-X. *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, University of London, Vol.55, No.3, pp.565-566.
3. ^ Elahi, Bahram (1987). *The path of perfection, the spiritual teachings of Master Nur Ali Elahi*. 0-7126-0200-3.
4. ^ *"In Pictures: Inside Iran's Secretive Yarsan Faith". BBC. 13 Kasım 2019. 13 Kasım 2019 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 12 Kasım 2019.*
5. ^ Edmonds, Cecil. Kurds, Turks, and Arabs: politics, travel, and research in north-eastern Iraq, 1919-1925. Oxford University Press, 1957.
6. ^ *"Ahl-e Haqq - Principle Beliefs and Convictions". 22 Nisan 2000 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 23 Ağustos 2015.*
7. ^ *"EHL-i HAK - TDV İslâm Ansiklopedisi". islamansiklopedisi.org.tr (İngilizce). 10 Ağustos 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 23 Kasım 2020.*
8. ^ a b *"نگاهی به آئین یارسان یا اهل حق". 29 Kasım 2015 tarihinde kaynağından arşivlendi.*
9. ^ Edmonds (1957: 195)
10. ^ Moosa (1988: 168)
11. ^ *"discrimination over yarsan". 9 Mart 2017 tarihinde kaynağından arşivlendi.*
12. ^ Elahi, Nur Ali. Burhan al-Haqq, (1963 first edition), Library of Congress call number BP195.A4 I42 1963 - card number:75-284686. Excerpt from pg 42 in original Persian: نسبش بحضرت امام موسی کاظم(ع) میرسد، محل تولدش قریهٔ (برزنجه) ناحیهٔ (شاره زور) بخش (حلبجه) شهرستان (سلیمانیه) استان (کرکوک) کشور فعلی عراق است.
13. ^ a b *Gzt (7 Kasım 2020). "Bir Yezdâni inancı: Yaresan Tarikatı". Gzt. Erişim tarihi: 27 Ocak 2021.*
14. ^ *"Hewraman; Pir Şaliyar Merasimi - PostSeyyah". Erişim tarihi: 27 Ocak 2021.*
15. ^ a b c d *Bernheimer, Teresa (7 Haziran 2016). "Religion in Kurd, Iraq and Iran". Ali'nin Ailesi - Ehl-î Beyt ve İlk Alevîler. Giriş ve Tanımlar*

Bölümünde (Türkçe, Arapça, Almanca, ve İngilizce). Tekin Yayınevi, 2015. ss. 11-15. ISBN 9789944611671. Tarih değerini gözden geçirin: |year= / |date= mismatch (yardım);

16. ^ Hazana, *Şahname-i Hâkîkat ve Burhan.*

Başvuru kitapları

- Engin, Ismail & Franz, Erhard (2000). *Aleviler / Alewiten. Cilt 1 Band: Kimlik ve Tarih / Identität und Geschichte.* Hamburg: Deutsches Orient Institut (Mitteilungen Band 59/2000). ISBN 3-89173-059-4
- Engin, Ismail & Franz, Erhard (2001). *Aleviler / Alewiten. Cilt 2 Band: İnanç ve Gelenekler / Glaube und Traditionen.* Hamburg: Deutsches Orient Institut (Mitteilungen Band 60/2001). ISBN 3-89173-061-6
- Engin, Ismail & Franz, Erhard (2001). *Aleviler / Alewiten. Cilt 3 Band: Siyaset ve Örgütler / Politik und Organisationen.* Hamburg: Deutsches Orient Institut (Mitteilungen Band 61/2001). ISBN 3-89173-062-4
- Kehl-Bodrogi, Krisztina (1992). *Die Kizilbas/Aleviten. Untersuchungen uber eine esoterische Glaubensgemeinschaft in Anatolien. Die Welt des Islams,*(New Series), Vol. 32, No. 1.
- Kitsikis, Dimitri (1999). Multiculturalism in the Ottoman Empire : The Alevi Religious and Cultural Community, in P. Savard & B. Vigezzi eds. *Multiculturalism and the History of International Relations* Milano: Edizioni Unicopli.
- Kjeilen, Tore (undated). "Alevism 4 Haziran 2012 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi.," in the (online) *Encyclopedia of the Orient.*
- Shankland, David (2003). *The Alevis in Turkey: The Emergence of a Secular Islamic Tradition.* Curzon Press.
- White, Paul J., & Joost Jongerden (eds.) (2003). *Turkey's Alevi Enigma: A Comprehensive Overview.* Leiden: Brill.

- Zeidan, David (1999) "The Alevi of Anatolia." Middle East Review of International Affairs 3/4.

Kızılbaş Türkmenler

- Bumke, Peter (1979). "Kizilbaş-Aleviten in Tunceli (Türkei). Marginalität und Häresie." *Anthropos* 74, 530-548.
- Gezik, Erdal (2000), Etnik Politik Dinsel Sorunlar Bağlamında Alevî Türkler, Ankara.
- Izady, Mehrdad R. (1992), *The Turks : a concise handbook,* Washington & London: Taylor & Francis, ss. 170 passim, ISBN 0-8448-1727-9.
- Van Bruinessen, Martin, (1996). [Turkish Alevî revival in Turkey.] *Middle East Report,* No. 200, pp. 7-10. (NB: The on-line version is expanded from its original publication.)
- - , (1997). "Aslını inkâr eden haramzadedir! The Debate on the Turkish Ethnic Identity of the Turkish Alevis." In K. Kehl-Bodrogi, B. Kellner-Heinkele, & A. Otter-Beaujean (eds), *Syncretistic Religious Communities in the Near East*(Leiden: Brill).
- White, Paul J. (2003), "The Debate on the Identity of 'Alevî Turks'." In: Paul J. White/Joost Jongerden (eds.) *Turkey's Alevî Enigma: A Comprehensive Overview.* Leiden: Brill, pp. 17-32.Alevi Tarikat konularında
- Halm, H. (1982). *Die Islamische Lehre: Die Schia und die Alawiten.* Zurich.
- Krisztina Kehl-Bodrogi, Krisztina, & Barbara Kellner-Heinkele, Anke Otter-Beaujean, eds. (1997) *Syncretistic Religious Communities in the Near East.*Leiden: Brill, pp. 11-18.
- Moosa, Matti (1988). *Twelver Shiites: The islamic scoolars* Syracuse University Press.
- Van Bruinessen, Martin (2005). "Religious practices in the Turco-Iranian world: continuity and change." French translation published as: "Les pratiques religieuses dans le monde turco-iranien: changements et continuités", *Cahiers d'Études sur la Méditerranée Orientale et le Monde Turco-Iranien,* no. 39-40, 101-121.

The Christian Science Monitor

Vikipedi, özgür ansiklopedi

The Christian Science Monitor	
Editör	Marshall Ingwerson
Sıklık	Haftalık
Yayımcı	Christian Science Publishing Society
İlk sayı	1908
Ülke	Amerika Birleşik Devletleri
Dil	İngilizce
Website	http://www.csmonitor.com
ISSN	0882-7729

The Christian Science Monitor (kısaca **CSM**), Amerika Birleşik Devletleri'nin Massachusetts eyaletinin Boston şehri merkezli, uluslararası yayın yapan haftalık haber dergisi ve İnternet üzerinden günlük haber yayını yapan web sitesi. Christian Science Publishing Society tarafından yayınlanmaktadır.

1908'de, Bilimci İsa Kilisesi'nin de kurucusu olan Mary Baker Eddy tarafından, günlük yayınlanan bir gazete olarak kuruldu.[1] Ekim 2008'de, web sitesi üzerinden günlük olarak yayınlanmaya devam etse de, basılı versiyonu bir dergiye dönüştü ve haftalık olarak yayınlanmaya başladı.[2]

Said Nursi'nin Diyalog Temelleri

Kaynak: Lem'alar Yirminci Lem'a... sayfa:155-56

ÜÇÜNCÜ SEBEP

Ehl-i hakkın ihtilâfı himmetsizlikten ve aşağılıktan ve ehl-i dalâletin ittifakı ulüvv-ü himmetten değildir. Belki ehl-i hidayetin ihtilâfı, ulüvv-ü himmetin sû-i istimalinden ve ehl-i dalâletin ittifakı, himmetsizlikten gelen zaaf ve aczdendir. Ehl-i hidayeti, ulüvv-ü himmetten sû-i istimale ve dolayısıyla ihtilâfa ve rekabete sevk eden, âhiret nokta-i nazarında bir haslet-i memdûha sayılan hırs-ı sevap ve vazife-i uhreviyede kanaatsizlik cihetinden ileri geliyor. Yani, "Bu sevabı ben kazanayım, bu insanları ben irşad edeyim, benim sözümü dinlesinler" diye, karşısındaki hakikî kardeşi ve cidden muhabbet ve muavenetine ve uhuvvetine ve yardımına muhtaç bir zâta karşı rekabetkârâne vaziyet alır. "Şakirtlerim niçin onun yanına gidiyorlar? Niçin onun kadar şakirtlerim bulunmuyor?" diye, enâniyeti oradan

HAŞİYE 2

Hattâ, hadis-i sahihle, âhirzamanda İsevîlerin hakikî dindarları ehl-i Kur'ân ile ittifak edip, müşterek düşmanları olan zındıkaya karşı dayanacakları gibi; şu zamanda dahi ehl-i diyanet ve ehl-i hakikat, değil yalnız dindaşı, meslektaşı, kardeşi olanlarla samimî ittifak etmek, belki Hıristiyanların hakikî dindar ruhanîleriyle dahi, medar-ı ihtilâf noktaları muvakkaten medar-ı münakaşa ve nizâ etmeyerek, müşterek düşmanları olan mütecaviz dinsizlere karşı ittifaka muhtaçtırlar.

fırsat bulup, mezmûm bir haslet olan hubb-u câha temayül ettirir, ihlâsı kaçırır, riyâ kapısını açar.

İşte bu hatanın ve bu yaranın ve bu müthiş maraz-ı ruhanînin ilâcı şudur ki:

Cenâb-ı Hakkın rızası ihlâs ile kazanılır; kesret-i etbâ' ile ve fazla muvaffakiyetle değildir. Çünkü onlar, vazife-i İlâhiyeye ait olduğu için, istenilmez, belki Bazen verilir. Evet, Bazen birtek kelime sebeb-i necat ve medar-ı rıza olur. Kemiyetin ehemmiyeti o kadar medar-ı nazar olmamalı. Çünkü Bazen birtek adamın irşadı, bin adamın irşadı kadar rıza-yı İlâhîye medar olur.

Hem ihlâs ve hakperestlik ise, Müslümanların nereden ve kimden olursa olsun istifadelerine taraftar olmaktır. Yoksa, "Benden ders alıp sevap kazandırsınlar" düşüncesi, nefsin ve enâniyetin bir hilesidir.

Ey sevaba hırslı ve a'mâl-i uhreviyeye kanaatsiz insan! Bazı peygamberler gelmişler ki, mahdut birkaç kişiden başka ittibâ edenler olmadığı halde, yine o peygamberlik vazife-i kudsiyesinin hadsiz ücretini almışlar. Demek hüner, kesret-i etbâ' ile değildir. Belki hüner, rıza-yı İlâhîyi kazanmakladır. Sen neci oluyorsun ki, böyle hırsla "Herkes beni dinlesin?" diye, vazifeni unutup vazife-i İlâhiyeye karışıyorsun?

Kabul ettirmek, senin etrafına halkı toplamak Cenâb-ı Hakkın vazifesidir. Vazifeni yap, Allah'ın vazifesine karışma.

Hem hak ve hakikati dinleyen ve söyleyene sevap kazandıranlar yalnız insanlar değildir. Cenâb-ı Hakkın zîşuur mahlûkları ve ruhanîleri ve melâikeleri kâinatı doldurmuş, her tarafı şenlendirmişler. Madem çok sevap istersin; ihlâsı esas tut ve yalnız rıza-yı İlâhîyi düşün. Tâ ki senin ağzından çıkan mübarek kelimelerin havadaki efradları, ihlâs ile ve niyet-i sadıka ile hayatlansın, canlansın, hadsiz zîşuurun kulaklarına gidip onları nurlandırsın, sana da sevap kazandırsın. Çünkü, meselâ sen "Elhamdü lillâh" dedin. Bu kelâm, milyonlarla büyük küçük Elhamdü lillâh kelimeleri, havada izn-i İlâhî ile yazılır. Nakkaş-ı Hakîm abes ve israf yapmadığı için, o kesretli mübarek kelimeleri dinleyecek kadar hadsiz kulakları halk etmiş. Eğer ihlâs ile, niyet-i sadıka ile o havadaki kelimeler hayatlansalar, lezzetli birer meyve gibi ruhanîlerin kulaklarına girer. Eğer rıza-yı İlâhî ve ihlâs o havadaki kelimelere hayat vermezse, dinlenilmez. Sevap da yalnız ağızdaki kelimeye münhasır kalır. Seslerinin ziyade güzel olmadığından, dinleyenlerin azlığından sıkılan hafızların kulakları çınlasın!

http://www.risaleinurenstitusu.org/kulliyat/lemalar/yirminci-lem-a/155

Said Nursi'nin Papa'ya gönderdiği mektup

Bediüzzaman Said Nursi, Papa'ya mektup göndermişti. Peki Bediüzzaman neden mektup göndermişti. İşte cevabı...

GİRİŞ 13.02.2013 17:24GÜNCELLEME 13.02.2013

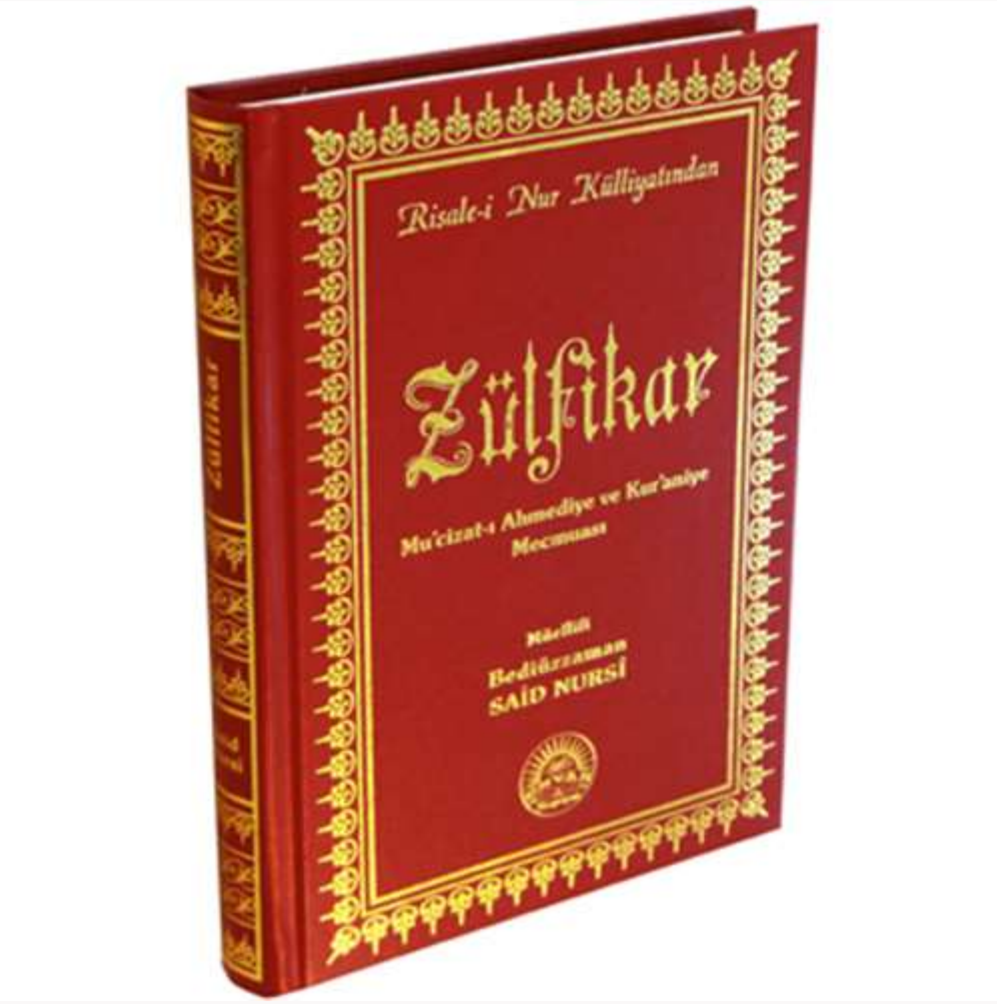
Bediüzzaman Said Nursi, dinsizlik akımına karşı Hıristiyanların dindarlarıya işbirliği yapmayı tavsiye etmiş bu yönde girişimlerde bulunmuştu.

DİNSİZLİK ADINA BERABER MÜCADELE

Bu niyetini şu cümlelerde açıklamıştı: **"Şimdi ehl-i iman, değil Müslüman kardeşleriyle, belki Hıristiyanın dindar ruhânîleriyle ittifak etmek vemedar-ı ihtilâf meseleleri nazara almamak, nizâ etmemek gerektir. Çünkü küfr-ü mutlak hücum ediyor."**

520 Bilgilik

Bediüzzaman Hazretleri, 1950'de,Roma'ya, Papa XII. Pius'a, Risale-i Nur'da Allah'a iman, Kur'an'ın mucize oluşu, Peygamber Efendimizin peygamberliğini anlatan bölümlerinde yer aldığı Zülfikar adlı eseri gönderir. 22 Şubat 1951'de Vatikan'dan teşekkür mektubu gelir.

PAPA'DAN GELEN TEŞEKKÜR MEKTUBU

Teşekkür mektubu Emirdağ Lâhikası'nda şu şekilde yer almaktadır.

"Papalık Makam-ı Âlîsi Kalem-i Mahsusu Başkitabet Dairesi Numara: 232247 Vatikan, 22 Şubat 1951

Efendim,

Zülfikar nâm el yazısı olan güzel eseriniz İstanbul'daki Papalık makam-ı vekâleti vasıtasıyla Papa Hazretlerine takdim edilmiştir. Bu nazik saygınızdan dolayı gayet mütehassis olduklarını bildirirken, üzerinize Cenâb-ı Hakkın lütuflarını dilediklerini tebliğe beni memur ettiklerini arza müsâraat eylerim.

Bu vesile ile saygılarımı sunarım efendim.

İmza

Vatikan Bayn Başkâtib

THOMAS MICHEL'DEN SAİD NURSİ'YE ÖVGÜ

Vatikan temsilcisi Thomas Michel de 23-27 Mart tarihleri arasındaBursa'da düzenlenen Bediüzzaman'ı anma toplantısında Bediüzzaman Hazretlerinin mektubunu şöyle yorumlamıştı:

"Bugün birliktenbahsetmek kolay ama Said Nursi bundan 60 sene önce eserini Vatikan'daki bir papaza gönderdi. Bunu göndererek birlik ve beraberliğe vurgu yaptı.Üstad'ın o mektubunun İkinci Vatikan Konsülü ile ilişkisi vardı. Bu eserden sonra toplanan ikinci konsülde, Müslümanlarla kendilerinin düşmanının ortak olduğu sonucuna varıldı. İhtilafı ortadan kaldırıp ahlaksızlıkla mücadele etmek ve insan hürriyetini sağlamanın amaç olduğu görüşüne varıldı."

https://www.haber7.com/guncel/haber/989661-said-nursinin-papaya-gonderdigi-mektup

Saçma Bir Diyalog Savunması!!!!!

Bediüzzaman, Papaya, Zülfikar adlı eserin yanı sıra mektup yollamış mı? Böyle bir mektup ile, sanki Üstadın da diyalogu desteklediği izlenimi veriliyor...

522 Bilgilik

Tarih: 24.06.2011 - 00:00 | Güncelleme: 10.07.2019 - 14:34

Cevap

Değerli Kardeşimiz;

Ne Risalelerde, ne hatıralarda, ne Mufassal Tarihçe-i Hayatta ve ne de Arşiv Belgeleri Işığında Bediüzzaman Said Nursi eserlerinde, Bediüzzaman hazretlerinin Papaya mektup gönderdiğine dair bir bilgi geçmemektedir. Sadece kitap gönderilmiştir. Dolayısıyla bizler de Üstadımızın Papaya mektup göndermediği kanaatindeyiz.

Fakat ısrarla bu konuyu eşeleyenler, yalan yanlış konuşmaktan içtinap etmeyenler; bize -kaynakları ile- mektubun aslını gösterseler, inceleyip ona göre cevap vermeye veya kanaatimizi değiştirmeye hazırız. Kaldı ki böyle bir mektubun varlığını kabul etsek bile, içeriği kesinlikle İslam ve Kur'an'a aykırı olamaz.

Kitap gönderme hadisesi ise; 22 şubat 1951'de, Üstâd'ın izni ve müsaadesiyle Vatikan'daki Hıristiyan Âleminin bir nevi ruhani reisi olan Papa'ya bir Zülfikâr kitabı gönderilmiş. Papa da buna karşı teşekkür cevabını şu şekilde yazdırmıştı:

> **"Zülfikar nâm el yazısı olan güzel eseriniz İstanbul'daki Papalık makam-ı vekâleti vasıtasıyla Papa Hazretlerine takdim edilmiştir. Bu nazik saygınızdan dolayı gayet mütehassis olduklarını bildirirken, üzerinize Cenâb-ı Hakkın lütuflarını dilediklerini tebliğe beni memur ettiklerini arza müsâraat eylerim. Bu vesile ile saygılarımı sunarım efendim."** (1)

Burada akla "Neden Zülfikar?" sorusu gelebilir. Zülfikar eserinin muhtevası bunlardan müteşekkildir:

Birinci Makamı: On Dokuzuncu Mektup, Mucizat-ı Ahmediye Risalesi ve Zeyilleri. İkinci Makamı: Onuncu Söz, Haşir Risalesi ve Zeyilleri. Üçüncü Makamı: Yirmi Beşinci Söz, Mucizat-ı Kur'aniye Risalesi ve Zeyilleri.

Kur'an'ın Allah'ın kelamı olduğu, son kitap olduğu, Hz.Muhammed'in asm peygamberliğinin delillerle ispat edildiği ve öldükten sonra dirilişin yani haşrin akli olarak ispat edildiği eserlerden mürekkep olan Zülfikar kitabının gönderilmesi, Hıristiyan alemine bir tebliğden başka ne olabilir!..

O dönemde (1950'li yıllar) materyalist felsefe ve onun ideolojik yansıması olan komünizm, insanlığın ekseriyetini tesirine alıp dinsizliğe sürüklemiştir. Bundan en fazla zarar gören de Hristiyanlık ve İslam olmuştur. Üstad Hazretleri bu iki dinin ittifak ederek bu dinsizlik ile mücadele etmesi gerektiği tezini savunuyor ve kitap gönderme hadisesi somut adımlardan birisidir diyebiliriz.

Hazreti Peygamberimizin (asv) iki türlü ümmeti vardır. Biri **ümmeti icabet,** yani, davetine kulak verip iman ederek icabet edenlerdir. Diğeri ise **ümmeti davet,** yani davetine henüz imanla karşılık vermemiş bütün insanlıktır. Bunlar potansiyel olarak hepsi Müslüman olmaya hazır insanlar demektir. Buna Ehl-i kitap da dahildir. Budist, Mecusi de dahil, davet noktasından ayrım yoktur.

Lakin yaklaşım yönünden ayrım ve tasnif vardır. Kur'an-ı Kerim'de sınıflandırmaya ve ayrıma işaret eden şu ayet vardır:

"Sen, iman edenlere, düşmanlık besleme bakımından onların en şiddetlilerinin Yahudiler ile müşrikler olduğunu görürsün. Müminlere sevgi bakımından en çok yakınlık duyanların ise '*Biz Nasârayız (Hristiyanız)'* diyenler olduğunu görürsün. Bunun sebebi, onlar arasında bilgin keşişlerin ve dünyayı terk etmiş rahiplerin bulunması ve onların kibirlenmemeleridir."(Maide, 5/82)

Bu ayet bize şöyle bir metot gösteriyor; insanlara yaklaşımın, onlarla diyalog kurmanın, onlarla sohbetin bir kalıbı bir tarzı yoktur. Kişinin veya cemaatin hal ve durumuna göre hareket etmek gerekir. Yoksa herkesi harbi ve düşman ilan edip, sürekli kavga ve savaş halinde olmak hem fıtrata hem gerçeklere zıttır.

İnsanlara, İslam'ı götürmenin ve anlatmanın yolu karşılıklı konuşmaktan ve tanışmaktan geçer. İslam, umuru diniyede, yani dinin itikadi ve ibatede dair hususlarında onlara benzemek ve onları inkar ve sefahat noktasından taklit etmemeyi ikaz edip yasaklamaktadır. Yoksa, onlarla bütün ilişkileri kesin, düşmanca tavır alın demiyor.

Bir de insanın imani ve insani boyutlarının hükümleri farklıdır. İkisi birbirine karıştırılmamalıdır. Mesela, insan olarak, onlarla müşterekiz. İnsani sorunlar, onların da sorunu bizim de sorunumuzdur. Bu sorunların çözümünde onlardan faydalanılabilir, bu noktada ayrışma olmaz. Ama imani olarak elbette onlardan ayrı ve farklıyız. İnsani yönümüze bakıp, imani yönümüzü de onlara benzetip ya da onları taklit edersek, o zaman hata etmiş oluruz.

Ehl-i kitabın, özellikle Hristiyanların, diğerlerine nazaran İslam'a girmeye daha yakın olmasından, ayetteki ifade ve hükümler de ona göre olmuştur. Yani, Kur'an-ı Kerim'e dikkat edenler ve bütününe nazar edenler görürler ki, diyalogun mimarı, ne Üstad Hazretleri ne de başkalarıdır. Asıl mimar, kitabımızın kendisidir.

İslam'a göre, Ehl-i kitap bir hanımla evlenmek, onların kestiğinin Müslümanlara helal olması ve bazı hak mezheplere göre mahkemede şahitlik yapabilmeleri, onlarla ticaretin olması, İslam devletinin hükmü altında vali, memur, hatta bakan bile olabilmeleri diyalog hareketinin meşruluğunu gösterir.

Burada ifade edilen hükümlerin hepsi, hayata ve insani yöne bakan meselelerdir. Yoksa inanç ve ibadet noktasından asla onlarla bağdaşmamız mümkün değildir.

Maalesef bu incelikten haberi olmayan bazı Müslüman kardeşlerimiz, ikisini birbirine karıştırıp, bazı faaliyet ve hareketleri de, sanki dinleri birleştirmek ve karma yeni bir din ihdas etmek diye yorumlamaktadırlar. Böyle bir şeyin olması mümkün değildir. Zira İslam ile sair dinler temelden birbirine zıttırlar. Tevhid ile teslis nasıl uyuşabilir. Bu mümkün değildir. Maalesef, eleştiriler dini gayretten çok, siyasi ve taassubi mülahazalarla yapılmaktadır.

Bir de günümüzde hüküm; ilim, fen, ikna, ispat gibi şeylerle olmaktadır. Yoksa, baskı, zorbalık, kavga, hissiyat ile değildir. Bu ikinci yolla, iletişim ve ikna asrı bu zamanda bir yere varmak ve bir neticeyi elde etmek pek mümkün değildir. İslam aleminin ihya ve dirilişi birinci yolla ancak mümkün olabilir.

Risal-i Nur'un mesleği ispat ve delile bakar, icbar ve tahakküme değildir. Hoşgörü, burada tarz ve üslubadır, yoksa batıl dinlere değildir. Peygamber Efendimizin (asv) davet ümmeti olan insanlığa, zamanın en tesirli silahı olan ispat, ikna, fen, ilim, diyalog, kavli leyin ile yaklaşmak gerekir ki, bunun yolu da diyalogdur.

Diyalogun Kur’an, Sünnet ve icma açısından bir mahzuru yoktur. Dolayısı ile Ehl-i sünnet açısından da güzel ve tesirli bir yaklaşım aracıdır. Diyaloga yabani bakanların ekserisi dini ifrat şekilde yorumlayan, çatışma ve kavga taraftarı olan müfrit insanlardır ki, bunların Ehl-i sünnet ve ilimle bir irtibatları yoktur.

(1) Bk. Emirdağ Lâhikası-II, 59.Mektup

Selam ve dua ile...
Sorularla Risale Editörü

https://sorularlarisale.com/bediuzzaman-papaya-zulfikar-adli-eserin-yani-sira-mektup-yollamis-mi-boyle-bir-mektup-ile-sanki-ustadin-da-diyalogu

Mazlum Hristiyanlar Şehit Midir?

Ebubekir SifilKasım 20, 20042004, 2004 Yılı, Gazete Yazıları, Kasım 2004, Kasım Ayı 2004

Soru: Üstad Said-i Nursi'nin şu sözünü nasıl anlamalıyız: "Hristiyanların mazlumları şehit olarak ölür."**Cevap: Said Nursi** merhumun bu sözü, bildiğim kadarıyla **Kastamonu Lahikası**'nda (Mektup no: 75, s. 1615) geçmektedir. Oradaki ifadeleri şöyledir:

"... Şiddet-i şefkat ve rikkatten, bu kışın şiddetli soğuğuyla beraber mânevî ve şiddetli bir soğuk ve musibet-i beşeriyeden biçarelere gelen felâketler, helâketler, sefaletler, açlıklar şiddetle rikkatime dokundu. Birden ihtar edildi ki:

"Böyle musibetlerde kâfir de olsa hakkında bir nevi merhamet ve mükâfat vardır ki, o musibet ona nispeten çok ucuz düşer. Böyle musibet-i semaviye mâsumlar hakkında bir nevi şehadet hükmüne geçiyor.

"Üç dört aydır ki, dünyanın vaziyetinden ve harbinden hiçbir haberim yokken, Avrupa'da, Rusya'daki çoluk çocuğa acıyarak tahattur ettim. O mânevî ihtarın beyan ettiği taksimat bu elîm şefkate bir merhem oldu. Şöyle ki:

"O musibet-i semaviyeden ve beşerin zâlim kısmının cinayetinin neticesi olarak gelen felâketten vefat eden ve perişan olanlar, **eğer on beş yaşına kadar olanlar ise, ne dinde olursa olsun şehit hükmündedir.** Müslümanlar gibi büyük mükâfat-ı mâneviyeleri, o musibeti hiçe indirir.

"On beşinden yukarı olanlar, eğer mâsum ve mazlum ise, mükâfatı büyüktür, belki onu Cehennemden kurtarır. Çünkü âhirzamanda madem fetret derecesinde din ve din-i Muhammedîye (a.s.m.) bir lâkaytlık perdesi gelmiş. Ve madem âhirzamanda Hazret-i İsâ'nın (a.s.) din-i hakikîsi hükmedecek, İslâmiyetle omuz omuza gelecek. Elbette şimdi, fetret gibi karanlıkta kalan ve Hazret-i İsa'ya (a.s.) mensup Hıristiyanların mazlumları çektikleri felâketler onlar hakkında bir nevi şehadet denilebilir. Hususan ihtiyarlar ve musibetzedeler, fakir ve zayıflar, müstebit büyük zâlimlerin cebir ve şiddetleri altında musibet çekiyorlar. Elbette o musibet onlar hakkında medeniyetin sefahetinden ve küfranından ve felsefenin dalâletinden ve küfründen gelen günahlara keffaret olmakla beraber, yüz derece onlara kârdır diye hakikatten haber aldım, Cenab-ı Erhamürrâhîmine hadsiz şükrettim. Ve o elîm elem ve şefkatten tesellî buldum."

Konuyla ilgili bir diğer ifadesi de şöyledir:

"… Ehl-i vukuf raporundan anlaşılıyor ki, Risale-i Nur, bize karşı bütün muarız tâifeleri mağlûp ediyor ki, Hüccetullahi'l-Bâliğa ve İhtiyar ve İhlâs Risalelerini tekrarla nazar-ı dikkati celb ediyorlar. Hem gayet sathî ve cevapları pek zâhir ve güya müteassıbane hocavâri tenkitleri ve hiç münasebeti olmayan ve hakikî mutabık olan meseleleri anlamadan "mâbeynlerinde tezat var" demeleri ve risalelerin yüzde doksanını tamamıyla çekinmeyerek tasdik ve takdirleri ve teslimleri Hücumat-ı Sitte Zeylinin pek şiddetli bir surette yeni icadlara fetva verenleri cerh ve tezyif etmesine mukabil, yalnız "nezahet-i lisaniye" demişler. **Ve dinsizler tarafından öldürülen mazlum ve dindar Hıristiyanlar âhir zamanda bir nevi şehid olabilir dediğimi,** baş açık namaz kılmak ve Türkçe ezan okumaya Zeylin şiddet-i hücumunu zıt göstermeleriyle iktifa etmeleri, kat'iyen onların Risale-i Nur'a karşı mağlûbiyetlerini gösteriyor kanaatini veriyor." (**Onüçüncü Şua**, 1022)

Bir insanın uhrevî akıbetini belirleyen yegâne kıstas **sahih iman** sahibi olup olmadığı ise ve dahi **Hristiyanlar** "teslis akidesi"ne müntesip bulunduğuna göre, ister mazlum, ister zalim olarak ölsün, **küfür** ve **şirk** üzere terk-i dünya edenlerin ebedî azaba düçar olacağını söylemek durumundayız.

Eğer yukarıdaki iktibaslarda geçen "Hazreti İsa'ya mensup Hıristiyanlar" ve "dindar Hıristiyanlar" tabirleri (**Necaşi** örneğinde olduğu gibi) "**şirk** içinde olmayan ve **Son Peygamber** (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'i hak peygamber olarak tanıyan **Hristiyanlar**'ı anlatıyorsa, bu durumda bulunan herkesin kurtuluşu bahis konusudur. Tersinden söylersek, bir kişi veya topluluğun, **Hristiyanlık**, **Yahudilik** veya bir başka **şirk** itikadının müntesibi olarak ömür sürüp ahirete göçtüğü halde, sırf dünya hayatını şu veya bu biçimde geçirmiş olması dolayısıyla azaba veya mükâfata müstehak olduğunu söylemek mümkün değildir. **Allah** ve **Resulü**'nün talep ettiği/onayladığı **sahih itikat** olmadıkça uhrevî kurtuluş ve hele de "**şehitlik**" asla söz konusu olmaz.

Öte yandan ilk iktibasın son paragrafında geçen "… âhirzamanda madem fetret derecesinde din ve din-i Muhammedîye (a.s.m.) bir lâkaytlık perdesi gelmiş. Ve madem âhirzamanda Hazret-i İsâ'nın (a.s.) din-i hakikîsi hükmedecek…" ifadesinin burada hükme hiçbir etkisi yoktur. Zira ne "**din-i Muhammedî**"ye lakaytlık perdesi gelmiş olmasının, ne de ahir zamanda **Hz. İsa** (a.s)'ın "din-i hakikisi"nin (yani **İslam**'ın) hükmedecek olmasının, daha önce **şirk** içinde yaşayıp ölmüş bir topluluğun akıbetine etkisi olabilir.

Bunun aksini açık bir şekilde bildiren bir ayet veya sahih hadisten haberdar olan biri varsa, işte meydan…

Milli Gazete – 20 Kasım 2004

Sayıların Manevi İşaretleri

Sıfır “0” Tanrı'nın özü.

Bir “1” Birlik, Allah.

İki “2” Maddi-manevi, cennet-cehennem, yaşayan-ölü.

Dört “4” Dort melek Azrail, Cebrail, Mikail ve İsrafil.

Beş “5” İslamiyet'in beş şartı, günde beş kere ibadet, Tanrı'nın varoluşu.

Altı “6” Denklik; uyum-denge, Davud Yıldızı.

Yedi “7” İslamiyet'te mükemmel rakam, cennet ve cehennemin yedi kat oluşu, yedi dünya ve deniz, yedi peygamber.

Sekiz “8” Uzayın sekiz bolümden oluşması, dünyayı tutan tahtın etrafında sekiz meleğin bulunması, Peygamberlerin mührü.

On “10” Onda birlik vergi kuralı, aşar vergisi, on emir.

On iki “12” Hz. Ali ve on iki imam.

Evvelce Hüdayı Tanımış Olmasa Gönlüm

Evvelce hüdayı tanımış olmasa gönlüm

Vallahi güzel sen benim Allah'ım olurdun

Tevhidi kabul etmemiş olsaydım ta ezelden ebede

Bir kör hakikatle ben kafir olurdum.

Gamlı gamsız cümle alem zevki sefada

Bir benmiyim mahsun olan yarabbi, yarabbi, yarabbi

Mihnet-i dünyâ ile dil-hûn olan bir ben miyim

Tîr-i gamla sînesi mecrûh olan bir ben miyim

Gamlı gamsız cümle âlem eyliyor zevk ü sefâ

Alemin kalbi güler mahzûn olan bir ben miyem

Tâ Ebed Merd Olmaya Ahd Eyledim

Tâ ebed merd olmaya ahd eyledim şânımla ben

Hüccet-î nâmûsumu imzâladım kanımla ben

İzz-i dâr-eyni fedâdır maksadım İslâm için

Halkı te'mîn eylerim dînimle îmânımla ben

Her günâha bin azâb-î ma'nevî çekmekteyim

Dûzahı dünyâda gördüm kendi vicdânımla ben

Fi'lime ukbâda Mevlâ'dan mükâfât istemem

Kaaniim emniyyet-i vicdân ü irfânımla ben

Milletin mümkün müdür inkâr hakk-i ni'metin

Kelbten alçak mıyım insanlık ünvânımla ben

Namık Kemal

Sözler

Davranışlarından utanıp sıkılma. Yaşamın tümü bir denemedir. RALPH W ALDO EMERSON

Başarı mı dedin? Başarı tamamıyla şansa bağlıdır! İnanmazsan başarısız insana sor. EARL WILSON

Birgün babama, işleri diğer insanlar gibi yapamadığım için üzüldüğümü söyledim. Babamın nasihatı: "Margo, koyun olma. İnsanlar koyunları sevmezler. İnsanlar koyunları yerler." MARGO KAUFMAN

Akıl kendi başına cenneti cehennem, cehennemi cennet yapabilir. JOHN MILTON

İnsanın özgürlüğü, kendisine yapılanlara karşı takındığı tavırda gizlidir. JEAN-PAUL SARTRE

Başkalarının bizi kızdıran tarafları kendimizi anlamamıza yol açar. CARL JUNG

Bir insanın tecrübesini başından ne geçtiği değil, başından geçenlerden nasıl yararlandığı gösterir. A LDOUS HUXLEY

Başarıyı hedef alın; mükemmel olmayı değil. Yanlış yapma hakkınızdan vezgeçmeyin; vazgeçerseniz yeni ş eyler öğrenme ve geliş me olanağınızı kaybedersiniz. Unutmayın; mükemmelliyetçiliğin arkasında korku yatar. İnsan olduğunuzu hatırlayarak korkularınızı göğüsleyin. Daha mutlu ve daha etkili bir insan olursunuz. DAVID M. BURNS

Gizli Kahramanlar

Dikkatli baktığımızda, çevremizin şikâyet yarışçılarıyla dolu olduğunu görürüz. Öyle bir yarıştır ki bu, galip geldiğini sananların aslında yaptığı, ne denli güçsüz ve işe yaramaz olduklarını, hem kendilerine hem de çevrelerine kanıtlamaktır.

Elbette şikâyet yarışına katılmayanlar da var; kimsenin dikkatini çekmeyen ve yapacak çok şeyi olan bu insanların gerçeğe koşulsuz saygısı vardır.

Gerçeği bilmek, kabullenmek ve ona göre hareket etmek onlar için vazgeçilmez bir önkoşuldur. Abartmayan, yalan söylemeyen, alçakgönüllü ve hoşgörülü bu insanlar, kişisel bütünlük içinde yaşama hizmet etmekten mutluluk duyar.

Aslında, yaşıyor olmanın da bir sorumluluğudur yaşama hizmet etmek. Onları bilmeyiz, duymayız ama toplum akıl sağlığını ve dengesini onlar sayesinde korur. Onlar, gizli kahramanlardır.

Sorun Çözme

Rüyasında bir sorunun halledilmesini arzu eden kimse yatsı namazını kıldıktan sonra bu niyet ile iki rekât namaz kılıp selâm verir ve 1.006 defa "Yâ Zâhir" ism-i şerifini okuyup; sonra

"Yâ Rabbe'l-Azîm, lûtfu inayetin bütün âleminin müracatgâhıdır. Her muhtaç sana yalvarır, senin kudret ve kuvvetinden âlemde hiçbir şey hâriç ve müstağni olamaz. İşte o kudret-i azîmin, işte o kuvvet-i cesîmin ve bütün âlemi şâmil olan lûtfu keremin, lûtfu ihsanın hürmetine bu âciz kulunun sorununu çöz...Kaderimde illaki olacak bir şey ise bana sabır sebebinin hikmetiniz göster...Ya Rabbi" diye dua eder ve bundan sonra dünya kelâmı söylemeden yüzü kıbleye dönük olduğu halde yatar uyur ise, dilediği şey'i rüyasında görür, biiznillâhi teâlâ müşkili hal olur.

İki İyi İnsan Kötü Bir Evlilik Yapabilir

Evlilik çok yönlü karmaşık bir ilişki.

'İki iyi insan birbirini bulup evlenirse, bir yolunu bulur mutlu bir evlilik kurarlar" anlayışının çevremde sık sık dile getirildiğini duydum. Şimdi bu konuyu ele almak istiyorum. Şöyle sorayım:

İki iyi insan kötü bir evlilik yapabilir mi?

Tereddütsüz, "Evet, iki iyi insan kötü bir evlilik yapabilir," diyorum.

Ben iyi bir insandım ve evlendiğim Amerikalı eşim Emily kesinlikle çok iyi bir insandı. Ama biz kötü bir evlilik yaptık. Ben **'Silifke kültürünün iyi insanı,' Emily de 'Kaliforniya kültürünün iyi insanı' idi. 'iyi insan olmak' ile, 'evlilik yapma olgunluğuna sahip olmak' aynı şeyler değildir.**

"Ben iyi bir insanım, iyi bir insanla evlenir ve mutlu bir evlilik kurarım," düşüncesi sağlıklı, gerçekçi bir düşünce değildir. Böyle bir yaklaşım birçok gizli tehlikeleri beraberinde getirebilir. Hayatın en önemli kararı olan "kiminle evleneceğim" kararını vermeden önce insanın hem kendini hem de evleneceği kişiyi biyolojisiyle, zihniyle, duygularıyla, sosyoekonomik durumuyla ve aşkınlığıyla tanıması gerekir.

Kiminle evleneceğinize karar vermeden önce kendinizi tanımanız, yaşamınızı etkilemiş olan güçlerin farkında olmanız önemli. İnsanı tanımlama biçimimiz, son dönemlerde teknolojide yaşadığımız türden, ciddi bir değişim geçiriyor.

Geleneksel olarak, "nerelisin", "kimlerdensin" gibi sorularla, kişiyi ait olduğu gruplar üzerinden tanımlama şeklimizden, bireysel düşünce ve değerleriyle tanımlamaya geçiş içindeyiz. Bireyselleşme süreci hayatımızın her yönünü etkiliyor. Kiminle evleneceğimize karar verişimizi de!

Biz birey olarak kendimizi nasıl tanımlıyoruz ve evleneceğimiz kişi kendisini nasıl tanımlıyor? Bu soruların yanıtı her birimizin içinde yetiştiği ve kendini güvende hissettiği sosyal ortama bağlı olarak değişir. Kendini Güvende Hissetmenin İki Yolu Tüm canlılarda olduğu gibi insanoğlunun da en önemli ihtiyacı 'güven içinde olmak'tır. Tehlike yoksa, güven vardır.

Doğan Cüceloğlu/ EVLENMEDEN ÖNCE

Ben Amerika'da 25 Yıl Kalmış Bir İnsan Olarak Şöyle Bir Gözlem Yapıyorum

Doğan CÜCELOĞLU

Amerika'da, hiç eğitim görmemiş bir insanla aynı odada kalmaktan korkarım. Beş dolar için gırtlağını kesebilir. Eğitim orada gerçekten bir fark oluşturuyor. Eğitim düzeyi yükseldikçe, uygar, olgun, sorumluluk sahibi, verdiği sözü tutan, kişisel

bütünlüğü olan bir insan olma yolunda ilerliyor. İstisnalar kesinlikle olabilir ama genellikle böyle.

Türkiye'ye gelip baktığımda iki faktör görüyorum. Şehirleşme ve eğitim.

Türkiye'de şehirleşmiş ve eğitim görmüş insandan korkuyorum.

Kesinlikle insafsız, kendinden ve kendi yakınlarının çıkarından başka bir şey düşünmüyor. Bu son derece kuvvetli bir duygu bende. İliğini sömürür bitirir, hiç acıma duygusu yoktur. **Ama şehirleşmemiş, okumamış, saf köylü olarak kalmışsa onda değerler bilinci çok yüksektir.** Sanki eğitilmiş Amerikalı. Burada çok önemli bir gözlem var. Bunun üzerine düşünmek lazım. Benim analığım yörüktü. Annem öldükten sonra babam yeniden evlendi. Biz ona anne demedik, Ayşe teyze dedik. Ben daha on yaşındayım, sapanla vicik dediğimiz küçücük bir kuşu vurmaya çalışıyorum. "Vurma oğlum" dedi. Ben, 'sen ne bilirsin Yörük karısı' tavrı içinde, "Ne var parmak gibi küpküçücük kuş" dedim. Analığımın cevabı:**"Yavrum! Canın küçük büyüğü olur mu? Allah her birine bir can vermiş. Vurma yavrum günah."** dedi. Şu derinliğe bakın. Okuma yazması yok bu kadının. Yıllar sonra bunun anlamını anladım. Anladığım zaman ağlamaya başladım. Konferanstayım, böyle gözyaşı dökerek ağlıyorum. Yanımdaki Amerikalı kadın, ne oluyor bu adama diye meraklanmaya başladı. Ne oluyor dedi. O kadar mutluydum ki, "çok mutluyum" dedim ağlayarak. Kendi kendime "Ya Rabbi! Çok şükür. Sağken bunun farkına vardım." Biz bütün insanlar kardeştir deyince sanki çok şey söylüyoruz.

Kadın bunları aşmış. Canlardan oluşan bir aile, büyük küçük yok. Hepsi birbirine eşit. Onur eşitliği var. Canın büyük küçüğü olur mu? Allah hepsine can vermiş. Şu bilinci görüyor musunuz? Nereden geliyor bu? Bu, tasavvuf kültüründen geliyor. Bu yayılmış. Eğer şehirleşme ve eğitim ele geçirmemişse, hala bu mayamızda var. **Ben zamanım olsa, hiç şehir yüzü görmemiş hiç okumamış köylülerin, özellikle yaşlı**

kadınların arasında zaman geçirip, onlardan bilgelikler öğrenmek isterim. Bu topraklarda neler birikmiş. Ne insanlık deneyimleri var. Bir de doğadan kopmamış. Sürekli doğayla haşır-neşir içerisinde o bilgelikler bilenmiş. Kitap bilgisi değil. Farkına varmış ve bir yere oturtmuş. Bu yayılmış. Eğer şehirleşme ve eğitim ele geçirmemişse, hala bu mayamızda var.

Mahbub-i Hûda

Kimi sözcüklerin sayı değerleri, o sözcüklerin simgesi olmuş ya da sözcük yerine kullanılmıştır. Örneğin "Muhammed" adının sayı değeri olan 92, Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemi anlatmıştır. Ve sayı değerleri eşit olan sözcükler arasında ilgiler düşünülerek beyitler yazılmıştır
"Aman lâfzı senin ism-i şerifinle müsavidir
Anın çün âşıkın zikri amandır yâ Resûlallah.
Beyitteki "aman" امان sözcüğünün sayı değeri 92 dir; Peygamberimize salla'llâhü aleyhi ve selleme ad olan Muhammed محمد sözcüğünün sayı değeri de 92 dir.
Mevlevi مولوى sözcüğü de 92 olduğu için, bu beytin, Mevlevîler arasında daha çok bilinir olduğu görülmüştür.
Yurdumuzun güney bölgelerinde "ellisekiz" sözü ve rakamı büyük aşağılama sayılır. Okullarda öğrenciler bu numarayı almak istemezler. Değiştirilmesi için ana-babaların okul müdürüne dilekte bulunmaya geldikleri işitilmiştir. 58 in bu kötü niteliği mahbub محبوب sözcüğünün ve buna eş anlamda kullanılan daha yaygın diğer bir sözcüğün sayı değerlerinden ileri gelmektedir,
tasavvuf. Kulun Allah tarafından sevilmesi, Allah'ın mahbûbu olması durumu: "*Mahbûbiyet makāmı:* Allah'ın sevgilisi olma, sevdikleri arasına katılma mertebesi." *Efendimizi enbiyâ-yı izam içinde mahbûbiyet sıfatıyla mümtaz görüyoruz* (Nâmık Kemal).
Bir kadın için erkeğin tek sevgilisi, biricik mahbûbesi olmak kadar güzel ne tasavvur edilebilir? (Refik H. Karay).
mahbub / mahbûb / مَحْبُوبٌ / محبوب
arapçada eril-dişil ayrımı vardır, Türkçede yoktur.
mahbûb: sevilen erkektir. sevgili.
mahbûbe: sevilen kadındır. sevgili.
Mahbub-i Hûda, Allah'ın sevgilisi, Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem
Muhabbet edilen. Sevilen.
Sevgili.
Sevilmiş, sevilen, sevgili.
Muhabbet edilen. Sevilen, sevgili.
Sevilen. (Arapça)

Sevgili. (Arapça)

KULAK ÇINLAMASI

Bir insanın durup dururken kulağı çınlar. Güya tiz bir düdük veyahut ince bir çıngırak çınlıyormuş gibi bir ses, bir sadâ duyar ve eski hallerden insanlara Cenâb-ı Hakk tarafından bir işâret olmak üzere telâkki eden, havass âlimleri uzun tecrübeler neticesinde gün ve gecesine göre hükümlere tasnif ve taksim eylemişler, hayır ve şer- den neye delâlet ettiğini beyan etmişler ve bildirmişler.

(Allahümme salli alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihi ve sah- bihi ve selleme. Allahümme innî es'elüke küllelhayri ve eûzü bike min küllîşşerri.)

Demek lâzımdır demişler. Çünki her bir işaret ve alâmetde Cenâb-ı Haktan hayrı istemek ve şerden ise istiâze ehl-i îmanın âdet-i kadîmesi ve müstahsenesidir. Yani bir sevab işleme hâlidir.

Pazar günü: Kulağı çınlayan kimse büyüklerden faide görür.

Pazar gecesi: Kulak çınlaması büyük bir sevince, azıym meserrete, büyük bir sürura, delâlet eder.

Pazartesi günü: Kulağı çınlayan kimse yolculuğa gider ve az- çok eline mal girer.

Pazartesi gecesi: Kulak çınlar ise, gam ve keder, ağrı, sızı ve meşakkate işarettir.

Salı günü: Zarar ve ziyan görmeye, elinden malın gitmesine, renç yani ağrı ve sızıya, gam ve gussaya işarettir.

Salı gecesi: Sahibi olan zâtın ümidine nâil olacağına, işarettir ve çok iyidir.

Çarşamba günü: Fâide ve kâr hası! olmasına, hasmına galip gelmeye, arzu etliği şeye vâsıl olmasına, hısım ve akrabadan veyahut büyüklerden yardım ve muavenet görmeye delâlet eder.

Çarşamba gecesi kulağı çınlayan kimse bir sebeple pek ziyade kederli, pek çok üzüntülü olur, hiç iyiliğe delâlet etmez.

Perşembe günü: Ana ve babasından, hısım ve akrabasından, büyüklerden velhâsıl ümid etmediği ve hesaba katmadığı veyahut hiç ümid etmediği yerden fâide görür, sevinir ve mesrur olur.

Perşembe gecesi: Kavga ve nizâa, can sıkılacak şeylere, zarar ve ziyana ve müşkilâta delâlet eder.

Cuma günü kulağı çınlayan kimseye bir zarar ve ziyan hâsıl olur, üzülecek ve müteessir olacak bir haber alır yahut keder ve endişe verecek bir hâl vâki olarak gam ve gussaya düşer.

Cuma gecesi: Kulak çınlaması çok iyidir. Ümit ve maksadı hâsıl olur. Gam ve kederi varsa gider, eline mal geçer mesrur olmaya sebeb olacak haber ahr, sevinir ve memnun olur.

Cumartesi günü: Kulağı çınlayan kimsenin ümid etmediği yerden eline mal ve para girer iyi haber ahr, kâr ve kisbi artar, elhasıl her ne suretle olursa olsun sevinç ve mesrûr olmaya delâlet eder.

Cumartesi gecesi: Kulağı çınlayan kimsenin elinden mal çıkar, zarar ve hasara uğrar ümid ettiği şeyden mahrum kalır.

İHTİLÂCI UZVİYYE YANİ BİR YERİ SEĞRİMEK

Bâzan bir insanın vücudundan herhangi bir yeri ihtilâç eder yani oynar. Bu hal nâdiren vâki olan bir hâl ise de o kimse için taraf-ı İlâhîden bir işaret ve beşarettir.

Bu ihtilâç bazı insanlarda daimî ve tabiî bir hâl gibi olup her zaman vücudundan bir yeri kâh göz kapaklan, kâh ağzı ve burnu ve kâh eli ve kolu velhasıl âzasından herhangi biri günlerce, sık sık oynar ve ihtilâç eder. O halde bu durum ve bu hal sinirse, bir marazdır. Bu halden, bu durumdan hayra ve şerre delil getirmek doğru olmaz. Ekseriya bu hal âsap bozukluğu neticesi olacağından tedavi etmek en doğru şeydir. Çünkü: İhtilâç insanı daima rahatsız eyler.

Bizim burada bahsedeceğimiz ve bahsetmek istediğimiz ihtilâç nadir olarak ve hiç bir sebep olmadan birkaç defa kıpırdamak, oynamak suretiyle vâki olan ihtilâçlardır ki: Bu da bâzan bir ve hattâ iki gün, sık sık olarak/devam eder ve sonra kendi kendine zâil olup gider.

İhtilâç günlerce sürer ve zâil olmayıp daimî gibi bir hâl alırsa onun asabı bir şey, asabî bir hâl olduğunu anlayıp çaresine bakmak icab eder.

Ulemâ-yı sâlifenin büyük ve meşhurlarından birçok zatların âza seğrimesinin delâlet ettiği hususata dair tedkik ve tecrübe neticesi olarak muteber beyanatta, itibar edilir, güvenilir bildirilerde bulunmuşlardır ki: Burada insanların istifade te’min etmeleri için bunlardan birkaç kavli beyan ederek açıklayacağız.

İBRAHİM HAKKI HAZRETLERİNİN İHTİLÂCNAMESİ

Müşarün Layh Hazretlerinin ihtilâçnamesi, vezin ve kaafiye tut-turmak için bir hayli arabî ve fârisî kelimeler ve gayr-ı me’nus (alışılmış olmayan) lâfızlar meydana getirmiş olduğundan, biz onun aynen naklinden sarf-ı nazar ederek aşağıda olduğu şekilde delillerini göstermeyi münasip gördük.

ÂZALARIN SEĞRİMESİ VE NEYE DELÂLET ETTİĞİ

Tepenin sağının seğrimesi: Büyüklüğe işarettir.

Tepenin solunun seğrimesi: Mansıp sahibi olmaya delâletdir.

Başın sağ tarafı seğrise: Devlet, büyüklük ve saâdete işarettir.

Başın sol tarafının seğrimesi: Nimet, refah ve saadeti ve rahatı icab eden hâle delâlet eder.

Şakakların sağ tarafının seğrimesi: Hayır haber almaya delâlet eder.

Şakakların sol tarafının seğrimesi: Hayır haber almaya delâlet eder.

Alnın sağ tarafının seğrimesi: Mesrur olmaya ve zevke delâlet eder.

Alnın sol tarafının seğrimesi: Herhangi bir yerden haber gelmeye delâlet eder.

Kaşın sağ tarafının seğrimesi: Dostluk ve faideye delâlet eder.

İki kaşın ortasının sağı seğrise: Rızka delâlet eder.

İki kasnı ortasının solu seğrimesi: Kedere delâlet eder.

Kaşın kuyruğu sağının seğrimesi: Mahzun olmaya delâlet eder.

Kaşın kuyruğu solunun seğrimesi: Zevk ve sürûra delâlet eder.

Gözün üst kapağı sağının seğrimesi: Fenadır. –

Gözün üst kapağı solunun seğrimesi: İyidir.

Göz bebeği sağının seğrimesi: Kedere delâlet eder.

Göz bebeği solunun seğrimesi: Sürûra delâlet eder.

Göz kuyruğu sağının seğrimesi: Sevgi ve muhabbete delâlet eder.

Göz kuyruğu solunun seğrimesi: Mala delâlet eder.

Gözün alt kapağı sağının seğrimesi: Keder ve hiddete delâlet eder.

Gözün ah kapağı solunun seğrimesi:Kedere ve hiddete delâlet eder.

Yanağın sağının seğrimesi: Hayır ve sürûra delâlet eder.

Yanağın solunun seğrimesi: Mal ve kâra delâlet eder.

Burnun sağının seğrimesi: Kahır ve kedere delhâleı eder.

Burnun solunun seğrimesi: Mansıp ve menzilde delleı eder.

Üst dudağın sağının seğrimesi: Rızka delâlet eder.

Üst dudağın solunun seğrimesi: Zevk, sürür ve sevinçli- liğe delâlet eder.

Dudak köşesinin sağının seğrimesi: Zarara delâlet eder.

Dudak köşesinin solunun seğrimesi: Kâra delâlet edj&ç

Alt dudağın sağının seğrimesi: Haber ve faideye delâlet eder.

Alt dudağın solunun seğrimesi: Haber ve faideye delâlet eder.

Çenenin sağının seğrimesi: Zevk ve sürûra delâlet eder.

Çeninin solunun seğrimesi: Zevk ve sürûra delâlet eder.

Kulağın sağının seğrimesi: İyi haber almaya delâlet eder.

Kulağın solunun seğrimesi: İyi haber almaya delâlet eder.

Boğazın sağının seğrimesi: Mal ve paraya delâlet eder.

Boğazın solunun seğrimesi: Gam ve kedere delâlet eder.

Omuzun sağının seğrimesi: Gam ve kasâvete delâlet eder.

Omuzun solunun seğrimesi: Hüzün ve endişeye delâlet eder.

Bazunun sağının seğrimesi: Vüs at ve rızka delâlet eder.

Bazunun solunun seğrimesi: Kesret-i mâle (mal çokluğuna) delâlet eder.

Sağ dirseğinin seğrimesi: Hoş ve iyi habere delâlet eder.

Sol dirseğinin seğrimesi: Hoş ve iyi habere delâlet eder.

Sağ kolunun seğrimesi: Eğlence ve zevke delâlet eder.

Sol kolunun seğrimesi: Düşünce ve kedere delâlet eder.

Sağ bileğinin seğrimesi: Mal ve kâra delâlet eder.

Sol bileğinin seğrimesi: Zarar ve hasara delâlet eder.

Sağ din arkasının seğrimesi: Hüzün ve'melale delâlet eder.

Sol elin arkasının seğrimesi: Şeref ve itibara delâlet eder.

Sağ din avuç içinin seğrimesi: Rızk ve mala delâlet eder.

Sol elin avuç içinin seğrimesi: Rızk ve mala delâlet eder.

Sağ elin baş parmağının seğrimesi: Yol ve sefere delâlet eder.

Sol elin baş parmağının seğrimesi: Meram ve maksadın hâsıl olacağına delâlet eder.

Sağ elin şehadel parmağının seğrimesi: Muvaffakiyete, muvaffak olmaya delâlet eder.

Sol elin şehadet parmağının seğrimesi: Muvaffakiyete, muvaffak olmaya delâlet eder.

SAğ elin orta parmağının seğrimesi: Hüzün ve kedere delâlet eder.

Sol elin orta parmağının seğrimesi: Zevk, sürür ve sevinç- liliğe delâlet eder.

Sağ elin üçüncü parmağının seğrimesi: Büyüklüğe ve mansıba delâlet eder.

Sol elin üçüncü parmağının seğrimesi: Gam ve kedere delâlet eder.

Sağ elin küçük parmağının seğrimesi: Mal ve rızka delâlet eder.

Sol elin küçük parmağının seğrimesi: Hoş haber almaya delâlet eder.

Göğsün sağının seğrimesi: Hüzün ve kedere delâlet eder.

Göğsün solunun seğrimesi: Zevk ve sürûra delâlet eder.

Sağ meme seğrimesi: Mal ve mansıba delâlet eder.

Sol memenin seğrimesi: Mal ve mansıba delâlet eder.

Karnın sağının seğrimesi: Visal yani vüsul bulmaya, buluşmaya delâlet eder.

Kamın solunun seğrimesi: Kıyl ü kaale, dedikoduya delâlet eder.

Göbeğin sağının seğrimesi: Keder ve kasavete delâlet eder.

Göbeğin solunun seğrimesi: Sürür ve zevke delâlet eder.

542 Bilgilik

Sağ böğürün seğrimesi: Zahmet ve meşakkate delâlet eder.

Sol böğürün seğrimesi: Ma! ve yesar yani refahn genişliğe delâlet eder.

Sağ oylukun seğrimesi: Muhabbet ve sevgiye delâlet eder.

Sol oylukun seğrimesi: Erkek evlâda delâlet eder.

Sağ kasıkın seğrimesi: İzdivaca ve cimaa delâlet eder.

Sol kasıkın seğrimesi: Haber almaya, haber işitmeye delâlet eder.

Aiel-i tenâsüliyenin sağının seğrimesi: Evlâda delâlet eder.

Aiel-i tenâsüliyenin solunun seğrimesi: Gam ve kedere - delâlet eder.

Mak'adın sağının seğrimesi: Mal ve yesar yani refah ve genişliğe delâlet eder.

Mak'adın solunun seğrimesi: Yol, yola çıkma ve sefere delâlet eder.

Sağ kalçanın seğrimesi; İyş ü tarab, sürür ve sevinçliliğe delâlet eder,

Sol kalçanın seğrimesi: Sefer ve azimete delâlet eder.

Sağ dizi seğrimesi: Hüzün ve kedere delâlet eder.

Sol dizi seğrimesi: Neş'e ve sürûra delâlet eder.

Sağ diz kapağı ahinin seğrimesi: Yolculuğa ve sefere delâlet eder.

Sol diz kapağı altının seğrimesi: Hüzün ve kedere delâlet eder.

Sağ baldırın seğrimesi: Mal ve rızka delâlet eder.

Sol baldırın seğrimesi: Câh ve mansıb yani rütbe ve men- zilete delâlet eder.

Sağ baldınn ön tarafının seğrimesi: Yolculuk ve sefere delâlet eder.

Sol baldırın ön tarafının seğrimesi: Rızka delâlet eder.

Sağ topukun seğrimesi: Mal ve servete delâlet eder.

Sol topukun seğrimesi: Ayrılık ve firaka delâlet eder.

Sag Ökçenin seğrimesi: Yolculuk ve sefere delâlet eder.

Sol ökçe'nin seğrimesi: Yolculuk ve sefere delâlet eder.

Sağ ayağın üstünün seğrimesi: Hüzün ve gam ve kedere delâlet eder.

Sol ayağın üstünün seğrimesi: Zevk ve safâya delâlet eder.

Sağ ayağın altının seğrimesi: Yol, yolculuk, sefere delâlet eder.

Sol ayağın altının seğrimesi: Şeref ve itibara delâlet eder.

Sağ ayağın baş parmağının seğrimesi: Mal ve melale delâlet eder.

Sol ayağın baş parmağının seğrimesi: Murada vüsul, murada nail ve vasıl olmaya delmâlet eder.

Sağ ayağın ikinci parmağının seğrimesi: İyi haber gelmesine delâlet eder.

Sol ayağın ikinci parmağının seğrimesi: İyi haber gelmesine delâlet eder.

Sağ ayağn üçüncü parmağının seğrimesi: Kavga ve nizâa delâlet eder.

Sol ayağın üçüncü parmağının seğrimesi: Kavga ve nizâa delâlet eder.

Sağ ayağın dördüncü parmağının seğrimesi: Cidal, şiddetli muhasama ve nizâa,delâlet eder.

Sol ayağın dördüncü parmağının seğrimesi: Zevk ve sü- rûra delâlet eder.

Sağ ayağın küçük parmağının seğrimesi: Rızk ve mala delâlet eder.

Sol ayağın küçük parmağının seğrimesi: Rızk ve mala delâlet eder.

CAFER'İ SADIK HAZRETLERİNİN İHTİLÂÇNÂMESİ

Cafer-i Sadık Hazretlerinin eseri olmak üzere rivayet olunan ihtilâçname istifade edilmek üzere aşağıya konulmuştur.

Seğriyen âza ve delâlet ettiği mâna:

Tekmil başının seğrimesi: Devlet ve şeref bulmaya, mevkii ve itibarı artar.

Başın ön tarafının seğrimesi: Halk içinde dostu çok ola-cağına delâlet eder.

Başın arka tarafının seğrimesi: Gam ve güssasından halâs olacağına, kurtulacağına delâlet eder.

Başın sağ yanının seğrimesi: Korktuğu belâdan emin olup kurtulacağına delâlet eder.

Başın sol yanının seğrimesi: Fena haber İşiterek mahzun ve mükedden olacağına delâlet eder.

Başın tepesinin seğrimesi: Ümid etmediği kimseden muavenet göreceğine işarettir

Alnın seğrimesi: Ululuk ve izzet bulacağına delâlet eder.

İki kaşın seğrimesi: Menebesi âlî, mevkii refî, itibarı ziyade ola.

Sağ kaşın seğrimesi: Hayır ve berekete vâsıl olacağına delâlet eder.

Sol kaşın seğrimesi: Mal ve serveti ziyade olacağına delâlet eder.

İki kaşı arasının seğrimesi: Maişeti rahat ve âsân olup kisbi anacağına işarettir.

Sağ gözün köşesinin seğrimesi: Faıde ve menfaat erişeceğine delâlet eder.

Sol gözün köşesinin seğrimesi: Taşrada kimsesi var ise o veya misafir geleceğine.

Sağ gözün kuyruğunun seğrimesi: Herkes yanında makbul ve muteber olacağına delâlet eder.

Sol gözün kuyruğunun seğrimesi: Mal ve rızkı ziyade ola-cağına delâlet eder.

Sağ gözün kapağının seğrimesi: Fena haber alarak gam ve güs- sah olacağına delâlet eder.

Sol gözün kapağının seğrimesi: İzzet ve ferah bulacağına delâlet eder. . .

Sağ gözün ak kapağının seğrimesi: Keder ve kasavet, gam ve gussaya delâlet eder.

Sol gözün alt kapağının seğrimesi: Kendine faide ve menfaat erişeceğine delalet eder.

Sağ gözü tamamının seğrimesi: Sevinmeye, zevk ve sürura işaret eder.

Sol gözün tamamının seğrimesi: Büyüklerden iyilik, lütuf ve kerem göreceğine delâlet eder.

Sağ şakağının seğrimesi: Rif'at ve azimeti artacağına delâlet eder.

Sol şakağının seğrimesi: Vücudu sıhhat ve afiyette dâim olacağına delâlet eder.

Üst dudağının seğrimesi: Hasmına galip olacağına delâlet eder.

Alt dudağının seğrimesi: Dışarıdan yolcusu ve misafiri geleceğine delâlet eder.

546 Bilgilik

Dudağın sağ köşesinin seğrimesi: Kavga ve nizâ ola, düşmanı çoğalacağına delâlet eder.

Dudağın sol köşesinin seğrimesi: Kıy] ü kaale, dedikoduya sebep olacağına delâlet eder.

Sağ yanağın seğrimesi: Teşebbüs ettiği işten vazgeçeceğine delâlet eder.

Sol yanağın seğrimesi: Muzaffer olmasına, iş bulmasına delâlet eder.

Sağ kulağın seğrimesi: İyi haber işiteceğine delâlet eder.

Sol kulağın seğrimesi: İyi haber işiteceğine delâlet eder.

Dilin seğrimesi: Misafir gelip iyi ve hayır söz söyleyeceğine delâlet eder.

Burnun sağ tarafının seğrimesi: Dostlarından faide göreceğine delâlet eder.

Burnun sol tarafının seğrimesi: Hayır görmeye, muradın hâsıl olmasına işarettir.

Boğazın sağ tarafının seğrimesi: Faide, menfaat ve mala delâlet eder.

Boğazın sol tarafının seğrimesi: Zahmetten, düşman şerrinden kurtulacağına delâlet eder.

Boynunun tamamının seğrimesi: Salb ve idam edilmeye delâlet eder (neûzü billâh).

Göğsün tamamının seğrimesi: Yeni esvab giymeye, rif'- at ve menzilete delâlet eder.

Sağ bağrının seğrimesi: Aziz ve muhterem olmaya, dostunu görmeye delâlet eder.

Sol bağrın seğrimesi: Muradına erişip memnun ve mesrur olacağına delâlet eder.

Sağ omuzun seğrimesi: Azıcık zahmet çekip biraz müteessir olacağına delâlet eder.

Sol omuzun seğrimesi: Eline mal geçip şâd ve mesrur olmaya delâlet eder.

Sağ bazusun seğrimesi: Hastası var ise iyi olur, kendisi faide göreceğine işarettir.

Sol bazusun seğrimesi: Hayır ve selâmet, behçet ve sürür hâsıl olacağına delâlet eder.

Sağ dirseğin seğrimesi: Dostlarından fayda görmeye ve ferah verici haber olmaya delâlet eder.

Sol dirseğin seğrimesi: Dostlarından fayda görmeye ve ferah verici haber almaya delâlet eder.

Sağ kolun seğrimesi: Nimeti ziyade olmaya ve malı çok bol olmaya delâlet eder.

Sol kolun seğrimesi: Düşmandan biraz zahmet çekmeye delâlet eder.

Sağ elin üstünün seğrimesi: Malın ziyâde ve rızkın bol olmasına delâlet eder.

Sol elin üstünün seğrimesi: Derecesi ve itibarı artmaya, şâd ve kâm olmaya delâlet eder.

Sağ avcının seğrimesi: Elinden mal gitmeye, masraf et- meve delâlet eder.

Sol avcının seğrimesi: Eline para geçeceğine, menfaate erişeceğine delâlet eder.

Sağ baş parmağının seğrimesi: Derecesinin yükselmesine, sevinçli ve mesrur olmasına delâlet eder.

Sol baş parmağının seğrimesi: Devleti anap hâceti reva olmasına delâlet eder.

Sağ şehadet parmağının seğrimesi: Aleyhinde söz söylenmeye, kıyl ü kaal ve dedikodu olmaya delâlet eder.

Sol şehâdet parmağının seğrimesi: Gizli sırlarının fâş olmasına, (meydana çıkmasına) delâlet eder.

Sağ orta parmağının seğrimesi: Düşmana Karşı karşı zafer bul' masına, düşmana galip geleceğine delâlet eder.

Sol orta parmağının seğrimesi: Menfaat göreceğine, istifade edeceğine delâlet eder.

Sağ üçüncü parmağının seğrimesi: Düşmanın kahır ve kendinin mesrur olacağına delâlet eder.

Sol üçüncü parmağının seğrimesi: Gam ve keder hâsıl olacağına delâlet eder.

Sağ serçe parmağının seğrimesi: Mal ve servetinin, zevk u safâsmın artmasına delâlet eder.

Sol serçe parmağının seğrimesi: Nimetinin ziyade ve refahının fazla olacağına delâlet eder.

Sağ pehlısunun seğrimesi: Bedeninin sıhhatına, kırgınlık, keyifsizlik ulaşacağına delâlet eder.

Sol pehlusunnn seğrimesi: İzzet ve rif'at bulacağına, hasta ise iyi olacağına delâlet eder.

Sağ böğrünün seğrimesi: İzdivaç edeceğine ve evlâdı olacakına delâlet eder.

Sol böğrün seğri: Mertebesinin artacağına, erkek evlâdı olacağına delâlet eder.

Karının sağının seğri: Hâsetinin revâ olacağına ve sevineceğine delâlet eder.

Karnın solunun seğri: Kısmetinin artacağına, teehhü! ede-ceğine delâlet eder.

Göbeğin seğrimesi: Mal ve servetinin, rütbe ve itibarının ziyade olacağına delâlet eder.

Sağ kasılan seğrimesi: Büyüklüğe ve şeref hâsıl olacağına delâlet eder.

Sol kasığın seğrimesi: İzdivaç edeceğine, ma'şukuna ka-vuşacağına, delâlet eder.
.

Âlet-i tenâsüliyenin seğrimesi: Dostlarından fayda görmeye, evlâdı olacağına delalet eder.

Sağ hayanın seğrimesi: Haceti revâ olmasına, isteğinin yerine gelmesine delâlet eder.

Sol hayanın seğrimesi: Teehhül edeceğine, evleneceğine delâlet eder.

Sağ kaba etin seğrimesi: Bühtan ve iftiraya uğrayacağına delâlet eder.

Sol kaba etin seğrimesi: Şâd ü hurrem, sevinçli, neş'eli ve mesruru olacağına delâlet eder.

Mak'adın sağının seğrimesi: Eline helâl nzk gireceğine delâlet eder.

Mak'adın solunun seğrimesi: Melûl ve düşünceli olacağına delâlet eder.

Sağ oylukun seğrimesi: Ata bineceğine ve yola çıkacağına delâlet eder.

Sol oylukun seğrimesi: Azıcık da olsa zahmet çekeceğine delâlet eder.

Sağ dizin seğrimesi: Faide ve menfaat göreceğine delâlet eder.

Sol dizinin seğrimesi: Büyüklerle görüşüp eline mal gi-receğine delâlet eder.

Sağ baldırın seğrimesi: Mal ve serveti artacağına delâlet eder.

550 Bilgilik

Sol baldırın seğrimesi: Hâceti, maksadı, isteği yerine ge-leceğine delâlet eder.

Sağ topuğunun seğrimesi: Yolcu geleceğine, yahut yola gideceğine delâlet eder.

Sol topuğunun seğrimesi: Mesrur olacağına, faide göreceğine delâlet eder.

Sağ ayağın üstünün seğrimesi: Gamdan kurtulup sevineceğine delâlet eder. Sol ayağın üstünün seğrimesi: Biraz gamdan sonra mesrur olacağına delâlet eder.

Sağ ayağının altının seğrimesi: Dostlarıyla nizâ edeceğine delâlet eder.

Sol ayağın altının seğrimesi: Yola gideceğine ve izzet bu-lacağına delâlet eder.

Sağ baş parmağının seğrimesi: Gaaibin geleceğine, kendisi yola gideceğine delâlet eder.

Sol başparmağının seğrimesi: Gurbete gideceğine, sıhhat bulacağına delâlet eder.

Sağ ikinci parmağının seğrimesi: Mertemesi ziyade olacağına delâlet eder.

Sol ikinci parmağının seğri: Malı anarsa da bir şeyden mahzun ve mükedder olacağına delâlet eder.

Sağ ayağın orta parmağının seğrimesi: Devleti artacağına, izdivaç edeceğine delâlet eder.

Sol ayak orta parmağının seğrimesi: İyi haber işitip mesrur olacağına delâlet eder.

Sağ ayak dördüncü parmağının seğrimesi: Teehhül ede-ceğine, rahatı artacağına delâlet eder.

Sol ayak dördüncü parmağının seğrimesi: Mal ve devleti ziyade olacağına delâlet eder.

Sağ ayak küçük parmağının seğrimesi: İzzeütinin ve servetinin artacağına delâlet eder.

Sol ayak küçük parmağının seğrimesi: Haber alıp mesrur olacağına delâlet eder.

Kaynak: KENZÜL HAVAS

Kaybolan Malı Getirmek

Tecrübe edilmiş havastır...kaybolan kişi içinde okunur. Kaderi mutlak değil ise geri gelir...

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُواْ لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَاناً وَقَالُواْ حَسْبُنَا اللّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

“Ellezine kale lehumun nasu... innen nase... kad cemeu lekum... fahşevhum fe zadehum imana, ve kalu hasbunallahu ve ni'mel vekil.”

“Onlar öyle kimselerdir ki, halk kendilerine, "İnsanlar size karşı ordu toplamışlar, onlardan korkun" dediklerinde, bu söz onların imanını artırdı ve "Allah bize yeter, O ne güzel vekildir!" dediler.” [Ali İmran suresi 173.]

450 defa

حَسْبُنَا اللّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

“Hasbunallahu Ve Ni'mel Vekil”

OLSUN DA GÖR

O gün gelsin, neşemiz tazelensin de gör

Dünyayı hele sen bir barış olsun da gör

552 Bilgilik

Seyreyle gülü bülbülü

Çifter çifter aylar gökyüzünde

Her gece ayın on dördü..

Kuşlar geçecek damların üstünden,

Kuşlar konacak dallara,

Kanat seslerini duyup uyanırlarsa

Gene kuşlarla uyusun çocuklar

Olanı biteni anlatma.

Hiç görmediğim şey bu

Kurdun gözü yılmış sürüden

Elmanın yarısı soğuk, yarısı sıcak

Ağulu bitkilere dolanmış salkım

Güneşten yağmur boşanacak.

Yetsin demir çağının beyliği

Yeni bir gün başlıyor demek

Yeryüzünde korkusuz yaşamak.

İki milyar kişiye bir dünya,

İki milyar kişiye iki milyar ekmek.

Yazık olur bu düş yarı kalırsa

Barış günü insan hakkı yenirse

Köroğlu'nun sözü dinlenmelidir

Sivas ilinin Banaz köyünden

Pir Sultan Abdal dirilmelidir.

Ah günüm yetse görmeye seni,

Seni övmeye gücüm yetse,

Barış çağı altın çağ

Son ozanı ben olayım bu özlemin

Bu özlem bitse..

O gün gelsin, neşemiz tazelensin de gör

Dünyayı hele sen bir barış olsun da gör

Seyreyle deli ozanı

Baştan başa sevda, baştan başa tutku

Dili baldan tatlı.

Melih Cevdet Anday

(1915 – 2002)

Seçme Şiirler, Melih Cevdet Anday, S. 18

Sevgiliyi Anmak

عیشم مدام است از لعل دلخواه

کارم به کام است الحمدلله

ای بخت سرکش تنگش به بر کش

گه جام زر کش گه لعل دلخواه

ما را به رندی افسانه کردند

||پیران جاهل شیخان گمراه

از دست زاهد کردیم توبه

و از فعل عابد استغفرالله

جانا چه گویم شرح فراقت

چشمی و صد نم جانی و صد آه

کافر مبیناد این غم که دیدهست

از قامتت سرو از عارضت ماه

شوق لبت برد از یاد حافظ

درس شبانه ورد سحرگاه

Türkçe Çeviri

Sevgilinin dudağından, eğlencem daimi

İşim murâdımca, elhamdülillah

Ey serkeş bahtım, sıkıca kendine çek

Bazen altın işlemeli kadehi, bazen de sevgilinin dudağını

Bizi rindlikle meşhur ettiler

Cahil pirlerle yoldan çıkmış şeyhler

Zahidin elinden tövbe ettim

âbidin işinden estağfirullah!

Ey canım, ayrılığını nasıl tarif edeyim!

Bir göz ve yüzlerce gözyaşı, bir can ve yüzlerce ah!

Servinin boyundan, ayın yanağından gördüğü kederi

Aman kafir bile görmesin

Dudağının arzusu Hafız'a unutturdu

Gece dersini sabah virdini

Ey Leylam…Ey Gecem

Beni kınamayın

Herkes gibi bende Leylayı anıyorum

Kim anmaz ki onu

Aşk meltemleri tatlı olabilir mi

Leyla'yı anmadıkça

Gezdiğim yollar bana Leylayı soruyor

Bende içimdeki acıları bir sorsana diyorum

556 Bilgilik

Onun hasreti beni gözlerime her gece taşıyor

Ah Leylam

Ay dahi Leyla incinmesin diye yavaş yavaş süzülüyor

Gözlerinde bir kez gezmek için neler vermezdim

Ah Leylam

Günler fısıltı fısıltı için gidiyorlar

Pişmanlık duymadığım mı var

Düşlerimin acısına karşılık verirse

Leylam adın anmayacağım

Gündüzde yok gecede

الليل ياليلى يعاتبني ويقول لي سلم على ليلى

الليل يا ليلى يعاتبني ويقول لي سلم على ليلى

الحب لاتحلو نسائمه إلا إذا غنى الهوى ليلى

الليل يا ليلى يعاتبني ويقول لي سلم على ليلى

الحب لاتحلو نسائمه الا اذا غنى الهوى ليلى

الا اذا غنا الهوى ليلى

دروب الحي تسألني تره هل سافرت ليلى

درب الحي تسالني تره هل سافرت ليلى

وطيب الشوق يحملني إلى عينيك ياليلى

الى عينيك ياليلى

الليل يا ليلى يعاتبني ويقول لي سلم على ليلى

الحب لاتحلو نسائمه الا اذا غنى الهوى ليلى

الا اذا غنى الهوى ليلى

لأجلك يطلع القمر خجولاً كله خفر

لاجلك يطلع القمر خجولا كله خفر

وكم يحلو له السفر مدى عينيك ياليلى

مدى عينيك يا ليلى

الليل يا ليلى يعاتبني ويقول لي سلم على ليلى

الحب لاتحلو نسائمه الا اذا غنى الهوى ليلى

الا اذا غنى الهوى ليلى

لنا الأيام تبتسم ولا همس ولا ندم

لنا الايام تبتسم ولا همس ولا ندم

وماذا ينفع الندم نديم الروح ياليلى

نديم الروح ياليلى

الليل يا ليلى يعاتبني ويقول سلم لي على ليلى

الحب لاتحلو نسائمه الا اذا غنى الهوى ليلى

الا اذا غنى الهوى ليلى

رجعت ألم أحلامي وأحيا بين أنغامي

رجعت الم احلامي واحيا بين انغامي

وغاب ربيع أيامي وغاب ربيع ايامي وليلى لم تزل ليلى

وليلى لم تزل تزل ليلى

الليل يا ليلى يعاتبني ويقول لي سلم على ليلى

الليل يا ليلى يعاتبني ويقول لي سلم على ليلى

الحب لا تحلو نسائمه الا اذا غنى الهوى ليلى

الا اذا غنى الهوى ليلى

Kuşların Piri Hüdhüd

الهدهد

Kur'ân-ı Kerîm'de Hz. Süleyman aleyhisselâm kıssasıyla ilgili olarak zikredilen bir kuş. .."Sırtında tarikat elbisesi, başında ise hakikat tacı vardı.." (Mantiku't Tayr)

Eşine ölene dek bağlıdır. Yaşlanan anne babasına yiyecek taşır. Hastalanır iseler başında taşır. Ve Peygamber Efendimiz katlini yasaklamıştır.

Hazırlayan: **Ömer Faruk Harman, Cemal Kurnaz**

Hemen bütün dillerde çıkardığı sese (T. ibibik, büdbödek; Ar. hüdhüd; Far. pûpe, pûpû; İng. hoop poo; Fr. huppe; İbr. dûkifat; Lat. upupa, epops) veya başında bulunan sorguç şeklindeki renkli tüylere (T. çavuş kuşu, taraklı, turakçın, ibik, ibikli; Far. şâne-ser) göre adlandırılan hüdhüd "coraciiformes" takımının "upupidae" familyasının tek üyesi olan ve taraklı tepeliğiyle tanınan bir kuş türüdür. Kanatları ve kuyruğu siyah beyaz alacalı, öbür bölümleri pembeye çalan açık kahverengi, tepeliğinin uçları siyahtır. Yuvasını genellikle ağaç kovuklarına, duvar deliklerine ve kaya oyuklarına yapar (EBr., VI, 47; ABr., XI, 427). Filistin'de ve daha çok Mısır'da bulunur; kışın Afrika'ya göç eder. Eski Mısırlılar hüdhüde saygı gösterir ve Horus'un simgelerinden biri kabul ederlerdi (DB, III/1, s. 780).

Hüdhüd Talmud'da "yaban horozu" olarak adlandırılmakta (EJd., VIII, 970), Tevrat'ta eti yenilmeyecek kuşlar arasında sayılmaktadır (Levililer, 11/19; Tesniye, 14/18). Karaîler hüdhüdü tavukla karıştırmışlar ve bu sebeple tavuğun yenilmesini yasaklamışlardır.

Kur'ân-ı Kerîm Hz. Süleyman'dan bahsederken diğer vasıfları yanında kendisine kuş dilinin öğretildiğini, cinler, insanlar ve kuşlara hükmettiğini ve onlardan müteşekkil orduları bulunduğunu bildirmektedir. Âyetlerde bu konuda verilen bilgileri şöyle özetlemek mümkündür: Bir sefer esnasında ordularıyla birlikte karınca vadisine gelen Hz. Süleyman kuşları gözden geçirir ve hüdhüdün orada olmadığını anlar. Sebebini sorarak eğer mazereti varsa bunu ispat etmesini, yoksa canını yakacağını veya kafasını koparacağını belirtir. Çok geçmeden hüdhüd gelip Hz. Süleyman'a onun bilmediği Sebe ülkesinden haber getirdiğini, bu ülkeyi bir kadının yönettiğini

söyler ve onların dinî inançları hakkında bilgi verir. Bunun üzerine Hz. Süleyman hüdhüde bir mektup vererek Sebe'ye götürmesini ve oradaki yöneticilerin nasıl bir karar alacaklarını öğrenmesini ister. Mektubu okuyan Sebe melikesi, ileri gelen adamlarıyla istişare ettikten sonra Hz. Süleyman'a bazı hediyeler göndermeye karar verir (en-Neml 27/16-35).

Hüdhüd hakkında Kur'ân-ı Kerîm'de verilen bu bilgilerin yanında İslâmî literatürde daha başka bilgiler de yer almaktadır. Buna göre Hz. Süleyman Beytülmakdis'in yapımını tamamladıktan sonra insan, cin, şeytan, kuş ve vahşi hayvanlardan bir ordu toplayarak önce Mescid-i Harâm'a, oradan da Yemen'e gitmek üzere yola çıkar. San'a'ya vardığında bir yerde konaklar. Bu arada su sıkıntısı baş gösterir. Toprağın altındaki suyu görebilme gücüne sahip olan, bu sebeple de Hz. Süleyman'a su bulmada rehberlik eden hüdhüd aranır, fakat bulunamaz. Daha sonra olaylar Kur'an'da belirtildiği şekilde gelişir. Başka bir rivayete göre, Hz. Süleyman ve ordusu konakladığında Ya'fûr adını taşıyan hüdhüd Hz. Süleyman'ın konaklama işiyle meşgul olmasından faydalanarak dolaşmaya çıkar. Etrafı gözden geçirirken Sebe ülkesinin melikesi Belkıs'ın bahçesini görür ve bu yeşilliğe konar. Orada Ufayr adlı Yemen hüdhüdü ile karşılaşır. Ufayr kendisini Belkıs'ın saltanatı hakkında bilgi verir. Hüdhüd, namaz vakti gelip de suya ihtiyaç duyan Hz. Süleyman'ın kendisini bulamamasından endişe ederse de Ufayr ile Belkıs'ın mülkünü dolaşır. Ancak geri döndüğünde ikindi vakti olmuştur. Diğer bir rivayette, Hz. Süleyman'ın susuz bir alanda konakladığında önce insanlar, cinler ve şeytanlardan su bulmalarını istediği, daha sonra hüdhüdü arattığı, fakat onun bulunamadığı anlatılır. Vehb b. Münebbih'e göre ise hüdhüdün aranma sebebi nöbetine gelmeyişidir (Taberî, XI, 144).

Bir rivayete göre de Hz. Süleyman, bir sefer esnasında bütün maiyetiyle birlikte rüzgâr tarafından uçurulan bir halı üzerinde yol almakta ve kuşlar tarafından güneşten korunmakta iken bir noktadan başına güneş ışıkları gelince oraya bakar ve

hüdhüdün yerinde olmadığını farkeder. Yapılan soruşturmada kuşların yöneticisi olan akbaba onu bir yere göndermediğini söyleyince Hz. Süleyman öfkelenir, hüdhüdü mutlaka cezalandıracağını veya öldüreceğini bildirir ve kuşların efendisi kartala hüdhüdü bulmasını emreder. Kartal havada Yemen'den dönen hüdhüdle karşılaşır; beraberce Hz. Süleyman'ın huzuruna gelirler. Hz. Süleyman hüdhüdün Belkıs'a dair anlattıklarını dinledikten sonra bir mektup vererek onu Sebeliler'e gönderir (Sa'lebî, s. 236-239; Demîrî, II, 436-440).

Bir İran efsanesine göre ise hüdhüd evli bir kadındır. Ayna karşısında yarı çıplak bir durumda saçlarını taramakta iken kayınpederi habersizce odasına girer. O anda durumundan utanıp korkuya kapılarak kuş olur ve uçar, tarağı da başında kalır. Bundan dolayı hüdhüdün Farsça'daki bir adı da "şâne-ser"dir (tarak başlı).

İslâmî literatürde hüdhüdün "ebü'l-ahbâr, ebü'r-rebî', ebû ibâd, ebû seccâd" gibi birçok künyesi vardır. Belli başlı özellikleri ise şunlardır: Toprağın altındaki suyu görür. Eşine çok bağlıdır, eşi ölünce yeni bir eş aramaz. Anne babasına karşı çok hürmetkârdır; yaşlandıklarında yiyeceklerini temin eder. Annesi öldüğünde uygun bir yer buluncaya kadar onu başında taşıdığı için mükâfat olarak güzel bir tepelikle donatılmıştır (Câhiz, III, 510-514; Demîrî, II, 436-440). Hüdhüdle ilgili benzer telakkilere Yunanlılar ve Romalılar'da da rastlanmaktadır (DB, III/1, s. 780). İbn Abbas'ın naklettiğine göre Resûlullah hüdhüd, göçeğen kuşu, karınca ve arının öldürülmesini yasaklamıştır. Hüdhüdle ilgili yasaklamanın sebebi olarak Hz. Süleyman'a su bulması ve elçilik görevi yapması gösterilir (Kurtubî, XIII, 172). Hüdhüd hakkında Kur'an'da verilen bilgiler Eski Ahid'in Ârâmîce tercümelerinden Targum Şeni'de de bulunmaktadır. Bu bilgilerin Yahudilik'ten alındığı ileri sürülmüşse de (Speyer, s. 391) Targum Şeni'nin milâdî VII. yüzyılın sonunda veya VIII. yüzyılda yazıldığı (EJd., XV, 813) göz önüne alınırsa bu iddianın asılsız olduğu ortaya çıkar.

Doğu-İslâm edebiyatlarında hüdhüd kendisine izâfe edilen birçok özelliğiyle zikredilir. Bunların başında bilhassa anne ve babasına gösterdiği saygıdan dolayı sembol olarak anılması gelir. Yürürken sorgucunun sallanışına göre Arapça'da çeşitli isimler alır. Hz. Süleyman yer altında gizlenen düşman askerlerinin yerini belirlemek için hüdhüdü görevlendirmiştir. Bu sebeple Arapça'da, herkesin göremediği şeyleri görebilen kimseler için "absar min hüdhüd" tabiri kullanılır. Tepesindeki sorguçtan dolayı da "sâhib-i külâh" diye nitelendirilir. Hüdhüdün insanları kötü bakışlardan koruduğu veya büyüyü bozduğuna inanılır. **Bazı yerlerde hırsızlara karşı dükkânlara, kötü cinlere karşı da evlere asıldığı söylenir. Bazı kavimlerde, hüdhüdün sağ gözünün bir insanın iki gözü arasına konması durumunda onun yer altındaki defineleri göreceği kabul edilir.** Esasen "hüd hüd" diye ötmesi gizli şeyleri göstermek için "orada orada" demesinden ibarettir. Rüya tâbirnâmelerinde bu inanışlara bağlı olarak çeşitli yorumlara yer verilmiştir. **Rüyada hüdhüd görmek sıkıntıdan kurtulmak, suya kavuşmak, misafir gelmek, emniyette olmak, uzaktan haber almak şeklinde yorumlanmıştır. Arap halk inancında ve Arap şiirine girmiş mesellerde ise hüdhüdün sadece görme gücüne, buna karşılık pislik yediği için etinin pis koktuğuna işaret edilmiştir** (Demîrî'nin Ḥayâtü'l-ḥayevân'ında hüdhüd hakkında geniş bilgi ve hüdhüdün zikredildiği şiir örnekleri verilmiştir).

Hüdhüdle ilgili olarak kaleme alınan müstakil hikâyelerin ilki Ferîdüddin Attâr'ın Manṭıḳu'ṭ-ṭayr adlı tasavvufî mesnevisidir. Eserde anlatıldığına göre kendilerine bir hükümdar seçmek için toplanan kuşlara hüdhüd kılavuzluk ederek Kafdağı'nda sîmurgu aramaya çıkarlar. Sonunda hüdhüdle beraber otuz kuş sîmurga ulaşır. Hikâyede hüdhüd başında hakikat tacı taşıyan bir kuş olarak gösterilmiştir. Kuşların yolculuğu ise ruhun Allah'ı arayışının mistik seferini sembolize eder. Tasavvuftaki kesret-vahdet, zuhur-taayyün düşüncelerine dayanan bu sembolik hikâye İran ve Türk edebiyatlarında defalarca işlenmiştir. Sühreverdî el-Maktûl'e göre hüdhüd

derunî ilhamın sembolüdür. Tasavvufî mânası dışında hüdhüd, İran edebiyatında daha çok sevgiliden haber getiren bir kuş olarak yer almıştır.

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin Meşnevî'sinde Hz. Süleyman'la ilgili bir hikâyede yer altındaki suları görmesiyle zikredilen hüdhüd, Attâr'ın Manṭıḳu'ṭ-ṭayr'ındaki kılavuz kuş yani mürşid özelliğiyle Türk edebiyatında da işlenmiştir. Gülşehrî'nin aynı adı taşıyan mesnevisinde hüdhüdün aklı, diğer kuşların halkı, sîmurgun Tanrı'yı temsil ettiği şair tarafından belirtilmiştir: "Hüdhüd ü kuşlar u sîmurga misâl / Akl u halk u Tanrı oldu zü'l-celâl." Ali Şîr Nevâî'nin Attâr'a nazîre olarak yazdığı, fakat konuyu değiştirerek zenginleştirdiği Lisânü't-tayr adlı mesnevisinde hüdhüd yine tasavvufî karakterdedir ve kesret-vahdet ilişkisi içinde Tanrı'ya ulaşmayı sembolize eder. Derviş Şemseddin'in Deh Murg adlı mesnevisinde ise her biri bir kişiyi veya tipi temsil eden, aralarında hekim sıfatıyla hüdhüdün de bulunduğu on kuşun birbirleriyle münazarası konu edilmiştir.

Mesneviler dışındaki divan şiiri örneklerinde hüdhüd mazmun, mesel veya motif olarak yer almıştır. Bunların pek çoğunda Kur'ân-ı Kerîm'deki Süleyman kıssasına işaret edilir. Nâbî'nin**, "Ey nâme sen ol mâhlikādan mı gelirsin / Ey hüdhüd-i ümmîd Sabâ'dan mı gelirsin"** beytinde hüdhüd haberci olarak ele alınmıştır. İran'a elçilik göreviyle gidişini anlattığı bir beytinde Sünbülzâde Vehbî de, "Reh-i yeksâleye mânend-i hüdhüd eyledim pervâz / Süleymân-ı zamânın nâmesiyle nâmdârâne" diyerek aynı hususa işaret etmiştir. Hüdhüd, Nedîm'in belirttiği gibi bazan da herkesin göremediği şeye nüfuz etmenin mazmunu olur: "Hüdhüd gibi bînâ gerek onu arayanlar / Vîrânede bûm olmağıla genc bulunmaz."

Gene/sis ...Yaratılış

Süvariler geçiyordu önümüzden,

Biz fotoğraf çekiyorduk.

Bütün atlar birbirine benziyordu

Ve kadraja girmiyordu süvari.

Hava mı kararmıştı;

Atlar mıydı siyah olan,

O vakitler bilmiyorduk.

Gözü; açık bir yara,

Ağzı kara bir sinekti kadının,

Durmadan vızıldıyordu.

Gülü öpen dudaklarla

Bedduada çarpılan aynı dudaklardı ah!

Kadın ağzıyla her yere konuyordu.

Öylece duruyorduk seninle karşılıklı,

Kokluyorduk havayı.

Kısrakların ense kökünde rüzgar

Gökyüzünden çekik gözlü atlar sarkıtıyordu

Ve İp gibi bir kişnemeydi yağmur.

Derken;

Erimiş gökkuşağı olduk aynı kâsede

Sonra atlara doğru koştuk:

Renklere ad verildi,

“Belki de” dedi bir ses,

“Belki de asıl ayrılık budur!”

Çünkü ad verilmezden önce,

Her erkeğin kaburgasında bir kadın uyur.

İma.C.Özkan

Erşim: https://gunesbor.wordpress.com/2014/04/22/genesis/

Sahife-i Seccâdiye'den[1] Yirminci Dua Övülmüş Ahlakı ve Beğenilen Amelleri İsteme Duası

Allahım! Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem'e ve âline rahmet gönder. İmanımı, ima nın en olgun derecelerine ulaştır. Yakînimi, yakînin en faziletli mertebelerine eriştir. Niyetimi, niyetlerin en iyisine; amelimi, amellerin en güzeline yükselt. Allah'ım Lütfunla niyetimi kâmil ve halis eyle. Kesin inancımı sabit kıl, kudretinle benden sadır olan kötülükleri ıslah eyle.

Allahım! Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem'e ve âline rahmet gönder. Gönlümün meş gul olmasına neden olan önemli işlerime sen kâfi ol. Beni yarın sorguya çekeceğin işlerle vazifelendir. Zamanımı, beni yapmam için yarattığın şeylerle geçirmemi sağla. Beni senden başkasına muhtaç eyleme. Bana rızkını genişlet. Beni zenginlerin malına mülküne, makamına ve haşmetine özlemle bakanlardan eyleme. Beni aziz eyle. Beni kibre giriftar eyleme. Kendi kulluğunda ba na boyun eğdir. İbadetimi kendini beğenmişlik yüzünden heder eyleme. Benim elimle insanları hayra yönelt. Salih amellerimi batıla minnettarlığa çevirme. Bana en yüksek ahlakı bağışla. Beni övünmekten ve gururlanmaktan koru.

Allah'ım Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem'e ve âline rahmet gönder. Beni kendi nefsimin önünde alçaltmadıkça insanlar arasında yüceltme. Beni kendi nefsime karsı değersiz kılmadıkça, bende açık seçik bir izzet varetme.

Allahım! Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem'e ve aline rahmet gönder. Beni maksadıma doğru götüren faydalı bir hidayetle hidayetlendir ki kendi me ondan başka bir yol seçmeyeyim, hak yolundan sapmayayım; o doğru niyetten kuşkuya düşmeyeyim. Beni, ömrüm sana hizmet elbisesi içinde ibadet yolunda olduğu müddetçe yaşat. Ömür yaylamda şeytanın otlama korkusu ortaya çıktığında, ga zabının ve öfkenin şiddeti bana yönelmezden ve üzerime birikmezden önce beni kendi katına çağır.

Allahım! Senin düzelteceklerin dışında benim için kusur sayılabilecek hiçbir huyu bende bırakma. Senin güzelleştireceklerin den başka hiçbir yerilmiş sıfatı bende bırakma. Senin kemale erdireceklerin hariç hiçbir güzel ama eksik hasleti bende bırakma.

Allahım! Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem'e ve âline rahmet gönder. Kin tutanların benim hakkımdaki şiddetli kinini muhabbete, azgınların kıskançlığını meveddete, salâh ehlinin suizanlarını güvene, yakınlarımın düşmanlığını dostluğa, akrabalarımın kötü davranışları nı iyiliğe, yakınlarımın umursamazlığını nusrete, benimle iyi geçinenlerin dostluğunu gerçek dostluğa, sohbet arkadaşlarımın ihanetini güzel geçime, zalimlerin korkusunun acılığını emniyetin tatlılığına çevir.

Allahım! Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem'e ve âline rahmet gönder. Bana zulmede ne karşı elimi, bana düşmanlık edene karşı dilimi, benimle inatlaşana karşı da inancımı muzaffer eyle. Bana tuzak kurana karşı tuzağımı, beni kahretmek isteyene karşı gücümü, beni kına mak ve kötü söz söylemek isteyene karşı tekzibimi sağlamlaştır. Beni tehdit edene karşı bana esenlik bahşet. Beni doğru yola ile ten kimseye itaat etmeyi ve beni irşat eden kimseye tâbi olmayı bana nasip et.

Allahım! Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem'e ve âline rahmet gönder. Bana karşı hile ve düzen kurana nasihat ve ihlasla mukabele etmeyi, benden uzaklaşana iyilikle karşılık vermeyi, beni mahrum bırakana ihsan etmeyi, benden ayrılana ona bağlanarak mükafat vermeyi, gıybetimi yapana onu hayırla anarak muhalefet etmeyi, iyiliğe karşı şükretmeyi ve kötülüğe karşı göz yummayı nasip eyle.

Allahım! Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem'e ve âline rahmet gönder. Beni salihlerin süsüyle süsle. Beni, adaleti yaymada, öfkeyi yutmada, fitne ve düşmanlık ateşini söndürmede, dağılmışları bir araya getirmede, insanların arasını düzeltmede, iman sahiplerinin iyiliklerini açı ğa vurup kusurlarını gizlemede, yumuşak huylulukta, alçakgö nüllülükte güzel davranışta, ağırbaşlılıkta, güzel geçinmede, fa ziletle ileri geçmede, ihsanı ve yüceliği seçmede, kınamayı ve eleştirmeyi bırakmada, ehil olmayanlara ihsan etmeyi terk etmede, ne kadar zor gelirse gelsin hakkı söylemede, çok da olsa sözümdeki ve davranışımdaki iyiliği az saymada, az da olsa sözümdeki ve davranışımda ki kötülüğü çok görmede, muttakilerin bütün bu güzel sıfatlarının elbisesine sarıp sarmala. Bu sıfatları, iba dete devam etme, cemaate uyma ve bidat ehlini terk etme vası tasıyla kendi görüşüne uygun hale getir ve mükemmelleştir.

Allahım! Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem'e ve âline rahmet gönder. Bana, yaşlandığım zaman rızıklarının en genişini, yorulup hastalandığım zaman güçlerinin en sağlamını ver. Beni, sana ibadette tembelliğe, yolunu teşhis etmede körlüğe, dostluğundan başkasını seçme kusuruna, senden ayrılana bağlanma ve sana bağlanandan ayrılma belasına müptela etme. Allah'ım! Beni öyle bir hale getir ki zaruret vaktinde senin yardımının silahıyla saldırıya geçeyim, hacet zamanı yalnız

senden isteyeyim, meskenet zamanı ağlayıp inleyerek huzuruna geleyim. Beni, çaresiz kaldığımda senden başkasından yardım isteyecek, yoksul düştüğümde alçakgönül lülükle senden başkasından dilenecek, korktuğumda senden başkasına yalvaracak hale getirme ki bu yüzden senin karşında zillete ve hakarete düşerek senin tarafından görmezden gelin meyeyim ey merhametlilerin en merhametlisi!

Allahım! Bana, şeytanın arzulardan, zanlardan ve hasetlerden yana gönlüme ilka ettiği şeylere, azametini anarak, kudretini te fekkür ederek, düşmanına karşı tedbir alarak karşı koymayı nasip et. Şeytanın dilime düşürdüğü kötü sözleri, çirkin ifadeleri, ırza küfretmeyi, bâtıla tanıklık etmeyi, yanımda olmayan bir mümine gıybet etmeyi veya yanımdaki biri için kötü söylemeyi, senin hamd sözüne, övgünde mübalağaya, ululanmanda dikkate ve çabaya, nimetine şükre, ihsanını itirafa ve nimetlerini saymaya dönüştür.

Allahım! Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem'e ve âline rahmet gönder. Sen beni korumaya kâdir olduğun halde beni zulme uğrayanlardan eyleme. Beni engellemeye gücün yettiği halde başkasına zulmedenlerden eyleme. Beni hidayet etmen mümkün olduğu halde sapkınlardan eyleme.

Kaynak: Ali Şeriati-Dua

[1]. **Ehli Beyt'in dördüncü İmamı Ali Zeynelabidin'in dualarından oluşan eser. Çok ibadet ettiği için kendisine İmam Seccad denilmiştir.** (Fecr)

Doğu'nun Lirik Ozanı; Dertli Dengbej Mohsen Namjoo

Bir gün tüm şairlerin bir araya gelerek toplanacağı o bereketli bahçenin garip bahçıvanı **Hafız-ı Şirazi**, tam bin yıl önce anlatmıştır bu toprakların tutkulu hikâyesini; şiirle, şiir gibi, şiirden yana. Beyitlerinden sayfalara dökülen kurumuş gül yaprakları, mürekkebinden kâinata yayılan baş döndürücü hakikat sancıları ve hüznün Farsçası sayılan o uzak ülke gazelleri…

Pers coğrafyasının kadim geleneğine ait işte tüm bu izler, modern dönemde İran kültür havzasında birikmiş sanatsal ilham'ın da omurgasını oluşturmuştur. Yalnızca Hafız'ın değil, Sadi'nin, Ferîdüddîn-i Attâr'ın, Rumi'nin, Hayyam'ın, Firdevsî'nin ve Hemedani'nin taşıdığı klasik Pers felsefesi ve edebiyatının, Abbas Kiyarüstemi'den

başlayarak tüm İran sinemasına -dil'ini ve kimliğini bulması noktasında- büyük katkılar sağladığı yadsınamaz bir gerçektir. İran sinemasının ayakta durmasını sağlayan önemli ve sağlam bir sütun olan bu bin yıllık sözlü ve yazılı kadim edebiyat geleneği, sinema için olduğu gibi müzik için de özdeş anlamlar içeren bir kaynak / dayanak olmuştur.

İran Klasik müziğinin öncülleri arasında gösterilen Gulam Hüseyin Benan ile İran klasizminin yaşayan devleri Sima Biba, Muhammed Rıza Şeceryan ve Şehram Nazeri gibi isimler müzikal damar itibariyle bu kadim geleneğe ait sanatçılardır. Klasik İran müziğinin -geçtiğimiz yüzyıl boyunca- Sadi'nin ve Hafız'ın şiirlerindeki anlam dünyası üzerine bina edilmiş olması, genel yapının -yalnızca bu yüzden- hüzün ve kederle örüldüğü düşüncesini akla getirir. Ama İran'ın toplumsal köklerinin Kerbela ağıtlarından mülhem keskin bir matem havası ve hüzün kültürüyle birlikte derinleşmiş acılarla hemhal olduğu gerçeği ve meselenin böyle bir kodla okunması gerekliliği de, asla gözden kaçırılmamalıdır. Notalara sızmış bu derin keder, oldukça anlaşılır ve kabul edilebilir aslında. Sözgelimi Şehram Nazeri'nin de Sadi / Hafız yerine Rumi / Firdevsi çizgisini iradi olarak tercihi, müzikal tavrı açısından hüznün yanında coşku'yu da öncelediğinin bir göstergesi sayılır.

Son dönemde İranlı müzisyenlerin dünya çapında artan popülariteleri ile oldukça dikkat çekmeye başlamaları gözlerin yeniden Pers topraklarının mümbit hazinelerine çevrilmesine yol açtı. Kemençe üstadı Kayhan Kalhor ve Keman virtüözü Farid Farjad gibi isimlerin, tek bir enstrümanla dünyayı kendilerine hayran bırakacak kadar önemli işler yapmalarıyla, Batı'nın -bir bakıma- oryantalist olmayan gözlerinde adeta bir kıvılcım gibi hissedildiler. Geleneğin üzerine farklı formlarla gidilerek oluşturulan bu müzikal yapı, bir anlamda dervişane bir üslupla susuzluğunu gidermeye çalışan müzisyenlerin otantik bir arayışı da sayılabilirdi. **İran müziğinin**

modern dönemdeki en önemli ve en dikkat çekici genç temsilcilerinden Mohsen Namjoo'yu da yine bu 'suyunu arayan derviş'lerden birisi olarak kabul edebiliriz.

İran'ın geleneksel müziğini; rock, caz, blues ve etnik-pop ile birleştirerek / harmanlayarak kendine özgü bir sesleniş biçimi ortaya koyan Namjoo'nun türler arasındaki bu gezintisini kendi kişisel müzik yolculuğu içersinde değerlendirmek yaptığı işi daha iyi anlayabilmemizi sağlayacaktır. İran sonuç olarak, şiir'in güncel iktidarı yakalayabildiği bir ülke. Günlük konuşma diline sirayet eden dizeler, halkın ezberden şiirler okuduğu meydanlar, şair büstleri, Cumhurbaşkanlarının mitinglerde halka Türkçe şiirlerle seslenmesi, Şiraz şehri, Hafız'ın görkemli kabri, şiir albümleri, şiir festivalleri ve hala büyük kalabalıklar toplayabilen meşhur şiir geceleri ile şiire / şairlerine / şiir geleneğine sıkı sıkıya bağlı bir ülkeden söz etmek çok mümkün, ayrıca şiir'in sokağa çıktığı ve daha da önemlisi sokakta kalabildiği bir ülke olabilmiştir İran. Bu bağlamda şiir'in genel'e hitap edebilme meselesinin halledilmesi ve neredeyse kültürel bir mesele olmaktan çıkarak olağan devinime dâhil bir sosyoloji haline gelmesi, coğrafya üzerinde icra edilen tüm sanatsal faaliyetleri de doğal seyrinde fazlasıyla etkilemiştir.

Namjoo bu durumu şöyle açıklar mesela; **''Müziklerin ve şiirlerin kaynağı uçsuz bucaksız İran kültürü ve tarihidir. Bu ezgiler ve sözler, 400 yıldır çarpışan modernite ve geleneğin savaş alanı İran'dan bahseder ve İran kültüründe bulur anlamını'' Onun müziği de sırtını bu öze yani bin yıllık (İslam sonrası dönem) Fars şiir geleneğine yaslamıştır.** Namjoo, Sadi / Hafız çizgisine yakın bir müzisyen olduğu için gerek onların şiirlerinden bestelediği eserlerinde, gerek de kendi yazdığı sözlerinde, hep çok derin bir kederin izleriyle hemhal olduğu hissedilir. Müziğinin hüzünle eşdeğer bir çizgide ilerlemesi tercih ettiği kapı'nın, açıldığı deniz'in ve yürümeye talip olduğu yol'un kısmetidir biraz da.

Kendi yaşantısını, ezberlenen bir şiirdeki yalnız ama mutlu bir mülteci olarak özetler Namjoo, evet hikâyesinin özeti budur; ‘’1976 yılında torbate jam’de doğdum. İşler hiç tahmin ettiğim gibi yürümedi. Tahran Üniversitesi’nin eğitim sistemi beni hayal kırıklığına uğrattı. Başlangıçta müzik aşkımdan dolayı müzik okumaya karar vermiştim, sonunda müzik aşkım için müzik okumayı bırakmak zorunda kaldım. Sonunda, felaket yıllarımın ardından, müzik benim tek işim haline geldi.

Eserlerim (100′den fazla), müzikle olan 18 yıllık yolculuğumun sonuçları. Toplumumdaki çelişkilere karşı, blues müziğinin gülen gam’ını ve söyleyişini kullanırım; harmanlayarak İran gamıyla ve söyleyişiyle. Anlatmak istersem eğer kederimi; İran söyleyiş tarzıyla Blues’a doğru yol alırım ya da bir mülteci olarak bulurum kendimi ezberlenen şiirlerde. Zor iştir birisi hakkında konuşmak, dolayısıyla emin değilim size söylediklerimin, söylemem gerekenler olduğundan…’’

Onun, geleneksel İran müziğine yaptığı modern dokunuşlarla kendi sesini bulma çabalarının ilk başta çok fazla kabul görmemesi ve halkta bulduğu karşılığın da cılız kalması, her yeni sancı gibi geçici olacaktı. İran müziğini alışılageldik kalıpların dışında bir formla sentezlemesi ve şarkılarının geleneği zorlayan bir tarza sahip olması nedeniyle üçüncü yılında üniversiteden atılması, Namjoo’nun müzikal kariyeri açısından her şeyin başlangıcı sayılabilirdi. Terk ettiği akademik ruh, başka bir dünyanın kapısını aralamıştı aslında ona. Üniversiteden atıldıktan sonra Tahran'da peş peşe verdiği üç konser; ‘eserlerinin güçlü lirizm’i ve sanki Mezopotamya’nın tüm ateşini bağrında taşıyormuşçasına yankılanan o kederli sesiyle’ tüm dikkatleri üzerine çekmesini sağlamıştı. Yıllar sonra New York Times tarafından ‘Acem- Bluses’ olarak adlandırılacak müzikal tavrının temelleri terk ettiği akademi hayatı sonrasında verdiği bu ilk konserlerinde atılmıştı aslında. (Küresel köyümüzde son dönemde ortaya çıkan world müzik meselesi, paket sanat seviciliği ve etnik-haplardan oluşan 'oldukça şematik' proje müziklerinin global bir dolaşımla hızla tüketime sunulması

mevzusu 'değişik bir şeyler çal' diyen modern insan'ın iştahını kabartsa da, şablonlardan uzak durarak yapılan esaslı müziğin ruhu'nu yaralamayı henüz başaramıştır.)

Akademik ruh'un getirdiği müzikal disiplinden bile-isteye vazgeçen Namjoo, kendisini tamamıyla serbest bıraktığı bazı eserlerinde; bir takım deneysel çalışmalar, gırtlak oyunları, nağmeler, esler, iniş-çıkışlar kullanarak adeta bir gerilla gibi kendi müziğini sabote edecektir. Bu kasıtlı sabotaj onun müzikal algısına dâhil bir şeydir aslında. **Namjoo, Val Sakhi ve Gees isimli eserlerinin bir kısmında kullandığı sure'leri, ''sünnet olan değil, İslam'a uygun olmayan yöntemle'' teganni ederek, yani tecvide uymadan, kelimelerin ritmini bozarak okur. Bunun sonucunda -daha sonra amacının asla bir saygısızlık yapmak olmadığını belirten bir özür mektubu yayınlamış olsa da- beş yıl hapis cezasına çarptırılarak, çok uzaklara sürgün edilmiş bir ses olmuştur. İranlı bir Sünni olan Namjoo, müziğe ve Allah'a duyduğu aşkı geleneğin tanıdığı özgürlükler çerçevesi dışına taşıyarak hata yaptığını kabul etse de, memleketine dönüşü neredeyse imkânsızdır artık, evet gurbetine sürgün değmiştir.**

Klasik İran şiiri ve modern dönem İran şiiri' ile kendi şiirini harmanladığı aşk ve keder dolu şarkı sözlerini hançeresine doldurduğu bin yıllık Pers ateşiyle ruhumuza üfleyen, yitik doğu ezgilerinin itibarı için kendi kapısında nöbet bekleyen, belki de bu yüzden akademik bir müzik penceresinden asla görülemeyen bir nefestir Namjoo. Doğu'nun tüm acılarına değen sesine dertli bir dengbej takılmış gibidir sanki ya da bir rockçı, bir cazcı, bir mevlithan ve bir ölümlü…

Meşhed'ten esen rüzgârların, damarın doruklarında gezinen şarkılarına ve mutlak hüzünlere çıkan notalarına söyleyeceği bir şey vardır. Kor'a söz verilmiştir, gırtlağı ateşe kesmiştir bu yüzden. İran'ı ve Pers topraklarını ayakta tutan güç de budur; Hafız'dır, gelenektir, kadim kültüre duyulan keskin bağlılıktır. Asıl sütun, asıl ittifak,

asıl güç ve gerçek zenginleştirilmiş uranyum bura'sıdır aslında. İran bu yüzden üç bin yıldır ayakta ve yıkılmayacaksa da bu yüzden yıkılmayacak.

Namjoo, hiç dinmeyen bir uzunhava gibi ciğerlerimizi delip geçen bir ses olur. O şarkısını söyleyince anlarız; yalnızca yağmurun sesidir bu içimize dökülenler.

Namjoo, Doğu'nun bereketli ezgilerini söylerken, gökyüzünde Doğu ile Batı arasında dolaşan bir seyyah durur. Batı'nın da Rabbi Allah, der gibi mırıldanarak...

Ama şüphesiz Doğu'ya ait, Asya'ya ait bir kederdir onun ki; ''Jabre Joghrafiai'' şarkısının sözlerinde saklıdır tüm Ortadoğu; **''Ellerini başlarının üstüne koyuyorlar / Senle hiç bir işleri yok / Seni oyunlarına almıyorlar / Seninle dalga geçiyorlar / Asya'da doğmana coğrafyanın zulmü derler / Kaderin azizliğidir / Kahvaltın çay ve sigaradan ibarettir…''**

Bu coğrafyayı sesiyle sakinleştirmeye talip bir dengbej ve bahçıvan'a yüz süren bir toprak gibi, hüznün Farsçasıdır ya da sadece, yazıldığı gibi hiç okunamayan...

Acının dili hep aynı, kalplerin sürgünlüğü de. Bir tufan inşa ederiz sonra içimizdeki tüm Nuh'un gemilerine, bir gün tüm kavgalar, tüm savaşlar ve tüm ölümler sustuğunda duyulacak diye, o güzel şarkıların sesi.

Ey sareban!(kervancı) bir büyücünün âşık olduğu iri zeytin gözlü Pers kızlarının hikâyesini anlat bize. İran'da bir Sünni'yi anlat ve kederli o Kürt çocuğunu en çok! Leyla'mızı götürmeden, Leyla'ya çıkan tüm yolları anlat bize. Her gün aşura'yı anlat, her yer Kerbela'yı…

Hazar kıyısında koşturan çocukların ayak seslerine, Nakş-ı Cihan'da su seslerine, Siesapol'da çay kaşıklarının unutulmuş seslerine, İsfahan'da Zayende nehrine bakıp hayal kuran Sadi'nin hüznüne…

Hz. Hüseyin aleyhisselâmın atının sendelediği o dünyanın en kahredici, en kalplere sığmayan kederini anlat bize!

Gülüşlerini yere düşürmeyen çocukların kokusuna, Şiraz'da Hafız'ın kabrine dökülen güllerin ruhuna, Hz. Ali kerrem'allahü veche radiyallâhü anhin gözlerindeki hiç bitmeyen o sükûta götür bizi ey Sareban!

Herkese iyi pazarlar.

Kaynak: Güven Adıgüzel – İtibar dergisi

https://farsdili.emsile.com/node/264

Mükemmel Olmak Çok mu Gerekli

Gözlerimi kapadığımda tüm insanların eşit olduğu bir dünya görüyorum.

Herkesin istediği kişi olabildiği ve istediği hayatı seçebildiği bir dünya.

Hata yaptığında cezalandırılmaktan korkman gerekmeyen bir dünya.

Nereli olduklarına veya hangi aileden geldiklerine bakılmaksızın insanların eşit olduğu bir dünya.

Kıskançlık veya hasetin olmadığı yoksulluk ve zenginliğin olmadığı ve ayrışmanın olmadığı bir dünya.

Kimsenin mücadele etmesi gerekmeyen bir dünya.

Ne hayatları için ne para kazanmak için ne de adalet için.

Ama gözlerimi açtığımda gördüğüm dünya bu.

Uydurma ve yapmacık.

**

Belki de para onu mutsuzlaştırdı.

Birinin zengin olabilmesi için başkalarının fakirleşmesi gerekir.

***

Geçen gece mutfakta birkaç illegalle karşılaştım.

Kimin illegal kimin legal olduğuna kim karar veriyor, anlamış da değilim.

Keşke şöyle diyebilseydik.

"Artık rol yapmak istemiyoruz".

Hepimiz ormanda yaşayabilseydik, bir kereliğine boş verebilseydik insanları performansa göre değerlendirmeyi bırakabilseydik bir şeyler değişir miydi?

Öğretmen burada neler döndüğünü çok iyi biliyor.

Yine de rol yapmaya devam ediyor.

Her gün kendine yalan söylemek epey bir gayret gerektiriyordur.

**

Ne kadar da yalancılar.

"Güçlü zayıfa yardım eder" ne yalan ama!

Asıl gerçek, paraya mal olan, işlevsiz zayıfların ayıklanıp bulundukları bölgelerden sürülmelerinden ibaret.

Bunun adına da "entegrasyon" diyorlar.

Ve herkes yalandan rol yapıyor çünkü korkuyorlar.

Benimle konuşurken yalan söylüyorlar.

İnternette ve okulda yalan söylüyorlar.

Herkes bu yalanları en başta öğrenir.

Sonunda da gerçeği hatırlayan kalmaz.

Neden böyleyim?

Neden diğerleri gibi olamıyorum?

Etrafıma bakıyorum ve herkes bu işleyişten memnun görünüyor.

Bu durum, olduğum kişi gibi davranmaktan beni alıkoyuyor.

Neden böyleyim?

Neden farklıyım?

Benim sorunum ne?

Kamptaki protokollerin hiçbir zaman dışına çıkmadık.

Benim gibi hisseden biri yok mu?

Sahiden de yalnız mıyım?

Yaşananlar ne kadar üzücü olsa da elimizden gelen her şeyi yaptık.

**

Artık öğrencilerimi anlayamıyorum.

Her zayıflığı acımasızca cezalandırıyorlar.

Duygusuzlar.

**

Neden yaptın bunu?

Bunu yapmak sana ne hissettirdi?

Hiçbir şey hissetmedin.

Değil mi?

Hiçbir şey hissetmemek iyidir.

Bu sayede güçlü olur, kimsenin yapamayacağı şeyleri yapabilirim.

Bir insanı öldürmek gibi.

Bunu kanıtlayabilir misin?

Sana inanırlar mı sence?

Mahkemedeki ifadeniz büyük bir sürprizdi.

- Bunu neden yaptınız?

- Vicdan azabından dolayı.

Şimdi daha iyi hissediyor musun?

Vicdan azabı nasıl bir duygu?

Seni daha iyi bir insan mı yapar?

Sen hastasın Titus.

Hasta falan değilim.

**

Hiçbir fikrim yok.

Mükemmel olmak zorunda olmadığın her yer olabilir.

Böyle bir yer var mı ki?

Bulacağız.

Jugend ohne Gott (2017) TANRISIZ GENÇLİK

19 Ekim 2022

Virüsten sonra değil yazılımdan sonra neler değişti…

19 Ekim 2022'de dünya sonsuza dek değişti.

Kimse ilk kimin ateşlediğini bilmiyordu.

Kimse neden boş yerlere düştüklerini bilmiyordu.

New York'a değil de Ohio'ya.

Paris'e değil Calais'e.

Londra'ya değil Yorkshire'e.

Kimse biyo güç ekinlerinin hedeflendiğini fark etmemişti.

Kuzey yarım kürenin tüm güzelliği yok oldu.

Nükleer serpintinin radyasyonu, güneye yayılan bir bakteri üretti.

Her şeyi öldüren bir bakteri.

Güneyde savaşlar başladı ve bitti.

Ve toplum yıkıldı.

İnsanlığın ruhu, toparlanmakta zorlandı.

Yeniden.

**

Virüs, bir yazılım.

Kuleden iletiliyordu.

Parlama?

Bağışıklık kazandırma demişlerdi.

Evet şey, EMP bakteriye bağışıklık kazandırıyordu.

Ama bu sadece kılıftı.

Asıl gönderdikleri şey virüstü.

Beynin içinde yaşıyor ve bize istediklerini yaptırmalarını sağlıyor.

- Bu imkansız.

- Öyle mi?

Geldiğinde bunu görmüştün.

Beyin elektrikseldir, bir bilgisayar gibi.

Bombalar kuzey yarım küreyi yok ettiğinden beri bakteri güneye göç etti ve toplum kendini parçaladı.

Ama "Düzen" kaosu kontrol etmek için öne çıktı.

- Bu iyi bir şey değil mi?

- Onların yaptığı şekilde hayır.

Bildiğimiz kadarıyla beynimizi fazla ATP üretmeye uyararak bağışık hale getirdiler.

- Adenozin trifosfat

- ATP'nin ne olduğunu biliyorum.

578 Bilgilik

ATP, bakteriyi yok ediyor gibi görünüyor.

Gerçekten zekice.

Ama beynimize bir de yazılım gönderdiler.

- Ama kimse beni kontrol etmiyor.

- Evet.

Bu yüzden kızınla sen bu kadar değerlisiniz.

Bir şekilde bağışıksınız.

- Peki ya Molly?

- Sen yeterince garipsin   virüs taşımıyorsun ama küçük Clare - Molly.

- Evet doğru.

Ama şimdi yardımına ihtiyacımız var.

- Yardım edebiliriz demiştin!

- Ve edebilirim!

Bak kule kontrol sinyalini de iletiyor.

Nüfusu da böyle kontrol ediyorlar.

Yok edilmesi de gerekiyor.

**

Yazılım köle ediyordu bütün insanlığı.

Bu en değerli şey.

Bu özgür irade.

Olan her şey, başka bir şeyden geliyor.

Bir astroidin uzay tozuyla çarpışması gibi.

Sonra daha çoğuyla çarpışır ve sonunda da bir gezegen oluşur.

Uzun bir hikayeye benziyor.

Hayır, bir düşünsene!

Sebep ve sonuç, ta büyük patlamaya kadar.

İşte burada farklıyız.

Yani bu dünya, bu solgun mavi nokta.

...

Bazı kötü seçimler yaptık biliyorum.

Ama en azından bizim seçimlerimizdi.

Öyle olmalılar!

"Düzen" işte bunu bizden aldı.

Seçme hakkımızı elimizden aldılar!

- Ne, virüsle mi?

- Evet.

...

Ama direkt Düzen'e karşı aksiyon için, bunu kullanmalıyım.

Şok geçici olarak virüse kısa devre yaptırıyor.

Ama bu, kalıcı bir çözüm değil.

- Neden?

- Virüse kısa devre yaptırıyor?

- Evet.

**

Her an güncellemeyi yayınlayabilirler!

Böylece gerçekten düşüncelerimizi görebilecekler!

Ve bu gerçekleşirse, direnişin hiç umudu kalmaz!

**

İnsanlıkmış!

Barışı vadettiğini söylediler!

Toplumu yeniden kurmayı.

Bağışıklığı.

Zayıfların katlini durdurmadık mı?

Dünyayı daha güvenli hale getirmedik mi?

...

Kuzeyde hayatta kalanlar bakteri ve radyasyon sonucu bu hale geldiler.

Radyasyon bu kadar güneye gelemedi ama bakteri geldi.

Bakteri bazı insanları öldürdü, onlar şanslı olanlardı.

Radyasyonla birleşince sonuç bu.

Blue World Order (2017)

Şeytanıyla Arkadaş Olanlar

وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمٰنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ وَاِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ اَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ

Her kim Rahman olan Allah'ın zikrinden yüz çevirirse biz ona bir şeytan musallat ederiz. Artık o şeytan onun yakın dostudurVe şüphe yok ki Şeytanlar, onları yoldan çıkarır ve şüphe yok ki doğru yolu bulduklarını sanırlar. .[Zuhruf 36.-37]

وَالَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاء النَّاسِ وَلاَ يُؤْمِنُونَ بِاللّهِ وَلاَ بِالْيَوْمِ الآخِرِ وَمَن يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاء قِرِينًا

Ve onlar, mallarını insanlara gösteriş için infâk ederler, Allah'a ve ahiret gününe (insan ruhunun hayatta iken Allah'a ulaştığı sonraki güne) inanmazlar. Ve kim şeytanı kendisine yakın arkadaş edinirse, işte bu kötü bir arkadaşlıktır.[Nisa, 38]

Kadınlarla Tokalaşma

Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem Efendimiz, “Ben kadınlarla tokalaşmıyorum” diye buyurdu ise bizlerinde O'nun tercihini hayatımıza esas almalıyız.

Sonuç olarak O'nun izinde gidenin yapması gerekende budur. Kim kimin izinde ise onun huy ve ahlakını kendine hayat düsturu edinmelidir. Sevmenin esası da budur. Efendimizin tercihi bizim tercihimizdir.

Aşağıdaki makale bu konu üzerinde okuyup karar verin.

Hayal Dünyamızın Katili Olan Cin Aliler

1970 li yıllar ve sonralarında ilkokul çocuklarının hikâye kitapları arasında Cin Ali ve Suna isimlerini hatırlayan günümüz insanı sayıca fazladır. Basit ve sade çizgi resimli olan bu hikâyeler, Arthur Rackham'ın eserleri ile kıyaslayanınca, çocukluğumuzun hayal dünyasını nasıl kısırlaştırdıklarını bize göstermektedir.

Dini etkinin zayıf olduğu zamanlara rastgelen bu dönemlerde, resim sanatına karşı mazeret olarak dindarları gösteremeyeceksek, bunun altında yatan sebeplerin ne olabileceğini araştırmak gerekmektedir. Ayrıca günümüz eğitim hayatının modern dünyada çok gerilerde kalışı ve hayal dünyamızın yıllar yılı ölü oluşundaki etkileri araştırma ve gerekli yapılanmayı başlatmamak için konuyu gündeme taşımalıyız..

ARTHUR RACKHAM

(d. 19 Eylül 1867, Londra - 6 Eylül 1939, Limpsfield, Surrey), ünlü İngiliz kitap ressamı.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/88/Arthur_rackham_selfportrait.jpg

Hayatı

Londra'da oniki çocuklu bir ailenin evladı olarak dünyaya geldi. 1885'te, 18 yaşında Westminster İtfaiyesi'nde memur olarak çalışmaya, beri yandan da Lambeth Sanat

Okulu'na devam etmeye başladı. 1892'de memuriyetinden istifa etti, The Westminster Budget 'ta muhabir ve ressam olarak çalışmaya başladı. İlk kitap resimleri 1893'te yayımlandı. Bu tarihten 1939'daki vefatına kadar geçen sürede çok sayıda kitap için resim yaptı.

1903'te Edyth Starkie ile evlendi, 1908'de Barbara adında bir kızı oldu. 1906'da, Rackham, Milano Uluslararası Fuarı'nda, 1911'de Barcelona Uluslararası Sergisi'nde altın madalya kazandı. Eserleri çeşitli 1914'teki Louvre sergisi dahil çeşitli müzelerde sergilendi. Rackham 1939'da Limpsfield'daki evinde kanserden öldü.

Eserleri

Rackham'ın tasfir yaptığı başlıca eserler, çocuk kitaplarıdır:

Grimm Kardeşler'in Peri Masalları (1900),

Rip van Winkle (1905) ve Alice Harikalar Diyarında (13 renkli tablo, 1907).

Daha çok bu çocuk kitapları ve masal resimleriyle tanınsa da, Rackham yetişkinlere mahsus kitaplar için de resim yapmıştır:

Bir Yaz Gecesi Rüyası (40 renkli tablo, 1907),

Undine (15 renkli tablo, 1909),

Richard Wagner'in opera dizisi Der Ring des Nibelungen (Nibelungen'in Yüzüğü) (Rhinegold ve Valkyrie için 34 renkli tablo, 1910;

Siegfried ve Tanrıların Alacakaranlığı için 32 renkli tablo, 1911),

Edgar Allan Poe'nun kısa hikâyeleri. Diğer eserleri arasında Kral Arthur ve Yuvarlak Masa Şövalyeleri (23 renkli ve siyahbeyaz tablo, 1917),

The Springtide of Life (8 renkli tablo, 1918),

Hawthorne'un Harikalar Kitabı (16 renkli tablo, 1922) ile The Tempest (20 renkli tablo, 1926) bulunur.

Rackham genellikle resimlediği kitaplar için hem renkli hem de siyah beyaz çalıştı. Hawthorne'un Harikalar Kitabında ise Meiji dönemi Japon resimlerine benzer yarı-renkli resimler yaptı.

Hz. Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem) Allah'ın Elçisi Filmi Hakkında

Bahse konu film yerel TV kanalından biri yayın haklarını ele geçirmiş. Youtube da sadece kendi özel sayfalarından başkasında açılmasına yayınlanmasına izin vermiyorlar.

Sorulması lazım sorular

-Bu film Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellemi anlatıyor da bir şekilde engellemek istiyorlar.

-Yoksa ticari kaygıları mı var?

-Bazı yerlerde Şia ya uygun içerik var diye tenkitler var. Öyle bir dava varsa lüzümlü lüzümsüz ne çok para harcanan film ve diziler var. Bir tanecik neden hala çekilemiyor.

-Unutmadan Çağrı filmi peynir ekmek gibi heryerde, tabiki son dönem mucize inkarcıları ilahiyatçıların hoşuna gidiyor peygamberimiz salla'llâhü aleyhi ve sellemin bir tane mucizesi yoktur.

584 Bilgilik

<iframe src="https://drive.google.com/file/d/1e1z-c803uhREjX1NB6cSdrnUzq3uHAnn/preview" width="640" height="480"></iframe>

Söz uzayacak, film konusunda Batının Hz. İsa'yı ön plana çıkarmak için her türlü yalan ve dolanı gerçek gibi sansürsüz yayınlıyorlar. Bizler ise…

Sonuç olarak… dindarlığımız mı dünya perestliğimiz mi anlayamadığım şey bu.

Bir akıl erdireyim diyorum bir türlü taşları yerine koyamıyorum.

Efendimizin adını yüceltmeye engel olan kim varsa Allah Teâlâ'yı kendine düşman ilan etmiştir. Onlar içinde Ebabil kuşları olacaktır. Ne var ki Allah Teâlâ, biz insanlar gibi acele etmez, hikmetin mühletini bekler.

Hayrolsun…

İhramcizade İsmail Hakkı

Croatoin

Ada gibi.

Koloni olan.

Kuzey Carolina sınırında nerede olduğumuzu biliyor musunuz?

Burası Avrupalılar'ın yeni dünyada ilk yerleştikleri yerlerden biri.

16. yy'da bir gemi dolusu yerleşimci burada karaya çıkmış.

Bölgeyi İngiltere kolonisi haline getirmek için yollanmışlar.

Kasabalarını Rhoe Noke adasında kurmuşlar.

Yüz kişi kadarlarmış.

Üç yıl sonra erzak ve malzeme gemisi gelmiş.

Kolonının ortadan kalktığını görmüşler.

Arkalarında hiç iz bırakmamışlar.

Ne bedenler, ne kağıtlar ne de bir kanıt bulunmuş.

Yüz kişiden fazlası ortadan yok olmuş.

Bulunan tek şey, bir kelimeymiş.

Bir ağaca kazınmış.

Croatoin.

Croatoin neymiş?

Bazıları bir su kaynağı olduğunu düşünüyor, diğerleri de kızılderili kabilesi.

Mesele şu ki, beş yüz yıl sonra o insanların nereye kaybolduğunu hala bilmiyoruz.

Mesaj bu.

Sonsuza dek ortadan kaybolan insanlarla dolu bir ada.

Ve o burada olmuş.

Peki yöntemini ve sebeplerini biliyoruz.

[Beyin Avcıları (2004) Mindhunters]

O'nun Ümmeti Olmak

Cihâna şâh-ı İskender Süleymân olmadan 'Azbî
Muhammed ümmeti olmak bana 'ayn-ı sa'âdetdür

Azbî Baba

(Ey Azbî! Dünyaya İskender veya Süleymân olmaktansa
Muhammed ümmeti [salla'llâhü aleyhi ve sellem] olmak benim için mutluluğun kendisidir.)

The Economist Dergisi Editörlerinin 2021 Yılı İçin Değerlendirmeleri

Hazırlayan: Ertan Özyiğit

-"Yaşanılan bir olayı daha öncede yaşamışlık veya görülen bir yeri daha önceden görmüş olma duygusudur".

-"Yaşanılan bir olayı daha önceden yaşamışlık veya görülen bir yeri daha öncede görmüş olma duygusudur" .

-The Economist dergisi Editörlerinin 2021 yılını dejavu yılı ilan ettiğini sizlere The Economist 2021 kapağı yorumumda anlatmıştım.

-Evet Sevgili Dostlar

- The Ekonomist dergisi editörleri, 2013 yılının meşhur "A rough guide to hell" yılbaşı özel kapağını, 2021 yılı özel sayısı ilan ederek, "déjàvu" yılına ilginç bir atıfta bulundular.

586 Bilgilik

-Neden 2013'e atıfta bulunan ve jeopolitik olayları anlatan kapağın, 2021'e referans olarak seçildiğini sizlere detaylıca bu videomda anlatacağım.

-Bir hatırlatma ile başlayalım, bir önceki videom olan 2021 The Ekonomist kapağı şifrelerinde bahsettiğim,

Fibonacci dizisindeki 8. Sayı olan 21, öncesinde gelen uğursuz diye bilinen 13 ile ahlaksızlık, günahkarlık ve isyanların sayısıdır.

-Dan Brown'un kitabından uyarlanan ünlü Da Vinci'nin şifresi filminde, Profesör Robert Langdon'a

tapınakçılar tarafından çözmesi için verilen Fibonacci dizisi gibi şifreleme sistemlerini ezoterik ve gizli örgütler sıkça kullanırlar.

-Bundan anlaşıldığı üzere The Economist, Fibonacci dizisindeki 13, 21 bağlantısını, 2013 ve 2021 olarak kullanmıştır.

-Gelin, her şeyden önce her zaman olduğu gibi kapağı tanımlayayım.

-Kapağın üzerinde "A Rough Guide To Hell" yani kabaca Cehennem Rehberi yazmaktadır.

-Kapak, Distopik yani kıyamet kopmuş bir dünya sonrası Cehennemi tasvir etmektedir.

-Şeytan ve demonlarını, cehenneme düşmüş insanlar ve dünya liderlerini, yani cehennemin o anki halini göstermektedir.

-Bu kapakta atlanmaması gereken en önemli ayrıntı, Hıristiyan inancına göre 7 büyük günahtır.

-Roma Katolik kilisesinin görüşleri çerçevesinde 590'dan 604'teki ölümüne kadar papalık yapmış olan 1. Gregorius 7 ölümcül günahı tanzim etmiştir.

-Yeni Ahit'in Galatyalılar bölümünde Yedi Şeytanî Hareket olarak da geçmektedir.

-Dante'nin İlahi Komedya'sında sıkça karşımıza çıkar.

-Günahların Latince adlarının ilk harflerinden oluşan SALIGIA, yedi ölümcül günahın kısa ismidir.

-Zaman içerisinde yedi günahtan her biri, bir şeytanî varlıkla ilişkilendirilmiştir.

Gurur, kendini beğenmişlik (şeytani varlık Lucifer'e atfedilmiştir)

Açgözlülük (şeytani varlık Mamon'a atfedilmiştir)

Şehvet (şeytani varlık Asmodeus'a atfedilmiştir)

Kıskançlık, hasetlik (şeytani varlık Leviathan'a atfedilmiştir)

Oburluk (şeytani varlık Beelzebub'a atfedilmiştir)

Öfke, yıkıcılık, gazap etmek (şeytani varlık Baphomet'e atfedilmiştir)

Tembellik, miskinlik (şeytani varlık Belphegor'a atfedilmiştir)

-Hatırlatacak olursam Brad Pitt ve Morgan Freeman'in başrolünü paylaştığı, Seven filminde 7 ölümcül günah işlenmiştir.

-The Economist bu günahlara kapakta yer vermiştir, bunları yeri geldikçe anlatacağım…

-Şimdi gelin The Ekonomist'in bize göstermek istediklerini tek tek inceleyelim

-Şeytan yüksekçe bir tepeden cehennemde olup bitenleri kontrol etmekte, bunu yaparken elinde rehber olarak The EKONOMİST dergisi bulunmaktadır.

-Tepedeki Şeytan hemen yanındaki iklim değişikliği makinesini, Cehennem ortamının hazırlanması için önemli bir kaldıraç olarak kullanmaktadır.

-The Economist dünyamız için covid-19'dan daha büyük bir tehdit olan iklim değişikliğine dikkat çekiyor…

-Yine film severler için iklim değişikliği makinesiyle ilgili, The Avengers, Türkiye'de Tatlı Sert diye yayınlanan, 1998 yapımı, başrollerini Uma Thurman

ve Sean Connery'nin paylaştığı ve dahi bir profesörün iklim değişikliği makinesini kullanarak dünyayı ele geçirme çabasını konu alan filmi örnek olarak gösterebilirim.

-Şeytanın hemen sağında bulunan masada, iki demonun arasında adeta yüksek rütbeli bir demon edası ile oturan, ünlü Tv show'u 'Amerika's Got Talent'ın yapımcısı Simon Cowell'dır.

-Üst aklın hazırlattığı program içeriğinde; her konuda seçtikleri yetenekli insanları ünlü yapıp, onlar üzerinden bireyler ve

toplumların hayat tarzlarını, sosyo-kültürel davranış şekillerini manipüle ettiklerini ve etmeye de devam edeceklerini ima etmektedir.

-2021'de ise bireylerin ve toplumların sosyal ve ahlaki değerlerini yok etmek için Sosyal medyayı kullanarak,

Tik Tok benzeri aplikasyonlarla oluşturdukları fenomen kişilikler üzerinden bu amaçlarına daha da hızlı ulaşmaktadırlar.

-Gelelim şeytanın en sağındaki üst aklın yönettiği veya yönlendirdiği siber saldırılar yapan hacker'lara.

- Karikatürist Kal, İnternet yolu ile dünyanın çeşitli ülkelerinde yalan habercilik, isyan, çarptırma, siyasi ve ekonomik manipülasyonlar gibi operasyonlar yapan kişi ve grupları,

şeytanın yardımcısı demonlar olarak göstermektedir.

-Buna en iyi örnek, 14 Aralık 2020'de imkansız denilen ABD federal kurumlarına yapılan siber saldırılardır.

-Bu siber saldırılarda NASA, enerji bakanlığı, ulusal nükleer güvenlik dairesi gibi kurumlar da etkilenmiştir.

-Buradan anladığımız sonuç, dünyada ulaşılamayacak ve hacklenemeyecek hiçbir kurum olmadığıdır.

-10 Ocak 2021'de Pakistan ve Vatikan'a düzenlenen siber saldırı sonucu 2 ülkenin tümünde elektrikler kesilmiştir.

-Sizlere daha önceki videolarımda "karanlık dünyaya hazır olun" diyerek, elektrik kesintisine dikkatinizi çekmiştim.

The Great Reset" yani "Büyük sıfırlama"ya elektrik kesintileri yaparak başlayacaklar diye uyarmıştım.

Yaşanılan ve iki ülkenin tümünü kapsayan kesintiler bunun denemeleri olabilir mi? Ne dersiniz...?

-ABD Senatosu Silahlı Kuvvetler Komitesi Başkanı Cumhuriyetçi James Inhofe ile Kıdemli Üyesi Demokrat Jack Reed,

ülkenin birçok kurumuna yönelik yapılan siber saldırıların ciddi derecede karmaşık bir şekilde devam etmekte olduğunu açıkladılar.

-Uzmanlar siber saldırıların zararlarının 2021 yılı itibarıyla yıllık 6 trilyon dolara ulaşabileceğini söylüyor.

Anlayacağınız Türkiye'nin gayri safi milli safi yurt içi hasılasının yaklaşık 10 katı bir zarar.

-Şeytanın hemen solunda, Çin ve Hindistan sürekli olarak cehenneme kömür atmakta,

karbon salınımını yükselterek Cehennemin, dolayısıyla dünyanın sıcaklığını arttırmaktadır.

-Çin, ABD ve Hindistan, Dünya'da küresel ısınmaya ve çevre kirliliğine neden olan en büyük ülkelerdir.

Bunları rakamlara dökecek olursak;

-Küresel Karbon Salınımı 2019 raporuna göre;

-Çin 10.1 miyar ton karbon salınımı ile 1. Sıradadır.

-5.4 milyar tonu aşkın emisyon oranıyla 2.sıradaki Amerika Birleşik Devletleri vardır (ama) nedense karikatürde yer almamıştır.

-Bunun sebebi, Hindistan ve Çin'in Dünyanın en kalabalık ülkeleri olması,

Dünyanın üretim üssü olarak belirlenmesi ve tüm karikatürde başrol oyuncusunun ABD olmasıdır.

-Hindistan 5 yıl içinde Çin'i geride bırakacak nüfusu ve 2.7 milyar ton karbon salınımı ile 3. Sırada yer almaktadır.

-2021'de iklim değişikliği ile ülkelerin karbon salınımı çok konuşulacak

-Türkiye'nin karbon salınımını merak edenler için bir hatırlatma yapmak istedim.

- 0.43 milyar tonla Dünyada 15. sıradayız.

-Euro'nun üzerinde oturan bir demon görmekteyiz.

-Euro, Avrupa Birliği'ni oluşturan 27 üye ülkenin 19'unun resmi para birimidir.

590 Bilgilik

-2019 itibariyle 13,3 trilyon $ GSYİH'ya sahip olan euro bölgesinde, Almanya, Fransa, İtalya ve İspanya bu GSYİH'nın dörtte üçünü oluşturmaktadır.

-Euro bölgesi ekonomik bir yükselişe geçerken, Covid-19 salgınının neden olduğu 2020 resesyonu, Euro bölgesi ekonomisini ciddi şekilde etkiledi.

Sonuç olarak, GSYİH büyüme oranı 2020'nin ikinci çeyreğinde yaklaşık %12 düştü.

-Euro bölgesinde İşsizlik ise 2020 Haziranında pandemi nedeniyle %7.8 arttı.

Eğer pandemi süreci uzarsa ki maalesef tahminlerim o yönde 2013 yılındaki gibi %12'ye varan işsizlik rakamları 2021'de Avrupa için acı bir dejavu olabilir.

-Obama'yı bir kayıkta görmekteyiz.

-Obama 2012 seçimlerinde Cumhuriyetçi rakibi Mitt Romney'i yenerek 2. Kez başkanlık koltuğuna oturmuştu.

- 2. Kez seçilmiş olmanın kibri Obama'yı, kapakta anlatılan 7 günahtan biri olan kibir kayığına bindirmiştir.

-Cumhuriyetçi rakibi Romney, fil sembolu ile Cumhuriyetçiler ve Fransa'da 2012 seçimlerini kaybeden yine bir Cumhuriyetçi lider olan Sarkozy,

7 günahtan 2.si olan kıskançlıkla demokrat başkan Obama'nın ilerleyişine seyirci kalmışlardır…

-Dünün tekrarı bugün yine yaşanmaktadır

-Artık, kibir kayığında Obama döneminin başkan yardımcısı, Demokrat Başkan Biden var.

-Şimdi de Üst aklın oyunları ile seçim kaybeden Cumhuriyetçi eski başkan Trump ve temsil ettiği Cumhuriyetçi parti,

kıskançlıkla Obama dönemi politikalarını devam ettirecek olan Demokrat Biden'ı seyretmektedirler.

-Cehenneme akan nehrin üstündeki köprüde oturmuş, Merkel'in çantasının üzerinde 7 günahın 3.'sü olan tembellik yazmaktadır.

-2005'ten bu yana 16 yıldır şansölyelik görevini yürüten Merkel, 26 Eylül 2021 tarihinde yapılacak olan şansölye seçimlere katılmayacağını açıklamıştır.

- Avrupa Birliği'nin lokomotif ülkesi olarak Almanya, AB'nin genişleme sürecini planlı bir şekilde yönetmektedir.

Ukrayna'nın AB içinde serbest dolaşımı Merkel'in Rusya'ya karşı almış olduğu bir başarı olarak görebiliriz.

-Unutulmamalıdır ki, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya, ABD'nin Avrupa'daki arka bahçesi olmuştur.

-Obama dış politikasında Avrupa Birliği'nin, Rusya ve Çin'e yakınlaşmasını önlemek istemiş ve Almanya'ya dolayısı ile Merkel'e baskı yapıp elini kolunu bağlamıştır.

-Biden politikalarının da aynı doğrultuda hareket edeceğini bilen Merkel, seçilmişliğin kibri ile siyaset üretecek yeni başkan Biden'a bıkkınlık ve tembellikle bakarak,

ABD politikalarına evet dedirtilecek olan yeni seçilecek şansölyeyi beklemektedir.

-İsviçre'nin Davos kasabasında gerçekleşen Dünya Ekonomik Forumu zirvesi 2. kez Davos Dışında toplanıyor.

-Toplantının bu yıl Covid-19 sebebiyle 13-16 Mayıs tarihlerinde Singapur'da düzenleneceği açıklandı.

Gerçekleşebilecek mi? birlikte göreceğiz.

-Dünya Ekonomik Forumu öncesi yayınlanan Oxfam raporu, dünyada en zengin 26 kişinin toplam servetinin Dünyanın toplam servetinin % 50'sini oluşturduğunu,

Dünya nüfusun en zengin %1'ini oluşturan kesimin ise diğer % 99'unun toplamından daha zengin olduğunu göstermekte.

-Paranın kontrolünü elinde bulunduran bankerler uygulamış oldukları para politikalarıyla zenginliklerine zenginlik katmaya devam ediyorlar.

-Cehenneme atılmak için 7 büyük günahtan biri olan Greed yani açgözlülük 2021'de de insanlığı sömürmeye devam edecektir.

-Petrol tüketiminde dünya lideri olan ABD günlük 20 milyon varil ile dünyadaki petrolün % 20'sini tek başına tükettiği biliniyor.

592 Bilgilik

-2019 rakamlarına göre 328 milyon nüfuslu ABD'de, 1000 kişiye 838 araç hemen hemen 1 kişiye 1 araç düşerken,

196 milyon nüfuslu Afrika kıtasının en kalabalık ülkesi Nijerya'da ise 1000 kişiye sadece 64 araç düşmektedir.

-Dünya'daki bu eşitsizliğin mutlak sebebi özellikle üst aklın yönlendirmesiyle oluşturduğu ihtiyaçtan fazla olan aşırı tüketim alışkanlığıdır.

-Bu sonuç Dünya'da adaletsiz bir dağılıma yol açmaktadır ki…

-7 günahtan biri olan aç gözlülük insanlığı cehenneme götüren bir vasıta olarak karşımıza çıkmaktadır.

-Evet! Hemen burada gördüğünüz çaydanlık, Bu çaydanlığın burada ne işi var diyecek olursanız…

-Çaydanlığın simgelediği dua kahvaltısının ABD devlet yapısına etkisini anlattığım videom AİLENİN ŞİFRELERİ "The Family"'yi hatırlatmak isterim.

İzlemek isteyenler için yayın linkini açıklama kısmına yazacağım.

-Özetlemek gerekirse ICL İnternational Christian Lidership Uluslararası hristiyan liderlik Vakfı 1935 yılından bu yana ABD merkezli dini ve siyasi organizasyondur.

-2017'de ölen liderleri Douglas Coe'nun şekillendirdiği bu örgüt Washington, DC'deki Ulusal Dua Kahvaltısı'na,

Başkan Eisenhower'dan bu yana tüm Birleşik Devletler başkanları, görev süreleri boyunca en az bir kere iştirak etmiştir.

- Birleşik Devletler merkezli üst akıl tarafından yönetilen Fetö benzeri bu dini örgüt, gizlilik yemini etmiş üyeleri ile

ABD ve dünyada liderlerin, siyasetçilerin uygulayacağı politikalarda ve seçimlerinde etkili olmuştur.

-Bu örgütün Çay partileri ile ünlüdür. WASP Beyaz Anglosakson Protestan yarı gizli bir örgüttür.

-Resimde gördüğünüz gibi çaydanlığın simgelediği ICL kongreye etkisi çok büyüktür.

-Resimde Washington DC deki kongre binası ve Abd ekonomisinin kalbi olan Wall Str.'in çökmekte olduğunu görmekteyiz

-Kongre binasının hemen arkasında duran Amerika'yı kuran mason babaların demokrasisine ve mimarisine hayran olduğu ve

referans olarak aldığı Atina'nın ünlü tarihi Akrapolis Binasının yıkılmakta olduğunu görüyoruz.

-Yani bu yıkım sembolik olarak Abd'nin kibirle dünyaya en iyisi bende var diyerek ihraç ettiği demokrasisinin ve

devlet yapısını oluşturan tüm değerlerinin olumsuz etkileneceğini bizlere göstermektedir.

-17 Şubat 2013 yılında 40.000 kişi Başkan Obama ve ABD Hükümeti'nden İklim Değişikliği konusunda harekete geçilmesi talebiyle Beyaz Saray'a ve kongreye yürümüştü.

-Bu benzer durum daha sert bir şekilde 6 Ocak 2021 tarihinde, üst akıl tarafından manipüle edilen Trump seçmenlerinin kongreyi basma girişimi ile sonuçlanmış olup,

Amerika'nın toz kondurmadığı demokrasisinin tüm dünyada şaşkınlıkla izlenmesine ve sorgulanmasına sebep olmuştur.

-Tarihi bir hatırlatma yapacak olursak, Washington DC şehri ve özellikle kongre binası, İngiliz ordusu tarafından aynı Vandallıkla 24 Ağustos 1814'de yakılmıştı.

-Kapakta gözden kaçırmamak gereken arka tarafta patlayan bir volkan görüntüsüdür ki...

bu volkan ABD yönetim sistemini ve ekonomik yapısını vuracak büyük bir darbeyi sembolize etmektedir.

-2013 yılında Etna yanardağı faaliyete geçmiş lav, kül ve toksik gaz püskürterek Avrupa'nın, dolayısı ile dünyanın sosyo-ekonomik yapısını tehdit etmişti.

-Dikkat! 2021 yılında Avrupa veya ABD merkezli bir volkan patlaması dünyanın eko-politik yapısına ve iklim değişikliğinin hızlanmasına gerçek bir tehdit oluşturabilir.

Etna'ya dikkat!

594 Bilgilik

-Washinton DC'nin hemen önünde görünen Wall St.'de çökmek üzeredir.

-2013'de oluşan ekonomik krizin etkileri son çeyrekte düzelmeye başlamıştı,

-Covid nedeniyle benzeri bir kriz 2021'in son çeyreğine kadar Dünya ekonomisinde kendini göstermeye devam edeceğine inanıyorum.

-Wall St. İçin en büyük tehdit ise kripto paralar ve Blockchain yapısıdır.

-Çünkü dijital para sistemleri konvansiyonel sistemler gibi borsa ve banka sistemine ihtiyaç duymazlar.

-Bu nedenle gelişen dijital teknoloji sonrası değişen finansal alışkanlıklar, Wall St.'i içinden çıkamayacağı bir cehennem çukuruna düşürecektir.

-2021'de dünyada yaşanacak ekonomik krizler, isyanlar ve demokratik arayışlar başta olmak üzere birçok problemle yüz yüze geleceğiz.

-Bu kapakta bir gariplik var.

-Hemen burada.

-Cehennemin eskatolojik ve kaotik durumu tüm yapıları etkilemesine rağmen, Westminster Sarayı'nın silueti her şeyin üstünde dimdik ayakta durmaktadır.

-Anlaşılıyor ki, 2013'de olduğu gibi 2021'de de dünya eko-politik olaylarının arka planında kraliyet aklı önemli bir oyun kurucu olarak karşımızda dimdik duracaktır.

-İllüstrasyona bakıldığında iki yapının zarar görmemesi ilginçtir.

-Bunlardan biri Güneş Batmayan İmparatorluğun İdare Merkezlerinden olan Westminster Sarayı diğeri ise size biraz önce gösterdiğim ICL'i simgeleyen çaydanlıktır.

-Resimde Üst akıl'a göre cehennemin merkezi diye tanımladığı, Ortadoğu ve Sahra üstü Afrika'nın en günahkâr liderlerini görmekteyiz.

-Bu liderler Libya'nın Maktul Lideri Kaddafi, İran'ın bir önceki Cumhurbaşkanı Ahmed-i Necad, Rusya Devlet Başkanı Putin ve Suriye Rejim Lideri Esad'tır.

-Bu dört liderden biri olan Kaddafi halkı tarafından linç ettirilerek öldürülmüştür.

Sembolize ettiği Libya ikiye bölünmüş, yine üst akıl tarafından oluşturulan Ulusal Mutabakat Hükümeti ve Tobruk merkezli Hafter güçlerini birbirleri ile çatıştırılarak,

2021'de de Libya cehenneme odun atmaya devam edecek.

-Ahmedi Necad'ın sembolize etiği İran'ın Yeni Devlet Başkanı

Hasan Ruhani'nin Çin'e yaklaşma ve nükleer gücünü geliştirme politikaları, 2013'te Obama'da olduğu gibi 2021'de de Biden'in masasında olacak.

-Çin'e karşı ittifak halinde olan ABD ve Rusya,

Mezopotamya Bölgesi'nde oluşturdukları konsensüs ile Rusya'nın desteklediği rejim lideri Esad 2021'de de çözümsüzlüğün ikonlarından biri olmaya devam edecek.

-2013 yılında Britanya medyasının politikacılar, hukukçular ve ünlülere yönelik yargısız infazları, hedeflerindeki kişileri itibarsızlaştırmış ve gündemi meşgul etmişti.

-2013'deki bu durum 2021'de şekil değiştirerek sosyal medyada oluşan yargısız infazlar ve asılsız haberlerdir.

-Buna en iyi örnek 80 milyonu aşkın takipçisiyle, ABD'nin resmi Başkanı Trump'a yapılmış olan karalama kampanyaları ardından sosyal medya engellemeleri sonucu yapılan dijital darbedir.

- Kapağın hemen üzerinde demonların altında uçup savaşan Filistin ve İsrail'i görmekteyiz.

-Burada Netenyahu'yu temsil etmişler, burada da Hamas'tan herhangi birini.

-Bir hatırlatma yapmak istedim. İsrail'e ilk göç 1825 yılında Rusya'dan başladı.

- İsrail'in 1948'de Filistin topraklarında İngiliz destekli kuruluşundan bu yana 73 yıl geçmesine rağmen Filistin'le İsrail arasında savaş günümüzde de devam etmektedir.

-İsrail'in kuruluşundan bu yana topraklarını saldırgan bir şekilde resimde gördüğünüz gibi büyütmüş ve 2020'de Kudüs'ü başkent ilan etmiştir.

-İsrail 8 milyonluk nüfusu ile kişi başına yıllık 45 bin $ düşmektedir.

-Ne sebeptense dünyadaki en gelişmiş savaş teknolojilerini kullanmakta olan İsrail,

596 Bilgilik

5 milyon nüfuslu, kişi başına yıllık 6.750 $ dolar düşen, kendi para birimi dahi olmadığı için düşmanı olarak belirlediği İsrail'in para birimi Shekel'i kullanan,bugün sadece Batı Şeria'yı kontrol edebilen, dışarıdan yardım almadığı zaman açlıkla karşı karşıya kalan olan Filistin'e karşı bu savaşı bir türlü kazanamıyor. (mu? Yoksa işine mi geliyor.)

-Garip değil mi?

-Buradan da anlaşılacağı üzere İsrail'i destekleyen üst akıl aynı zamanda İsrail'i de kontrol etmek için Hamas'ı kullanmaktadır.

-Hemen yukarıda, 7 günahın en büyüklerinden biri olan ve önemli Dünya liderlerini etkileyen şehvet havuzuna 2013'te iki önemli isim,

Cia başkanı David Petrabus ve çapkınlığı ile ünlü pedofili şüphesi ile anılan eski İtalyan başkanı Silvio Berlusconi'yi görmekteyiz.

-Bu iki devlet adamı da 7 günahtan biri olan şehvet yüzünden artık sistemde yoklar.

-2019 yılında pedofili ile anılan Jeffrey Epstein ile başlayan bazı dünya liderlerini içine alan pedofili ve sex skandalları Trump'ın seçimini bile etkilemiştir.

-Üst akıl, lider yaptığı insanların dosyalarını tehdit olarak her zaman elinde bulundurmuştur.

- Yoksa lider yapmaz.

- Sex skandalları ile meşhur Roma Kilisesi ve Başkan Clinton gibi,

Yeni Başkan Biden dâhil belki, pek çok kilit ismin şehvet dolu dosyaları Şeytan'ın elinde bir gün masaya sürülmek üzere bekletilmektedir

-Eski Amerikan dış işleri bakanı ve ABD'nin en önemli kişiliklerinden biri olan Henry Kissinger'a 3. Dünya savaşı nerede çıkar diye sorulduğunda verdiği cevap "ya Kuzey Kore ya da Kafkaslar" demişti.

-Üst akıl Japonya, Güney Kore ve Pasifik'i kontrol etmek için yapay bir tehdit olarak kullandığı Kuzey Kore ve onun lideri olan

Güney Asya'nın Şımarık Çocuğu Kim, 2013 yılında geliştirdiği nükleer füzelerle bölgeyi bir hayli tehdit etmişti,

2021 yılında aynı eda ile 14 Ocak'ta düzenlemiş olduğu geçit töreninde dünyanın en büyük silahı olarak tanıttığı deniz altından atılan SLBM füzelerini tanıttı.

-Ekim ayında daha büyük bir silah yapacağını ve bunu halkına tanıtacağını yani 2013'te olduğu gibi 2021'de de aynı politikaları tekrar edeceğini açıkladı.

-Kısaca özetlemek gerekirse ABD'nin düşmanmış gibi yaptığı Kuzey Kore, ABD'nin Pasifik'te bulunma gerekçesini canlı tutmak için silahlandırılmaya devam ettirilecektir.

-Evet! Sevgili Dostlar!

-Bir videonun daha sonuna geldik.

- Sizlere söz verdiğim "A Rough Guide To Hell" the Economist 2013 özel kapağının 2021'e yansımalarını anlatmaya çalıştım.

- Bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum.

Neden The Economist devamlı şeytan güzellemesi yapıyor?

Sizce de ilginç değil mi?

Editörlerin dejavu yılı ilan ettiği 13 ve 21 ilişkisi sizin hayatınızda benzerlikler oluşturdu mu?

Yorumlara yazabilirsiniz.

-Bu arada atlamak istemem, köprünün hemen altında saklanmış kişi cehennem nehrinden geçenleri not eden karikatürist Kevin Kallaugher'ın kendisidir.

…

Erişim: https://www.youtube.com/watch?v=T6Aff0kg7sM&feature=youtu.be

Gökkuşağını Gören Köpek

Zaman, birilerinin dediği gibi dördüncü boyut.

Ama, ölümlü insan için zamanın hiçbir boyutu geçerli değildir.

Bizler at gözlüğü takmış sadece önündekini gören atlarız.

<u>598 Bilgilik</u>

Her zaman geleceği tahmin eder ve geçmişimizi uydururuz.

...

Sizce bu engelleri kaldırıp, şu anı yaşamayıp zamanın geniş kanatlarında yayılsak nasıl olur?

Beni dinlerseniz size anlatırım.

Bunun sırrı başarılarımız ve yaratılarımızın devamında saklıdır.

Piramitlerin Mısırlıları temsil ettiği gibi benim yapım da ileriki zamanlarda kültürümüzü temsil edecektir.

İşte karşınızda, bu kıtanın en yüksek yapısı.

Bu çağın en muazzam yapısı!

Bu gezegenin en büyük yapısı!

Tut şunu.

**

Bir kadın bul ve evlen onunla.

Evlenmek sonsuza dek süren sevgi sözüdür.

Şu an bile hissetmiyorum.

Sonsuza dek süreceğine nasıl söz verebilirim?

Ayrıcalıklı doğmuşsun ama bundan utanıyorsun.

Bu senin trajedin.

Tanrım.

**

- Hayatımın en güzel yıllarını sana verdim.

- Bu en güzel yılların mıydı?

**

Biraz erkeksisin.

Evet erkelere benziyorsun.

Kadınların istek ve arzularını anlayabilen bir erkek.

Gerçekten anlıyorsun ama onlardan biri sayılmazsın.

**

- Benimle dalga geçiyorsun ama bir gün uykudan sıcak börek, marmelat ve taze kaymaksı tereyağının kokusuyla uyandığında beni anlayacaksın.

O zaman hayatın iş değil tatlardan ibaret olduğunu anlayacaksın.

**

Kadınlar samimiyete inanırlar.

Bu da dilini kontrol etmek anlamına geliyor.

Hiçbir kadın palyaço tarafından sevilmek istemez.

**

600 Bilgilik

- Aramızda bazı insanlar biriyle aynı işyerinde çalışan bir kadınla çıkmanın yılansı ve şeytani bir emel olduğunu ve bayanı fahişeye çevirmeye çalışan bir hareket olarak görüyor.

Bu adam çok yakışıklı.

Margarin dükü benim yılan olduğumu düşünüyor.

- Hayır düşünmüyor.

Hayır yılan değil.

Sana göre büyük bir kelime.

Ve benden bile az Fransızca bilen aşağılık bir herif.

Bu arada Boheme'de Andre denen biri yok.

Rudolfo var.

Mekanı her ne kadar Fransa olsa da, bu oyun nadiren Fransızca olarak sunulur.

Çünkü eser İtalyanca yazıldı.

**

Sevgili Katherine, dün akşam tıpkı bir embesil gibi davrandım.

Sanırım bunda kısmen içkinin, kısmen senin güzelliğinin ve kısmen de aptalca gururumun suçu var.

Gerçekten çok üzgünüm.

Bu akşam saat sekizde çatıdaki akşam yemeğini af dilemek için yaptığım bir jest olarak kabul eder misin?

**

– Bir kadını arayıp, ona birden muhteşem bir şekilde zarif olduğunu söyleyemezsin.

– Hayır olmaz.

– Neden?

Bunun nesi var?

– Bu turuncu zambak aşırı derecede nefreti simgeler.

Begonya ve lavanta sırasıyla tehlike ve şüpheyi simgeler.

Her çiçeğin bir anlamı var Charles.

Sana Amarilis çiçeğini önerebilir miyim?

Bu alıcının fevkalade güzel olduğunu ifade eder.

Gül de olabilir.

**

Sana şunu söylemek istiyorum ki senden çok etkilendim.

Ve bu sadece güzel olmandan kaynaklanan bir şey değil.

Sen gerçekten harikasın.

Çok zarifsin.

602 Bilgilik

Hareketlerin, konuşman.

Bazı insanlar kelimeler konusunda başarılı olurlar.

Sen onlardan birisin.

**

East River'ın altında zamanın kanatlarında bir yarık bulmak sana saçma gelebilir.

Aslında, Gretchen, bu bir köpeğin gökkuşağı bulması kadar saçma bir şey.

Köpekler renkleri göremezler.

Onlar renk körüdür.

- Gerçekten mi?

- Evet tıpkı zamanı göremediğimiz gibi.

Zamanı hissedebiliriz.

Geçtiğini fark edebiliriz ama onu göremeyiz.

Çok bulanık bir şey.

Bu sanki süpersonik bir trenle dünyanın etrafında dönmek gibi.

Ama bu treni durdurabildiğimizi bir düşün.

Bu treni durdurup, içinden çıkıp, etrafı inceleyip zamanın gerçekten ne olduğunu öğrendiğimizi bir düşün.

Bu şey bizim için, köpekler için renklerin ulaşılmaz olduğu gibi ulaşılmaz ama o kadar da gerçek ve somut.

Tıpkı oturduğun sandalye gibi.

Zamana bu açıdan bakabilseydik

Gerçekten bakabilseydik Hatalarımızı da görebilirdik.

O kadar basit.

Ben bunu keşfettim.

Ben bu sandalyede kimsenin göremediği yarığı gören adamım.

Ben gökkuşağını gören köpeğim.

Ama başka hiç bir köpek bana inanmıyor.

Sana inanıyorum.

Sanırım ben yokken köprünün altından çok sular geçmiş.

Ama geri dönmek zorundasın.

Unutma ki oradan ayrıldığın güne geri döneceksin.

**

"İnsanların ne istediğini bulun" ilkesine bağlı kalmıştır.

Sizlerse "İnsanların istediğini üretin" ilkesine bağlı kalmışsınız.

Sanırım bir araya gelerek insanların tam olarak ne istediğini bulup onu yapabileceğiz.

Böylece müşterilerimiz tam olarak istedikleri şeye kavuşacaklar.

Ayrıca istediğinizi elde etmek gerçekten çok önemli.

Gerçekten öyle.

Ama bazen istediğinizi elde ederken onu gerçekten istemediğinizi düşünürsünüz.

Bunu düşünemiyorsunuz bile.

İmkansız olduğunu düşünürsünüz.

Sonra karşınıza aniden tam olarak ne istediğinizi bilen biri çıkar.

Hem de hiç sormadan.

Kalbinizin sesini ve düşüncelerinizi okuyabilen birileri.

Kendilerinden çok emin olan birileri.

Buna inanmak için anketlere ihtiyaç duymayan birileri.

Ve sizi seven birileri.

Ama tereddüt edersiniz.

[Büyülü Çift (2001) Kate & Leopold]

Sihirli Dünya ya Geçiş

Ateş cennetten bir armağandır.

Yemeğinizi pişirir.

İnsanoğlu artık çiğ et yemiyor.

İhtiyacınız olan demiri eritebilirsiniz

Ateşi keşfettiğimizden beri, İnsanoğlunun kaderi değişti.

Medeniyetin başlangıcı.

Efsanevi yakmayan ateş mi acaba?

Bizi ısıtır, Aynı zamanda korkutucudur, Bir sihirbazın, eline düşerse, Neler olabileceğini biliyor musunuz?

Şov amacıyla kullanabilirim ya da öfkemi göstermek için.

--

Öğrettiğiniz numara işe yaramadı.

Bu dünyada, "Gerçek Aşk"ın olduğunu sanmıyorum.

Siz hiç rüzgar gördünüz mü?

Görmemeniz, olmadığı anlamına gelmez.

Zekice.

Gerçekleri mi duymak istersiniz, yoksa duymak istediklerinizi mi?

Lütfen açık konuşun.

Bir şeylerin yanlış olduğunu söylesem, beni öldürür müsünüz?

Beni mi sınıyorsunuz?

Büyük bir akıl gemilerin sığabileceği kadar geniştir.

Benimki tankların sığabileceği kadar.

Beni kızdırabileceğinizi mi, düşünüyorsunuz?

Pekala, bir şey sormama izin verin.

Karınız sizi "özgür iradesiyle" seviyor mu?

Söyleyecek bir söz bile bulamıyorsanız

Demek ki söylentiler doğru.

Ne söylentisi?

Söylentilere göre

O nişanlı biriymiş.

Siz zorla alıkoymuşsunuz.

Öyle mi?

Belki İşte bundan dolayı

Sizden nefret ediyor, sevmesini nasıl beklersiniz?

Ona asla kötü davranmadım.

Bir kerecik bile.

Hiç mi?

Bir kere bile öpmedi.

Beni anlıyor musunuz?

Kocan gerçek bir centilmen.

Tabiki.

Ben O'nun nişanlısından çok daha iyiyim.

O adam kısa boylu, şişman, yaşlı, çirkin ibne, kumarbaz, lanet herifin teki.

Değil tabiki.

Evet!

Hatalı olduğumu kabul ediyorum.

Ancak, O adam benden beter.

Yin, O'nu sevdi.

Adam yine de Avrupa'ya kaçtı.

İz bırakmadan kayboldu.

Pislik herifin tekiydi.

Size demiyorum.

Niye öyle bakıyorsunuz ki?

Dün gece iyi uyuyamadım da.

Nişanlısının o kadar da kötü biri olmadığını duydum.

Adamın adını duysam kan beynime sıçrıyor.

Az önce “özgür aşk”tan bahsetmiştiniz.

Bir kişi nasıl olur da özgürce aşık olur?

Öncelikle, O’nu serbest bırak!

Gitmesine izin vermek mi?

Hayır yapamam.

Onu bırakmadan, Bana nasıl aşık edebilirim onu söyleyin.

O halde, size aşık olması için numara yapın.

Numara yapmak pratik yapmayı gerektirir.

General’in iyi bir hafızası var.

O halde, başka bir numara daha!

Dikkat edin.

Bunu nasıl yaptınız?

“Aşk Bakışı”

Ne kadar etkileyici!

Kadınlar, bir erkeğin kur yapmasına aşık olur.

Her gün bu şekilde Liu Yin’in gözünün içine bakın.

Tutku ve arzuyla.

Hoşuna gidecektir.

Çok mantıklı!

Ancak, adını nerden bildiniz?

Konuşurken siz söylediniz!

Söyledim mi?

Gerçekten mi?

Evet Söyledi mi?

Çocuklar yalan söylemez.

Bir fikrim var General.

Ona özel bir gösteri yapmam için beni davet edin.

Onunla dostluk kurarak, Gerçekten ne istediğini öğrenmeme izin verin.

Güzel fikir.

Harika.

Kesinlikle!

“Özgür Aşk”

konusunda fikir alışverişinde bile bulunduk.

Bazı konularda ikna olmadım.

Konuyu biraz açar mısınız?

--

Aşkın türlerini açıklar mısınız?

Aşk, sevgi, gönül borcu, ve arkadaşlıktan doğar.

Ama hiçbir şey, ilk aşkın sonsuz gücü ile karşılaştırılamaz.

O halde, Aşk nedir?

Aşk aldatıcıdır.

Matematiksel olarak hesaplanabilen, ya da fiziksel olarak ölçülebilen bir şey değildir.

Mistiktir.

Hayal gücünden doğan aşklar vardır.

Ama gerçek değildir.

Bazıları tutkudan doğar.

Ama ulaşılamaz.

Bir uğursuzluk gibi.

Bu yüzden ölçülü olmak gerekir.

Ben beceremiyorum!

Son soru.

Eğer annen ve ben denize düşseydik, Hangimizi kurtarırdın?

Neden O'nun annesi?

Niye "benimki" değil?

Peki.

Senin annen ve ben olsun.

Kimi kurtarırsın?

Annem yüzme biliyor.

Ya senin annen?

Çok iyi bir yüzücüdür!

Burada kimin daha iyi yüzdüğünü tartışmıyoruz.

Kimi kurtarırsınız?

- Seni.

- Seni.

Niye anneni kurtarmıyorsun?

Çok iyi bir yüzücü dedim ya.

Güzellikle alamıyorsan, çalarsın

610 Bilgilik

İsyanları bastıramıyorsan, isyancıları hapsedersin.

Yin ile saçma sapan konuşma.

İsyancıları öldürmediniz mi?

Hayır öldürmedim, hapsettim.

Buna kim inanır?

Siz inanır mısınız?

Size “kokuşmuş savaş lordu” demelerine şaşmamalı.

Hayatta iki şeyden nefret ederim.

Biri “Cahil” diye adlandırılmaktan,

Diğeri de “Kokuşmuş Savaş LOrdu” denilmesinden.

Beni zorlama!

Bakın Öfkenizi kontrol edemiyorsunuz.

Öyle olmadığınızı bize kanıtlamalısınız.

Seni uyarıyorum, çok ileri gidiyorsun!

Doğruları kabul edemeyeceğinizi biliyordum.

Herkesin önünde öldürün beni, vurun!

7 elementin kombinasyonu.

Zihni kontrol etmek için.

İnsanlar savunmasız.

Kaybolduklarında, ruhlardan yardım istemek için, Pislik herifler halkı kandırmak için, onların yeteneklerini kullanıyor.

Senden bile daha genç iken.

Yetenekli biriydi.

İlizyonlara kafayı taktı.

Sonra insanları kandırmaya başladı.

Ben de kovdum.

Kendini kandıran bir dolandırıcı.

Çok hazin.

Gerçek, bakış açına göre değişir.

Eğer insanlar bizi sahnenin arkasından izleseydi, Güzel bir numaranın aldatmadan ibaret olduğunu görürlerdi.

Bunların sorumlusu Lei değildi.

Yin, Ondan bana yardım etmesini istedi.

Niye hala yaşıyorum sanıyorsun.

Yin'in güvenliğini sağlayınca, sizi buradan çıkaracağım.

Acele etme.

Düşmanlarımızı alarma geçirmeyelim.

Liu, 7 Mucizeyi bulmak için gözünü karartmış.

Bir şeyler planlıyor olmalı.

Zayıf noktasını kullan.

Unutma!

Sihir, hile sanatı üzerine kurulur.

Sır ise kutuda saklıdır.

İki tip izleyici vardır.

Gerçeği görmek isteyenler ve kandırılmak isteyenler.

Siz hangisisiniz?

Kandırılmak mutlu eder, Neden bozmak isteyesin ki?

Evet, gerçek çoğu zaman saçma olabilir.

Hatta gaddarca ve çirkin de olabilir.

Hayaller için salonu terk etmek daha iyidir.

Bunlar ızdırap veren yalanlar.

Artık kim olduğumu söyleyebilirsin sanki.

Tüm sihirbazlar sır tutmakta iyidirler.

Gerçeği bulmama yardım eder misin?

7 Mucizenin neden bende etkili olmadığını artık biliyorum.

Hırslı biri olmadığım için.

Her ikisini de istemiyorum.

Geçmişe pişmanlık, geleceğe endişe duymak niye?

Hırsımızı beslemek için, hayattaki iyi şeyleri boşlamak niye?

[Daai mo seut si (2011) Muhteşem Büyücü]

Günümüzdeki İnternet Takipçileri İçin

"O olmadan ne anlamı var ki?"

…

– Bu çok saçma.

Ben kimim ki senin gibi birini eleştirebileyim?

Sorun değil, kaldırabilirim.

Çok zekice yazılmış.

Gerçi senin yazdığın her şey öyle.

Ama bir sorun var.

Küfürler

Sonunda söyledim.

– Kullandığım lisan seni rahatsız mı ediyor?

Asil bir yönü yok.

Onlar varoş çocukları.

Ben de kenar mahallede büyüdüm.

Orada herkes öyle konuşur.

- Hayır konuşmaz!

Kasabadaki dükkana gittiğimde ne söylüyorum sanıyorsun "Kaldır kıçını Wally, boktan domuzum için yem versene pislik!

" Ya da bankaya gittiğimde bay Bollinger'e, Şu çeki bozsana bok herif!"

mi diyorum?

…

Gördün mü?

Misery Chastein asla ölemez.

Annie 71 yılında bir çok kadın doğum yaparken öldü.

Ama önemli olan onun ruhu ve Misery"nin ruhu hala yaşıyor.

Ben onun ruhunu istemiyorum!

Ben onu istiyorum!

Ve sen onu öldürdün!

- Hayır!

Öldürmedim.

Kim öldürdü?

- Hiç kimse.

Göçüp gitti.

Göçüp gitti mi?

Göçüp gitti mi?

614 Bilgilik

O göçüp gitmedi!

Onu sen öldürdün!

Sen yaptın!

Sen yaptın!

Sen yaptın!

Misery"mi sen öldürdün!

Hey!

…

İyi olduğunu sanmıştım.

Ama iyi değilsin.

Sen de diğerleri gibi yalancı bir kargasın.

Bir süre yanında olmam gerektiğini de sanmıyorum.

Senin için kimsenin geleceğini de düşünme.

Ne doktorlar, ne ajansın, ne ailen.

Çünkü onları hiç aramadım.

Burada olduğunu kimse bilmiyor.

Bana bir şey olmaması için dua etsen iyi olur.

Çünkü ben ölürsem sen de ölürsün.

Tanrıya seni sordum, O da seni bana, sana yolu gösterebilmem için gönderdiğini söyledi.

- Yolu göstermek mi?

Evet.

…

Şakanın sırası değil.

Dünyayı bu iğrenç şeyden kurtarmalısın.

Kitabımı yakmamı mı istiyorsun?

- Senin için zor olacağını biliyorum ama bu en iyisi.

Bu bir şeyi değiştirmez.

…

Kitabımı yakmak istiyorsan, yak.

Ama dünyayı bir şeyden kurtardığını sanma.

Bak ne diyeceğim.

Basılması gerekmiyor, kimsenin okuması da gerekmiyor.

Sadece kendime saklayabilirim.

Kimsenin varlığından haberi bile olmaz.

O var olduğu sürece, aklın asla özgür olmayacak.

Bence kibriti çakmalısın.

Bunun Tanrının isteği olduğunu görmüyor musun?

Sen zeki birisin, bunu kolayca görebileceğini biliyorum.

Bizler bu dünyaya yardım için gönderildik.

Benim sana yardım etmem gibi.

Lütfen.

Sana yardım etmeme izin ver.

Doğru olanı yapıyorsun.

Aman Tanrım!

Tanrım!

…

Artık o iğrenç karalamadan da kurtulduğuna göre asıl iyi olduğun konuya geri dönebilirsin.

Yeni bir roman yazacaksın.

Bugüne dek en büyük başarını.

...

Sen bir dahisin.

Beni ilham kaynağın olarak düşün.

Sana inancım tam sevgilim.

Yakala.

...

- Yağmur.

Bazen hüzün verir.

Buraya ilk geldiğinde Paul Sheldon"un sadece yazar yönünü seviyordum.

Ama şimdi onu bütünüyle sevdiğimi biliyorum.

Ama şimdi onu bütünüyle sevdiğimi biliyorum.

Beni sevmediğini biliyorum.

Sevdiğini söyleme.

Sen dünyanın, en yakışıklı, en ünlü adamısın.

Ama ben film yıldızları gibi değilim.

Benim gibi biri olsaydın, senin gibi birini kaybetmenin ne olduğunu anlardın.

- Beni neden kaybedesin ki?

Kitap neredeyse bitti.

Yakında gitmek isteyeceksin.

Neden gitmek isteyeyim?

Burayı seviyorum.

Çok naziksin.

Ama bunun doğru olduğunu sanmıyorum.

Bu silaha gelince   bazen onu kullanmayı düşünüyorum.

Artık gitsem iyi olur.

Belki de içine mermi koyarım.

İnsan oğlundan daha yüce bir adalet var. Beni o yargılayacak.

…

Kaza haberini aldığımda neredeyse ölecektim.

Dizlerimin üzerine çöküp gerçek olmaması için yalvardım.

Söyleyeceklerim sizi güldürebilir ama önemli değil.

Dua ederken, Tanrı bana hazır olmamı söyledi.

Niçin?

- Yerini almam için.

Bir çok insana büyük keyif verdi.

Zamanımızda bunu yaşatabilen insan sayısı çok az.

Tanrı bir numaralı hayranı olduğum için, …yazma görevini bana verdi.

Bir daktilo aldım.

Ve yazı kağıtları.

Misafir odamı çalışma odasına çevirdim.

Görmek ister misiniz?

…

Yalnızlık hissediyor olmalısınız.

Kişi kendinden zevk almıyorsa, başkaları için neşe kaynağı olamaz.

Bu çok doğru.

Kötü hissetme.

Bu er ya da geç mutlaka olacaktı.

…

Bu bir işaret.

Neden seni korumak için seçildiğimi anladın mı?

Birbirimiz için yaratılmışız.

Ama artık bu dünyadaki süremiz sona ermeli.

Endişelenme.

Yapılması gereken şey için her şey hazır.

Silaha iki kurşun koydum.

Biri senin.

Biri benim için.

Sevgilim, bu muhteşem olacak.

Sakın korkma.

Seni seviyorum.

Ben de seni seviyorum.

Haklısın.

Birbirimiz için yaratılmışız.

Ölmemiz gerektiğini de biliyorum.

Olmeliyiz ki Misery yaşayabilsin.

Misery"e sonsuz yaşamı verecek güç bizde.

Kitabı bitirmek zorundayız.

…

Hepsi burada yazılı.

Yapamazsın!

- Neden?

Senden öğrendim.

Hayır, hayır!

Benim Misery"ime yapamazsın!

Seni öldüreceğim lanet olası yalancı!

İstiyor musun?

[Ölüm Kitabı (1990) Misery]

Hikâyen Daha Yeni Başlıyor

Hikaye olmadan hayat nedir ki?

Dokudaki tek bir ilmek öykü hepimizi birleştirir.

Tüm bu hikayelerde olduğu gibi yankılanan masalın uzunluğu değil, içeriğinin kalitesidir.

Sizden istirham ederim dostlarım yas tutarken bile bu delikanlının hikayesini takdir ederek kutlayalım.

Ebedi istirahatta cezadan muaf olmak adına bir teselli arayalım.

Ölümün bizi yok etmeyeceğini lakin hayatın başka sayfalarında devam edeceğimizi ve ölemeyeceğimizi aklımızdan çıkarmayalım!

Bu kitaplarda insanların nasıl öldüklerine dair hikâyeler mi var?

Sadece nasıllar yok tatlım, nedenler de var.

Güzelmiş.

Öyle değil mi?

Bir tane anlatsana.

Ayrıca Beni ilgilendiren hikayenin doğruluğu değil verdiği mesajdır.

620 Bilgilik

Mesaj da burnunu seni ilgilendirmeyen işe sokma mı yani?

Temelde evet.

Ama daha derine inersek bütün evrensel mevcudiyetin dengesidir.

Evrensel denge mi?

İşte oldu.

Tertipli ve düzenli.

"Eşeği sağlam kazığa bağla" deyimini duymuşsundur.

Değil mi?

Bu genç adam bunu zor yoldan öğrenmek zorunda kalmıştı.

…

Karl Marx sosyal gelişim dişiliğin sosyal pozisyonu ile ölçülebilir demiş.

Bayanlar heteroseksüel, beyaz bir erkek olarak rüzgarın yön değiştirdiğini ilk itiraf eden ben olacağım.

Ataerkillik düşüşe geçiyor ve onun yerini eşitlikçi, cinsel özgürlükçü yeni cesur bir dünya alıyor.

Kadınlar ve erkekler istedikleri zaman istedikleri kişiyle seks yapabilecekleri bir dünya tabii ki güvenli bir şekilde korundukları sürece.

Aynen böyle.

…

Mumyalama odası.

Deyim yerindeyse sucuğun yapıldığı yer burası.

Her cenaze bir hikâye anlatır.

İpuçlarını ortaya çıkarıp gerçeğe ulaşmak bizim görevimizdir.

Görünüşe göre gerçekten biraz fazlasına ulaşmışsın.

Buna bakmaya ilgi duyar mısın acaba?

Harika görünüyor.

Daha dikkatli bak.

Şeytan ayrıntıda gizlidir.

Bak.

Bu izi görüyor musun?

Yatak yarası.

Gençlerde alışılmadık bir durum.

Üst damağı incelediğimizde magnezyum izleri görüyoruz kalıcı katatonik durum hastalarının tedavisinin ana elementidir.

Evliymiş.

Kesinlikle.

Yazı var mı?

"Ölüm bizi ayırana kadar."

Ne kadar da tahmin edilebilir.

"Ölüm bizi ayırana kadar."

Peki ama ya ölüm tecelli etmezse?

Yanlış anlama ama bütün hikayeler tahmin edilebilirdi.

Öyle miydi?

Birisi günah işliyor ve bedelini fena ödüyor.

Tekrar başa dön.

Biçim tanıdık olabilir lakin mesaj ebedidir.

Hiçbir kötülük cezasız kalmaz.

Buna gerçekten inanmıyorsun değil mi?

Eksiksiz inanıyorum.

622 Bilgilik

Bir sonraki kısma bayılacaksın.

Gerçek hayatta kötüler kazanır.

Bravo!

Bravo tatlım.

Ama hikaye anlatmada bir tane ölümcül günah işledin.

Dinleyicini küçümsedin.

İşe alındın.

Kaçmak faydasız.

Kendin için durumu daha da zorlaştırırsın.

Mekanı iyice öğrendin mi?

Ne bu şimdi?

Ne demek istediğimi anladın.

Bir zamanlar ben de senin gibiydim.

Başka diyarların tecrübesine sahip doğanın kanunlarından bağımsız bir gezgin.

Ya da ben öyle sanıyordum.

Sonra yolum bu eve düştü bu vazifeye.

Sonra her şey değişti.

Tarihin her aşamasında hikaye anlatıcısının görevi, bize her bir davranışın bir dalga yarattığı, her bir hikayenin ise etkilerinin olduğunu hatırlatmaktır.

Bu kütüphanedeki hikayelerin kaç tanesinin senin olduğunu bilsen şaşar kalırsın.

Sana söylemiştim.

Kimse kaderden kaçamaz.

Ne söylediğin umurumda değil ihtiyar.

Ben kendi kaderimin efendisiyim.

Hikâyemin nasıl biteceğine ben karar veririm.

Bitmek mi?

Tatlı kızım benim.

Hikâyen daha yeni başlıyor!

(The Mortuary Collection (2019)

Dolandırıcılık Sanatı

Dolandırıcı mı olmak istiyorsun?

Dolandırıcı mı?

Evet.

Ortağın olmayacak.

Bu ilk dersin olsun.

Kazandığını ikiye bölersin.

Tam ortadan.

Daha da kötüsü, ortağın olursa kendi kafana elma koymuş diğerinin eline de silah vermiş olursun.

Demek dolandırıcı olacaksın.

Olursun.

Dolandırıcılar zeki olan adam olmak için dayanılmaz bir istek duyarlar.

Bir aptalı kandırmak kolaydır.

Aptallar kandırılmak içindir.

Ama başka bir profesyoneli, hatta seni tanıyan gözü üzerinde olan ortağını kandırmak, gerçek bir başarıdır.

Ne pahasına olursa olsun.

Birkaç numara mı öğrenmek istiyorsun?

Sana öğreteceğim.

Ama elin benim cebime girmeyecek.

Anlaştık.

…

Pekâlâ, büyük vurgunları unut.

Karşındaki uyanırsa yakalanırsın.

Hapsi boylarsın.

Asla hapse girme.

-Böyle gösterişli giyinme.

-Neden?

Fazla gösterişli de ondan!

Bir kör bile seni fark edebilir.

…

Yarın buralarda ol.

Seni tekrar kandırayım.

…

Bugünlerde ne işler çeviriyoruz?

Hâlâ yarışlarda bahis oranlarını düşürmekle meşgulüm.

Ben çok gerçekçi biriyim ve kimseye aldığımdan fazlasını vermek niyetinden değilim.

Bu belki bir kibrit satıcısına ya da her neysen garip gelebilir.

Herkes kibrite ihtiyaç duyar.

-Sen ne satıyorsun gerçekten?

-Özgüven.

Tanrı biliyor, sende fazlasıyla var.

…

Portakallarla neler yapılabileceğini duydun mu?

Sigorta dolandırıcılığından mı bahsediyorsun?

Bana portakallardan bahset.

Bir yandan da onları havlunun içine koy.

Havluya sarılmış portakallarla birine vurursan kocaman, kötü görünen çürükleri olur.

Ama doğru yaparsan pek acıtmaz.

Sigorta şirketlerini dolandırmak için kullanılan bir yöntemdir.

Peki yanlış yaparsan?

İç organlarını mahveder.

Şeye sebep olabilir Neye?

Kalıcı hasara.

Bir daha asla doğru düzgün tuvaletini yapamazsın.

Bana havluyu getir.

...

Kendine bakamayan biri başkasına bakamayacak kadar aptaldır.

...

Dolandırıcı az çalmıyorsa çok çalıyor demektir.

Dolandırıcılık da diğer işler gibidir.

Yerinde durmazsın, ya iner ya çıkarsın.

Ama er ya da geç dibe vurursun.

Öyleyse sürpriz olsun.

[Dolandırıcılar (1990) The Grifters]

Kaçıncı Kopya

Hayat ilerledikçe, suretler bulanıklaşır.

Geriye kalan sadece hatıralardır.

Kimi gerçek kimi sahte.

…

Onu çok iyi hatırlıyorum.

En azından öyle sanıyorum.

…

O bir savaşçıydı.

Geçen yüzyılda, hayatta kalmak için öyle olmak zorundaydınız.

…

Bir eylemin tek ölçüsü onun neticesidir.

…

Ne gördüğümü düşündün bilmiyorum.

Ne gördüğünü düşünmedim.

Ne gördüğünü biliyorum.

Ve ne olacağını.

…Yumurtalar…

Yumurta, çünkü biçim değiştiriyor.

Bütün işlevi başka bir şeye dönüşmek.

Sürekli kayboluyor ve yeni bir şey olarak tekrardan ortaya çıkıyor.

Bu tarz bir maddesel fedakarlığı dünyada başka bir şeyde düşünemiyorum.

Maddesel fedakarlık ahlaki fedakarlıktır.

Aynen öyle.

Yumurtanın ruhun sembolü olması komik.

Sence de öyle değil mi?

İnsanların nasıl davranacağını tahmin edebilirsen onları nasıl kontrol edeceğini de öğrenirsin.

Seni kilitlemem yanlıştı ama seninle konuşmalıydım.

628 Bilgilik

Ve buradan kaçmayacağım başka bir yol aklıma gelmedi.

Pekala, bu konuda haklısın.

Ne yapıyorsun?

Bunu yapmak zorunda değilsin.

Bana yalan söylüyorsan bittin.

Önceden de söylediğim gibi tek istediğim beni tanıman.

Bu çocukça numara için çok özür dilerim.

Ama konuşmamızı bitirmemiz lazım.

Ona ne yapıyorsun?

Hayatta tutuyorum.

Sana yaptığımın aynısını.

Varolduğumu bilmeyen birine kendimi çok yakın hissetmenin sonunda da onunla tanışmanın bana yaşattığı hissi tarif edemem.

En nihayetinde dünya, pozitif ve negatif enerjilerin çarpışmasıdır.

Ondan kurtulduğumuzda birbirimize samimi oluruz diye ummuştum.

…

Neden gitmeme izin vermiyorsun?

İstediğim şon şey, seni iraden dışında burda tutmak.

Sadece biraz daha sabırlı olman lazım.

…

Ne zaman gidebilirim?

Bu konuşmaları yapmak için uzun süre bekledim.

Ne zaman gidebileceğimi söyle.

Ne kadar şey bildiğini söylediğinde.

…

Quid pro quo.

Anlamını biliyor musun?

Bildiğini sanmıyorum.

Latince.

Latince "s.ktir git" mi demek?

Eşit takas anlamına geliyor.

Ben sana bir şey veririm.

Sen de karşılığında bana bir şey verirsin.

Onun benim hakkımda ne yazdığına karşılık ben de seninle ilgili şeyleri söyleyeceğim.

Ya bilmek istemiyorsam?

Bilmeyi istemek senin DNA'nda var.

Doğan böyle.

Günlüğe neler yazmış?

Senin hakkında bir şey yazmamış.

Ne hakkında yazmış ki?

…

Tutkulu bir aşk yaşadın mı?

O kişiyi hayatın boyunca korumaya ve değer vermeye yemin ettiğin türden bir aşk yani.

Ölüm sizi ayırana dek gibi mi?

O orijinal biriydi.

Şey kaynağıydı

Haz kaynağı.

Bunu yüz kez söylemişsindir bana.

Bunun bizimle bir alakası olmadığını anlamalısın.

Bana inanmıyorsun ama biz diye bir şey yok derken ciddiydim.

Bunu tekrar yaşamalıyım.

Ve eğer tereddütlerin varsa

630 Bilgilik

Midemi bulandırması bir tereddütse var.

Peki.

Kendi başıma hallederim.

Belki de sen gitmelisin.

Yaptığımız seçimlerle tanımlanırız.

Neden mi gitmedim?

Alıntı: Elizabeth Harvest (2018)

Histoire d'un amour /داستان یک عشق

داستان من ، داستانی درباره یک عشق است

مرثیه من ، آه و فغانِ دو قلب است

داستانی شبیه خیلی داستان های دیگر

که میتواند داستان شما باشد

داستان آدم های اینجا یا هرجای دیگر

آتشی ست که بدون سوختن شعله ور میشود

رویایی ست که بدون خوابیدن آن را میبینیم

درخت بزرگی ست که

پر از قدرت و مهر و محبت پابرجا و افراست

به سمت روزی که فراخواهد رسید

تکرار

این داستانی درباره یک عشق است ، یک عشق ابدی و عادی

که هر روز تمام اتفاقات خوب و بد را

همراه با لحظه ای که همدیگر را در آغوش میکشیم ، لحظه ای که از همدیگر خداحافظی میکنیم

همراه با این شب های دلهره آور و این صبح های شگفت انگیز ، پدیدار میشود

داستان من ، داستانی آشنا است

آنهایی که عاشق یکدیگرند ، یک نقش را بازی میکنند ، میدانم

اما یا خیلی ساده و یا خیلی عمیق ایفاگرند

این تنها آهنگ جهان است

که هرگز به پایان نمیرسد

این داستانی درباره یک عشق است

که هر روز تمام اتفاقات خوب و بد را

همراه با لحظه ای که همدیگر را در آغوش میکشیم ، لحظه ای که از همدیگر خداحافظی میکنیم

همراه با این شب های دلهره آور و این صبح های شگفت انگیز ، پدیدار میشود

داستان من ، داستانی آشنا است

آنهایی که عاشق یکدیگرند ، یک نقش را بازی میکنند ، میدانم

اما یا خیلی ساده و یا خیلی عمیق ایفاگرند

این تنها آهنگ جهان است

که هرگز به پایان نمیرسد

.... داستان یک عاشقانه

Bir Aşk Hikâyesi

Benim hikâyem bir aşk hakkında ve bir hikâye

Ağlamam iki kalbin iç çekişi

Diğer birçok hikâye gibi bir hikâye

Bu senin hikâyen olabilir

Buradaki veya başka yerdeki insanların hikâyesi

Yanmadan yanan bir ateş

Uyumadan gördüğümüz bir rüya

Bu büyük bir ağaç

Güç, sevgi ve şefkat dolu

Gelecek güne doğru

632 Bilgilik

Tekrarlama

Bu bir aşk hakkında bir hikâye, sonsuz ve sıradan bir aşk

Her gün tüm iyi ve kötü şeyler olur

Birbirimize sarıldığımız anla birlikte, birbirimize veda ettiğimiz an

Bu korkunç gecelerle ve bu harika sabahlarla geliyor

Benim hikâyem tanıdık bir hikâye

Birbirini sevenlerin rol oynadığını biliyorum

Ama ya çok basitler ya da çok derinler

Bu dünyadaki tek şarkı

Asla bitmeyen

Bu bir aşk hakkında bir hikâye

Her gün tüm iyi ve kötü şeyler olur

Birbirimize sarıldığımız anla birlikte, birbirimize veda ettiğimiz an

Bu korkunç gecelerle ve bu harika sabahlarla geliyor

Benim hikâyem tanıdık bir hikâye

Birbirini sevenlerin rol oynadığını biliyorum

Ama ya çok basitler ya da çok derinler

Bu dünyadaki tek şarkı

Asla bitmeyen

Bir aşk hikâyesi

Saf ve Temiz Olmak Zamanımızda Zor

(Filmden)

Dünya senin düşündüğün gibi değil.

Azıcık kuşkulan, saftirik!

…

Hayatı doruklarına kadar yaşıyorsun!

Ülkemiz için çalışan gölgeler gibiydik.

…

Neden ben?

Altı üstü bir sivilim.

Onlar imajının peşindeler.

Bir suçluya dönüşen örnek vatandaş ararlar.

Herkesin bayılacağı sansasyonel bir hikaye olsun isterler.

Bu taraklarda hiç bezi olmayan iyi biri bir suç işlerse ihanet duygusu oluşur.

Sonra da odak noktası sen olursun ve kimse olayın neden gerçekleştiğini umursamaz.

İyi de bundan ne kazanacaklar?

Öğrenmeye çalışma.

Sadece ölümün hızlanır.

…

İnsanlar duygusal olduklarında gardlarını indirirler.

"Her şeyden şüphelen."

Duygusallığa vakit yok.

Şimdi bu iş için neden seni seçtiklerini anlıyorum.

Seni kullanmak kolay olur diye düşünmüşlerdir.

Seni istedikleri gibi suiistimal ederler, sen de bir haltta yiyemezsin.

Böyle düşünmüşlerdir.

634 Bilgilik

...

Tek başına ne yapacaksın?

Şu an ne yapabilirsin?

Hayatını nasıl ele aldığını baştan düşünmen gerek!

Herkese kolayca güvenme!

Dünyanın ne korkunç olduğunu biliyor musun?

- Varsa yoksa yalan.

- Biliyorum!

Ben de biliyorum!

Dünyanın nasıl olduğunu ben de biliyorum!

Ne olmuş?

Birisi incinirken geçip gideyim mi?

İyi bir dostun telefonunu görmezden mi geleyim?

Tek başıma hayatta kalayım diye herkesten kaçayım mı?

Tabii kaçacaksın!

Kaç ve görmezden gel!

En azından yalanlara kanma.

Sen mutlu musun peki?

Neden böyle yaşamam gerek?

Biraz ziyanla yaşamanın nesi yanlış?

İyi bir kalple yaşamak suç mu?

Yapma...

Şimdi insana benzedin.

Ya...

[Gol-deun seul-leom-beo (2018)]

Pozitif Bok

İşinde ne tür zorluklarla karşılaşıyorsun?

Zorluklar?

Olabilecek en kötü şey nedir?

Olabilecek en kötü şey gibi mi?

Pozitif bok diyebilirim.

Pozitif bok mu?

O nedir?

Tamam, yapmam gereken bir iş var.

Boruları belediyeden alıp elit McMansions'a, yaklaşık 30 - 35 kişi kadar bir topluluğa döşemeliyim.

Böylece onlara su getirebilirim.

Evet.

Belediyeden daha alçakta bulunuyorlar, temiz su getirmek sorun değil, çünkü su tepenin aşağısındaki kasabadan çekilecek.

Yer çekimi işini yapar.

Fakat bu zengin insanlar havyarlarını yedikten sonra şaraplarını içerler, herkes gibi işeyip sıçmaları gerekiyor.

Onlara 24/7 pompa yapmalısın ki kakalarını borulardan geriye itip diğer herkesin yaşadığı tepede biriktirebilesin.

Bu pompaya pozitif bok makinesi denir.

- Gerçekten mi?

- Evet, takip ediyor musun?

Evet.

Karmaşık değil.

Güneş doğuyor, harika bir yer buluyoruz, kazıyoruz, - ve sonra aniden - Ne?

Boom!

Lanet olası bir deprem!

Ve aniden bir koku süzülüyor.

Dante'nin cehennemine girmişiz gibi.

Ve boruların içindeki de basınca uğramış kakalar.

- Aman Tanrım!

- Ve fışkırıyor!

Dünyanın göt deliğinden petrol gibi fışkırıyor.

Beş inç saf bok!

Bu iğrenç.

Ve merkez pompa baskıyı hissediyor, böylece daha çok itmeye çalışıyor.

Neden kapatmadın?

Kapatılamıyor.

Sadece belediyenin su sistemine erişimi var, saat sabah 5:00 ve kimse yok.

Bu zenginler topluluğuna bakıyorum, tam anlamıyla kendi boklarında boğuluyorlar.

Kapı bekçisi geldi.

Birkaç tane eksik dişi var.

Bu yaşlı adam elini omzuma koyuyor ve şöyle diyor: "Biliyor musun, Mark, hayatım boyunca zengin insanlar için çalıştım.

"Ama derinlerde, her zaman bok gibi olduklarını biliyordum!

" Komikmiş.

Pozitif bok.

Ayrıca, bu uzun bir hikayeydi.

[Kod Adı: Hummingbird / The Hummingbird Project]

Sinek kuşu

Diyelim ki Kansas'ta bir yatırımcısınız.

Ve ben de Kansas'ta bir tüccarım.

Ve sen de Bilmiyorum, ne almak istersin?

Ne almak istiyorum?

Bir limon şirketi   satın almak istiyorum.

Bilmiyorum Zimbabwe'de.

Demek Zimbabve'deki bir limon şirketinden hisse almak istiyorsun.

Evet.

Diyelim ki 1000 hisse almak istiyorsun 10 $ maksimum fiyata.

Tamam, hadi yapalım şunu.

Tamam, bu talebi sisteme girdin.

Ve bir grup tüccar şimdi Zimbabwe'deki limon şirketi için satış fiyatları sunabilir.

Fakat mesele şu ki, eğer tüm yatırımcılar aynı sistemi kullanıyorsa ve aynı bilgiye sahipse, diğerlerini nasıl yenersin?

En hızlı çizgiye sahip olarak.

Bir keresinde ne kadar ödemek istediğini bildiğimde, diğer tüccarları Kansas'tan New York'a deviriyorum.

10 dolardan daha az satan hisse alıyorum.

Geri dönüp onları sana 10 dolara satıyorum.

Yani şimdi tüm bunlar yaklaşık 17 milisaniyede oluyor.

638 Bilgilik

Yakında 16 olacak.

Ama 16 milisaniye nedir?

Sinekkuşunun kanadını çırpma hızı.

Tamam, peki sonra ne olacak?

İşte bu.

Hepsi bu.

Yani demin 1000 kere 10 cent kazandım, yani 10 dolar.

Bunları 10 dolar için mi yapıyorsun?

Her gün bunun gibi 200 bin işlem yapıyorum.

Bu 200. 000 defa 10 kez 252.

Bu yılda yaklaşık 500 milyon dolar eder.

Bu para çok fazla.

Zaman yolculuğu gibi.

Evet!

Peki ya çiftçiler?

Ne olmuş onlara?

Zimbabve'deki limon çiftçileri, bundan ne kazanıyorlar?

Limon çiftçileri alakalı değil.

Nasıl alakasız olabilirler?

Limonları yetiştiriyorlar.

Sistemde önemli bir değişken değiller.

Matematiksel olarak, iş planımız için önemsizdir.

Sanırım iş planınızla matematiksel olarak alakasız olan Zimbabve'deki çiftçilerden biri olmak istemem.

Tamam özür dilerim.

Çenemi kapatacağım ve işe geri döneceğim.

Hayır hayır hayır.

Onun Bu ilginç bir problem.

Çok fazla epistemolojik soru ortaya çıkarıyor.

[Kod Adı: Hummingbird / The Hummingbird Project]

Başarılı Olmak Hakkında

Dedi ki: "Ne yaparsan yap, "özgürlüğüne sahip olduğundan emin ol."

Özgürlüğüne sahip ol mu?

Böyle bir şey özgürlüğün amacını bozmaz mı?

Evet belki.

Evet beni daima korkutmaya çalışıyordu Ya da dönüştürmeye Bilmiyorum, başarılı birine Yani, bunu babanın hatalı olduğunu kanıtlamak için yaptığını mı düşünüyorsun?

Ne hakkında hatalı?

Başarılı olmak hakkında.

Beni yalnız bırakan insanlar hakkında.

Çoğu insan morondur.

Öyle mi?

Sadece sessiz bir yere gitmek istiyorum, kodlarımı, bazı algoritmalarımı yazabileceğim

Masha'yla, kızlarla ve seninle takılabileceğim Bir gölde yüzmeye gidip gün batımını izleyebiliriz.

Bilimkurgu, Romantik Aşk Ve İdeoloji

Hazırlayan: Selen GÖKÇEM: 21. Yüzyılda Aşk: Bilimkurgu Sinemasında Sevme Biçimleri, Mayıs, 2019, Eskişehir

"Seni seviyorum diyebiliyorsam, bu sende bütün insanlığı bir anlamda canlı olan her şeyi ve de yine sende kendimi seviyorum demektir".

Erich Fromm (1995, s. 161)

Her siyasi topluluk, kendisi hakkında yönetim ilkeleri olarak ifade ettiği ayırt edici iddialarda bulunur. Bu ilkeler, uygulama pratikleriyle birlikte, siyasi topluluğu içsel olarak tanımlarken toplumun dünyaya ve büyük ölçüde gelecek nesillere olan uyumunu da sağlar. Bununla birlikte, toplumun resmi ve otoriter seslerinin altında, her zaman farklı ses tonlarında konuşan, farklı sözcükleri ve ifade araçlarını kullanan, iktidarın ve otoritenin alternatif düzenlemelerini hayal eden başka sesler de vardır. Sıklıkla bunlar, kaybedenlerin, yabancıların, sömürülenlerin ve yaratıcı öngörülü insanların sesleridir. Çoğu kez, bu ötekileştirilmiş, muhalif sesleri duymak için en uygun yerler bir toplumun edebiyatında, dramında kısaca sanatında var olmuştur. İletişim ve ifadenin sembolik alanının her ikisinde de var olan sanat, insan deneyiminin doğasını ve tartışmamız gereken politik gerçekliği yaratır ve yansıtır. Tüm medya ve yaratıcılık biçimleri içinde filmin sık sık mekânın ve zamanın, benliğin ve olguların birbirine karışmasının yarattığı paradoksal karmaşıklığı yakalamada birtakım özel avantajlara sahip olduğu düşünülmektedir. Montaj, özel efektler ve sinematik formda yer alan diğer birçok özellik sayesinde film, uzayın, zamanın ve bağlamın eşzamanlı etkilerini, diğer medya organlarıyla anlatılmaya çalışıldığında tam anlamıyla akla yatkın olmayan şekillerde gösterebilir (Williams, 1982, s. 382-385). Bunun da ötesinde, bir kitle kültürü biçimi olarak film, politika ile ilgili

anlamların şekillendirildiği en etkili medyalardan birini oluşturmaktadır; böylece sosyal, kültürel ve politik uygulamalarımızı netleştirmeye yardımcı olma arayışı içinde siyasi teorisyenlere güçlü bir kaynak sağlamaktadır.

1970'li yılların başlarında başlayan pek çok film eleştirisinin geniş çaplı siyasi dönüşünden sonra, bilimkurgu yorumu son zamanlarda daha çeşitli, doğrudan ve sistematik ideolojik değerlendirmeler tarafından yönetilmektedir (Telotte, 2007, s. 40). Bu tür incelemeler, tipik olarak Terry Eagleton'un (1991, s. 45) "gerçek ifadelerimizi bilgilendiren ve dayanak oluşturan değerlerin büyük ölçüde gizlenmiş yapısı" olarak 45

tanımladığı, özellikle de bu ifadelerin "içinde yaşadığımız toplumun iktidar yapısı ve iktidarlarıyla bağlantılı" olduğu ve genellikle bu statükoyu güçlendirmek için tasarlandığı üzerine odaklanmaktadır. Louis Althusser ve Fredric Jameson'un paradigmatik eseri üzerine vurgu yapan Vivian Sobchack, Michael Stern, Michael Ryan, Douglas Kellner ve Judith Hess Wright gibi kuramcılar, çeşitli biçimlerde bilimkurgu sinemasının kullandığı görüntülerle izleyici kitlesinin, kültürlerinin çelişkilerine odaklanmış ve günlük baskılarına zamanla nasıl alıştırıldıklarını ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Bunu yaparken özellikle üzerinde durdukları nokta ise çağdaş tekno-kültürü doğrudan anımsatan görüntülerin bu yönlendirmeye nasıl yardımcı olduğudur (Telotte, 2007, s. 40). Türe özgü imgeleri de hesaba katmaya çalışıp yoğun biçimci bir yaklaşımı benimseyen Sobchack (1987, s. 8) Amerikan bilimkurgu filminin tarihini ideolojik bir bağlama oturtmuştur. Sobchack'in Amerikan tarihine özgü varsayımı şudur: Bilimkurgu filmleri her zaman üretimin ekonomik, teknolojik, politik, sosyal ve dilbilimsel tarihinde, sosyal ilişkileri şekillendiren ideolojik yapılanmalarda tarihselleştirilmiştir. Dolayısıyla Amerikan bilimkurgu sineması tarihini ideolojik yapılanmadan ayrı düşünmek neredeyse imkânsızdır. Nitekim Sobchack ve diğer kuramcılar, bilim ve teknolojinin anahtar simgelerinin ve

simgeleri bünyelerinde barındıran filmlerin nasıl doğal koşullarda oluşmaktan ziyade modern ve teknolojik kültürlerdeki inşa edilmiş kültür içerisinde bir güç oyunu olarak sergilendiğinin haritasını çıkarmaya çalışmışlardır. Çıkardıkları haritalar ve Susan Sontag'ın[112] tarif ettiği genel kurallar ve formülün güçleri aracılığıyla (Telotte, 2007, s. 41) bilimkurgu sinemasının sihirli bir biçimde kültürel olarak inşa edilmek yerine tamamen doğal olarak ortaya çıkmış gibi görünmesine neden politik boyutlarını ortaya çıkarmayı umut etmişlerdir.

Doğallığı meydana getiren politik boyutların gün yüzüne çıkarılmasında kullanılan yöntembilimin daha ayrıntılı ve etkili bir örneği, Ryan ve Kellner'in

1970'lerin ve 1980'lerin bilimkurgu filmlerinde güçlü bir şekilde ortaya çıkan "muhafazakâr teknoloji korkusu" tartışmasında görülmektedir. Ryan ve Kellner çalışmalarında, teknolojinin belirgin bir sorun haline geldiğini öne sürmektedir; çünkü teknolojinin mecazi olarak kendisi "inşa edilmiş bir kurum" olan toplumu hatırlatmaktadır. Aynı zamanda, bu anlatılara yansıyan teknolojiye karşı olan eleştirel tutumun da yalnızca teknolojinin derin bir güvensizliğine ve inşa edilmesine yardım ettiği kültür türüne işaret ettiğini belirtmektedir. Dahası, Amerikan kültüründe kapitalist ve ataerkil gelenekleri yıkacak olan muhafazakâr sosyal kurumların istikrarını koruyabilecekleri bir yeniden inşa etme olasılığı da olduğunu görmezden gelmemektedirler. Teknolojinin önemi, makineleşmenin basit sorunlarından öte, ideolojik bir figür konumundadır. Muhafazakârların doğanın birer

---

[112] Susan Sontag "The Imagination of Disaster" (1965) adlı eserinde modern eleştiri sürecinde "yorumlamaya" -yalnızca içeriğin anlamı üzerine odaklanarak sanatın "yönetilebilir, itaatkâr" hale getirilmesi üzerine- yorum yaparak, sanatsal forma daha fazla dikkat çekecek ve sanatın "saf, tercüme edilemez, hissi" gibi etkilerini geri kazanacak bir yaklaşımını savunmuştur. Popüler tür filmlerinde ve özellikle bilimkurgu sinemasında "kendisi gibi olabilme" yeteneğinden ötürü "yorumdan kurtulan" bir çeşit sanat bulabildiğini hissetmiştir. Bunun sebebi ise Sontag'a göre eleştirmenlerin çoğunun türün görünüşte sunulan "ilkel zevkini" anlamaya karşı oldukça az ilgi ve sabırları oluşundan kaynaklanmaktadır. Sontag "The Imagination of Disastef' adlı eserinde aslında bilimkurgu filminin temelde "sanatın en eski konularından birisi olan felaket hakkında ve yıkımın estetiği, yıkıma yol açarken ve kargaşa yaratırken gözlenen güzeller hakkında" olduğunu belirtmektedir (2015, s. 283).

parçası olduklarını iddia ettikleri kurumların yeniden yapılandırması olasılığını gündeme getirmeleri, teknolojiyi muhafazakâr sosyal otoritenin temelini tehdit eden ve ideolojinin etkisizleştirmeye çalıştığı her unsuru temsil eden bir güç olarak gösterir. Bu durumda, bu çağın, genellikle muhafazakâr bir bakış açısıyla, teknolojiyi olumsuz bir şekilde canlandıran bir film türünün gelişmesine şahit olması şaşırtıcı olmamalıdır. Ryan ve Kellner (2007, s. 48-50) makinelere ya da teknolojiye karşı duyulan korkuyu ele alan bilimkurgu filmlerinin genellikle özgürlük, bireycilik ve aile gibi toplumsal değerleri olumsuzladıklarını belirtmektedir. Diğer bir yandan, 1970'lerdeki filmlerde teknolojinin, "doğal" sosyal düzenlemeleri ve doğayla ilgili muhafazakâr değerleri tehdit eden her unsur için genel bir metafor olarak kullanıldığını ve doğa ile ilişkilendirilmiş muhafazakâr değerlerin de bu tehdit ile başa çıkma yolları olarak gösterildiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle, birçok teknoloji korkusu içeren filmin retorik stratejisi, özgürlük-eşitlik karşıtlığı gibi terimler arası herhangi bir uzlaşmaya kapalı güçlü bir karşıtlık oluşturmaktadır. Orta zeminin ortadan kaldırılması bu ideolojinin temel bir işlevidir.

Ryan ve Kellner, ortaya attıkları düşüncelerin neredeyse tamamını destekleyen bir film örneği olarak ise 1976'da çekilen *Logan's Run* (Michael Anderson) filmini verirler. Film, Logan isimli bir polis memurunun şehrin totaliter rejimine karşı olan genç bir kadın isyancı tarafından yaşadıkları sibernetik şehirden kaçmaya ikna edilmesini anlatır. Ryan ve Kellner'e göre (2007, s. 50-51) filmdeki kentin temsili, teknoloji figürüne muhafazakâr görüşler tarafından atfedilen tüm olumsuz özellikleri çağrıştırmaktadır. Filmin ideolojik boyutunu aile kavramının yıkımı, cinsel partnerlerin 47

değiştirilebilir olması ve böylece duyguların akılcılık tarafından yok edilmesi, kolektifi bireyden önce bir sıraya yerleştiren ve eşitlikçi bir düzlemde bireysel farklılıkları ortadan kaldıran kitlesel mutabakata zorla uyum ve devlet kontrolünün

seçim özgürlüğü üzerindeki gücü konuları oluşturur. Filmin muhafazakâr ideolojisinde, geleneksel ailenin yeniden düzenlenmesi, bireyciliğin korunması ve üreme dışı cinselliğin kısıtlanması açısından birbirine bağlıdır. İfade edilen durumların hepsi uzlaşma, eşitlik ve birbirleri yerine kullanabilir olmaları nedeni ile teknolojinin temsil ettiği her niteliğin reddine dayanır. Bu bakış açısıyla, yaklaşan muhafazakâr hareketin filmin değerlerini muhafazakâr dilin kodları ile yeniden yapılandırmaya çalıştığına dair sinyaller alınabilir.

70'li yıllarda çekilen bir bilimkurgu filmi olarak *Logan's Run,* erotik ögeleri de içinde barındırarak dönemin ideolojisinin aşka, çift olma anlayışına ve kadın-erkek ilişkilerine dair bakış açısı hakkında da bilgi vermektedir. "Liberal bir zevk kubbesi" (Ryan ve Kellner, 2007, s. 61) olan şehirde nüfus düzenlidir ve hiç kimsenin ailesi yoktur. Bu öz kimlik eksikliği hedonizm ve kolektif yaşam ile ilişkilidir. Logan ve kadın isyancının birlikte hareket ederek kaçmaya çalıştıkları sahnede içine düştükleri ir seks partisi renkler ve ağır çekim yardımıyla yaratılan ahenksiz atmosfer nedeniyle cehennemi andırır. Bu kargaşada birbirlerini kaybettiklerinde ve birbirlerinden ayrı düştüklerinde insan kalabalığının içinde neredeyse kimliklerini kaybederler (ideolojik anlamda boşanmış bir çift motifini vurgulamak için kullanıldığı söylenebilir). Böylesine hedonist ve cinsellik ile dolu bir dünyada hiçbir sosyal hiyerarşi ya da öznel sınırlılık kurulamaz ve sürdürülemez. Bu nedenle kolektif yaşam öz kimlik kaybı ve aile bağlarını yıkan cinsel bir disiplin eksikliği ile ilişkilendirilir. Ryan ve Kellner'e göre (2007, s. 60) filmin muhafazakâr ideolojisinde geleneksel aile birliğinin sağlanması, bireyselliğin korunması ve üreme amacı dışında zevk almak üzere hayata geçirilen cinsel birleşme birbirlerine bağlı olan yapılar gibi görünmektedir. Bu yapıların hepsi de arabulucuk, eşitlik, birbirinin yerine geçebilirlik vb. gibi teknolojinin temsil ettiği tüm durumları reddetme üzerine kurulmuştur. Bu nedenle içinde bulunduğu sistemi eleştirir ve bu "insan dışı" yapıdan kurtulmak gerekliliğini belirtir gibi görünen *Logan 's Run* filmi için ideolojinin sürdürülebilir

politikalarını bir çift üzerinden yeniden yapılandırmaya çalıştığı yorumu yapılabilir.

İdeolojik yapılanmanın bilimkurgu filmlerinin incelenmesinde önemli bir yer tutmasının sebeplerini Margaret Tarratt, Constance Penley ve Vivian Sobchack gibi

kuramcılar incelemiştir. Bu kuramcılar bilimkurgu filminin çekiciliğinin, kültürel kaygılarımızın ya da korkularımızın yansımasından çok daha fazlasından kaynaklandığını düşünmüşlerdir. Adı geçen kuramcılara göre bu çekicilik daha ziyade film endüstrisi olan kültürel makinenin gücüne değinen kişisel ve toplumsal baskılardan kaynaklanmaktadır. Bu bulgular, kültürel yapılanma ile ayrılmaz bağları olan aşkın da ideolojik yapılanma içerisinde incelenmesinin gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Türün ideolojisinin olup olmadığını sorgulayan George Walford (1983, s. 32) türleri destekleyen toplulukların üyelerinin türün kendisinin yerleşik normlarını korumak, dönüştürmek veya reddetmek isteyip istemedikleri ile ilgili bir ilişkiye sahip olmak zorun da kaldıkları sürece türlerin ideolojileri olacağını belirterek şöyle yazar:

Üretken sistemlerin gelişimi hassas ve sofistike bilimsel düşünceye ihtiyaç duyar ve bu nedenle sihre inanmak pek yerinde bir davranış değildir. Sihir, sistem geliştirildikten sonra devreye girmelidir. İşte o zaman bilimsel düşünceye sahip olmak yerinde olmayan davranış ilan edilecektir. Eğer operatörler, sistemin nasıl çalıştığını, bilimsel yasaları, prensipleri, denklemleri ve içinde yer alan matematiği incelemeye zaman harcarlarsa, pek fazla üretim yapılmayacaktır. Bu nedenle üretken bir sistemi kullanmanın en etkili yolu onu en basit haline, sihre indirgemektir. Böylelikle işleyen bir sistemin neden ve nasıl olduğunu bilmeye gerek kalmaz.

Sinemanın ve özellikle bilimkurgunun sihirle dolu geçmişi ve teknolojik gelişmelerin bu sihrin devamını sağlaması, Walfort'un da belirttiği gibi ideolojinin türün çarkları arasında kolayca dolaşabilmesine izin vermiştir. Romantik aşkın gözleri kör eden etkisi de bu sihirle birleşip bilimkurgunun dünyasına sızmıştır. Buradan da anlaşılacağı gibi bilimkurgu, ideoloji ve romantik aşk üzerinde düşülmesi gereken yeni bir üçgen oluşturmuştur.

2.4.1. Aşkın Keşfinin Kısa Tarihi

Çalışmanın bu bölümünde yirmi birinci yüzyılda bilimkurgu sinemasında aşkın nasıl dönüştüğünün-ya da kendisini tekrar ettiğinin- ve aşk ilişkilerinin bilimkurgu filmleri üzerinden nasıl yapılandırıldığı incelenmektedir. Bu sebeple, çalışmaya aşk kavramının değişen ve dönüşen tarihsel, kültürel, politik ve teknolojik anlam ve içeriğinin Batı temelli aşk kavramı dâhilinde nasıl ortaya çıktığının araştırılarak başlanması uygun bulunmuştur. Nitekim aşkın ve sevginin "genellikle hafif ve yakalanmanın sonsuz derecede ilginç olduğu kabul edilen ateşli bir hastalık" (Rougemont, 1983, s. 79) oluşundan bilimsel bir araştırma konusu olması yüzünden

umutsuzluğa kapılıp "bütün büyüklüğünün, güzelliğinin kaybolacağından" (Roche, s. 166) korkulmasına kadar değişen tanımı tarihsel bir açımlamaya ihtiyaç duyulduğunun göstergesidir.

Romantiklik *(romance)* Denis de Rougemont'un (1983, s. 86) deyimiyle Fransa'nın güneyindeki Provençal bölgesi üslubunda yazılmış hikâye ve roman anlamına gelen Fransızca *romanz* kelimesinden türemiştir. Bu nedenle "saf romantik tema" nın bulunabilmesi için, on ikinci yüzyıl gezici ozanlarının *(troubadour)* başlattığı duygusal devrime dönülmesi gerekmektedir. *Troubadourların* şiirlerinde ısrarla rastlanan bir deyim olan, uzak aşk, uzun mesafelerle bölünmüş, engeller nedeniyle doyurulamayan hayalin yaşattığı aşk anlamına gelen *Liamor de lohn* bu nedenle üzerinde durulması gerekli bir terimdir. Blaye prensi Jeoffroy Rudel, uzaklardaki prensesi Tripoli Kontesi'ne yazdığı şiirlerde bu aşkı dile getirmektedir. Daha sonraki tarihlerde mutsuz aşkların hem yasaklayan hem de besleyen bir engele sahip olan kadın ile erkeği Tristan ile Isolde'nin aşkı, Batı aşk hikâyelerine örnek olmuştur. Başlangıçta bu engel, Isolde'nin kocası Kral Mark'tır; böylece ünlü aşk üçgeni doğmuştur. Sonraları bu engel, derebeylik ya da Hristiyan yasaları olmuş ya da tek başına "ayrılık" bu yasayı sembolize etmiştir. En sonunda, artık ormana kaçtıkları ve kendilerini isteklerine bırakmakta serbest kaldıkları anda Tristan, kılıcını Isolde ile aralarına bir namus sembolü olarak saplayınca bu engel, aşkın psikolojisine de girmiştir (Rougemont, 1983, s. 81-82). Romantik aşkı tanımlarken bir ayağının engellerle beslenen bir noktada durduğu söylenebilir.

Yunanlar ise aşka iki isim vermişlerdir. Bunların birincisi *Eros* yani seksüel aşk, diğeri ise *agape* yani manevi aşktır ve her ikisinin de hem teorisi hem de pratiği üzerine yoğunlaşmışlardır. Pitirim Sorokin (1982, s. 224) Eros, Agape ve Eros ile Agape sentezini şu şekilde açıklamaktadır:

Eros ile Agape birbirlerinin tam karşıtıdırlar. Agape güneş gibidir; günahkârların da

günahsızların da üstünde parlar. Erdemlileri kutsadığı gibi günahkârları da kurtarır. Tükenmez zenginliği kendiliğinden herkese akar: "akla dayanan bir ayrım" yapmaz. Eros sevgisiyse, sevilenin olumlu çabalarıyla "kazanılan" bir sevgidir; günahkârlara karşı ayrım yapar. Öte yandan Agape, "Eros-Sevgisi" ni reddetmemektedir. Eros Sevgisi, sevgiye âşık olmakta ve sevgide bütünsel zihinsel, ahlaksal, estetik ve bedensel soylulukla birlikte, böyle bir mükemmelliğin belirlediği biçimde kusursuz olmaya çalışmaktadır. Böyle bir Eros sevgisinin en son noktası, bütün-kurtarıcı, bütün-seven, bütün-affeden ve bütün-yücelten Agape'nin tükenmezliğine erişmektir. Bu nedenle Batının olduğu gibi Doğunun da ahlaksal-dinsel ve

filozofik kavramlarında, Kurtuluş'un ve sevgide başarının en iyi yolu olarak Eros ile Agape'nin birleşmesi olduğu görüşü hâkimdi.

Yunanlar aşkı süslü hikâyelerinden hiç eksik etmemişlerdir. Hunt'un deyimiyle Aşk Tanrısı Eros ve onun okları bir Yunan kurmacasıdır; Sappho, yirmi beş yüzyıl boyunca sevgililer tarafından sadakatle bağlı kalınmış aşk hastalığının resmi bir semiyotiğini oluşturmuştur. Uzun zamandır tartışılan ve yanlış ifade edilen Platonik aşk, Platon'un bedensel metafiziği vücudun arzularının dışına inşa etme girişimiyle ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte *Odysseus* ve *Penelope, Daphnis* ve *Chole, Cupid* ve *Psyche, Dido* ve *Aeneas, Hero* ve *Leander* ve başka diğerleri gibi kaynakları Yunan olan bir dolu benzer aşk hikâyesi de vücut bulmuştur (Hunt, 1994, s. 15). Ayrıca, Yunan edebiyatının erken dönemleri kahramanlık tarihleri, politik tartışmalar, dini ilahiler, felsefi soruşturmalar ve benzeri konulardan oluşurken, Altın Çağın başlamasıyla birlikte (yaklaşık İsa'dan önce 480-399 yılları arası) aşk şarkıları, sevda ağıtları, mutluluk ya da sefaletle sona eren uzun süreli aşklar ile Yunan edebiyatının kahramanlık hikâyelerinin ve politik tartışmalarının gittikçe değeri azalır olmuştur. Fakat tüm benzer yanlarıyla birlikte klasik Yunanistan'daki aşk, daha sonraki ve günümüzdeki Batı'nın aşk anlayışıyla karakter olarak şaşırtıcı derecede

farklıdır. Bunun sebebi, Yunanistan'daki aşkın o kadar da ulvileştirilmemiş ve hayatın dönüştürücü amacı sayılmamış olmasıdır; aşk aksine, eğlenceli bir zaman geçirme ya da oyalanma aktivitesi ve hatta bazen Tanrı'nın gönderdiği bir dert olarak görülmüştür. Aşkın içten ifadeleri yalnızca birbirlerini çift olarak arzulayan genç kadın ve erkeklerin ağzından değil aynı zamanda metreslerine serenat yapan evli erkekler ve birbirlerine kur yapan eşcinsellerin ağzından da dökülmüştür. Bu Yunan aşkıyla başlayan modern aşk düzeninin sıra dışı bir paradoksudur ve Yunan aşkına çok şey borçludur. Fakat buna rağmen Yunan aşkının biçimleri ve idealleri modern toplumda ahlaksız ve büyük ölçüde yasadışı olarak (Hunt, 1994, s. 17) kabul edilmektedir.

Aşk hakkındaki kitapların en ünlülerinden birisi kabul edilen Ovid'in *Ars Amatoria* (Art of Love) adlı eserinde Ovid, Hunt'un (1994, s. 6-7) deyimiyle aşktan yalnızca lezzetli bir baştan çıkarma oyunu olarak bahsetmiştir. Hemen hemen aynı zamanda Platoncular ve Neo-Platoncular, ruhsal olarak güçlenen ve zihni tanrısallığa yönlendirebilecek bir şeyi ifade etmek için aynı kelimeyi kullanmışlardır. İlk Hristiyanlar, aşkın adının Pagan grup sekslere ve Hristiyanların Tanrı'ya olan 51

duygularına eşit şekilde uygulandığı gerçeğini süsleyerek dile getirmişler. İlk Hristiyanlardan birkaç yüzyıldan sonra ise, neredeyse tüm cinsellik içeren ifadeleri (hatta evlilik içinde olanları bile) "şehvet" olarak, "aşkı" ise sadece dini ve hayırsever duyguları barındırır olarak görmeye başlamışlardır. Fakat bu ikilem on birinci yüzyılın başlarında erkek ve kadınların birbirlerine karşı hissettikleri duygular için aşk kelimesine yeniden sahip çıkmasıyla sona ermiştir. O zamandan beri aşk kelimesi Restorasyon döneminin seks düşkünlüğünden Viktoryenlerin ailevi duyarlılıklarına kadar birçok duyguyu ifade etmek adına serbestçe kullanılmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde uzun yıllar aşk ilişkilerinden çokça bahsedilmiş olmasına rağmen aşktan oldukça az bahsedildiğine dikkat çeken Ortega (2012, s. 7)

Yunanistan'daki görkemli dönemlerden bu yana, duygular hakkında ortaya atılan büyük teoriler olduğunu fakat son iki yüzyılın bahsi geçen bu teorilerden nasibini almadığını belirtir. Diğer bir deyişle, Ortega aşk konusunun özellikle son iki yüz yıldır gereken önemi görmediği hususuna değinmektedir. Dönemsel olarak aşka olan ilgi incelendiğinde aşkın Antik dünyada Platon'a daha sonra da Stoacıların doktrinine yöneldiği, Orta Çağ'da aşk konusunda Aziz Thomas ve Arapların çalışmalarının özümsendiği, on yedinci yüzyılda ^Descartes ve Spinoza'nın tutku hakkındaki teorilerinin derinlemesine incelendiği görülmektedir. Ortega'ya göre aşkın geçmişini kendi öz teorisi ile detaylandırmaya mecbur hissetmemiş bir tane bile büyük filozof yoktur. Aşkın Pfander ve Scheler'in çalışmalarıyla tekrar gündeme getirilmeye çalışıldığını ancak bir taraftan da içsel benliğimiz gittikçe daha karmaşık hale geldiği için, algılarımızın çözümünün anlaşılmasının zorlaştığını belirten Ortega'ya göre (2012, s. 8) insanlar kendi duygularını eski duygu teorilerine uygulama konusunda yetersizdir. Bu nedenle Aziz Thomas'ın insanlığa verdiği aşk fikrinin hatalı olduğunu, istek ve arzular arasındaki karışıklığın Rönesans'ta tekrar karşımıza çıkan bir karmaşaya yol açtığını savunur.

Ortega'nın üzerinde üzüntü ile durduğu ve Denis de Rougemont'un da "hiçbir çağda aşktan bu kadar söz edilip de ondan bu kadar az şey çıkarılmasına rastlanmamıştır" (1983, s.36) deyişi ile Ortega'yı destekleyen şekilde aşktan bahsetmek istemesi Philip Q. Roche'yi (1957, s. 167) aşkı tanımlama çabası içerisine sokmuştur. Aşkı anlatmak için kullanılan dilin Polinezyalıların "Mana" sına, iletişime geçilebilen süper bir güce ve tılsımlı bir suya benzeten Roche, sevgi kelimesinin (love) "o

arzuluyor" anlamına gelen Sanskritçe "dubhyati" kelimesinden türediğini belirtir. Webster sözlüğü, sevgiyi, "sempatik anlayış ya da akrabalık bağlarının ortaya çıkardığı kuvvetli kişisel bağlılık duygusu; şiddetli muhabbet" diye tanımlamaktadır. On ikinci yüzyılda Andreas Capellanus' ise, "aşk, karşı cinsin güzelliği üstünde aşırı düşünmenin doğurduğu bir iç acısıdır. İnsanı karşısındakine kavuşmayı her şeyden üstün tutmaya ve karşılıklı olarak aşkın emirlerini birlikte yerine getirmeye zorlar" diye yazmaktadır. Böylece, Webster, sevginin bir duygu; Capellanus, doğuştan acı çekme; Chamfort da dokunma duyusuna ilişkin bir şey olduğunu söylemektedir. Buradan ise aşkın bu noktaya kadar büyülü tılsımlı ve ulvi bir duygu ve aynı zamanda arzu olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Aşk ve arzu arasında fark olduğunu belirten Ortega bu ayrımın ortaya konmasının oldukça önemli olduğunu savunarak arzunun doyurulduğunda otomatik olarak biten, ölen, aşkın ise sonsuza kadar doyurulamayacak olan olduğunun üzerinde durmaktadır.

Arzunun pasif bir karakteri vardır, bir şey arzulandığında arzulanan şey sahip olunmak istenen objedir. Aşk ise, arzunun tam tersidir, aşk her zaman aktiftir. Arzulanan nesneyi beklemek yerine ona doğru hareket eder ve onun bir parçası olur. Aşk, belki de doğanın herhangi birine sunduğu kendisinden başka bir şeye doğru gidebildiği yüce bir etkinliktir. Aziz Augustine'ye göre ise aşk, sevilene doğru bir çekimdir (Ortega, 2012, s. 10). Başlangıcında aşk kesinlikle arzuya benzer, çünkü onun nesnesi kişi, ya da obje fark etmeksizin heyecanlanır. Ancak sevmek eylemi heyecan ya da dahası kışkırtma sonrasına kadar başlamaz. Aşk, nesnenin keskin okunun yarattığı ve aktif olarak nesneye doğru ilerlediği yerde birden başlar. Bu nedenle aşk, tüm kışkırtma ve arzuların tersi yönünde hareket eder. Kişi âşık olduğunda, kendisinde var olan sükûneti ve içindeki istikrarı bir kenara bırakır ve neredeyse aşk nesnesine doğru göç eder. Bu sürekli göç durumu, âşık olmaktır. Aşk zaman içinde uzar: Kişi sevgiliyi bir mıknatısın kıvılcımı gibi ateşlenen ve aniden ölen anlar ya da bir dizi birbirinden kopuk anlar içinde sevmez, onu ancak

devamlılık içinde sever. Bu durum, analiz edilen duyguya yeni bir önem kazandırır. Aşk bir akıştır, ruhsal maddenin akışı, sürekli akan bir çeşme gibi akan bir akıştır. Aşk, anlık bir parlama değil sürekli üretilen ve yayılan bir duygu, âşık olunan sevgiliden kaynaklanan ruhani bir ışımadır; aşk anlık bir tasfiye değil, fakat devam eden bir akımdır (Ortega, 2012, s. 12-14). Aşk ve güzellik arasında sonsuz bir bağlantı kuran kişinin Platon olduğunu fakat güzelliğin onun belirttiği üzere

kusursuz fiziksel güzellik anlamına gelmediğini belirten Ortega (2012, s. 93) Platon için güzelliğin tüm mükemmel olan şeylerin, formların adı olduğunun altını çizer. Başka bir deyişle, Yunanlara layık görünen her şey güzeldir. Güzellik, üstünlüktür. Platon, aşkın gelecek nesiller için duyulan bir tutku ve güzelliğin başlangıcı olduğunu vurgular. Nesil bir geleceğin yaratılmasıdır. Güzellik iyi hayattır. Aşk, kişiye en iyi görünen ve daha önceden görülmemiş ve hakkında yeterli bilgiye sahip olunmayan belirli bir insan tipine içsel bir bağlılık ile bağlanma anlamına gelmektedir. Bunu söylemenin başka bir yolu, âşık olan bir insanın kendisini sevdiği birine teslim ettiğini hissetmesidir. Böylece bedensel ya da ruhsal teslimiyetin gerçekleşip geçekleşmediği önemli değildir. Bu iki unsurun, büyülenme ve teslimiyetin birleşimi burada önemlidir. Bu birleşim bir tesadüf değildir, her ikisinin de birlikte var olması yalnızca şans değildir, bir tanesi doğar ve diğerinden beslenir. (Ortega, 2012, s. 174-175). Bu nedenle aşkın içinde var olan olgu büyü nedeniyle teslim olmaktır.

Irving Singer (2009, s. 6-7) Ortega'nın bahsettiği teslim olma, insanlığın âşık olduğu kişi ile birleşme fikrinin mistik bir yaklaşımla Orta Çağ boyunca geliştiğini belirtir. Rönesans zamanında bu birleşme fikri zirve noktasına ulaşmıştır. Romantik dönemde, çözülmez birleşmeden gelen birlik, genellikle erkek ve kadın arasındaki gerçek bir sevginin tek tanımlayıcı özelliği olarak adlandırılmıştır. İdealist geleneğin büyük bir kısmı, sadece birleşme kavramı üzerinden açıklanabilir. Bu birleşmeyi sağlayan ise onlara göre büyüdür. Doğanın deneysel yasalarını ihlal eden, böylece sıradan vasıtalarla elde edilemeyecek olanı yaratan sihirdir. Sihir kendi varlığı ile ihlal edendir; günlük varoluşu karakterize eden düzen ve konforlu rutini yok eder. İdealist aşk biçiminde birleşmek, kişinin eski yaşam tarzını, eski gerçekliğini ortadan kaldırmaktır. Sihir bunu başarmaya çalışır ve aşkın gerçekten oluşturabileceği radikal dönüşümleri sembolize edebilir. Büyü ve tek bedende birleşme, birbirinin içine akma düşüncesinin, Batı Dünyasında aşk kavramını inceleyen herkes için tanıdık olduğunu

belirten Singer, Tristan ve Iseult'un içtiklerine inanılan aşk iksirinin varlığından söz eder. Âşıklar bunun onların normal, medeni dünyalarına ait bir iyilik olduklarına inanırlar oysa iksir onların uygarlıklarından yararlanma kapasitelerini yok eder. Cupid'in okları vardır. Dio ve Aeneasi'nin üzerine yağan oklar, yakında gerçekleşecek olan savaşın neden olacağı ölümün acısını temsil eden savaş araçlarıdır. Bu hikâyelerle birlikte, Romeo ve Juliet'in aniden karşılaşan bakışlarının ruhlarının birleşmesi

anlamına gelen hikâyeleri onları takip eden saray aşkını anlatan yüzlerce romanda yer alır. Michelagelo'nun Tanrı'nın Âdem'i yaratmasını anlattığı resminde, aşk tarafından yaşam olarak adlandırılan, elektrik yükünü ileten parmakların hassas dokunuşu resmedilir. *La Boheme' deki* Mimi ve Rodolfo'nun masanın altından anahtarı vermek için birbirlerine dokunan elleri aşkı ifade eder. Prensin *Uyuyan Güzeli* uyandıran, aşk sayesinde tekrar bilincine kavuşturan ritüel haline gelmiş öpücüğü gibi daha üstü kapalı hikâyeler de mevcuttur. Aşkın büyü aracılığıyla birleşmesi fikri, Platon'un *Sempozyum*'unda Aristophanes'e yaptığı konuşma ile bugünkü arkaik inanışlardan birisi haline gelir. Bugünkü erkek ve kadınların orijinal olarak sahip oldukları bedenlerinin toplamlarının sadece yarısı olduğunu ve hangi tanrıların hangi kısımlara ayrıldığını açıkladıktan sonra Aristophanes aşkı "kendimize ait gördüğümüz, en sevdiğimiz, bizden kesilerek alınan diğer yarımıza duyduğumuz özlem" olarak anlatır. Haphaestus iki aşığa "Her zaman olabildiğiniz kadar birlikte olmak ve gece-gündüz birbirinizden ayrı kalmamak arzunuzun nesnesi midir?" diye sorar. Eğer istediğiniz buysa, ben sizi eritmeye ve sıkıca birleştirmeye hazırım, böylece iki yerine tek bir beden olacaksınız. Yaşadığınız sürece ortak bir hayat yaşayacaksınız ve öldüğünüzde, ortak bir ölüm yaşamış olacaksınız ve bir sonraki dünyada bile iki değil bir olacaksınız" cevabını verir (Singer, 2009, s. 7-8).

Sokrates, gerçek aşkı özel bir meleke tarafından sağlanan mutlak güzelliğin bilgisi olarak tasvir eder. Mutlak güzellik, diğer bir deyişle güzelliğin ve iyiliğin ilkelerini tanımlayan biçim, sevgilinin öne çıktığı metafizik bir varlıktır. Aristophanes aşk için "bütünün peşinden koşmaktır" diyerek tanrının ikiye böldüğü bedenin başlangıçta var olan haline kavuşmasını anlatır. Sokrates için de aşk bütün olanın peşindedir, tüm evreni bir bütün olarak görür ve aşkın ideal formunun, sonsuz değerinin bu bütünlüğü kastettiğini belirtir (Singer, 2009, s. 9). Freud, Proust, Sartre ve onlardan önceki pek çok kişi aşkın, bir başkasının arzu ettiğimiz sevgiyi vermesini sağlamak için gereken bir aygıt olduğunu varsaymışlardır. Bu noktadan

bakılırsa aşk, kendileri için potansiyel faydaları nedeniyle değerli mal sayılan şeyler için sadece bir arayış ve Singer'in değer biçme yaklaşımı olarak adlandırdığı şeydir *(appraisive attitude|* Bu değer biçme yoluyla diğerleri bizim için önemli hale gelir ve onlardan edineceğimiz faydalar nedeniyle duygularımızı harekete geçirirler. Singer'ın *Pursuit of Love* (2012, s.2) adlı kitabında belirttiği üzere, aşkı değer biçmeye indirgemek istemeyen filozoflar

insan yeteneğine işaret ederek, doğuştan gelen ya da öğrenilmiş olan, tek kişilik etkiden bağımsız olarak diğer insanların refahını önemseyen teorileri eleştirmişlerdir.

Aşk ve romans kavramları üzerine genel geçer bir fikir birliğine varılamaması ve tanımının yapılamaması aşkın kavramsallaştırılarak kategorileştirilmesine neden olmuş, romantik aşk psikolojiden kültürel çalışmalara hatta aşkın beyin fonksiyonları üzerindeki etkilerine kadar yapılan farklı çalışmalarla açıklanmaya çalışılmıştır.

2.4.2. Romantik Aşkın Kavramsallaştırılması ve Kategorileştirilmesi

Romantik kelimesi eski Fransızcada avam, halk dilinde yazılmış şiir ve öykü, bilimsel olmayan her türlü yazı anlamlarına gelen *romanz* sözcüğünden evrilmiştir. Bu sözcük aynı zamanda Latince *romanice* "Roma işi, Roma dili" sözcüğünden evrilmiştir[113]. Orta çağ *romantizmi* veya diğer adıyla *romaunt,* Latince, İtalyanca, Fransızca, İspanyolca, Portekizce, Katalanca ve Provençal romantik dillerden birinde yazılmış bir şöhret hikâyesi anlamına gelir ve genellikle bir arayış içinde olan dörtlükler şeklinde yazılır (Heat, 2002, s. 3). Yoğun duygusal deneyimleri tanımlamak için günlük dilde kullandığımız “romans” ve “romantik” kelimelerinin ve aynı zamanda on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllarda entelektüel bir deneyim olarak kullanılan “Romantizm” kavramının sözcük dağarcığımızdaki yerinin anlamak adına kelimelerin Orta Çağ’daki anlamlarına geri dönülebilir. Orta Çağ romantizminde romantizm, bahsi geçen bu romantik dillerden birinde genellikle şiir olarak yazılmış kahramanlık masalını ifade etmektedir ve çoğunlukla bir Orta Çağ romansı biçimine sahiptir. On sekizinci yüzyılda "romantik" kelimesi İngilizcede ortak kullanıma girerek yaygınlaşmış, Orta Çağdan kalma romantizminin çağrışımları, renkli ve geniş kapsamlı bir zevki kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

---

[113] https://www.etimolojiturkce.com/kelime/roman1

Bu yeni eğilime kuşkuyla bakan klasik düşünce yapısına sahip Samuel Johnson 1755 tarihli sözlüğünde "Romantick" kelimesini şöyle tanımlamıştır:

Rönesans'tan bu yana, sanatta hayal gücünün özgürce ifade edilmesini öneren "romantik", aslında olumsuz bir şekilde kullanılmıştır. Romantik düşlerin, sanat formunun netliğine müdahale ettiği ve bu nedenle uygun konuların sınırlarının çok ötesine uzandığı düşünülmüştür. 18. yüzyıl İngiltere'sinin ortaya çıkmakta olan Romantik ruhu, bazıları tarafından Elizabeth edebiyatının canlandırılması ve bu edebiyatın "Gotik" eğilimleri olarak

görülmüştür. İngiliz Romantizmi, "Rönesans'ın yeniden doğuşu" olarak tanımlanmıştır (Samuel Johnson'dan aktaran Heat ve Roreham, 2002, s. 4).

On sekizinci yüzyılın sonlarında Alman kültür kuramcılarının etkisiyle, "Romantizm" Avrupa'da ve Yeni Dünya'da, ayırt edici çağdaş düşünce biçimleri için uygun bir açıklama olarak kabul edilmiş ve bu süreçte birçok negatif çağrışımını kaybetmiştir. "Umulmadık" kavramlar ve "yanlış" duyarlılıklar yerine, Romantizm orijinallik, dürüstlük ve kendiliğindenliği simgelemeye başlamıştır (Heat, 2002, s. 5).

Sosyal bilimcilerin romantik aşkı anlamaya yönelik sistematik çabaları yirminci yüzyılın ortalarında başlamış ve son yıllarda bu konu bilimsel araştırmalarda popüler hale gelmiştir. Sosyologlar, antropologlar, psikologlar gibi çeşitli disiplinlerden gelen akademisyenler, aşk teorisini büyük ölçüde geliştirmiş ve büyük aşk yapıtlarını tanımlamışlardır. 1980'lerde, çeşitli ülkelerdeki akademisyenler, evrimsel ve kültürel perspektiflerden gelen aşk kavramını keşfetmeye başlamışlardır. Romantik aşkın çeşitli kültürlerde var olan evrensel bir duygu olup olmadığını, aşka ve aşk deneyimine yönelik tutumların farklı kültür ve zaman dilimlerinde ne kadar benzerlik ve farklılık gösterdiklerini araştırmak istemişlerdir. Birçok yayın, romantik aşk anlayışımıza kültürel bir olgu olarak ışık tutmuştur. David Buss, Helen Fisher,

Ellen Hatfield, Susan Sprecher, Robert Levine, Robin Goodwin, Dan Landis ve Carolyn Simmons'ın araştırmaları ve antropoloji, sosyoloji, psikoloji ve iletişim araştırmalarında çalışan meslektaşları, dünya genelinde aşk kavramının kültürlerarası çeşitliliğinin anlaşılmasını önemli ölçüde genişletmiştir. Bu çalışmalarda üzerinde durulan en önemli nokta romantik aşkın uzak kökenlerinin Antik Yunan, Hindistan ve İslam dünyasına uzanan bir Batı kültürel yapısına mı sahip olduğu yoksa insan topluluklarında var olan evrensel bir durum mu olduğudur. Karandashev'e göre (2015, s. 3) temel sonuç sevginin, birçok insan tarafından, çeşitli tarihsel dönemlerde ve tüm dünya kültürlerinde yaşanan evrensel bir duygu olduğudur. Fakat aşk, kendini farklı şekillerde ortaya koyar, çünkü kültürün insanların sevgi kavramlarını ve romantik ilişkilerde hissettiklerini, düşündüklerini ve davranış şekillerini etkilediği bulunmuştur. Bu açıklama da aşkın kültürler ile şekillenip değişebilen bir yapısı olduğunu göstermektedir.

"Romantik aşk" terimi, on dokuzuncu yüzyıl edebi eleştirmenlerinden Gaston Paris tarafından, 12. yüzyılda Provence'da ortaya çıkan bir edebiyat tarzını karakterize eden bakış açısı ve davranış kalıplarını belirli bir şekilde ortaya koymak için 57

kullanılmıştır. Gaston Paris *amour courtois* kelimelerini, ilk olarak on ikinci yüzyılın Fransız edebiyatında kendini göstermiş olan aşka karşı bir duruş geliştirmek üzere kullanmıştır. Öncelikle şiirlerin ve efsanelerin içeriğiyle ilgilenen Paris aynı zamanda saraylı aşkının orta çağ kültürünü sosyal bir ideal olarak yaygınlaştırdığını da düşünmüştür. Paris'in etkisi altında araştırmacılar saray aşkının "sisteminden", "kodlarından", "kurallar bütününden" ve hatta "yaşam biçiminden" konuşmaya başlamışlardır. Araştırmacılar, Avrupa'da on ikinci ve on beşinci yüzyıllar arasında yazılan, bir şekilde onu tanımlayan ya da en azından kültürlü düşünce üzerindeki etkilerini gösteren tüm laik edebiyatın bir şekilde bu olgularla ilişkili olduğu

izlenimini vermişledir (Singer, 2009, s. 19). *Amour courtois,* saray aşkı şu genel niteliklere sahiptir; kadının statüsünün yükselmesi, tutku dolu çekimin ve sevgiliden ayrılmanın neden olduğu acı ve yaşamın daha yoğun yaşandığı ayrı bir varoluş düzlemine, sevgililerin dünyasına yükselten sevgililerin dönüşümü. Başlangıçta benzersiz bir Avrupa fenomeni olarak kabul edilmesine rağmen (Hsu, 1985, s. 78; Stone, 1989, s. 96) yakın zamanda yapılan araştırmalar ve romantik aşkın öncüllerin ve örneklerinin Platon'un diyaloglarında, İslam kültüründe ve antik Hindistan yazılarında da var olduğunu göstermiştir.

Joseph Campbell'a göre (2017, s. 338) de aşk on ikinci yüzyılda Paris'in de bahsettiği Provence'da ve daha sonra Fransa ve Avrupa'daki asillerden sayılan Trubadurlar ile başlamıştır. Trubadurlar aşk şarkıcıları olarak da bilinen dönemlerinin ozanlarıdır ve Haçlı Seferleri sırasında 1209 yılında yok edilmişlerdir. Aşkın psikolojisiyle yakından ilgili olan Trubadurlar aşkı Batı'da düşünülen şekilde kişiler arası bir iletişim olarak görmeleriyle de ünlülerdir. Bu önemli bir dönüşümdür çünkü Campbell, Trubadurların aşkı kişiler arası bir iletişim olarak görmelerinden önce aşkın yalnızca kişilerde cinsel arzuyu uyandıran tanrı Eros ile özdeşlemiş bir duygu olduğunu belirtir. Campbell'ın deyimiyle:

Âşık olma düşüncesine göre Eros kişilere oldukça ilgisizdi, insanlar Amoru tanımıyordu. Amor, Trubadurların farkına vardığı, kişisel bir şeydi. Eros ve Agape kişisel olmayan sevgilerdi. Eros biyolojik bir dürtü, organların birbirini çekimidir. Agape ruhani bir aşktır. Ama Amorda safi kişisel bir ideal vardır. Amor, gözler karşılaştığında geçirilen nöbet, kişisel arası bir deneyimdir. Bu, kilisenin temsil ettiği her şeyin tam zıttı. Kişisel bireysel bir davranış ve Batı'yı bildiğim tüm geleneklerden farklı kılan olağandışı tarafı budur (2017, s. 239).

Campbell'a göre (2017, s. 245) Batı'nın romantik "birey" düşüncesinin başlangıcı ve bunun sosyal bir sistem haline gelmesi, diğer bir deyişle "aşk ideali halini" alması ben ve benin isteklerinin, hislerinin ve arzularının ön plana çıkmasından kaynaklanmaktadır. Bireyin aşkı yaşamak ve gerektiğinde aşk acısını da göğüslemek istemesi diğer bir ifadeyle bu kişilerin kendi kaderlerine, kendi deneyimlerinden çıkaracakları derslere kendilerinin karar vermeleri arzusu bu dönüşümü perçinlemektedir. Aşkın bireyselleşmesi ise cinsel arzu ve isteklerin romantik aşkın içindeki yeri üzerine tartışılması anlamına gelmiştir.

Romantik aşk, cinsel çekim ile yakından ilgilidir (Fisher, 2004; Hatfield ve Rapson, 1996; Hatfield, Rapson ve Martel, 2007). Bununla birlikte, cinsel istek veya şehvet tarafından yönlendirilen salt ihtiyaçlardan farklı bir aşk şeklidir (Ellis, 1960; Fromm, 1995; Jankowiak, 1995). Romantik aşk genellikle yükselen duygular, neşe, tutku ve coşku gibi duygusal ve cinsel arzuların bir karışımıdır. Romantik aşk tutkudur; ama tutkunun kendisi bu tür aşkın tek özelliği değildir. Romantizm, başka bir kişiye karşı duygusal bir çekimden gelen güzel, etkileyici ve zevkli bir duygudur. Duygulara fiziksel zevkten daha çok vurgu yapılır. Çeşitli sözlüklere[114] göre romantik aşk, güçlü bir duygusal yakınlık ve durmaksızın aşkı düşünmek, davranışlarında duygu ve coşkunun aşırı ölçüde etkisi bulunan, sevgiliye karşı gerçekçi olmayan ve idealist bir tutum ve Fransızca 'da *l'amour toujours* olarak adlandırılan sonsuza kadar sürecek ve hiç bitmeyecek hisler ile nitelendirilir. Tutku, romantik aşkın en göze çarpan özelliğidir. Bazı tarihçiler tutkulu aşkın her zaman ve her yerde var olduğunu ileri sürerler. Hatfield ve Rapson'ın (1996, s. 308) verdiği örnekte olduğu gibi "en eski Batı edebiyatı tutku ve şiddet denizinde yakalanan

[114] http://dictionary.reference.com/browse/romantic, http://www.thefreedictionary.com/Romance+(love) ,

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ad5af37852960.168970

12, http://www.oxforddictionaries.com/us/definition/american english/romantic),

âşıkların kurmaca ve gerçek öyküleri ile doludur". Bununla birlikte, tutkulu hal ve davranışlar bir kültürden diğerine veya bir zamansal dönemden diğerine büyük ölçüde farklılık göstermiştir. Tannahill'in (1980, s. 17) verdiği örneklere göre Kama Sutra'nın yazarı Hindu filozof Vatsayana (Hindistan, İsa'dan önce 3. yüzyıl), erkeklerin ve kadınların sevgiyle evlenmelerini tavsiye etmiştir ancak Orta Çağ kilisesi aşk evliliğini bir günah olarak görmüş ve böylesi bir günahı kınamıştır. Erken dönem Mısırlılar doğum kontrolü uygularken, Klasik Çağ'da Yunanlar gebe kalmak isteyen

çiftleri ödüllendirmiştir. Müslümanların kıskançlığı eşlerini ve cariyelerini haremlere kitlerken, Sümer ve Babil'de tapınaklar Rahipler, Rahibeler ve kutsal fahişeler tarafından korunmuş, eski İbraniler ise "Tanrısız" fahişeleri taşlamışlardır. Kültürden kültüre değişmekle kalmayıp tarihsel olayların da değişimine ayak uydurmak durumunda kalan aşk, dininin, siyasetin, ideolojinin bir parçası olmuşken günümüzde de gelişen teknoloji içerisinde yapılan yeni tanımlar ile var olmaktadır.

Tarih kitaplarında yerini alan aşk ve romantik aşk tasvirlerinin yanına bilim ve teknolojinin gelişmesinin de yardımıyla bilimsel tanımlar da eklenmeye çalışılmıştır. Helen Fisher *Why We Love* (2004, s. 15) adlı çalışmasında aşkın kimyasını ve beyin fonksiyonlarıyla ilgili bağlantısını incelemiş ve romantik aşkın bilimsel olarak açıklamasını yapmaya çalışmıştır. Tek ve genel geçer bir tanımı yapılamayan kavram, Romeo ve Juliet, Paris ve Helen, Orpheus ve Eurydice, Abelard ve Eloise, Troilus ve Cressida, Tristan ve Iseult gibi tarihte ünlenen âşıkların içinde bulunduğu binlerce romantik şiir, şarkı ve hikâyede farklı çeşitlemelerle var olmaya devam etmiştir. Aşk kavramı Orta Doğu, Japonya, Çin, Hindistan ve yazılı kayıtlar bırakmış olan diğer tüm toplumların yanı sıra atalardan kalma Avrupa'ya kadar yüzyıllar boyunca karşımıza çıkmaktadır. Fisher' a göre insanlar yazılı dokümanlarının olmadığı yerlerde bile bu tutkuya dair kanıtlar bırakmışlardır. 166 farklı kültüre ait yapılan araştırmada, antropologlar bu kültürlerin 147'sinin neredeyse yüzde 90'ında romantik aşkın kanıtlarını bulmuşlardır. Geriye kalan 19 toplumda, bilim insanları insanların yaşamlarının bu yönünü incelemeyi başaramamışlardır. Ama Sibirya'dan Avustralya'nın en ücra köşelerine kadar, insanlar aşk şarkıları söylemiş, aşk şiirleri yazmış ve romantik aşk efsane ve masalları anlatmışlaR ve anlatmaya devam etmektedirler.

Öte yandan Robert Sternberg (1986, s. 120) aşk kavramını, üç boyutlu bir teori (üçgensel teori) altında grafiksel olarak gösterilebilen üç bileşenli, her bir

köşenin mahremiyet, tutku ve karar/ bağlılık bileşenine karşı geldiği bir teori kullanarak açıklamaya çalışmıştır. Mahremiyet bileşeni, bir çiftin yaşadığı bağlanmışlık duygularını içerir ve kendini beyan eden on işareti vardır: 1) sevilen kişinin refahını arttırmak istemek, 2)sevilen kişi ile mutluluğu deneyimlemek, 3) sevilen kişiye karşı saygı duymak, 4) ihtiyaç duyulan zamanlarda sevilen kişiye güvenebilmek, 5) Sevilen kişi ile karşılıklı anlayış, 6) kişinin sevdiği kişi ile kendisini ve kendine ait eşyalarını paylaşabilmesi, 7) sevilen kişiden duygusal destek almak, 8) sevilen kişiye duygusal

destek vermek, 9) sevilen ile samimi iletişim kurabilmek, 10) sevilen kişiye kendi hayatı içinde değer vermek. Tutku bileşeni, fiziksel çekim ve cinsel güdülere atıfta bulunur, aynı zamanda diğer ihtiyaçları da içerebilir: "Benlik saygısı, başkaları ile ilişki kurma, başkaları üzerinde hâkimiyet, başkalarına boyun eğme ve kendini gerçekleştirme". Teori bileşenlerinin sonuncusu, karar / taahhüt bileşeni ise, kısa vadeli ve uzun vadeli bir versiyonu gerektirir: "Kısa vadeli olan, birinin birini sevme kararıdır. Uzun vadeli olan ise bu sevgiyi sürdürme bağlılığıdır. Bu bileşenin iki yönü zorunlu olarak tamamlayıcı değildir" (Sternberg, 1986, s. 121) ama çoğu durumda bağlılıktan önce bir karar verilmesi gerekmektedir. Aşkın bilimselleştirilerek çeşitli formüllerle ve haritalarla açıklanmaya çalışılması çıkış noktasının eski yazıtlar, edebiyat ve mitoloji kaynaklı olmasını engellememiş, Antik Yunan ve Shakespeare'e uğranmadan yola çıkılmamıştır.

Shakespeare'in yazdığı gibi aşk bazen bir harmoniyken bazen de duyguların kakofonisidir. Romans, coşkunluk, hassasiyet, merhamet, sahiplenme, canlanma, hayranlık, özlem, umutsuzluk içeren değişiminlerin kaleydoskopik bir modelidir. Ancak zaman ve değişen koşullarla, doğa bu senfoni içinde birkaç önemli duygu inşa etmiştir. Romantik aşk, cinsel tatmin için gerekli olan şehvet ve uzun süreli partnerle sakin, güvenli bir birlik duygusu için bağlanma gereksinimli iki dürtü ile çevrilidir. Fisher'in çalışmasında belirtiği üzere Antik Yunanlılar çeşitli aşk türlerini incelemede dünyanın efendileridir. Farklı türde aşkları ayırt etmek için birden fazla kelime kullanırlardı. Psikolog John Alan Lee (2004, s. 141) bu örtüşen kategorileri altıya indirmiştir. Bu kategorilerden birincisi ve en ünlüsü *Eros'*tur diğer bir deyişle tutku, cinsellik, erotizm, neşe ve yüksek enerji içeren, çok özel bir partnere duyulan aşktır. Fisher'a göre (2004, s. 170-171). Eros, şehvetin ve romantik aşkın birlikteliğini içerir. İkincisi, çılgınlık derecesinde aşırı düşkünlük olan *iptiladır (mânia).* İptila, takıntılı, kıskanç, irrasyonel, aşırı sahiplenen ve bağımlı bir aşktır. Çoğu insan tutkulu bir şekilde âşık olduklarında aşırı derecede takıntılı, mantıksız ve

sahiplenicidir. Üçüncüsü, Latince bir kelime olan *Ludus'tur.* Bu tür aşk, oyuncu, ciddiyetsiz, bağlı kalamayan, ilişkiden kopmuş bir aşktır. Bu tür âşıklar, bir seferde birden fazla inan sevebilirler. Onlar için aşk bir tiyatro, bir sanat çeşididir. *Ludus,* eğlence ve ihtiyatsızlık ile birleşmiş hafif şehvete sahiptir. *Storge,* sevgi dolu, kardeşçe, kız kardeşçe, dostça bir sevgi, herhangi bir güçlü duygulanım göstermeyen, derin ve özel bir dostluktur. Bu insanlar, hislerinden çok ilgi

alanlarından konuşmayı tercih ederler. Proudhon'un belirttiği gibi bu ateşsiz ve aptalca davranış içermeyen bir aşktır. Helen Fischer'ın kendisine göre ise bu aşk türü bir çeşit bağlanmadır. *Agape,* nazik, bencil olmayan, sorumluluk taşıyan, verici, fedakâr ve genellikle ruhsal bir aşk, yine başka bir çeşit bağlanma şeklidir. Bu âşıklar duygularını bir tutku değil, bir görev olarak görürler. Bazıları eğer sevdikleri için en iyisi buysa ilişkilerinden vazgeçmeye bile gönüllülerdir; böylelikle isteyerek bir rakibe teslim olacaklardır. Sonuncusu, *Pragma,* uyumluluk ve sağduyuya dayalı sevgi, diğer bir deyişle Pragmatik aşktır. Buna "alışveriş listesi" aşkı denir. Pragmatik âşıklar, skor tutar, ilişkilerinde kazançlara ve aynı zamanda kusurlara odaklanmışlardır. Bu tür erkek ve kadınlar aşırı duygusallığa ya da fedakârlığa yeltenmezler (Fischer, 2004, s. 170171). Onlar için arkadaşlık ilişkinin temelidir. Fisher pragmayı bir aşk çeşidi olarak dahi görmemektedir.

Psikologlar ise ilk olarak bu yüzyılın başlarında tüm insanların sevilmeye ihtiyaçları olduğunu öne sürdüğünde, hipotezleri insan motivasyonu çalışması üzerinde çok büyük bir etkiye sahiptir. Daha önceleri, uzmanlar, erkeklerin ve kadınların yiyecek, içecek, sıcaklık, genel olarak cinsellik ve bazı fizyolojik açıklamaların olduğu bedensel ihtiyaçlar ile doğduklarına inanıyordu. İnsanların sevmek ya da sevilmek için bir gereksinim duyduklarını söylemek, her zaman çok "felsefi" görünmekteydi, modern dünyadaki bilim insanlarının kaçınmak için kararlı olduğu bu konu muhtemelen kabul edilemez ve mistik varsayımlara bağlıydı. Fakat İkinci Dünya Savaşı'ndan kısa bir süre sonra, yetim ve kurumlarda büyüyen bebekler hakkındaki kanıtlar Freud'un insanların donma noktasındaki derecelerden korunmaları gerektiği ve aynı zamanda beslenmelerinin zorunlu olduğu gibi sevilmeye de ihtiyaç duyduklarını ima ettiğinde haklı olduğunu doğruluyordu (Singer, 2009 s. 3). Bazı araştırmacılar bu özel ihtiyacı, dokunmaya veya sarılmaya duyulan ihtiyaç gibi diğer değişkenler açısından açıklamayı tercih etmişlerdir ve pek çoğu bu duyguyu içgüdüsel olarak tanımlamayı reddetmiştir. Bununla birlikte,

psikiyatri geleneği içinde, Post-Freudyenler, bireylerin sadece sevgi alma değil aynı zamanda sevgiyi verme yeteneği de elde ettikleri yapısal bir süreç hakkında sofistike ve inandırıcı fikirler geliştirmişlerdir. Aşkın ve sevginin bilimsel araştırmalarla kanıtlanmaya ve üzerinde çalışmanın değerli olduğuna inanmaya başlayan kuramcılar Avrupa'da ve Amerika'da farklı zamanlarda bu konu üzerine eğilmeye başlamışlardır.

Avrupa'da romantik aşkın kökenleri Orta Çağa kadar uzanırken, Amerika'da ise romantik aşk on sekizinci yüzyılın başlarında öne çıkmaya başlamıştır. Amerikalılar, diğer Batılıların, sanayileşen toplumların vatandaşlarından daha çok toplumsal tercihlerini on dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru hızlanan bir eğilim olan toplumsal hesaplardan ziyade duygusal düşüncelere dayandırmışlardır (Lewis, 1983, s). Fass'a göre ise bir eş seçimi kişilerin kendilerine bırakılmıştır çünkü aşk mutlu bir evlilik için oldukça önemli bir değer olarak kabul edilmiştir. Çiftlerin özerkliği, 1920'lerde genç erkek ve kadınların üniversiteye katılımları ile büyümüş ve daha sonraları aile ve toplumsal kontrol mekanizmasını azaltmıştır. Ayrı bir sosyal kültür alanı olan gençlik kültürünün ortaya çıkışı, diğer cinsle sosyalleşmenin yetişkinliğe özgü bir özellik olarak gelişmesini meşrulaştırmıştır. 1920'lerin karma eğitim veren kampüslerinde seks karşılıklı olarak çiftlerin kaygısı olmuştur (Fass,1977, s. 261-262). Bu yenilik, orta sınıflar arasında Viktorya dönemi cinsel yaşamının bir rahatlaması anlamına geliyordu; flörtleşme ve tensel temas şimdi evlilikten önce kabul edilen cinsel keşif formları olarak görülmeye başlandı. Kadın eğitiminin teşvik düzeyi ve kadınların işgücüne katılımları, en azından kısmen de olsa, Viktoryen ideolojisinin kadın ve erkek arasındaki farklı alanlara bağlılığını zayıflattı (Rothman,1984; Fass, 1977; Seidman, 1991). Cinsel yaşamdaki geleneklerin değişimi ve kamusal alanda erkeklerin ve kadınların statüsünün eşitlenmesine yönelik artan baskı, kadın ve erkeklerin boş zamanlarını geçirme biçimlerini de etkiledi. Kadın ve erkekler aynı boş zaman aktivitelerine katılmaya başladılar ve tarih bilimci Kathy Peiss'in (1986, s. 35) "heterososyal dünya" olarak adlandırdığı olgunu tam ve eşit üyeleri oldular.

Bu gelişmelerle birlikte yeni teknolojiler, yirminci yüzyılın başlarında Amerika'nın kültürel peyzajını yeniden yapılandırmıştır. Telefon, daktilo, yüksek hızlı baskı, fonografi, radyo, fotoğraf ve sinema gibi icatlar halkın gazete, dergi, popüler şarkılar ve filmler aracılığıyla kitle kültürüne erişimini yaygınlaştırmıştır. Bu kültürel,

sosyal ve ekonomik değişimler, yükselen kitle-pazar ve kitle-medya kültürü içinde ilerledikçe, aşkın anlamını dönüştürmeye yardımcı olmuşlardır. Aşkın değişen anlamı hakkında yapılan incelemelerde göze çarpan en önemli karakteristik özellik sevginin dinden çıkması, yani aşk söyleminin laikleşmesidir. Eva Illouz (1997, s. 27-28 aşkın değişen anlamları ile ilgili bulguların özellikle film ve reklamcılıkta çeşitli temalarda işlendiğine dikkat çekmektedir. Üzerinde yoğunlukla durulan temalar kitle kültüründe

aşk temasının artan önemi, aşk temasının yüceltilmesi, sevgi ve aşkın mutlulukla eşitlenmesi, aşkın ve tüketimin ve özellikle de metaların romantikleştirilmesidir. Romantizm, evlilik ve aile yaşamının tanımlarına “yoğun” ve “eğlenceli” kavramlarının eklenmesi de temaların çeşitlemesine katkıda bulunmuştur. Illouz’a göre bu farklı kültürel gelişmeler, birçok tüketim eylemine çok yönlü yeni anlamlar kazandıracak yeni bir romans ütopyası meydana getirmiştir. Popüler kültürün bir metası haline gelen romantik aşk, kültür politikaların içinde çeşitli yerlere oturtularak ve ideolojinin de bir parçası haline gelerek çeşitli değişimlerden geçmeye devam etmiştir.

2.4.3. Romantik Aşkın Kültürel Duyguların İnşasındaki Yeri

Romantik aşk birçoklarına göre bugün yaşama dair gerçeklik ve sıcaklık adına insanlığın elinde kalan son değerdir. Bir kısım diğer insana göre ise kadınları köleleştiren bir ideoloji, kamusal alanın çöküşünün bir belirtisi ya da sosyal sorumluktan bir çeşit kaçış biçimidir. Genel kanı ise “romantik aşta, sevdiğimiz ve birlikte olduğumuzu hissettiğimiz kişinin eşsiz ve yeri doldurulamaz olduğu, bununla birlikte dünyadaki en önemli duygunun aşk olduğu bu hususta diğer tüm olguların özelikle de maddi olanların feda edilmesi gerekliliği” dir (Stone, 1989, s. 32). Romantik aşk, akılcı olmaktan ziyade akıldışı, kâr amaçlı olmaktan ziyade karşılıksız, faydacı olmaktan ziyade organik ve umumi olmaktan ziyade özel olarak betimlenir. Popüler kültürde romantik aşk, meta değişiminin ve hatta sosyal düzenin büyük kısmına karşı çıkmakta gibi görünmektedir. 1960'lara kadar, antropoloji, sosyoloji ve tarih bu görüşe örtük olarak katılmıştır. Kültürün kamusal ve kolektif bir uygulama olarak düşünülmesi, bu disiplinlerin duyguları öznel, fizyolojik ve psikolojik deneyimlerle eşleştirilmesine ve sonuç olarak duyguların kolektif ve sembolik yaşımdan hariç tutmalarına neden olmuştur. Kaçınılmaz olarak romantik aşk, kamusal ritüeller, sosyal çatışmalar veya sınıf ilişkileri açısından tartışılmak

yerine özel hayatın sosyolojik olarak incelendiği garip bir noktaya indirgenmiştir. Bununla birlikte, son yirmi yılda antropoloji ve psikoloji alanındaki yeni sesler, duyguların kültüre ait normlar, dil, kalıp yargılar, metaforlar ve semboller gibi değişken maddelerinden etkilendiğini ve hatta bunlar tarafından şekillendiği konusunda ısrarcı olmaya başlamışlardır. Ancak, "sosyal bilimlerin çoğu disiplini bugün, kültür ve duygu arasında bir bağ kurmaya istekli olsalar da aşk ve ideoloji ya da ekonomi arasındaki bağlantıyı kabul etme konusunda daha az

isteklilerdir" (Illouz, 1997, s. 4). Bunun muhtemel nedenlerinden birisi duyguların ulvileştirilmiş olmasıdır. Ancak duyguların fizyolojik açıklamaları mevcuttur.

"Duygular" fizyolojik uyarılma, algısal mekanizmalar ve yorumlama süreçlerinin karmaşık birleşimidir; bu nedenle kültürel olmayanın beden, biliş ve kültürün birleştiği ve birbirine yaklaştığı noktada kodlandığı eşikte yer almaktadırlar. Öyleyse kültürel bir pratik olarak romantik aşk, ekonomik ve politik alanların ortak etkisine tabidir denilebilir. Sosyal psikologlar Schachter ve Singer (1962, s. 56) fizyolojik bir uyarılmanın nasıl ve ne zaman "sevgiye" dönüşebileceğine dair çarpıcı bir açıklama yapmışlardır. Schachter ve Singer duyguların genel ve belirleyici özellikleri olmayan uyarılma durumlarıyla harekete geçtiklerini ve doğru bir şekilde

imlendiklerinde bir duygu haline geldiklerini belirtmişlerdir. Örneğin, aynı genel uyarılma durumu, çevresel işaretlere bağlı olarak korku ya da öfkeyi

tetikleyebilmektedir.8 Eğer durum buysa, kültürün duyguların inşasında, yorumlanmasında ve işleyişinde önemli bir rol oynaması beklenebilmektedir. Kültür, duygusal deneyimin organize edildiği, etiketlendiği, sınıflandırıldığı ve yorumlandığı bir çerçeve olarak kullanılmaktadır.[115] [116] Kültürel çerçeveler duyguyu tanımlar ve isimlendirir, yoğunluğunun sınırlarını belirler, duyguya bağlı normları ve değerleri

---

[115] Dutton ve Aron (1974) bu hipotezi deneysel olarak belgelemiştir. Erkek denekleri önce korkutucu bir köprünün görüntüsüne ve kısa bir süre sonra da güzel bir kadının görüntüsüne maruz bırakmışlardır. Korkutucu manzaraya maruz kalan deneklerin bir kadına çıkma teklifinde bulunma olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermişler. Bu durum da korku kaynaklı uyanlmanın cinsel çekim olarak yorumlanabilir ve imlenebilir olduğunu göstermiştir.

[116] İki özellik kültürel bir çerçeveyi tanımlar. Birincisi, insanların sadece farkında oldukları ancak istendiğinde ifade edebildikleri bir dizi anlamsal olarak tutarlı önermeler ile karakterizedir. Örneğin "ilk görüşte aşk" ın kültürel çerçevesi "aşk aniden gelir", "aşk kontrol edilemez" "aşk akıl dışıdır" gibi bir dizi önermeyi üretir. İkincisi, genellikle aynı zamanda ya da aynı durumda olmasa da farklı çerçeveler aynı kişi tarafından tek bir olayı yorumlamak için kullanılabilir. Örneğin, "ilk görüşte aşk" bakış açısı "arkadaşlıktan geliştirilen aşk" bakış açısına pek uygun düşmüyor ancak bir kişi romantik duygunun farklı yönlerini anlamlandırmak için bu görüşleri alternatif olarak kullanabilir.

belirtir ve sosyal iletişimsel hale gelen kültürel senaryolar ve semboller üretirler. Illouz'a göre cinsel uyarılmanın, aşkın kodlanmış duygularına evriminde kültür en az üç rol oynar. İlk olarak, aşkı imleyerek onun fizyolojik uyarılma anlamına gelmesini sağlar. Örneğin, kişinin kültürel geleneğine (örneğin, Hıristiyan, romantik, bilimsel) bağlı olarak cinsel uyarılma, "birbirinin kaderine yazılmış iki ruhun tanınması" "ilk görüşte aşk", "karasevda", "şehvet" (ya günah ya da hoş rahatsız edici bir şey) ya da yalnızca "hormonel bozukluk" olarak yapılandırılabilir. Benzer şekilde, kıskançlıkla

ilişkili fizyolojik uyarılma, romantik tutkunun, kişisel güvensizliğin ifadesinin veya kontrol girişiminin bir işareti olarak yorumlanabilir. İkinci olarak duygusal etiketler, normal, tarifler ve yasakların içine işlemiş yerleşik anlamlar içerirler. Örneğin aynı cins arkadaşlıklar yetkili mercilerin yorum aralıklarına bağlı olarak eşcinsel tutku ya da manevi bağı kuvvetli arkadaşlık olarak anlamlandırılabilir. Dahası, yalnızca normatif bağlam belirli bir duygu tanımını belirlemekle kalmaz aynı zamanda insanlar da kültürel normlara uymak için duygularını yönetebilir ve kontrol edebilirler. Üçüncü olarak, kültürel değerler fizyolojik uyarılma yoğunluğunun nasıl değerlendirileceği şartlarını belirler. Örneğin, romantik gelenek, ilk ve en yoğun döneme ayrıcalıklı yaklaşırken, gerçekçi gelenek, "gerçek" sevgiyi örnek olarak gösterip azalan yoğunluğunu ve daha az çalkantılı tezahürlerini destekleyebilir. Çağdaş kültürde, romantik bağın çeşitli aşamalarını anlamlandırmak, ifade etmek veya kontrol etmek için iki eşit derecede güçlü zengin kaynak kullanılır: Esas olarak, çekimin ilk aşamaları ve romantik duygular, kültürün "flörtleşme" aşamasında ifade edilir ve post-modern kültürün hedonist değerleri ile katmerlenir. Öte yandan, yavaş ilerleyen, artan ve uzun süreli bir sevginin sağladığı istikrar ve uzun ömür, evlilik kurumuyla ilişkilendirilir, tedavi edici ve ekonomik terimlerin bir karışımı içinde çerçevelenir. Dördüncüsü, kültür sembollerin, insan yapımı eserlerin, öykülerin ve romantik duyguların yinelendiği ve iletilebildiği sembolik "anlık görüntüler" temin eder. Bu semboller genellikle, bir çiftin tatilini veya balayını özetleyen ve onları gün batımında sahile yakın bir şekilde kucaklaşırken gösteren "romantik" fotoğraflar ya da geçmiş aşkın anıları dair bir mektup, hediye veya ilişkinin canlılığının eşsizliğini yansıtan bir hikâye olabilir (Illouz, 1997, s. 4-6). Bu nedenle kültür, ortak anlamlar meselesinin ve dışlama, eşitsizlik ve güç yapılarının sürdürülüp çoğaltıldığı yollardan birisidir.

Aşkı, gelişmiş kapitalizm ve ideoloji bağlamında kültür ile bağdaştırmak, aşkın ve sevmenin aynı anda ve zamanda nasıl bir araya getirip böldüğünün,

birleştirdiğinin ve ayırdığının anlaşılmasını gerektirir. Aşkın, kültür ve ideolojik yapılanma ile romantik bir ideale dönüştüğü varsayımından yola çıkılarak romantik idealin neyin mükemmel bir ilişkiyi oluşturduğuna dair bir dizi inanca dönüştüğü noktadan yirmi birinci yüzyılda aşkın ve sevme biçimlerinin bilimkurgu filmleri üzerinden incelenmesi aşk ve ideoloji birlikteliğine açıklık getirme çabasındandır. Bu sebeple, bu tez çalışması aşkın ve romantizmin ideoloji ile nasıl bağlantı kurduğu, aşk ve ideolojinin buluştuğu ve

kesiştiği mekanizma ve formlar üzerinde yirmi birinci yüzyıl bilimkurgu sineması özelinde durmaktadır.

2. 4.4. 19. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Romantizmin ve Aşkın Evreleri

Aşk, on dokuzuncu yüzyıl Victoria döneminde yaşayan insanlar için kendilik algısı merkezidir çünkü aşk aracılığıyla sadece kendi partnerlerini değil, kendilerini de tanımayı öğrenmişlerdir. Aşk, romantik söylemin dinin değerleri ve metaforları ile tutarlı bir şekilde birleşmesiyle açıklanabildiği gibi, ruhsal mükemmelliğe ulaşmanın da bir aracı olarak da görülmektedir. Dönemin orta sınıf dergilerinde romantik duygular, kişinin sevgisine olan bağlılığıyla ruhunu yükselten dini bir duygu mertebesi olarak ele alınmıştır. Dahası bu ideal, Victoria toplumsal cinsiyet bölünmüşlüğü içinde özel ve kamusal olarak ayrılmış şekilde ifade edilmiş, kadınlara "dişi" görevler atfederek cinsel ve manevi bir saflık idealini uygun görmüştür. Fakat dinin merkezi, on dokuzuncu yüzyılın sonlarında ve yirminci yüzyılın başlangıcında azaldıkça, romantik aşk kaçınılmaz olarak yeni dünyevileşme dalgasıyla birlikte ilerlemiş, dini söylem üzerinden sunulmaktan vazgeçilerek, kültürde merkezi bir rol oynamaya başlamıştır. Lystra (1989, s. 8) bu sürecin on dokuzuncu yüzyılda başladığını, erkek-kadın bağının dünyevileşmesinde önemli bir faktör olduğunu ileri sürmektedir. Özellikle flört döneminde romantik aşk, sevginin nihai öneminin merkezi sembolü kabul edilen Tanrı'nın yerinden edilmesine katkıda bulunmuştur.

Albert Ellis (1960, s. 5) âşıkların yeni romantik aşk teolojisinde birbirlerini ilahi bir konuma koyduklarını belirtmiş ve güçlü bir dinin kısıtlamalarıyla savaşmanın romantik aşkı nihayetinde kendi başına bir din haline getirdiğini ileri sürmüştür. Dini söylem ve özel-kamusal alan ideolojisi bir kez romantik aşkın birincil ideolojik çerçevesinden çıkınca romantik aşk kendi başına bir değer haline gelmiştir. Böylece kitle kültürü, romantik aşkı çağdaş Amerikan yaşamına nüfuz eden en yaygın mitolojilerinden birisine dönüştürmüştür (Swidler, 1980; Rothman, 1984).

On dokuzuncu yüzyılda özellikle Victoria dönemi kadınları için erdem ve mantık çerçevesinden uzak bir aşk, büyük sefaletlere yol açan tehlikeli bir duygudur. Aşk ve sevgi ahlak içinde yer alan, kendini tanıma ve ruhani ahlakını yükseltme amacına ulaştıran bir adımdır. Ancak yirminci yüzyıl yaklaşırken, romantik temalar önemli bir dönüşüme uğramıştır. Aşk, yalnızca kendi içinde bir değer olarak değil, giderek artan biçimde bireysel ve özel olarak tanımlanan mutluluğun peşinde önemli bir 67

güdü olarak temsil edilmeye başlanmıştır. Aşkın daha önceki ahlaki ve melodramatik temsiline aykırı olarak, yirminci yüzyılın başlarında, film ve dergilerdeki temsili, kişisel mutluluk ve kendini olumlama ile eşit sayılmıştır. Aşkın kitle kültürü içinde büyüyen üstünlüğü yirminci yüzyılın ilk otuz yılında *Guide to Periodical Literatüre* da artan bir şekilde kullanılan "romantik", "evlilik" ve "flört" başlıklı makalelerden takip edilmiştir. Bu el kitabında 1900 yılında aşka dair ondan az yazı varken, 1930'lu yıllara gelindiğinde bu sayı çarpıcı bir biçimde artmıştır. Bununla beraber, 1932'de zamanın en popüler eğlence şekli olan filmlerin içeriği üzerine yapılan anketlerde üzerinde durulan önemli bir bulgu seks veya şiddet temalarından çok aşk temasının öne çıkmasıdır (Dulles, 1965, s. 58). Aşkın bir ideal haline gelmesi yeni bir şey değildir, zaten Viktoryenler tarafından yüce bir değer olarak farklı bir yerde tutulmuştur. Yeni olan şey, aslında duyguların kendisi değil, kamusal ortamlarda

genellikle sevişme ve öpüşme gibi romantik davranışların artan görünürlüğünün kolektif ve yaygın kitle iletişim araçları aracılığıyla her yerde temsil edilmesi ve bu davranışların karşıt değerler ile birleşmesidir. Kitle kültürü ne romantik ideali yaratmış ne de dönemin aktörlerine ilham vermiştir. Ne var ki, eski romantik ideali, "Amerikan rüyasının" (refah ve özgüven) unsurlarını romantik fanteziyle birleştiren "görsel ütopya" ya dönüştürmüştür (Illouz, 1997, s. 31). Böylelikle, romantizm teması filmlerle birlikte doğmazken, filmler romantizm hakkında bitmeyen bir kaynak sunmuşlardır. Rhea Dulles'ın (1965, s. 60) belirttiği gibi, sinema filmleri aşkı bir kez keşfettiklerinde, ona takılmışlar ve onu bir daha asla bırakmamışlardır. Bunun üzerine ise Hollywood romantik filmler ile ilgili çeşitli formüller üreterek, romantik filmleri hem çekici hem de istenen aşk idealinin içine gömülebileceği mesajları içeren bir tür haline getirmiştir.

Hollywood'un bu on yılda zirveye ulaşan "romantik formül" denilen olguyu kullanması, Bordwell ve çeşitli kuramcıların belirttiği üzere Hollywood'un eski ve yeni romantik temalardan faydalanmasını sağlamıştır (Dulles, 1965; Bordwell, Thompson ve Straiger, 1985). Kibar, nazik burjuva romantizmi ve Amerikan melodramı gibi geleneklerden esinlenen eski temalar, aşkı evlilik ile içe içe geçirerek evliliğe dair mutluluğu gerçek mutluluk ve "mutlu son" olarak sunmuştur. Geleneksel temaların geri dönüştürülmesinin yanı sıra, romantizm- ve cinselliği- ortaya çıkan tüketicilik etiği ile ilgili yeni değerler ve davranışlar da ele alınmıştır. Artan güçlü film endüstrisinin ihtiyaç duyduğu kitleyi yaratmak için bazı filmler tüketici pazarından görüntüler

seçmiştir. 1910'ların başlarında filmler, çağdaş Amerikan kültürünün temel özelliklerine dayanan, bireycilik, tüketim, boş zaman, ebeveyn kontrolü dışında kalma ve yeni cinsel ahlakın araştırılması gibi orta-sınıf romantik ve ahlaki bir formül ile çalışmıştır. Savaş arası dönemde kurulan Hollywood sistemi bu formülü kodlamış ve yayınlamıştır. Cecil B. DeMille gibi o dönemin en popüler yönetmenlerinin birçoğu, filmlerinde başarılı bir evlilik için yapılması ve yapılmaması gereken noktalara odaklanmıştır. Lary May (1983, s. 198) Cecil B. DeMille'nin filmleri tarafından aktarılan mesajın, kadınların güzel olmalarını, kendilerini mümkün olduğunca çekici hale getirmelerini içerdiğini belirtmiştir. Ayrıca bu filmler kadınlardan sadece evlenmenin eğlenceli olmasını beklememelerini, aynı zamanda kocalarının eğlenmelerini sağlamak için ellerinden geleni yapmaları gerektiği mesajını da içermektedir.[117] Bu tür mesajlar, yıldız sisteminin ortaya çıkmasıyla, film yıldızlarının yaşamları ve kişiliklerinin kültürel ikonlara ve metalara dönüştürüldüğü bir aygıtla güçlendirilmiştir. Dahası, Hollywood yönetmenleri başrol oyuncularını kullanarak ekran severlerin yıldız oyuncuların gerçek hayattaki çiftlere karşılık geldiğine inanmalarını sağlamışlardır. Bu tarz taktikler, aktörlerin sinematik ve gerçek hayatları arasındaki gittikçe azalan çizgiyi bulanıklaştırmaya meyillidir ve böylece "yıldızların sadece kendilerini oynuyor oldukları" izlenimini veren bir ihtimal etkisi yaratmıştır (Waxman, 1993, s. 23). Yeni doğan ve gelişmekte olan film endüstrisi tüketim, boş zaman ve eğlence adına aşk, evlilik ve mutluluk temalarını sömürmüş ve bu fikirleri, romantik ve cinsel davranışların yeni standartlarını öğrenmek ve benimsemek için kamusal bir hevesle geniş çapta erişilebilir kılmak

[117] L. May'e göre, DeMille'in filmlerinin en temel unsuru evlilik çatışmasının, eşlerin boş zaman ve güzellik ürünlerinin tüketimine karşılıklı katılımı yoluyla çözüme ulaşmasıdır. May bu filmleri cinselliğin eğlence dünyası ile sınırlandırılması olarak özetlemektedir. Bu filmlerde erkekler kadınların aşırı izzet-i nefislerinden, kadınlardan erkeklerin işe ile ilgili takıntılarından bıkmışlardır. Memnuniyetsiz eş, boş zamanın ve eğlencenin renkli ve macera dolu dünyasına kucak açınca, bu davranışları uygun görmeyen diğer eş hemen boşanmadan bahseder. Eski moda" eş, nihayet çekiciliği, gençliği, boş zamanları ve eğlenceyi arzu edilen değerler olarak kabul ettiğinde çatışma çözülür (1983, s. 220).

adına gelişmekte olan reklam endüstrisi ile iş birliği yapmıştır (Illouz, 1997, s. 33).

1930'lara kadar benliğin ifadesi ve gelişimi ile ilişkili ürünler *(ego-expressive)* iki rakip değer sistemini temsil etmiştir: Victoria orta sınıf ahlakı ve işçi sınıfı değerleri ile kitle iletişim araçları tarafından desteklenen tüketici toplumunun etkilendiği yeni bir ahlak. Viktoryenler bu yeni değerler sistemine kati bir şekilde karşı çıkarken savunucuları, özel ve kamusal alan, kutsal ev, aile, sıkı çalışma ve cinsiyet

ayrımcılığının ideolojisini sorgularken, cinselliği ve tüketimi kutlamışlardır. Benliğin ifadesi ve gelişimi ile ilişkili ürünler arasındaki görsel ve tematik muhalefet romantik aşk ve evlilik arasındaki daha geniş bir muhalefeti ifade etmiştir. Benliğin ifadesi ve gelişimi ile ilişkili ürünler ve bu ürünlerim reklamları yeni benlik anlayışlarını gerçekleştirme araçları sunmuştur. Tüketiciliğin yükseldiği dönem iki dünya savaşı arasındaki dönemin benliğin hem olayın gerçekleştiği hem de kültürün odak noktası haline geldiği döneme denk gelmiştir (Susman 1984; Rieff, 1966). Bu yeni değerler sisteminde, bireyler kendilerini "yaratıcı" ve "özgün olarak" ifade etmeye teşvik edilmiştir (Susman 1984; Lears 1981; Fox and Lears 1983). Kültürün birey ve aşkı tanımlamak adına ortaya attığı başka bir terim de güzellik olmuştur.

Güzellik-romantizm bağıntısı, kendini ifade etme arzusunu kapsayacak şekilde genişletilmiş, kendini ifade etme ve romantizm ile bağıntılı yeni güzellik kavramı tüketim kültürü tarafından teşvik edilmiştir. Aşk, gençliği, güzelliği, çekiciliği, cazibeyi ve baştan çıkarıcı gücü sağlayan metaların etrafında merkezi bir benlik tanımını güçlendirmek için yapılandırılmıştır. Bu reklam ve film tanıtımlarında kullanılan görüntüler yalnızca gençliğin, güzelliğin, yaratıcılığın ve kendindenliğin motiflerini sistematik olarak romantizm ile ilişkilendirmemiş aynı zamanda "anti-kurumsal" (Turner, 1976, s. 45), "hedonist" (Bell, 1976, s. 76) ya da "anti-moderni st" (Lears, 1984, s. 43) olarak kategorize edilebilir heyecan, macera, egzotizm temaları ile de bu görüntüleri perçinlemiştir. Hedonist ve antimodernist temalarla aşk ve romantizmin iç içe geçmesi, Viktoryen ahlakın zevkin tüketim odaklı ya da zevkin değişken bir şekilde olmak yerine aktif bir şekilde teşvik edildiği "hedonist" olana doğru kaymasına neden olmuştur. Romantizm teması eğlencenin yeni ahlakına katılmak için bu coşkulu davete sürekli olarak eklenmiştir. Özetle denilebilir ki, yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde romantizm teması giderek tüketim ile ilişkilendirilmiş ve daha yavaş bir tempoda da olsa, romantizm-tüketim bağı orta sınıfın yaşam tarzının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Böylece romantizm

teması, Eva Illouz'un (1997, s. 37) "metaların romantikleştirilmesi" adını verdiği geniş ürün yelpazesi için kullanılan bir terime dönüşmüştür.

Romansın çarpık (yanlı) sunumu, eğlence ve romantizmin tüketimi arasındaki bilinçsiz denkleme dayanmaktadır. Plaja gitmek, kırsal alanlarda yürüyüş yapmak ve "basit" bir piknik bile harcanabilir net gelir, bir araba ve harcanabilir zaman gerektirir.

Marksist sosyologların dilinde, çarpık tüketim eylemleri, ekonomik temellerini ve onu üreten toplumsal ilişkileri inkâr ederek, romantizmi fetişleştirmektedir. Çarpık tüketim için sunulan romantik aktivitelerin "doğallaştırılması" için üç ana özellik kümesi kullanılmıştır. Birincisi, “yoğunluk ve heyecan” genellikle bir seyahat malı biçimindeki doğa ile ilişkilidir (çift, genellikle bir teknede veya kırsal alanda gösterilir); ikincisi, “yakın ilişki” ve "romantizm" film, dans veya mum ışığında akşam yemekleri ile ilişkilidir; üçüncüsü, lüks malların (özellikle kıyafetler ve mücevherler) dolaylı sunumuna cazibe ve zarafet eşlik eder. Dolayısıyla, 1900 ve 1940 arasında, reklam ve film, dönemin yükselen ve giderek daha güçlü olan kültürel endüstrileri, evliliğin ebediyen heyecanlı ve romantik olması ve çiftin boş zaman dünyasına katılması halinde ulaşacakları bir aşk ütopyası ortaya çıkarmış ve bunu geliştirmiştir[118]. Yeni kültür endüstrileri, yeni tutku ideallerinin yeni pratikler ile ilişkilendirildiği ve birleştirildiği sembolik çerçeveyi sağlamıştır (Illouz, 1997, s. 40). Romantikliğin ve boş zamanın ortaklığı, yoğunluk ve uzun ömürlüğünün birbirini dışlayan bir yapı olmadığı ve bu yoğunluğun gerekli araçların satın alındığı sürece devam ettirilebilir olduğu fikrini dayatmıştır. Hedonist yoğunluğun evliliğin istikrarı ile birleştirilmesi ideali, kapitalizmin kültürel çelişkileri ile birbirine karışmış aşkı gözlemlemek adına ayrıcalıklı bir alan oluşturmuştur. Hâlihazırda var ve güçlü olan bireyselcilik geleneği ve sevginin yüceltilmesi kültürde yankılansa da bu kültürel motifler Amerikalıların romantik hayal güçlerinde önemli bir değişime sebep olmuştur. Yalnızca eğlence ürünleri, romantizmin kültürel tanımlarını gittikçe artan bir şekilde aşılamakla kalmamış aynı zamanda düşünce kategorileri ve romantik duyguya dâhil olan zaman algısı da önemli ölçüde değişmiştir. Aşkın egemen temsil biçimi basılı yayından imajlara kaymış; uzun flört dönemi yeni varoluş odaklı ve

---

[118] Örneğin, George Cukor'un yönettiği 1940 yılında yayımlanan *The Philadelphia Story* filminde Kathy Hepburn’un canlandırdığı Tracy karakterinin gayretli, çalışkan ve oldukça ahlaklı George ile evlenme hayali ile film açıkça dalga geçmiştir. George’un sıkıcı ahlakçılığına karşılık aristokrat ve hedonist Dexter (Cary Grant) bir tezatlık oluşturur. Sonunda havalı Tracy, zengin ve aylak Dexter ile evlenmeye karar verir.

zevke doymuş bir kültürel atmosferde önemini kaybetmeye başlamıştır.

Aşkın temsilinin imajlara kayması, yirminci yüzyılda yaşanan aşkın modern dönem öncesi şiir, drama ya da efsaneler yoluyla ifade edilişinden farklılaşmasına, aşkın bir anlatı ve görsel ilişki haline gelmesine neden olmuştur. On dokuzuncu yüzyıldan

sonra kentsel manzara çarpıcı bir biçimde değişmeye başlamış, renkli vitrinler ve çok renkli mağazalar, göz kamaştırıcı elektrik şovları ve her yerde var olan imajlar algı kategorilerini ve ölçeğini değiştirerek ortak rüyaları görünür kılmıştır (Marchand 1985; L. May 1980; R. Williams 1982). Genel olarak bakıldığında, görsel temsile kaymanın önemi küçümsenemez boyuttadır ancak buna rağmen yeni medyanın kültür ve sosyal ilişkileri kötü anlamda ne kadar değiştirdiğini değerlendirmek oldukça güçtür. İmajlar, orta çağ Hristiyanlık döneminde de etkili olmuş ve modernizm öncesi baskı endüstri kültüründe de önemli bir rol oynamaya devam etmiştir. Ancak, reklam ve sinema yapımları gibi görsel kitle iletişim araçlarının ortaya çıkışı mutluluk, aşk ve tüketim imajlarını hem fantezinin cazibesi hem de gerçekçiliğin keskin odağında vermeye niyet etmiştir. Sonuç olarak, reklam ve filmler ortak Amerikan gündüz düşlerinde merkezi bir konuma yerleşmiş, film ve reklam filmlerinde romantizmin sürekli tasviri, Amerikan kültürünün ilgi odağına "romantik bir masal gösterisi" (Williams, 1982, s. 87) koymuştur. Bu masal gösterisi sosyal psikolojideki sosyal öğrenme kuramı çerçevesinde incelendiğinde davranışın taklit edilerek öğrenilmesi oldukça olasıdır. Bu kurama göre davranışın üç şartı karşılaması davranışın taklit edilerek öğrenilebileceğini gösterir. Bu şartlar, davranışın kaynağı prestijli ise, davranış sosyal bir ödülle ilişkilendirilmişse ve alternatif öğrenme kaynakları yoksa oldukça geçerlidir. Romantik aşkın sinematik temsili bu üç koşulu yerine getirmiştir. Zamanın en beğenilen kahramanları film yıldızlarıdır; en büyük ödül olan gerçek mutluluk ile ilişkilendirilmiştir ve son olarak cinselliğin özel alana bağlı olmasına istinaden gençlere cinsellik aileleri ya da akranları tarafından öğretilmemiştir (Illouz, 1997, s. 46). Bu nedenle, ergen yaştaki gençlerin "uygun" romantik davranışlar hakkında bilgi edinmek için filmleri kullanması şaşırtıcı değildir. Ergen yaştaki gençlerin, romantizmin "haritasını" çıkararak görselleri kullanmaları, romantizmin temsil ve zihin inşasında görselleştirilmesinin gittikçe daha önemli bir rol oynadığının da habercisidir.

2.4.5. Romantik Bir Masal Gösterisi: Romantik Ütopya

Yirminci yüzyılın başında Amerika'da romantik aşk kültürün merkezine taşınmış ve kolektif ütopyanın odak noktası haline gelmiştir. Ütopya hem siyasal hem de kişilerarası ilişkilerde nihai uyum vaadi ile sosyal çatışmaların sembolik olarak çözüldüğü veya silindiği hayal gücünün alanıdır. Ütopya hem grup hem de bireysel hayal gücünü körükleyen güçlü duygusal semboller, metaforlar ve öyküler kullanır;

bireysel ve kolektif eylemi yönlendirmek için bağlayıcı bir güce sahiptir. Ancak, ütopik sembollerin bağlayıcı bir güce sahip olmaları için, onları sosyal düzene uygun hale getiren sosyal ilişkilerin yapısına dayandırılmaları gerekir. Bu çalışmada, bu düzenleme, tüketimin sağladığı katkı ile gelişen sinemada ideolojinin yakın ilişki ve romantik aşk üzerinden bilimkurgu filmlerinde var oluşu açısından ele alınmaktadır.

Romantizmin yeni imajları ve modelleri evlilik ve evlilik öncesi ilişkilerin tanımlanmasında bir dönüşümü ifade etmiş ve bu dönüşüm de farklı kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri açıklamak için kullanılmıştır. Bu değişimler, boş zamanın artan önemi, hoşça vakit geçirmenin ticarileşmesi, cinsel yasakların gevşetilmesi, öz bilince sahip bir orta sınıf ideolojisinin pekiştirilmesi, yoğun deneyim peşinde koşan yeni benlik tanımları ve erkek-kadın statüsünde eşitliğin artması olarak ifade edilebilir. Bu kültürel değişimler farklı zamanlarda ve farklı adımlarda gerçekleşmiş olmalarına karşın, 1920'lerde tüketici kapitalizmi tarafından ortaya çıkan etkileyici ekonomik güçlerin baskısı altında birleşmiştir. Kadınların giderek artan özerkliği, evlilik içindeki romantizmin gerçek dışı ve hedonist beklentileri ve hane halkı harcamalarına ilişkin anlaşmazlıklar, bu dönemde olmadığı kadar boşanmanın meydana gelmesine sebebiyet vermiştir. Bu endişenin yazılı basına sıçrayıp dergilerdeki köşe yazılarında da görünür oluşu, aslında pazardaki romantik ilişkilerin ve yeni medya teknolojilerinin artan tesirini anlamlandırma girişimleridir (Illouz, 1997, s. 49). Köşe yazıları romantizmi zevke odaklanması, fantezi ve gerçekdışı beklentilerle temellendirilmesi nedeniyle evlilikleri etkilediğini yazmış; artan boşanma oranının nedenleri olarak ise yeni tutku ve heyecan ideallerini göstermiştir. Romantizmin yeni tanımlarına, film ve reklam medyasının fantezileri şekillendirmeye sürükleyen gücüne atıfta bulunan bu makaleler, yeni romantizmin aşırı bir hayal gücünün ürünü olduğunu savunmuşlardır. Yazarlar, evliliğin gerçekçi görüntüsüne karşı duran "ateşli tutkuya" doğru değişen durumu ele almış, hatta bir yazar 1928 yılında yazdığı bir yazıda asıl sorunun "gerçeklik ile

romantizm arasındaki mücadele" olduğunu belirtmiştir. O zamanlar dergi köşe yazarları, yeni romantizm idealini aşılamaktan sorumlu ortaya çıkan kitle kültürünü Hollywood icadı olmasından sorumlu tutarak kitle iletişim araçlarını eleştirmek için kullandıkları aynı kelimelerle eleştirip reddetmişlerdir (Blumber ve Baber'den aktaran Illouz, 1997, s. 51).

Yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde ortaya çıkan yeni "romantik politik ekonomi" ne tüketici kapitalizminin ortaya çıkardığı otonom ekonomik güçlere dayanır, ne de

ortaya çıkan kültürel eğilimlerin açık bir sonucudur. Daha ziyade İkinci Dünya Savaşı sonrası "post-modern kültürü" karakterize eden kültürel ve ekonomik ilişkilerin yeniden yapılandırıldığının habercisidir. Bu post modern yapılanma içerisinde romantik aşkın kültürdeki yeri ve anlamı farklı boyutlara evrilmiştir.

2.4.6. Postmodern Aşk

Geç kapitalizmin kültürel mantığı, nakit paranın ve her olası dürtüyü tatmin edecek bir ürünün verdiği zevktir, ancak aşk burada pazarın ulaşamayacağı bir noktada var olmaktadır. Cinsellik bir meta iken, aşk satın alınamayacak bir mutluluğun koşulu, tatmini satın alınsa dahi emin olunamayacak arzunun kalan tek nesnesi haline gelir. Böylece aşk, daha önce olduğundan çok değerli bir hal alır çünkü fiyatı belirlenmez ve bu nedenle metafiziksel yapısı daha da yoğunlaşır. Aşk her zamankinden daha fazla varlığın, aşkınlığın ve ölümsüzlüğün sembolü, kısaca pazarın sağlayamayacağı ya da başarısız olmasını garanti edemeyeceği her şey haline gelir. Bununla birlikte post- modernite genel olarak metafiziğe karşı kuşkucu bir tutum sergiler, varlığı, aşkınlığı ve tüm mutlakları sorgular; post-modern durum "gerçek aşka" karşı kuşkuculuğu da beraberinde getirir. Aşk post-modern kültürde paradoksal bir pozisyonda yer alır; bir yandan sonsuz ve benzersiz bir şekilde arzu edilir, diğer yandan çarpıcı bir şekilde naiftir. Nihai hedef olarak arzu edilen, kısıtlama getirmesinden korkulan ve bir hayal olmasından şüphe edilen post-modern aşk hem sessiz hem de çok konuşandır. Aşk konuşamıyor olmasına karşın yirminci yüzyılın sonunda Batı kültüründe durmaksızın konuşulacaktır.

Yirminci yüzyılda arzu operalarda, müzikallerde, şiirlerde ve pop videolarında daha önce hiç olmadığı kadar konuşkandır. Terapiler, cinsiyet bilimi, aşk sanatı aşk hakkındaki bilginin çoğalmasına yol açar. Arzunun doğası broşürlerde, danışman oturumlarında, acıların paylaşıldığı köşe yazılarında tartışılır. Arzu eğitim ve reklamcılık alanlarını işgal eder; kadın ve erkeklerin okumaları için dergileri

doldurur. Tüm bunların dışında arzu, sinemada, popüler basında ve televizyonda hikâyeler anlatır. Aşk hikâyeleri peynir ekmek gibi satmakta ve ayrıca edebi ödüller kazanmaktadır. Catherine Belsey'e göre (1994, s. 687) fantezinin arzunun inşasındaki rolü oldukça büyüktür. Aynı olaylar ve aynı bedenler, farklı şekillerde hayal edilir, farklı şekillerde yorumlanır ve farklı etkiler yaratır. Sevilene karşı duyulan hayranlık bilinmeyen bir noktaya kadar bazı kişisel, kültürel anlamlar ve değerlerden kaynaklanmaktadır.

İnsanlar film yıldızlarına, telefondaki seslere veya okudukları kitapların yazarlarına âşık olurlar. Eksik olanı hayal ederler ve bu çok da enteresan değildir. Roland Barthes'in (1979, s. 151) belirttiği gibi nesne olsun ya da olmasın arzu her zaman aynı değil midir? Nesne her zaman eksik değil midir?. Post-modern aşk da eksik olduğunu düşündüğü nesnenin peşindedir.

Aşkın bir Viktorya dönemi değeri olduğunu düşünen Belsey (1994, s. 688) on dokuzuncu yüzyılda aşktaki problemin baskıdan kaynaklandığın varsayıldığını bu nedenle arzunun serbest bırakılarak tatmin edildiğini belirtir. Bu durumunun sonuçları yirminci yüzyılın başlarında gözlemlenmiştir. Post-modern aşk yansımalarını ise Coppola'nın *Drakula* (1992) filmi ile açıklar. Belsey'e göre filmin dönüm noktasın mükemmel bir şekilde metafiziksel ve umutsuzca anakroniktir ancak filmin kendisi açık bir şekilde Gotik kostümü giymiş, gösterişli bir fantezi ve abartılı bir melodramdan başka bir şey değildir. Film bir an bile gerçeği söylediğine seyirciye inandırmamıştır ve belki de bu durum, bu metnin post-modernliğinin anahtarıdır: film kendi kurgusallığı üzerinde ısrarcıdır. Bu nedenle film ideal aşk için duyulan özlemi, metafizik açlığı beslerken, aynı zamanda insanların şüpheciliğini, romantizme olan inancını da hesaba katar. Eşzamanlı olarak sofistike ve naif olan film, bilineni, bilinmeyen ve arzulananı pahalı güzel bir pakette seyirciye sunar. Film seyirciye şunu demektedir: Buradakilerin hepsini alabilirsin ancak bu ancak sinemada mümkündür. Dolayısıyla sinematik aşk, arzu ve romantizm insanların "gerçek" hayat düzleminde de aradığı eksik nesne haline gelmektedir.

Kültürel eleştirmen Frederic Jameson'un (1991, s. 110) belirtiği gibi "romantizm, bir günlük yaşamın yitirilmesini hedefleyen ve cansız bir Cennet'in koşullarını yeniden tesis edecek şekilde arzunun gerçekleşmesi ya da bir ütopya fantezisidir". Gerçeğin kurmacaya dönüştüğü, kurmacanın ise gerçek olduğu bir zamanda Romeo ve Juliet'in aşk efsaneleri ele alındığında, Romeo'nun Juliet'i

sevmeden önce Rosaline için eşit derece yoğun ve imkânsız bir tutkunun kargaşasından geçtiği gerçeği çok rahat bir şekilde unutularak göz ardı edilebilmektedir. Rosaline'e olan aşkından bıkıp usanan Romeo, Juliet'i görür görmez aşkından yanıp tutuşur ve ona delicesine âşık olur. Yeni bulduğu aşkını Friar Lawrence'a itiraf edince, Lawrence Romeo'nun kalbindeki ani değişimi ironik bir şekilde yorumlar:

Bu ne değişim! / O kadar sevdiğin Rosaline'den / Ne çabuk vazgeçtin! Demek gençlerin aşkı / Yüreklerinde değil gözlerinde olurmuş sadece.

Daha sonraki diyaloglarda Lawrence, Rosaline'nin Romeo'nun aşkına neden karşılık vermediğini açıklama girişiminde bulunur: çünkü çok iyi biliyordur ki Romeo kelimelere dahi dökülemeyecek aşkı ezbere okuyordur. Eva Illouz (1997, s. 160) Friar Lawrence'ın sözlerinin, Romeo'nun kültürel olarak belirlenmiş bir aşk dilini taklit ettiği gerçeğine işaret ettiğini, belirtir. Romeo'nun sözleri beş yüz yıl sonra post-modern duyarlılık içinde kültürel olarak yazılmış aşk dilini kullanırken orijinalliğin mümkün olup olmadığı sorusunu akıllara getirir. Friar Lawrence'ın nazik isyanı çağdaş koşullarda akla uygundur çünkü bizimkilerde olduğu gibi hiçbir zaman romantik aşk, kültürün senaryolarına geri dönüşümsüz olarak bağlı kalmamış ve hiçbir zaman birey romantik tutkularını yaratıcı bir şekilde ve kendiliğinden ifade etmeye teşvik edilmemiştir. Bu bilinçte, hayatlarımızın güçlü, makine yapımı soluk hayallerin gölgeleri olduğu inancı ve bireyin kendisini gerçekleştirmesi ütopyası arasındaki bölünme romantik aşkın kendini çağdaş kültürde gösteriş biçimidir.

Medyanın, sevgi kavramını şekillendirdiği bilgisi sıradan bir durumdur. Aşk hikâyeleri, gündelik hayatın dokusuna o kadar derinden nüfuz etmişlerdir ki, aşk deneyimlerini değiştirmiş, hatta dönüştürmüş olduklarından kuşku duyulmaktadır. On dokuzuncu yüzyılda, Flaubert bu temayı Madam Bovary karakteri ile güçlü bir şekilde resmetmiş ve evliliğini çok hevesle okuduğu romantik kurguyla doymuş bir hayal gücü ile yaşamaya çalışmıştır. Aşkın kendisini aşkın temsili ile karıştıran Emma Bovary, aşkı sadece romantik bir kurgu kategorisi olarak deneyimleyebilmiştir. Bu romantik kurgunun "kalp rahatsızlıkları" ndan sorumlu olduğu, son üç yüzyıl boyunca ahlaki söylemde sıklıkla tartışıldığı ancak özellikle kitle kültürünün ortaya çıkışından bu yana özel bir ısrarla yapıldığı görülmüştür. Denzin'in (1990, s. 97) filmlerin "aşkın ve romantik duygular gibi deneyimlerin yaşandığı gerçek hayatları

şekillendirdiği" düşüncesi, filmlerin ve televizyonun kültürdeki romanın yerini alması, fantezileri ve hayalleri takıntılı derecede romantizm gösterimleriyle etkileme güçlerini ve kurmacanın romantik deneyimde oldukça etkili olduğu yaygın inanışını kısmen de olsa açıklamaktadır. Post-modern romantizm meselesi, "gerçek" duyguları şekillendirmek adına romantik kurgunun gücü ile eski ahlaki sorgulama geleneğini devam ettirmektedir. La Rochefoucauld bunu en bilinen tabirle "pek çok insanın eğer aşkı

bilmeselerdi asla âşık olmayacaklardı" vecizesiyle açıklamaktadır[119]. Bu, idealist ve gerçekçi bir aşkı karşılaştıran ve genellikle ikincisini birincisine doğrulatan ahlaki bir söylemdir. İdealist yaklaşım, aşkın ve tutkunun mutlakçı iddialarını doğrular ve fantezi inşa etme kapasitesi nedeniyle güçlü benzeşimlere sahiptir. 1980'li yıllardan itibaren psikologlar, antropologlar ve tarihçiler, otobiyografik söylemin konvansiyonlarına ve sembolik yapılarına yeni bir ilgi göstermeye başlamışlardır. Artık otobiyografiyle inşa edilen ve iletilen "hayat hikâyesinin" kültürel olarak belirlenmiş anlatı yapılarına eklemlendiği konusunda geniş bir fikir birliği vardır (Shuman 1986; van Dijk 1984; Gulichand Quastoff 1985; Gergen 1988). Filozof Alasdair Maclntyre (1984, s. 125148) daha da ileri bir görüş ortaya atarak,

Rüyalarımızı anlatı olarak görüyoruz, gündüz düşlerimizi anlatılar içinde görüyoruz, anlatı içinde hatırlıyor, beklenti içine giriyor, umut ediyor, umutsuzluğa düşüyor, inanıyor, şüphe ediyor, plan yapıyor, gözden geçiriyor, eleştiriyor, yapılandırıyor, dedikodu yapıyor, öğreniyor, nefret ediyor ve seviyoruz. Duygular, çeşitli kapsam, şekiller ve boyutlardaki anlatı yapıları içine gömülür. Romantik aşk, sıklıkla, daha yüksek mertebeden bir anlatıya ya da geçmişin, şimdiki zamanın ve geleceğin kendisinin tutarlı ve kapsayıcı bir vizyonuyla bağlantılı olduğu "yaşam öyküsü" ne gömülür önermesinde bulunmuştur.

Bu durumda post-modernizm kimliğimizin anlatılara dayandığı düşüncesini kabul etmesine rağmen benliğin, kendisinin devamlılığını ve yönünü sağlayarak birleştiren aşk ya da başka herhangi bir şeyden oluşan anahtar ana anlatılar üzerine eğildiği fikrini reddeder. Post-modernizm için otobiyografinin "merkezi" bir eylemi veya kararı yoktur. Aksine post-modernizm insanı arayışın anlatı birliğini ve dolayısıyla da romantik arayışın birliğini sonsuza dek parçalayan metinlerin kesişen katmanları

[119] https://www.britannica.com/biography/Francois-VI-duke-de-La-Rochefoucauld

yerine oluşturulur. Romantik arayışın peşinde olan insan postmodern eleştirel ve estetik pratiğin duygular üzerinde soğuk, duygusuz bir evren yarattığı görüşü ile de karşı karşıya kalmıştır. Ancak Pansy Duncan (2001, s. 1) postmodern dönemde üretilen *Crash* (David Cronenberg, 1996), *Rushmore* (Wes Anderson, 1997) ve *Mulholland Drive* (David Lynch, 200) gibi filmleri yakından inceleyerek duygunun teorik ve estetik söylemin anahtarı olduğunu ve postmodern estetik stratejilerin ve duygulanmaya karşı düşman olarak görülen kültürel değişimleri yansıtmak için en üretken araçlar haline gelebileceğini belirtmektedir. 2000'li yıllarla birlikte sanal gerçekliğin de devreye girdiği ve insan nedir sorunsalının yapay zekâ, insansı robotlar gibi yapılarla hiç

olmadığı kadar gündeme taşındığı bilimkurgu filmlerinde duygular önemini kaybetmek yerine daha da fazla üzerinde durulan olgular olmuştur. Romantik aşkın geçirdiği evreler göz önünde tutulduğunda, yeni bin yılın insanı insan yapan değerin yolunun sevgiden ve aşktan geçtiği düşüncesine sıkı sıkıya bağlı olduğu ancak değişen ve dönüşen gelişmeler ışığında aşkın nasıl bir evrim geçireceğini de incelemeye değer bulduğu gözlemlenmektedir.

Beyaz Ay

Gözlerim kapalı yürüyordum.

Karanlıktan korkuyordum ama gözlerimi açamıyordum.

Bir süre sonra korkmamaya başladım.

Gözlerimi açtım ve seni elimi tutarken buldum.

Birlikte beyaz ayı seyrettiğimizi hayal ettim.

Yitik Zaman: Geri Dönen Çocuk (2016) Vanishing Time: A Boy Who Returned

Avengers: Endgame (2019)

Allah Teâlâ'nın kader kanunlarından biri şudur ki; **her zirveye çıkanı eski zayıflığına indirgemesidir. Tıpkı insan hayatı gibi zayıflıktan zayıflığa…**

"Yenilmezler" isimli seri filmin hepsine pek bakamadım. İlk ve son filmlerini biraz inceleyince, dört adet film içinde Amerika nın süper güç oluşundan başka bir propaganda yok. Garip ama, dördüncü filmin sonunda bir replik ve görüntüde olan Yüzbaşı Amerika'nın yüzünü görünce birden Joe Biden gözümde canlandı.

Filmin ismi de "Oyunun sonu" olması ve gündemdeki olaylar derken, 2021 Amerika'nın inişi mi, yahut batış yıllarının başlaması mı olacak, bekleyelim.

Filmdeki replik de şöyle:

"İçimi sıkan tek şey Yüzbaşı Amerika'nın olmadığı bir dünyada yaşamak olacak."

Evet Amerika'sız yeni dünya bizi mi bekliyor …

% 100 düşünce gücü

Evrenin en büyük gücüne sahip olduğunuzu biliyor musunuz?

Bu güç düşüncedir.

Yaşamınızı yöneten şey aslında düşünme biçiminizdir.

Düşünme biçiminiz sizi başarıdan başarıya ya da tam bir başarısızlığa götürebilir; size sevgi ve mutluluk ya da yalnızlık ve sefil bir yaşam verebilir.

1. Her şey düşünceyle başlar

Kendimiz için yarattığımız dünyadan hoşlanmıyorsak, hoşlanabileceğimiz yeni olaylar başlatabilecek bir dünya yaratma hakkı bize verilmiştir. Düşünce hem yönetici hem üreticidir. Hayatın erkek boyutu, hepimizin içindeki bilinçli ve yönetici düşüncedir. Dişi boyutu ise bilinçaltından gelen alıcı ve yaratıcı yollardır.

2. Kendini yönetmenin yolu

Bilinçaltı, bedenin yapıcısı olarak bilinir. Bedenin fonksiyonlarının otomatik olarak yürümesini sağlar. Bilinç emirleri verir, bilinçaltı da uygular. Bilinç; bilinçaltına direktifler verir. Bilinçaltı yalnızca emirler alıp bunları mantıki kıyaslamayla (kurala dayalı çıkarımla) yargılayarak yerine getirdiği için gönüllü hizmetkar adını alır. İnsanlar, gereksiz sınırlamaları kabul ederek kendilerini hipnotize ederler. İnsanlar kendileri için kurallar, yasalar koyuyorlar, sonrada bunların esiri olup mutsuz oluyorlar.

3. İste ve sahip ol

Aklımızdan geçen şeyler ergeç ortaya çıkar. Bilinçli olarak düşünülen her düşünce, bilinçaltını etkiler ve bu etki, düşüncedeki güç ve arzunun derecesine bağlı olarak eyleme dönüşür. Bilinçli olarak yeni bir hayata başlamaya karar versek de bilinçaltına yeni düşünce biçimimizi işlemedikçe o, bir hafta, bir ay, bir yıl önce verdiğimiz emirleri yerine getirmeyi sürdürür.

4. Kendiniz olma cesaretini gösterin

İnsan kendisini küçümser ve sürekli başkalarıyla karşılaştırır.yalnız bir insan dünyada ne yapabilir.? Çok şey. Büyük işler başarabilir. İnsan bilinçli olarak düşünebildiği, güvenle beklediği ve mümkün olduğuna inandığı her şeyi yapabilir. Evren sınır koymaz; biz inançlarımızla sınırlarız kendimizi. Bir insan kendini arıyorsa kaybettiği yere bakmalıdır. Acaba hiç tanımış mıdır kendisini? Hayatımıza hakim olmanın yolu bilincimizi kullanmaktan geçer. Yönetimi yürüten bilinçtir. Deneyimlemek istediğimiz şeylerin kalıbını hazırlayarak düşünce çeşitlerini seçiyoruz. Bilinç, hayatla nasıl ilişki kuracağımıza karar verir, ifade yollarını seçer.

5. Amaçlara ulaşmak için 5 ilke

İnançla başlayıp başarıyla son bulan beş basamak şöyle sıralanabilir:

1. Kendiniz için ideal zihinsel imajı belirleyin.

2. Çaba göstermeden, yalnızca inanmak hiçbir işe yaramaz.

3. Düşüncelerinizi kendinize saklayın.

4. Esnek olun; gerekirse plan değişikliği yapın.

5. Gözlerinizi hedeften ayırmayın, işi yarı yolda bırakmayın.

6. Sınırsız fikir kaynağını kullanma

Hepimizin içinde, derinlerde yüzyılların bilgeliği yatar. Asla tüketilemeyecek, sonsuz bir yaratıcı fikirler kaynağı saklıdır içimizde. Yaratıcılığı geliştirmek için dört kural :

1. Düşüncelerinizi bir noktada yoğunlaştırın.

2. Derinlemesine düşünmek aceleye gelmez.

3. Fikirler geldiğinde hazır olun .

4. Şimdi fikirlerinizi kullanmaya hazırsınız.

7. Yaratıcı imgelemin gücü

Yaratıcı imgelemeyi anlayarak ve uygulayarak tüm hayatınızı yeniden düzenleyebilirsiniz. Yaratıcı imgeleme sayesinde kişinin kendisiyle ve yaşadığı dünya ile ilgili inancını, dolayısıyla bu inancın ürünlerini değiştirmek mümkündür. Yaratıcı imgeleme ısrarla kullanılırsa, fikrin olduğu her yerde başarı da vardır. Hepimiz mucit olamayız. Fakat yaratıcı imgeleme bir çok yerde, hayatın basit şeylerinde de kullanılabilir.

8. Kendine güven nasıl oluşur

Hepimiz kendine güvenin gerekliliğini biliyoruz. Bugün bir çok kulüp, dernek, birlik faaliyet göstermekte. Bunların hepsi bireyin güven duygusunu geliştirmek ihtiyacından kaynaklanıyor. Kişinin kendine güvenini yitirmesine neden olan korkulardan biri başarısızlık korkusudur. Her insan başarılı olmak ister.

Onaylanmama korkusu ise yalnızca çocuklara ait bir sorun değildir; her yaşta insan bu korkuyu yaşayabilir. İşte, evde, okulda, nerede olursa olsun yaptığımız her şeyde hayatı, ifade ettiğimizi ve bu hayatın sonsuz ve mükemmel olduğunu anlamalıyız. İfade ettiğimiz bu hayat tüm hayatla birdir; bundan dolayı insanla tanrı arasında veya insanla insan arasında ayrım yoktur.

9. İlk adım karar vermek

Bilinçaltı sürekli olarak bilinçten gelen emirleri yerine getirir. Bilinçaltı, bilinç tarafından inanılan her emre yanıt verir. Kararsızlık olursa, her dakika fikir değiştirilirse, bilinçaltı karmaşaya düşer. Kesin kararlar vermeyi öğrenmeliyiz. İnsana seçme hakkı verilmiştir. Kullanıp kullanmamak kendisine bağlıdır. Unuttuğumuz bir ismi hatırlamak için kendimizi zorladıkça işimiz daha da güçleşir; bir an için rahatlayıp gevşersek birden hatırlayıveririz. Karar verirken de aynı şey geçerlidir.

10. Kendini yönetme refah getirir

Her insanın kendine has bir refah, zenginlik ölçüsü vardır. Bu yüzden, para kazanmak refah bilincinin yan ürünlerinden biri olmasına rağmen, refah sahibi olmak ilahi büyük bir servete sahip olmak demek değildir. Gerçek refah içsel hakimiyetle başlar ki bu yaşamın har alanında zenginlik getirir. Para pis bir sözcük değildir. Kötü olan para değildir. Para zenginliğin kanıtıdır, takas için kullandığımız semboldür. İhtiyaç duyduğumuz şeyleri takas etmek yerine para kullanıyoruz. Demek ki para kötü dersek giyecekler, yiyecekler, yaşadığımız ev de kötü demektir. Kötü olan parayı çok fazla sevmek onu tüm iyiliklerin kaynağından önde tutmaktır. Ekonomik sistemi yermek kimseyi bir yere ulaştırmaz. Neye direnirseniz o da size direnir. Fikir birliğine varırsak hayata uyum sağlarız. Sevgi ve zenginlik birbirini tamamlar.

11. İşler kötü gittiğinde ne yapmalı

Hepimizin hayatında her şeyin kötüye gittiği zamanlar vardır; planlar ters gider, umutla beklenen kararlar gerçekleşmez, hastalık ve kazalar günlük hayatın akışını aksatır. Böyle zamanlarda hepimiz dayanacak bir şeyler ararız, güvenebileceğimiz iç kaynaklar bulmaya çalışırız. İşler ters gittiğinde gerçeği kanıtlama ve hayatımızdaki gücü gösterme fırsatına sahip oluruz. Var olan koşullara neyin neden olduğu gerçekten önemli değil. Samanlık yanıyorsa yangını neyin başlattığının ne önemi var. Sorulması gereken soru "yangını söndürmek için ne yapmalıyım" olmalı. İnandığımız, kabullendiğimiz ve güvenle beklediğimiz her şeye sahip oluruz. Bu hayat tarafından doldurulmak üzere elimizde tuttuğumuz kalıptır. Bu büyük yaşam yasasını açıklamanın bir çok yolu var. Bu ektiğini biçmek, neden-sonuç ve benzer benzerini çeker yasaları olarak da adlandırılabilir.

12. Zamanın efendisi olun

Zaman insanların sonsuzluk ölçüsüdür. Şimdiye kadar zamanla ilgili doğal olarak kabul ettiğimiz her şey insan düşüncesinin ürünüdür; görecelidir. Bilinçaltının düşündüğümüz gibi bir zaman kavramı yoktur. Hayatımızı yönetmesine izin verdiğimiz zaman programları kendi düşüncemizin ürünüdür. Evrensel bilinçaltında zaman ve yer yoktur. Bilinçaltı geçmiş veya gelecek diye bir şey bilmez. Hep şimdiki zamanda çalışır. Özne zihin denen bilinçaltı tamamıyla bilince bağlıdır. Tek akıl vardır; o da düşüncenin evrensel havuzunun bireysel kullanımıdır. Bilinçaltına emirler verirken, onun zaman ve yerden habersiz olduğunu hatırlayalım. Onu koşullandıran bizleriz.

13. İyi bir bellek için dört ilke

1) dur-bak-dinle

2) öğrenme süreci fikirlerin birleştirilmesine bağlıdır.

3) sizin için çalışmasını istiyorsanız belleğinize güvenin.

4) kendini yönetme, kesin sonuçlar getiren kesin bir eylemdir.

Net bir belleğe yaklaşımımızda dikkatsiz hiçbir şey olmamalı. Bizi etkileyen şeyler kolayca hatırlanır. Dikkat edersek, bilinçaltına kesin direktif verirsek, hatırlamak istediğimiz her şeyi hatırlarız. İyi bellek denen, çağırılmayı bekleyen bilgiyi hatırlama yeteneğine her yaşta sahip olunabilir.

14. Sakinleştirici haplar almadan rahatlama

Bugün çoğu televizyon reklamı, rahatlama veya gerilimden kurtulma ile ilgilidir. İnsan reklamlara inansa, gerilimden kaynaklanan başağrılarının ancak ilaçlarla yok edilebilecek kaçınılmaz bir dert olduğu sonucuna varırdı. İşyerinde yoğun bir günden sonra kendini tükenmiş hisseden bir çok insan bir bara koşturur ya da birkaç kadeh içki içmek için aceleyle eve gider; bunun kendilerini rahatlatacağını düşünürler. Fakat içki uyarıcıdır. Önce uyarır sonra aptallaştırır. Hepimiz hayatın dış kenarında çok hızlı hareket etmenin sonucu olan karmaşanın esaretine düşeriz sonra içimize dönmek, sakinleşmek ve asla karmaşaya düşmeyen, acele içinde olamayan ve rahatsız olmayan iç huzurunu yaşamak isteriz. Bu var oluşumuzun gerçeğidir. Onu anlamamızı bekler yalnızca.

15. Endişelenmeyi bırak, yaşamaya bak

Endişe, zihinden dolaşan ince bir korku akıntısıdır, ne kadar uzun süre akarsa o kadar derin izler bırakır. Endişe her bakımdan bir sorun yaratıcıdır. Endişenin üstesinden gelmenin ilk adımı,endişenin hiçbir şey kazandırmadığını, sahibine zarar verdiğini en büyük arzularımızın gerçekleşmesine engel olduğunu, uzun vadede hayatımıza olumsuz etkileri olacağını kabul etmektir. Bu gerçekleri kabul ettik mi endişe alışkanlığından kurtulmanın gerekliliğini anlamaya başlarız.

16. Korku sizi yenmesin siz korkunuzu yenin

Korku insanlığın bir numaralı düşmanıdır. Korku bir duygudur. Makul veya akılcı değildir. Her zaman için korkulacak bir şey vardır ve bu şey hakkında gerçek olmayan duygular geliştiririz. Düşmanınızın kim ya da ne olduğu hiç önemli değil, onun en güçlü silahı sizin korkunuzdur. Bu düşmandan korkmaya başladığınız an sizden güçlü duruma geçer. "korkaklar bin kez ölür" derler. Her korku küçük bir ölümdür. Temelde her korku bir ölüm korkusudur. Ölümden korkmaktan kurtulursak hayatla korkusuzca yüz yüze gelebiliriz. Ölüme "son düşman" denir; aslında o yenmemiz gereken ilk düşmandır.

17. Evet, sigarayı bırakabilirsiniz

Yapıcı ve yıkıcı alışkanlıklar vardır. Bilinçaltı ince eleyip sık dokumaz. Asla yargıda bulunmaz. Verdiğimiz emirleri harfi harfine yerine getirir. Biz emirleri veririz, bilinçaltı yerine getirmek için çalışır. Evet sigarayı bırakabilirsiniz; diğer herhangi bir alışkanlığınızı da yenebilirsiniz. Bu tamamen bilinçaltına verdiğiniz direktiflere bağlıdır. Kişi sigaradan kurtulmak istediğinde, bunun gerçekleşmesi için gerekli her şey yapılacaktır.

18. Uykusuzluk hastalığını yenebilirsiniz!

Herhangi bir şeye dikkati yöneltmenin zihni uyanık tuttuğu bulunmuş; çoğu zaman uykun içinde geçerli bu. Uykunun mutlaka gerekli olmadığına, bedenimizin uyumadan da ihtiyacı olan dinlenmeyi sağlayabileceğine ikna olursak bizi uyumaktan alıkoyan endişenin hakkından gelebiliriz. Aklın kendini yönetme gücü sayesinde, sonuç olarak bilinçaltının uyku fonksiyonuyla ilgilenmesini sağlayan emirleri zihninize verebilirsiniz. Bir daha uyanık olarak yatakta yattığınızda kendi kendinize şunları söyleyin. "şimdi uyuyacağım–tüm bedenim gevşemiş durumda. Aklım dingin. Ben huzurluyum. Şimdi uykuya hazırım."

19. Cesaretsizliğin çaresi

Hepimiz ara sıra cesaretimizi yitiririz. Hayatın gerekli bir parçası olmamasına rağmen kimse ona karşı bağışıklı değildir. Cesaretini yitiren insan yalnız olmadığını, herkesin şu yada bu şekilde düş kırıklığına uğradığını anlamalıdır. Cesaretinizi yitirdiğinizi hissettiğiniz an, oturun ve önünüze bir parça kağıt koyun. Özel bir probleminiz varsa tüm ayrıntılarıyla kağıdın bir yüzüne yazın. Sonra, öbür yüzüne mümkün olan tüm çözümleri yazın. Sonra, başka bir kağıt alın ve hayatınızdaki cesaret verici her şeyi yazın. Kazançlarınız, arkadaşlarınız, yetenekleriniz v.s. Artık bitti deyinceye kadar yazın bunları kağıda. Hayatınızdaki cesaret kırıcı şeylerin tümünü de kağıdın öbür yüzüne yazın. Hepsini boşaltın. Bunu yaptıktan sonra, cesaret kırıcı şeyleri sıraladığınız taraftakileri birer birer çizin ve "bununla işim bitti. Hakkımdaki gerçek bu değil" deyin. Şimdi tüm dikkatinizi hayatınızdaki cesaret

verici şeylere yoğunlaştırın. Dikkatimizi verdiğimiz şeyler gelişir, büyür. Dikkatimizi iyiye, olumluya ve doğruya yöneltirsek yaşadıklarımız bunlar olur.

20. Kendini iyi yönetmek sürekli huzurdur

Her erkeğin ve kadının amacı olan gerçek huzur bir sükunet halidir; rahatsızlık endişe, sıkıntı ve heyecanlardan sıyrılmaktır; hayat ve çevremizdekilerle uyum içinde olmaktır. Yaratıcı olmak için hayatla uzlaşmak gerekir. Her durumda dayanabileceğimiz iyi bir şey bulalım. Eski düşman direnci saf dışı etmenin en iyi yoludur bu. Her durumda olumlu karşılık vermeye çalışın. İyiyi bulun. Eleştiri veya suçlamada bulunmayın.

Kendinizin farkına varın. Şifalanın..

(**Jack Ensign Addington – Yüzde Yüz Düşünce Gücü**)

Dünyayı Yönetenlerin Korkulu Rüyası

Sen içeriye nasıl girebildin?

Hayal gücümü kullandım!

Yoksa bu, senin için sapkın bir intikam alma biçimi mi?

Hayır.

İntikam bir işe yaramaz.

Addington!

Güvenlik!

Allah belanızı versin!

Peki ne halt yemeye buradasın?

Senin gibi adamlar dünyanın gerçekte nasıl döndüğü hakkında bir bok anlamıyor!

Ben anlıyorum.

Ancak öznel olarak anlıyorum.

Bunlar lanet olası boş sözler!

Hastalıklı zihinleriniz bu zırvalıklarla çöplüğe dönmüş!

Şu müzikleriniz, filmleriniz, biliminiz!

Halüsinasyon peşinde uyuşturucu bağımlısı, kahrolası bohemler!

Tüm bu saçmalıklar sizi zehirlemiş!

Hiçbirinin gerçek dünyayla ilgisi yok!

Ve sanırım, beni ortadan kaldırarak lanet olası bir sanal gerçekliğin üzerindeki kontrolü, yok edeceğine inanıyorsun!

Gerçeklik keyfidir.

Orada dünyanın aslında ne olduğunu görecek.

Sadece bir avuç toz ve topraktır hayat.

LİMİT YOK KONTROL YOK

(Kontrol Limitleri (2009) The Limits of Control)

Hiçbir Şey Hakiki Değil

Çok güzel, siyah bir sevgilin olduğunu duydum.

Aşağıda uyuyor.

Vay canına!

Manyakça güzel bir gitar!

Müthiş güzelmiş!

Köyümün yaşlıları şöyle derdi

"Her şey, arkasından baktığın camın rengine göre değişir."

Hiçbir şey hakiki değil!

Her şey hayali.

Yansımaları fark ediyor musun?

Yansıma, bazen yansıyan şeyden çok daha fazla mevcut gibi geliyor bana.

Bir ihtimal, halüsinasyonlarla ilgileniyor olabilir misin?

Hiç Peyote kaktüsünü denedin mi?

Huichol Kızılderililerini bilir misin?

Boyunlarının etrafına aynalar asarlar.

Ve keman çalarlar.

El yapımı kemanlar.

O kemanların tek bir teli vardır!

"HAYAT ANLAMSIZDIR"

Kendilerini başkalarından büyük sananlar mezarlığın yolunu tutmalıdır.

Orada hayatın manasının aslında ne olduğunu göreceklerdir.

(Kontrol Limitleri (2009) The Limits of Control)

Bohem

Bunlara hâlâ "bohem" denebilir mi?

Dedem Bohemyalı'ydı.

Yani, Prag'tandı demek istiyorum.

Bu cins "bohem"lere karşı en ufak bir sempati bile duyabileceğini sanmıyorum.

Tabii, yine de çoğu kez, onlar gerçek sanatçılardır, değil mi?

Bir ihtimal, sanatla ilgileniyor olabilir misin?

Belki resimle, bir ihtimal?

Evet.

Pekâlâ, "bohem" sözcüğünün sanatçılar ve sanatçı ruhlu tipler için kullanılmasının kökenlerini tartışıyorduk, değil mi?

Çıkış noktasını tam olarak bilemiyorum.

Tabii ki Puccini'nin operası "La Bohème" var.

Ama o da " Bohem Yaşamdan Sahneler" adlı muhtemelen 19. yüzyılın ortasında yayınlanmış Fransızca bir kitaba dayanıyor.

Birkaç yıl önce, yine o kitaptan yola çıkmış bir Fin filmi de vardı.

Tuhaf bir güzelliğe sahipti.

Fakat, Fransızca kökenli "bohem" sözcüğünün ilk çıkış noktasının neresi olduğu konusunda ancak tahminde bulunabilirim.

Biliyor musun, bu gitar Manuel El Sevillano'ya aitmiş.

İster inan, ister inanma ama 1920'li yıllarda balmumu silindirlere kaydı yapılmış bunun!

O kayıtlara ne olduğunu ancak Allah bilir!

Seninle konuşmak büyük zevk.

Dedikleri gibi, Hayatın hiçbir kıymeti yoktur.

(Kontrol Limitleri (2009) The Limits of Control)

Değişim

Bir ihtimal, bilimle ilgileniyor olabilir misin?

Ben moleküllere ilgi duyarım.

Sufiler, her birimizin vecd içinde dönüp duran birer seyyare olduğumuzu söyler.

Ama ben diyorum ki her birimiz yer ve şekil değiştiren birer moleküller kümesiyiz.

Vecd içinde dönüp duruyoruz.

Yakın bir gelecekte yıpranmış şeyler, molekülleri tekrar şekillendirilerek yepyeni hale getirilecek.

Bir çift ayakkabı ya da bir lastik örneğin.

Moleküler tespit de bir eşyanın fiziksel tarihçesinin saptanmasına olanak sağlayacak.

Şu kibrit kutusu mesela.

Kutuyu oluşturan moleküller kümesi onun bulunmuş olduğu tüm yerleri belirtebilir.

Bunu kıyafetlerin için de yapabilirler.

Hatta tenin için bile!

Evren'in ne merkezi vardır ne de sınırları.

Aramızda, aramızda olmayanlar da var.

Ben kimsenin arasında değilim!

(Kontrol Limitleri (2009) The Limits of Control)

Eski Filmler

O filmlerde, otuz, elli ya da yüz yıl önce dünyanın neye benzediğini gerçekten görebiliyorsun.

Bilirsin işte, kıyafetleri, telefonları, trenleri insanların nasıl sigara içtiklerini hayatın ufak detaylarını öğreniyorsun.

En iyi filmler, görüp görmediğinden asla emin olamadığın düşlere benzer.

Mesela, zihnimde kumla dolu bir oda canlanıyor.

Bir kuş bana doğru uçuyor ve kanatlarını kuma gömüyor.

İşin doğrusu, bu görüntünün bir düşten mi yoksa bir filmden mi olduğunu bilemiyorum.

Bazen filmlerde, insanların öylece oturup hiçbir şey söylememelerinden hoşlanıyorum.

"Şangaylı Kadın," filmini gördün mü?

Orson Welles'in filmi.

O film çok anlamsızdır.

Yani Rita Hayworth bir sarışını oynar.

Sanırım sarışın olarak göründüğü tek filmdir.

Tıpkı şakacı bir oyun gibidir.

Aldatma, sahte cazibe aynaları paramparça eden, silahlı bir çatışma.

Sonunda da ölür zaten.

İşte, nihayet sana gereken şeyi buldum.

Peki sende benim ihtiyaç duyduğum şey var mı?

Harika aşk hikâyemiz için   bir gecemiz daha var demek ki.

Bir ihtimal, Schuber□i seviyor olabilir misin?

Ben çok severim.

Öldüğünde sadece otuz bir yaşındaymış.

Yani o civarlarda bir yaşta.

(Kontrol Limitleri (2009) The Limits of Control)

Derdin Ne Behey Âşık Bîçâre Neden Oldun

Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün

Derdin ne behey âşık bîçâre neden oldun

Bir yerde karârın yok âvâre neden oldun

Dokunmadı çün sana tîr-i müjesi yârin

Ey sîne-i mecrûhum pür-yara neden oldun

Bir gonca sevip ey dil hâr-ı gama mı düştün

Gül gibi bu gülşende sad-pâre neden oldun

Ol mihr-i cihân-ârâ oldu mu gözünden dûr

Ey gözlerimin yaşı seyyâre neden oldun

Gördün mü yüzün yârin evsâfın işittin mi

Tâ sen bu kadar âşık dîdâre neden oldun

Pâmâl-i muhabbetsin yoktur başına çâren

Çak bu kadar ey Şemsî bîçâre neden oldun

Mecnûn Olalı Gönlüm Leylâ Haberin Söyler

Mef'ûlü mefâîlün mefâîlün fâilün

710 Bilgilik

Mecnûn olalı gönlüm Leylâ haberin söyler

Derde düşeli cânım Leylâ haberin söyler

Cismimde gönül kuşu mahbûs olalı ağlar

Cezbeyle boşandıkta a'lâ haberin söyler

Cân kuşu bu gülşende medhin okumaktaydı

Zülfün ağına düştü sevdâ haberin söyler

Cânım seni duyalı gönlüm ana uyalı

Özge haberin koyup Mevlâ haberin söyler

Şemsî seni duyalı aşka cânı uyalı

Firkat haberin koyup vuslat haberin söyler

Bu Cismim Lâmı Dâl Oldu

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Elif kaddini görelden bu cismim lâmı dâl oldu

Kodu cân yerine anı ana meyline dâl oldu

Dehânı hokka senden gerçi çok sordum bilenlerden

Velî hall olmadı şübhe çeker çok kîl ü kâl oldu

Senin kûyunla mahremlik recâ ettim rızâ vermez

Kapın sâyillerin men' ettiler şâhım vebâl oldu

Kamer hurşîd-i vechinden alır nûru anınçündür

Bu ümîd ile her kim rûyunu gördü hilâl oldu

Leb-i la'linle hâlin halka-i zülfünde cân gördüm

Dolaştı murg-ı dil tâ ki ne turfa mekr ü al oldu

Cemâlin mushafın açtım diledim ki edem tefsîr

Gözümde kalmadı tâkat dilim tutuldu lâl oldu

Kapın zerrâtının yer yer zuhûr ettikçe pür-tâbı

Cihâna şems olan şehler tulundı hep hayâl oldu

Sana uymakla bî-şerler cihâna oldular server

Bu hâlâtı görüp Şemsî yolunda pây-mâl oldu

Teşneyim Zulmette Kaldım

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Cümle âlem âşinâ arada ben bîgâneyim

Her işim ağyâr ile gör kim aceb dîvâneyim

Bilmeyip ta'mîr-i cism ettim velî kalbim harâb

Hey meded mi'mâr-ı âlem kıl nazar vîrâneyim

Teşneyim zulmette kaldım âb-ı hayvân isterim

Girmedin derya-yı aşka tâlib-i dürdâneyim

Zât-ı mutlak çünki yüz gösterdi kaydı n'eylerim

Gayra ger dil kayd edem hükm eyle kim büthâneyim

Mey-furûş oldum salâdır ehl-i aşka Şemsiyâ

Bizdedir hamr-ı ezel gelsin gelen meyhâneyim

Kırma

به هم بر مکن تا توانی دلی

که آهی جهانی به هم بر کند

Elinden geldiğince hiç bir gönlü perişân etme

Çünkü bir âh cihânı alt üst eder

Sadi-i Şîrâzî / Gülistân / Hikaye 26

Ölmek Var Ölmek var

Bir şeyin habercisi değillerse rüyalarımı hatırlamam.

Bunun ne demek olduğunu biliyor musun?

Olacak bir şeyin rüyasını görmek demek.

712 Bilgilik

Örneğin, bir gece rüyamda bir karga geldi ve şöyle dedi: "Teyzen ölecek.”

Öyle korkmuştum ki, annemleri uyandırdım ama rüya gördüğümü, uyumamı söylediler.

Ama ertesi gün teyzem öldü.

Çok korkunç.

Onun için korkunç.

Bir de beni, öyle bir gücü olan çocuğu düşün.

Üç hafta sonra rüyamda yine kargayı gördüm.

“Baban ölecek" dedi bana.

Ne yapacağımı bilmiyordum.

Sonunda babama söyledim.

O da bana: “Merak etme.” dedi.

Ama sarsıldığını görebiliyordum.

Ertesi gün kendinde değildi.

Etrafa bakıyor, sanki başına bir şey düşecekmiş gibi davranıyordu.

Çünkü karga nasıl olacağını söylememişti.

Sadece: "Baban ölecek.”

demişti.

Sabah erkenden gitti, uzun süre gelmedi.

Eve geldiğinde çok kötü görünüyordu sanki hep kafasına bir balta inmesini beklemişti.

Anneme: "Hayatımın en kötü gününü geçirdim.”

Dedi.”Sen kötü bir gün geçirdiğini mi sanıyorsun?” dedi annem.”

Bu sabah sütçü sundurmada öldü.

Anlayacağın annem sütçüyle yatıyormuş.

[Büyük Balık (2003) Big Fish]

Müslüman Din Adamları Ve Devlet Adamlarının Kutsal Olmayan İttifakı

POSTED BY AYHAN BÖLÜK · ARALIK 20, 2020

İslam dünyasında otoriterlik ve azgelişmişlik

İslam din adamları ve devlet adamlarının kutsal olmayan ittifakı
Yazının İnternet adresi: https://en.qantara.de/content/authoritarianism-and-underdevelopment-in-the-islamic-world-islamic-clerics-and-statesmen-in
San Diego Üniversitesi'nden ABD'li siyaset bilimci Ahmet T. Kuru,İslam bölgeleri deki tarihi gelişmeleri izliyor ve günümüz sorunlarının ardındaki nedenleri araştırıyor.

Kuru, 2020'de kitabıyla Amerikan Siyaset Bilimi Derneği Ödülü'nü aldı.

Musa Bagrac kitabı Qantara.de için değerlendirdi.
(Kitap:" **Islam, Authoritarianism and Underdevelopment"Ahmet T. Kuru)**
"Her türden bilim insanı, İslam dünyasının bugün derin bir krize saplandığını doğrular. Şiddet, otoriterlik ve sosyo-ekonomik az gelişmişlik özellikle göze çarpan sorunlardır. Sebepler söz konusu olduğunda, değerlendirme yaparken araştırmacılar farklı görüşlere sahiptirler.

Bazıları İslam dininin şiddeti yücelttiğini, insanlık dışı olduğunu ve uygarlıktan aciz olduğunu, onu geri bıraktıran bir faktör olduğunu iddia eder. Diğerleri, Batı sömürgeciliğine dayandırır bu geri kalmışlığı. Bölgenin kötü durumunun, Müslüman dünyasının siyasi, ekonomik ve sosyal kaynaklarını onarılmayacak düzeyde Batılılar tarafından sömürülmesine bağlar.

Türk kökenli Amerikalı siyaset bilimi profesörü **Ahmet T. Kuru**, **Islam, Authoritarianism and Underdevelopment** adlı kitabında, çarpıcı bir ortaçağ altın

çağının ardından; demokrasi, ekonomik ilerleme, sosyal adalet, eğitim ve insan hakları açısından bakıldığında, bugünkü İslam dünyasının niçin diğerlerinin gerisinde kaldığına dair farklı bir değerlendirme sunuyor.
Kuru'nun tezine göre, din bilginleri ve devlet adamlarının kutsal olmayan ittifakı, esas olarak Müslüman dünyasının otoriterliği ve geriliğinden sorumludur. Kuru, bu nedenle – İslam düşmanları arasında yaygın olan – İslam ülkelerindeki tüm sorunların kökeninin din olduğu görüşüne karşı çıkıyor. 8. ve 12. yüzyıllar arasında aynı din, eşi benzeri olmayan bir medeniyet ortaya çıkaroyorsa bu sorunın nedrni nasıl İslam dini olabilir? Bu dönemde İslam dünyası bir aydınlanma, bilim, araştırma, sanat ve kültür merkezi haline gelmişti.

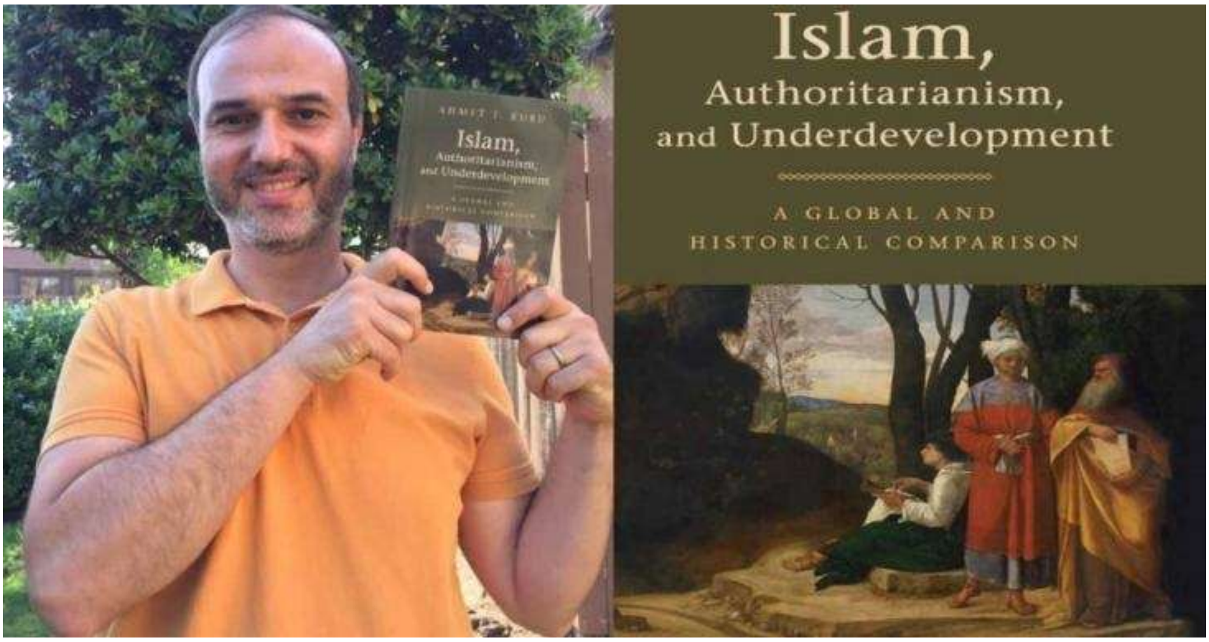
İslam dünyasında devlet adamları ve din adamlarının ittifakı entelektüelleri ve tüccarları marjinalleştirdi.

Kuru ayrıca, 19. yüzyılda başlayan sömürgeci saldırganlığı nedeniyle, Doğu'nun bugünün sefaletinden Batı'yı sorumlu kılan kısmen romantikleştirici tezi reddediyor. Siyaset bilimci, bunun yerine sömürgeciliği, Müslüman dünyasında zaten var olan siyasi ve sosyo-ekonomik sorunların bir sonucu olarak görüyor.

Haçlı Seferleri ve Moğol istilaları da aşağıya doğru giden sarmalın sorumlusu değildi. Aslında, Kuru'ya göre Müslümanlar bu yıkımın ardından hızla askeri ve siyasi güçlerini geri kazandılar, ancak bilime ve araştırmaya daha fazla önemli katkılarda bulunulmadı. Kuru gerilemenin ana nedeni olarak; bilim adamları ve devlet adamları arasındaki kutsal olmayan ittifakı öne sürüyor.

Altın çağın sonu

İslam dünyası 8. ve 12. yüzyıllar arasında altın bir çağ yaşadı. Aydınlanmanın, bilimin ve medeniyetin altın çağının arkasındaki başlıca hareketlerin iki sosyal sınıf olduğu düşünülüyor: entelektüeller ve tüccarlar. Entelektüeller (bilim adamları, filozoflar ve din bilginleri) mali olarak bağımsızdı veya tüccarların cömert desteğine güvenirlerdi. Dolayısıyla fikir pazarı, canlı, çeşitli ve rekabetle gelişiyordu.

İslam dünyasının krizi dinin kendisinde yatmıyor: Ahmet T. Kuru, Doğu gerilerken Avrupa'nın neden yükselebildiğini açıklıyor – Avrupa'da askeri aristokrasi ve din adamları, yükselen bir entelektüel ve tüccar sınıfla otoritelerini paylaşmak zorunda kaldı. İslam dünyasında ise devlet adamları ve din adamlarının ittifakı entelektüelleri ve tüccarları marjinalleştirdi.

Ancak bu dinamik, 11. yüzyılın ortalarından başlayarak, kalıcı bir ekonomik krize yol açarak yavaş yavaş değişmeye başladı. Abbasi hanedanı (750-1258), toprakları (Irak) askerlere tahsis ederek karşılık verdi ve yeni yönetici sınıf olarak toprak sahibi bir askeri eşrafın yükselmesine yol açtı.

Selçuklu Türk imparatorlukları ve daha sonra Osmanlılar, devlet yapısının askerileştirilmesine devam ettti. Bunun tüccarlar ve entelektüeller için geniş kapsamlı sonuçları olacaktı. Tüccar sınıfının zayıflamasıyla birlikte entelektüeller mali zorluklarla karşılaşmaya başladı. Aynı dönemde Selçuklular devlet nizamiyye medreselerini (üniversiteleri) kurdular, yani alimler yavaş yavaş memur oldular.

Nizamiyye okullarının en önemli temsilcisi olan İslam alimi Gazzali (1055-1111), devlet ve dinin ikiz olduğu fikrini pekiştirdi. Bu, sonunda entelektüel durgunluğa yol açacak olan Ortodoks bilim adamları ve devlet adamlarının bir ittifakının doğuşunu müjdeledi.

Devlet ve dinin sanal olarak ayrılması

Öyleyse neden İslam tarihinin ilk beş yüzyılı boyunca din bilginlerinin yüzde 90'ından fazlası devlet ve din arasında sanal bir ayrım yapmakta ısrar etti? Kuru, Müslüman iç savaşlarının (656'da Cemel Vakası/Savaşı, 657'de Siffin Savaşı),

kalıtımsal bir monarşi kurulmasıyla sonuçlanan ve Peygamber'in soyundan gelenlerin zulmüyle sonuçlanan travmatik etkisinden bahsediyor. Ebu Hanīfa (699–767) ve İbn Hanbel (780–855) gibi hapsedilip işkence gördükten sonra bile Emeviler döneminde (660–750) de Abbasiler özerkliklerini bırakmaya istekli alimler değildi.

Bugün İslam ülkeleri, savaşlardan ve krizlerden, adaletsizlik ve geri kalmışlıktan dünyanın diğer bölgelerinden çok daha fazla etkileniyor. Sadece sömürgecilikle izah edilen "gerici İslam okumaları" üstünlük kazandı.

Kuru, İslami krallıklardaki askeri ve dini seçkinlerin tutumlarını anlatarak bunun nasıl olabileceğini açıklıyor. Örneğin dini seçkinlerin kitlesel direnişi, matbaanın İslam dünyasına girişini 280 yıl geciktirdi.

Eğitimde düşüş

Bu gecikme, eğitimin düşüşünü o kadar hızlandırdı ki, 1800 civarında Osmanlı İmparatorluğu'ndaki okuma yazma bilen Müslümanların oranı sadece yüzde birdi. Batı Avrupa'da ise tam tersine, nüfusun yüzde 31'i o dönemde okuyup yazabiliyordu. İslam dünyası bu eğitim açığından hiçbir zaman kurtulamadı.

Musa Bagrac, Kuzey Ren-Vestfalya, Almanya'da din eğitimi doktoru ve sosyal bilimler, eğitim, İslami din eğitimi ve pratik felsefe öğretmenidir.

Kuru, Avrupa'daki askeri soylular ve din adamlarının otoritelerini yükselen bir entelektüel ve tüccar sınıfıyla nasıl paylaşmaya zorlandıklarını anlatarak, Doğu'nun neden gerilediğini, Avrupa'nın neden yükseldiğini açıklıyor. İslam dünyasında ise devlet adamları ve din adamlarının ittifakı entelektüelleri ve tüccarları ötekileştirme etkisine sahipti.

Yine de, Batı ve İslam ülkeleri arasında temel bir fark olamayacağını vurguluyor Kuru, çünkü bunların hepsi toplumun dört sınıfının etkileşimine bağlıdır: **devlet, din adamları, aydınlar ve ticari sınıf.**
Bir ülkede entelektüeller ve ekonomik aktörler yaratıcı, üretken ve özgür olurken bir medeniyetin çiçeklenmesi yaşanır. Ancak bu sınıfların potansiyeline güvenmek yerine, 19. yüzyıldan beri İslam dünyasında yapılan reformlar otoriterdi, yukarıdan dayatıldı, bu yüzden şimdiye kadar kalıcı bir başarı görmediler.

Devlet adamları reforma direnen din adamlarını laik bürokratlarla değiştirmeye başladığında da hiçbir şey değişmedi. Mısır'da Müslüman Kardeşler, İran'daki İslam Devrimi ve son zamanlarda Türkiye'deki popülist İslamcı rejim gibi, bu reform çabalarına karşı direniş sonucu oluştu. Hepsi devlet ve din arasındaki eski ittifakı yeniden kurdu.

Entelektüel ve ekonomik özgürlük olmadan, hangi şekilde bakılırsa bakılsın, reformlar meyve veremez. Coğrafya böylece kader olur.

Musa Bagrac.

Türkçe çevirisi: Dr Ayhan Bölük

(Jennifer Taylor tarafından Almanca'dan çevrilmiştir.)

KASÎDE-İ İSTİŞFÂİYYE

İstişfa: Şifa istemek. Hastalıktan kurtulup iyi olmayı arzulamak. Birisinin yardımını istemek, şefaat dilemek. istişfaen. Derdine derman aramak ...

Bu kaside-i mübareke ile hastalıklarınıza dertlerinize şifa isteyebilirsiniz.

Mefa'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Vücûd-ı akdesin 'ayn-ı beşaret Yâ Rasûla'llâh

Zuhûr-ı pür-sürûrun mahz-ı rahmet Yâ Rasûla'llâh

[akdes: en kutlu, en kudsî / ayn: aslı, kendisi / beşâret: müjde]

[pür: dolu / sürûr: mutluluk / mahz: tam ta kendisi, aslı]

Sen ol mahbûb-ı memdûh-ı güzîn-i Hazret-i Hakk'sın

Kudümün bâ'is-i âsâr-ı ni'met Yâ Rasûla'llâh

[memdûh: medholunmuş, övülmüş / güzîn: seçilmiş, seçkin]

[kudüm: gelme, ayak basma / bâ'is: sebep olan / âsâr: eserler, izler]

Seni idrâk için 'akl-ı beşer izhâr-ı 'acz eyler

'Ukûl-i âdeme gelmekde hayret Yâ Rasûla'llâh

[izhâr-ı acz: acziyetini ortaya koymak] [Ukûl: zihinler, akıllar]

Senindir bunca devletler şu'ûnât hep seninçündür

Senindir her iki 'âlemde rif'at Yâ Rasûla'llâh

[şu'ûnât: hâdiseler, olaylar] [rifat: yükseklik, yücelik]

Senin mir'ât-ı hüsnünden göründü Hazret-i Allah

İle'l-âhir sana olsun tahiyyât Yâ Rasûla'llâh

[mir'ât-ı hüsn: güzellik aynası]

[ile'l-âhir: ebede kadar / tahiyyat: selâmlar, hayır dualar]

Hadîs-i kâ'inâtın metni hem tafsîlîdir el-hak

Sana ma'lûm bidayetle nihayet Yâ Rasûla'llâh

[hadîs: haber / tafsîlî: ayrıntılı] [bidâyet: başlangıç]

Ser-â-pâ pür-hakâyık bir kitâbu'llâh-ı ekbersin

Tecellî-gâh-ı esrâr-ı hüviyyet Yâ Rasûla'llâh

[ser-â-pâ: baştan ayağa / hakâyık: hakikatler / ekber: en büyük]

[tecellîgâh: görünme yeri / esrâr: sırlar / hüviyet: mahiyet, hakîkat, asıl]

Güzelsin pek güzelsin tâb-ı hüsnünle cihan pür-nûr

Gelir îmânıma her demde kuvvet Yâ Rasûla'llâh

[tâb: ışık, parlaklık / hüsn: güzellik]

Tahassür canıma te'sîrini gösterdi bî-tâbım

Gönül göz hepsi ister Hakkı rü'yet Yâ Rasûla'llâh

[tahassür: (kök: hasret) hasret çekme / bî-tâb: takatsiz]

[rü'yet: görme, bakış, görüş]

Gözümde tütmede dîdâr-ı nûr enver-i tâb-nâkin

Canım cânân-ı kalbim kıl 'inayet Yâ Rasûla'llâh

[dîdâr: cemâl, yüz / enver: nurlar / tâb-nâk: parlak, ışıklı]

Gözüm sende, gönül sende, ümidim cümleten sende

Veliyyü'n-ni'metim genc-i melâhat Yâ Rasûla'llâh

[veliyyü'n-ni'met: nimet sahibi /genc: hazîne / melâhat: güzellik]

Tulû' et mihr-i rahşânım gönül göz rûşenâ olsun

Senin 'aşkınladır âmâl-i vuslat Yâ Rasûla'llâh

[tulû: doğuş / mihr: güneş / rahşân: parlak / rûşen: aydın, parlak]

['âmâl: ameller / vuslat: sevdiğine kavuşma]

Tenezzül eyle lütfen dîde-i canım hayât bulsun

Buyur bu 'âşık-ı şeydâna re'fet Yâ Rasûla'llâh

[dîde: göz] [şeydâ: aşktan aklını kaybetmiş; dîvâne / re'fet: merhamet etmek]

Gezip vâdî-i hasretde arar mahbûbunu ruhum

Beni yakmakdadır nâr-ı muhabbet Yâ Rasûla'llâh

<u>**720 Bilgilik**</u>

Tahammülsüz olan hicrin beni dîvâne etmişdir

Bana olsun visalin zevki kısmet Yâ Rasûla'llâh

[hicr: hasret] [visâl: kavuşmak]

Ra'ûfsun hem Rahimsin, kimseyi mahrum buyurmazsın

Hayâlinle gönül bulmakda lezzet Yâ Rasûla'llâh

[Râ'ûf: merhametli]

Efendimsin, cânımsın, bâ'is-i feyz ü hayâtımsın

Devâ-yı derd-i rûhumsun, sehâvet Yâ Rasûla'llâh

[bâ'is: sebep] [sehâvet: cömertlik]

Kapından başka yokdur mültecâ mahbûb-ı Rahmanım

Dahîl-i bâb-ı ihsanım 'inayet Yâ Rasûla'llâh

[mültecâ: ilticâ edilecek, sığınılacak yer]

[bâb: kapı / inâyet: lütuf, ihsan]

Beni dûr etme, cananım bi-hakk-ı Hazret-i Zehra

Senin Kıtmîr-i babındır himâyet Yâ Rasûla'llâh

[dûr: uzak] [himâyet: sahip çıkma, esirgeme]

Âmân cânân-ı zî-şânım terahhum kıl kerem-kânım

'Ubeyd-i sâdıkındır eyle şefkat Yâ Rasûla'llâh

[zi-şân: şanlı / terahhum: merhâmet etme / kân: maden, kaynak]

Medâr-ı iftihârımdır kapında 'abd-i mahz olmak

Kerem ey ma'den-i hilm ü beşaret Yâ Rasûla'llâh

[mahz: katkısız, sade, ta kendisi, aslı / hilm: yumuşaklık / beşâret: müjde]

Gönül titrer mu'azzam nâm-ı pâkin yâd olundukça

Safâ-bahşâ-yı erbâb-ı basiret Yâ Rasûla'llâh

[safâ-bahşâ-yı erbâb-ı basiret: kalp gözü açıklara safa veren]

Gözüm giryân, gönül nâlân, esîr-i mihnet-i hicran

Yetiş imdadıma kenz-i sa'âdet Yâ Rasûla'llâh

[giryân: ağlayan / nâlân: inleyen / mihnet: gam, musibet / hicran: ayrılık]

[kenz-i sa'adet: mutluluk hazinesi]

Bu hasret imtidâdından tahammül kalmadı bende

Sana ma'lûm bunu 'arza ne hacet Yâ Rasûla'llâh

[imtidâd: uzama, uzun sürme]

Seherlerde yanıp yakılmada bu haste dil bi'llâh

Eder her ihtiyâcı kesb-i şiddet Yâ Rasûla'llâh

[haste dil: hasta gönül] [kesb-i şiddet: şiddet kazanmak]

Geceler leyle-i yeldâ ana hem-dem gam-ı ferdâ

Nevâl-i lutfuna kandır semâhât Yâ Rasûla'llâh

[yeldâ: uzun / hem-dem: can-ciğer sohbet arkadaşı / ferdâ: yarın, gelecek zaman]

[gam-ı ferdâ: yarın endişesi / nevâl: talih, kısmet, bağış / semâhât: cömertlik]

Misâl-i bülbül-i nâlendeyim gülzâr-ı vaslında

Marîz-i 'aşkınım ver feyz-i sıhhat Yâ Rasûla'llâh

[nâlende: inleyen / gülzâr-ı vasl: vuslatın gül bahçesi]

[marîz: hasta]

Beni dünyâyı gafletden rehâ-yâb et halaskarım

Kulunda kalmasın asla kesafet Yâ Rasûla'llâh

[rehâ-yâb: kurtulan, kurtulucu / halaskar: kurtaran]

[kesâfet: (nefisten kaynaklanan) bulanıklık, berrak olmama]

Görünsün neş'e-i vahdet mübarek vech-i pâkinden

Safây-ı cân ile gelsin letafet Yâ Rasûla'llâh

[vech: yüz, cemâl]

Hakâyık gülşeninde sırr-ı tevhîdden haberdâr et

Bu gönlüm olmasın dûçâr-ı gaflet Yâ Rasûla'llâh

[hakâyık: hakikatler / gülşen: gül bahçesi]

Nigâh-ı iltifatınla beni dil-şâd buyur canım

Dil-i nâ-şâdıma gelsin meserret Yâ Rasûla'llâh

[nigâh: bakış, bakma / dil-şâd: gönlü sevinçli]

[nâ-şâd: gamlı, kederli, mahzun /meserret: sevinç, şenlik]

Âmân ey mefhar-ı 'âlem sığındım bâb-ı ihsana

Hümûm-ı mâsivâ etmekde savlet Yâ Rasûla'llâh

[mefhâr: övünmeye sebep olan / bâb: kapı]

[hümûm: gamlar, kederler / savlet: hücûm]

Tulû'-ı mihr-i dîdâra dü çeşmim intizâr eyler

Kerem ey şems-i iklîm-i hidâyet Yâ Rasûla'llâh

[tulû’: doğma, doğuş / mihr: güneş / dü çeşm: iki göz / intizâr: bekleyiş, gözleme]

[şems: güneş]

Cemâl-i enverin kılmak temâşâ bir sa’âdetdir

Olur mu hîç ona takdîr-i kıymet Yâ Rasûla’llâh

[enver: nurlu / temâşâ: bakma, seyretme]

Hitâb-ı “len terânî”de bulunma merhamet eyle

Tecellî eyle ey sâhib-risâlet Yâ Rasûla’llâh

[len terânî: Beni göremezsin (Arapça) bknz. A'raf:i43]

[sâhib-risâlet: Resullük makamının hakîkî sahibi]

Gönül mehcûr-ı dîdâr-ı melîhin olmasın yoksa

Görünmez gözüme in’âm-ı cennet Yâ Rasûla’llâh

[mehcûr: perdelenmiş, terkolunmuş / melîh: çok güzel]

[in’âm: nimetler]

Açılsın gonce-i âmâl kerem bağında îmânım

Görünsün kalbime envâr-ı behcet Yâ Rasûla’llâh

[âmâl: ameller] [envâr: nurlar behcet: sevinç, güzellik]

Günahkârım, şerm-sârım, reh-i gufrânına düşdüm

Bi-nezd-i Hazret-i Mevlâ vesâtet Yâ Rasûla’llâh

[şerm-sâr: utangaç, mahçup / reh: yol]

[vesâtet: araya girme, vasıta olma]

Der-i devlet-me’âba intisabım tâ ezeldendir

Medâr-ı mefharetde, arza nisbet Yâ Rasûla'llâh

[devlet-meâb: devlet sahibi]

[medar-ı mefharet: iftihar duyma vesilesi]

Kemâl-i 'aşk ile geldim der-i ihsanına canım

Dahîlek ey şeh-i mülk-i melâhat Yâ Rasûla'llâh

[dahîlek: sana sığındım / mülk-i melâhât: güzellik ülkesi]

Yüzüm sürsem be-tekrâr ravza-i pâk-i 'ıtırnâke

Bu cism-i pür-'ilel'de kalmaz 'illet Yâ Rasûla'llâh

[ıtırnâk: güzel kokulu] [pür-ilel: hastalıklarla dolu]

Tehalük etmede kalbim o 'âlî südde-i pâke

Edeb ta'zîm ile etsem ziyaret yâ Resûlallâh

[tehalük: can atma, koşma / südde: kapı, eşik]

Şeb-i mi'râc'daki esrâr-ı halvet 'aşkına eyle

Dem-i eyyâm-ı gurbetde vikâyet Yâ Rasûla'llâh

[vikâyet: koruma, esirgeme]

Husûsâ son dem-i 'ömrümde de eltâfa muhtacım

O ân-ı hevl-nâk'de ver selâmet yâ Resûlallâh

[eltâf: lütuflar] [ân-ı hevlnâk: korku veren an]

Tenezzül eyle lütfen ihtizârımda nasîb olsun

Bu yolda 'arz-ı teslîm-i emânet yâ Resûlallâh

[ihtizâr: can çekişme]

Temâşâ-yı cemâl-i eltafınla mest olup hayran

Gidersem dâr-ı 'ukbâya ne devlet Yâ Rasûla'llâh

[eltâf: lütuflar] [dâr-ı ukba: öbür dünya]

Durmuşum bağlayıp dergâh-ı ihsana yüzüm tutdum

Yegâne matlabımdır sırr-ı vuslat yâ Resûlallâh

[matlab: taleb edilen şey, meram]

'Umûm ahvâlimi teşrîhden maksaddır istimdâd

Dahîlek yâ nebiyya'llâh sahabet yâ Resûlallâh

[teşrîh: şerh etme, açıklama / istimdâd: yardım isteme, imdada çağırma]

[sahabet: sahip çıkma, koruma, arka olma]

Ümîdvârım ki mahrûm-ı şefâ'at eylemezsin sen

Senin şânındadır, rahmet, mürüvvet yâ Resûlallâh

[mürüvvet: mertlik, cömertlik]

Senin âzâd kabul etmez kulundur 'âşıkın Vassâf

Bu 'abd-i rû-siyâha kıl şefâ'at yâ Resûlallâh

[vassâf: vasıflarını, özelliklerini sayarak anlatan kimse]

[abd-i rû-siyah: kara yüzlü kul]

Kasîdem elde 'aşkın dilde geldim bâb-ı ihsana

Dahîlek ey Habîb-i Hazret-i Hak yâ Resûlallâh

Tarik-i Uşşakiyye Meşayihinden

El-Hâcc Hüseyin Vâssaf Hazretleri (v.929)

****

El-hâc Hüseyin Vassâf

النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ ۖ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ

Peygamber, mü'minlere kendi öz nefislerinden, canlarından, birbirlerinden daha yakındır, daha ileridir. Eşleri mü'minlerin anneleridir. [Ahzâb:6]

Tarik-i Uşşakiyye Meşayihinden

El-Hâcc Hüseyin Vâssaf Hazretleri (v.1929)

Semt-i illiyyîne uçdu şimdi bir rûh-ı kerîm

Çıka istikbâle yârân gülşen-i adnânda

Rıhlet-i cân-sûzuna Sa'dî didim târih-i tâm

Hüseyin Vassâf bugün rahmet-i Rahmân'da

Hazretim, mah-ı Muharrem'de dünyaya geldiği için Şeyh Ahmed Zarîfî, tarafından kendisine "Hüseyin" ismi verilmiş; "İnşâallah Vassâf-ı Muhammedî olur" diye mahlası da "Vassâf" konmuştur. Eskimeyen kültürümüzle yetişmiş, Arapça, Farsça ve Fransızca'ya vâkıf, edib, şair ve mutasavvıf. Öyle ki zat-ı şahaneleri tam bir Peygamber aşığı. Her üç rüyasından birinde mutlaka peygamber efendimiz salla'llâhü aleyhi ve sellem var…

Maddenin kasıp kavurduğu gönül derdimize şifa olsun, vesile-i şefaat buyrulsun niyyetiyle, Hüseyin Vassaf Hazretlerinin Kasîde-i İstişfâiyye'sini ihvan-ı bâ safa kardeşlerimize teberrüken ikram eyler, dua bekleriz…

Sanduka-i Nasihat

Hz. Mev!ânâ'nın Konya Müzesi'ndeki sandukası üzerinde şu şiir bulunur.

Ölüm günü tabutum yürüyünce, dünyanın derdiyle dertleniyorum sanma.

Bana ağlama, yazık deme.

Şeytanın tuzağına düşersen, işte o zamandır hayıflanma vakti. Cenazemi görünce ayrılık deme.

Buluşma zamanım o vakittir benim.

Beni toprağa bırakınca elveda deme sakın, mezar cennetler topluluğunun perdesidir.

Gurübu gördün ya, tulûu da seyret.

Güneşle aya gurûbtan ne zarar gelir ki...

Sana gurûb görünür ama tulûudur o.

Mezar sana hapis görünür ama ruhun halâsıdır.

Hangi tohum yere düştü de çıkmadı?

Neden insan tohumu hakkında yanlış bir zanna düşersin?

Hangi kova kuyuya

Sarkıtıldı da dolu çıkmadı?

Can yusufu kuyudan ziyan mı görürsün?

Niçin feryâd edersin?

Bu yanda ağzını yumdun mu, o tarafta aç.

Artık senin hâyu hûyun

Mekânsızlık boşluğunun türküleridir.

Biz Güzeliz, Sen de Güzelleş

Biz güzeliz, sen de güzelleş, beze kendini. Bizim huyumuzla huylan, bize alış başkalarına değil...

Bir katre olma, kendini deniz haline getir. Mademki denizi özlüyorsun, katreliği yok et gitsin...

Beri gel, beri! Daha da beri! Niceye şu yol vuruculuk? Mademki sen bensin, ben de senim, niceye şu senlik benlik...

*

Bir mertebedir ki o, her nefeste gözsüz görür, elsiz tutar orada insan.

*

Ölümümüzden sonra mezarımızı yerde aramayınız. Bizim mezarımız ariflerin gönüllerindedir...

*

Can sana döküldü, seninle birleşti. Candan senin kokunu duymadayım diye okşarım onu.

*

Ben hem hamım, hem kavrulmuş.

Hem gülmedeyim, hem ağlıyorum.

Alemi de hayretlere salmışım.

Kendim de hayretteyim.

Vuslat içinde ayrılığa düşmüşüm ben...

Yüceliğinden göklere bile sığmıyorsun, Nasıl oldu da sığdın şu gizli gönlüme?

Dalda yaprak titriyor.

Bedenimde gönlüm.

Dalın titreyişi rüzgârdan.

Gönlümün titreyişiyse o güzelin yüzünden.

◆

Susmak, bal şerbeti içmekten daha iyidir.

Sözü yak, vazgeç kinayeden.

Tövbe vaktidir dedim ben.

Bana dedi ki bir âşık:

"Ben dün tövbe ettim.

Senden daha eski tövbekârım.”

*

Sabır aşka kar etmez. Sabırla aşk bir arada bulunamaz. Akıl da âşığın derdine yetişemez, derman bulamaz...

*

Doğandan aslı, nesli belli olan keklik korkar. Sineğe o korkudan pay yoktur, çünkü doğan sinek avlamaz. Sinekleri ancak örümcekler avlar.

*

Gönül olmasa gözün hiçbir şey göremez.

Gönül nurlarıyla nurlanırsa o nurdan göze de pay verir.

*

Tanrı'ya lâyık olan nurun şulesi, ona ulaşanlara nur görünür ama ondan uzak kalanlara ateş gibidir.

*

Suyu sayıklayıp duran testini ırmağa daldır. Daldırınca ağırlaştığını anlarsın. Anlarsın da su olduğuna inanırsın.

*

Meyve nasıl ağaçta biterse, aşk da asılmakla canlanır.

*

Sus, çünkü aşk bülbülü ötmede. Bülbülün karşısında turaca susmak düşer!

*

Kimin hırkası ben olursam, çıplak kalmaz o.

Kimin çaresi bensem, çaresiz kalmaz o.

*

Sen söylemezsen söz onun sözü olur.

Sen örüp dokumazsan, senden örüp dokur.

*

Toprak olduğum zaman, yine toprağım.

Zerre zerre olur, aşk kesilirim.

Hangi tozdan bir ses duyarsan, bil ki o tozun içinde benim zerrem var.

*

Su nasıl ayı yansıtır, bildirirse, bedenler de canı bildirir.

*

Bülbüller gibi feryâd edelim de, avlayalım onları. Onun işi naz, bizimki niyaz... Feryâd etmeyelim de ne yapalım?

*

Ey yaprak, bir güç buldun da çıktın hapisten. Nasıl yardın dalı, nasıl çıktın zindandan? Söyle de biz de kurtulalım bu hapisten...

*

Ben yaşadıkça Kuran'ın bendesiyim.

Ben Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemin ayağının tozuyum.

Biri benden bundan başkasını naklederse ondan da bizarım, o sözünden de...

**

Güneşe Karşı Gölgenin Ne Değeri Olabilir ki?

Onun ağlayışı da kendinden değildir, gülüşü de, sözü de. Bunlar ancak Tanrı'nın âdetidir.

*

Mademki vefan yok, söyleme. Çünkü sözün çoğu, biz'lik, ben'lik davasıdır.

*

Biz bu ambarda buğday biriktirmede, toplanan buğdayı yine kaybetmedeyiz. Biz bu vahşi mahlûklar topluluğu, düşünmüyoruz ki buğdayın noksanlaşması farenin hilesindendir. Fare, ambarımızı deldikçe, hilesinden ambar harap olmuştur. Ey can, önce farenin şerrini defet, sonra buğday biriktirmeye çabala!

*

Sevgiliden uzakkalan kişi buluşma zamanını bekler durur.

*

Edepsiz, yalnız kendine kötülük etmez; bütün çevreye ateş salar.

*

Bu dünya bir dağdır, yaptıklarımızsa ses. Ses yankılanır, gene bize döner gelir.

*

Bir yere on tane mum getirseler, görünüşte hepsi farklıdır. Fakat ışıklarına yüz çevirdin mi, hiç şüphe yok ki birinin ışığı, öbüründen ayırt edilemez.

Dostun dostlarla birleşmesi hoştur; sen mana eteğini tut; görünüş inatçıdır. İnatçı görünüşü eziyetlerle erit de onun altında defineye benzeyen birliği seyret.

*

Bozuk düzen, çürümüş bir köktür. Çürümüş bir ağaç meyve vermez.

*

Katı taş da olsan, mermer de kesilsen bir gönül sahibine ulaştın mı inci olursun.

*

Ümitsizlik köyüne gitme, ümitler var. Karanlığa doğru yürüme, güneşler var.

*

Dünyanın gamının savaşını bedenine yükle. O can çekişmeyi gönlüne, canına az tattır.

Uyanık Olanlar

Putların anası, bir put olan nefsimizdir. Çünkü put yılandır, nefis putuysa ejderha. Put kırmak kolaydır, hem de çok kolay, fakat nefsi kırıp geçirmeyi kolay görmek cehalettir.

*

732 Bilgilik

Her ağlamanın sonu gülmektir; sonu gören mutlu olur. Nerede akarsu varsa, orada yeşillik vardır. Nerede akan gözyaşı varsa, oraya rahmet gelir.

*

Sen dilersen ateş, tatlı su olur; dilemezsen su da ateş kesilir.

*

Bir lokmadan haset doğarsa, bilgisizlik ve gaflet meydana gelirse, o lokmayı haram bil.

*

Sevgi, acılan tatlılaştırır. Çünkü sevgilerin temeli, insanı doğru yola götürmektir.

*

Dilden, ağızdan ansızın çıkan sözü yaydan fırlamış bir ok diye bil. O ok, bir daha geri dönmez.

*

Ey dil! Hem sonsuz bir hazinesin sen, hem de dermanı bulunmaz bir dertsin.

*

Dostum, âşıkların hayatı ölümdedir. Gönül vermedikçe gönlü bulamazsın sen.

*

Yarasa güneşten gizlenir, perde ardına girerse, güneşin hayalinden gizlenmiş değildir. Korku ona bir hayal verir. İşte o hayal onu karanlığa çeker. Nur hayali onu korkutur da, gecelere sarılmasına sebep olur.

Sen düşmanın hayali ve tasavvuru yüzünden sevgiliye, dosta sarılmışsındır.

*

Kadın, Tanrı ışığıdır, sevgili değil.

*

Eğer tamamıyla zorluklara daldınsa, daralıp kaldınsa sabret. Sabır genişliğin anahtarıdır.

*

Kin tutma! Zira kin yüzünden sapıtanların kabirlerini kindarların yanına kazarlar.

Kinin aslı cehennemdir. Senin kinin, o küllün cüzüdür; dinin de düşmanıdır. Aklını başına al; cüz küllün yanında karar kılar. Acı, mutlaka acılara katılır. Batıl söz, nasıl olur da hakka eş olur?

Kardeş, sen ancak o düşünceden ibaretsin. Geri kalan varlığın ise kemik ve deriden başka bir şey değildir. Düşüncen manevi, varlığın gülse, gül bahçesisin; dikense, külhâna lâyıksın.

Koku satanların tablalarına bak. Her cinsi, kendi cinsinin yanına koyarlar. Cinsleri kendi cinsleriyle karıştırır; bu uygunluktan bir güzellik, bir süs meydana getirirler. Fakat mercimek, şeker arasına karışırsa taneleri birer birer ayıklarlar.

Tablalar kırıldı, canlar döküldü ve iyiyi, kötüyü birbirine karıştırdılar. Allak, bu taneleri ayırıp tabağa koysunlar diye kitaplar verdi, peygamberleri gönderdi. Peygamberler gelmeden önce hepimiz birdik; iyi miyiz, kötü müyüz kimse bilmezdi. Alemde kalp akçayla sağlam akça bir yürümekteydi. Çünkü ortalık tamamıyla geceydi, biz de gece yolcularına benziyorduk.

Ibogaine

Ibogaine, Afrika Iboga Tabernant'ın çalısının kök kabuğundan türetilen indol bir alkaloididir. Ibogaine öncelikle rüya gibi bir bilinç halini tetikleyen, iç gözlemi, ayrışmayı teşvik eden ve bilinci değiştiren halüsinasyon etkileri ile tanınır. *(Alper, 2001)*.

Iboga Tabernant'ın özünün düşük dozları, Batı Orta Afrika'daki yerli halk tarafından açlık, susuzluk ve yorgunluğa karşı kullanıldığı bilinmektedir. Daha yüksek dozajlar ise dini/ruhani törenlerde ve ayinlerde kullanılır. *(Fernandez ve Fernandez, 2001)*.

Ibogaine maddesi tüketildiğinde ortalama etkisi 24 saattir. İbogaine deneyimi, 'vizyoner' aşama ve 'iç gözlem' aşaması olarak adlandırılan iki aşamadan oluşmaktadır. Vizyoner aşamasında kişi 'onirojen' olarak tanımlanan rüya benzeri

ruh halinin etkisinde olur. Katılımcılar sık sık rüyalarında ataları/ölen aile üyeleri tarafından ziyaret edildiklerini ve öğütler dinlediklerini belirtir. Bu etkiler 4 ila 6 saat arası sürer. İkinci aşama olan iç gözlem aşaması ise psikoterapötik etkilerden sorumludur. İnsanların korkularını ve olumsuz duygularını yenmelerine yardımcı olabilir. İbogain, anıların tamamen bilinçli ve farkındayken rüyayı anımsatan değişmiş bir bilinç durumunu katalize eder, böylece yaşam deneyimleri ve travma sorunları işlenebilir (Alper,2001; Dickinson 2017).

Ibogaine'nin bağımlılık ve yoksunluk semptomları üstündeki etkisinin keşfi 1960'lı yılların başlarında, o zamanlar 19 yaşında eroin bağımlısı olan Howard Lotsof, psikedelik bilimin az bilinen neferlerinden biri olacağından habersizdi. Lotsof, arkadaşları ile kilo başına 6 ila 19 mg arasında değişen Ibogaine dozları kullandı. Ibogaine'in etkisi geçtikten sonra Lotsof ve eroine bağımlılığı olan diğer arkadaşları bir günden uzun süre eroin kullanmadıklarını ve yoksunluk semptomlarının belirgin bir şekilde hafiflediğini fark etmişler. Bu bulgular, daha sonra gelecek olan Ibogaine araştırmalarının temelini oluşturmuştur *(Alper ve ark., 2008)*.

Bugün, Howard Lotsof, Ibogaine'in anti-bağımlılık potansiyelini keşfi ile ünlenmiş bir bilim insanı. O zamandan beri, çok sayıda çalışma İbogaine'in 'anti-bağımlılık etkilerini' araştırdı. Klasik bağımlılık testlerinde, ibogaine'in farelerin morfin isteğini bozduğu veya azalttığı bulunmuştur *(Glick ve ark., 1991).* Kokain bağımlılığı için de benzer bulgular ortaya çıkmıştır, Ibogaine kokain bağımlısı sıçanların kendi kendine uygulama (self-administration) davranışlarını inhibe etmiştir (Cappendijk ve Dzoljic, 1993). 1992'yılında yayınlanan Yeni Opioid Aktivite Faaliyet Raporunda, Ibogainein bileşiklerini değerlendiren araştırmacılar, Ibogaine'in geleneksel bağımlılık farmakoterapisinden farklı olarak herhangi bir bağımlılık veya yoksunluk semptomuna neden olmadığını belirtti (Woods ve ark., 1992). Ayrıca, Cappendijk ve

Dzoljic (1993) ve Glick ve ark. (1992) yoksunluğu korumak için Ibogaine'in iki defa kullanılmasının sadece bir defadan daha etkili olduğunu kaydetmiştir.

Psikofarmakoloji

İbogaine'in mevcut opioid farmakoterapilerinden farklı olduğu bilinmektedir. Etki mekanizması mevcut farmakolojik alternatiflere dayanarak açıklığa kavuşturulamamıştır. İbogainin etkileri, baskın sinir iletici aktivitesinden ziyade çoklu sinir iletici sistemleri arasındaki karmaşık etkileşimlerden kaynaklandığı iddia edilmektedir *(Popik ve ark. 1995)*. İbogain'in, NMDA, kappa ve mu-opioid ve sigma2 reseptörleri, sodyum kanalları ve serotonin taşıyıcıları dahil olmak üzere çoklu merkezi sinir sistemi bağlanma alanları için mikromolar afinitelere sahiptir *(Mah ve diğerleri, 1998)*. Serotonin üzerindeki etkiler lizerjik asit dietilamid (LSD) -Türkçe söyleyince çok garip duruyor-, psilosibin ve dimetiltriptamin (DMT) gibi klasik halüsinojenlere benzer. *(Alper ve diğerleri, 2008)*

Önceki çalışmalar

Tamamen tamamlanmış bir rastgele kontrollü araştırma (RKA) olmaması, Ibogaine ile yapılan araştırmaların en büyük zayıflığı.

İbogainin bağımlılık yapıcı etkisine ilişkin literatüre daha yakından bakıldığında, bazı açıklar ve eksiklikler göze batmaktadır. Tamamlanmış Rastgele Kontrollü Araştırma (RKA) olmaması ve yasal, etik ve finansal nedenlerle, insan katılımcılarla yapılan araştırmalar çoğunlukla küçük ve temsili olmayan örneklemler, kontrol grubu olmaması ve katılımcıların kendilerini değerlendirdiği çalışmalarda sıkça görülen zayıflıklardan oluşmaktadır.

Alper'e (2001) göre eczacılık lobisinin yapılacak araştırmalara olan negatif tutumu, RKA'ların gerekli ilgiyi görmemesi ile doğrudan ilişkilidir. Bu limitlemeye rağmen Ibogaine ile yapılan ön-klinik ve vaka çalışmaları bolca mevcuttur.

Hollanda ve ABD'de yapılan bir çalışma, katılımcıların bildirdiği sonuçlardan oluşuyordu.Yatılı tedavi ortamında 52 ardışık tedavi serisinde 41 katılımcı… Bazı katılımcılar bağımlılık belirtisi nedeniyle birden çok kez tedavi edildi. Katılımcıların verdiği rakamlar doğrultusunda tedavilerin yüzde 36'sının altı ay veya daha uzun süredir yoksunluk hissetmediğini gösterdi *(Alper, 2001)*. Etkilere sadece bir veya iki doz ibogainin neden olduğu göz önüne alındığında etkileyici bir sonuç olarak görülüyor.

Diğer bir çalışma, St. Kitts'teki bir ibogaine tedavi kliniğinden 32 katılımcıdan oluşuyordu. Bu çalışmada katılımcılar bir hekim tarafından incelendi ve katılımcı puanlaması yerine hekim değerlendirmesi ölçüm olarak kullanıldı. Hekimin genel değerlendirmesi tek bir ibogaine dozunun herhangi bir ikame veya azaltma gerekmeksizin arınmasının tamamladıklarını göstermişlerdir. Ek olarak, katılımcılar son opioid kullanımından 24 saat sonra yoksunluk belirtileri göstermediler (genellikle yoğun yoksunluk belirtileri ile bilinen yoksunluk aralığı). Katılımcılar tedaviden 36 saat ve 1 ay sonra takip değerlendirmesi için arandıklarında bağımlı olunan madde için önemli ölçüde daha düşük bir istek hissettiklerini bildirdi. *(Mash ve diğerleri, 2000)*.

Ayrıca, Alper vd. (2007) ortalama 19,3 mg/kg olan tek bir ibogaine dozunun yatan hasta ortamında opioid bağımlılığı için 33 kişilik bir grubu tedavi etmek için yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Bu katılımcılardan yirmi beşinde, madde arama davranışı olmaksızın opioid bağımlılığı tamamen çözüldü ve tedavi sonrası 72 saatlik bir gözlem süresi boyunca sürdürüldü. Dört katılımcı yoksunluk belirtileri bildirmediler ancak eroin kullanmaya devam etmek istediklerini belirttiler.

İstenmeyen etkiler/olaylar

İbogaine uygulamasının bildirilen negatif olaylarının çoğu, hastanelerin acil servisindeki vaka çalışmalarından ve ikincil veri araştırmalarından gelmektedir. Psikoz *(Houenou ve diğerleri, 2011)*, mania *(Marta ve diğerleri, 2015)* ve nöbetler *(Breuer ve diğerleri, 2015)* ibogaine kullanımıyla ilişkilendirilmiştir.

Bununla birlikte, bildirilen vakaların çoğu kontrolsüz veya tıbbi olmayan ortamlarda meydana geldi, bilinmeyen dozları ve ibogaine saflığını içeriyordu. *(dos Santos ve diğerleri, 2017)*.

Yayınlanmış hakemli bilimsel literatürde ibogaine kullanımı 30'dan fazla ölümle ilişkilendirildi. Sebeplerin çoğunun kalp kaynaklı olduğu görünüyor.

Aritmiler, önceki kardiyovasküler durumlar, akut dönemde opioidlerin veya diğer ilaçların kullanımı ibogainin etkileri… Ölümlerin çoğunun tedavi öncesi yapılan kapsamlı bir tarama ile muhtemelen önlenebildiği iddia edilmekte. Küresel Ibogaine Tedavi Birliği (KITB) yayınladıkları kılavuzda doğru tedavi, sertifikalı/kalifiye sağlık personeli, kapsamlı sağlık taraması ve hastayı hızla acil servise götürecek tesislerin ayarlanmasının bir kliniği daha güvenli hale getirdiğini ve istenmeyen etkileri azalttığı yönünde…

İbogain, insanlara denetimli bağlamlarda uygulandığında – önceki kardiyovasküler hastalıklar veya ilaçların akut etkileri altında olmadan – nispeten güvenli olduğu gözlemlenmiştir *(Breuer ve ark., 2015)*.

Tedavi Merkezleri

Altmışlı yılların ortalarında, Amerika Gıda ve İlaç İdaresi (FDA), Dünya Sağlık Örgütü ve Birleşmiş milletler ibogain'i insan sağlığını tehlikeye atmasından dolayı "narkotik" olarak kategorize edip, birinci sınıf yasaklı madde olarak sınıfılandırır. Bu Ibogain'in

tıbbi değeri olmadığı ve suistimal potansiyelinin yüksek olmadığı anlamına gelir. Tıpkı diğer birinci sınıf maddeler gibi – eroin, kokain, metamfetamin.

İbogaine, 2012 Yeni Psikoaktif Maddelerin battaniye yasağı *(Askew & Bone, 2019)* etkisiyle İngiltere'de yasaklandı. Bu tarihe kadar klinikler göze batmadan operasyonlarını sürdürmüşler. Bu tarihten sonra birçok pratisyenin Meksika ve diğer ülkelerde klinik açtıklarına dair söylemler var.

Günümüzde tedavi merkezleri yasal bir gri alanda faaliyet göstermektedir.

Ibogaine'in yasa dışı veya programlı olmadığı ülkeler *(Walker, 2016)* Ibogaine tedavisi dünyanın dört bir yanındaki merkezler, geleneksel tıbbi modelde çalıştıklarını iddia ediyorlar.

Kliniklerin internet sitelerinde bağımlılık tedavisi için çeşitli hizmet paketleri sunulduğu görülebilmekte. Bu paketler yoga, nefes egzersizleri, psikoterapist desteği, DMT, Kambo, sanat terapisi gibi büyük bir spektrumu kapsamakta.

Düzenlenmiş bir endüstri olması nedeniyle, güvenilir rakamlar elde etmek imkânsız; ancak, benim önde gelen bir tedavi sağlayıcısıyla gerçekleştirdiğim telefon görüşmesine dayanarak; dünya çapında 80 tedavi merkezi olduğu ve bunların yarısının Meksika'da olduğu tahmin edilmektedir.

Tedavi arayanların sayısı ise ayda ortalama 250 ve 400 arasında değişiyor…

…

Kara Bulutlar Ve Şiddetli Rüzgârlar

AYET;
"Âd kavminde de ibretler vardır.Hani onların üzerine köklerini kesen rüzgârı göndermiştik.Üzerine uğradığı hiçbir şeyi bırakmıyor, mutlaka onu kül ediyordu."
Zâriyât/41-42

HADİS;
Hz.Âişe radiya'llâhü anhanın anlattığına göre;
Efendimiz;
RÜZGÂR estiğinde ve gökyüzünde **KARA BULUTLAR** gördüğü zaman yüzünün rengi değişir, bâzen o buluta karşı durur bakar, bâzen geri döner, eve girer çıkardı.
Yağmur yağıp geçtiğinde ise rahatlardı.
Bunlar bir endişe alâmeti idi.
Hz.Âişe bunun sebebini öğrenmek isteyince Rasûl-i Ekrem salla'llâhü aleyhi ve sellem Efendimiz:
"Belki bu kara bulut Âd kavmine geldiği gibi bir azâb olur mu?
Onlar gördükleri siyah bulutu yağmur yağdıracak bir bulut zannetmişlerdi; ama o elîm bir azâb getirdi."
(Buhârî, Tefsîr, 46/2; Müslim, İstiskâ, 14-16)

SadrüdDin Muhammed Konevi Hazretlerinin Vasiyeti

Rahman ve rahim olan Allah (celle celalühü) m adıyla.

Allahü Tealâ'nın rahmet, hoşnutluk özel af, lutuf ve mağfiretine muhtaç olan ve bu vasiyeti yazan kulu Ali oğlu Yusuf oğlu Muhammed oğlu İshak oğlu Muhammed, yanında bulunsun bulunması, bu vasiyete vakıf olan müminleri kendisine şahit tutarak tasdik ve itiraf ederki;

şüphesiz Allah(celle celalühü) tealâ birdir. Zatında, sıfat ve fiillerinde tektir. Herkes O'na muhtaçtır.. O, kimseye muhtaç değildir. Doğurmamış ve doğmamıştır. Hiç kimse O'na denk değildir.

Yine Allah (celle celalühü) tealâ'nın kendi lutuf ve iyiliğinden seçip temizlediği, saflığa erdirdiği, bazıların peygamberimiz Hz.Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem) de olduğu gibi "Allah, O'na, ailesine, kendisine tabi olanlara salât ve selâm olsun."

Umumî olarak bütün yaratıklarına, diğer peygamberlerinde olduğu gibi bazılarında hususî olarak bazı kabile ve topluluklara göderdiği doğru ve gerçektir.

Ben, yine yakînen inanıyorum ki cennet ve cehennem hak'tır. Amellerin derlenip toparlanacağı ve Allah katına kabul edilecekleri ve ilahi terazi ile tartılacakları, yani" mizan" Haktır.

Bütün peygamberler, vazifeleri gereği Allah Teâlâ'dan ne getirmiş ve ümmetlerine haber vermişlerse , bunların hepsi doğrudur. Ve onlar, bunların hepsini doğru olarak nakletmişlerdir. Kendi şeriatları yani tebliğ ettikleri dinleri nesh edilmeden sonra gelen bir din ile hükümleri kaldırılmadan önce o dinin hükümleri ile hükmedip amel etmişlerdir. Hükmettikleri herşey de de doğru hükmetmiş-lerdir. Yakînen haber verdikleri kıyamette haktır, Anlayış ve idrak yönünden inanç esaslarının şeklinde değişiklik olsa da inanç esaslarının aslı birdir ve haktır. Gerek hissî ve manevi olsun cennet ve cehennem haktır ve gerçektir, sırat haktır, Dünya ve ahireti birbirine bağlayan berzah yani kabir hayatıda haktır.

Peygamberimizden bizi intikal eden, O'nun ahiret, cennet ve cehennem ile ilgili haller, Allah (celle celalühü)'ın fiil ve sıfatlarına dair verdiği bütün tafsilat hak'tır. Ben, bu düşünce ve inançla yaşadım ve bu inançla ölüyorum.

Dostlarım ve bana mensup olan müridlerim, talebelerim, beni müslümanların umumî kabristanına defnetsinler. Ölümümün ilk gecesinde Allah'ın beni, her türlü azabından ve cezalandırmasından uzak tutarak beni bağışlaması ve **Allah (celle celalühü)'ın kabul etmesi niyetiyle yetmiş bin kelime-i tevhid (Lâilâheillallah) diyerek tevhid hatmi yapsınlar.**

Yine ölümümde hazır bulunanlardan herbiri kendi kendine aynı niyetle ağır başlılık ve kalb huzuru içinde yetmişbin" Lailaheillallah" diyerek zikirde bulunsunlar.

Ayrıca beni fıkıh kitaplarında ki gibi değilde hadis kitaplarında belirtildiği şekilde yıkamalarını istiyorum. Kefen olarak beyaz bir izar sarsınlar ve Şeyh-i Ekber (MuhyidDin Arabî)'nin elbiseleri ile kefenlesinler, kabrime Şeyh EvhadüdDin

Kirmaninin seccadesini yaysınlar. Cenazemi hiç bir cenaze okuyucusunun takip etmemesini, kabrimin üstüne ne bir bina, türbe, ne de bir tavan yapılmasını vasiyet ediyorum. Sadece kabrimi sağlam taşlar ile örüp yapsınlar. Fakat başka bir şey yapmasınlar. Böylece, hem kabrimin örtülmesi kolay olur, hem de yıkılıp yeri kaybol-maz.

Defnedildiğim gün, kadın, erkek, fakir ve kimsesiz düşkünlere özellikle de **kör ve kötürüm olanlara bin dirhem dağıtılmasını bundan yüz dirhemin** ŞehabüdDin Ebrari'ye ve yüz dirhemininde Şeyh Muhammed En-Nahcuvanî'nin meclisine devam eden Kemâl'e verilmesini ve bunların uygun gördükleri şekilde kendi dostlarına dağıtılmasını vasiyet ediyorum. Ayrıca ZiyaüdDin Mahmud ve BedrüdDin Ömer'e selâmımın ulaştırılmasını ve hatıra olarak kendilerine namaz kıldığım seccadelerimden birer tanesi ile, birer elbisemin verilmesini vasiyet ediyorum?}

Felsefe ile ilgili kitaplarım satılıp parası sadaka olarak dağıtılsın. Tıp, Fıkıh, Tefsir gibi diğer ilimlerle ilgili kitaplarımı da Şam'a vakfediyorum. Onların hepsi orada bulunan ve Allah (celle celalühü) için ilim tahsil edenlere verilsin. Kendi yazdığım kitaplarımı da benden bir hatıra olarak Afifüd- Din'e ulaştırılsın. Ve ehli olan kimselere onları okutması söylensin.

Kızım Sekine'ye de Allah (celle celalühü) onu muvaffak kılsın. Namaza ve diğer farzlarla birlikte istiğfar etmeye, Allah (celle celalühü) 'tan mağfiret dilemeye devam etmesini, Allah (celle celalühü) a itaatta bulunmasını vasiyet ediyorum.

Dostlarıma da ancak yaşanılmak sureti ile bilinebilen zevki marifetlere, anlaşılması güç ve kapalı olan bilgilere dalmamalarını ister benim, ister şeyhim'in Allah (celle celalühü) (Allah ondan razı olsun) sözleri olsun, onların sadece sarih ve açık olanları ile yetinmelerini bunların dışında kalan açık ve sarih olanların tevilini düşünmemelerini vasiyet ederim. Benden sonra bu yol kapatılmıştır. Onlar hiç

kimsenin kendi sözleri olarak söyleyip naklettikleri sözlere itibar etmesin. **Sadece onlardan kim İmam Muhammed Mehdiye yetişirse O'na benim selamımı ulaştırsın**. Ve başkasının değil, yalnızca O'nun haber verdiği şeyleri, bilgileri alsın.

Şimdilik sadece ve sadece benim ve şeyhimin yazdığı eserlerle onların içindeki sarih ve açık olan bilgilerle yetinsin. Kitap, sünnet ve müslümanların icmaı ile sabit olan şeylere sarılsın, zikre de devam etsin. Kendilerine yol gösterici olarak yazdığım "Er-Risalet-ül Hâdiye velmürşide" adlı risalemde olduğu gibi Cenab-ı Hakk'ın huzurunda başka şeyleri kalbinden çıkarmakla meşgul olsun. Ve Allah(celle celalühü) hakkında hüsnüzanda bulunsun. Gerek nazari ve gerek lüzumsuz başka ilimlerle meşgul olmasın.aksine zikirle ve kur'an okumakla meşgul olsun ve görevlendirildiği vird'lere devam etsin. Yukarıda işaret edildiği üzere, açık ve sarih beyanları mütalaa etsin.

"Bekâr olanlarınız Şam'a hicret etmeye çalışsın . Çünki; yakında buralarda da bir takım fiteneler zuhur edecek, çoğunuzun rahatı kaçacak ve size söylediğimi hatırlayacaksınız. Ben, sizi Allah (celle celalühü)'a havale ediyor, ona bırakıyorum." Doğrusu Allah (celle celalühü) kullarının ne yaptığını görür. Allah (celle celalühü) sakınan ve onun doğru olarak gösterdiği yola giren kimselere yeter. Dostlarım, dualarında beni hatırlasın ve her türlü haklarım bana helâl etsinler. Benim bıraktığım bilgilerde onlara helâl olsun.

Daha önce benim üzerimde meşru bir hakkı olduğunu iddia eden kimse, kızım Sekine'ye müracat etsin. O'da onun razı olacağı şekilde hakkı'nı ödesin.

Allah (celle celalühü)dan kendim ve sizin için mağfiret diliyorum. Allah'ım seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih eder, sana hamd ederim, senden başka ilah yoktur, sana tevbe eder; senden mağfiret dilerim

SadrüdDin Muhammed el- Konevi Vasiyetname, İst. Şehit Ali Paşâ Ktp. nr. 2810 ;

ist. Selim Ağa Ktp. NurBanu Bl.nr.105yp.149 a-b; Os¬man Ergin, SadrüDin Konevi veEserleri, Şarkiyat Mecmuası, ist.1958, 11/ 82- 83; Mustafa Uzunpostalcı, Şeyh SadrüdDin Konevi'nin Vasiye¬ti,S.Ü.l. SadrüdDin Konevi Özel sayısı, s,39 vd.. Beni bağışla ve bana merhamet et. Şüphesiz sen çok bağışlayıcı ve merhamet edensin.

Nev'î-zâde Atayî ve Hamse'sinden

Cihanı aydınlatan güneş sevgidir.

Gönlü yakan ateş sevgidir.

Sevgi güneşinin ışığı gönlün ışığını yakar.

Sevgi gönül meyhanesinin mestidir.

Mestlerin aklını başından o mey alır.

Aşığı meye taptıran o içkidir.

Ondan içtikçe yanma yakılma artar.

Aşk bahçesi ateşle terbiye olur.

Sevgi bulunmaz bir hazinedir.

Aşk oku, cana işler.

Kays, Leyla'sını bir yıl ayakta beklemiştir;

…

Hindistan'ı zapteden büyük hükümdar Gazneli Mahmud kendisine Ayaz'ı yakın dost etmeden önce, daha yaşı küçük tecrübesiz bir hükümdardır. Emirleri vezirleri sahtekârdırlar. Şahı kandırıp, ülkeyi sömürürler. Halkın çektiklerine aldırmazlar. Şah içki ve eğlence ile meşgulken vükelası ülkeyi soyar. Kötüler şahı kuşatmışlardır, iyileri yanma sokmazlar. Şah fitnenin farkına varmaya başlar. İş böyle giderse, sonunun kötü olacağını sezer. Düşünüp üzülürken bir gece uykuya dalar. Gönül gözü açılır. Eşi benzeri olmayan güzellikte bir bahçe görür. Gölge veren ağaçlar, akarsular, nilüferler, güzel kokulu toprak her tarafı süslerler. Orada içi dışı aydınlık zümrütten bir kubbe vardır. Kubbenin altında yeşil elbiseli, Hızır'a benzeyen bir pir durur. Yüzü nur saçar. Şah, piri saygıyla selamlar. Pir onu yanma alır. Şahın,

çevredeki güzelliklere tahassürle baktığını gören pir, böyle bir yer istiyorsa, önce iyi bir bahçıvan bulmasını, sonra bahçeyi yeniden düzenlemesini, yeni bahçede eski, işe yaramayan ağaçları dalları ayıklamasını, bahçeyi iyi bir bakımla elden geçirmesini öğütler. Şah pirin elini öper , lutfunu diler. Pir bir genci gösterir. Konuşmasını, çabukluğunu, aklını, idrakini, bilgisini över. Onu bahçıvan yapmasını tavsiye eder. Şah bakar benzersiz bir güzel görür. Aşk ateşi bağrını deler. Bir bakışta vurulur. Uykudan gözyaşları ile uyanır. Huzursuzdur. Birgün sabah vakti atına atlar, saf saf askerleri ile ava çıkar. Etraf yemyeşildir. Çiçekler açmış, ağaçlar meyva vermiştir. Şah av emrini verir. Asker topluluğu bir girdaba döner. Ahular yakalanır. Köpekler havlar. Şahinler uçurulur. Av böyle sürerken şahın önünde birden bir ahu belirir. Şah ahunun ardına takılır, askerinden uzaklaşır. Sahrada yaşayan bir kabileye rastlar. Ahu bir çadıra girer kaybolur. Çadırdan şahın rüyasında âşık olduğu güzel çıkar. Şah misafir edilir. Güzele adını, neyle geçindiğini sorar. Güzel, adının Ayaz olduğunu, koyunculukla geçindiğini, vahşi hayvanlarla dost olduğunu söyler. Koyunlarını raiyyete, köpeklerini emrinde çalışan adamlara benzetir. Onlarla mutlu olduğunu, onlardan yararlandığını, buna karşılık onları koruyup yönettiğini, şahların tebaam ne halde olduğunu bilmesi gerektiğini, kendisinin de bir tür şah olduğunu söyler. Mahmud onun sözlerini dinler değerini anlar. Vezirlik teklif eder. Çok dil döker; ama razı edemez. O sırada şahın adamları gelir. Yerler titrer. Ayaz şaşmaz, sarsılmaz, edebini bozmaz. Şah, onun kendisini tanımış ve nezaketle yönetim dersi vermiş olduğunu anlar. Onu daha da beğenir. Üzüntü ile geri döner. Bir iki gün geçer. Dayanamaz, tek başına, Ayaz'ın yanına gitmek için yola çıkar. Tehlikeli bir vadiden geçerken yoluna korkunç bir erkek arslan çıkar. Şah kılıcını çekip onu bir hamlede öldürür. Arslandan sonra arslana arkadaşlık eden bir panterle karşılaşır. Şah panteri kılıcıyla ikiye biçer. Yoluna devam eder. Bir mağara içinde bir ışık görür. Yaklaşınca onun bir ejderin ağzından görünen ateş olduğunu anlar. Korkunç ejderha ateşler saçarak üstüne yürür. Şah yayını ele alır. Ejderi gözünden vurur. Gürzle kafasını ezer. Bunlar olurken Ayaz'ın bulunduğu yere yaklaşmıştır. Ayaz sesler duyup ne olduğunu anlamaya çıkmıştır. Şah ile karşılaşır, onu kutlar. Evine çağırır. Yer içerler. Şah, Ayaz'a duygularının temizliğini, cinsellikten arınmışlığını anlatır. Ayaz etkilenir. Onun içtenliğine, sevgisinin temizliğine inanır, yumuşar. Bir gece rüyasında cennete benzeyen bir bahçede yeşil bir seccadede oturan bir pirin kendisine bir şahın hizmetini telkin ettiğini kendisinin o şahı beklediğini anlatır. Şah bunu duyunca hemen kendi rüyasını anlatır. Rüyaların biribiriyle uyuştuğunu görünce ikisi de sevinir, iki gönül bir olur. Mahmud, Ayaz'ı vezir eder. Kötüler ceza görür. Ülkeyi yeniden düzenlerler. Mahmud'un ünü büyür. Adı Ayaz'la dillerde kalır.

…

Kaynak: Prof. Dr. Tunca KORTANTAMER, 1997, İzmir

Sevgi

Dünyada her şeyin ölçüsü vardır.: Sevgininki de fedakârlıktır. Fedakârlık yapmayanların sevgisine inanılmaz. "ABDÜLAZIZ BEKKİNE"

Yaşamak, hizmet etmek ve af dilemek için bir mühlettir. "RAHMİ ERAY"

Dostlar! İnanmak, ummak ve sevmek gibi saadet yoktur. "NURETTİN TOPÇU"

Orhan Okay Hakkında

"Erzurum'a gidiyorsun, orada bizim Orhan'ı bul. Çok iyi yetişmiştir. İyi anlaşırsınız, sana da faydalı olur" diyen Hocam Nurettin Topçu 1961'de Orhan Okay'la tanışmama sebep oldu. Erzurum'da bir Ayhan Yücel bir Sıtkı Evren buldum. Türkiye'yi kurtarmak üstümüze vazife imiş gibi 27 Mayıs havasında tanıştık. Uzun zamandan beri tanışıyormuş gibiydik.

Orhan Ağabey Vefa'dan, bense İstanbul Erkek Lisesi'nden Nurettin Topçu Bey'in talebesiydik. Milliyetçiler Derneği kurucusu olan Orhan Okay Ağabeyle Derneğin Erzurum Şubesini kurduk. Rahmi Ağabey "dergâh"ı Erzurum'daydı. 1963'de telaşlı bir Paris yolculuğu arefesinde yine memleket dertleri ile ortaklaştık. Paris dönüşü, çektiği slaytlarla bize Paris müzelerini, sanat eserlerini hatta sokak ve meydanlarını anlattı. 1966 yılı *Hareket* dergisi için yazı yazmaya ikna etmekle geçti. İlk yazı *Nesillerin Ruhu'nu* tanıtmak için. Daha sonra ilk birkaç yazıda S. F. Kâhyaoğlu imzasını kullandı. Yazı yazmaktan çekinir gibiydi. Uzun bir süre yazıya ara verdiler, fakat bu arada Mustafa Kutlu'yu bize tanıttılar. Beşir Fuad'ın yayını, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'ne* az da olsa madde yazımı, *Dergâh* dergisinde sonu gelmeyen Tanpınar ve Necip Fazıl Kısakürek tahlilleri, edebiyat ve sanat yazıları kitabının yayını, yeni kitap projeleri...

Para, şöhret, devlet, muvaffakiyet, ünvan, insanların önünde ve onları kuşatan sedlerdir. Orhan Okay için bu sedler yoktur. Mecbur olmasa akademik Unvanları almayacaktır. Kitabın son bölümünde, 1956'da dernekte verdiği seminer metnini okuduğunuzda olgun ve yetişmiş bir üniversite hocasını -ta o zamanlarda- bulacaksınız. Etrafından bir şey isterken çekingendir. Devletli arkadaşlarına oğlunun tayinini bile söyleyemeyecek mizaçtadır. 37 yıl sonra Istanbul'a dönmek isteyince, bu kadarcık bir istek, arkadaşlarınca çok görülüyor. Erzurum'dan ayrılmadan önce teklif edilen dekanlığı kabul etmrz.

Hocası Nurettin Bey gibi o da bir muallimdir. Rahmetli Hoca-*mız muallirm tarif ederken^ Orhan Okay'ı tanıyabilirsiniz: "Muallim, ruhları işleyen sanatkârdır. Muallim öğreten, irşad eden, yol gösteren,"terbiye eden kısaca emin, mürebbi ve veli vasıflarına sahip insandır. Muallim nakledici, gençlere bilmediklerini öğreten değildir. "Muallim tüccar değildir. Muallim sadece memur da değildir. Devletleri ve medeniyetleri kuran, yapan da, yıkan da muallimlerdir. Muallimin alçaltıldığı, mesleğinin hor görüldüğü milletler düşmüştür, alçalmıştır, parçalanmıştır. Muallim, geçeceği yol bütün engellerle örtülü olduğu halde, buna tahammül etmesini seven idealisttir. Muallimlik sevgi işidir, ruh sevgisidir. Muallim toplumun muhtaç olduğu doktordur. O hakikat aleminden haber, ruhlarımızı doyuran bilgiler verir. Muallim bizim ruh yapımızın sanatkârıdır. Muallim toplumda en fazla hür olan insandır." Hocamızın yaptığı bu muallim tarifine Orhan Okay Ağabeyimizin uyduğunu onun öğrencilerinin şahadet edeceği kanaatindeyim. Kendisi "mektep insanlar" nehrinden geliyor. Toplumun gizli/görünmez kahramanlarından Rahmi Ağabey (Eray) başka bir muallimdi. "Eşyayı dahi incitmemek", israf haram olduğu için "son fayda teorisi" ondan öğrenilmiş. Dayanılmaz maddi ve bedeni sıkıntılarına rağmen ağzından bir "of çıkmayan bu mütebessim ve mütevazi insanın yanında uzun yıllar kalmış. Bir İslâm âlimi olan Celâl Hoca (Ökten)'nın derslerinde bulunmuş. Ve tabi Abdülaziz Bekkine Hazretleri. "Para ateştir, ateşe rufailer karışır. Bizim parayla işimiz, alışverişimiz yoktur" diyen, etrafına "feragat", sadakat, kanaat" aşılayan büyük zat. Orhan Okay bu mekteplerden geliyor.

Telaşsız ve tevazu içinde bir dindarlık. Toplumla, muhiti ile, üniversite ile didişmeyen, rahatsızlık duydukça içine kapanan bir mizaç. Ay sonlarında maaşı tüketenler için başvurulan "gizli yardım sandığı". Bilgisini sunmaktan çekinen, sanki utanan bir halet-i ruhiye. Orhan Okay'ın Erzurum'daki odası bir ilim, öğrenme, öğretme mekânı olduğu gibi ihtiyaç sahiplerinin uğrak ve sığınma yeridir.

Muhakkak ki Orhan Ağabey de eşyayı, parayı sever. Ama başkası bunları verirse alır. Muammer Çelik kardeşimin "Orhan Ağa-bey'e ne bir tavuk ne bir kitap satamadım, benden almadı" burukluğu müstesna.

28 Haziran 1997. Aynı jüri önünde ve aynı dönemde doçent olan Orhan Okay ve înci Enginün, bu iki meslektaş, aynı gün ve toplulukta "armağan kitap"larmı alıyorlar. Bu bizi mutlu ediyor.

Eğer elinizdeki kitap daha mükemmel değil ve hatalar varsa benim yetersizliğimdendir. Bu kitabın güzel ve doğruları yazarlarına aittir. Yazı gönderen ve göndermeyenlere teşekkür ederiz.

EZEL ERVERDİ

HAYAT HİKÂYESİ VE ESERLERİ

DOPDOLU BİR ÖMÜR

Yazan: DR. HÜSEYİN YORULMAZ

Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Orhan Okay, üç kuşaktan beri İstanbul'da yaşayan Arapgirli bir ailenin çocuğu olarak 1931 yılında bu şehirde, Balat'ta doğdu. Şimdi İstanbul'un orta yerinde bulunan Balat, o zamanlar kenar semtlerden biriydi. İstanbul'a yerleşmiş üçüncü neslin çocuğu. Büyük dedenin Arapgir'de kumaş boyacılığı yaptığı ve yaklaşık olarak 1860'larda İstanbul'a gelerek boyacılar kâhyası olduğu biliniyor. Aradan iki nesil geçtiği için ata diyârına karşı herhangi bir duygu hissetmez, ancak lise öğrenciliği yıllarında Fethi Gemuhluoğlu'nu tanıdığı zaman, hemşehrisi olan bu kişinin yüzü suyu hürmetine Arapgir'i yeniden tarif eder, memleketine karşı için için bir sempati duymaya başlar. Ancak asıl memleketi, yani ata diyârı daha yukarılarıdır. Anne tarafından Kafkasya Kütayis'ten geldikleri hakkında müphem bilgiler var zihninde.

Babası Salih Bey mütecessis bir insandır. Oğlunun doğumu üzerine, o güne ait takvim yaprağına kendi el yazısıyla bir not düşer. Bu takvim Osmanlı mozayiğinin bir kalıntısı olarak o yıllardaki usûle göre, bir tarafında 25 ikinci Kanun 1331, bir tarafında 6 Ramazan 1350, bir ,tarafında 25 Janvier, bir tarafında da Rumca olarak yine aynı günü gösteren ifade olmak üzere, dört dilde verilmiş, dört kültürde belirtilmiştir. Doğum günü 26 Ocak olup, saat üç sularıdır. Hatta Salih Bey oğlunun doğumunu dakika olarak da kaydederek bu sevincini tescil etme gereği bile duymuştur: 3.45.

Irklar mozayiği bir semt: Balat

Fatih'ten Edimekapı'ya doğru giden ve Suriçi'nin en uzun caddelerinden biri olan Fevzi Paşa Caddesi, İstanbul'un yedi tepesinden birine tırmanır. Sağ tarafta eski bir Bizans sarnıcı olan Vefa Stadyumu vardır. Bu stadyumun bittiği yerden bir yokuş Haliç istikametine iner. Bu yolun adı Salmatomruk Caddesi-'dir. Bir süre gittikten sonra adı Sultan Çeşmesi Caddesi olarak devam eder. Salih Bey ile Naciye Hanım'ın oğlu işte bu cadde üzerinde 58 numaralı, zamanına ve biraz da semtine göre epey göz alan üç katlı bir hânede doğdu. Bu ev, bundan on-on beş yıl öncelerine kadar duruyordu. Şimdi İstanbul'da her evin başına gelen dert onu da alıp götürdü, yerine şekilsiz kocaman bir apartman dikildi. Bizans'ın artıklarıyla, Osmanll'nın ilâveleri arasında bir mekân olma özelliğini son zamanlara kadar taşıyabilen bu cadde, sonra Kürkçü Çeşmesi adını alarak Balat'a ve Vodina Caddesi adıyla da Fener'e, dolayısıyla Haliç'e uzanır.

Semtteki evler genellikle bugün olduğu gibi yapışık nizamdı. Bununla beraber bahçeli evler de çoktu. Orhan Okay'a göre, asıl eski Bizans, yani OsmanlI'nın da şehir olarak iskân ettiği suriçi İstanbul da dışarısı kadar tabiat içinde yaşamakta idi. En kalabalık ve sıkışık bölgeler Beyoğlu, Eminönü, Bayezid, Haliç kıyılarında bile hemen her evin, evden daha büyük bahçesi olduğu gibi, evler arasında ekili bahçeler, bostanlar çoktu. Orhan Okay, evlerinin hemen karşısında, gündüzleri çocukların oynadığı, kuzu otlattığı kırlık tepeleri, mayıs gecelerinde rüyalı pırıltılarla aydınlatan ateş böceklerini tatlı bir anı olarak hatırlıyor. Salih Bey'in evinin tam karısına düşen hâzineye ait boş bir arazinin yanında Molla Aşkî Camii vardır. Bu camie doğru yükselen ve Bizans istinad duvarlarıyla destekli, cünbüşlü, girdili çıktıh, oyuklu, mağaralı tepeler vardı. Bugün insana hayâl gibi gelen, Suriçi'nde yürüyebileceğiniz, koşup oynayabileceğiniz mağaralar. .. Renk renk kelebekler, çekirgeler, duvar diplerinde dolaşarak eksik olmayan kertenkeleler... Rivayete göre aynı zincirin uzantısı olarak Sur'un hemen dışında Eğrikapı civarında da varmış benzer mağaralar.

Vefa stadyumunun bittiği noktadan başlayıp aşağıya doğru kıvrıla kıvrıla uzanan ve birbirinin devamı olan caddeler adetâ iki tepe arasında bir dere yolu gibi Haliç'e inerdi. Sözkonusu evin arka yüzü de, değişik mahallelerin yer aldığı kısa bir düzlükten sonra Draman'a ve Fatih'e' doğru yükselen diğer bir tepeye bakardı.

Balat semtinin öteden beri sakinleri bakniıından son derece zengin ırk ve din karışımı bir özelliği vardı. Yahudi, Rum ve Ermeni cemaati ile içiçe yaşanılırdı. Osmanlı imparatorluğunun mütemmim cüzü olan azınlıklarla ilgili olarak, ilkokula başlamış olan Orhan'ın zihnindeki çocukluk fotoğrafları şunlar: istediği gibi yaşayan bu insanlar belli günlerde güzel kıyafetlerini giyerek mabedleri-ne koşarlardı... Onlar müslümanların bayramlarını kutlamaya gelir, müslüman-lar da onların Noellerini tebrike giderlerdi... Kendilerine mahsus yiyecekleri, şekerleri olurdu... Öyle ki, onların inançlarından dolayı toplum içerisinde değil küçük düşürülmesi, gayri müslim oldukları müslümanlar arasında hiçbir zaman hissedilmezdi bile.

Rum cemaatinin ve bütün Ortodoks dünyasının merkezi olan patrikhane buradaydı ve Fener'de bulunuyordu. Fener ve Balat'ta Yahudilerin de yoğunluklu olarak yaşadığını düşünürsek, bu bölgenin OsmanlI'nın bakiyesi olarak yüzyıllardır müslüman toplumun sırrını teşkil ettiğini söyleyebiliriz. Büyük bir imparatorluğun şon temsilcileri grup grup olarak yıllar yılı içiçe yaşamış. Yahudiler ayrıca bu .bölg'eden başka Beyoğlu, Büyükada ve Kuzguncuk'ta da yaşardı. Ancak Balat ye Kuzguncuk'ta yaşayan yahudiler diğerlerine nazaran bu cemaatin en fakiri olanlardı.* 1930'lu 4O'lı yıllarda Balat'ta üç sinagog vardı. Burada ve tiftnİstanbul'da yaşayan Yahudiler, 1948 yılında İsrail devleti kurulduktan sonra, yıllardan beri sanki uzun bir hazırlık içindeymişler gibi gruplar halinde akın akın İsrail'e göçtüler

Sözkonusu cemaatlerin dışında, son yüzyılın savaş artıkları olan Giritli, Arnavut ve Romanya Türkleri de semtin diğer sakinleriydi. Hatta Acem denen, Azeri Türk'ü olan kahveciler, büfeciler,"aktarlar bile vardı bunlar arasında. Kırım ve Romanya Tatarları ise bu zengin mozayiğin bir başka yönünü oluşturuyordu.

Orhan Okay çocukluğu Balat ve Surdışı'nda Otakçılar'da (Eğrikapı) oynamakla geçti. Rami'de alabildiğine geniş bir arazide yetişen üzüm bağlarını hatırlıyor. Çocukluğunda tadı damağında kalan üzüm cinsleri: Parmak, çavuş, pembe çavuş, rezaki, misket... ilk aklına gelenlerden. Şimdi bize Fatih dönemi kadar uzak olan bu üzümler lezzetleriyle beraber kokularıyla da tanınan İstanbul'un yerli üzümlerindendir. Edimekapı'dan Topkapı'ya giderken, halen belediye otobüslerinin garajı olan yer marul ve bakla tarlası imiş. Sözkonusu sebzeler, gözleri bağlı merkeplerin bir daire etrafında gıcırtılı bir sesle döndürdükleri dönme dolaplarla çıkarılan suyla besledikleri bu topraklardan yetişirdi. Sadece burası değil, Ayvansaray, Eğrikapı, Mevlânâkapı ve Yedikule gibi sur kapılarından çıkar çıkmaz alabildiğine ekili bir arazi uzanırdı. Mecidiyeköy'deki uçsuz bucaksız dut ağaçlarını, alabildiğine geniş çilek tarlalarının uzandığı bomboş arazileri unutamıyor. Osmanlı çileği denilen ve bambaşka bir lezzeti olan pembe, kokulu çilekleri bugünkülerle karşılaştırmıyor bile. Orhan Okay'a göre, bundan yarım asır önce nüfusu 850 bin olan İstanbul'da, atlı arabaları ve bir miktar otomobili, çoğu Osmanll'dan kalmış taş ve ahşap evleriyle belki şimdikinden daha fakir, fakat daha bahtiyar insanlar, bugünün insanının tasavvur edemeyeceği kadar baş başa, iç içe yaşıyordu.

Orhan Okay, Otakçılar'da oynadığı bir gün, yanından geçen sepetli motosikletlerden bir alarm sesi duyar. Arkasından hemen bir camiye sığınır. Devir, ikinci Dünya Savaşı yılları. Türk hükümetinin savaş için aldığı tedbirlerden biri de, herkesin kendi bahçesinde iki metre derinliğinde ve genişliğinde çukurlar kazmasını mecburi tutması idi. Bunun için polis ve muhtarlar geziyor, ortalığı sık sık kontrol ediyordu. Edimekapı, Süleymaniye gibi camilere asker girmiş ve bu mabedler kışla olarak kullanılıyordu. Sultan Ahmed ve Yeni Camii'in kapılarında ise "şu kadar kişilik sığınaktır" gibi levhalar asılıydı. Ayrıca halka karne ile ekmek dağıtılıyordu. Almanlar ortalığa inanılmaz bir şekilde korku salıyordu. Rusya korkusu ise harbin sonunda başladı. Kişi başına yarım ekmek dağıtılırdı. Ancak Salih Bey polis olduğu için ağır işçi sayılıyordu ve bir kilo ekmek alma hakkı vardı. Birinci Dünya Savaşı'nı da yaşamış olan baba Salih Bey, tecrübesine dayanarak daha karne sistemi başlamadan dışardan aldığı ekmekleri dilim dilim keser, tavan arasında kuruturdu. Kıtlık yıllarıydı ve tavanda çuvallar dolusu kuru ekmek asılı dururdu. Kurtlanmasın diye de arada bir güneşlendirilirdi. Karnelerini satan insanlar olurdu. Ekmeğe ihtiyacı olduğu halde Millî Şef döneminde başka ihtiyaçları için zaruri olan hakkını satan insanlar...

Taş mektebin yollarında

Polis bir babanın oğlu olan kahramanımız, babasının memuriyeti dolayısıyla dört-beş yaşlarını sürdürdüğü 1930'lu yılların ortalarında Ankara'da bulunur. Çocukluğunun en verimli yıllarını İstanbul'da geçiren Orhan Okay için, Ankara, o yıllarda yavaş yavaş gelişmeye başlayan bir kasabadır. Okul öncesi bir çocuğun zihnine akseden film şeritlerinden arda kalan enstantaneler: Tâ Taşhan'dan (Ulus) Çankaya'ya kadar kalın taş duvarlı evlerin yerini yeni yeni dolduran apartmanlar, sıra sıra yükselen biçimsiz binalar işgal etmeye başlamıştı. Ve insanlar! Ünlü Ankara kalesinin altında bulunan Samanpazarı'nda sabahları birer ikişer dükkânlarını açan esnaf... Namaz vakti dükkânlarını bırakıp giden bu insanların bir kaç kuşak önceki dedeleri de onaltıncı, onyedinci asırlarda mutlaka yine bunlar gibidir. Geçmişi fazla derinlere gitmeyen silik bir kasaba hüviyetindeki Ankara'ya, dışarıdan getirilen şehir planlamacılarının, yabancı mimarların bugünkü şekli verdiği kabul edilir.

Çevresinde gördüğünü tanımak isteyen ve mütecessis bir yapıya sahip olan Orhan Okay, ilkokula İstanbul'da doğduğu semtte bulunan ve Taş mektep diye de anılan okulda başladı(1938). O zamanlar okulların numaraları vardı ve bu okul 17. İlkokul idi. Daha sonraları ise Muallim Naci İlkokulu adını almıştır. Ahşap binalara mukabil, Abdülhamid devrinin son zamanları veya Meşrutiyet binalarından biri olan bu yapı, şimdi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir takım büro hizmetleri için kullanılıyor. Bölgede yaşayan Ermeni ve Rumların kendi okulları bulunduğu için, Orhan Okay, bu azınlıklara mensup okul arkadaşlarının olduğunu hatırlamıyor. Ancak buna rağmen birkaç Yahudi arkadaşının varlığını ve onlarla iyi geçindiğini belirtiyor.

Orhan Okay'ın annesinin hem annesi, hem de babası Erzurumludur. On-on iki yaşma kadar anneannesinin bulunduğu evde yetişen torun Orhan'ın zihninde onunla unutulmaz anılar var. Anneannesiyle elele tutuşur, pazara gider, o Kara-gümrük pazarının hemen içinde bulunan bir mescitte ikindi namazını edâ ederken, kendisi dişarda oyalanır, birlikte tekrar eve dönerlerdi. Çocukluk arkadaşı olarak, tarif ettiği anneannesine özenerek namaz kılmağa başladığını söylüyor. Tabii hareketlerini kadınların namaz kılışlarına bepzeterek ellerini göğüs hizasında birleştirmesini, iki ayağını da sağa doğru yaymasını tebessümle hatırlıyor. Çok sevdjği mütedeyyin, sabırlı bir kadın olan çocukluk arkadaşını 80 yaşlarında 196.1 yıhnda yitirir.

1943 yılında ilkokulu bitirdikten sonra ise ortaokula zahiren bir ev görünümünde olan ve-müdürlüğünü ortaokul Türkçe kitaplarının yazan Baha Dürder'ijı •yaptığı Edimekapı Ortaokulu'nda devam etti Orhan Okay. Bu okul, bitirdiği ilkokulun hemen karşısındaki sokakta, herbiri İngilizce ve Fransızca olmak üzere ikişer sınıflı, yani toplam altı dershaneli bir mektepti. Bir Rum vakfına ait olan bu binanın karşısında bir de kilise vardır. Bugün bu bina yipe aynı Rum vakfına aittir.

Orhan Okay'ın bütün bir hayatına yansıyan kişiliğinin ilk tomurcuklarını, Taş mektebin ve Edimekapı Ortaokulu'nun yollarım yürüdüğü yıllarda görüyoruz. Devrin şartlarının aksine, belki de muhalefet olarak içinden gelen tarifi güç bir iştiyakla, amcasının Çarşamba karakolunun hemen yan tarafında bulunan helvacı dükkânının arka kuytu bir köşesinde Kur'ân okumayı öğrendi. Böyle bir eylemin polis takibini gerektirdiği bir zamanda, yeğen Orhan Okay, amcasının cesaretini muhtemelen karakoldaki polislerle kurduğu diyaloga bağlıyor.

Sahhafların Keşfi

İnsanın içine bir kere kitap kurdu düşmeyegörsün, -yetmiş yılına merdiven dayamış hocamızı yakından tanıyanların bizzat şahit olduğu üzere-: sırnaşık bir tiryakilik gibi ömür boyu yakasını bırakmaz. O artık kendi çoğu yaş grubu arkadaşlarının aksine eski yazılı kitapları yavaş yavaş okuyabiliyordu. Bir insan eski yazı okur ve İstanbul Suriçi'nde oturur da Sahhaflar çarşısını tanımaz olur mu? insanın önüne bir define adası gibi açılan Sahhaflar'ı bu definenin yerlerini gösteren kitapları ve bunu tiryakilerine nikotin gibi alıştıran kitapçıları tanımak da aynen öyle bir alışkanlıktır..

Anne ve ablasının Kapahçarşı'daki olağan işleri dolayısıyla kendisinin de onlara refakati neticesinde tanıdı Sahhaflar'ı. O devirde Balat'ta oturan bir ailenin Eminönü'ne, Kapahçarşı'ya gitmek gibi ayda bir yapılması zorunlu olan rutin işleri vardı. Bayezid'e kadar tramvayla, oradan Sahhaflar'm içinden geçerek Kapahçarşı'ya gidilirdi. Ancak dükkân dükkân gezmek onun için sıkıcı idi ve fazla da umurunda değildi. Anne ve ablasına refakat bedeli o günün rayicinde bir buçuk kuruşa alınan bir simitten ibaretti. Bir de, aybaşı gibi özel günlerde Çukur Muhallebici'de yemlen döner kebap. Fakat gözü kaldırım kenarlarına ve vitrinlere dizilen kitaplarda olduğu için, ayda biır-iki kez yapılan Kapalıçarşı seyahatlerinin asıl kazancı kitapları tanımak olmuştur. Çok kere ilgisiz, bazan merakla, sonra da tecessüsle oraların ne olduğunu boyuna kendi kendine ve yakınlarına sormuştur. Bu kazancı edinene kadar kim bilir kaç defa geçilmiştir asma yaprakların loşlaştırdığı yerlerden?! Ve kim bilir su sam kokulu gevrek kaç sıcak simit yenilmiştir?!

Ortaokul sıralarında artık ailesinin yardımına gerek duymadan da Sahhaflar'a gitmeye başlamıştır. Orada genç, yaşlı insanların peykelere, tezgâhlara eğilerek, yerlere konmuş kitapları ellerine alıp karıştırmaları lezzetli, tadına doyum olmayan bir şey gibi gelirdi ona. O insanların kitabın sayfalarını ağır ağır çevirmeleri, bazan dükkânın kapısında bir sahhafla uzun süreceği belli olan bir sohbete dalmaları, sanki ona birden bire farklı ve bambaşka bir alış-veriş dünyasının kapılarını aralamıştı. Ne berikiler herhangi bir müşteri, ne de ötekiler sıradan bir esnaftı.

Ortaokul yıllarından bir mahalle arkadaşı vardır: Karadenizli Dursun. Tuhaf bir merakla Dursun, yaşı ve dönemine rağmen Osmanhca okumasını da öğrenmiştir.

Tarihe meraklı ve başta Ahmet Refik'e ait ollmak üzere eski harfli pek çok kitabı vardır. 13-14 yaşlarındaki bu çocuk, arkadaşı Orhan'a göre sanki büyümüş de küçülmüş! Dursun, yaşadığı yüzyılın ikinci yarısında bir kaç edebiyat otoritesinden biri olacak bu arkadaşına elifba tedarik ederek onun Osmanlıcasmı ilerletir. Haydar'm bulduğu bu elifba, Cumhuriyet devrinde, eski harflerimizin son yıllarında Hattat Hamid Aytaç'm düzenlediği son elifbalardan biridir. Orhan Okay, biraz da rik'a ile yazmak suretiyle okumayı hayli geliştirir. Sahhaflar çarşısının ikinci safhası onun için bundan sonra başlamıştır. Resimli kıraat kitapları, kolay okunur cinsten tarih kitapları, polis, macera ve seyahat romanları türünden akla hayâle gelmeyen bir sürü kitap... Edebiyatımızdaki Orhan Okay isminin yönelişlerini biraz da bu yıllarda aramak gerekir. O, hikmetinden sual olunmayan kaderin insanı hangi yolda yürüteceğini bilmediği gizli bir güçle edebiyata yönelir.

Sahhaflar artık onun için haftada bir kaç kere mutlaka ziyaret edilmesi gereken bir uğrak yeridir. Sahhaflarla dostluk ve samimiyet ilerletilmiş, vitrinlerdeki kitapların sayfaları bir selamla hemencecik zorlanmadan açılır olmuştur. Bu Sahhaflar şimdikinden daha dar, ahşap, küçük dükkânlardı. Sonra bir yangında, geçmişin soluğunu serinletici bir meltem gibi yanıbaşımızda hissettiren Sahhaflar, bu efsunlu çarşı birdenbire kayboldu. Tabii içindeki bütün o yazmalar hâzinesi ile beraber. Galiba şimdiki Sahhaflar'ın giderek yeni kitapçılar çarşısı haline gelişi bu uğursuz yangının sonucudur.

Osman Nuri Ergin'in *Şehir Rehberi'*nde Sahhaflar, Kapalıçarşı içinde bir sokağın adıdır. Bugünkü Sahhaflar çarşısı da Hakkâklar sokağı olarak görülmektedir. Kim bilir ne zamandan beri Sahhaflar adını aldı?!

Orhan Okay'a göre yangından önceki Sahhaflar çarşısı da bugünkünün ye-rindeydf ve birbirine paralel iki sokaktan teşekkül ediyordu. Sol tarafa ve biraz geriye doğru dian sokakta kitapla ilgili bir dükkân yoktu. Umumi tuvaletler ve bir kaç bakırcı dükkânı vardı. Asıl Sahhaflar dar ve uzun bir koridor halinde so-kağıntalt ucuna kadar uzanıyordu. Belki üç metreden daha dar bir sokaktı. Yaşlı bif asma' gökyüzünü göstermeyecek şekilde sokağın üzerini kaplıyor, yolun iki tarafındaki dükkânları samimi bir dostluk bağı gibi birbirine rabtediyordu. *Istan-bul-. Belediye Mecmuasında,* Ertan Ünal, Sahhaflar Çarşısı'nı tanıtırken, bugün Beyazıt Camii arkasında küçük bir alan üzerinde kurulmuş olan bu çarşının eskiden Kapalıçarşı'nın içinde bugünkü Yorgancıların bulunduğu yerde olduğunu söyler. Osman Nuri Ergin'in görüşü de aynı doğrultudadır. Kıymetine paha biçilemeyen el yazması kitaplar burada alınır, satılırdı. Özellikle salı ve cuma günleri yapılan kitap mezatları, kitapsever her İstanbullu için kaçırılmaz bir fırsattı. Mezada çıkarılacak kitaplar önce Sahhaflar kâhyasinın dükkânına getirilirdi. Kâhya kitapların değerini anlamak için kitap mütehassısı diyebileceğimiz birkaç kişinin fikrine başvurur, sonra kitap biçilen

fiyat üzerinden satışa çıkarılırdı. Kapalıçarşı içindeki sahhaflarm son kâhyası "Sağır" namı ile tanınan ve bir oturuşta bir kuzu yediği söylenen şişman ve bütün Istanbullularca tanınan bir zat idi. Yine aynı devirde yaşayan en büyük kitap mütehassısı da Kütahyalı İsmail Efen-di'ydi. Özellikle tarihî kitaplar üzerinde büyük ihtisası vardı. Sahhaflarm en enteresan tiplerinden biri de bohçacılardı. Bunlar çarşıda ele geçirdikleri nadir yazmaları, minyatürlü eserleri, ya bir bohçaya sararak, ya da koyunlarında saklayarak devrin zengin kitap meraklılarının konaklarını teker teker gezerdi. Özellikle zenginler bu eserleri, kıymetine bohçacıyı memnun bırakacak bir meblağ ekleyerek alır, ancak onun devamlı olarak kendisine çalışması, bulduğu nadide eserleri kendisine getirmesi için paranın hepsini birden ödemez, taksite bağlardı. Çarşı içindeki dükkânlar bir süre sonra birer ikişer Hakkâklar çarşısına (bugünkü yerine) taşınmağa başladı.

O yıllarda Orhan Okay'ın tanıdığı birkaç kitapçı arasında en profesyoneli Nizamettin Bey'di. Yabancılara meramını anlatacak kadar bir kaç dili, bir kitapçıya yetecek seviyede konuşurdu. Geçen asrın meşhur şairlerinden Yenişehirli Avni Bey'in yeğeni olurdu. Nizamettin Bey'de pek yazma kitap yoktu, buna mukabil Türkiye ile ilgili yabancı tarih ve seyahatname kitaplarının zengin olduğu muhakkaktı. Müşterilerinin olmadığı zamanlarda kapı komşularıyla tavla oynamak onun en büyük zevki idi. Onun yanı başında İsmail Hakkı Bey diye diğer bir sahhaf daha vardı. Muzaffer Özak Hoca ise cüsseli yapısı ve gür sesiyle hoşsohbet tiplerden biriydi. Bayağı gençti, Karagümrük'teki Cerrahî tekkesinin şeyhi Fahreddin Efendi'ye müntesipti. Vezneciler'de, şimdi yıkılmış olan küçük bir mescidde de imamlık yapıyordu. Profesör Faruk Sümer kendisine veya kardeşine ait bir küçük kitapçı dükkânında bulunuyordu. Eski alay müftüsü Şakir Çö-rüş Hoca daha çok dinî kitaplar satardı. Kendisinin de halk için yazdığı bazı küçük dinî kitapları vardı. Bir kaç yıl önce vefat eden Necati Bey'in kayın pederi Raşid Efendi de eski sahhaflardandı. Necâti Bey, dükkânının üzerinden onun adını eksik etmemiştir. Tokgözlü, herkesin ihtiyacını karşılayacak kitaplar bulunduran Necâti Bey, orta halli kitap müşterisini en kolay memnun eden bir kitapçıydı. Necâti Bey, Orhan Okay'ın dükkânını istediği gibi taradığı bir sahhaftı. Bir başka sahhaf olan Hulûsi Efendi ise tabela yazar, mürekkeb, kamış, kalem, lika gibi hat malzemesi satardı. Onun oğlu Ekrem Karadeniz de sıhren sahhaf oldu. Ekrem Bey'in meslekdaşlarma göre farklı meziyeti, Türk musikîsine ait değerli bilgilere sahip olmasıydı. îş Bankası Yayınları arasından çıkan o büyük hacimli musiki nazariyatı kitabı, bu mütevazi sahhafm eseridir.

Şeyhü'l-Sahhâfîn Raif Yelkenci'yi de mutlaka anılması gereken bir kişi olarak görüyor Orhan Okay. Ancak onun asıl Sahhaflar çarşısı içinde olmadığını söylüyor. Onun dükkânı, Sahhaflar'm alt ucundan çıktıktan sonra hemen Kapa-lıçarşı'mn duvarına bitişik, muhtemelen kapının birkaç dükkân solunda bulunuyordu. Raif Bey bir sahhaf değil, aynı zamanda engin bilgisi olan bir Osmanlı aydını idi. Pek çok araştırmada

onun bilgisinden istifade edildiğini ilgililer bilir. Pek çok önsözde de, bilgisini ve elindeki yazmaları esirgemeden veren bu alicenap insanın adı geçer. O kitap satmaz, edebiyat, tarih vs. araştırıcılarına adata kitap bulurdu. Kitapçı dükkânı değil, kütüphanesi olan bir insandı demek daha doğru olur. Çoğu kitap meraklısının, tarihçinin, edebiyatçının onun rahle-i tedrisinden geçtiğini söylemek mübalağa zannedilmesin. Orhan Okay'ı, bir gün eline "Hâmil-i kart.ibareli küçük bir pusula sıkıştırarak Hattat Halim Hoca'ya meşk için gönderen de Sahhaflar'm bu bilge kişisi yine Raif Yelkenci'dir.

Bugün okul araç-gereçleri ile, üniversiteye hazırlık ve ders kitaplarının satıldığı kırtasiye dükkânları haline gelen Sahhaflar'm eskiden şüphesiz daha ek-zotik bir havası vardı. Yağmur yağsa yere damla düşmeyecek gibi sıklıktaki asma yaprakları, sarmaşıklar o sevimli mekânın alışık olunan dekoruydu.

Bâbıâlî, Sahhaflar'a göre daha yüksek bir kitapçılar sınıfı idi. Orada da eski kitaplar bulunsa bile daha çok yeni kitapçılar vardı. Büyük kitapçılar ekalliyetlerdendi, Tahsin Demiray'ın Türkiye Yayınevi vardı. Bir ara Köylü Partisi'ne girdi. Daha sonra DP'ye geçti. 1928'den sonra alfabe basma imtiyazını almış ve zengin olmuş bir kişidir. Garbis Fikri'nin hâlâ devam eden İnkılap Kitabevi, 11-yas Bayar'ın Kanaat Kitabevi, Semih Lütfi'nin Tefeyyüz Kitabevi'ni de bu arada sayabiliriz. Semih Lütfi Kayserili bir Ermenidir. Karısı da Rumdur. Necip Far zıl'ni kitaplarını o basmıştır. Bunların dışında Zaman Kitabevi, Gayret Kitabevi de vardır. Gayret, yıllarca Samiha Ayverdi'nin romanlarını basmıştır.

Buna mukabil Ermeni ve Rumların dışında da memleket kültürüne iyi hizmet etmiş.ve başarılı yayıncılık yapmış Remzi, İbrahim Hilmi, Arif Bolat, Tahsin Demiray gibi kitapçı ve yayıncıları da tanımıştır Orhan Okay. Remzi'nin sahibi Remzi Bengi'dir. Sahhaflar'daki Elif Kitabevi'nin sahibi Aslan Kaynardağ onun yanında yetişmiştir. İbrahim Hilmi'nin kitabevinin ismi Hilmi Kitabevi'dir. İbrahim Hilmi Bey, yıllar yılı Ahmed Rasim'in, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın romanlarını basmıştır. Sirkeci'ye giderken sol tarafta Ahmed Halid Kitabevi bulunurdu. Vilayetin orada, sağ tarafta ise Hilmi ile beraber Türkiye Yayınevi yer alırdı. Beyoğlu'nda ise müslümanların açtığı Beyoğlu Kitap Sarayı göze çarpardı. Ağa Camii'in sırasından başlar ve şimdiki iki-üç dükkânı içine alırdı. Sahipleri Vecihî Görk, Ebuzziya ve Osman Nebioğlu'dur. Haşet şimdikinden daha büyük bir yayınevidir. Yine Beyoğlu tarafında Tünel'de Kohen hemşirelerin sahibi olduğu Kitab-ı Mukaddes'in de iki katlı bir yeri vardı.

Sahhaflar'ın ve Bâbıâlî'nin kitaplar konusundaki eski zenginliğini uçup gitmiş bir Anka kuşu gibi hatırlayan Orhan Okay, bu kültür, önce şehrin sokaklarında, vitrinlerinde ve kitapçı dükkanlarmdadır, diyor. Belki çoğumuzun adını duymadığı, kütüphanelerde bakmayı akıl bile edemediği pek çok kitabı ve dergiyi, o, böyle

kitapçı raflarında, peykelerde karıştırarak okuma fırsatını bulmuştur. Tabii çoğunu almıştır da.

Vefa yollarında

1947 yılında Edimekapı Ortaokulu'ndan iyi bir derece ile mezun olan Orhan Okay, Vefa Lisesi'ne kaydını yaptırır. Kuruluşu 1876 yılma dayanan bu okul, ortaokulu Suriçi'nde bitiren çoğu talebenin rağbet ettiği iki-üç liseden biridir. İstanbul'da her okulun yöneldiği bir istikamet vardır. Edimekapı Ortaoku-lu-nu bitirenlerin yöneldiği lise de Vefa idi. O zamanlar Suriçi'nde beş lise vardı ve henüz "bir müdür, bir mühür" modası yaygınlaşmamıştı. Bunlar Vefa, Per-tevniyal, İstanbul Erkek, İstanbul Kız ve Cumhuriyet Kız Lisesi'dir. Bu okullarda kız ve erkek öğrenciler yüzde seksen ayrı okurlardı.

Maarif'e bağlı bu devlet okullarının yanında bir de özel okullar vardı. Orhan Okay'm belirttiğine göre Horhor'da bulunan bir lisenin ismi Hayriye Lisesi'dir. Hatırlayabildiği kadarıyla Kenan Rifai bu lisenin ya müdürü, ya da hocasıydı. Hayriye Lisesi'nin Çarşamba'da da bir şubesi vardı ve paralı olması yüzünden halk "Şirket-i Hayriye" ismini koymuştu. Ayrıca bugünkü belediyenin yanında bir de istiklâl Lisesi bulunuyordu. Bu lisenin müdürlüğünü ise, eski Türk edebiyatı üzerine çok değerli çalışmaları olan Âgah Sırrı Levend yapıyordu. Hiçbir mektepte dikiş tutturamayan, bir yerde okuyamayan bu liseye gelir ve oradan kolaylıkla mezun olurdu. Bir gün birisi Âgah Sırrı'ya, "Siz ne yapıyorsunuz, başka yerde okuyamayan gelip sizde liseyi bitiriyor, böyle giderse siz eşeklere de diploma vereceksiniz" demiş. Âgah Sırrı da yarı şaka yarı ciddi bir şekilde, "Biz zaten eşeklere diploma veriyoruz" demiş ve bir hikâye anlatmış: Bir karı-koca İsviçre'ye seyahate gitmiş. Giderken bir istasyonda tren birkaç saat mola vermiş. Dinlenme esnasında yolculardan birisi, orada para ile diploma veren bir üniversitenin bulunduğunu söylemiş. Adam bu sözün arkasını takip ederek, Türkiye'de bir türlü alamadığı üniversite diplomasını orada para ile almaya karar vermiş ve hemen elde etmiş diplomayı. Karısı, buraya kadar gelmişken bari ben de alayım, demiş ve o da almış bir diploma. Sonra adam, iki çocuğumuz var, ne olur ne olmaz, onlara da devlet kapısında iş bulabiliriz belki diyerek iki diploma daha tedarik etmiş aileye. Diploma almak problem değil, parayı yatırana hemen veriyotlarmış matbu bir kağıt parçasını. Kadın bu sefer, dünyada olmaz demiş, bizim evdeki eşeğe de diploma alacağız, almadan katiy-yen gitmem, diye tutturmuş. Adam çaresiz okul müdürüne gitmiş, böyle böyle demiş, ta Türkiye'den buraya kadar geldik, hanım ille de tutturdu evdeki eşeğe de diploma alacağız diye. Adamcağız nasıl bir cevapla karşılaşacağını kestire-mediğinden bu düşüncesini müdüre ıkına sıkına anlatmış. Müdür işi bozuntuya vermeden yerinden şöyle bir doğrularak, yok demiş, sıkılmanıza hiç gerek yok, biz zaten eşeklere diploma veriyoruz.

Vefa Lisesi son sınıfta Mehmet Kaplan'ın eşi Behice Kaplan, Orhan Okay'ın edebiyat dersine girmiş, eski harfleri öğrenmiş bir kimse olarak onun dikkatini çekmiştir. Sınıfın göze batmayan arka sıralarında otururdu. Behice Hanım, derste Divan edebiyatından bir şiir okuduktan sonra talebelerine okuduğu şiirin veznini sorardı. Sınıfın çoğunluğu okunan şiirin veznini bulamaz, ya kem küm ederdi, ya da uzun bir hesaplamadan sonra zor bulurdu. Orhan Okay'a gelince, şiirin veznini okunur okunmaz anında cevaplandırırdı. Bir böyle, iki böyle, üç böyle... Behice Hanım, edebiyata karşı bir lise talebesindeki bu şevki görünce uzun vadede onu test etmeye kalkışır. Yine bir gün Divan edebiyatından okuduğu bir şiirin veznini sordu hocası. Orhan Okay tereddütsüz hemen cevap verince, "Kitabında mı yazıyor?" dedi asabi bir şekilde. Tabii onun aruza hakimiyetini sonradan öğrenince, aralarında öğretmen-öğrenci ilişkisi yerini yıllar boyu süren kalıcı bir dostluğa terketmeye başlamıştı. Sınıfta Behice Hanım'ın Orhan Okay'a sorduğu beyitlerin vezni "mef'ûlü" ile başlamış olacak ki, sınıfın muzip kızları, kıskançlıkla karışık bir sevgi belirtisi olarak arkadaşları Orhan'a "Mef'ûlü' ismini takmışlardı.

Orhan Okay edebiyatı ortaokuldan beri seviyordu ve arkadaşları arasında dersinde çok başarılıydı. Öyle ki Reşat Nuri Güntekin'in bile takdirini kazanmıştı. Edebiyat dersinde sınıfın çalışkan öğrencisi olan Orhan Okay'ın bir Yahya Kemal defteri vardır. Bilindiği gibi büyük şairin ölümüne kadar şiir kitabı ba-sılmamıştif. Yahya Kemal'in dergi ve gazete sayfalarında kalan şiirlerini sevenler, ancak bu'yolla okuyup zevk alabiliyorlardı. Okay, hâlâ sakladığı bu defterinde,'Yahya' Kemal'in yayınlanmış olup da gördüğü bütün şiirlerini kaydetmişti. Tabii yadlar eski harflerle rik'a yazı ile kaleme alınmıştır. Reşat Nuri Güntekin bir gün sınıfa müfettiş olarak girer. Edebiyat ho'cası Behice Kaplan, "abes-muktebes" farklılığını öğrencilerine göstermek için s ınıfm çalışkan öğrencisi Orhan'ı tahtaya kaldırır ve bu iki kelimeyi eski harflerle yazdırır. Orhan Okay tahtaya yazıyı yazdıktan sonra, Behice Hanım, öğretmen masasında oturan Reşat Nuri'nin yanına kadar giderek, "Orhan eski yazıyı da biliyor, hatta Osmanlıca ile tutulmuş Yahya Kemal defteri bile var" der. Çalıkuşu yazarı masadan kalkarak arka kuytu bir köşede Orhan Okay'ın oturduğu sıraya kadar gelir ve ünlü şairin şiirlerini yazdığı defteri ister. Reşat Nuri, okuna okuna cildi oldukça yıpranmış defteri şöyle bir karıştırdıktan sonra, Behice Hanım'a dönerek, "Yazısı da benimkinden güzelmiş" diye Orhan Okay'a hayatı boyunca unutamadığı bir iltifatta bulunur.

Yine lisede derslerine giren hocalar arasında Nurettin Topçu da vardır. Top-çu'nun derslerini büyük bir dikkat ve hayranlıkla dinlerdi. Bu dikkat ve hayranlık Nurettin Topçu'nun ölümüne kadar sürdü ve ona b ağlanarak yakınlarında yer aldı. Orhan Okay'a göre hocası Nurettin Topçu, milliyetçi, dindar ve muhafazakâr bir dünya görüşünün insanı idi. Bununla beraber bu görüşün mensuplarını da tenkit etmiş, hatta zıt görüşlere mensup olanlara da gerektiğinde haklarını vermiştir. Bu davranış

tarzı onun İlmî zihniyetinin ve hasbî vatanseverliğinin tabii bir tezahürüdür. Orhan Okay, Nureddin Topçu'yu 1946 yılında tanıdı. 1949 yılında da talebesi oldu. Gerek kendi gözlemi, gerekse bütün öğrencilerinin intibaları, başlangıçta onun öğrenci üzerinde sert, haşin ve müs'.amahasız bir öğretmen olarak görünmesidir. Fakat zamanla, öğrencilerine karşı derin ve gerçek bir sevgiyle dolu olduğunu farketmemek mümkün değildi. Bir mâbede girer gibi sınıfa girer, bir mihrâb önünde hissedilecek vecdi, kürsüde yaşardı. Cemiyetin başıboşluğundan doğan ıstırablarını, kürsüde, bir anda unutuverdiğini defalarca söylemiştir.

Nurettin Topçu'nun Vefa Lisesi'nde verdiği bir konferansı hatırlar Orhan Okay. Konu "Büyük Adam"dı ve konferansta ideal şahsiyetler, ruh adamları ele alınmıştı. Reşat Ekrem Koçu da liseden tarih hocasıdır. Kısacık boylu olan Koçu olağanüstü derecede güzel konuşur, öğrencilerini ders boyunca adeta kendisine hayran bırakırdı. Fecr-i Âtî üzerine bir kitabı ve ayrıca rubaileri de bulunan-Rifat Necdet Evcimen de derslerine girmiştir. Hocaları arasında Vefa Kulü-bü'nün bir numaralı üyesi Saim Turgut Aktansel de vardır. Turan Oflazoğlu kendisinden bir sınıf alttadır.

Orhan Okay, Vefa Lisesi'nde iken iki kanattan ibaret bu okulun Süleymaniye tarafında, bugünkü İlim Yayma Yurdu'nun yerinde Zeyrek Ortaokulu vardı. İmam-Hatip okullarının kurucusu Celâl Hoca adıyla maruf Celâleddin Ökten'in uzun çalışmaları neticesinde orası ilk İstanbul Imam-Hatip Okulu oldu ve eğitim ve öğretim bir süre bu binada devam etti. Bu binayı Topbaşlar'm de içinde bulunduğu birkaç zenginin yaptırdığını hatırlıyor. Bu arada Orhan Okay kendisinden yaşça çok çok büyük hocası Celâl Hoca ile üstad-çömez yakınlıkları içinde arkadaş olmuş, Îmam-Hatip okulu için bina temininde onunla İstanbul'u karış karış gezmiş, Eyüp'ten Edimekıpı'ya kadar metruk binalar, yıkık medreseler tek .tek dolaşılmıştır. ÜşenilmedenBeyoğlu'nda Galata Mevlevihanesi'ne bile gidil-mişdir. Celâl Hoca bunu yakınlarına "Bir yanımda bizim Orhan, bir yanımda da şu emektâr baston Imam-Hatib'e yer bulmak için yazın sıcağında çök dolaştık" der dururmuş.

Bilindiği gibi İlim Yayma Yurdu'nun Fatih tarafına düşen yönünde tarihî Vefa Bozacısı vardır. Suriçi'nde oturan ailelerin akşamları buraya kadar aheste aheste yürüyerek boza içmeye gelmeleri özel zevkleri arasında idi. Yine aynı şekilde serin ve temiz havada yürüye yürüye evlere dönülürdü. Vefa'dan başka yerde de boza satılmazdı. Boza sıcak leblebi ile içilir ve leblebici de hemen karşısında bulunurdu. Boza şarapsa leblebi onun mezesi sayılırdı. Vefa Bozacısı'nın içi sütunlu aynalı bir yerci. Bugün olduğu gibi muşamba koltuklar vardı. Atatürk'ün bizzat oraya kada' gelerek içtiği boza bardağı hâlâ yerinde durur. Orhan Okay'm hatırladığına göre, şimdi aynı yerinde durmayan bir de Celâl Bayar'ın içtiği boza bardağı vardı Adnan Menderes'in asılmasından sonra bir gün bardağın kaybolduğunu görür Mütecessis lise öğrencisi oradaki görevlilere, "Burada Celâl Bayar'ın boza içtiği bir bardak vardı, şimdi

göremiyorum" diye sorunca, görevli de, 27 Mayıs'tın sonra bir subayın gelip o bardağı oradan kaldırdığını söyler.

Vefa'da bozacının hemen yanı başında şirin mi şirin ufacık bir mescid de vardır. Mescidin kendisiyle mütenasip küçük bir de minaresi mevcuttur. 1930'larda camilerin tasfiye edildiği sıralarda bu mescid at nallayan bir demirciye vakıflar tarafından bir kaç yıllığına kiraya verilmiş ve nalbantlar burada yıllarca hayvan nallamış. Aradan zaman geçmiş, 1950'li yıllarda burası yeniden eski fonksiyonuna dönnüş ve ibadete açılmış. Bu mübarek mekânın nalbant dükkânı olarak kullanıldğı yıllarda duvarlara yer yer demir halkalar da asılmış. Orhan Okay seneler soıra bir gün bu camiye girdiğinde duvarda bir zamanlar atların bağlı olduğu halfalardan birinin hâlâ durmakta olduğunu görür. Çok dikkatini çeker ve heyecanlanır; buna bir türlü anlam veremez. Sonra ne olduğunu ve o halkanın ne zamar oraya asıldığını öğrenir ve hayreti büsbütün artar. O halka, işte o meş'um zamanın bir nişânesi olarak cami ibadete açıldıktan sonra orada unutulmuş kalmış. Bütün bir tarihin sayfaları gözlerinin önünden hızlı hızlı çevrilmişti. Böyle bir manzara karşısında, sadece bakmakla yetinmeyip baktığı bir şeyi aynı zamanda "gören" nüfûz-ı nazar sahibi Orhan Okay'm aklından kim bilir-neler geçmiştir: Yıllar boyu bu mübârek mekân bir nalbant dükkânı idi ve hayvan pishklerinin^sindiği şu duvarlarda çekiç, kerpeten ve çivi sesleri çınlamıştı.

Yol ayrımı ! Felsefe mi, edebiyat mı?

Orhan Okay liseyi bitirdikten sonra 1950 sonbaharında Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'ne kaydını yaptırdı. Burada bir sömestr felsefe okudu. Yüksek Öğretmen Okulu da Vefa Lisesi'nin şimdiki merkez binasının yerinde bulunuyordu. Orhan Okay'm orada tanıdıkları da vardı. Meselâ Ahmet Kabaklı bunlardan biri idi. Tahsin Banguoğlu'nun Maarif Vekilliği zamanında bir takım siyasî kliklerin yuvası olduğu gerekçesiyle Yüksek Öğretmen Okulu lağvedilmişti'. Son öğrecilerine burs verilerek sadece fakültelerine devam imkânı gösterildi. 1951 şubatında Yüksek Öğretmen Okulu yeniden Çapa'da açıldı. İşte Orhan Okay, diğer altı arkadaşı ile beraber yeni açılan bu okulun ilk öğrencisi oldu. Numarası da: 2.

Eski adı DârüT-Muallimîn-i Âliye olan Erkek Yüksek Öğretmen Okulu'nun Çapa'daki binasının mimarı ünlü mimar Kemalettin Bey'dir. Sirkeci'deki PTT binası ile Lâleli'deki Tayyare bloklarının (şimdiki Merit Oteli) da mimarı olan Kemalettin Bey'in bu eseri, yeni devirde geliştirdiği neo-klasik yapılardan biridir. 1891'de idadilere, yani liselere öğretmen yetiştirmek üzere açılmış bir okuldur.

Çapa'ya ilk yıl iki öğrenci Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne, iki öğrenci Tarih Bölümü'ne, üç de Biyoloji olmak üzere yedi, ikinci sene benzer şekilde sekiz öğrenci

alındı. Orhan Okay oradan iyi derece ile mezun olurken öğrenci sayısı 50'yi bile bulmamıştı.

Ancak Orhan Okay, Felsefe Bölümü'nde okumuştu ve Yüksek Öğretmen Okulu her nedense bu bölüme öğrenci almıyordu. O da ister istemez bölümünü değiştirerek, 1951 şubatında yine çok sevdiği Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydını yaptırdı. Buraya girmek için ön şart lise mezunu olmak gerekti. Yani meselâ lise seviyesinde olan öğretmen okulu mezunu alınmıyordu. Onlar için iki yıllık eğitim enstitüleri vardı. Okula alınacağı bölümle ilgili bir fakülte öğrencisi olmak gerekiyordu. Bu şartları haiz olanlar için hem yazılı, hem de sözlü olarak bir yabancı dil, bir de kendi alanı ile ilgili birer imtihana tâbi tutuluyordu. Orhan Okay, Fransızca'da Cevdet Perin'in, edebiyatta Nihat Sami Banarlı ve Mehmet Kaplan'm kendi imtihanında bulunduğunu söylüyor.

Yüksek Öğretmen Okulu öğrencisi, aynı zamanda fakültenin de tam öğren-çişiydi. Yalnız diğer fakülte öğrencileri gibi öğretim lisansı yapmazlardı. Yani fakültelerin verdiği pedagoji derslerini takip etmezler, buna mukabil bu gibi dersleri Yüksek Öğretmen Okulu'nda okurlardı. Tabii bu öğretimin kendi içerisinde bir takım zorlukları da bulunuyordu. Değişik fakülte ve bölüm öğrencilerinin boş saatlerini hesap edip hepsinin takip edebileceği ders saatleri bulmak kolay değildi. Bunun için bu derslerin çoğu akşam saat yediden sonra geceye kadar uzardı. Bunlar o yıllarda fakültelerde de okutulan eğitim tarihi, genel ve özel öğretim metotları gibi derslerdi. Bugün artık öğrenciler için de, öğretmenler için de, hatta eğitim kurumlan için de katlanılması güç bir yük olan uygulama, yani son sınıf öğrencisinin öğretmenlik tatbikatı o yıllarda çok güzel ve zevkle beklenen bir hadise idi. Ama burada Çapa'nm ayrı bir özelliği de vardır. Bu bina içinde Yüksek Öğretmen Okulu, Eğitim Enstitüsü ve îlköğretmen Okulu bulunuyordu. Ayrıca okul müdürlüğü ile bir organik bağı bulunan şimdi arka taraflarda Devlet Kitapları binasının yerindeki ortaokul da aynı bünyenin içinde idi. Bir de okulun dışında, fakat hemen yanında Çapa İlkokulu vardı. Bu okul îlköğretmen Okulu'nun tatbikat okulu idi. İçerideki ortaokul, Eğitim Enstitüsü'nün; îlköğretmen Okulu da (lise seviyesinde olduğu için) Yüksek Öğretmen Okulu'nun tatbikat alanları idi. Böylece yalnız son yılın birkaç haftasında değil, idare uygun gördükçe, bir öğretmen adayı her zaman uygulama dersi verebilecek imkâna sahipti. Orhan Okay'a göre sınıf öğretmeninin ve arkadaşlarının değerlendirmeleri ile bu dersler gerçekten başka bir önem kazanırdı.

Yüksek Öğretmen Okulu'nun bir takım cazip tarafları vardı. Önce o yıllarda lise sayısı çok azdı. Ortaokullara eğitim enstitüsü mezunları hoca oluyordu. Fakülte mezunlarının hocalık şansı yok denecek kadar zayıftı. Orhan Okay felsefe tahsiline devam ettiği zaman, yakınları hocalık yapamayacağını düşünerek ona acıyorlardı. İşte Yüksek Öğretmen Okulu'nu bunun için tercih etti ve mecburî hizmetle

öğretmenliği garanti altına almış oldu. İstemediği halde, sırf geleceğini garanti altına almak için, ailesinin İstanbul'da oturmasına rağmen yatılı öğrenci oldu. Tabii bu şartlar bir İstanbulludan çok Anadolu'dan gelen bir öğrenci için aranıp da bulunamayacak bir fırsattı.

Neden felsefe değil de, edebiyat? Bu sorunun altım deşelediğimizde, Orhan Okay'ın küllenmiş hatıralarından şunu çıkarıyoruz: Ortaokuldan itibaren Türk-çesi hep iyidir. Ancak lise son sınıfta edebiyata olan ilgisinin yanında felsefe de yerini alır ve tercihini felsefeden yana yapar. Bu tercihinde şüphesiz hocası Nurettin Topçu'nun etkisinin büyük olduğunu söylüyor. Ancak hocasının etkisi hiçbir zaman telkin şeklinde olmamıştır. Liseden sonra felsefe tahsili yapması da Topçu'yla doğrudan doğruya alâkalıdır. Bir sömestr boyunca devam ettiği felsefeyi bırakıp edebiyata geçmesinin sebebine gelince... Vefalı (kelimeyi tevriyeli olarak da düşünebiliriz) Orhan Okay, liseyi bitirdikten sonra da zaman zaman hocası Behice Kaplan'ı ziyaret ediyordu. Onunla beraber bir gün Karaköy Köp-rüsü'ne kadar uzun bir yürüyüş yaptı. Mehmet Kaplan da Fransa'dan yeni dönmüştü. Yanlarında Oktay Aslanapa da olduğu halde köprünün altında bulunan bir kahvede epey süre'oturdular. Bu arada bir vesile ile söz, Behice Hanım'm 19 yaşındaki* yanlarında bulunan öğrencisine geldi. Behice Hanım, Orhan Okay'm edebiyatı çok sevdiğini, lisede en parlak talebelerinden olduğunu, ayrıca idealist bir kişiliğe sahip bulunduğunu ifâde ettikten sonra felsefe bölümünde okuduğunu belirtti. Kaplan, Orhan Okay'm felsefe tahsili gördüğünü öğrenince yüzünü biraz ekşiterek, idealist falan ama istikbali karanlık, bitirince ne yapacak, öğretmen olamayacak... gibi sözler söyler. Öğretmen olamayacağı için ona acıyanlar listesine Mehmet Kaplan da katılır böylece. Bu arada Kaplan, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nun şubatta öğrenci alacağını söyler ve isterse müracaat edebileceğini dile getirir. Çapa'daki okul bir süre önce kapatılmıştı ve şimdi yeniden açılıyordu, işin garibi açılan bölümler arasında felsefe yok, tarih, coğrafya, fen bilimleri ve bir de edebiyat vardı. O da, şahsına acıyanlar listesini daha da kabartmamak için mecburen kendine en yakın bulduğu edebiyata girdi.

Orta halli bir ailenin çocuğu olan Orhan Okay gelecekte hayatını garanti altına almak için edebiyatı seçti ama, ilk gözağrısı felsefeden de ömrü boyunca hiç kopmadı ya da kopamadı. Talebeyken fırsat buldukça estetik derslerine de girerdi. Oktay Aslanapa'nın, M. Şevket İpşiroğlu'nun derslerine edebiyatın yanında bu yönünün gelişmesi için devam etti. Hatırlayabildiği kadarıyla bu derslerden birinin adı Avrupa ve Türk Sanatları idi. Böylece felsefeden estetike, estetikten poetikaya atlaması hiç de zor olmadı. Necip Fazıl ve Orhan Veli'nin poetikası gibi, edebiyatın daha çok teorik tarafıyla ilgilenmesini muhtemelen onun aynı yıllardaki bu tür aktivitesine bağlayabiliriz.

Orhan Okay'm liseden sonraki öğrenciliği yıllarında, Yüksek Öğretmen Okulu'nda bugünün okur-yâzarlarmın da bir kısmının isimlerini duyduğu, eserlerinden tanıdığı bir takım ünlü simalar vardır: Nihat Sami Banarlı, Orhan Şaik Gökyay, Enver Naci Gökşen, Hüviyet Bekir Örs, izzet Hâmit, Süleyman Nazif'in oğlu Sait Nazif, iyi bir eğitimci olan Vedide Baha Pars, resim öğretmeni Haşan Kavruk, îlhami Demirci, müzik öğretmeni Ekrem Zeki Ün (İstiklâl Marşı bestekârı Osman Zeki Bey'in oğlu) vesaire. Okul müdürü Almanya'da tahsil görmüş ve Alman pedagoji okuluna bağlı, son derece otoriter bir eğitimci olan Kemal Kaya idi. O yıllarda fakülte-eğitim enstitüsü çekişmesi olduğundan üniversitedeki hocaların Çapa'da ders vermeleri düşünülmemiş. Fakat Orhan Okay'ın mezun olduğu yıllardan sonra Mehmet Kaplan, İbrahim Kafesoğlu gibi fakültedeki hocalar da Yüksek Öğretmen Okulu'nda ders vermeye başlamışlardı.

Yüksek Öğretmen Okulu müdürü Kemal Kaya'nm ismi zikredilince Orhan Okay unutamadığı bir anısını hatırlıyor: Çapa'ya zaman zaman konferans vermeye gelen ünlü hocalar, yazarlar, şairler olurdu. Bir defa Behçet Kemal Çağ-lar'ı çağırmışlardı. Çağlar, şairliğinden çok heyecanları ve hatta biraz da şarlatan tarafı olan bir insandı. Konuşmasında konuyu dönüp dolaştırıp Mehmed Akif'e ve onun Çanakkale için yazdığı parçaya getirdi. Kendine özgü bir takım abuk-sabuk delillerle güya bu şiiri gözden düşürmeye çalıştı. O sırada Çanakkale'de bir âbide yapma teşebbüsü ve Akif'in şiirinin orada taşa hâkkedilmesi söz-konusu oluyordu. Behçet Kemal de, belki kendisinin yazacağı bir şiir için her zamanki gibi spekülasyon yapıyordu. Anlatılanlardan fena halde sıkıldım ve dışarı çıktım. İşte o anda şiddetle bir zelzele olmuştu. Sınıfların demir vasistas pencerelerinin açılıp açılıp kapandıklarını dehşetle gördüm. Bu, o zaman epey zayiata sebep olan meşhur Adapazarı depremi idi. Bir de baktım, konferans salonu-nunun kapısı açılmış, o kürsülerin yiğit hatibi.Behçet Kemal konuşmasını kesmiş, elindeki çantasını bırakmayarak bir kaçışı vardı ki, görmeye değerdi. Mehmed Akif'in dünyasına pek de yakın olmadığını zannettiğim okul müdürü Kemal Kaya bile dehşet içinde şöyle diyordu: "Akif'in ruhu gazaba geldi."

Taşrada bir İstanbullu

Renkli ve dolu dolu geçen bir eğitim ve öğretimden sonra Orhan Okay, Yüksek Öğretmen Okulu'ntı 1955 şubatında bitirdi. O sırada İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü kıdemli hocalarından Ahmet Hamdi Tanpınar yurtdışında bulunmaktadır. Yüksek Öğretmen Okulu'ndan parlak bir dereceyle mezun olan Orhan Okay'm Türkoloji çevresi ile iyi bir diyalogu vardır. Mehmet Kaplan'la da öteden beri yakınlığı bilinmektedir. Kaplan bir gün, dönemin düşünce kutbundan Nurettin Topçu'ya yakınlığını bildiği Orhan Okay'a fakültede asistan olarak kalmak isteyip istemediğini sorar. O da, son derece saygı duyduğu hocasına, "Biz hocalarımıza tâbiiz!" cevabını verir. Lise son sınıfta hanımının talebesi

olduğu yıllardan beri Orhan Okay hakkındaki müsbet kanaati değişmeyen Mehmet Kaplan, daha sonra Tanpınar'm yurtdışında bulunduğunu, böyle bir şey için onun dönmesini beklemek gerektiğini söyler.

1950'li yılların ortalarında *İstanbul* diye bir dergi çıkıyordu. Mehmet Kaplan, Âsaf Halet Çelebi, Mümtaz Turhan, Peyami Safa hep burada yazıyorlardı. Türkoloji öğrencisi Orhan Okay'a orada bir iş düştü. "Dergiler, yayınlar, olaylar" diye bütün bir ayın kritiğinin yapıldığı bir köşeydi bu. İyi bir kitap okuyucusu olan Orhan Okay için bu köşe, yayın dünyasını tanımak bakımından iyi bir fırsat oldu. Bir buçuk sene bu dergide yazarak kalem tecrübesini oldukça geliştirdi. Dergiyi bıraktıktan sonra uzun bir süre yazmadı. Hele üniversiteye geçtikten sonra tamamen yoğunluklu olarak akademik çalışmalara kendisini verdiğinden aktüel yazarlığı, dergiciliği geri planda kaldı.

Orhan Okay yine öğrenciliğinin son yıllarında Zeki Velidî Togan'r. başkanlığını ve Fuad Sezgin'in de yardımcılığını yaptığı İslâm Tedkikleri Enstitüsü'ne girmiş, Arapça ve Farsça'sı iyi olduğu için Sezgin'in geniş çaplı bir çalışmasına yardım ediyordu. Fuad Sezgin, Buhârî'nin kaynakları üzerine doktora çalışması yapmış, onu da Müslim'in kaynakları üzerine çalıştırmak istiyordu. Orhan Okay'.daki yeteneğrkeşfeden Sezgin, "Gel seni buraya asistan olarak alalım!" de-di'bir gün ona. O da bu teklifi memnuniyetle kabul etti. Gazeteye ilân verildi, müracaat ettj, imtiljana'girdi ve kazandı. Ancak kaderin cilvesine bakın ki, bitirince işim hazır, boşta kalmam endişesi ile girdiği Yüksek Öğretmen Okulu'nun diploması buna engel oldu. Bir sömestr devam ettiği felsefe tahsilini bırakıp, mecburî hizmet şartı ile girmişti Yüksek Öğretmen Okulu'na. işin bürokratik işlemlerini çözmek için Ankara'ya, Milli Eğitim'de sözü geçen Demokratik Parti milletvekili Kasım Küfrevî'nin ayağına iki defa gitti. Sonra fazla üzerine düşmedi ve işi oluruna bıraktı. Bazı arkadaşları bu engeli aşarak, yani muvâfakat belgesi alarak üniversitede kalmanın yollarını bulmuşlardı ama kendisi bu işi bir türlü çözemedi.

Neye karar vereceğini bilemediği bir hengâmede Orhan Okay'm ibresi Anadolu'yu gösterir. Ne de olsa Mükrimin Halil Yınanç, Hilmi Ziya Ülken, Hüseyin Avni Ulaş, Remzi Oğuz Arık'la başlayan ve Ahmet Hamdi Tanpınar, Nurettin Topçu, Mehmet Kaplan'la devam eden serde Anadoluculuk vardır. Ve, ver elini Artvin! Beklemekte olduğu öğretmenlik tayini buraya çıkmıştı. Asistanlık işinin olmaması onu biraz üzmüştü ve hatırlayınca içinde cızz eden bir ukde olarak kalmıştı. Doğma büyüme İstanbulluydu ve insan doğup büyüdüğü, okuduğu memleketini kolay kolay bırakmak istemezdi. Ankara seferlerinin sonuncusunda, muvâfakat için bakanlığa gittiğinde, o zamanki Ortaöğretim müdürü Mehmet Dobada isimli bir zat ondan adeta özür dilercesine, "Uzak ama, ne yapacaksınız, gittiğinizde mutlaka memnun kalacaksınız!" kabilinden tesellî edici bir şeyler söylemişti. Müdürün tesellilerine

aldırış bile etmedi. Çünkü İstanbul'da asistanlık işi olmadıktan sonra onun için Artvin'le Aydm'm, Edime ile Diyarbakır'ın hiç farkı yoktu. Anadolu'nun bu doğu köşesinde'yüksünmeden bir sene lise öğretmenliği yaptı. Hayatının en güzel bir yılı olarak bakar Artvin'deki öğretmenlik yıllarına. Artvin, her tarafından sular akan, bir yamaç üzerine serpilmiş küçük ağaçlar arasındaki beyaz evleri ile şirin mi şirin bir şehirdi o zamanlar. Marmara Üniversitesi eski rektörü merhum Hakkı Dursun Yıldız Artvin'den ilk gö-zağnsı öğrencilerindendir.

İstanbul'dan vapurla üç günde Hopa'ya, sonra bir gece kalıp ertesi gün ye-di-sekiz saatlik bir otobüs yolculuğu ile Artvin'e gitmek... Bugünün insanının sabır ve tahammül sınırlarını zorlayan ne sıkıntılara gönül rızasıyla katlanmak ve bundan da memnun olmak... Haftada bir-iki gün deniz yoluyla gelen üç-dört gün önceki gazeteleri okumak... Televizyonun değil, radyonun bile zor dinlendiği bir yerde dünya ile ilişkinizi kesmek... Radyo dinlenemiyordu, çünkü zayıf bir hidro-elektrik santrali o zamanki üç bin nüfuslu şehre bile yetmiyordu. Pilli radyolar henüz yoktu. Onun yerine bir çeşit pilli demek olan ve hantal anot-ka-tod bataryalarıyla işleyen radyolar ise herkeste bulunmuyordu. Ama bir tabiat var ki, diyor Orhan Okay, bugünkü Artvinlilerin onu bir daha göremeyeceklerini düşünürek kahroluyorum. Bir kaç yıl önce gittiği Artvin'in, diğer vilayetlerimizde olduğu gibi apartman denilen medeniyet belâsı tarafından kuşatıldığını görünce, ne desem ben orada Senfoni Pastorali mi, yoksa Pan'ı mı yaşamıştım, demekten kendini alamaz.

Bu ilk öğretmenliğinin ardından bir yılın sonunda askerlik için Artvin'den ayrılır. Uzun bir kamyon yolculuğu ile Erzurum'a, oradan da Ankara'ya döner. O da selefleri gibi Anadolu'yu böylece tanır ve sever.

Askerliğinin okul dönemini Polatlı Topçu Okulu'nda geçirdi. 1956 aralığında Merzifon Assubay Okulu'na teğmen rütbesi ile Türkçe dersleri hocası olarak atandı. Tabii ki Anadolu'nun en mutena köşelerinden biri olan Merzifon'u da sevdi. Vaktiyle burada bayağı muhteşem binalarıyla bir Amerikan koleji varmış. Düşününüz, bir Osmanlı kaza merkezinde kolej! Tanzimat sonrası Batılılaşmanın geçirdiği seyri gözönünde bulundurmak gerekirse, üzerinde uzun uzun düşünülmesi ve ibret alınması lâzım gelen bir konu. îşte Amerikalılar ve Avrupalılar görevlerini başarıyla yerine getirdikten sonra sözkonusu kolej çekilince, o görkemli binalar Assubay Okulu'nun olmuş. Kolejin vaktiyle kilisesi ve çan kulesi de varmış. Ancak, mütedeyyin bir aile ortamında yetişen Orhan Okay'm önemle belirttiğine göre adı geçen askerî okulun maalesef mescidi yokmuş.

Orhan Okay askerliğini bitirdikten sonra öğretmenlik tayini Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesi'ne çıktı. Anadolu'nun bu güneydoğu köşesinde bir buçuk yıl kaldı (1958-59). O zamanlar Diyarbakır, çok hoş evleri olan bir suriçi şehri idi ve avlu içinde kapalı bir avlu özelliği taşıyordu. Yani eski tarihî özelliğini koruyordu. Surun dışında da yavaş

yavaş yeni şehir kurulmaya başlamıştı. Ancak burası Artvin'i arattı ve Diyarbakır'dan memnun kalmadı. Okul idaresinin zayıflığı yüzünden lisenin hayli problemi vardı. Bu arada İstanbul'dan ayrıldığı günden beri hocası Kaplan'm, kulağına kar suyu olarak kaçırdığı asistanlık meselesi zihninin bir köşesinde duruyor, aklından hiç çıkmıyordu.

1958 yılında açılan Erzurum Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'ne Mehmet Kaplan kurucu dekan olarak atanmıştı. Bir gün hocasından hayatının yönünü değiştirecek bir mektup aldı. Erzurum mahreçli mektupta Kaplan, fakülte bünyesinde bir Türkoloji bölümünün açılacağını yazıyor ve oraya asistan olarak başvurmasını istiyordu. Kaplan'm güven verici cümlelerinden biri de "Seni burada görmek istiyorum"du. Onun felsefeden edebiyata geçmesine sebep olan Mehmet Kaplan, bu sefer de edebiyata asistan olarak girmesine vesile oluyordu.

Gerekeni yaptı ve 1959 şubatında Erzurum'a gidip imtihanlara girdi. Bir süre sonra da kazandığı haberini aldı. 1959 Ağustosunda yine İstanbullu bir ailenin kızı olan'Mübeçcel Hanım'la bir aylık evli olarak Erzurum'a gitti. 31 Ağustos 1959 tarihinde işe başladı. Üniversitenin kurucu hocaları arasında İbrahim Ka-fesöğlu, Adnan Erzi, Mustafa Akdağ, Berna Moran, İsmail Tunalı ve Gündüz Akıncıda vardı. Orhan Okay'la aynı dönemde imtihana girip de kazananlar arasında ilk âkla gelenlerden Mehmet Akalın, Halûk İpekten, Orhan Türkdoğan, Şi-nasi Tekin.de bulanmaktadır.

Fransa yılları

Orhan Okay, hocalarından kendisine veraseten intikal eden Anadoluculuk sevgisinin heyecanı ile Artvin-Merzifon-Diyarbakır üçgenini tamamladıktan sonra üniversiteye geçti ve Erzurum'a yerleşti. Doktorasını bitirdikten sonra da 1963 yılında "Bilgi, görgü ve ihtisas araştırma" adı altında Fransa'nın başşehri Paris'e gitti. Bir çocuklu Okay ailesine Fransızlar kiralık ev vermedi bir süre. Daha sonra öğrenildi ki Fransız milleti çocuklu ailelere ev vermezmiş ve bu yüzden çoğu Fransızlar otelde kalırmış.

Yazımızın baş taraflarında bir Osmanlı mozayiğinden bahsetmiştik. Bu mo-zayiğin önemli unsurlarından biri olan Ermeniler üzerinde de durmuştuk. Orhan Okay'm çocukluk ve ilk gençlik yıllarının geçtiği Balat'ta, diğer azınlıklarla birlikte Ermeni çocuklarla da yıllar yılı aynı mekânı paylaştıklarını, aynı mahallede oynadıklarını ve gayet iyi anlaştıkları konusunu da vurgulamıştık. Sözkonusu mozayik çatladıktan ve parçalandıktan sonra Fransa'ya yerleşen Ermenileri birden yanında buldu Orhan Okay. Onların hiç unutamayacağı yardımlarını gördü. Anlaşılan parçalanmış mozayiğin sırrı henüz bozulmamıştı. "Fransızlar çocukluya ev vermez, köpekliye verir" diyen bir Ermeni kadın evini Okay ailesine kiraya verir. Adı Madam Saadetyan

olan bu Ermeni Hendekli olup Türkiye'de yaşamış, sonra da Fransa'ya göçmüş dul bir kadındır.

Fransa'ya tehcirle gitmiş Kayserili Tabibyan Efendi adlı bir başka Ermeni-yi daha tanıdı. Güzel ud çalardı. Hele, "Gesi bağlarında bir top gülüm var" türküsünü söylerken Okaylara gurbette olduklarını unuttur累du. Gayrimüslim olmasına rağmen "rahmetli karım" derdi ve bu sözü bir Ermeniden ilk defa duyan Orhan Okay hayret ederdi. Oysa bu sıfat müslümanlar için kullanılırdı. Bu da, müslüman toplumlarla yıllarca iç içe yaşayan azınlıkların ne kadar Osmanlılaş-tığını gösteriyor. Ayrıca Tabibyan'ın eski yazı bir şiir defteri de vardı. Güzel pastırma yapardı. Paris'te aynı binada kaldıkları Erzurum'un Soğukçermik köyünden taa Fransalara kadar gitmiş bir Ermeni daha tanıdı: Hapet. Hapet, Birinci Dünya Savaşı yıllarında 13-14 yaşlarında tehcir edilmiş, Suriye, Marsilya yoluyla Fransa'ya gitmiş, eski ekalliyetlerimizden biridir.

Orhan Okay, Fransa'da sadece Ermenileri tanımadı tabii. Şimdi protesör olan mimar Mehmet Çubuk, Okay ailesinin oturduğu odanın bitişiğinde kalıyordu. Yine o yıllarda Tayyib Gökbilgin'in yeğeni İstanbul Tarih Bölümü'nden mezun Özalp Gökbilgin de oradaydı. Sonra ilk ilahiyatçılar geldi: Bugünün Darende İlahiyat Fakültesi dekanı Zahid Aksu, Ankara'da dinler tarihi hocası Fahri Gökcan. Mehmet Maksudoğlu, Tunus'tan dönerken Paris'te bir süre kaldı. Teknik Üniversitede matematik öğretim görevlisi Cengiz Aydın ve Erdinç Tok-göz'ü de bu arada zikretmek gerekir.

Orhan Okay, Fransızca öğrenmek için gittiği Fransa'da, Tanzimat yıllarına yakın dönemde Fransız hayatına yansıyan Türk yenileşme hareketlerinin akisleri üzerinde çalıştı. Bir süre yabancılara Fransızca öğreten bir okul olan Alyans Fransez'e (Fransız birliği) devam etti. Sorbon'da yabancı dil derslerine girdi. Bunun yanında Lamartine'in Türkleri savunmasını bir gazeteden günlerce dikte etti. Kıbrıs'ta olayların devam ettiği bir dönemde Türkler hakkındaki tartışmalar Fransa'da ayyuka çıkmıştı. Fransa parlamentosunda mebus plan Lamartine Osmanllyı, dolayısıyla Türkleri tek başına savunuyordu. Türk devleti de ona bunun karşılığı olarak Manisa taraflarında büyük bir çiftlik vermişti.

Paris, Orhan Okay'ın dünyada sevdiği en önemli şehirlerden biridir. Her tarafı kültür, her tarafı zevk dolu klasik bir şehir. Bizim için İstanbul neyse, Fran-sızlar için Paris odun Aradan yıllar geçtikten sonra 1978 yılında Paris'e birkaç aylığına yine gitmişti ama şehir büyüsünden bir şey kaybetmemişti. Ya bizim îs-tanbulumuz öyle mi? Paris sabaha kadar ayakta duran, uyanık bir şehir. Şehrin bütün caddeleri canlı. Paris caddelerindeki vitrin zevki Avrupa'nın hiçbir yerinde yok, estetik zevkleri emsalsiz. Paris'te eski Roma'dan, ortaçağ Fransa'sından kalma kütüphaneler, müzeler mevcut. Birçok Fransız yazara has müzeler var. Orhan Okay bütün bu gördüklerini tam 900 adet dia pozitif resimlerle ölümsüzleştirdi.

Kitaplara karşı özel bir ilgisi olan Orhan Okay, elbette Paris sahaflarını da gezmiş ve tanımıştır. Paris'te çok büyük kitapçıların olduğunu söylüyor. Sen nehri kıyısında eski kitap satan bukinistler sıkça uğradığı yerlerdi. Nurettin Topçu bir gün öğrencisi Orhan Okay'a mektup yazarak yayıncısına uğramasını ve basılmış olan eserinin hesap-kitabmı istemişti. Ve mümkünse 20 tane de kitabından göndermesini söylemişti. Bilindiği gibi Sorbon'da doktora yapan Topçu'nun tezi Paris'te Fransızca olarak basılmıştı.

Bir müntehirin romanı

Beşir Fuad şiir, tiyatro, roman ve hikâye yazmadığı için adı sanı fazla duyulmamış, çağdaşı çoğu yazarlara oranla şöhret kazanmamış olmakla beraber, fikir ve tenkit tarihi bakımından Tanzimat döneminin en dikkate değer simalarından biridir. Mehmet Kaplan'ın deyişiyle, bu son derece dürüst, ateşli bir mizaca ve matematikçidir kafaya sahip olan Beşir Fuad, fikirleriyle son çağ Türk edebiyatında bir devri kapatarak yeni bir devir açmıştır. Orhan Okay'a göre, otuz beş seneyi geçmeyen bir ömür içinde yorulmak bilmeyen bir çalışma ile kendisini muhitinin, ve neslinin Batı kültürünü en iyi hazmetmiş bir ferdi olarak yetiştiren Beşir Fuad,'üç-dört seneyi ancak bulan bir yazı hayatında yirmiye yakın kitap ve yüzlerce makale yazmak suretiyle insan eneıjisinin kısa zamana teksif edilmiş bir örneğini vermiştir. Fakat fecî ve manâlı bir şekilde intiharından bir müddet sonra unutulan muharririmizi bugünkü nesil ne eseri, ne de ismiyle tanımaktadır. **"Hakikatten başka hiç bir şey güzel değildir, yalnız hakikat sevimlidir" diyen yazar, Diderot, Victor Hügo, Emile Zola, Alphonse Daudet, Gustave Flaubert, Auguste Comte, Ludwig Büchner, Charles Dickens gibi Batılı bilim, felsefe ve edebiyat adamlarını bize tanıtan, eserlerini Türkçe'ye tercüme eden ilk yazardır.**

Fransızca, İngilizce ve Almanca olmak üzere üç Batı dilini iyi derecede bilen Beşir Fuad'ın bugün tanınmayışını, bir takım kutuplaşmalara bağlar Orhan Okay. Bu kutuplaşmaya göre Beşir Fuad ya inancını kaybetmiş, dinsiz, materyalist binaenaleyh merdud bir adamdır. Veya yine materyalizmin ve müsbet ilim zihniyetinin mübeşşiridir, dinî taasubun yıkıcısıdır, binaenaleyh takdire layık bir insandır. Onu bu zıt hükümler arasında bulmak güçtür, diyen Okay, o halde Beşir Fuad kimdir? diye soruyor: Materyalist veya pozitivist midir? Natüralist midir, yoksa mutlak bir edebiyat düşmanı mıdır? Bir âlim yahut mütefennin midir, yoksa polemist bir şarlatan mıdır? Dinsiz ve milliyetsiz midir, yoksa laik ve vatanperver midir?

Orhan Okay, Beşir Fuad çalışmasına bütün bu soruların cevabını bulamadığı ya da bir çırpıda ulaşabildiği kaynaklarda yeterli materyale rastlayamadığı için girişmiştir. Kitabı okuyup bitirdiğimizde ister istemez kafamıza takılan tüm bu soruların cevapsız kalmadığını görüyoruz.

Orhan Hoca'ya zaman zaman sorulan sorulardan biri de, Beşir Fuad gibi inancını yitirmiş materyalist ve pozitivist bir insanı çalışma alanı olarak niçin seçtiğidir. Bir gün Mehmet Kaplan edebiyat dersinde Sadullah Paşa'nın Ondokuzuncu Asır kasidesini işlerken, metnin şairinin hava gazı ile intihar ederek öldüğünü söyler. Sadullah Paşa'nın ölümü ile ondan yarım asır sonra aynı şekilde fecî bir intiharla hayatına son veren Beşir Fuad'ın ismini de mukayese ederek ilk defa zikreder. Beşir Fuad'ın da Sadullah Paşa gibi intihar ettiği konusu üzerinde hocası bilhassa durur. Kaplan'ın bu görüşü herhangi bir yerde daha yayınlanmamış, sözkonusu görüşünün yer aldığı *Şiir Tahlilleri* henüz çıkmamıştır.

Bu intihar olayı, Türkoloji alanında daha sonraki yıllarda önemli tezlere imza atan mütecessis, müdekkik Orhan Okay'ı epey düşündürür. Bir aydının intiharı onu araştırmaya sevkeder, olayın arka-planı üzerinde sık sık düşünmeye başlar.

Ona göre intihar olan yerde bir problem de var demektir. İntihar, biraz daha derinde bir takım rahatsızlıkların bulunduğunun işaretidir. Bu olay, bir dönem felsefe tahsili gören Orhan Okay'ın zihninin bir köşesine rezerv olarak akseder. Ve orada zamanla yavaş yavaş cevabını bulmaya çalışır. Mehmet Kaplan'la konuyu enine boyuna konuşur. Ancak, bu ikinci sınıf Tanzimat aydınının intihan hakkın-daki mevcut bilgileri de sınırlı bulur, anlatılanlar kendisini tatmin etmez. Beşir Fuad ona çalışmasından önce çok marjinal, hatta paradoksal bir insan olarak göründü. Tezini bitirdiği zaman ise bu düşüncesinde herhangi bir değişiklik olmadı.

Hocasıyla kararlaştırdıktan sonra Beşir Fuad'ı inceleme alanı olarak seçince konusunu sevdi ve üzerinde zevkle çalışmaya başladı. Bulduğu her yeni bilgi, her ipucu onu heyecanlandırdı; adeta unutulmuş, tarihin dehlizlerinde bırakılmış bir insanı derin bir kuyunun dibinden yeryüzüne çıkarırcasına sevindirdi.

Ona göre İlmî araştırmalarda sempati-antipati olmaz. Bu bakımdan sevdiğimiz insanı yüceltmekle sevmediğimizi yerden yere vurmak arasında bir fark yoktur. Üzerinde çalıştığınız bir kişiyi sevmeniz, sevmemeniz önemli değildir. Önemli olan konuyu sevmenizdir. Çiçeği burnunda genç Türkoloji araştırmacısı Orhan Okay, Beşir Fuad konusunu sevdi ve meseleye idealist İlmî bir zihniyetle yaklaştı. Beşir Fuad kitabı üzerine eleştirel yazılar kaleme alan, dünya görüşü Beşir Fuad'a yakın olan eleştirmenlerin öyle yazıları oldu ki, o zaman "iyi ki bu konuyu ben ortaya koymuşum" diye düşünmekten kendini alamadı. Hatta Beşir Fuad hakkında hocanın en "tarafgirâne" görüşü diyebileceğimiz şu cümlesi solcu eleştirmenler tarafından eleştiri olarak her fırsatta dile getirilmiştir: "Son olarak onu bedbinliğe sürükleyen, buna mukabil hayatı sevme ve bağlanma duygusu veremiyen materyalizm ve onun tabiî bir neticesi olan dinsizliğin -bahasus dinin hayatta mühim bir fonksiyon icra ettiği o devirde- intihara kadar götüren bir iç buhranına sebebiyet vermiş olmasının çok mümkün olduğunu söylemeliyiz". Bunun aksine, *Yazko Felsefe Yazıları*'nda çıkan

bir yazıda Okay'ın çalışmasının "nesnel" olduğunu söyleyenler de vardır: "Felsefî düşünce açısından Okay'ın idealist bir görüşe sahip olduğu anlaşılıyor. Beşir Fuad gibi maddeci ve poziti-vist bir kişiyi inceleme konusu yapması çok ilginç. Oldukça nesnel bir yaklaşımla konusuna eğildiğini de belirtmek gerek. Farklı görüşlere sahip birine karşı bu kadar nesnel davranması, doğrusu, pek alışkın olmadığımız *bir* durum". İşini ciddiye alan ve altından yüzakı ile kalkan Orhan Okay'm bu çalışması bugüne kadar Beşir Fuad üzerine yapılmış ilk ve son akademik çalışma olmuştur.

Orhan Okay üniversiteye adım attığı ilk yıllarda Beşir Fuad'la adeta yattı kalktı. Öyle ki rüyalarına bile giriyordu. Bu yıllardan birinde ilk oğlu dünyaya geldi. Oğlunun doğumundan sonra bir gün rüyasında kulağına bir isim fısıldandı: Fuad. Bu hangi Fuad'dı? Bir kaç yıl önce Fuad Sezgin'le birlikte çalışmıştı. Ali Fuad Başgil'i yakından takip ediyor ve bir takım çıkışlarından dolayı ona sevgi duyuyordu. Beşir Fuad, Fuad Sezgin, Ali Fuad Başgil... Olsun! O üçünü de sevmişti, 1,962 doğumlu olan Fuad bugün 35 yaşındadır ve Doğu Akdeniz Üniversitasi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır/

Taşranın İstanbul'u: Erzurum

Ahmet Harpdi Tanpınar, *Beş Şehir'*de, Erzurum'u anlatmaya şu cümle ile başlar: "Erzurum'a üç defa, üçünde de ayn yollardan gittim." Orhan Okay, ho-casının bu "gittim" fiilini "geldim" şekline çevirir. Çünkü Tanpınar "gittim" derken İstanbul'daydı; Orhan Okay da "geldim" derken, otuz yıldan fazla yaşadığı Erzurum'da.

Orhan Okay'ın Erzurum'a ikinci girişi üç ayrı yoldan ve üç ayrı maksatla olmuştur. İlkinde, 1956 yılında ilk hocalığının birinci yılını, daha yeni bitirmiş, Artvin'den İstanbul'a dönerken Artvin-Tortum yolu üzerinden geldi. Külüstür bir kamyonun şoför mahallinde geçmiş yorucu bir yolculuktu bu. Bir gün bu şehre yerleşerek ömrünün otuz senesini burada yaşamayı aklının ucundan bile geçirmeden. Erzurum'a ikicni gelişi ise, Diyarbakır'da öğretmenlik yaptığı sırada, hocası Mehmet Kaplan'm yazdığı hayatını değiştiren mektup üzerine olmuştur. 1959 şubatında, posta treni ile Diyarbakır yolunda 3Ö saat süren bir yolculuktan sonra Erzurum'a asistanlık imtihanı için gelmişti, Nihayet bu kadîm şehre üçüncü gelişi, asistan olarak İstanbul treni ile ayak basışı olmuştur. 31 Ağustos 1959 günü bir akşam üzeri mütevazi ev eşyası ile Erzurum'daydı artık. Kendisinden önce Halûk İpekten ve Mehmet Akalın varmışlardı. Kaldıkları lojman şimdiki Örnek Otel'in bir odasıydı. İlk üniversite binası da, bugünkü Şair Nef'î Ortaokulu'dur. Rektörlüğü, dekanları, personel büroları, sınıfları ve hoca odaları ile bütün bir Ziraat ve Edebiyat fakülteleri binası burası idi. Sekiz-on asistan ve öğretim üyesi bir odada, çok defa da masasız bulunuyordu.

Orhan Okay, 1959-1994 yılları arasında tam 36 sene, Beşir Ayvazoğlu'nun Tarık Buğra'nın *Küçük* Ağa'sından mülhem deyişle "Erzurum'un 'İstanbullu Hoca'sı" olarak bu şehirde çalıştı. Aşağı yukarı 25 yılı bir nesil kabul edersek, 36 yıl, bir buçuk nesil eder. Öğrencilerinin öğrencilerini okutmuşun Öğrencilerinin çocuklarını okutmak gibi bir mürüvvete sahip oldu mu bilmiyorum ama, son emekli olduğu üniversitedeki öğrencilerinin yaş ortalaması 18-19 du ve hoca bunu da görebilecek yaştaydı.

Orhan Okay'a göre, her şehir gibi Erzurum'un da şehre ve insanlara en bü- , yük özelliklerini kazandıran hiç şüphesiz coğrafyasıdır. Batı'dan tren ve karayolu ile aracın içinde oturan yolcunun bile nefesini tıkayan sürekli, uzun bir tırmanıştan sonra önünüze birden genişleyen Erzurum Ovası açılır. 2000 metre yükseklikteki bu yaylayı, 1200 metre daha yükselen Palandöken silsilesi, çetin ve haşin görünüşlü bir dekorla güneyden çevirir. Batı yolundan gelirken, dağın geniş yamacında, adeta dağa gömülmüş ve sinmiş gibi görünen şehir, ancak içine girince varlığını ve büyüklüğünü sezdirir. Ovadan bakınca şehri ezmek ister zannını uyandıran Palandökenler, ancak dağın yukarı yamaçlarına tırmandıkça Erzurum'u seyircisine gösterir. Dağlar, şehrin hemen her noktasından görülür. Yeni yapılanma bazı şehirlerde olduğu gibi, bu özelliği değiştirmemiştir. Bu bakımdan, hiçbir şehrimizde dağlar ve şehir buradaki kadar içiçe değildir. Buna uzun süren kışın sertliğini de eklemek mümkündür. Diğer taraftan rutubetsiz hava, uzun kış aylarında bile gündüzleri güneşli, geceleri bol yıldızlı bir gökyüzünü size bağışlamıştır. Bu coğrafya, Erzurum insanının karakterinin oluşmasında büyük rol oynamıştır. Çok defa zayıf ve dik duruşlu, sert profilli, suskun tavırlı, değişmelere dirençli görünen bu insanların güven duyduklarına açıldıkları zaman, içten hiçbir hesabı olmayan, duru ve berrak kalplerini adeta gözlerinizle görürsünüz.

Bir şehrin anatomisini böylesine sanatkârâne bir dille çizen Orhan Okay'ın, bu görüşlerini tamamlar nitelikte olan şu sözlerini de buraya almak hiç de fazlalık olmasa gerektir: Kendileri gülmeksizin yaptıkları şakalar, latifeler ve taklitlerde ben hep bu birbirine zıt gibi görünen karakteri birleştiren hemşehrileri düşünmüşümdür: Ciddi, sert, iğneleyici, alaycı şiirleri, hiçbir çelişki hissettirmeden veren Nefî'den, İbrahim Hakkı Efendi'ye ve Ketencizâde Rüşdî'ye kadar bir şairler zinciri. Buna, yakın tarihimizden, Birinci Büyük Millet Meclisi'nde aynı karakteri aksettiren Hüseyin Avni ve Calâleddin Ârif gibi birkaç ismi daha katalım. (...) Böylece, Erzurum'da gittikçe kaybolmakta olan esnaf ve zenaat sahiplerine geçebiliriz. Bugün, hemen tamamen derme-çatma ve şahsiyetsiz bir yapılaşmaya girmiş olan taş mağazalar da, 1960'lara kadar ilk şekillerini korumaktaydılar. Eski kalenin hemen dışında, güneyden kuzeye doğru hafif, bir meyille inen bu çarşı caddesinin iki yanında, muhtemelen Abdülaziz veya Abdülhamid devrinde, şehirdeki pek çok mimari ve yerli yapılar gibi siyah, dayanıklı Erzurum taşlarından, tek katlı olarak veya şuurlu bir mimari form gözetilerek yapılmış dükkânlar vardı. Yolun baş tarafında kuyumcu, kumaşçı gibi

daha soylu ve temiz dükkânlar, aşağıya doğru yerlerini bakırcı, derici, koşumcu, marancı esnafına terketmişti. Tanpınar, ilk defa 1913'te gördüğü Erzurum'da, geleneğe göre otuz iki esnafın bulunduğunu yazar. Görüyorum ki bunların çoğu kaybolmuş, azalmış veya fonksiyonunu kaybetmiş. Çünkü sattıkları veya imal ettikleri nesneleri ya kullanan kalmamış veya sanayii merkezlerinden daha ucuzu, tabii plastik vs.'den yapılanı gelir olmuştur. 1960'lara kadar köylerden gelen ve sokaklarda gıcırtı ile dolaşan kağnılardan; ilk gördüğüm zaman Tolstoy'un romanlarından çıkmış zannettiğim, iki atın çektiği bir çeşit fayton-kızak olan zankalar; fenerli, çan-çanlı, aynalı açılıp kapanan körüklü faytonlar ve bütün bu geçim kaynağının altyapısı diyebileceğimiz öteki zenaatlar... Ahşap kısımlarını yapan ma-rancılar, takımlarını hazırlayan koşumcular, atlar için nalbantlar, hayvan yemi satan alaftaflar ne zaman ve nasıl kayboldular, anlayamadım. Yazın yaylaya çıkmak yerinç' deniz kıyısı alışkanlığı başlayınca çadırcılara yapacak ne iş kalır? Parlak ve £İaha ucuz skay, sun'i deri bavul ve çantalar daha ucuzken saraç ne yapacak? Belediye ekmeği, hele lüks francalar, tandır-lavaş fırıncılığıyla beraber nasıl yürür? Oltu taşının gözü kör edecek kadar dikkat sarfettiren işçiliği kolay ve ucuz bakalite karşı nasıl direnecek? Önce fabrika gümüşü, derken Alman gümüşü zuhur edince gümüş telkârî ustalığı ne işe yarayacak? Büyük şehirlerde bile birçok geleneği yok eden televizyon, şimdi resmî desteklerle son yıllarını yaşayan âşık kahvehanelerini de yok ediyor. Gerçekten yaratıcı muhayyilelere yol açan hikâye geleneği çoktan kayboldu. Erzurum değişiyor... Muhakkak gelişiyor da. Onun, bu değişme vetiresine 15-20 sene geç ulaşması, bana artık çok uzaklarda kalmış gibi görünen bir eski Osmanlı şehrini yakından tanımak fırsatını verdi. Bu değişme tabii idi ve olacaktı. Bana asıl ağır gelen, Erzurumlunun Erzurum'u terketmesi. Bu da bütün Türkiye'ye, özellikle doğuya mahsus bir hadise. Ama, otuz yılı aşkın bir süreden beri severek, şikâyet etmeksizin bu şehirde yaşamayı tercih edişim bana, "Quo Vadis?" sorusuna cevap veren Hazret-i İsa'nın gururunu içten içe yaşatıyor.

Orhan Okay, Erzurum'daki kültürel faaliyetlerin azlığından ve yetersizliğinden de her zaman üzülerek bahseder. Kendisiyle yapılmış konuşmalarda, çeyrek asırdan fazla geçmişi olan bir üniversitenin bulunduğu şehirde, hiç değişmeyen seviyeleriyle mahallî gazetelerin ve birkaç sayıda kaybolan dergilerin üzüntüsünü dile getirir hep. Bir kültür merkezi olması gereken Erzurum'da sağlam bir kütüphanenin olmadığını belirtir. Bütün bunları üniversitenin gelişmişliği ile çelişkili görür. Türkiye'nin en iyi üniversitesinin, bugün yeni açılan üniversitelere öğretim üyesi ve hoca ihraç eden bir kurumun yöre halkıyla iyi bir diyalog ku-ramayışına bir türlü akıl erdiremez? Kültürün sadece kitap ve gazetelerden ibaret olmadığını, tiyatro, konser, konferans, sergi gibi etkinliklerin bunu beslediğini de söyler. Kültürün biraz da sokakta olduğunu, yollardan, caddelerden adeta aktığını, buna mukabil taşranın da çalışmak isteyen insana zaman kazandırma, gürültüden uzak tutma imkânları verdiğini belirtir. Fakat bunun için bile o büyük şehrin verdiklerinin birikimine sahip olmak

lâzımdır, diyerek bu konudaki görüşlerini şöyle sürdürür: Aslında, bugünkü komünikasyon vasıtalarının getirdiği imkânlarla bunun bir dereceye kadar telâfisi de mümkündür. Yani günlük gazete, radyo, bilhassa televizyon gibi harikulâde bir âletin, büyük metropoliten kültürü taşraya yayması, böylece taşrayı taşra olmaktan kurtarması beklenebilir. Fakat maalesef bizim bu araçlarımız da, kendi kültürümüzün değil, yabancı ve yoz bir kültürün, dejenere bir sanatın, hatta kültür ve sanatın değil de vakti boş geçirmenin yollarını keşfetmişe benzerler. Yabancı kültürle, aslında insan olmağa bile yabancı olan, alelade eğlencelik kültürü kastettim. Yoksa insanoğlunun yarattığı büyük beşerî değerler hiçbir insanın vazgeçmemesi gereken büyük sanat eserlerine de elbette yabancı kalmamak lâzımdır. Bütün bu şartlar yerine getirilmeyince, tabiatıyla sanat, bâhusus edebiyat alanında taşra, taşra olarak kalmaya mahkûm görünüyor

Bir devrin şahidi

Cumhuriyet Halk partisi'nin 27 yıllık tek parti döneminden sonra 1950 yılında Demokrat Parti ezici bir çoğunlukla iktidar olmuştur. Ancak bu tarihten önce 1946 yılında, dinî konularda daha müsâmahalı davranmaya söz veren muhafazakâr diyebileceğimiz 50-60 milletvekili Halk Partisi'nden meclise girmiş, halkın dinî talebleri hakkında bir takım kararlar almıştır. Onların amacı, iktidarı DP'ye kaptırmaktansa, halkın dinî hissiyatını okşayarak bu hususta biraz daha hoşgörülü davranarak muhalefetin elindeki kozları almaktı. Tahsin Banguoğlu ile birlikte meclisteki milliyetçi ve muhafazakâr milletvekillerinin başında Kasım Gülek, Şemseddin Günaltay, Şevket Raşid Hatiboğlu gibi isimleri saymak mümkündür Çeyrek yüzyıl sonra ilkokullara seçmeli din derslerinin konulması, ölüleri yıkayacak gassal kalmayacağı endişesi ile on aylık İmam-Hatip kurslarının açılması, Bakanlar Kurulu kararıyla Kur'an kurslarının faaliyetine müsâade edilmesi, yine halkın hac ibadetini yerine getirebilmesi için hacca gitmelerine izin verilmesi, başta Mustafa Reşit Paşa'nın olmak üzere bazı türbelerin ziyarete açılması, Ankara Üniversitesi'ne bağlı bir ilahiyat Fakültesi'nin kurulması... gibi maddeleri bu kararlar arasında saymak mümkündür. Bu arada bir takım dinî mecmuaların çıkmasına da izin verildi. Bunlar arasında Ömer Rıza Doğrul'un çıkardığı Selâmet mecmuası ile. Hakyolu, Sebilürreşad gibi dergileri saymak mümkündür. Okullarda seçmeli olarak okutulan din dersi kitabı Çengelköy'de bulunan Afganî Tekkesi şeyhi Nureddin Sevin ve Nureddin Artan tarafından yazılmıştır. Tahsin Banguoğhı, ilkokullara din dersi konulmasının altında zamanın Milli Eğitim Bakam olarak kendi imzasının bulunduğunu iftiharla söylerdi. Îmam-Hatip kurslarına ilk açıldığı zaman yaşını başını almış insanlar devam ederdi. Amaç ölü yıkamak ve cenaze namazı kıldırmak için adam yetiştirmekti. İstanbul Üniversitesi, girişinin hemen üstünde bulunan eski yazının açılışı da aynı karârların bir devamı olarak sayılabilir. Bu yazı yıllarca köşelerinde vidaları olan bir mermerle kapatılmıştı.

Büiün bu kararlar 1946 ilâ 50 yılları arasında alınıyor ve mevcut iktidar bunları ayaklarının altından daha büyük şeylerin kaymasını önlemek ve ömrünü uzatmak için, -deyim yerindeye- taviz olarak veriyor. Daha doğrusu artan taleb-lerin bir kısmını karşılamak için vermek zorunda kalıyor. Devrin nabzını tutanlar, bunlara tek parti iktidarı için bir taviz, halk içinse zorla koparılmış bir hak gözüylö bakmışlardır. Ancak insanlar bunun oy uğruna yapıldığını anladığı için, Tek Parti, düş'üncesini bugüne kadar yalnız başına iktidara getirmemek üzere 1950 yılında muhalefeti ezici bir çoğunlukla iktidar yapar.

Demokrat Parti'yi iktidara getiren halk 400'ün üzerinde milletvekili ile Adnan Me'nderes'e olanca kredisini açtı. Ve Menderes'ten çok şey bekledi. Adnan Menderes seçimlerden sonra geçmişin özlemini çekenlere ilk defa "inkılâp softaları" deyimini kullandı. Bu ifade, eskiye sünger çekmek isteyen insanlar tarafından sahici bir hesaplaşmanın sinyali olarak yorumlandı. Bunun yanında Adnan Menderes, zamanında bazı parti sempatizanlarına hoş gelmeyecek icraatlara da girişir. Başını dindar ve muhafazakâr insanların çektiği Türk Milliyetçiler Derneği kapatılır, CHP ile birlikte "inkılâplara bağlıyız" mesajının verildiği meşhur 12 Temmuz Beyannâmesi imzalanır, Atatürk'ü Koruma Kanunu çıkarılır vesaire. Millet Partisi'nin başında bulunan Osman Bölükbaşı bütün bu olup bitenleri ele alırken her iki partiyi de "muvazaa partileri" olarak niteler.

Bütün bu gelişmeler, değişiklikler, olup bitenleri ilgiyle ve merakla takip eden Orhan Okay'ın ortaokul, lise ve üniversite yıllarında meydana gelmiştir. O, yukarıda sözkonusu ettiğimiz bütün bu gelişme ve değişmeleri görmüş ve yaşamıştır.

Orhan Okay, sessiz ve mütevazi kişiliğinin arkasında çocukluğundan beri yaşanan kimi olumsuzluklara karşı tepkisini her zaman diri tutmuştur. Bu muhalif yanını, bir atımlık barutu olan insanlar gibi sloganvarî ve tezcanlılıkla hemen sergileyerek değil, yerinde ve zamanında göstermiştir. Şüphesiz onun bu yönünü besleyen bir takım manevî dinamikleri vardır. Başka bir yazımızda sözkonusu ettiğimiz bu dinamikleri genç yaşında diyalog kurduğu Abdülaziz Bek-kine Hazretleri, Nurettin Topçu ve Celâl Hoca oluşturur.

Bir zincirin son halkası

Emin Işık, *"Nurettin Topçu'ya Armağan"*da Hocayı anlatırken şöyle der: "İstanbul Erkek Lisesi öğretmeniydi. İmam-Hatip Okulu'na da fazladan derse geliyordu. Fazladan geldiği dersler için ücret alması gerekiyordu. Maaş memuru ücret bordrolarını hazırlamış ve Nurettin Bey'e ücretlerinin hazır olduğunu hatırlatmıştı. Fakat Nurettin Bey oralı olmamıştı. Maaş memuru durumu okul müdürüne bildirmiş. O zaman İstanbul İmam-Hatip Okulu müdürü olan rahmetli Mahir İz Bey de hocaya niçin bordroları imzalamadığını sormuş. Hoca, "Burası din mektebi, ben buraya

ibadet için geliyorum, ibadetten para alınır mı?" demiş. Müdür, "Ne yapıyorsun Nurettin Bey, sen devletten zengin misin? İhtiyacın yoksa sen alma okulda bu kadar fakir talebe var. Sen bordroyu imzala, ben o parayı alır fakir çocuklara dağıtırım" demiş. Hoca da, "Ben o imzayı attıktan sonra parayı kabul etmiş olurum. O zaman almışım veya dağıtmışım farketmez" deyince, Mahir Bey "Pes doğrusu!" demiş ve bu hareketinin sebebini sormuş. Nurettin Topçu da, "Din görevi hasbî olmalıdır. Buradan yetişenler din adamı olacaklar. Ben hasbî olmalıyım ki, onlar da hasbî olsunlar" cevabını vermiş.

"Hasbî" kelimesini Şemseddin Sâmî "karşılıksız, ivazsız, meccânen" anlamları ile ele alıyor ve "hasbî çalışıyor, hasbî muharebeye gidenler (gönüllü olarak)" şeklinde cümlede kullanıyor. Atalarımız asırlardır "Ilâ-yı kelimetullah" için savaş meydanlarında çarpışmışlardır ve tarihimiz bu anlamda hasbîliğin nice bin örnekleriyle doludur. Ancak o iklimden uzaklaşalı beri, herşeyin kendisini Allah'tan uzaklaştırmak için seferber olduğu günümüz insanı için bunu kavramak, geniş kalabalıklara inandırmak deveye hendek atlatmak kadar zordur. Hasbîliğin temelinde, yapılan bir iyiliğin boşa gittiği sanılıp denize de atılsa karşılığını görmek için acele etmeme, ecrini Allah'a havale etme vardır. Çünkü geri planında Allah rızasının yattığı o iyilik boşa gitmiyor. Denizin diplerinde kaybolan o iyiliği balık bilmeyebilir. Ancak her şeye kadir olan Hâlık mutlaka biliyor. insanın hasbîliği de zaten Hâlık'm o bilgisinden ileri gelmiyor mu?

Şüphesiz Nurettin Topçu kelimeyi tam anlamında kullanmıştır ve öyle yaşamıştır.

Orhan Okay'ın, gençliğinde son derce etkisinde kaldığı Rahmi Eray'ı anlattığı bir toplantıda "hasbîlik" anahtar kavramlardan biridir. Orada şöyle demişti hoca: "Eski vokabülerimizde hasbî diye bir kelime vardı. Karşılık beklemeden gösterilen sevgi için, hizmet için kullanılırdı. O kavram, kelimesi ve medlulüyle, yani delâlet ettiği, ifade ettiği manâ ile hayatımızdan çekilip gitti. Ben hayatımda hasbî olmanın ilk örneğini Rahmi Ağabey'de buldum. Galiba son örneği de o idi."

Gerçekten de, "aramızdan ifade ettiği mâna ile çekilip giden" hasbîlik ne idi? Bugünkü kuşağın hemen hemen hiç tanımadığı Rahmi Eray'la beraber mi gitmişti hasbîlik? Bu soruyu cevaplamak için önce Rahmi Eray'ı tanımamız gerek:

1918 Maraş doğumlu. İlk ve orta tahsilini Elbistan ve Maraş'ta tamamladı. 1937'de Adana Fen Lisesi'ni bitirdi. Bir yıl sonra İstanbul Tıp Fakültesi'ne kayıt yaptırdı. Fakültenin üçüncü sınıfında yakalandığı bir damar hastalığı onu yatağa bağladı ve ömrü boyunca bu illetin pençesinden kurtulamadı. 1958 yılında öldü. Arkadaşları arasında "Rahmi Ağabey" diye anılan Rahmi Eray, amansız hastalığın kendisini yatağa çivilediği yıllarda her alanda bol bol okuyarak kendisini yetiştirmiş seçkin bir kişidir. Keskin zekâsının, muhakeme gücünün ve olayları algılama yeteneğinin

kendisine bahşettiği bu seçkinlik, arkadaşları arasında onu "ağabey" konumuna yükseltmiştir. Kişiliğinin en bariz tarafı tevazu, samimiyet, hasbîlik, fikre ve varlığa hürmet, olayları tahlil ederken kendine has anlatış biçimi ve üslûbu idi. Bu üstün hasletlerinden dolayı çevresindekilerin dikkatini üzerinde toplamış ve konuştuğu zaman kendisini dinleten mümeyyiz biri olmuşttmBunda, tanınmış ve varlıklı bir ailenin çocuğu olarak taşradan kalkıp İstanbul'a gelmesinin ve burada yeni yeni arkadaş çevresi edinmesinin payı büyüktür.^

Orhan Okay'a*göre, adeta bir ağlama duvarı, bir günah çıkarma zaviyesi haline gelen Rahmi Eray'ın evi bir tekke gibiydi. Kapısı sanatseverlere günün her saatinde-açıktıJBu'yönüyle kendi dönemindeki müslüman okur-yazarlar üzerindeki ağırlığı, 1960-70'li yıllarda Fethi Gemuhluoğlu'nun müslüman aydınlar üzerindeki .etkinliğine benzetilebilir. Günün ve gecenin belirsiz zamanlarında dertlerine ortak arayanların, sadece sohbet etmek için evine uğrayanların haddi hesabı yoktu. Arkadaşlarının sıkıntısına ortak olur, onların dertleriyle dertlenir-di. Onları kendi onulmaz derdinin önüne alırdı. Kendi ıstırabına kimseyi ortak etmeyen bilge bir kişiliği vardı. Bir işçinin geçim sıkıntısı, taşradan İstanbul'a kalkıp gelen bir talebenin yurt meselesi, bir tanıdığı esnafın dükkân açması, bir hastanın tedavisi mutlaka onun ilgi alanına girerdi. Hepsini incitmemeye özen göstererek bıkmadan güler yüzle karşılar, dinler ve gücü yettiğince bir çözüm yolu mutlaka bulurdu. Kader, irade, isyan, itaat gibi karmaşık meseleler onun uzlaştırıcı sözleriyle çözülürdü. Nurettin Topçu'ya göre de manevî bir lider, bir mürşid olarak etrafını çeviren gençlerden mürekkeb halkaya devamlı ve sistemli bir akl-ı selim, sabır ve karakter aşısı yapardı Rahmi Eray. Onlara ruha hürmeti, zalim ihtiraslara isyanı öğretti. İnsanlığımızın dost düşman saflarını, akl-ı selimle kör nefsin karşılaşması şeklinde düzenledi. Asıl zalim düşmanın içimizde nefis halinde saklı duran canavar olduğunu tanıttı. Şiddetlere itidal, kindarlara insaf tavsiye etti. Yalnızlığını kendine mürşid yapabilen Rahmi Eray, etrafındakilere sorumluluğun ilmihâlini öğretti.

Nurettin Topçu ve Rahmi Eray'ın Orhan Okay üzerinde kalıcı ve büyük bir etkisi görülür. Hatta denebilir ki, onun manevî dinamiklerinden üç isimden ikisi mutaka Topçu ve Eray'dır.

Orhan Okay hocanın talebesi olanlar, onu yakından tanıyanlar, mesai beraberliği bulunanlar, yukarıdan beri sözkonusu ettiğimiz tılsımlı kavramın az önce isimlerini zikrettiğimiz hocalarından kendisine tevârüs ettiğini mutlaka görmüşlerdir. Onun öğrencilerinden azami ilgiyi esirgememesi, yüzünden eksik etmediği tebessümü, bir karakter âbidesi olarak çevresine karşı yakın ilgisi bunun bir ipucu sayılabilir. Bununla beraber kendisinden ders almak zorunda olanlar bir yana, öğrencisi olmadığı halde çalışmalarına yön vermek isteyen niceleriyle saatlerce ilgilenip onlara kendi kütüphanesinden kitaplar, tuğla kalınlığında tezler getirip yardımcı olması

hasbîliğin henüz kaybolmadığını bize gösteriyor. Emekli olduğu bölümde bir kütüphane kurmak için herkesten fazla çaba harcayıp, bunun için maddî ve manevî olarak herkesten daha çok önayak olmasını başka bir kelime ile izah etmek zordur. Onun bu hasletlerini şüphesiz, Necmeddin Türi-nay'dan Yılmaz Taşçıoğlu, İsmail Toluay ve Melih Çilingir'e; Nazan Bekiroğ-lu'ndan Nezahat Atabey, Firdevs Temizel ve Deniz Serbest'e kadar yetiştirdiği, dersine girdiği binlerce öğrencisi daha iyi takdir eder.

Rahmi Eray ben doğmadan 4 yıl önce dünyadan ayrılmış. Nurettin Topçu öldüğünde Maraş'ta henüz ortaokul öğrencisiydim. Yıllar yılı Osmanlı Arşi-vi'nde eski belgelerle haşir-neşir olduktan sonra, 1993'ten beri çalışmaya başladığım Sakarya Üniversitesi'ndekj ilk yıllarımda, hocalığının sonlarında Orhan Hoca'yı bir nebze olsun tanıdığımı söyleyebilirim. Nasıl bilirsin? diye soracak olursanız, ona da büyük Divan şairi Bâkî'nin bir beyti ile cevap verebilirim:

Seni Yûsufla güzellikte sorarlarsa bana

Yûsuf'u görmedim amma seni ra'nâ bilirim.

- ORHÂN OKAY'LA ÎLGİLÎ KISA BİLGİLER

Adres: Krizantem 26, 80620 Levend/îstanbul

Tlf: 0-212-280 91 75

Doğum Yeri ve Tarihi: İstanbul 26.01.1931

Akademik Ünvanlar

- A) Profesörlük: 1988
- B) Doçentlik: 1975
- C) Doktora: 1963

Öğrenim durumu

- A) Yüksek Öğrenim: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü 1955

İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü 1955 Sertifikalar: Türk Dili, Türk Edebiyatı, Arap Dili ve Edebiyatı, Fars Dili ve Edebiyatı

- B) Ortaöğrenim: İstanbul Vefa Lisesi 1950

İstanbul Edirnekapı Ortaokulu 1947

- C) ilk Öğrenim: İstanbul 17. ilkokul 1943

Akademik tezler:

- A) Profesörlük: Necip Fazıl Kısakürek
- B) Doçentlik: Batı Medeniyeti Karşısında Ahmed Midhat Efendi
- C) Doktora: İlk Türk Pozitivist ve Natüralisti Beşir Fuad
- D) Bitirme Tezi: Abdülhak Hamid'in Eserlerinde Muhayyilenin Tezahür şekilleri

Yurtdışı akademik çalışmalar

1963-1965 Paris; 1978 Paris

Yabancı dil: Fransızca

Çalıştığı yerler: 1955-1956 Artvin Lisesi Edebiyat Öğretmeni

1957 Merzifon Assubay Ortaokulu Türkçe Öğretmeni

- 1958- 59 Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesi Edebiyat Öğretmeni
- 1959- 1967 Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yeni Türk Edebiyatı Asistanı

1967-1975 Yeni Türk Edebiyatı Öğretim Görevlisi

1975-1988 Yeni Türk Edebiyatı Doçenti

(1978-1979 Elağız Fırat Üniversitesi Misafir Öğretim Üyesi)

(Değişik yıllarda Erzurum Eğitim Enstitüsü, Erzurum Yüksek İslam Enstitüsü ve

Erzurum İlahiyat Fakültesi'nde ek görevler)

1988-1994 Yeni Türk Edebiyatı Profesörü

1994-1996 Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Profesörü

İlmi ve mesleki kuruluşlarda üyelik

- * Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü
- * Türk Dil Kurumu

- * Türkiye Yazarlar Birliği
- * İLESAM (İlim ve Sanat Eserleri Sahipleri Meslek Birliği)
- * Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
- * Merkez Redaksiyon Kurulu

Ödüller

Türkiye Milli Kültür Vakfı inceleme Ödülü 1976

Türkiye Yazarlar Birliği Araştırma Ödülü 1991

Türkiye Yazarlar Birliği Yılın Kültür Adamı 1996

M. ORHAN OKAY BİBLİYOGRAFYASI

DR. ERDOĞAN ERBAY

Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

- A. KİTAPLAR

- *1. Sanat ve Hayat,* Milliyetçiler Derneği 1956, 35 s.
- *2. Beşir Fuad-tlk Türk Pozitivist ve Natü-ralisti,* Hareket Yay., İst. 1969, 243 s.
- *3. Abdülhak Hamid'in Romantizmi,* Atatürk Üniv. Basımevi, Erz. 1971, 58 s.
- *4. Batı Medeniyeti Karşısında Ahmed Mid-hat Efendi,* 1. Baskı: Atatürk Üniv. Basımevi, 1975, XV+431 s.; 2. Baskı: Milli Eğitim Basımevi, İst. 1989, 12+424 s.
- 5. *Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk* (Hüseyin Ayan'la) 1. Baskı: Dergâh' Yay., İst. 1975,47+352 s.; 2. Baskı: Dergâh Yay., İst. 1992,47+352+104 s.
- *6. Necip Fazıl Kısakürek,* Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ank. 1987, VI-II+149 s.
- 7. *Mehmed Akif- Bir Karakter Heykelinin Anatomisi,* Akçağ Yay., Ank. 1989,143 s.
- *8. Sanat ve Edebiyat Yazıları,* Dergâh Yay., İst. 1990, 234 s.
- *9. Safahat* (Mustafa İsenTe), Diyanet İşleri Baş. Yay., Ank. 1990, LXIV+504 s.
- *10. Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan- Ma-kaleler-Denemeler-Sohbetler,* Akçağ Yay., Ank. 1991, 355 s.

- B. DERS VE KİTAP NOTLARI

- *1. Lise Sınıflan İçin Edebiyat (Kredili Sisteme göre-Bir heyetle beraber)*
- *2. Şiir Sanatı Dersleri*
- *3. Cumhuriyet Devri Hikâye ve Romanı*
- *4. Meşrutiyet Sonrası Türk Edebiyatı*

- *5. Servet-i Fünun Şiiri*
- *6. Tanzimat Edebiyatı*

- C. KISACA KİTAPLARI

- *1. Sanat ve Hayat,* Milliyetçiler Derneği, 1956, 35 s.
- *2. Beşir Fuad-ilk Türk Pozitivist ve Natü-ralisti,* Hareket Yay., ist. 1969, 243 s.

Beşir Fuad, edebi türlere, -hikâye, roman, şiir ve tiyatro gibi- ilgi göstermediği için, Türk edebiyatında fazla dikkate alınmamıştır. Ama o, romantizmin tesiri altındaki bir edebiyatın, realizme geçişine, yazıp söyledikleri ile yol gösteren bir şahsiyettir.

M. Orhan Okay, *Beşir Fuad* adlı eseri ile, hem Beşir Fuad, hem de Türk edebiyatının Tanzimat'tan sonraki serüvenine ışık tutmuştur. Eser, 34 sayfalık geniş bir giriş, üç esas bölümden müteşekkildir. Giriş bölümünde 19. asırda Türkiye'de İlmî ve edebî faaliyeti anlatan yazar, eserin birinci bölümünde Beşir Fuad'ın hayatım, ikinci bölümde Beşir Fuad'ın eserlerini, üçüncü bölümde de Beşir Fu-ad'm tesirleri'ni işlemiştir. Netice kısmında ise, Beşir Fuad hakkındaki umumî kanaatlerini dikkatlere sunmuştur.

- *3. Abdülhak Hâmid'in Romantizmi,* Atatürk Üniv. Basımevi, Erz. 1971, 58 s.

Eser, beş ana bölüm ve bir netice'den müteşekkildir. Abdülhak Hâmid'in romantizmini, doğu-batı kültürü çerçevesinde ele alan yazar, kitabın birinci bölümünde "Tabiatın İdrâk ve Tefsiri", ikinci bölümde "Objesiz Tahayyül", üçüncü bölümde "Muhayyilenin Patolojik Tezahürleri", dördüncü bölümde "Rüyâlar", beşinci bölümde "Muhayyilenin Zaman ve Mekân Mefhumlarını Aşması" meselesini işlemiştir. Netice kısmında ise, Abdülhak Hâmid'in muhayyilesini besleyen kültür ve kaynaklan ortaya konulmuştur.

- *4. Batı Medeniyeti Karşısında Ahmed Midhat Efendi,* Milli Eğitim Basımevi, İst. 1989, 12+424 s.

Eser, "Ahmed Midhat Efendi'nin Batıyı Tanıması"nı anlatan "Giriş" kısmı ile yedi bölümden meydana gelmiştir. Birinci bölümde Ahmed Midhat Efendi'nin "Doğu ve Batı Medeniyeti Hak-kındaki Umumi Görüşleri", ikinci bölümde "İlim ve Teknik", üçüncü bölümde "Yaşayış Tarzı", dördüncü bölümde "Kadın ve Aile", beşinci bölümde "Din, Felsefe ve Ahlâk", altıncı bölümde "Kültür, Güzel San'atlar ve Edebiyat", yedinci bölümde "Roman ve Tiyatrolarındaki Tipler" ele alınmıştır.

- 5. *Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk* (Hüseyin AyanTa), Dergâh Yay., İst. 1992, 47+352+104 s.

Kitabın baş tarafında, M. Kaya Bilge-gil'in "Hüsn ü Aşk'a Dâir" adlı uzunca bir değerlendirmesi vardır. Daha sonra, Hüsn ü Aşk'ın günümüz Türkçesi ile yazılmış aslı ile, beyitlerin anlamları dipnot tarzında sayfanın altına nesir halinde konulmuş, kitabın üçüncü ve son bölümü ise Hüsn ü Aşk'ın Arap alfabesiyle verilmiş asıl metne ayrılmıştır.

- *6. Necip Fazıl Kısakürek,* Kültür ve Turizm Bak.Yay., Ank. 1987, VIII+149 s. Orhan Okay, kitabın birinci bölümünde Necip Fazıl'ın "Resmî Biyografisi", İkincisinde "Yayın ve Sanat Hayatı", üçüncüsünde "Eserleri", dördüncüsünde "Dergiciliği", beşincisinde "Şiirleri ve Şiir Sanatı", akıncısında "Tiyatrosu", yedincisinde "Hikâye ve Romanla-rı"nı ele almıştır. Bibliyografyadan sonra Necip Fazıl'ın şiir, tiyatro, hikâye ve makalelerinden seçmeler verilmiştir.
- 7. *Mehmed Âkif-Bir Karakter Heykeli 'nin Anatomisi,* Akçağ Yay., Ank. 1989, 143 s.

Orhan Okay, eserin ilk bölümünde "Mehmed Akif'in Resmî Biyografi-si"ni ele almıştır. İkinci bölümde Mehmed Akif'in "Karakteri" üçüncü bölümde "Tarihî ve Siyasî Şahsiyeti", dördüncü bölümde "Edebî Hayatı ve Sanatı" işlenmiştir. Beşinci bölümde *Safahat* bütün bölümleriyle tahlile tabi tutulmuştur. Altıncı bölümde Akif'in "Cemiyet Meseleleri Karşısında"ki tavrı ele alınmış, yedinci bölümde Mehmed Akif'in "İslâm ideali" üzerinde durulmuş, sekizinci bölümde "Kader ve İrade Meseleleri Karşısında Mehmed Akif" ele alınmıştır. Dokuzuncu bölümde "Destan ve Hamaset Şairi Akif' dikkatlere sunulurken, onuncu bölümde "Dinî Lirizim Yahut Duânın Şiiri" mevzuü üzçrinde durulmuştur.

- *8. Sanat ve- Edebiyat Yazılan,* Dergâh Yay., İst. 1990,234 s.

Orhan Okay'ın bu «eseri, iki bölümden müteşekkildir. Birinci bölüm "Estetik-Güzel Sanatlar ve Edebiyat", ikinci bölüm "Eski ve Yeni Edebiyatımız Üzerine incelemeler" adını taşımaktadır. Birinci bölümdeki yazılar, hemen hemen her zaman münakaşası yapılan edebiyatımızın batılılaşması, millî edebiyat gibi konulara ayrılmıştır, ikinci bölümde ise Yunus Emre'den Peyami Safa'ya kadar, şahısların ve o şahıslara ait eserlerin ele alındığı yazılar ağırlıktadır.

- *9. Safahat* (Mustafa îsen'le), Diyanet işleri Baş. Yay., Ank. 1990, CIX+ 504 s.

Bu eserde daha çok dikkat çeken, eserin başına konulan Orhan Okay'ın incelemesidir. incelemede, Mehmed Akif'in resmî hal tercemesiyle birlikte *Safahat, Safahat'* tâki şiirler ve Mehmed Akif'in bazı meselelere bakış açısı değerlendirilmektedir.

- *10. Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan -Ma-kaleler-Denemeler-Sohbetler,* Akçağ Yay., Ank. 1991, 355 s.

Eser, yazıların karakterine göre muhtelif bölümler halinde tanzim edilmiştir.

- 7. sayfadan 74. sayfaya kadar olan kısımda kültür, medeniyet, gençliğin çeşitli meseleleri, dil ve edebiyat gibi konulara üzerinde durulmuştur. 75 sayfada "Edebiyatçılar" başlığı ile tanzim edilen bölümde, Namık Kemâl eser ve fikirleri etrafında genişçe ele alınırken, Mehmed Akif, Necip Fazıl, Kemalettin Kamu, Ahmed Hamdi Tanpınar ve Mehmet Kaplan ele alınmıştır. Bu kısım 212. sayfaya kadar devam etmektedir. 212. sayfadan itibaren "Nekroloji" bölümü başlamaktadır. Bu bölümde Nurettin Topçu, Kaya Bilgegil, Necip Fazıl, Erol Güngör, Mehmet Çavuşoğlu gibi son devrin ilim ve fikir adamlarına dair Orhan Okay'ın intihalarını ihtiva edeh yazılar sıralanmıştır. 242. sayfadan itibaren "Soruşturma-Sohbet-Anket" kısmı başlamaktadır. Eserin bu bölümünde kültür ve edebiyatımızda millî kaynaklara yönelmeden, edebiyatımızın teorik meselelerini, yeni Türk Ede-biyatı'ndan Necip FazılTa ilgili birçok konuda sohbetler, soruşturmalar ve anketler söz konusudur.

- D. MAKALELER

- *1.* ifadenin Masuniyeti, *Türk Sanatı mec.,* N.7, Nisan 1953 s.5.
- *2.* Dergiler-Yaymlar-Olaylar: Georges Du-hammel/Dergiler, *İstanbul mec.,* N.7, Mayıs 1954, s. 48-50.
- *3.* Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Remzi Oğuz /Şair Bolluğu/Gurbet/Batıya Doğru ve Düşünen Aydın/Gelenekler, *İstanbul mec.,* N. 8, Haziran 1954, s. 48-50.
- *4.* Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Sait Faik/ Türk Dili Nasıl Zenginleşir? /Yeşilır-mak/ Türk Sanatı/ Tür Folklor Araştırmaları/ izlerimiz, *İstanbul mec.,* N. 9, Temmuz 1954, s .48-50.
- 5. Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Erzurum Bilmeceleri/Yazı Dilimiz/ Sanatta Realizm /Steinbeck/Sanat ve Cemiyet/ Dergiler, *İstanbul mec.,* N. 10, Ağustos 1954, s. 49-50.
- *6.* Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Tek Adam/ Türk Sanatı/ Tarihi Mevlid/ Yine Gelenekler/ Hikâye/Şiir/Yine Sanatın Ne için Olduğu ve Batılı Olmak Dâvaları/ Dil Kurultayı, *İstanbul mec.,* N. 11, Eylül 1954, s. 48-50.
- 7. Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Collet-te/Modern Sanatların Kaderi / Dile Mü-dahele/ Divan Edebiyatı / Tek Taraflı Garpçılık / Tevfik Fikret / Neside Konuşur Gibilik, *İstanbul mec.,* N.12, Ekim 1954, s. 48-50.
- *8.* Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Tamamlanan Bir Lügat/ Konuşma Dili-Yazı Dili/ Şiir/ Anadoluda Sanat Dergileri/ Sanat Dergilerinde Başka Mevzular/ İstanbul, *İstanbul mec.,* N. 13, Kasım 1954, s. 48-50.

- *9.* Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Türk Yurdu/ Türk Hikâyeciliği ve Hikâyecileri/ Halledilen Bir Maarif Davası/ imla Kılavuzu/ Şiir/ Şafaklar Dolusu, *İstanbul mec.,* N. 14, Aralık 1954, s. 47-49.
- *10.* Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Romantik Milliyetçilik/ Milli Sanat/ Türkçe'de (Ayın) Yoktur, *İstanbul mec.,* N. 1, Ocak 1955, s. 49-50.
- *11.* Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Mevlânâ, *İstanbul mec.,* N. 2, Şubat 1955, s. 48-50.
- *12.* Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Manevi Terbiye Meselesi/ Sonsuzluk Kervanı/ Röportaj/ Yüz Kızartan/ Yeni Dergiler/ Saadet Şiirleri Antolojisi, *İstanbul mec.,* N. 3, Mart 1955, s. 49-50.
- *13.* Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Şiir Kitap-ları/Claudel, *İstanbul mec.,* N. 4, Nisan 1955, s. 48-50.
- *14.* Dergiler-Yayınlar-Olaylar: Remzi Oğuz/ istiklâl Marşı/ Sahne Işıkları/ Hisarın Altıncı Yılı/ Edebiyatçı Bollu-ğu/Yeni Erciyes, *İstanbul mec.,* N. 5, Mayıs 1955, s. 48-50.
- *15.* ZiyaGökalp ve Türk Dili, *Kümbet mec.*(Erz.), N. 4, Temmuz 1965, s. 4-14.

- *16.* Niçin Komünist Oluyorlar?, *Hürsöz Gazetesi* (Erz.), N. 2986, 3-4 Kasım 1965, s. 1.
- *17.* Nesillerin Ruhu, *Hareket mec.,* N. 3, Mart 1966, s. 7-8.
- *18.* Komünizmin Millisi Olur mu?, *Aziziye Postası* (Erz), 22 Mart, 15 Nisan 1966.
- *19.* Georges Duhammel, Kitaplar ve Yaşamamızın Reçeteleri (trc.), *Hareket mec.,* N. 9, Eylül 1966, s .20-21.
- *20.* Mehmet Akif'e Dair..., *Mehmet Akif,* Erzurum 1967, s.8.
- *21.* Georges Duhammel, Zihin Çalışkanlığı Tembelliği (trc), *Hareket mec.,* N-14, Şubat 1967, s. 12-13.
- *22.* Georges Duhammel, Düşünmek ve Seçmek (trc.), *Hareket mec.,* N. 16, Nisan 1967, s. 9-10.
- *23.* Georges Duhammel, Sözle Müziğin Karışıklığı (trc), *Hareket mec.,* N. 17, Mayıs 1967, s. 12-13.
- *24.* Dergilere Dair Sohbet, *Kümbet mec.* (Erz.), N. 1, Haziran 1967, s. 2,16.
- *25.* Georges Duhammel, Söz Sanatı ve Sinema (trc), *Hareket mec.,* N. 21, Eylül

- 1967, s. 9-10.

- *26.* Kitaplara Dair ve Nesillerin Ruhu, *Yeni Kitaplar mec.,* N. 1, Aralık 1967.
- *27.* Köle Bacası'na Dair/ Dr. S. F. Kâhya-oğlu imzasıyla, *Yeni Kitaplar meçi,* N. 1, Aralık 1967, s. 6.
- *28.* Asım'ın Nesli, *Kümbet mec.* (Erz.), N. 3, Mart 1968, s. 2-3.
- *29.* 19. Asırda Türkiye'de İlmî ve Edebî Faaliyet, *Hareket mec.,* N. 34, Ekim

- 1968, s. 15-22.

- *30.* Türk Şiirinde içtimai Meseleler/ Dr. S.

F. Kâhyaoğlıi. imzasıyla, *Hareket mec.,* N..41, Mayıs 1969, s. 16-23.

- *31.* îbrahim*Hakkı ve^Marifetnâmeye Da-df/Dr. S. F. Kâhyaoğlu imzasıyla, *Hareket mec.,* N. 42, Haziran 1969, s. 16-23.
- *32.* İbrahim Hakla, *Hareket mec.,* N..'42, Haziran 1969, s. 22-24.

- *33.* Edebiyat Fakültesi, *Atatürk Üniversitesi Araştırma ve Haber Bülteni,* N. 4, Temmuz 1975, s. 1-6.
- *34.* Nurettin Topçu, Bir idealistin Ölümü, *Hareket mec.,* N. 112, Ocak 1976, s. 42-47.
- *35.* Abdullah Cevdet, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi,* C.l, s. 11-12, İst. 1977.
- *36.* Ahmet Haşim, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi,* C.l, s. 62-65, İst. 1977.
- *37.* Beşir Fuad, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi,* C.l, s. 408-409, İst. 1977.
- *38.* Ahmed Midhad Efendi, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi,* C. 1, s. 68-70, İst. 1977.
- *39.* Ahmed Haşim'in Şiirlerinin Sembolizm Açısından Yorumu, *Türk Dili ve Edebiyatı mec.,* C. 22, İst. 1977, s. 191-203.
- *40.* Gençliğimizin Meseleleri, *Yağmur mec.* (Erz.), N. 1, Nisan 1977, s. 12-14.
- *41.* Türkiye Millî Kültür Vakfı Edebiyat Ödülünü Kazanan Doç. Dr. Orhan OkayTa Bir Konuşma: Batı Medeniyeti Karşısında Ahmed Midhat Efendi, *Bayrak gaz.,* Haziran 1977, s. 8.
- *42.* Edebiyatımızın Dev Şairi: Yunus Emre, *Yeni Aziziye mec.,* N. 1, 1979, s. 7-9.
- *43.* Türk Romanına Köy Mevzuunun Girişinde Unutulan Bir isim: Ahmed Midhat Efendi, Birinci Türkoloji Kongresi-Tebliğler, Kervan Yay., İst. 1980, 599 s. (Teb. s. 169-176).
- *44.* Necip Fazıl'm Şiiri-1, *Burak mec.* (Burdur), N.3-4, Ocak-Şubat 1980, s. 7-12.
- *45.* Necip Fazıl'm Şiiri- II, *Burak mec.* (Burdur), N.5, Mart 1980, s. 5-12.
- *46.* iktisatta Millî Düşünceye Doğru-Ilk Görüşlerin 100. Yılı, *Türk Kültürü mec.,* N. 207-208, Ocak-Şubat 1980, s. 8-34.
- *47.* Kaybolan Nüanslar, *Tercüman gaz.,* 19 Şubat 1980, s. 9.
- *48.* Sanat ve Edebiyata Dair- I: Estetik ve Güzel Sanatlar, *Hareket mec.,* N. 11 -12, Ocak-Şubat 1980, s. 26-29.
- *49.* imlâmız, *Tercüman gaz.,* 20 Mart 1980, s. 9,

- *50.* imlâmız: Yabancı Özel isimlerin Yazılışı, *Tercüman gaz.,* 26 Mart 1980, s. 9.
- *51.* Sanat ve Edebiyata Dair- II: Edebiyatın Üstünlüğü, *Hareket mec.,* N.13, Mart 1980, s. 28-31.
- *52.* imlâmız: Batı Dillerinden Gelen Özel isimler, *Tercüman gaz.,* 3 Nisan 1980, s. 9.
- *53.* imlâmız: Fonetik imlâ mı?, *Tercüman gaz.,* 4 Nisan 1980, s. 9.
- *54.* Sanat ve Edebiyata Dair- III: Edebiyatın Gücü, *Hareket mec.,* N. 14, Nisan 1980, s. 31-35.
- 55. Sanat ve Edebiyata Dair-IV: Edebiyatın Za'fı, *Hareket mec.,* N. 15, Mayıs 1980, s.22-27,
- *56.* T.D.K.'nun Açmazı, *Tercüman gaz.,* 28 Kasım 1980, s.2.
- 57. T.D.K.'nun Hizmetleri, *Tercüman gaz.,* 13 Ocak 1981, s.2.
- *58.* İhtilâl, İnkılâp ve Devrim'e Dair, *Tercüman gaz.,* 14 Ocak 1981, s.2.
- 59. Bazı Uydurma Kelimelerin Akıbeti, *Tercüman gaz., 25* Ocak 1981, s.2.
- *60.* Yeni Bir Siyasî Argo, *Tercüman gaz.,* 27 Ocak 1981, s.2.
- *61.* Yeni Uydurma Kelimelerde Mâna Sapmalarına Dair, *Tercüman gaz.,* 28 Ocak 1981, s. 2.
- *62.* Necip Fazıl Kısakürek, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi,* C.V, s.329-333, İst. 1982.
- *63.* Milli Edebiyata Dair, *Yönelişler mec.,* N. 11-12, Şubat 1982, s.25-28.
- *64.* Bitmeyen Kavga: Eski-Yeni, *Dergâh mec.,* N. 1, Mart 1982, s. 12-13.
- *65.* Islâmi Edebiyat ve Sanat, *Suffe Kültür ve Sanat Yıllığı,* 1983, s. 324-327.
- *66.* Bâki'nin Kanunî Mersiyesine Dair, *Şükrü Elçin Armağanı,* Ahk. 1983, Hacettepe Edebiyat Fakültesi Yay., s.235-240.
- *67.* Mektup, *Yönelişler nıec.,* N.21, Mart 1983,s.26-29.
- *68.* Fikret-Âkif Taraftarlığı Meselesine Bir Bakış, *Kültür ve Sanat mec.,* (Kayseri), N. 27, Haziran 1983, s.2-4.
- *69.* Şairin Karnındaki Mâ' na, *Yönelişler mec.,* N. 23-24, Mayıs-Haziran 1983, s. 42-45.
- *70.* Mehmet Akif'in İçtimaî Bir Şiirinin incelenmesi, *Kültür* ve *Sanat mec.,* (Kayseri), N. 27, Haziran 1983, s. 2-4.
- *71.* Necip Fazıl Kısakürek/Poetikası ve Şiiri- I: Poetikaya Kadar, *Yönelişler mec.,* N. 25, Temmuz 1983, s. 18-19.
- *72.* Birkaç Hatıra...Birkaç Intibâ..., Türk *Edebiyatı mec.,* N. 117, Temmuz 1983, s. 18-19.
- *73.* Necip Fazıl Kısakürek ve Dergileri-I: Ağaç, *Kültür ve Sanat mec.,* N. 28-29, Temmuz-Ağustos 1983, s. 19-20.
- *74.* Üniversitelerde Dil Eğitimi, *Türk Edebiyatı mec.,* N. 118, Ağustos 1983, s. 52-53.

- 75. Mehmed Âkîf'in Bazı Şiirlerinde Şe-kil-Muhteva Münasebetleri, *Mehmet Kaplan'a Armağan,* İst. 1984, s.211-220.
- *76.* (Üstad Necip Fazıl Kısakürek'in Şiiri), *Suffe Kültür ve Sanat Yılığı,* 1984, s. 162-186.
- *77.* Şahıs Zamirlerinin Yüklendiği Mânalar ve Yahya Kemâl'in Şiirleri, *Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemâl Be-yatlı,* İst. 1984, s. 114-128.
- *78.* Ahmed Hamdi Tanpınar ve Rüyalar Hikâyesi, *Milli Kültür mec.,* N. 44, Mart 1984, s. 53-58.
- *79.* VI. Millî Türkoloji Kongresi'nden Bir Tebliğin Özeti: Necip Fazıl'ın Şiirlerinin Poetika Açısından Tekevvünü, *Türk Edebiyatı mec.,* N. 133, Kasım 1984, s. 29-30.

- *80.* Naci Elmalı, (Takriz), Erzurumlu Ke-tencizade Mehmet Rüştü Efendi, Ank.1985.

- *81.* Tanıdığım Yönleriyle Erol Güngör, *Konevi mec.,* N. 26, Nisan 1985, s. 9.
- *82.* Şehitlikte Bir Şair: Mehmet Âkif, *Türk Kültürü mec.,* N. 265, Mayıs 1985, s. 313-331.
- *83.* Nef'î'nin Şiirlerinde Ses Unsuru, *Türk Edebiyatı mec.,* N. 140, Haziran 1985, s. 21-23.
- *84.* Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerinin Poetika Açısından Tekevvünü, *Milli Kültür mec.,* N. 49, Temmuzl985, s.'43-47.

- *85.* Elti Beş Y-ıl Sonra Filme Alınırken Dokuzuncu Hariciye Koğuşu, *Milli Kültür mec.,* N.51, A&lık*1985, s. 3-9
- *86. Tevfik* Fikret ve Şiir Sanatı, *Türk Dili' ■ mec.,* N. 4J0, Şubat 1986, s. 213-220.
- *87.* Büyük Hocanın Hatırasına, *Türk Edebiyatı mec.,* N. 149, Mart 1986, s. 31-32.
- *88. (Taşralılık* Üzerine Bir Soruşturma Başlıklı Ankete Cevap), *Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı,* (Ankara) 1986.

- *89.* (Dergilerle İlgili Ankete Cevap), *Türkiye Kültür ve Sanat Yılığı,* (Ankara)1986.

- *90.* (Tanzimattan Sonra Çıkan Şiir, Tiyatro, Hikâye, Roman Filim Olarak Dereceleme Yapmak Üzere Açılan Ankete Cevap), *Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı,* (Ankara) 1986.
- *91.* Bir Muallim ve Maarifçi Olarak Nurettin Topçu, *Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı,* (Ankara) 1986.
- *92.* Önsöz, Nurullah Genç, *Çiçekler Üşümesin,* 1986 (Erzurum).

- *93.* Türklük Araştırmalarının Taç Adamı: Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatı mec.,* N.152, Haziran 1986, s. 8-9.
- *94.* Edebiyatımızın Teorik Meseleleri ve Metod, *Boğaziçi mec.,* N.47, Mayıs 1986, s. 22-28.
- *95.* Orta Öğretimin Bazı Temel Meseleleri ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi, *Boğaziçi mec.,* N. 48, Haziran 1986, s. 14-16.

94.Edebiyatımızda Batılılaşma (Tanzimat Edebiyatı Üzerine Bazı Dikkatler), *İlim ve Sanat mec.,* N. 10, Kasım-Aralık1986, s. 18-23.

P7.Tarih-i Kadim Münakaşaları Dışında Tevfik Fikret ve Mehmet Akif, *Ölümünün 50. Yılında Mehmet Akif Ersoy,* Marmara Üniv. Fen-Ed.Fak. Yay. No. 5, İst. 1986, Ed. Fak. Mat., s .67-88.

- *98.* Saray Karşısında Mehmed Akif, *Türk Kültürü mec.,* N.284, Aralık 1986, s. 749-756.
- *99.* Duâmn Şiiri, *Türk Dili mec.,* N. 420, Aralık 1986, s. 505-511.
- *100.* Mehmet Akif'in Şiir Sanatı, *Mehmet. Akif Araştırmaları der., N.l,* s. 24-25.

- *101.* Ölümünün 25. Yılında Ahmed Hamdi Tanpınar, *Zaman gaz-,* 26-27 Ocak1987, s. 7.

- *102.* Kader ve İrade Problemi Karşısında Mehmed Akif, *Türk Kültürü mec.,* N. 286, Şubat 1987, s. 65-73.
- *103.* Edebiyat Dünyasında Çoçuk, *Çocuk Edebiyatı Yıllığı,* 1987, s. 61-65.
- *104.* (Doç. Dr .Orhan Okay ile Necip Fazıl Üzerine Bir Mülâkat),(Konuşan: Mehmet Merçen), *Dolunay mec.,* N. 17, Mayıs 1987, s. 24-25.
- *105.* Sözün Demini Bilen Kişi: Necip Fazıl ve Şiiir Sanatı, *Zaman gaz.,* 25-29 Mayıs 1987, s. 2.
- *106.* Yunus Emre'nin Çağdaş Bir Yorumcusu: Mehmet Kaplan, *Kaynaklar mec.,* N. 5, Kış 1987, s. 5-11.
- *107.* (Doç.Dr.Orhan Okay île Mülâkat: Millî Kaynaklara Yönelme), (Hazırlayan: Ramazan Korkmaz), *Türk Edebiyatı,* N.167, Eylül 1987, s. 57-58.

- *108.* Poetika Denemeleri: Kelimeler...Kelimeler..., *Yedi îklim mec.,* N.8, Ekim 1987, s. 4.

- *109.* Poetika Denemeleri: Poetikalar, *Yedi İklim mec.,* N.9, Kasım 1987, s. 6-7.
- *110.* Poetika Denemeleri: Kategoryalar, *Yedi İklim mec.,* N.10, Aralık 1987, s. 11-12.

- *111.* Poetika Denemeleri: Pozitivist, Fakat Negatif Bir poetika: Garip Önsözü, *Yedi İklim mec.,* N.ll-12, Ocak-Şubat 1988, s. 7-8.

- *112.* Şiir Sanatı Üzerine, *Mehmet Kaplan İçin,* TKAE, Ank. 1988, s. 177-183.
- *113.* Poetika Denemeleri: Garip Önsözü Etrafında, *Yedi İklim mec.,* N.13, Mart 1988 s. 5-6.
- *114.* Poetika Denemeleri: Şiir Dilinin Yapısı, *Yedi İklim mec.,* N. 14, Nisan 1988, s. 4-5.
- *115.* Poetika Denemeleri: Şiir Kime Hitap Edecek?, *Yedi İklim mec.,* N. 15, Mayıs 1988, s. 9-10.
- *116.* Çavuşoğlu'nun Divanları Arasında, *Yedi İklim mec.,* N.17-18, Temmuz-Ağustos 1988, s. 2-3.
- *117.* Edebiyatımızın Batılılaşması Yahut Yenileşmesi, *Büyük Türk Klasikleri,* C.3, İstanbul 1988, s. 310-316.
- *118.* Poetika Denemeleri: Haşim'in Poeti-kası Karşısında, *Yedi İklim mec.,* N.20-21, Ekim-Kasım 1988, s. 2-4.
- *119.* intibah ve "Türk Romanının Doğuşu" Adlı inceleme Üzerine, *Türk Edebiyatı mec.,TA.* 182, Aralık 1988, s. 45-47.
- *120.* İslâmî Asrın İdrâkine Söyleten Şair: Mehmed Akif, *Zaman gaz.,* 20-29 Aralık 1988A
- *121.* intibah Romanı Etrafında, *Ölümünün Yüzüncü Yılında Namık Kemâl,* 1988, s. 127-147.
- *122.* Kültür ve Medeniyet, *Millî Eğitim mec.,* N.81, Ocak 1989, s. 17-20.
- *123.* Milli Kültür ve Halk Kültürü, *Milli Eğitim mec.,* N.82, Şubat 1989, s. 3-5.
- *124.* Prof.Dr. KayaBilgegil için, *Türk Dili mec.,* N. 431, Kasım 1989, s. 263-265.
- *125.* Okul Sıralarında ve Kürsülerde Büyük Yazarlarımız: Mehmet Akif, *Millî Eğitim mec.,* N.83, Mart 1989, s. 5-11.

- *126.* Okul Sıralarında ve Kürsülerde Büyük Yazarlarımız: Mehmet Akif, Millî *Eğitim mec.,* N.84, Nisan 1989, s. 15-20.

- *127.* Dergilerimiz, *Mina mec.* (Erz.), Mart 1989, s.1-2.

- *128.* Okul Sıralarında ve Kürsülerde Büyük Yazarlarımız: Ahmed Haşini, *Millî Eğitim mec.,* N.85-, Mayıs 1989, s. 17-21.

- *129.* Okul Sıralarında ve Kürsülerde Büyük Yazarlarımız: Ahmed Haşim, *Millî Eğitim mec.,* N.86, Haziran 1989, s. 1-2.
- *130.* (1987'de Kültür ve Sanat Olayları Soruşturmasına Cevap), *Sufe Kültür ve Sanat Yıllığı,* 1987-1989, s. 101-106.

- *131.* Okul Sıralarında ve Kürsülerde Büyük Yazarlarımız: A. Ş. Hisar, *Millî Eğitim mec.,* N.87, Temmuz 1989, s. 15-16.
- *132.* Okul Sıralarında ve Kürsülerde Büyük Yazarlarımız: A. Ş. Hisar, *Millî Eğitim mec.,* N.88, Ağustos 1989, s. 17-18.
- *133.* Âfâk, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C.I, s. 396.
- *134.* Ağaoğl, Samed, *TDV Islâm Ansiklopedisi, C.* I, s. 496-497.
- *135.* (Orhan Ökay'la Yeni Türk Edebiyatı (Üzerine* ,Mülakat (B.Oğuzbaşaran), *Türk Edgbiyatı mec.,* N.189, Temmuz 1989, s. 22-25.

- *136.* Tanzimat ve Edebiyatı, *Türkiye Günlüğümde.,* N.8f Kasım 1989, s. 18-26.
- *137.* Ahmed Haşim, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C.II, s*. 88-89.
- *138.* Ahmed Midhat Efendi, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C.II, s.100-102.
- *139.* Mehmed Akif ve Safahat, *Türkiye gaz.,* 22-30 Aralık 1989.
- *140.* Tanzimat Devri, *Büyük İslâm Tarihi,* C.15, 1989, s. 565-582.
- *141.* (Mehmed Akif'in Düşünce ve Sanatı [mülâkat]), *Millî Kültür mec.,* N.64, Nisan 1989, s. 63-69.
- *142.* Bir Mektup, (Dr. S .F. Kâhyaoğlu imzasıyla), *Türk Edebiyatı mec.,* N.195, Ocak 1990, s. 14-15.
- *143.* Yirminci Asırda Türk Edebiyatı, *Büyük Türk Klâsikleri,* C.10, İst. 1990, s. 228-236.
- *144.* Musahipzâde Celâl (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri,* C.10, îst. 1990, s. 296-304.
- *145.* Abdullah Cevdet (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), Büyük Türk Klâsikleri, C.10, İst. 1990, s.296-304.
- *146.* IbnüTemîn Mahmud Kemâl (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri,* C. 10, îst. 1990, s. 334-339.
- *147.* Mehmet Akif Ersoy (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri,* C. 10, İst. 1990, s. 340-391.
- *148.* Abdülaziz Efendi'den Birkaç Hatıra, *Zaman gaz.,* 12 Nisan 1990, s. 2, 10.
- *149.* Dergi koleksiyonları Arasında: Bir Zamanlar Dergiler..., *Mina mec.,* N.14, Nisan 1990, s. 3-4.
- *150.* Necip Fazıl'ın Şiir Nedir, Ne Değildir? (Mülâkat), *Dergâh mec.,* N.3, Mayıs 1990, s. 12-14.
- *151.* Dergi Koleksiyonları Arasında: *Necip Fazıl ve Ağaç Mecmuası,* Mina mec., N.15, Mayıs 1990, s. 5-7.
- *152.* Senfonyadan Çileye-1: Batının izleri, *Dergâh mec.,* N. 5, Temmuz 1990, s. 14-15.
- *153.* Senfonyadan Çileye- II: Şair ve Musikî, *Dergâh mec.,* N.6, Ağustos 1990, s. 9-10.

- *154.* Senfonyadan Çileye- III: Bir Şiirin Müzik Anatomisi, *Dergâh mec.,* N.7, Eylül 1990, s. 10-11,18.
- *155.* Orhan OkayTa Edebiyat Üzerine (Mülâkat: Rıdvan Canım), *İslâmî Edebiyat mec.,* N. III/2, Ekim-Kasım-Aralık 1990, s. 25-27.
- *156.* Önsöz-Mehmed Akif ve Safahat-Is-tiklâl Marşımız ve Mehmed Akif, *Safahat,* Ank. 1990, Sevinç mat., 64-504 s., Diyanet Yayın., (5=64; 443-46).
- *157.* Orhan Okay ile Orhan Veli ve Garip Şiiri Üzerine, *Ayane mec.,* N.35, Kasım 1990, s. 1-2.
- *158.* Dergi Kolleksiyonları Arasında: Ağaç Dergisinde Neler Vardı?, *Mina mec.* N. 17, Ocak 1991, s. 9-11.
- *159.* Prof. Dr. Orhan OkayTa Şiir Üzerine Sohbetler (Mülâkat: Turan Karataş), *Mina mec.,* N.13, Mart 1991 s. 2-4.
- *160.* Divan Yoluna Doğru, *Dergâh mec.,* N.13, Mart 1991, s. II.
- *161.* Dergi Koleksiyonları Arasında: Büyük Doğu, *Mina mec.,* N. 19, Mart 1991, s. 5-7.
- *162.* Mehmed Akif'in Milliyetçiliği, *Türk Yurdu mec.,* N.45, Mart 1991, s. 42-46
- *163.* Sûz-ı Dilârâ İçin (Takriz) İsmail Hakkı Aydın, *Sûz-ı Dilârâ,* Erz. 1991, s. 5-6.
- *164.* Tenkitçi, Sanatkâra yol gösterici bile olsa...(Soruşturma) *Millî Kültür mec.,* N.85, Haziran 1991, s. 24-25.
- *165.* Aziz Ali Efendi, *TDV Islâm Ansiklopedisi,* C.IV, s. 333-334.
- *166.* Vefatının 211. Yılında İbrahim Hakkı Hazretlerini Anarken, *Karçiçeği mec.,* (Erz.), N. 2, Temmuz 1991, s. 8-10.
- *167.* Değişen Erzurum, *Il-Il Büyük Türkiye Ansiklopedisi,* C.II, Erz. 1991, s. 386.
- *168.* Batılılaşma Edebiyat, *TDV Islâm Ansiklopedisi,* C.V, s. 167-171.
- *169. XX.* Yüzyılın Başından Cumhuriyete Yeni Türk Şjiri, *Türk Dili mec.,* N.481-482, Ocak-Şubat 1992, s. 286-564.
- *170.* Ben ve Ötesi, *TDVIslâm Ansiklopedisi,* C. V, s. 428-429.
- *171.* Bir Monografi Denemesi: Ahmed Hamdi Tanpınar, *Dergâh mec.,* N.25, Mart 1992, s.8-9.
- *172.* Beş Şehir, *TDV Islâm Ansiklopedisi,* C. V, s. 548-549.
- *173.* Beşâir-i Sıdk-ı Nübüvvet-i Muham-mediyye, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. V, s. 549.
- *174.* Bir Monografi Denemesi: Ahmed Hamdi Tanpınar- Bir Hülya Adamı, *Dergâh mec.,* N. 26, Nisan 1992, s. 89.
- *175.* Şiirimizde Aile, *Tanzimattan Günümüze Aile Ansiklopedisi,* 1992, C. 2, s. 413-421.
- *176.* Dergi Koleksiyonları Arasında: Büyük Doğu Birinci Devre, *Mina mec.,* N. 26, Nisan 1992, s. 6-7.

- *177.* Tanpınar'dan Acı Bir İroni: Acıba-dem'deki Köşk, *Yedi İklim mec.,* N. 1, Nisan 1992, s. 8-10.
- *178.* BeşirFuad, *TDVİslâm Ansiklopedisi,* C.VI, s. 5-6. '
- *179.* Beyatlı Yahya Kemâl, *TDVİslâm Ansiklopedisi,* C.VI, s. 35-39.
- *180.* Bir Monografi Denemesi: Ahmed Hamdi Tanpınar- Kitaplar ve Hüzünlü Yıllar, *Dergâh mec.,* N.27, Mayıs 1992, s.8-9.
- *181.* Bilgegil, Mehmed Kaya, *TDV Islâm Ansiklopedisi, C.* VI, s. 156-157.
- *182.* Bir Adam Yaratmak, *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. VI, s. 185-186.
- *183.* Poetika Denemeleri- 9: Tentikçi Karşısında Ahmet Haşim, *Yedi İklim mec.,* N. 2, Mayıs 1992, s. 8-9.
- *184.* Poetika Denemeleri- 10: Şiir: Şu Bilinmeyen, *Yedi İklim mec.,* N. 3, Haziran 1992, s. 6-8.
- *185.* Geçmişten Günümüze Doğru Türk Şiirinin Macerası, *Yedi iklim mec.,* N.3, Haziran 1992, s. 84-89.
- *186.* Bir Monografi Denemesi: A. H. Tan-pmar- Efsanevî Çağda Antalya, *Dergâh mec.,* N. 28, Haziran 1992, s. 8-9.
- *187.* Bir Monografi Denemesi: A. H. Tanpı-nar- Melankolik, Zayıf Bir Çocuk, *Dergâh mec.,* N. 29, Temmuz 1992, s. 8-9.
- *188.* Poetika Denemeleri- 11: Ruhun Sesi, *Yedi İklim mec.,* N.5, Ağustos 1992, s. 6-7. .
- *189.* Poetika 'Denemeleri- 12: Şiirde 'Ma'na, *Yedi İklim mec.,* N. 5, Ağustos

1992, s.*8-9.-

19(). Bir Monografi Denemesi: A. H .Tan- ' pınar- İkbâl Ydlarmda..., *Dergâh mec.,* N. 30, Ağustos 1992, s. 8-9.

191; Büyük Doğu, *TDVİslâm Ansiklopedisi,* C. VI, s'513-514.

- *192.* Büyük Kapı, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C.VI, s. 515-516.
- *193.* Bir Monografi Denemesi: A. H. Tanpı-nar- Çocukluk ve Gençlik İstanbul'u, *Dergâhmec.,* N. 31, Eylül 1992, s. *10-11.*
- *194.* Poetika Denemeleri- 13: Okuyucu, Tenkitçi ve Ötesi..., *Yedi İklim mec.,* N. 32, Ekim 1992, s. 3-4.
- *195.* Bir Monografi Denemesi: A. H. Tan-pınar- Bir Edebiyat Mualliminin Erzu-rumu, *Dergâh mec.,* N.33, Kasım 1992, s. 9-11.
- *196.* Poetika Denemeleri- 14: Resûllerin Sözü Gibi..., *Yedi İklim mec.,* N. 32, Kasım 1992, s. 6-7.
- *197.* Bir Dostun Ardından, *Yedi İklim mec.,* N.32, Kasım 1992, s. 64-65.
- *198.* Celâl SâhirErozan, *TDVİslâm Ansiklopedisi,* C. VII, s. 245-246,
- *199.* Zarif Bir Mesnevihân, *Yedi İklim mec.,* N. 33, Aralık 1992, s. 88-89.

- *200.* Neyzen Tevfik Kolaylı (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri, C.* 11, s. 40-48.
- *201.* Halil Nihad Boztepe (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri, C.* 11, s. 49-59.
- *202.* Fazıl Ahmed Aykaç (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri,* C. 11, s. 187-194.
- *203.* Şahabeddin Süleyman (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri,* C. 11, s. 302-303.

- *204.* Cemil Süleyman Alyanakoğlu (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri,* C. 11, s. 336-342.

- *205.* Abdülhak Şinasi Hisar (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri, C.* 11, s. 391-436.
- *206.* Ahmed Haşim (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri,* C. 11, s. 11-63.
- *207.* Tahsin Nâhîd (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri, C. 12,'s.* 64-73.
- *208.* Osman Cemâl Kaygılı (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri,* C. 12, s. 281-295.
- *209.* Enis Behiç Koryürek (Biyografi, değerlendirme, seçmeler), *Büyük Türk Klâsikleri,* C. 12, s. 381-408.
- *210.* Poetika Denemeleri- 15: Ütopya Düzeni içinde Bir Poetika, *Yedi İklim mec.,* N. 35, Şubat 1993, s. 3-4.
- *211.* Poetika Denemeleri- 16: Poetika Öncesinde Şiir Üzerinde, *Yedi İklim mec.* N.36, Mart 1993, s. 3-5.
- *212.* Bir Mektup: İstanbul Yangınları, *Yedi İklim mec.,* N. 36, Mart 1993, s. 80-81.
- *213.* Poetika Denemeleri- 17: Mahkemelerde ve Akademyada Şairler Sorgulanıyor, *Yedi İklim mec.,* N. 37, Nisan 1993, s. 9-11.
- *214.* Okuma Alışkanlığına Dair, *Karçiçeği mec.* (Erz.), N. 10, Mayıs 1993, s." 3.
- *215.* (Necip Fazıl'da) Dinî Duygunun Gelişmesi, *Türk Yurdu mec.,* N.69, Mayıs 1993, s. 22-25.
- *216.* Poetika Denemeleri- 18: Piramidin Zirvesine Doğru, *Yedi İklim mec.,* N.38, Mayıs 1993, s. 3-4.
- *217.* Siyâsî ve Fikrî Yazıların Dışında Büyük Doğu, *Yedi İklim mec.,* N.38, Mayıs 1993, s. 53-55.
- *218.* Çile, *TDVİslâm Ansiklopedisi,* C. VI-II, s. 316-317.
- *219.* Çöle inen Nur, *TDVIslâm Ansiklopedisi,* C. VIII, s. 379-380.
- *220.* Edebiyat, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. X, s. 395-397.
- *221.* Edebiyat-ı Cedîde, *TDV Islâm Ansiklopedisi,* C. X, s. 398-399.

- *222.* Edebiyat Tarihi, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. X, s. 403-405.
- *223.* Edhem Pertev Paşa, *TDV Islâm Ansiklopedisi,* C. X, s. 420-421.
- *224.* İsmail Hakkı Eldem, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. XI, s. 21-22.
- *225.* Eski Şiirin Rüzgârıyle, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. XI, s. 393-394.
- *226.* Eşber, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. XI, s. 459-460.
- *227.* Fatih-Harbiye, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. XII, s. 249.
- *228.* Fecr-i Âtî, *TDV İslâm Ansiklopedisi, C.* XII, s. 287-290.
- *229.* Felâtun Bey ile Râkım Efendi, *TDV İslâm Ansiklopedisi, C.* XII, s. 302-303.
- *230.* ZiyaGökalp, *TDVİslâm Ansiklopedisi,* C. XIV, s. 124-128.
- *231.* Güneş, *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C.XIV, s. 296-297.

- *232.* Güneş, *TDV İslâm Ansiklopedisi, C.* XIV, s. 297.
- *233.* iki Ölüm Yıldönümünde iki Mizaç, *Zaman gaz.,* 28 Ocak 1996.
- *234.* Endüstri ve Güzel Sanatlar, *Zaman gaz-,* 25 Şubat 1996.
- *235.* Habitat'ın Gündemine, *Zaman gaz.,* 24 Mart 1996.
- *236.* Kesriyeli Sıdkı Bey'in Küllüknatnesi, *Zaman gaz.,* 21 Nisan 1996.
- *237.* Necip Fazıl ve Yahya Kemal, *Zaman gaz-,* 19 Mayıs 1996.
- *238.* Osman Nuri Ergin'i Tanıyor musunuz?, *Zaman gaz.,* 16 Haziran 1996.
- *239.* Nurettin Topçu için, *Zaman gaz.,* 14 Temmuz 1996.
- *240.* Kapitalist Karıncalar, *Zaman gaz.,* 11 Ağustos 1996.
- *241.* Bir Halim Hoca Vardı, *Zaman gaz.* 8 Eylül 1996.
- *242.* Bir Şehzade Hocası, *Zaman gaz.,* 6 Ekim 1996.
- *243.* Celal Hoca, *Zaman gaz.,* 3 Kasım 1996.
- *244.* Osmanlı ve Cumhuriyet Arasında, *Zaman gaz.,* 1 Aralık 1996.
- *245.* Mehmet Âkif ve Haşan Basri Hoca, *Zaman gaz.,* 5 Ocak 1997.
- *246.* Bir Müze Adam: Süheyl Ünver, *Zaman gaz-,* 2 Şubat 1997.
- *247.* Yabancı Dille Eğitim ve Usul Hakkında, *Zaman gaz.,* 2 Mart 1997.
- *248.* Seyfettin Özeğe: Bir Kitap Dostunun Hatırasına, *Zaman gaz.,* 6 Nisan 1997.
- *249.* İstanbul'un Öyledir Baharı, Zaman *gaz.,* 4 Mayıs 1997.
- *250.* Bir DeVr-ı, Kadim Efendisi, *Zaman gag.,* 1 Haziran 1997.
- *251.* 28 Ekini 1996, *Mesaj* TV de program.
- *252.* 2 Kasım 1996, *Akra FM'de* Zirvedekiler programında Abdülaziz Bekkine üzerine konuşma.

t

- *253.* 25 Şubat 1997, *Samanyolu* 7V'de, Ömür Dedikleri adlı program.

PROF.DR.ORHAN OKAY'IN ATATÜRK ÜNÎVERSİTESİ'NDE YÖNETTİĞİ LİSANS, YÜKSEK LİSANS, DOKTORA TEZLERİ VE DOKTORA ÖN ÇALIŞMALARI

ÖMER SELİM

Atatürk Üniversitesi Sosyal Bölümler Enstitüsü Araştırma Görevlisi

I. LİSANS TEZLERİ

1968

- *1.* BARAZ, M. Turhan, *Edebiyatımızda Jön Türkler,* Erzurum, 1968, II+54+2 s.
- *2.* CENGİZ, Halis, *Nâbizâde Nâzım'da Realizm,* Erzurum, 1968, 52 s.
- *3.* DERİCİ, Reşat, *Ömer Seyfettin 'de Milliyetçilik,* Erzurum, 1968, II+51+3 s.
- *4.* DEVİRMİŞ, Sıtkı, *Nâbizâde Nâzım'm Romanlarında Realizm,* Erzurum, 1968,11+82 s.
- 5. DİKMEN, Zeki, *Refik Halid Karay'da Peyzaj,* Erzurum, 1968,11+67 s.
- *6.* DOĞAN, Selahaddin, *Sait Faik Abası-yanık'ın Hikâye Tekniği,* Erzurum, 1968, 73 s.
- *7.* EJDER, Saliha, *Halide Edip Adıvar'ın Yeni Turan'ında Türk Dünyası,* Erzurum, 1968,11+63 s.
- *8.* GENÇELLÎ, Gülhan, *Peyami Safa'nm Romanlarında Erkek ve Kadın Tiplerinin Karakter Tahlili,* Erzurum, 1968, III+81+2 s.
- 9. GÖKTUĞ, Mübeccel, *Recaizade Mahmut Ekrem 'in Şiirlerinde Tabiat Unsurları,* Erzurum, 1968, IV+125 s.
- *10.* GÜNER, Atilla, *Semiha Ayverdi, Hayatı,-Sanatı-Eserleri,* Erzurum, 1968, V+127 s.
- *11.* GÜRERGENE, Turgut, *Halit Fahri Ozansoy ve Tiyatroları,* Erzurum, 1968, 11+62 s.
- *12.* KUTLU, Mustafa, *Sait Faik'te Plâstik . Dünya,* Erzurum, 1968, 46 s.
- *13.* NURHAT, Nergül, *Reşat Nuri 'nin Romanlarında Erkek Tipleri,* Erzurum, 1968, VI+134 s.
- *14.* ÖĞÜN, Elgiz, *Halit Ziya Uşaklıgil'in Hikâyeleri,* Erzurum, 1968, III+175, s.
- *15.* VANGÖLÜ, Adanan, *Yahya Kemal'in Şiirlerinde Tarih Duygusu,* Erzurum, 1968,11+66 s.

1969

- *16.* AKYÜZÜN, Neşe, *Necati Cumalı ve Tiyatroları,* Erzurum, 1969,11+66 s.

- *17.* ALTUN, Mehmet, *Enis Behiç Koryü-rek'in Hayâtı-Sanatı-Eserleri-Şiirlerin-deki- Şekil ve 'Temler,* Erzurum, 1969, 52 s. '
- *18.* CEM1EOĞLU, İsmet, *1940'dan Sonra Türk R&man ve hikâyeciliğinde Köy ve Köylünün Durumu,* Erzurum, 1969, 47+2 s.

- *19.* GÜRSEL, Mahinur, *Halide Edip Adı-var'ın Eserlerinde Milli Mücadele Tipleri ve MHli Mücadele Yankıları,* Erzurum, 1969,11+65 s.
- *20.* KARAKAMIŞ, Veli, *Bekir Sıtkı Kunt'un Hikâyeciliği,* Erzurum,1969, 11+57 s.
- *21.* MEZARARKALI, Hakkı, *Peyami Safa'nın Düşünce Unsuru,* Erzurum, 1969, IV+64+1 s.
- *22.* MİT, Duygu, Hüseyin *Rahmi Gürpınar'ın Romanlarında Halk İnanışları,* Erzurum, 1969, III+95 s.
- *23.* NURCAN, Suat, *Ahmet Haşim'de İstanbul,* Erzurum, 1969,V+100+3 s.
- *24.* SÖNMEZ, Nebahat, *Aka Gündüz'ün Sekiz Romanındaki Tipler ve Sosyal Meseleler,* Erzurum, 1969,11+75 s.
- *25.* ŞAHİN, Fazlı, *Halide Edib'in Romanlarında Doğu ve Batı Kültürü,* (Edebiyat, Resim, Müzik, Mimari, Sosyal Hayat), Erzurum, 1969,11+46 s.
- *26.* ŞAKRAK, Lütfiye, *Cevat Fehmi Baş-kut'un Tiyatrolarında Şahıs Repertuarı ve Problemler,* Erzurum, 1969, X+119s.

1970

- *27.* ERKAN, Nermin, *Servet-i Fünun Şiirinde Gökyüzü* (Tevfik Fikret ve Cenab Şahabettin), Erzurum, 1970, 56 s.
- *28.* ERTEKİN, Fikri, *Cengiz Dağcı, Hayatı-Sanatı-Eserleri,* Erzurum, 1970 II+52.S.
- *29.* NAR, ^Mustafa, *Necip Fazıl Kısakü-rek'in Eserlerinde Ölüm Duygusu,* Erzurum, 1970, 41 s.
- *30.* ÖNEN, Nezihe, *Tanzimat Şiirinde Aziz Efendi,* Erzurum, 1970, XV+121 s.

1971

- *31.* DOĞAN, Mehmet, *Türk Romanında İstiklâl Harbi,* Erzurum 1971,11+43 s.
- *32.* EROL, Güner, *Servet-i Fünun Muharriri Olarak Hüseyin Cahit Yalçın,* Erzurum, 1971, 69s.
- *33.* KAYA, Cemal, *Servet-i Fünun Şiirinde Kaçış ve Sığınma Duygusu,* Erzu-rum,1971, H+68 s.
- *34.* KOÇ, Hatice, *1900-1920 Arasında Doğan Cumhuriyet Devri Şairlerinde Ölüm,* Erzurum ,1971, III+75 s.
- *35.* TEMEL, Tahsin, *Cemil Süleyman'ın Hayatı ve Eserleri,* Erzurum, 1971, 33 s.

1972

- *36.* ABDÜSSELAMOĞLU, Ökkeş, *Tahsin Nahid'in Şiirleri,* Erzurum, 1972, 153 s.
- *37.* AYTAÇ, İzzettin, *Süleyman Nazif, Hayatı ve Eserleri,* Erzurum, 1972,11+134 s.
- *38.* BAŞ, Ali Fuat, *Tanzimat Edebiyatında Alafrangalık,* Erzurum,1972,11+122 s.
- *39.* ÇİLİNGİR, Naile, *Mahmut Yesari'nin Romanları,* Erzurum, 1972, 83 s.
- *40.* ERDEM, Halil Cahit, *Tarih-i Kadim Münasebetiyle Mehmed Akif-Tevfik Fikret Mücadelesi,* Erzurum, 1972, 192 s.
- *41.* KAHRAMAN, Hüseyin, *Selahaddin Enis, Hayatı ve Eserleri,* Erzurum, 1972, 83 s.
- *42.* KARLIKAYA, Özden, *Servet-i Fünun Edebiyatında Kıyafet,* Erzurum, 1972, XVIII+148+2 s.
- *43.* KAYMAZ, Rıfkı, *Cumhuriyet Devri Şiirinde Sonsuzluk,* Erzurum, 1972, 111 s.
- *44.* ÖZDEMİR, Ufuk, *Halit Ziya 'nm Romanlarında Kahramanların Ruh Halleriyle İlgili Tezahürleri,* Erzurum, 1972, III+120 s.
- *45.* SARAÇ, Adil, *Hikâyeleriyle Necip Fazıl* (Hikâyeler-Problemler-Kahraman-lar), Erzurum, 1972, IV+125+2 s.
- *46.* ŞAHİN, Mehmet Ünal, *Orhan Ve-li'nin Şiirlerinin Üslubu,* Erzurum, 1972, 52 s.
- *47.* UZEL, Mehmet, *Peyami Safa 'nm Romanlarında Doğulu ve Batılı İsimler,* Erzurum 1972, VI+177 s.
- *48.* YILMAZ, A. Hüveyda, *Yahya Kemal'in Şiirlerinde Mazi Özlemi,* Erzurum, 1972, III+69 s.

1974

- *49.* HAKAN, Rauf, *Şair-i Mader-zâd İsmail Safa* (Hayatı-Şahsiyeti-Şiirleri), Erzurum 1974, V+113 s.
- *50.* KAÇTIOĞLU, Hikmet, *Ahmed Mid-hat'ın Yirmi Eserinde Batı Menşeli Kelimeler,* Erzurum, 1974, III+61 s.

1975

- *51.* AYTEPE, Mehmet, *Cumhuriyet Devri Türk Şiirinde Mistik Yönelişler,* Erzurum, 19.75, 42 s.
- *52.* KALEMER, Neş'e, *Cahit Sıtkı Taran-cı* (Hayatı-Şiirlerinde Temler), Erzurum, 1975, 42 s.
- *53.* KIZIL, Mustafa, *Bir Adam Yaratmak-Necip Fazıl Kısakürek* (Inceleme-Tah-lil), Erzurum, 1975, IV+66 s.

- *54.* UYSAL, Hikmet, *Memduh Şevket Esendal* (Hayatı ve Edebi Kişiliği), Erzurum 1975, 76 s.
- 55. ÜNGÖR, Nuri, *Ali Ekrem Bolayır'ın* (Ayın Nadir) *Hayatı, Sanatı, Eserleri,* Erzurum 1975, 108 s.

1976

- *56.* BAĞILTAŞ, Ahmet, *Necip Fazıl'ın Değişiklik Yapılan Şiirlerinin Mukayesesi,* Erzurum, 1976, 66 s.
- 57. BAYRAK, Tunay, *Garipçilik ve Ga-ripçiler,* Erzurum, 1976, 56 s.
- *58.* ÇAKIR, Şerafettin, *Mehmet Akif'in Fikirleri Üzerinde Bir İnceleme,* Erzurum, 1976, IX+191 s.
- *59.* GÜRTUNALI, Sevgi, *Kemalettin Kamu,* Erzurum, 1976, 179 s.
- *60.* KAHRAMAN, Mehmet, *Ahmet Ham-di Tanpınar'ın Tarih Görüşü,* Erzurum, 1976, IV+114 191 s.
- *61.* KALAYCIOĞLU, İrfan, *Servet-i Fünun Romanında Hayal Hakikat Çatışması,* Erzurum, 1976, 114 s.
- *62.* ÖZGENÇ, Halil, *Osman Celal Kaygılı, Hayatı Sanatı ve Eserleri,* Erzurum, 1976, II+VI+332 s.
- *63.* SAYGIN, Veli, *Tercüman Gazetesi* (Gaspıralı İsmail) *1896 Yıllığı Üzerinde Bir Çalışma,* Erzurum, 1976, IV+285 s.

1977

- *64.* AÇIKEL, Ömeı' *Peyami Safa 'mn Romanlarına Göre Fikir Cereyanları* Erzurum, 1977^11+96 s.«
- *65.* AEKIŞ, Mehmed, *Anadoluculuk ve Nurettin Topçu,* Erzurum,1977,11+101 s. .
- *66.* Ç.ÖKREN, Salih, *Akif Paşa, Hayatı-Edebi Şahsiyeti-Eserleri,* Erzurum, 1977, 102 s. * .
- *67.* DURAN, Hüseyin, *Mehmed Akif ve Muarızları,* Erzurum, 1977, VI+294 s.
- *68.* GENELÎOĞLU, Mehmet, *Atillâ Ilhan ve Romanları,* Erzurum, 1977, IV+ 115 s.
- *69.* IŞIK, Abdülkadir, *Necip Fazıl Kısakü-rek'in Tiyatrolarında Tipler,* Erzurum, 1977, 139 s.
- *70.* PÎR, Haşan, *Sırat-ı Müstakim Dergisinin İzahlı Fihristi* (1 ve 1. Ciltler), Erzurum 1977, 132 s.

1978

- *71.* KUMANDAŞ, Niyazi, *Sırat-ı Müstakim,* Erzurum, 1978, III+116 s.

- *72.* YILDIZ, Abdürrezak, *Peyami Safa 'mn Romanı ve Fikri,* Erzurum, 1978,11+66 s.

1979

- *73.* AYHAN, Mehmet Kemal, *Tevfik Fikret, Mizacı, Sanatı ve Şiirlerinde Tabiat Unsurları,* Erzurum, 1979, II+207+3 s.
- *74.* BAKIR, Osman, *Abdülhak Hâmid'in Şiirlerinde Tabiat,* Erzurum, 1979, VI-II+62+2 s.
- 75. CİHANGİR, İsmail, *Kemal Tahir'in Romanlarında Karakteristik Tipler,* Erzurum, 1979/; 116 s.
- *76.* ÎNAN, Nuh, *Peyami Safa'nın Romanlarında Mekan,* Erzurum, 1979,11+235 s.
- 77. İNCE, Mehmet, *Tanpınar'da Kültür ve Sanat Meselesi,* Erzurum, 1979, 11+235 s.
- *78.* KÜÇÜKER, Mustafa, *Faruk Çamlı-bel'in Şiiri ve Bazı Temalar,* Erzurum, 1979, III+86, s.
- *79.* SOYSAL, Bekir Sıddık, *Türk Mizahı ve Cem Mecmuası,* Erzurum, 1979, 212, s.
- *80.* ŞİMŞEK, Mehmet Selahattin, *Türk Şiirinde Ölüm,* (Enis Behiç Koryürek, Kemalettin Kamu, Ziya Osman Saba, Cahit Sıtkı Tarancı, Orhan Veli Kanık), Erzurum, 1979, IV+87 s.
- *81.* YILDIRIM, Ihsan, *Ahmet Ihsan (Tok-göz)ın "Avrupa'da Neler Gördüm" Adlı Seyahat Eserinin incelenmesi,* Erzurum, 1979, 87 s
- *82.* YILMAZ, Ali Rıza, *Peyami Safa'nın Romanlarında İstanbul* (Sözde Kızlar-Mahşer-Canan-Bir Akşamdı-Şimşek-Dokuzuncu Hariciye Koğuşu), Erzurum, 1979, 87 s.

1980

- *83.* AÇAR, Basri, *Türk Yurdu Mecmu-ası'nın 1/21. Cildi Üzerinde Bir İnceleme,* Erzurum, 190,11+125 s.
- *84.* ASLANTAŞ, Mehmet, *Beyanü'l-Hak'da Yayınlanan Edebi Metinler,* Erzurum, 1980, III+106 s.
- *85.* BALLI, Nadir, *Hüseyin Cahit Yalçın in Hayatı,* Eserleri ve Hikâyelerinin incelenmesi, Erzurum, 1980, 76 s.
- *86.* BEKTAŞ, Mevlüt, *Dağarcık Dergisi ve Edebi Muhteviyatı* (Ahmed Midhat), Erzurum, 1980, 103 s.
- *87.* ÇETİN, Ergün, *Recaizâde Mahmut Ekrem ve Abdülhak Hâmid Tarhan 'ın Şiirlerinde Ölüm ve Ebediyet Düşüncesi,* Erzurum, 1980, 109 s.
- *88.* ÇETİŞLİ, İsmail, *Cumhuriyet Şiirinde Gurbet,* Erzurum, 1980, IV+66+2 s.

- *89.* DtDlN, Muzaffer, *Hamid ve Ekrem 'in Şiirlerinde Ölüm,* Erzurum, 1980, V+62+9 s.
- *90.* DURMUŞ, Nuri, *Ahmet Midhat Efendi Avrupa'da Bir Çevelan-lnceleme,* Erzurum, 1980, 53 s.
- *91.* SEVİNÇ, Bekir, *Şinasi-Namık Kemal ve Ziya Paşa 'da Ölüm ve Edebiyat Düşüncesi,* Erzurum, 1980, lll+97+2 s.
- *92.* KUTLU, Mustafa, *Düşünce Tarihimizde "Hareket Dergisi" nin Yeri ve Aııa-doluculuk,* Erzurum, 1980, VIII+357 s.
- *93.* TERZt, Mehmet, *Asaf Halet Çelebi'nin Kişiliği, Sanatı ve Şiiri,* Erzurum, 1980, 118 s.

1981

- *94.* ÇİFTLİKÇİ, Ramazan, *Fahri Celal Göktulga, Hayatı-Edebi Şahsiyeti-Hi-kayeleri,* Erzurum, 1981, V+78+2 s.
- *95.* ERTOP, Önder, *Yavuz Bülent Bakiler, Şiirlerindeki Bazı Unsurların İncelenmesi,* Erzurum, 1981, lll+66 s.

1982

- *96.* BERTAN, İsmet, *Halit Ziya'nm Romanlarında Kadına Verilen Değer,* Erzurum 1982, lll+85 s.
- *97.* ÇETİNKAYA, Zemçi, *Sezai Kara-koç'un Medeniyet Anlayışı,* Erzurum, 1982, VIII+126s.
- *98.* KILIÇ, Olcay, *Cezmi Üzerinde Bir Tahlil Denemesi,* Erzurum, 1982, VI-11+64 s.
- *99.* TURHAN, Ahmet, *Aşk-ı Memnu'nun İncelenmesi ve Madarne Bovary İle Karşılaştırılması,* Erzurum, 1982, V+130 s.

1983

- *100.* DEVECİ, Mustafa, *1908'den Sonra Türk Edebiyatında Bestelenmiş Şiirler,* Erzurum, 1983,11+75 s.
- *101.* FARKILI, Hacer, *Mehmet Vecihi, Ha-yatı-Eserler-Sanatı,* Erzurum, 1983, 11+127 s.
- *102.* ŞAHİN, Halil, *Rengarenk, Mirza Hüseyin Kerimi,* Erzurum, 1983, X+110s.

1984

- *103.* PİRiMOĞLU, Ayla, *Süs Mecmu-ası'nm İncelenmesi,* Erzurum, 1984, 89s.
- *104.* TOKSOY, Tamamgül, *Süs Mecmuası' nııı İncelenmesi,* Erzurum, 1984 IV+147 s.

1985

- *105.* AÇIK, Kazım, *Mecmua-i Ebüz-ziyâ,* Fihrist-Metin (8. Cilt), Erzurum, 1985, VII+80 s.
- *106.* ALACAOGLU, Tuğrul, *AfakMecmıı-ası'nın İncelenmesi,* Erzurum, 1985, 121 s.
- *107.* ÇELİK, Zeynep, *Mecmua-i Ebüz-ziyâ,* Fihrist-Metin (5. Cilt), Erzurum, 1985, 130 s.
- *108.* ERBİL, Mehmet, *Mecmua-i Ebüz-zi-yâ,* Fihrist-Metin (2. Cilt), Erzurum, J9S5, XXVIII+158 s.
- *109.* EVRAN, Emine^ *Mecmua-i Ebüz-zi-„yâ,* Fihrist-Metin (6. Cilt), Erzurum,

1985, II+92s.

- *110.* KARÂDAVÜT, Zekeriya, *Halit Ziya Uşaklıgil'in Romanlarında Renk ve İşık,* Erzurum, 1985, IV+100 s.
- *111.* KİREÇ, Necdet, *Yeni Kitap Mecmu-ası'nın İncelenmesi,* Erzurum, 1985, III+94 s.
- *112.* YILMAZ, Arife, *Mecmua-i Ebüz-zi-yâ,* Fihrist-Metin (7. Cilt), Erzurum,

- 1985, XXVIII+107s.

1986

- *113.* AKBAŞ, Hurşit. *Musavver Muhit Dergisi'nin İncelenmesi,* Erzurum,

- 1986, III+112 s.

- *114.* ALA, Osman, *Şebâb Mecmuası'nın İncelenmesi,* (Fihrist-Metin) Erzurum, 1986,11+14 s.
- *115.* BAYRAKTUTAN, Tilda, *Güneş Mecmuası,* Erzurum, 1986JV+233 s.
- *116.* DEĞER, Hüseyin, *Milli Mecmua'nın İncelenmesi,* Erzurum, 1986, V+227 s.
- *117.* ERŞAHÎN, îbrdahim, *Mecmua-i Ebüz-ziyâ,* Fihrist-Metin (5-6. Cilt), Erzurum, 1986, XV+128 s.

1987

- *118.* AKARSU, Sevim, *Ahmed Midhat Efendi'nin Menfa Adlı Eseri'nin İncelenmesi,* Erzurum , 1987,11+164 s.
- *119.* AKSAKAL, Neş'e, *Falih Rıfkı Atay'ıı Monografisi,* Erzurum, 1987, 111+60 s.

- *120.* BALABAN, Eyüp, *Ahmet Midhat Efendi, Jpn Türk "Çeviri ve Tahlil" ,* Erzurum, 1987, 257 s.
- *121.* ÇELÎK, Arif, *Ali Kemal Paris Musahabeleri* (I), Erzurum, 1987,11+85 s.
- *122.* ESÎR, Haşan Ali, *Terceme-i Telemak,* Erzurum, 1987, 85 s.
- *123.* FERİTOĞLU, Özden, *Orhan Şaik Gökyay, Hayatı, Bütün Şiirleri ve Şiirlerinin İncelenmesi,* Erzurum, 1987, 85 s.
- *124.* KAHRAMAN, Mehmet, *Utarid Mecmuası* (2-19 sayılar), Fihrist-Metin, Erzurum, 1987, XIV+86 s.
- *125.* KARAPINAR, Cengiz, *Musavver Muhit Mecmuası 'nın İncelenmesi,* Fihrist-Metin, Erzurum, 1987, 128 s.
- *126.* LEYLAK, Hafize, *"Gönüllü", Recep Köso,* Erzurum, 1987, V+189 s.
- *127.* KÖKTEKÎN, Kâzım, *Paris Muhasebeleri* (3. Cilt), Ali Kemal Bey, Erzurum, 1987, III+110 s.
- *128.* ÖZATA, Celalettin, *Ahmet Midhat Asara Ta'mim-i Enzar,* Erzurum, 1987, IX+61 s.
- *129.* ÖZDEMÎR, Süleyman, *Halit Ziya Uşaklıgil-''Hikaye" Adlı Risalenin Metni ve Fihristi,* Erzurum, 1987, 88+6 s.
- *130.* SÖYLEMEZ, Ali, *Anadolu Mecmuasının İncelenmesi,* Erzurum, 1987, 11+85 s.
- *131.* TEKCAN, Münevver, *Mâi ve Siyah Romanının Dilinin Değişmesi,* Erzurum, 1987, 130 s.
- *132.* UMAÇ, Nafiye, *Servet-i Fimin Der-gisi'nin 9-10. Ciltlerindeki Paris Muhbirinin Yazıları,* Erzurum, 1987, 96 s.
- *133.* YAVAŞOĞLU, Muammer, *Acâib-i Âlem,* Erzurum, 1987,V+207 s.

1988

- *134.* ALTINOK, Mustafa, *Mektubat,* Erzurum, 1988,11+89 s.
- *135.* KIRCA, İhsan Tevfik, *Yavuz Bülent Bakiler,* Erzurum, 1988, 76+2 s.
- *136.* ÖZCAN, Salim, *Erol Güngör'de Dil ve Edebiyat Meseleleri,* Erzurum, 1988, VII+124s.
- *137.* ÖZDEMÎR, Ekrem, *Avrupa'da Bir Cevelan Üzerinde İnceleme,* (400-500 sayfalar arası), Erzurum, 1988, 118-11 s.

1989

- *138.* ARSLAN, Sadık, *Rübâb-ı Şikeste'de Hüzün,* Erzurum, 1989, 95 s.
- *139.* BOZOĞLU, Ömer, *Avrupa'da Bir Cevelân* (900-1027), Erzurum, 1989, 11+144 s.
- *140.* BÜYÜKDÜĞ, Osman, *Engizisyon Tarihi, Ziya Paşa,* Erzurum, 1989, IV+44 s.
- *141.* ÇEVİKER, Leyla, *Avrupa'da Bir Cevelân,* Erzurum, 1989, 68 s.

- *142.* GÖKÇAN, Ümit, *Avrupa 'da Bir Cevelân,* Erzurum, 1989,11+104 s.
- *143.* KADAK, Mikail, *Avrupa'da Bir Cevelân,* (103-104 sh.) Erzurum, 1989, 11+105 s.
- *144.* ÖZCAN, Haşim, *Sadullah Paşa Ya-hud Mezardan Nida,* Erzurum, 1989, 11+73 s.
- *145.* SAY, Hüseyin, *Ahmet Midhat Efendi'nin Bahtiyarlık Romanı* (Metin-Tahlil), Erzurum, 1989, XV+62 s.
- *146.* TAŞ, Şahin, *Cahit Külebi'nin Şiir Sanatı,* Erzurum, 1989, 62 s.
- *147.* ULUDAĞ, Erdoğan, *Abdülhak Ha-mid'in Garâm'ı* (Metin ve Hakkında Yayınlar), Erzurum, 1989,11+675 s.
- *148.* YURDUŞEN, Nebahat, *Siyah Gözler* (Cemil Süleyman Alyanakoğlu), Erzurum, 1989,11+67 s.

1990

- *149.* MERMİ, Ayfer, *Suut Kemal Yetkin, Hayatı-Sanatı-Eserleri,* Erzurum, 1990, 68+32 s.

1991

- *150.* DEMİR, Eşref, *Mustafa Kutlu'nun Hikâyeleri Üzerine Bir İnceleme,* Erzurum, 1991, 76 s.
- *151.* KABAYEL, Şenay, *Dünya'ya İkinci Geliş Yahut İstanbul'da Neler Olmuş,* Erzurum, 1991, IV+96 s.
- *152.* KÜTAHYALI, Ali, *Mehmet Celal'in İsyan Romanı,* Erzurum, 1991, 60 s.
- *153.* KURT, Nagihan, *Cahit Sıtkı Taran-cı'nın Şiir Teorisi,* Erzurum, 1991, 59 s.
- *154.* YILMAZ, Melih, *Şemsi Belli, Yaşamı-Yapıtları-Sanatı,* Erzurum, 1991, 59 s.

1992

- *155.* BOSTANCI, Dursun, *Arziler,* Erzurum, 1992, 51 s.
- *156.* ESEN, Mine, *Âlem Mecmuası'nın incelenmesi,* Erzurum, 1992, 109 s.
- *157.* GÖKMEN, H. Canan, *Mehmet Celâl- Bir Kadının Hayat Romanı* (14. Bölümden itibaren Çevirisi), Erzurum, 1992, 59 s.
- *158.* GÜLTEN, Gülnaz, *Hayat-ı Edebiyye, Raif Necdet,* E/zurum, 1992, 138 s.
- *159.* KILIÇ, Nurdan, *Afâk Mecmuası, (1-7.* 'Aylar- (Fihrist-Metin), Erzurum, 1992,

76 ş. * . ' ,

- *160.* SOLA, Bilsen, *Recaizade Mahmut*

Ekrem.(Hay ve'Eserleri), Erzurum,, 1992, 705 s.

- *161.* YILMAZ, Saime, *Mehmet Celâl- Bir Kadının Hayatı* (Roman) 14. Bölümüne Kadar Çevirisi, Erzurum, 1992, 99 s.**1993**

- *162. MKÇPCi,* Kerime, *Bir Tövbekar, Ahmet Midhat,* Erzurum, 1993, 32 s.
- *163.* AKYÜZ, Seyfullah, *Rûh-ı Kemal, Ali Ekrem Bolayır,* Erzurum, 1993, 49 s.
- *164.* ALKAN, Fatma, *Ahmet Midhat Efendi, Ana-Kız,* Erzurum, 1993, 38 s.
- *165.* ALTINSOY, Semra, *Tırpan Üzerine Bir İnceleme,* Erzurum, 1993, 38 s.
- *166.* ALYAR, Abdülkadir, *Miras, Enis Be-hiç Koryürek,* Erzurum, 1993, 63 s.
- *167.* BALLI, Meleksima, *Lâne-i Melal* (Hüseyin Suad), Erzurum, 1993, 44 s.
- *168.* BOZ, Mehmet, *Göktepe, Hüseyin Ümran* Erzurum, 1993, 54 s.
- *169.* BULUT, Ayşe, *Usûl-i Tenkit ve Tertib,* Erzurum, 1993, 57 s.
- *170.* BULUT, Nurettin, *Vecihi, Sevda-yı Masume,* Erzurum, 1993, 35 s.
- *171.* BULUT, Rukiye, *Kara Kitap Üzerine Bir inceleme,* Erzurum, 1993, 30+7 s.
- *172.* CANDEMlR, Neclâ, *Falih Rıfkı Atay, Ateş ve Güneş,* Erzurum, 1993, 97 s.
- *173.* ÇAĞLAYAN, Vildan, *Gönül Sarmaşıkları, Selami İzzet,* Erzurum, 1993, 61s.
- *174.* ÇETİN*, Himmet, *Halid Fahri Ozan-soy, Cenk Duyguları ve Efsaneler,* Erzurum, 1993, VII+25+28 s.
- *175.* ÇINARCI, Fadıl, *Aşk ve İhanet,* Erzurum, 1993, 54 s.

176. CONOĞLU, Salim, *Aka Gündüz, Kurbağacık* (1-195 Varakların Latin Harflerle Çevirisi), Erzurum, 1993, 88 s.

- *177.* DALDAL, Asuman, *Vicdan Alevleri, Ali Ekrem Bolayır,* Erzurum, 1993, 47 s.
- *178.* DANÎŞ, Resul, *Kâzım Karabekir, Öğütlerim,* Erzurum, 1993, 76 s.
- *179.* DURDU, Tahsin, *Menfî, Fazıl Necib,* Erzurum, 1993, 77 s.
- *180.* DURU, Fatma, *Hüzün ve Tebessüm,* İzzet Melih, Erzurum, 1993,68 s.
- *181.* EKİCİ, Cengiz, *İsmail Safa Muhake-mât-ı Edebiyye,* Erzurum, 1993, 72 s.
- *182.* EMEKLİ, Senem, *Kayseri Gülleri Hüseyin Suad-Münir Nigar,* Erzurum, 1993, 58 s.
- *183.* EMlNAĞAOĞLU, Nazmiye, *Ağustos Böceği, Selami izzet,* Erzurum, 1993, 58 s.
- *184.* ERCAN, Mehmet Emin, *Ada'da Söylediklerim, Mehmet Celâl,* Erzurum, 1993, 44 s.
- *185.* EROL, Rukiye, *Selahaddin Enis, Bataklık Çiçeği,* Erzurum, 1993, VI+78 s.
- *186.* ERTÜRK, Beyhan, *Define, Mehmet Rauf,* Erzurum, 1993, 96 s.
- *187.* GÖKER, Serkan, *Genç ve Güzel, Orhan Midhat,* Erzurum, 1993, 98 s.

- *188.* GÖZÜBÜYÜK, *Süleyman, Perviz, Celâl Nuri,* Erzurum, 1993, 36 s.
- *189.* KARABUĞA, Nilgün, *Yusuf Ziya Ortaç, Akından Akına ve Cenk Ufukları,* Erzurum, 1993, 25+14 s.
- *190.* KARAKÜÇÜK, Bülend, *Selahattin Enis, Zâniyeler,* Erzurum, 1993, 77 s.
- *191.* KAYA, Ayhan, *Menfi, Fazlı Necip, Erzurum,* 1993, 77 s.
- *192.* KILIÇ, Ihsan, *Aşıkane Mektuplar, Alexandre Dumas Fils,* Erzurum, 1993, 47 s.
- *193.* KOÇ, İlknur, *Mehmet Celâl, Kuş Dilinde,* Erzurum, 1993,63 s.
- *194.* KORKMAZ, Murat, *Selahaddin Eni, Zâniyeler,* Erzurum, 1993, 86 s.
- *195.* KUTLUOĞLU, Narin, *Kirli Çamaşırlar, Hüseyin Suad,* Erzurum, 1993, 55 s.
- *196.* KUZGUN, Mümin, *Tefekkür, Reca-izade Mahmut Ekrem,* Erzurum, 1993, 23 s.
- *197.* MELEKOĞLU, Güler, *Sahir Efen-di'nin Gelini, Ercüment Ekrem Talîı,* Erzurum, 1993, 79 s.
- *198.* ÖZER, Hüseyin, *Peyami Safa, Gençliğimiz,* Erzurum, 1993, 48 s.
- *199.* SELİM, Ömer, *M. N. Sepetçioğlu'mın Romanlarında Folklorik Unsurlar (Kilit),* Erzurum, 1993, 19 s.
- *200.* SEMİZ, İsa, *Takdir-i Elhâıı, Recaizade Mahmut Ekrem,* Erzurum, 1993, 40 s.
- *201.* ŞENER, Mustafa, *Dilâra, Mehmet Asâf* Erzurum, 1993, IV+25 s.
- *202.* TAŞOGLU, inayet, *Fatma Aliye Hanım, Ahmet Cevdet Paşa ve Zamanı,* Erzurum, 1993, 100 s.
- *203.* TOP, Fatma, *Timsâl-i Aşk, Cemil Süleyman,* Erzurum, 1993, 44 s.
- *204.* ÜÇÜNCÜ, Kemal, *Saffeti Ziya, Silinmiş Çehreler,* Erzurum, 1993, 50 s.
- *205.* YAMAN, Hülya, *Gençliğimiz, Peyami Safa,* Erzurum, 1993, 122 s.
- *206.* YAVUZ, Sunay, *Ahmet Rasim, Ciddü Mizah,* Erzurum, 1993, 122 s.
- *207.* YENER, Sakine, *Ateşpâre, Muallim Naci,* Erzurum, 1993, 111 s.
- *208.* YILDIZ, Emine, *Buhran, Celâl Sahir Erozan,* Erzurum, 1993, 55 s.

1994

- *209.* ARSLAN, Abdullah, *Mavera Dergisi'nde Şiir, Şair ve Şairle İlgili Yazılar,* Erzurum, 1993, 157.
- *210.* BAYRAK, Sefer, *Falih Rıfkı Atay, Ateş ve Güneş,* Erzurum, 1994, 104+3 s.
- *211.* BULUT, Nuran, *Tefekkür-Şemsa, Recaizade Mahmut Ekrem,* Erzurum, 1994, 53 s.
- *212.* BÜRKÜK, Sacide, *Altun Kuvveti, Ahmet Reşat,* Erzurum, 1994, 70 s.
- *213.* DEMİRAL, Şule, *İzzet Melih'ten Ser-met,* Erzurum, 1994, 42 s.
- *214.* DİŞÇİ, Nevzat, *Sermet, İzzet Melih Devrim,* Erzurum, 1994,54 s.
- *215.* ERKAYA, Ali, *Ateş Kızı, Reşid Süreyya,* Erzurum, 1994, 32 s.

- *216.* KAVZOĞLU, Hüseyin, *İkinci Gençlik, Ali Süha Delilhaşı,* Erzurum, 1994, 57 s.
- *217.* ÖCAL, H. Yelda, *Mehmet Emin Yurdakul, "İsyan ve Dua"* (Tercüme), Erzurum, 1994, 43 s.
- *218.* SET, Cahit, *Karnaval, Ahmet Midhat Efendi', Erzurum,* 1994,182 s.
- *219.* SOLMAZ, îzgi, *Bi-Vefâ, Mehmet Celâl,* Erzurum, 1994,

- *220.-* SOYUCA-K, Nun, *Tasvir-i Sebat, Yusuf Neyyir,* Erzurum, 1994, 64 s.

- *221.* ŞAHİN, Leylâ, (Hatice Akgün ile Or-tak Çalışma), *Mesude Vecihi,* Erzurum, 1994, 94 s..,
- *222.* TOPAL, Perihan, *Odun Kokusu, Aka Gündüz,* Erzurum, 1994, 68 s.
- *223.* TÜYSÜZ, Battal, *İsmet Özel, Hayatı-Sanatı-Eserleri,* Erzurum, 1994,55+5 s.
- *224.* VERİM, Engin, *Abdullah Zühtü'niin Hayatı-Sanatı-Eserleri ve Hikâyeciliği Üzerine Bir Deneme,* Erzurum, 1994, 53+5 s.'
- *225.* YILMAZ, Nuri, *İsmet Özel'in Şiir Anlayışı ve Şiiri Üzerine Bir Deneme,* Erzurum, 1994, 60 s.
- *226.* ZELYURT, Nurgül, *Bozgun, Aka Gündüz,* Erzurum, 1994, 79 s.

- II. YÜKSEK LİSANS TEZLERİ

1986

- *1.* KARPUZ, Hacı Ömer, *Hazine-i Fünun Mecmuası Inceleme-Fihrist Metinler,* Erzurum, 1986, 331 s.

1987

- *2.* TÖRENEK, Mehmet, *1908-1918 Arası Türk Hikayeciliği,* Erzurum, 1987, VII+212 s.

1988

- *3.* PİRİMOĞLU,' Ayla, *Ebubekir Hazım Tepeyran, "Hayatı-Eserleri",* Erzurum, 1988,11+155+28 s.

1989

- *4.* KARATAŞ, Turan, *Hüseyin Siret, Hayatı ve Eserleri Üzerine Monografik*

Bir Çalışma, Erzurum, 1989, 194 s.

1994

- 5. ERBAY, Erdoğan, *Maarif Mecmuası-Tafsilli Fihrist ve Bütün Metinler,* Erzurum, 1994, 12+590 s.
- *6.* ÖZARSLAN, Ersin, *Ara Nesil Edebiyatçısı ve Gazetecisi Mustafa Reşid Bey, Hayatı ve Eserleri,* Erzurum, 1994, III+I 43+12 s.
- *7.* TÜMER, Cem Şems, *"Mektep" Mec-muası-Tahlilî Fihrist, İnceleme ve Seçilmiş Yazılar,* Erzurum, 1994, V+560 s.

1996

- *8.* SELÎM, Ömer, *1860-1928 Yıllan Arasında Düzenlenen Türk Edebiyatı Antolojileri,* Erzurum, 1996, V+170 s.

- III. DOKTORA TEZLERİ

1984

- *1.* POLAT, Nâzım, Hikmet, *Fecr-i Ati Şairi Şahabettin Süleyman,* Erzurum, 1984, XII+235 s.

1986

- *2.* BÎLGEGİL, Zöhre, *Aşk-ı Memnu Romanında Üslûp Çalışması,* Erzurum, 1986, IV+VII+348 s.

- *3.* KARAKAŞ, Şuayb, *Süleyman Nazif, Hayatı ve Eserleri,* Erzurum, 1986, XX+374 s.

- *4.* TEKİN, Mehmet, *Peyami Safa 'nın Romanlarının Yapı ve Anlatım Teknikleri Açısından İncelenmesi,* Erzurum, 1986, IV+332 s.
- 5. TÜRİNAY, Necmettin, *Abdülhak Şinasi Hisar,* Erzurum, 1986, 320 s.

1987

- *6.* BEKİROĞLU, Nazan, *Halide EdibAdı-var'ın Romanlarının Roman Tekniği Bakımından İncelenmesi,* Trabzon (Erzurum), 1987, XI+613+12 s.

1989

- 7. KAHRAMAN, Mehmet, *Divan Edebiyatı Tartışmaları,* (1930-1940), Erzurum, 1989, III+304+9 s.

1993

- *8.* ÇALIK, Etem, *Mustafa Necati Sepetçi-oğlu, Hayatı, Sanatı ve Eserleri,* Erzurum, 1993, V+429 s.

1994

- *9.* KABADAYI, Hayriye, *1908-1923 Yılları Türk Şiiri ve Teorisi,* Erzurum, 1994, IX+545 s.
- *10.* KARATAŞ, Turan, *Sezai Karakoç, Ha-yat-Sanat-Tenkit,* Erzurum, 1994, VI+435 s.
- *11.* KIRIMLI, Bilal, *Asaf Halet Çelebi, Hayatı, Eserleri, Sanatı,* Erzurum, 1994, VI+435 s.

1995

- *12.* KOLCU, Ali Ihsan, *Tanzimat ve Ser-vet-i Fünun Devirlerinde Batı Edebiyatından Yapılan Şiir Tercümeleri Üzerinde Bir Araştırma (1859-1901),* Erzurum, 1985, XI+645 s.
- *13.* PARLAK, Mustafa, *Sadri Ertem Üzerine Monografik Bir Çalışma,* Erzurum, 1995, XXI+888+16 s.

1996

- *14.* ERBAY, Erdoğan, *Divan Edebiyatı Üzerine Tenkid Değerlendirme ve Tartışmalar (1866-1901),* Erzurum, 1996 , VII+602 s.

- IV. DOKTORA ÖN ÇALIŞMALARI

- *1.* KAVAZ , İbrahim, *Necip Fazıl 'm Şiirlerinde Değişmelerin İncelenmesi,* Elazığ, 1985, XV+427 s.
- *2.* UÇ, Himmet, *Malûmat Mecmuası I-V1I Ciltlerindeki Edebî Makaleler ve Tahlilî Fihrist,* Erzurum, 1978, XVIII+564 s.

ORHAN OKAY'IN BEŞÎR FUAD'I

ALİ İHSAN KOLCU/ Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Ey Fuad hasm-ı şâir, sen de söyle bir gazel

Böyle şeyler güç tanınmış, gerçi asandır bugün

Beşir Fuad

Edebiyat tarihimizde yazarı ile birlikte anılan birtakım araştırma kitapları vardır. Fuad Köprülü'nün Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıftan, Tanpınar'ın XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi, Mehmet Kaplan'ın Tevfik Fikret'i ve Niyazi Akı'nın Yakup Kadri'si bu türden hafızalarda kendine yer etmiş ciddî ve emek mahsulü çalışmalardır. Orhan Okay'm, Mehmet Kaplan'ın yönettiği İlk TürkPo-zitivist ve Natüralisti Beşir Fuad adlı doktora çalışması da bu halkaya rahatlıkla ilâve edilebilecek hususiyetleri taşıyan kültür ve edebiyat tarihimiz için kaynak eserlerden biridir. Zira bu çalışma da birçok bakımdan kültür hayatımızda, hafızamızda hakettiği yeri çoktan almış, bir akademik araştırma.için mühim kıstaslardan biri olan zamana karşı savaşını başarıyla vermiştir.

Orhan Okay'ın Beşir Fuad'ı yalnızca edebiyat tarihimiz açısından mühim-senecek bir çalışma değil, daha geniş ölçekte bütünüyle kültür ve medeniyet tarihimizin ve özellikle Tanzimat sonrası insanımızın değişmeye, gelişmeye ve yeniden şekillenmeye başlayan maddî ve manevî insiyakları, tavır ve hareketleri, Tanpınar'ın tabiriyle "hayat şekilleri"nin arkasında zihinlerde, rûhlarda, zevk ve estetikte vücûd bulmaya başlayan yeni kabuller, genel-geçer tercihler söz konusudur. Bu değişimin

kültürel arka plânında çağa damgasını vuran 'hâkim fikirler' vardır. **XIX. Asır bütün batıda olduğu gibi Osmanlı'da da 'kaos' çağıdır. Tarih ilminin ortaya koyduğu çalışmalar bugün bize Osmanlı'nın bu çağa hazırlıksız yakalandığını göstermektedir.** Kanaatimize göre Beşir Fuad kadar Osmanll'nın bu son devresini şahsiyetinde yansıtan, devrinde yaşanan kaosu bu kadar açık bir şekilde aksettiren bir başka şahıs yok gibidir. Onun İlmî ve edebî mücadelesinin kronolojisi, aslında, medeniyetler kavşağında sık sık yolunu bulmaya çalışan Türklerin tereddütlerinin kısa bir tarihçesi, özlü bir numûnesidir. Kelimenin ilk mânasıyla bir edebiyatçı olmayan fakat edebiyatı iyi bilen bu şahsiyetin, ilim, fen, fikir, sanat, zevk ve estetiğimizin disipline edilmesinde gözardı edilemeyecek bir tesiri vardır.

Bilindiği gibi Beşir Fuad şiir, hikâye, roman ve tiyatro sahasında telif eserler veren bir edip değildi. Bu bakımdan, eserler ya da eser sahipleri dikkate alınarak vücûda getirilen edebiyat tarihleri, antolojiler veya ders kitapları için Beşir Fuad ehemmiyeti olmayan isimlerden biri durumundadır. Onun eser verdiği türlere bakılacak olursa, müsbet ilimlere, devrinde pek moda olan lisan bahislerine, askerlik fennine dâir birtakım tercümelere, batı medeniyetini vücûda getiren felsefî arka plânın ortaya konulduğu bazı fikir akımlarının, münakaşa ve tenkide dâir meselelerin çoğunlukta olduğu görülecektir. Bu haliyle Beşir Fuad, edebiyatın haricinde sayılabilecek, en azından bir şâir ve nâsir gibi kendisini edebiyat tarihi araştırmaları ya da edebî incelemelerin potasında ele alınabilme imkânını sağlamamaktadır. Orhan Okay'ın Beşir Fuad'ı, felsefe, tenkid, fen ve öteki müsbet ilimlerin kanalından hareketle edebiyata varan bir çalışmadır. O, hep batıya doğru giderek doğuyu bulmuştur. Bu araştırmanın kanaatimize göre en ehemmiyetli yönlerinden birisi bu tarafıdır.

Edebî metinler, tıpkı bir Karagöz oyununda olduğu gibi suretlerin perdede görünen şekilleri, yansımalarıdır. Halbuki bu suretlerin bir hazırlanışı, ustalıkla perdeye aksedilmesi, müzikle, mizansenle ve bir temâşâ terbiyesi içinde takdimi söz konusudur. Edebiyat tarihçisi, edebî incelemeye soyunan kişiler, perdedeki suretler kadar, perde arkasındaki faaliyetten de haberdar olmak zorundadır. Orhan Okay'ın Beşir Fuad'ı. perdenin arkasındakileri deşifre etmek arzu ve gayretinin mahsulüdür. Orada cereyan eden hadiseler, çekilen zihnî ve fikrî ıstırap, cehdedilen gayret ve teşebbüs, bize cazip gelmese de hakikati ortaya koydukları için mühim ve vazgeçilmez durumundadırlar.

Beşir Fuad, Yenileşme Devri Türk Edebiyatı'nda Kemalpaşazâde Said ve Ali Kemal'le birlikte, tenkid ve münakaşa vadisinde edebî eser sahibi olmayan grubu temsil

ederler. Onların tesirleri, -zaman zaman harareti yüksek münakaşalara vesile olsa da- tenkit ve yol göstermek şeklinde tezahür etmiştir. Bu bakımdan bu imzaların edebiyatımızın disipline edilmesinde bugünkü nesillerin çıkartabileceği birçok ders vardır. Beşir Fuad, İlmî hakikatlerin edebî hakikatlere dönüşmesini isteyen bir düşüncenin sahibiydi. Bu bakımdan romantiklerin amansız düşmanı oldu. Victor Hugo'nun Fransa'da yükselttiği romantizmin bayrağı, Tanzimat'la birlikte tercüme bir edebiyat vücûda getirmeye başlayan ediblerimizin elinde bu coğrafyada da mümesilini bulur. Özellikle Abdülhak Hâmid ve Recaîzâde Mahmud Ekrem'de bir 'gözyaşı edebiyatı' hüviyetine bürünen romantizm akımı karşısında, bir ilim mistiği olan ve batı edebiyatım iyi bilen, fakat edebiyatın hayal cenderesinden çıkmasını isteyen Beşir Fuad'ı bulur. Realist ve natüralistlerde olduğu gibi müsbet ilimlerin kurallarını edebiyata taşıma gayret ve arzusunu-güder. Bu yolda acımasız tenkidlerde bulunur. Edebiyatımızda realizmin vematuralizmin neşv ü nemâ bulmasında Beşir Fuad'ın azımsanmayacak b» tesiri vardır.*

Orhan Okay'ın Beşir Fuad adlı çalışması, ,'XIX. Asırda Türkiye'de İlmî ve Edebî Faaliyet' afllı 'giriş kısmıyla başlıyor. Bu bölümde Hoca, yukarıda 'kaos' devri olarak nitelendirdiğimiz XIX. asrın Osmanlı'daki panoramasını çizer. Özellikle fen, hendese, riyaziye, tıb gibi müsbet ilimler, askerlik ve yabancı dil gibi gündemini her zaman muhafaza eden ilimler yanında, moda, müzik, tiyatro, edebî haz ve estetik, kısaca hayat şekillerindeki değişikliklerle beraber dikkatlere sunar. Bu devrin kültürel, zihnî ve fikrî sancılarını temsil eden Ahmet Cevdet Paşa, Münif Paşa, Şinasi, Ali Süavi, Ziya Paşa, Namık Kemâl, Recaizâde Mahmud Ekrem ve Abdülhak Hâmid üzerinde durur. Yukarıdaki imzalar kendi vadilerinde bu geçiş devri buhranının temsilcileridir.

Beşir Fuad'ın yaşadığı devre kadar Osmanlı'nın yaşadığı medenî ve kültürel atmosfer zikredildikten sonra çalışmanın birinci bölümünde onun hayatı çok kıt bilgiler ışığında fakat hiçbir teferruat ihmal edilmeden gözler önüne serilir. Bu bölümde Hoca'nın referansları, müracaat ettiği kaynaklar, bu tür çalışmalarda bilginin nerelerde aranması ve elde edilen bilgilerin nasıl değerlendirilmesi gerektiği hususunda bugünün araştırıcıları için sayısız dersler vardır. Beşir Fuad'ın ailesinin İktisadî durumundan, onun harcadığı paraya kadar, tahsil ve askerlik senelerinin, seyahatlerinin, münasebette bulunduğu askerî, İlmî ve edebî mahfilleri, özel hayatının izlenebilen kısımlarını, sefahatini, yazı hayatının safhalarını, yazdığı gazete ve mecmuaları ve bu yazıların muhtevalarını dikkate alarak onun rûhî şekillenmesini, ferdî iflas ve cinnetini, intihara varacak akıbetinin ipuçlarını yakalamaya çalışır. Bu

takipten anladığımız kadarıyla Beşir Fuad hayata hemen her zaman ilim ve hakikat penceresinden bakmaya çalışmıştır.

Daha sonra Beşir Fuad'ın tahsil hayatı üzerinde teferruatla duran Hoca, özellikle onun Maçka ve Pangaltı askerî idadisinde okuduğu senelerde söz konusu okulların müfredatını vererek hem maarif tarihimize bir kapı açıyor hem de Beşir Fuad'ın bu dönem içinde daha çok hangi dersleri aldığını dikkatlere sunuyor. Bu tablo bize müsbet ilimlerin daha ağırlıkta olduğunu göstermektedir. Bu bölümde okutulan derslerin yanında, onları okutan hocaların da ehemmiyetine işaret edilmiştir. Yine aynı bölümde daha önce Mehmet Kaplan'm Tevfik Fikret çalışmasında denediği Emest Kretschmer'in Beden Yapısı ve Karakter adlı kitabındaki usule dayandırılan, beden yapısının karakter üzerindeki tesiri konusu ele alınmıştır. Beşir Fuad'ın beden yapısı ile karakteri üzerinde bir ilişkinin bulunduğu dikkatlere sunulmuştur. Özellikle şu ifadeler Hoca'nın farklı bir dikkatinin, ancak tecrübe edildikten sonra vücud bulduğunu göstermektedir:

"Bu beden yapısına tekabül eden karakter siklotüm'dür. Siklotüm mizacın Beşir Fuad'a tatbik edilebilecek tipi faal, becerikli ve amelî tipdir."

Bu dikkat daha önce Kaplan tarafından Tevfik Fikret'e tatbik edilmiş olsa da, bir edebiyat araştırmacısının diğer bilimlerden hangi ölçülerde yararlanabileceğini göstermesi açısından mühimdir. Hoca'mn bu teşebbüse "Beşir Fuad'ın Beden Yapısı ve Karakteri Üzerine Bir Deneme" adını vermesi onun İlmî esaslara ne kadar bağlı kaldığını göstermektedir. Zira Kretschmer'in kitabında ve diğer psikolog ve psikanalistlerin elde ettiği bulguların yüzde yüz bir doğruluğa tekabül etmediği anlaşılmıştır

Hoca'nın, sonradan biz öğrencilerine taşıyacağı İlmî disiplinin daha en başından hangi safhalarda olduğunu görmek, bizi hem hayrete düşürmekte hem de onun talebesi olmak hasebiyle ne kadar şanslı olduğumuzu hatırlatmaktadır.

Mehmet Kaplan'm "bir roman konusu olacak kadar enteresandır" dediği "Beşir Fuad'ın intiharı" bahsinde Hoca, bu intiharı bütün ayrıntılarıyla bir film şeridi gibi dikkatlere sunar. İntihardan sonra bu hadisenin efkâr-ı umûmiyedeki aksü'l-amelini gözler önüne serer. Görülür ki, onun intiharı bir cinnet anı değildir. Şuûrlu, önceden bütün ayrıntıları hesaplanmış düzenli ve karar verilmiş bir akıbettir. Acı duymamak için vücuduna kokain zerkeden ve damarlarını kesen bir insan için ölümden vazgeçmek her zaman mümkündür. Onun bu kararlılığı ve trajik sonu intihar

duygusunun insanımız tarafından kabul edilebirliğini sınayan bir deneme olduğunu düşünebiliriz.

Çalışmanın ikinci bölümü Beşir Fuad'ın kısa ömründe vücûda getirdiği eserlerine ayrılmıştır. O'nun daha çok müsbet ilimlerle, dil ve askerlik bahisleriyle, edebî ve felsefî eserler verdiğini görüyoruz. "Victor Hugo" ve "Voltaire" adlı biyografileri kanaatimize göre, devir itibariyle bu yolda yazılmış en yetkin eserlerdir. "Mektubât ve întikâd"ı kadar edebiyat tarihimiz için mühim eserlerinden biri de "Şiir ve Hakikat" adlı yazısıdır. Gerek Selânikli Fazlı Necib'le mektuplaşmalarından doğan "Mektubât"ta ve gerek Nâci ile ortak vücuda getirdikleri "İntikâd"da Beşir Fuad'ın dikkate değer bir nesir üslûbuna sahip olduğunu görüyoruz.

Kitabın üçüncü bölümünde Beşir Fuad'ın Türk ediblerine tesiri ele alınmıştır. Edebî eser vermeyen bir yazarın edibler üzerinde üstelik bizzat eser bazında tesir etmesi mühimsenecek bir durumdur. Esere yazdığı takrizde bu hususa işaret eden Mehmet Kaplan; "...Beşir Fuad, şiir, tiyatro, roman ve hikâye yazmadığı için, şimdiye kadar, adı fazla duyulmuş bir insan değildir. Fakat o fikir ve tenkit tarihi bakımından, Tanzimat devrinin en dikkate değer simalarından biridir. Bu son derece' dürüst, ateşli bir mizaca ve matematikçi bir kafaya sahip olan genç su^ay, mübalağasız olarak denilebilir ki fikirleriyle son çağ Türk edebiyatında bir. cievri kapatarak yeni bir devir açmıştır."®

Orhan Okay'ın Beşir Fuad'ım kanaatimize göre en iyi özetleyen, Beşir Fu-°ad,m edebiyatımızdaki yerini, ehemmiyetini dile getiren bu bölümdür denebilir. Onun tesir ettiği ediblerin listesinin uzunluğuna bakılırsa bu devirde etkisine almadığı hiçbir kalem sahibi kalmamış gibidir.

Beşir Fuad, aslında bizim uzun asırlar boyunca ihtiyacını hissettiğimiz, felsefî açlığımızın zuhur ettiği, hazırlıksız fakat asırların tecrübesini yaşamaya gönüllü, akıbeti trajik olan bir 'kurban-beden' dir. Beşir Fuad'ın Türk kültür hayatında yarattığı sarsıntı sonraki yıllarda daha küçük ölçekte de olsa, Sadullah Paşa, BahaTevfik, Tevfik Fikret ve Abdullah Cevdet'te kendisini gösterecektir.

Orhan Okay'ın Beşir Fuad'ı, sadece mevzuun ve şahsiyetin ilgi çekici ve trajik akıbetinin uyandırdığı merakla değil, onu edebî ve akademik kıstaslar içinde edebiyat âlemine takdim eden kalem sahibinin de gayretiyle daha uzun yıllar kültür hayatımızda bir 'kaynak eser' olma özelliğini koruyacaktır.

NİÇİN BEŞİR FUAD?..

YILMAZ TAŞÇIOĞLU/ Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Araştırma Görevlisi

“Beşir Fuad incelemesini başkasının değil de benim yapmış olmama zaman geçtikçe daha çok seviniyorum” dediğini ilk duyduğumda bunu ne için söylediğine karar veremedim. Tavrında önemli işler başarmışların mağrur havası, beni-ni öne çıkaracak gizli bir eda mı var diye baktım. Sanki belli belirsiz bir savunma duygusuyla konuşuyordu. Karşısındakini, “niçin siz ve niçin Beşir Fuad?” sorusuna yüzlerce kez muhatap olduğuna inandıracak bir alışkanlık hali vardı konuşmasında, insanların, kendisinin kişiliği ile Beşir Fuad’ınki arasında bulunan kontrasa dikkat etmelerinden hoşnut görünüyordu. Ama bundan daha çok, bu zıtlığa rağmen konusunu tam bir objektiflikle ve eksiksiz incelemiş olmanın memnuniyetini yansıtıyordu.

Bu memnuniyet, yukarıdaki cümleyi “Başkalarının elinde, sübjektif yargılarla, muhtemelen kötü bir çalışma ortaya çıkardı” şeklinde tamamlarken hem daha netleşiyor, hem de savunma duygusu kesin bir zafer göstergesine dönüşüyor. Kendisinden önce Beşir Fuad üzerine yapılan çalışmalar arasındaki Ahmed Midhat’m, Lütfi Erişçi’nin ve Güzin Dino’nun incelemelerinde görülen tek yanlı tutum ve bu tavrın bugüne kadar Türk aydınları arasında varlığını sürdüregel-mesi onun yukarıdaki hükmünü doğrulayan en büyük delildir. Gerçekten de Beşir Fuad, “ya inancını kaybetmiş, dinsiz, materyalist binaenaleyh merdud bir adamdır veya yine materyalizmin ve müspet ilim zihniyetinin mübeşşiridir, dinî taassubun yıkıcısıdır, binaenaleyh takdire layık bir insandır” şeklindeki iki zıt anlayıştan birine yaslanarak ele alınma kolaycılığıyla karşı karşıya kalmış, yahut büsbütün unutulup gitme tehlikesiyle. Oysa ona göre Beşir Fuad’ın ne bu zıt hükümler arasında bulunabilmesi kolaydır; ne de unutulup gitmesini vicdan kabul eder.

Devrinde dört beş yıllık bir yazı hayatına rağmen büyük şöhret kazanmış, Recaizade Ekrem ve Muallim Naci başta olmak üzere bir çok önde gelen edebiyatçısını fikirleriyle etkilemiş, pozitivizme aşırı bağlılığıyla kendisinden sonra gelen Türk maddecilerine öncülük eden bu aykırı adamın şüphesiz en ilgi çekici yanı “zaman bakımından ani, mahiyet bakımından sebepsiz ve şekil bakımından dikkate şayan”intiharıdır. Kendisini konuya yönelten ilk özelliğin de bu olduğunu belirtiyor **Dünya görüşü ve benimsediği kültürel atmosfer bakımından olumsuz’çağrışımlara**

sahip bir olgu olan intihar, onun araştırmacı yanını harekete geçirmiştir, çünkü "intiharın olduğu yerde bir problem var demektir , hele bu bir "aydının'ihtiharıysa..."

Buna rağmen BeşirJFuad'ın intiharını, belki de intihar'ın kendisini tanımlamakta zorluk çeker, **"Dini kültürünün zayıflığı... Fikirlerinin aykırılığı yüzünden yalnız bırakılmışlığı... Olağanüstü zekanın meydan okuyuşu..."** Burada biraz Ahmed Midhat'a yaklaştığı, babacan bir tavırla bunun ibret alınması ve bir daha yaşanmaması gereken bir olay olduğunu düşündüğü muhakkak olduğu halde metne yansıtmamaya özen gösterdiğini anlamak zor değil. Ancak objesiyle özdeşleşecek kadar yakınlaşan genç bir araştırmacının bu enteresan olay karşısında duygu dalgalanmasına tutulmaması düşünülemez. **Hele üzerinde çalıştığı günlerde, kendisinin de Beşir Fuad'ın intihar ettiği yaşta bulunması bu dalgayı büsbütün şiddetlendirir, "içinde bulunduğum otuz beşinci çabucak geçmek istedim!"** Konusunu oluşturan kişiyle kendisi arasındaki diğer ilgi çekici bir benzerlik de her ikisinin de kendi görüşlerine zıt olsa bile inceledikleri kişiyi (Beşir Fuad-Victor Hugo; Orhan Okay-Beşir Fuad) objektif bir şekilde değerlendirmesi olmalıdır. Üstelik konularına sempatiyle yaklaşarak: "Victor Hugo vefat edeli bir hayli oldu. Şimdiye kadar mesleğine ittiba edenlerden hiçbirisi Türkçe tercüme-i halini kaleme almadı, böyle bir dahinin sergüzeştinin meçhul kalmasına vicdanım kail olmadığından böyle bir cürette bulunmağa mecbur oldum, diyen Beşir Fuad'a karşılık o, "Bu konuyu seçmiş olmaktan memnunum. Kaybolmuş bir adamı adeta bir kuyunun dibinden çıkarmak, yeniden hayata kavuşturmak gibi geldi bana." der. Ona ve intiharına "kötü yola düşmüş evladına acıyan bir baba gibi acıdığım" belirtir, "iradesinin güçlü olması beklenirdi" sözüyle hayıflanmasını bütün bütün gözler önüne serer.

Sadece ölüm şekliyle bile Türkiye'de Tanzimat'tan sonra yaşanan kültür ve düşünce trajedisinin en somut örneklerinden birini sergileyen, hayatımıza getirmek istediği en mühim değişiklik müspet ilim zihniyeti ve münakaşa adabı" olan Beşir Fuad'ın monografisinin kendisine sempatiyle yaklaşan müşfik bir araştırmacı tarafından ve yine kendisinin getirmek istediği soğukkanlı bir gerçekçilik ve tarafsızlıkla yapılmış olması hem onun, hem de kültür dünyamızın adına bir talihtir.

İşini Bilmeyenler Olursa … Herkesin Dili Uzar

Aşağıda bir alıntı önce okuyun.

"Mürşide Niçin Gidilir?

Tarîkat-ı aliyye erbâbı arasında anlatılan zarîf hikâyelerden biri de şudur : Vaktiyle memuriyetden azledilen yani işini ve maaşını kaybeden bir adam, o devrin tanınmış mürşidlerinden bir şeyh efendiye giderek hâlini arzetmiş ve bir yere tayin olabilmek için kendisinden himmet istemiş. Şeyh Efendi, hem ârif hem de nüktedân bir zât imiş. Adama şöyle demiş : "Oğlum! Bâb-ı Âlî Tekkesi denilen bir tekke vardır. O tekkenin şeyhine sadrazam derler. Memuriyet talebinde bulunanlar ona gidip himmet isterler. Sen yanlış yere gelmişsin"

Tekellere ve mürşidlere bu gibi dünyevî taleblerle gidenler, hakîkaten adresi şaşırmışlardır. Zîrâ tarîkat-ı aliyye, terk, fakr, rızâ ve tevekkül kapısıdır, şikâyet, taleb ve geçim kapısı değildir. Fakat ne hikmetse her devirde mürşidlerin kapılarını aşındıranların çoğu hep bir menfaat peşindedir. Ya hastadır ya da bir hastası vardır şifâ ister, ya parası yokdur zengin olmak ister, ya çocuğu olmuyordur çocuk ister, ya işi yokdur iş ister, ya eşi yokdur eş ister. Velhâsıl hep dünyevî bir ihtiyâcı için yardım ister. Halbuki tekkeler ve mürşidler dünyevî ihtiyaçları gidermek için değil, uhrevî ve ma'nevî ihtiyaçları gidermek içindir. Mürşidlerin ve dergâhların gâyesi, tâlib olanlara tezkiye-i nefs ve tasfiye-i kalb ettirerek onları Hakk'ın rızâsına eriştirmekdir. Gel gör ki, bu gâye için mürşide mürâcaat edenler pek nâdirdir."

Hz. Niyazi –i Mısrî kuddise sırruhu:

Gerçek mürşid kendine teslim olan müridin maddi ve manevi ihtiyaçlarını ikmal edecektir, yoksa şeyhlik yapması caiz değildir, diye buyurmaktadır.

Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem suffe ashabının her türlü ihtiyacına kefildi. Yine bir hadisi şerifte: "Sizden herkes, ihtiyaçlarının tamamını Rabb'inden istesin, hatta kopan ayakkabı bağına varıncaya kadar istesin."(*Tirmizî, Daavât 149, no: 3607, 3608.*) Yeni nesil akılperestler buna ne derler bilemem.

Mürşidi kamilden her şey istenir. Yukarıdaki bahis sahte şeyhler için geçerli bir varsayımdır. Şeyh bir müridin hakikatine vakıf değilse zaten o vazifeyi yapıyorsa kıyamet günü fahişeler ile haşrolacaktır. Bu konuda bir çok büyüklerin kelamı vardır.

Hususan zamanın zayıflığını görüp hakikati inkâr etmemelidir.

İhramcızâde İsmail Hakkı

ARAPÇADA : Anlama Çeşitleri

Dirâyet دِرَايَةٌ : Akılla anlamak
Rivâyet رِوَايَةٌ : Nakille anlamak
Hidâyet هِدَايَةٌ : Yürekle anlamak
Firâset فِرَاسَةٌ : Düşünerek anlamak
Kırâat قِرَاءَةٌ : Okuyarak anlamak
İbâdet عِبَادَةٌ : Tüm benlikle hissederek anlamanın zirvesi

Arapçada İncelik Çeşitleri
•Gözde incelik: Dikkat دِقَّةٌ
•Gönülde incelik: Rikkat رِقَّةٌ
•Anlamada incelik: İdrak إِدْرَاكٌ
•Ruhta incelik: Mahabbet مَحَبَّةٌ
•Hissetmede incelik: Şu'ur شُعُورٌ
•Tüm benlikte incelik: İtaat إِطَاعَةٌ

Dört önemli ve kıymetli süs nedir?
1- Dünyanın süsü, insandır
2- İnsanın süsü, ilimdir.
3- İlmin süsü, ameldir.
4- Amelin süsü, ihlâstır.

Arapçada Düşünme Çeşitleri

تَذَكُّرٌ
Geçmişe yönelik düşünmek

تَدَبُّرٌ
Geleceğe dair derin düşünmek

تَعَقُّلٌ
Sebep ve sonuç arasında bağ kurarak

تَفَقُّهٌ
Lehinde ve aleyhinde olanı düşünmek

تَفَكُّرٌ
Olaylar ve deliller üzerinde düşünmek

تَأَمُّلٌ
Ümit ederek düşünmek

Huzurun Reçetesi
مَنْ صَبَرَ بَصَرَ : Sabreden görür
مَنْ بَصَرَ شَعَرَ : Gören hisseder
مَنْ شَعَرَ سَجَدَ : Hisseden secde eder
مَنْ سَجَدَ وَجَدَ : Secde eden bulur
مَنْ وَجَدَ صَمَتَ : Bulan susar
مَنْ صَمَتَ نَجَا : Susan kurtulur
مَنْ نَجَا سَعِدَ: Kurtulan mutlu olur

Arapçada Görme Çeşitleri:
•Gözle görmek: Ru'yet رُؤْيَةٌ
•Fikirle görmek: Nazar نَظَرٌ
•Kalple görmek: Basîret بَصِيرَةٌ
•Hissederek görmek: Şu'ur شُعُورٌ
•Ruhla görmek: Sevgi حُبٌّ
•Anlayarak görmek: İdrak إِدْرَاكٌ
•Tüm benlikle görmek: Kulluk عِبَادَةٌ

Arapçada Konuşma Çeşitleri
•Gözle konuşmak: Îmâ إِيمَاءٌ
•Fikirle konuşmak: Münâzara مُنَاظَرَةٌ
•Kalple konuşmak: Mahabbet مَحَبَّةٌ
•Dil ile konuşmak: Kelâm كَلَامٌ
•Yürekle konuşmak: Sıdk صِدْقٌ
•Anlayarak konuşmak: Nutuk نُطْقٌ
•Tüm benlikle konuşmak: Zikir ذِكْرٌ

Arapçada Sevme Çeşitleri
•Akılla sevmek: Hevâ هَوَى

816 Bilgilik

•Kalple sevmek: Aşk عَشْقٌ
•Gönülle sevmek: Sevgi حُبٌّ
•Nefisle sevmek: Heves هَوَسٌ
•Sadakatle sevmek: Vefâ وَفَاءٌ
•Tüm benlikle sevmek: Îmân إِيمَانٌ

Arapçada Yöneliş Çeşitleri
Cihet جِهَةٌ : Fizîki yöneliş
Sıla صِلَةٌ : Kalbî yöneliş
Kıble قِبْلَةٌ : Fizîkî ve Kalbî yöneliş

Arapçada Tedavi Edenler
Refîk رَفِيقٌ : Yolu tedâvî eder.
Edîp أَدِيبٌ : Hisleri tedâvî eder.
Habîp حَبِيبٌ : Kalbi tedâvî eder.
Sadîk صَدِيقٌ : Gönlü tedâvî eder.
Tabîp طَبِيبٌ : Bedeni tedâvî eder.
Hakîm حَكِيمٌ : Basîreti tedâvî eder.

Arapçada Güzellik Çeşitleri
Safâ صفاء Kalpte
Dehâ دهاء Akılda
Helâl حلال Rızıkta
Celâl جلال Tavırda
Cemâl جمال Yüzde
Bekâ بقاء Cennette
Vefâ وفاء Dostlukta
Devam دوام Amelde
Hasat حصاد Emekte
Hayâ حياء Davranışta
Beyân بيان Konuşmada

Kader, Nasip, Kısmet ve Rızık nedir?
•Kader: Hayatının her alanında karşına çıkan Allah'ın belirlediği şaşmaz ölçü ve denge
•Nasip: Sana verilecek olan payın tamamı

•Kısmet: Nasibin parça parça belirli aralıklarla sana ikram edilmesi
•Rızık: Boğazından geçenlerin tamamı

Arapçada Kirlilik Çeşitleri:
Necâset نَجَاسَةٌ Bedende
Vesâhet وَسَاخَةٌ Elbisede
Habâset خَبَاثَةٌ Kişilikte
Hakâret حَقَارَةٌ Duyguda
Vekahât وَقَاحَةٌ Tavırda
Atâlet عَطَالَةٌ Amelde
Cehâlet جَهَالَةٌ Akılda
Kabahat قَبَاحَةٌ Davranışta
Dalâlet ضَلَالَةٌ Gidilen yolda

Not: Firdevs Süzer Hesabından alınmıştır.

Evcil Hayvanları Mezara Gömmek

Zamanımızda evcil hayvanlarına aşırı sevgiyle bağlananlar için, ölümleri halinde onlara bir mezar yeri hazırlamak veya aile kabristanına gömmek hakkında bildiğim kadarıyla dini bir sıkıntı yoktur. Bu şekilde insanlar ölüm gerçeği karşısında fazla yıpranmamış olurlar.

İhramcızâde İsmail Hakkı

At Mezarları Ve Türbeleri

At mezarları geleneği, dini olmayıp kültürel yapıyla ilgilidir. Daha çok Orta Asya geleneğinden devralınan bir alışkanlıktır.

Arapça bir kelime olan türbe "türab" veya "terb" kelimelerinden türemiştir. Lügatta, toprak, topraklı yer, bir şeyi toprakla örtmek ve üstüne toprak saçmak manalarına gelen türbe kelimesi etrafı çevrilmiş yahut üstü örtülmüş mezar yerine de kullanılır. Ayrıca türbe kelimesi ziyaret edilen büyük zatların, evliyaların, şehitlerin, sultanların mezarları için de kullanılır. Türk-İslam mimarisinde çok yaygın bir yapı tarzı olan türbelere, cami, medrese, tekke ve zaviyelerin yanında rastlanmaktadır.

818 Bilgilik

At mezarları geleneği, dini olmayıp kültürel yapıyla ilgilidir. Daha çok Orta Asya geleneğinden devralınan bir alışkanlıktır. At kuyruğu bağlama, at kılından tuğ kullanımı, önemli şahısların cenaze merasimlerinde atların tersine eğerlenmesi ve çok kıymet verilen atlara mezar yapılması gibi davranışlar buna örnektir. İstanbul, Eskişehir ve Karacabey gibi haraların bulunduğu yerlerde at mezarlarına rastlanması, bu mezarların zamanla ziyaret yerine dönüşmüş olması ata verilen kıymetin bir göstergesidir.

EBU'D -DERDÂ'NIN ATININ MEZARII

Karacaahmet Mezarlığı'nda bulunan ve bugün Ebu'd -Derdâ'nın atının mezarı olarak bilinen, eskiden atlar mezarı olduğu söylenen alt tarafı mermer sütun, üstü türbe benzeri düz taş olan mezar, en ilginç mezar taşlarından biridir. Muallim İhsan Abidin buraya yürüyemeyen çocukların getirildiğini, çocuk etrafında dolaştırılırken yerlere yem saçıldığını ve çocuk yürümeye başladıktan sonra arpa saçılıp kurban kesildiğini anlatır. Türbenin halen ziyaretçileri vardır.

GAZİ SÜLEYMAN PAŞA VE ATI TÜRBESİ

Rumeli fatihi olarak ün yapan Gazi Süleyman Paşa Bolayır yakınlarında çıktığı bir av gezisi sırasında atından düşerek vefat etmiştir. Neşri, Süleyman Paşa'nın Bolayır ile Seydi Kavağı arasında doğanla avlanırken kaza ile düştüğü, atının altında kalarak öldüğünü yazar.

Bu nedenle Sultan Orhan Gazi'nin oğlu olan Gazi Süleyman Paşa Bolayır'daki türbesine çok sevdiği ve aynı zamanda ölümüne neden olan atıyla birlikte defnedilmiştir.(1359)

Günümüzde Gelibolu ilçesine bağlı olan Bolayır beldesinde aynı türbe içinde Gazi Süleyman Paşa, Lala Şahin Paşa ve Süleyman Paşa'nın atı ayrı kabirlerde yan yana yatmaktadır. Türbenin yan tarafında ise Namık Kemal'in kabri bulunmaktadır.

http://www.turktarim.gov.tr/Haber/213/at-mezarlari-ve-turbeleri-

Yaman Dede (Diyamandı) Abdulkadir Kcçeoğlu (1988-1963)

DAHİLEK YA RASÛLELLAH

Gönül hûn oldu şevkinden, boyandım yâ Rasûlellah,

Nasıl bilmem, bu n râna dayandım yâ Rasûlellah,

Ezel bezminde bir dinmez figandım yâ Rasûlelah,

Cemâlinle ferahnâk et ki yandım yâ Rasûlellah!.

Yanan kalbe devâsın sen, bulunmaz bir şifâsın sen.

Muazzam bir sehâsın sen, dilersen rûnûmâsın sen;

Habib-i Kibriyâ'sın sen, Muhammed Mustafa'sın sen;

Cemâlinle ferahnâk et ki, yandım yâ Rasûlellah!.

Gül açmaz, çağlayan akmaz İlâhî nurun olmazsa,

Söner âlem, nefes kalmaz felek manzûrun olmazsa,

Firak ağlar, visal ağlar ezel mesrurun olmazsa,

Cemâlinle ferahnâk et ki yandım yâ Rasûlellah..

Erir canlar o gülbûy-i revanbahşm hevâsından,

Güneş titrer, yanar didarının, bak ihtirâsından;

Perişan bir niyaz inler hayatın münteh âsin dan;

Cemâlinle ferahnâk et ki yandım yâ Rasûlellah!.

Susuz kalsam, yanan çöllerde can versem elem duymam,

Yanardağlar yanar bağrımda, ummanlarda nem duymam,

Alevler yağsa göklerden ve ben masseylesem duymam,

Cemâlinle ferahnâk et ki yandım yâ Rasûlellah!.

Ne devlettir yumup aşkınla' göz, râhında can vermek!

Nasip olmaz mı Sultanım Haremgâhında can vermek,

Sönerken gözlerim âsân olur âhmda can vermek,

Cemâlinle ferahnâk et ki yandım yâ Rasûlellah!.

Boyun büktüm, perişanım, bu derdin sende tedbîri,

Lebim kavruldü âteşten döner pâyinde tezkiri,

Ne dem gönlüm murad eylerse taltif eyle Kıtmır'i,

Cemâlinle ferahnâk et ki yandım yâ Rasûlellah!.

AĞLATMA BENİ

Yak sînemi ateşlere efganıma bakma;

Ruhumda yanan ateşe, nîranıma bakma;

Hiç sönmeyecek aşkıma, îmanıma bakma;

Ağlatma da yak, hal-i perîşanıma bakma.

Ağlatma ki âlâmımı tahfife de başlar;

Ağlatma, serinletmededir bağrımı yaşlar;

Rahmetme sakın, gerçi dayanmaz buna taşlar;

Ağlatma da yak, hal-i perîşanıma bakma.

Yaşlar akarak belki uçar zerresi aşkın;

Ateşle yaşar, yaşar değil, yaresi aşkın;

Yanmaktır, efendim, biricik çaresi aşkın;

Ağlatma da yak, hal-i perişanıma bakma.

CANANIN HARİMİNDE

Geldim sana kan ağlayarak sızlayarak bak

Aşkınla yanan benliğime durma hemen ak.

Ak, sönmesin âteş alevim dinmesin ancak

Ağlat beni, inlet beni, tâ haşre kadar yak.

Artır ne olur âteşinle bağrımı dağla

Yansın bu vücûdum, fakat eksilmesin aslâ

Hicran ile yak, vasi ile yak, aşkına bağla

Ağlat beni, inlet beni, tâ haşre kadar yak.

Bir katreyim amma yine umanlara doymam

Topraklara, yapraklara, insanlara doymam

Hem âteşe, hem nura ve zindanlara doymam

Ağlat beni, inlet beni, tâ haşre kadar yak.

Ben sende yitirdim   tenimi, cânımı ey şâh

Buldum yine her zerre içinde seni billâh

Şellâle-i esrârını dök ruhuma her gâh

Ağlat beni, inlet beni, tâ haşre kadar yak.

DÎDÂRINI GÖSTER

Yıllardır açar didelerim gelmez o cânân

Yıllarca uzaklarda yanan dîde-i giryân

Bir dem görün Alla.h için, üftâdene bir an

Göster bana dîdârını gel ey ulu Sultan.

Senden gelen âvâze-yi kutsiye vuruldum

Bir lâhzada yüzbin kere coştum da duruldum

Hasretle gördüm ne yazık, işte yoruldum

Göster bana dîdârını, gel ey ulu Sultan.

Sordum seni kartallara kıskandılar onlar

Sordum seni şimşeklere hep yandılar onlar

Sordum seni umulanlara nâlândılar onlar

822 Bilgilik

Göster bana dîdârını gel ey ulu Sultan.

Sultan Veled'in pâyine düştüm de geçende

Sordum seni ahım yanarak kalb-i dehende

Bir kerecik olsun gelerek hâbıma sen de

Göster bana dîdârını gel ey ulu Sultan.

NEY

İçi boş, benzi soluk, aşk ona olmuş mâye

Derd-i hicran ile 'feryâd ediyor Leylâ'ye

Yükselir hıçkırarak aşkı onun Mevlâ'ye

Bak neler söyletiyor Hazret-i Mevlâ, nâye.

Bu cihanın ötesinden geliyor nağmeleri

Kanatır dem çekerek sineyi, hatta ciğeri

Erişir mi buna kudret, buna insan hüneri

Bak neler söyletiyor Hazret-i Mevlâ, nâye.

Bu ne aşkın, bu ne derdin, bu ne mestin sesidir

Bu ne tizin, bu ne evcin, bu ne peştin sesidir

Bu ezelden gelir Bezm-i Eles'in sesidir

Bak neler söyletiyor Hazret-i Mevlâ, nâye.

Arşa çıktıkça bu ses sanki felekler tutuşur

Melekûtun tabakâtmda melekler tutuşur

Yayılır nağmesi âfâka yürekler tutuşur

Bak neler söyletiyor Hazret-i Mevlâ, nâye.

Bu kesin nevha nedir âh, mealin mi senin

Nefesin mi, ya sesin mi, ya cemâlin mi senin

İnleten nâyı firakın mı, visâlin mi senin

Bak neler söyletiyor Hazret-i Mevlâ nâye.

Onu almaz, ne bu dünya, ne semâlar ve o nûr

Neyin esrarına sinmiş bu he hikmet, konuşur

Neye hicran ile inler, bu ne mâtem, bu ne sûr

Bak neler söyletiyor Hazret-i Mevlâ, nâye.

Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem Efendim Kadar Merhametli Bir Kul Var mı?

Yaşlı ve hasta olan bir sahâbînin had cezasının hafifletilmesi ile ilgili şu olay rivâyet edilir.

Ensardan vücut yapısı noksan ve hasta bir adam, Ensar'dan başka birinin câriyesiyle zina etti. Kavminden bazı adamlar ziyaret için yanına girdiklerinde olup biteni onlara anlattı ve **"Benim için Resûlullah'a bunun hükmünü sorun"** dedi. Sahâbiler bunu Resûlullah salla'llâhü aleyhi ve selleme haber verdiler. Resûl-i Ekrem onlara, **"Ona yüz sopa atınız"** buyurdu. Sahabîler, **"Ey Allah'ın Resûlü, adam bu cezaya dayanamayacak derecede zayıftır, ona yüz sopa atarsak ölür"** dediler. Bunun üzerine, Hz. Peygamber **"O halde yüz salkımlı bir hurma dalını alın ve ona o dal ile bir defa vurun "** buyurdu.

[Bu hadis, Muhammed b. Abdurrahman (Abdurrezzak, Musannef VIII, 520), Saîd b. Sa'd b. Ubâde (Ahmed b. Hanbel, Müsned, XVI, 141; Taberânî, el-Mu'cemu'l-kebîr, VI, 63-64; Beyhakî, Sünen, VIII, 230), Ebû Ümame b. Sehl b. Huneyf (Dârekutnî, Sünen, III, 100; Nesâî, es-Sünenü'l-kübrâ, IV, 311-313; Taberânî, el-Mu'cemu'l-kebîr, VI, 77, 84; Beyhakî, Sünen, VIII, 230, X, 64) ve Sehl b.Sa'd (Nesâî, es-Sünenü'l-kübrâ, IV, 311; Taberânî, el-Mu'cemu'l-kebîr, VI, 152; Beyhakî, Sünen, VIII, 230) tarafından nakledilmiştir.]

İkinci bir hadise de Ebû Hureyre radiya'llâhü anhden şöyle nakledilmiştir:

Bizler Hz. Peygamber salla'llâhü aleyhi ve sellemin yanında otururken ona bir kimse geldi de:

- Ya Resûlullah helak oldum! dedi.

Resûlullah ona :

- Sana ne oldu ki? diye sordu. O kimse:

- Oruçlu olduğum halde eşimle cinsi münasebette bulundum, dedi. Resûlullah:

- Hürriyete kavuşturacağın bir köle bulabilir misin? diye sordu. O zat:

- Hayır bulamam, dedi. Resûlullah:

- Öyle ise iki ay peşpeşe oruç tutmaya gücün yeter mi? diye sordu. O kimse:

- Hayır, buna gücüm yetmez, dedi. Hz. Peygamber:

- Altmış yoksulu doyurabilir misin? buyurdu. Adam:

- Hayır doyuramam, dedi.

Resûlullah salla'llâhü aleyhi ve sellem bir süre bekledi. Bizler de bu bekleyiş içindeyken Hz. Peygamber'e, içinde hurma dolu olan bir sepet getirildi. Resûlullah:

- O mesele soran kimse neredeðir? buyurdu. O zat ayağa kalktı ve "Buradayım" dedi.

Hz. Peygamber:

-Bu hurmayı al da fakirlere sadaka olarak dağıt, buyurdu. Adam:

- Benden daha fakir olana mı vereceğim ya Resûlullah? Allah'a yemin ederim ki, Medine'nin iki kara taşlığı arasında benim ev halkımdan daha fakir hiç kimse yoktur, dedi.

Bu sözü üzerine Hz. Peygamber, yandaki dişleri görününceye kadar güldü. Sonra da şöyle buyurdu:

- Haydi bu hurmayı al da ailenle birlikte ye!

İbn Hibbân, Sahih, VIII, 295-297; Beyhakî, Sünen, IV,224, VII. 39.3,

[Pek çok farklı tarikle bize nakledilmiş olan bu hadisin, lafızları arasında bir takım farklılıklar mevcuttur. Meselâ hadisin bazı tariklerinde Resûlullah'm "Bu hurmayı al, hem kendin ye, hem de ailene yedir " dedikten sonra "Bozduğun oruç yerine bir gün oruç tut" buyurduğu, diğer bazılarında ise "Bozduğun oruç yerine bir gün oruç tut ve Allah 'tan af dile " buyurduğu rivâyet edilmiştir. Bir kısmında da "Bu hurmaları al, ailenle birlikte ye ve Allah 'tan af dile " ifadeleri yer almaktadır.]

Allah Teâlâ'ya Aşık Olanların Sarhoş Halleri

İbn el-Farıd şöyle diyor:

"Bana bakanlara tecelli ederek varlığını gösterdi. Görünen her varlıkta onu bir surette görürüm, ilahi zat açığa çıkıp göründüğü anda gaybim bana gösterildi ve kendimin ondan başka olmadığımı gördüm. Yokluktan sonra ayıklığa çıktığımda ondan başkası değildim. Zatım zatıma büründüğü zaman tecelli eden yine zatımdı.

İkilik olmadığından, sıfatım onun sıfatı ve şekli benim şeklimdir, çünkü biz biriz.

O çağrılınca cevap veren benim, ben çağrılırsak, beni çağırana o karşılık ve cevap verir.

Aramızda sen, ben kaldırılmıştır, yüceliğim, fark ayrılığının kaldırılmasındadır.

Hiç bir felek yoktur ki irademle hidayete eriştiren ve batınımın nurundan olan bir melek ihtiva etmesin.

Ben olmasaydım ne varlık olur, ne şahit olur, ne de bir kimse söz ve ahit üstlenmiş olurdu.

Hayatı hayatımdan olmayan hiç bir canlı yoktur, her nefis benim isteğimi ister.

Yapılan hac, umre ve diğer ibadetlerle altı yön bana yönelmiştir, makamda kıldığım namaz onun içindir ve orada onun bana namaz kıldığına şehadet ederim.

İkimiz de namaz kılıyoruz, her secdesinde birimiz cem' ile diğerinin hakikatine secde etmektedir.

Başkası sana namaz kılmış değildir, her secde edişimde de başkasına namaz kılmış değilim."

Muhyiddin ibn Arabi'de şöyle diyor

"Onlar kendisi olduğu halde, eşyayı açığa çıkaran münezzeh olsun."

"Arif, hakkı (Allah'ı) her şeyde gören, belki her şeyin kendisi olarak görendir."

"Her şeyin haddi (tarifi) aynı zamanda Hakkın tarifidir. Yaratıkların ve eserlerin müsemmalarında sirayet etmiştir. Gören de, görülen de odur. Âlem onun suretidir. Âlemin ruhu ve yöneticisi de odur. O, büyük insandır."

826 Bilgilik

“O ortaya çıkanların kendisidir. Ortaya çıktığı durumda gizli olanların da kendisidir. Ortada başkasının gördüğü başka bir şey yoktur. Kendisinden bâtın olacak bir şey de yoktur. O kendisine zahir ve kendisinden gizlidir. Ebu Said el-Harraz diye adlandırılan da odur. Görülen ve isimlendirilen başka varlıklar da odur.”

“Hakkın, yaratıkların sıfatlarıyla ortaya çıktığını görmüyor musun? Bunu kendisi belirtmiştir. Noksanlık ve kötülük sıfatlarıyla ortaya çıktığını da kendisi ifade etmiştir. Yaratıkların da başından sonuna kadar hakkın sıfatlarıyla ortaya çıktığını görmüyor musun? Yaratıkların sıfatları onun için hak olduğu gibi, onun sıfatları da yaratıklar için haktır.”

“Kâmil arif, tapılan her şeyin hakkın açığa çıktığı ve kendisinde hakka ibadet edildiğini görendir. Onun için tapılan bu tanrılara taş, ağaç, hayvan, insan, yıldız, melek gibi özel ismi yanında tapanlar onlara ilah adını vermişlerdir.”

“Varlığımız onun varlığıdır. Varlığımız açısından biz ona muhtaç, nefsinde zuhuru için o bize muhtaçtır… Sen ahkamla onun gıdası, o da varlıkla senin gıdandır. Senin özelliğin ne ise onun özelliği odur. Emir ondan sana olduğu gibi, senden de onadır. Ne var ki sen mükellef diye adlandırılıyorsun. Gerçi halinle sen ona ‘Beni mükellef kıl’ dediğin için seni mükellef kılmıştır. Ama o mükellef diye isimlendirilmez. O bana hamleder, ben ona hamlederim, o bana ibadet eder, ben ona ibadet ederim.”

Abdulkerim el-Cili’den de…

“Zatı itibariyle yüce olan Hak’kın açığa çıktığı her varlığa tapmak gerekir. O, âlemin zerrelerinde açığa çıkmış(zahir olmuş)tur.”

“İki alemde de mülk benimdir. İkisinde de benden başkasını görmedim. Onun ya iyiliğini umarım yahut ondan korkarım.

Kemalin her türlüsüne sahibim ve Küllün büyüklüğünün cemaliyim, ben ondan başkası değilim.”

“Gördüğün ne kadar maden, bitki, hayvan ve seciyeleriyle insan, gördüğün ne kadar deniz, çöl, ağaç veya yüksek bina, gördüğün ne kadar manevi suret ve göze hoş gelen güzel manzara, gördüğün ne kadar melek şekli ve manası iblis olan görünüm, gördüğün ne kadar beşeri bir şehvet ve elde edilen birhak, gördüğün ne kadar arş, kuşatıcısı, kürsüsü, yüce refref, işte onlar hepsi benim, hepsi benim manzaram (görünüşüm)dür. Onun hakikatinde teceli eden benim, o değildir. Halkın rabbi ve efendisi benim. Bütün alem isim, zatım ise müsemmasıdır.”

“Allah, Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemin nefsini kendi zatından yarattığı -ki Allah’ın zatı iki zıttı bulundurmaktadır- zaman hidayet, nur ve güzellik, sıfatları bakımında melekleri Muhammed’in nefsinden yarattığı gibi, zulmet ve celal sıfatları bakımından iblis ve tabilerini de Muhammed’in nefsinden yarattı.”

“Bil ki varlık ve yokluk iki karşıttır ve uluhiyet feleği ikisini kuşatır. Çünkü uluhiyet eski-yeni, hak-halk, varlık-yokluk gibi iki zıttı birlikte bulundurur…”

Ebu Yezid el-Bistami’de…

“Allah’tan Allah’a çıktım. Nihayet bende ‘Ey ben sen olan’ diye seslendi.”

“Sübhani (noksanlık sıfatlarından münezzehim), mâ a’zame şe’nî (şanım ne yücedir)!”

“Çadırımı Arş’ın yanına kurdum.”

“Allah’ım! Senin bana itaatin benim sana itaatimden daha büyüktür.”

“Beni bir defa görmen, rabbini bin defa görmenden hayırlıdır.”

“Öyle bir denize daldım ki, peygamberler onun sahilinde kalmışlardı.”

Bütün Yazılan Kitaplarında Sahibi de Allah Teâlâ’dır

Hz. Mevlana Celaleddin er-Rumî mesnevisi için der ki:

“Hüzünleri giderir bir şifadır kalplere

Ledünnî mana verir müteşabih ayete

Kur’an-ı Kerim gibi kimini hidayete

Kimini hak ettiği dalalete sevkeder.”

…

“Şerefli kâtiplerdir onun yazıcıları

Temastan men ederler temiz olmayanları

Kalbe mutluluk verir huyları güzel eyler

O ilhamla inmiştir alemlerin Rabbından

Gelemez bâtıl onun önünden ve ardından

Koruyucu olan Hak onu korur gözetir

Ki o merhametlilerin merhametlisidir

Mesnevi kitabının başka adları da var

Adlarını verense Allah'ın kendisidir."

…

"Canibi ilahiden vahyi münzel olan Kur'anı Kerim, nasıl avn-i samedanîde ise, onun evvelinden de, sonundan da batıl zuhuruna imkan ve ihtimal yoksa, Mesnevi de öyledir, ilhamı Rabbani eseridir. Kendisinden sapıklık zuhuruna imkan yoktur. Hatta iptali ve tahrifi de kabil değildir."

Muhyiddin ibn Arabi de Fususi'l-Hikem için buyurur ki:

"Rasulullahı rüyada gördüm. Bu kitabı yazmamı istedi. Ben de yazdım. Bu kitap, nefis arzularının münezzeh ve içine fesat karışmamış olan en kudsi makamdan indirilmiştir. Ben ancak bana ilham olunan şeyi yazdım."

"Size söylediklerimiz O'ndan bizedir. Bizim size verdiklerimiz, bizden sizedir…"

Kadını Sevmedeki Sırlar

Şemsi Tebrizi de Kimya Hatun'u Allah olarak gördüğünü şöyle anlatmaktadır: "Mevlana Şemsi Tebrizi'nin Kimya adında bir karısı vardı. Bir gün Şems hazretlerine kızıp Meram bağları tarafına gitti. Mevlana hazretleri medresenin kadınlarına işaretle Haydi gidin Kimya hatunu buraya getirin, Mevlana Şemseddin'in gönlü ona çok bağlıdır. buyurdu. Bunun üzerine kadınlardan bir grup onu aramaya başladıkları sırada Mevlana Şems'in yanına girdi. Şems şahane bir çadırda oturmuş, Kimya hatunla konuşup oynaşıyor ve Kimya hatun da giydiği elbiselerle orada oturuyordu. Mevlana bunu görünce hayrette kaldı. Onu aramaya hazırlanan dostların karıları da henüz gitmemişlerdi. Mevlana dışarı çıktı. Bu karı kocanın oynaşmalarına mani olmamak için medresede aşağı yukarı dolaştı. Sonra Şems İçeri gel diye bağırdı. Mevlana içeri girdiği vakit Şems'ten başkasını görmedi. Bunun sırrını sordu ve Kimya

nereye gitti? dedi. Mevlana Şems **Yüce Tanrı beni o kadar sever ki istediğim şekilde yanıma gelir, şu anda da Kimya şeklinde geldi.** buyurdu. "

İbn Arabi de Allah'ın en güzel görünümünün kadın olduğunu belirterek şöyle demektedir:

"Erkek kadını sevdiği zaman onunla yatmak istemiştir. Yani sevginin sonunda meydana gelen şey. Nikah (kadın erkek münasebeti)nden daha büyük bir kavuşma yoktur. Onun için şehvet kişinin bütün vücudunu kaplar. Bu sebepten kişinin yıkanması emredilmiştir... Şüphesiz Allah, kulunun kendisinden başka bir şeyle lezzet bulduğuna inanmasını çok kıskanır. Onun için kendisinde fena bulduğu kadın suretine girerek tekrar kendisine dönmesi için yıkanma (gusul) ile onu temizlemiştir. Çünkü başka şekilde olmaz. Erkek, Allah'ı kadında müşahade ederse, buna münfailde müşahade denir... Allah'ı kadında müşahade etmesi tam ve en mükemmeldir. Çünkü Allah onlarda çok mükemmel müşahade edilmektedir. Zira Allah maddelerden soyut olarak hiç bir zaman müşahade edilmez. Allah'ın kadınlarda müşahade edilmesi en büyük ve en mükemmeldir. Kavuşmanın en büyüğü de nikah (münasebet)tir."

İmam Rabbani'nin Mektubat'ından da: "Kıymetli emirlerinize uyarak bu mektubu yüzümün karasıyla yazıyorum. Dağınık, bozuk olan hallerimi titreyerek arzediyorum. Bu yolda ilerlerken, Allahu Teala'nın ismi zahirleri o kadar çok tecelli etti ki, her şeyde ayrı ayrı göründü. Hatta nisa (kadınlar) şeklinde, onların organları haline ayrı ayrı zahir oldu. "

Dinin Hakikati

Şebusteri der ki:

"Önündeki şu perde kalktı mı ne mezhebin hükmü kalır, ne dinin. Bütün şeriat hükümleri senle benden doğar. Çünkü bu hükümler, senin canına, tenine bağlıdır. Arada ben ile sen kalmayınca, Kabe nedir, havra nedir, kilise ne... Cüzi alemden geçip külli aleme varan kişi bu sırrı bilir. Burada hululün da imkanı yoktur ittihadın da. Çünkü birlikte ikilik düşüncesi sapıklıktır. Hak'tan başka bir varlık yok. İster **O Haktır de, ister ben Hak'kım de.**"

"Medrese ile minare yıkılmadıkça kalenderlik halleri düzene girmez. İman, küfür, küfür de iman olmadıkça hiç bir tanrı kulu gerçekten müslüman olamaz."

“Aşk mezhebinde küfürle iman yoktur. Aşkda ne beden vardır, ne akıl, ne can vardır, ne gönül. Kim böyle değilse aşık değildir.”

“Kafir de sensin küfür de. İkisinden de betersin sen. Eman yurdu da sensin, iman da sensin. İkisine de başsın sen. ”

“Bir şey küfür de olsa, suç da olsa, kara şeytan da olsa, O’nun güneşi o şeye vurdu mu dolunay olur gider. “

“Aşık içinde bulunduğu halin sarhoşudur. Bu yüzden küfürden de yücedir, imandan da. Küfürle iman ikisi de zaten onun kapısıdır. Çünkü o içtir. Küfürle din onun iki kabuğudur. Küfür dıştaki kuru kabuktur, imansa içteki tatlı kabuk. ”

“Gerçek küfür kime yüz gösterirse o kimse mecazi müslümanlıktan usanır. Her putta gizli bir can var, küfürde bir iman gizli. Küfür de daima Tanrı’yı teşbih etmekte. ‘Ve in min şey’in… (17/İsra, 44) ayetine bak. Burada kınamanın ne lüzum var!”

“Bu makamda put, aşk ve birlik mazharıdır, zunnar kuşanmak da hizmete bağlanmaktır. Küfür de varlıkla olur, din de… Onun için birlik puta tapmanın ta kendisidir. Bütün var olan şeyler varlığın mazharları ve tecelli yerleridir. Onların biri de puttur. Ey akıllı kişi, iyi düşün put varlık bakımından batıl değildir ki. Bil ki putu yaratan da yüce Tanrı. İyinin yaptığı her şey iyidir. Mutlak varlık nerede varsa, ne ile zuhur etmişse, orası ve o şey hayırdan ibarettir. Eğer o şeyde bir şey varsa o, varlıktan meydana gelmemiştir. Müslüman, puta tapmak nedir bilseydi dinin puta tapmaktan ibaret olduğunu anlardı. Müşrik de putun hakikatini bilseydi hiç dininde yol azıtır, sapık olur muydu? O, putu ancak görünen bir suretten ibaret gördü de o sebeple şeriata kafir oldu. Sen de onda gizli olan hakikati, onda Hakkı görmezsen sana da şeriatta müslüman demezler. ”

Gerçek Şeyhi Bulursan

Eğer bulursan ona mürid ol.

Muhammed Emin el-Kurdi yazıyor:

Mürid, şeyhine tazim göstermeli, açık ve gizli bütün durumlarda onu büyük tanımalıdır. Maksudunun ancak onun elinde gerçekleşebileceğine inanmalıdır. **Gözü başka bir şeyhe meyledecek olursa, şeyhinden mahrum olur ve feyiz ona kapanır.** Şeyhin bütün tasarruflarına razı olması, ona itaat etmesi ve boyun eğmesi gerekir. Mal ve beden ile ona hizmet etmelidir. Çünkü irade ve muhabbetin cevheri ancak bu

yolla belli olur. Doğruluk ve samimiyet ölçüsü ancak bu ölçü ile bilinir. İşlediğinin zahiri haram da olsa, şeyhinin yaptığına itiraz etmemelidir. Ona Niçin böyle yaptın? dememelidir. Çünkü şeyhine Niçin? diyen kişi asla felah bulamaz. Zahirde şeyhten kötü bir durum sadır olabilir, fakat batını itibariyle o durum güzeldir. Külli ve cüzi, ibadet ve adet olsun, bütün işlerde iradesini şeyhinin iradesine teslim etmelidir. Gerçek müridin alametlerinden biri de, şeyhi kendisine Şu fırına gir derse, girmesidir. Şeyhin durumlarını hiç bir şekilde araştırmamalıdır. Zira böyle bir şey çok kişi için meydana geldiği gibi, helakine sebep olabilir. Bütün durumlarda şeyhi hakkında hüsnü zanda bulunmalıdır…

Bereketini kazanması için ikamette ve yolculukta, bütün işlerinde şeyhini kalbinden çıkarmamalıdır. Dünya ve ahiretle ilgili elde ettiği bütün bereketlerin kendisine şeyhinden geldiğine inanmalıdır. Testerelerle bile kesilse, şeyhinin bir sırrını açmamalıdır. Şeyhinin gönlünün meylettiğini sezdiği bir kadınla evlenmemeli ve şeyhinin boşadığı yahut ondan dul kalan bir kadınla asla evlenmemelidir. Şeyhin sevdiği kişilerle oturmalı, sevmediği kişilerle oturup kalkmamalıdır. Kendisine iltifat etmemesine ve kendisinden yüz çevirmesine sabretmeli, falan için şöyle böyle yaptığı halde bana niçin böyle yapmıyor, dememelidir. Şeyh için hazırlanmış olan yere oturmamalı, izni olmadan herhangi bir konuda ona ısrar etmemeli, yolculuğa çıkmamalı, evlenmemeli ve önemli bir iş yapmamalıdır…

İbn Arabi itaat konusunda şöyle ifade etmektedir:

“Bu itaat üstünkörü ve ihlasla olması lazımdır. Şartsız ve tam olmalıdır. Mürid, tevilsiz, cevapsız, özürsüz ve tepkisiz şeyhin emirlerine harfiyyen bağlı kalır. Şeyhin emri akıldışı, hatta haram işlemeyi de emretse, harfiyyen bu emirlere itaat etmesi lazımdır. Şeriata muhalefet ettiğini görsen bile, ona itiraz etmeyi aklına bile getirmemelisin. Çünkü insan masum değildir.”

Avarifu’l-Maarif sahibi es-Suhreverdi de şöyle demektedir:

“Şeyhin sözü Hak ile, Hak’tan ve Hak içindir. Cebrail, vahiy konusunda emin olduğu gibi, şeyh de ilhamı müridlere aktarmada emindir. Cebrail vahiyde hiyanet etmediği gibi, şeyh de ilhamda hiyanet etmez. Rasulullah heva ile konuşmadığı gibi, şeyh de ona uyarak zahir ve batında hevasından konuşmaz.”

“Müridin şeyhe karşı en güzel edebi, sessizlik, donukluk ve hareketsizlik (sukut, humud ve cumud)dur. Şeyhin izni olmadan çok konuşmamalı, çok gülmemeli ve sesini yükseltmemelidir. Şeyhin durumundan kendisine kapalı bir şey olursa, Musa

ile Hızır kıssasını hatırlamalı ve itiraz etmemelidir. Üstadına hayır diyen asla felah bulamaz. Şeyh varken, mürid sadece farz namazı kılmalıdır. Çünkü onun görevi hizmettir. Şeyhine bütün durumlarını açmalı ve gizlememelidir."

Ahmed Eflaki Menakıbu'l-Arifin kitabında anlatıyor:

Sultan Veled buyurdu ki:

Bir gün babam medresede bilgiler saçıyordu. Bu arada Gerçek mürid, kendi şeyhinin herkesten olduğuna inanan kimsedir. dedi. Öyle ki bir adam Bayezid'in müridlerinden birine Şeyhin mi büyük Ebu Hanife mi? diye sordu. O yine, şeyhim dedi. Sonra Ebu Bekir mi büyük senin şeyhin mi? diye sordu. O yine, şeyhim, diye cevap verdi. (Nihayet) o, birer birer bütün sahabeyi saydıktan sonra Muhammed [salla'llâhü aleyhi ve sellem] mi büyük senin şeyhin mi? dedi. Yine, şeyhim büyüktür, dedi. En sonunda Tanrı mı büyük senin şeyhin mi? diye sordu. Mürid: **Ben tanrıyı şeyhimde gördüm, şeyhimden başka bir şey tanımam, hep onu tanırım.** dedi.

Başka bir müridden de Tanrı mı büyük, yoksa senin şeyhin mi? diye sordular. O da Bu iki büyük arasında hiç fark yoktur, dedi. Ariflerden biri de: Bu iki büyükten daha büyük biri lazımdır ki bu farkı ortaya koysun demiştir."

Ebu Yezid el-Bistami dedi ki: "Üstadı (şeyhi) olmayanın imamı şeytandır."

Letaifu'l-Minen sahibi de şöyle ifade etmektedir:

"Şeyhlerin silsilesine kendisini ulaştıracak ve kalbinden perdeyi kaldıracak üstadı olmayan kimse, sahipsiz bir sokak çocuğu ve nesebi belirsiz bir kişidir."

Bu meyanda tabii olduğun şeyhde kendisi için şu hal üzere olur.

Şah Bahaaddin Nakşibend hazretleri bir gün yolda giderken bir köpeğin ayak çukurunda biriken suya bakarak Ben şu sudan daha kirliyim derler. Yanındakilerin şaşırdıkları, hayret ettiklerini görünce ilave eder: Hatta ben kafirden daha adi ve kirliyim. İşte denge noktasında olmak budur.

Dünyada bulunan her insan, hatta Frenk kafirlerini ve sapıkları, zındıkları her bakımdan kendimden daha iyi görüyorum. Bunların en kötüsü olarak kendimi görüyorum.

Tasavvufun insan şahsiyetini öldürmesi için mensupları her yola başvurmuşlardır. İnsanı en tiksindirici işlerde bile çalıştırmışlardır. Yola giren padişaha dilencilik

yaptırılmıştır, intisap etmek isteyen vezire sokaklarda sakatat sattırılmış, devrin en büyük ilim otoritelerine tekkenin helaları temizlettirilmiştir…

İbn-i Arabî'de Kadın, Aşk, Dinlerin Birliği, Cehennem Azabı ve Şiâ Vurgusu / Mustafa Akman

İbn-i Arabî'de Kadın Olgusu

Tasavvufta kadın, diğer İslamî ilim dallarındakinden daha liberal bir statüde karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun sır dinerdeki kadın anlayışıyla ilgisi var mıdır bilinmez lakin hicri II. asırdan itibaren kendilerine has tekke ve zaviyeleri olan, şeyhlere mürid olup tekke müdavimleri arasına giren ve hatta daha sonraları mesela Mevlevilikte olduğu gibi halife olan kadınlar vardır. Keza tasavvuf tarihinin ilk dönemlerinde 'rahib' denen erkeklere rastladığımız gibi 'rahibe' denen kadınlara da rastlamaktayız. Şunu da bilmekteyiz ki kadın konusunda tam bir berraklıkla konuşan sûfîlerin başında İbn-i Arabî (560-638/1165-1240) gelmektedir. Zaten onun tasavvufa yönelmesine de eşi Meryem'in yani bir kadının tesir ettiği söylenmektedir.

Buharî ve Müslim'de de geçen ve fakat Kitab-ı Mukaddes- Tevrat/Tekvin kaynaklı, daha da gerçeği Sümer gibikadim ve mitolojik telakkiler çağından kaynaklanmış olması ihtimali yüksek olan rivayetlerden ilham aldığı gözüken İbn-i Arabî'ye göre Allah, Âdem'i (yani erkeği) kendi sûreti üzerine yaratmış, Âdem'den yarattığı Havva'yı yani, kadını da Âdem'in sûreti üzerine yaratmıştır. Bu demektir ki, Allah erkeğin, erkek de kadının vatanıdır. Filhakika aralarındaki sevgi de bundan kaynaklanmaktadır. Buradan hareketle o, Allah, erkek ve kadın üçlüsü arasında çok sıkı bir sevgi bağı olduğuna inanır.

Ona göre Allah'ın sıfatlarının bir kısmı kadında, bir kısmı erkekte tecelli etmiştir ve ancak bu ikilinin birlikteliği anında Allah'ın sıfatlarının hepsini bir arada müşâhede etmek mümkündür. Ona göre, erkeğin kadına üstünlüğü varsa, bu, kadından önce yaratılmış olmasından ve dolayısıyla Allah'ı ondan önce bilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda kadının namaz imâmlığınıda tecviz edenİbn-i Arabî'ye göre, kadın ve erkek, yeryüzünde Allah'ın halîfeliği ve 'Kutb'luk dahi her şeyde eşittirler. Aslında, kadın erkeğin kaburga kemiğinden yaratıldığına göre, kadın önce erkek, sonra kadındır ve dolayısıyla kadın, kısmen erkek, kısmen kadındır. O, Allah, erkek ve kadın üçlüsüne (Selâsiye) büyük bir önem vermiştir.

Mevlevîlik, Cerrâhîlik ve Bektaşilik gibi bazı tarîkatlarda hanım şeyhler atandığı bilinmekle beraber İbn Arabî'den önce 'Ruhî Ana' tabirine rastlanmamaktadır, zira bilindiği kadarıyla sûfîler hep bir 'bey' şeyhin terbiyesi altında büyümüşlerdi; bayan şeyhleri yoktu. Keza topraktan baba ve topraktan anneye karşılık 'el-Ümmu'l-İlâhî' terimini ilk kullanan da İbn-i Arabî'dir.

Kendilerine hırka giydirdiğini söylediği on beş kişinin on dördü mürîde yani hanım olan İbn-i Arabî'ye göre şeyhesi Fâtıma Bintİbn el-Müsennâ'nın (v.595/1198?, İşbiliye) manevî etkisi gerçekten çok büyüktü. O kadar ki âlemde tasarruf eder, kerâmetler gerçekleştirirdi. Kendisine Fâtiha sûresini istediği işte kullanma gücünün verildiğini saklamaz ve bu sûre bana hizmet etmektedir, diyordu. Bu arada onun, şeyhelerini veya karşılaştığı sûfî hanımları anlatırken daima onların kozmik güçlerinden ve kerâmetlerinden bahsetmesi de kayda değerdir.

Şeyh İbn-i Arabî, Mekke'deyken karşılaştığı İsfahânlı âlim Mekînuddin'in Nizâm ismindeki kızından etkilenir ve ona ithafen 'Tercümân'ul-Eşvâk' (Arzuların Tercümanı) isimli kitabını yazar; birçok aşk şiiri kaleme alır. Şeyhin tarifine göre lakâbı, Ayn'uş-Şems ve'l-Bahâ olan Nizâm; Haremeyn'in Şeyhesı, Ulemâ arasında bir güneş, edîbler arasında bir bostan, âbid, âlim, zâhid gibi vasıflarla manevî yönünü övmekle bitiremediği, zâhirîgüzelliğini ise: çabucak hasta olabilecek, kötü niyetli nefisler/ insanlar olmasa, bedensel güzellik ve huylarında Allah'ın yarattığı güzelliklerini şerh etmeye başlardım, diyerek fazla anlatmadığını vurguladığı güzelliğiyle insanları meftûn eden bir hanımdır. Anlaşıldığı kadarıyla onun Kâbe'de karşılaştığı Nizâm, manevî câzibesiyle birlikte fizikî görünüşüyle de kendisini fevkâlâde etkileyen genç bir kızdır; yani Şeyhin deyimiyle Allah'ın cemâl sıfatlarının ete-kemiğe büründüğü bir beşer ve ilâhî bir hazînedir.

Ne var ki İbn-i Arabî'nin Nizâm'ın adını kullanarak yazdığı Tercümân'ul-Eşvâk'taki şiirler, daima küçümseme ve hakaret amaçlı olarak kullandığı zahir ehli (ulema) tarafından ikisi arasında bir gönül ilişkisi olduğu şeklinde yorumlanır. Nitekim pek sevdiği ve evladım diye nitelendirdiği mürîdleri Abdullah Bedr el-Habeşî (v.?) ve İsmail b. Sevdekîn (v.646/1248), Halep kadılarının bu konuda ileri geri konuştuğunu duyunca, İbn-i Arabî'den bu kitabını şerheden bir kitap yazmalarını isterler. O da bunun üzerine Zehâir'ul-A'lâk'ı yazarak meselenin iç yüzünün onların zannettiği gibi olmadığını ve maksadının -artık her ne demek ve nasılsa- sadece ilâhî aşkı anlatmak için Nizâm'ı bir sembol olarak kullanmaktan ibaret olduğunu, bunu kendisinin de babasının da bildiğini söylemiştir. Bu arada Şeyhin İbn Sevdekîn ve Abdullah Bedr el-Habeşî'ye sevgisi o kadar ileridir ki, onları hatm'ul-velâye olan İsâaleyhisselam ile görüştürmüş ve İsâ'da her ikisine duâ etmiştir.

İbn-i Arabî'nin kitaplarında dikey ve yatay gayet genişçe işlediği felsefesinde kadın ve cimaya dair yaptığı değerlendirmelerde manidardır. Ona göre İlahî hazrette tekvînin gerçekleşmesini sağlayan suret, Nûr-ı Muhammedî iken bunun insan ırkındaki mukabili kadındır. Kadın, yaratılışıyla erkeği ikileştirdiğinden tekvîn yine Hak, erkek ve kadın olmak üzere üçlü bir yapıyla vücûda gelmektedir. Zat-ı ilahî, âlemde suretleri vücûda getirdiği gibi ilahî suret üzerine yaratılan insan ırkının erkeği de kendi tabiatı olan kadın aracılığıyla icatta bulunur. Böylece çocuk vücuda

gelir. İbn-i Arabî zât-ı Bârî ve zât-ı İlahî gibi tamlamalarda geçen 'zât' kelimesinin müennes olduğunu söyleyerek İlahî zât ile kadın arasında bir ilişki kurar. Zât kelimesinin kâinatın O'ndan zuhûr ve sudûr ettiğine delil gösterir. Bu itibarla ilk mükevvin, yani yaratıcı Allah'tır ama anne olması itibariyle Mükevvin-i sanî de kadındır.

İbn-i Arabî'nin bu dediğini onun son dönem müridlerinden Ahmed Avni Konuk (1868-1938) desteğinde biraz daha genişletirsek şöyle diyor: Kadın, erkeğin irfanının tamamlayıcısıdır; yani onsuz, erkeğin Allah'a dair marifeti eksiktir, daha doğrusu, mümkün değildir. İbn Arabî, insanın yaratılışından hareketle Âdem'in, Allah'ın sûreti üzere yaratılması hasebiyle Allah'la aralarında muhabbetin olduğunu söyledikten sonra şöyle devam eder: Onun için, onun sûreti üzere şahs-ı âharı müştak kıldı ve kadın diye tesmiye eyledi. Onun sûreti üzere zâhir oldu. Böyle olunca ona müştak oldu ki bu ona göre bir şeyin kendi nefsine iştiyâkıdır. Ve kadın da ona müştak oldu, bu da yine bir şeyin kendi vatanına iştiyâkıdır. İmdi O'na (s) kadın sevdirildi. Zira AllahTeâlâ kendi sûreti üzere halk ettiği kimseye muhabbet etti. Böyle olunca 1. Hak, 2. racul ve 3. kadın olarak selâsezâhir oldu. İmdi racul, kadının aslına olan iştiyâkı kabîlinden olmak üzere kendi aslı olan Rabb'ine müştak oldu. Şu halde Allah Teâlâ kendi sûreti üzere olan kimseyi sevdiği gibi, Rabb'i ona nisâyı sevdirdi. Onu, Allah Teâlâ'nın ona hubbü vâsıtasıyla, tahalluk-i İlâhîden nâşî sevdi. İbn Arabî'ye göre erkeğe verilen bir derece üstünlük, yukarıdaki metinde de zikredildiği üzere, onun doğrudan Hakk'ın sûreti üzerine yaratılmasındandır veya kadından önce yaratıldığı için Allah'ı kadından önce tanıma şansı elde etmesindendir. Binâenalyhraculun Hak için şuhûdu, kadında etemm ve ekmeldir. Zira Hakk'ı fâil ve münfail olduğu haysiyetden müşâhede eder. Ve kendi nefsinden şuhûdu, hâssetenraculün münfail olması haysiyyetiyledir. Bu şöyle anlaşılır: İmdi racul vuslat hâlinde Hakk'ı kadında müşâhede eylediği vakit, onun Hakk'ı müşâhedesi münfailde olur. Çünkü kadın mahall-ı infiâldir. Ve racul Hakk'ı, mahall-i infiâl olan kadının sûretinde zuhûru itibârıyle, müşâhede etmiş olur. Ve racul, kadının kendisinden zuhûru itibarıyle, Hakk'ı hâlet-i vuslatta, kendi nefsinde müşâhede eyledik de, onun şuhûdub ilâ vâsıta Hak'tan münfâilde vâki olur. Böyle olunca, raculün Hak için olan şuhûdü, kadınla etemm ve ekmeldir. Özetle burada anlaşılacak olan Şeyhin muzır neşriyat kabilinden poşetlik ve ama aynı zamnda teslisi de hatırlatan edepsizce bir izaha giriştiğidir.

İbn-i Arabî'de Aşk Dini

İbn-i Arabî'ye göre, vahdet-i vücûd hem vicdanı hem idraki bir araya getiren irfân'dır. Bu nedenle vicdanî ahlâk ile idrakî ahlâk rikkatini, irfânî ahlâk'ta kazanır. Bu ahlâk içerisinde var olan kişi, hem vicdanını (abid) hem idrakini (natık) hem de irfânını (aşık) gerçekleştirebilen (kâmil) insan'dır. O, varlığın/Tanrının tenzihî ve

teşbihî tasavvurunu, her birini ötekine mezcederek, üst bir Varlık/Tanrı tasavvurunda bir araya getirmiş, böylece ortak bir metafizik imkân yaratmıştır. İbn-i Arabî'den sonra, özellikle, irfânî sistem ile felsefî sistem arasında, nazar kavramı etrafında, Sadreddin Konevî (v.672/1274), Abdurrezzak Kâşânî (v.736/1335), Dâvûd Kayserî (v.751/1350) ve Molla Fenârî (v.834/1431) çizgisinde kurulan dil birliği sayesinde, hemen tüm büyük müderris/filozofların irfânî nazarî çizgide buluşmaları bu ortak Varlık/Tanrı tasavvurunun, kuşatıcılığı ve üst bir Varlık metafiziğine imkân vermesiyle alakalıdır.

İbn-i Arabî, *Tanrı'nın varlıkları yaratmasının altındaki temel 'ilahî güdünün', Tanrı'nın kendi varlığında öncesiz olarak belirmiş olan aşk olduğuna* inanır. Aşk bu anlamda bir tecelli enerjisidir ve varoluşun her bir parçasına nüfuz etmiştir. O, Tanrı'nın -uydurma rivayette belirtilen şekliyle- 'gizli hazine iken bilinmeyi istemesi'ni, Tanrı'nın varlıklara ve dolayısıyla kendisine duyduğu aşka bağlar. Bu anlamda aşk kâinatın varoluş enerjisidir ve şu veya bu formda her zaman var olagelmektedir. Aslında başta Hallâc-ı Mansûr (v.306/919) olmak üzere neredeyse tüm vahdet-i vücûtçu sûfîler, aşkı varoluşun temel ilkesi olarak görmüştür. Hatta çoğuna göre Tanrı öldürücü, intikam alıcı, azap verici olmaktan çok seven, esirgeyen ve güzel olandır.

İbn-i Arabî'nin bu mistik aşk teorisi, bu anlamda Spinoza'nınkine (v.1088/1677) benzemektedir: Bir *Tanrı'yı veya herhangi bir şeyi seviyoruz dediğimizde, Tanrı'nın bizde ve herhangi bir formda kendini sevdiğini anlatmak istiyoruz*, demektir. Gerçekten de İbn-i Arabî'nin tüm sistemi, ancak böyle bir aşk anlayışı ile tamamlanabilirdir. Aşk en yücesinden en aşağısına varıncaya kadar, Tanrı'nın bütün görünüşlerindeki etkin ilkedir. Bütün yaratıkların üstünde aşkın her çeşidini yaşayabilen Yetkin İnsan'da aşk, zirvesine ulaşır. Ne var ki bir başka İbn-i Arabî (Ebu Bekir İbn-i Arabî) (v.543/1148) ise Allah'a aşk kavramının ıtlak edilmesini kulun haddini aşması olarak nitelendirmektedir.

İbn-i Arabî'ye göre İslâm sadece Muhammed'in (s) dini olmayıp, bütün din ve inançların ortak ifadesidir. Burada bütün tapınmaların temelinde aşk vardır. Tapınmak, tapınılan şeyi sevmekdemektir. Aşk bu anlamda farklı biçimlere giren tek bir özdür. Bu yüzden ibadet edilmesi gereken en yüce şey aslında aşktır. Mistik bir anında İbn-i Arabî, kalbinin her türlü biçim için bir kap haline geldiğini ve dininin artık *aşk dini* olduğunu beyan etmiştir.

İbn-i Arabî ve Dinlerin Birliği

Esasen İbn-i Arabî'ninki gibi mutlak görecelik ve tekliğe dayalı bir vahdet-i vücûd sisteminde, eğer herhangi bir din olacaksa -ki bu olmalıdır, zira İbn-i Arabî için din, Tanrı'nın tek varlık oluşunu insanlara bildirme yollarından biridir- bu dinin mutlaka

evrensel bir doğası olmalıdır. Yani bu teistik değil, tamamen mistik bir dindir. Onun evrensel dininin temelini atan ontolojik durum, tek Tanrı'nın aynı zamanda sonsuz sayıda Rab olmasıdır. Bunu Rab olarak tanımlamak aslında sabit arketiplerin varoluş tarzlarını farklı bir şekilde anlatmaktan başka bir şey değildir. Her insanın Rabbi, o insandan razıdır. Bu anlamda *insanların başkalarını din ve inançları nedeniyle kınanması* yapılacak en büyük hatadır. Çünkü ona göre tektanrıcılık, çoktanrıcılık, ateşe, suya, aya, güneşe, insana tapma ve sonsuz sayıda din, aslında *evrensel dinden* başka bir şey değildir. *Bütün inançlar aslında Tanrı hakkında sahip olunan bir inançtır ve ne şekilde ibadet edilirse edilsin aslında Tanrı bütün ibadetlerin nesnesinde bulunmaktadır*. Bir çoktanrıcının taptığı put eğer Tanrı'nın nesne olarak görünüşü ise, neden bu kişi sahte bir inanış ve asılsız bir dinde olsun? Ya da Tanrı'yı mutlak bir tenzih ile soyutlayan bir kişinin inancı neden ayrıcalıklı sayılsın? İbadet edilen her şey Tanrı'nın bir belirme ve görünme yeri ise ve aslında Tanrı'dan başka ibadet edilen yoksa herkes kendisi için çizilen varoluş yolunda gereğince ilerlemektedir. İnsanlar sayısınca yine insanlara ait din adı altında belirlenmiş inançlar vardır ve bunların her biri, bütün inançları kapsayan, hatta inananların da özü olan Tanrı'nın belirmeleri ve tecellileridir. Ancak İbn-i Arabî'nin burada şöyle bir şartı vardır: her bir inanç sahibi, kendi inancının Gerçek'in sadece bir yönü olduğunu bilmeli ve Gerçek'i, yani Tanrı'yı asla kendi inancı ile sınırlandırmamalıdır. Okuyucunun anlayacağı gibi bunun özeti müslim- gayrimüslim herkesin, üzerinde bulunduğu inanç ve yaşayış ile esasen hakîkat üzere olduğu bilinmelidir.

Şu da bilinmelidir kiİbn-i Arabî'nin bu yaklaşımı/inancı, modern zamanlarda Dinsel Çoğulculuk'un plüralist (çoğulcu) anlayışına tekabül etmektedir. Buna göre her zümre, temelde birbirine çelişik bütün durumlarına rağmen, zaten hakîkat üzeredir. Elbette bunun Kur'an'a göre yanlış olduğu açıktır. Çünkü kurtuluş elbette seçilmişlik iddiasındaki belli bir zümreye değil; fakat Allah'ı ihlâsla birleyenlere mahsustur. Bilinmelidir ki sanki yenilerde ortaya konuluyormuş gibi gözüken bu varsayımları, bunların âlâsını geçmişte İbn-i Arabî savunmuştur. Dolayısıyla bugün ortaya konulanlar, aslında yeni bir paradigmadan öte eski kastın yeniden dillendirilmesidir.

İbn-i Arabî'ye göre her insanın Tanrı'sı karşısındaki duruşu, onun dinini temsil eder. Mademki Tanrı bütün her yerde ve her düşünüşte belirlenendir, hiçbir insanın düşündüğü Tanrı'nın aslında asıl Tanrı'dan başkası olması beklenemez demektir. Ne var ki Tanrı sadece onun 'yaratılmış Tanrı'sı değildir ve o inanışla sınırlandırılamaz. Bu anlamda kişi, evrensel dininin kendine has bölümünün inancına sahip olmakla kalmayarak, tüm inançlarda inanılan Tanrı'yı bir Yetkin İnsan bilişi ile bilmelidir. Dahası İbn-i Arabî, böyle bir bilişe sahip yetkinlik yolundaki insanların '*herhangi bir inanç ile bağlı kalmalarının mümkün olmadığını*' da söyler. Çünkü Tanrı kendisini bu insanlara her an yeni bir fenomende, yeni bir düşüncede ve yeni bir dinde göstermektedir. Bu anlamda bu Yetkin İnsan, dini sadece isimlendirilmiş dinler

olarak alacaksak, gerektiğinde bir Hıristiyan, gerektiğinde Müslüman veya bir putperesttir. Ama o asla sadece Müslüman ya da sadece putperest olamaz demektir. Onun dini ve inancı, Tanrı'nın kendisidir ve Tanrı her an başka bir tecellide ve 'işte'dir (eş-şe'n). İbn-i Arabî bunu bir şiirinde şöyle dile getirir:

'Herkes Tanrı hakkında çeşitli inançlara bağlandı.

Bense onların inandıklarının hepsine inanıyorum'

Tanrı sürekli biçim değiştirmektedir ve tüm görünüşleri aslında odur. Sadece arifler, diyor İbn-i Arabî, Tanrı'yı tecelli edeceği her inanç biçiminde, tıpkı bu dünyada bütün belirmeleriyle tanıdıkları gibi tanırlar, çünkü arifler, bütün inançların ana maddesidir.

Yetkin İnsan yani arif dışındaki herkes Tanrı'nın özel bir ismine, o ise Tanrı'nın en yetkin ismi olan Allah'a tapınmaktadır. Böyle bir yetkin inanış için İbn-i Arabî arifleri 'zamana tapanlar' olarak nitelemektedir, çünkü bu kimseler her bir zaman parçasında yeni bir tecelli ile görünen kayıtsız Tanrı'ya tapınmaktadırlar.

İbn-i Arabî'ye göre farklı dinlerin oluşu sadece isimlerin ve şekillerin farklılığındandır. Elbette bundan, bütün dinlerin temelinin vahiy olduğu ancak sonradan ayrılıp değiştikleri gibi İslâm'ın bir esası anlaşılmamalıdır. Çünkü İbn-i Arabî'nin dinlerin birliği ile kastettiği, yine Vahdet-i Vücûd inancıdır. O'na göre Tanrı ve Kâinat bir olduğuna göre Firavun bile Allah'a ibadet etmiştir. Bu nedenle o dahi kâmil bir mü'mindir. Zira taptığı şey de varlığın bir parçası (Bir'in bir unsuru) değil midir? Bu nedenle puta tapan bir kişi bile aslında (haşa) Allah'a ibadet etmektedir. Zira o put da Bir'in bir parçasıdır.

Buna göre İbn-i Arabî *yeni bir İslâm dini* portresi çizmektedir. Bu artık Muhammed aleyhisselamın tektanrıcı İslâm'ı değil, kendisinin İslâm adını verdiği idealistik monizm ya da vahdet-i vücûd sistemi ile özdeşleştirdiği *evrensel din*dir.

İbn-i Arabî ve Cehennem Azabı

İbn-i Arabî'nin cehennem azabı konusunda kendisine mahsus görüşleri vardır. O bu konuda Allah'ın 'rahmân' sıfatının bir gereği olarak cehennem ehlinin bulundukları yerde (cehennem) kalmaları şartıyla onlara nimet bağışında bulunacağını belirtir. Söz konusu nimet onların cehennemde sürekli bir uykuya daldırılmaları ve rüyalarında hoşlarına gidecek şeyler görmeleridir. O, Tanrının esirgeme yönünün, öfke ve azaba yönelik tüm yön ve isimlerini geride bıraktığına inanır. Hatta bu konuda o kadar ileri gider ki, *Tanrı'nın esirgemesinin cehennemlikleri bile kuşattığını* ve bu yüzden cehennem sakinlerinin bir süre sonra artık *çektikleri acıdan o kadar da rahatsız*

olmayacaklarını, ateşe bir anlamda alışacaklarını savunur; öyle ki, Tanrı'nın 'azap' sözcüğünü kullanması bile İbn-i Arabî tarafından ilginç bir şekilde yorumlanır. Zira o, kelimenin diğer bir anlamı olan 'tatlılık' kavramı üzerinde durur. Kuşkusuz İbn-i Arabî için esas olan kendi vahdet-i vücûd düşüncesi olmuştur ve dinin birçok ilkesini bu uğurda farklı bir yoruma tabi tutmuştur. Buna özellikle aşkın ve sonsuz esirgemenin hâkimliği konusunu ele aldığı durumlarda tanık olmaktayız.

Ona göre kaldıkları yer cehennem olmasına rağmen gördükleri rüya cehennemlikleri mutlu edecektir. O bu düşüncesini '*Kim rabbine mücrim olarak gelirse, ona içinde ne öleceği ne de yaşayacağı cehennem vardır.*' (Tâhâ 20/74) mealindeki âyete dayandırır. Cehennemdeki kimse ne tam azap ne de nimet içindedir, âyette geçtiği gibi ne hayattadır ne de ölü. Tıpkı bataklıkta yaşayan hayvanların başka yerde yaşayamamaları ve onlar için en ideal ortamın orası olması gibi, cehennemliklerin 'fıtratları' da orayı istemektedir. Hatta cehennemin varolma nedeninin bu istek olduğu söylenebilir. Peki, çekilen acı nedir? İbn-i Arabî, acının yıllar sonra azalacağı ve hatta biteceği konusundaki yorumlarının ötesinde, acının 'cehennemliklerin Tanrı'yı biliş tarzları' olduğuna inanıyor gözükmektedir. Bunu açıkça belirtmese de yazılarından bunu çıkartmak zor değildir. Tanrı'nın bu dünyada sonsuz varlık birimlerinde belirmesinde fark bulunmayışı gibi, Tanrı'nın cehennem veya cennette tecellisi arasında da bir fark olmamalıdır. Sübjektif olarak, ödül ile ceza arasında kuşkusuz özsel bir farklılık bulunmaktadır. Bununla birlikte konuya objektif bakıldığında, bu *her ikisi arasında* hiçbir özsel fark bulunmamaktadır. Çünkü her iki durumda da Tanrı, sabit özlerinin gerektirdiğine uygun olarak davranmaktan başka bir şey yapmamaktadır. Yani cehenneme giden kişinin özü cehenneme gitmeyi dilemektedir. Cennete giden de aynı şekildedir. Belli bir öz bir kişinin belirli bir davranışını gerektirmekte ve bu davranış da ödül veya cezayı gerektirmektedir. Bu manada istek kesinlikte sözlü, ya da genel ifade ile 'aracılı' bir istek değil, kendiliğinden varolan bir istektir. Bu anlamda bu özsel istek, doğrudan Tanrısal öze yönelmektedir.

Hal böyle olunca doğal olarak akla; iyi ve kötü ile ödül ve ceza bu şekilde ise, Tanrınınİnsanlara, onları iyiye davet etme ve kötüden sakınmalarını öğütlemek için neden elçi gönderdiği sorusu gelecektir. İşte burada İbn-i Arabî'nin elçi kavramını da son derece farklı bir bağlamda ele aldığıgörülmektedir. Ona göre elçi, hiçbir şeyi değiştirme yetisine sahip değildir. Ne olacak bir şeyi erkene alabilir, ne de geciktirebilir. İbn-i Arabî bu konuda biraz daha ileri giderek Tanrı ile âlem arasında bir karşılıklı büyüleme ve emri altına alma ilişkisi olduğunu söylemektedir. Ona göre *Tanrı kendi doğası gereği sabit özlere varlıklarını verme gibi bir zorunluluk içindedir* ve bu bir tür *buyruk altında* kalmadır.

İbn-i Arabî için iyilik ve kötülük sorunu, temelde 'gerçek' ve bu gerçeğin sembolik 'görüntüsü' arasındaki bir ilişkiye dayanmaktadır. Görünen o ki İbn-i Arabî'nin etiği tam anlamıyla bir 'kendini gerçekleştirme' süreci içinde anlamlıdır ve ortadaki temel felsefî-etik sorun devamlı cevapsız kalmaya devam etmektedir: Bir insan neden iyi olmalı ya da iyiyi tercih etmelidir? Ya da en azından yetkinliğe ulaşmış birisi neden iyiyi yapacaktır? Değil mi ki o kişi tüm edimlerin Tanrı'nın edimleri olduğunu, her varlığın özünde Tanrı olduğunu ve Tanrı'ya yaklaşmak için iyiyi yapmak ve kötüden kaçmak gibi bir durumun anlamsız olduğunu en azından sezgi ile bilmektedir. Bunun gerçekten de ciddi bir etik sorun olduğu açıktır, ancak Sûfî, genelde bu sorundan uzaktır veya en azından bu sorunu görmemektedir. Burada İbn-i Arabî'nin içine düştüğü etik-ontolojik çelişkiyi bir kenara bırakırsak, yetkin insanın sahip olduğu farkındalık düzeyi ne olursa olsun, iyilik ve kötülük sorununun İbn-i Arabî'nin anladığı şekilde çözülmesi olası gözükmemektedir.

Beri tarafta İbn-i Arabî, Tanrı'nın iyilerin yanında yer aldığı, inançsızların düşmanı olduğu, kötüyle mücadele ettiği vs. monist öğretileri reddederek 'iyi' Tanrı'yı, 'iyi ve kötünün ötesinde yetkin varlığın sahibi' olarak yeniden adlandırmaktadır. Bu anlamda iyi ve kötü gibi iyi insan ve kötü insan da Tanrı'ya eşit uzaklıktadır ve yahut Tanrı onlara eşit yakınlıktadır. Bunun doğal bir sonucu olarak o, cennet ile *cehennem arasında hiçbir fark bulunmadığına* açıkça inanır görünmektedir. Çünkü mademki herkesin Rabbi herkesten razıdır ve madem herkes için mutlak bir kurtuluş vardır, bunlar arasında nasıl bir fark olabilir ki?

İbn-i Arabî veŞiâ Tasavvufu

Sûfî bir filozof olan Muhyiddin İbn-i Arabî'yi (v.638/1240) anlama meselesi büyük bir problem haline getirilmiştir. Sahip olduğu fennin, keşfî ve ilmî olduğunu ve yüceliğinden dolayı da insanların çoğundan gizlenmesi gerektiğini, derinliği ve tehlikesinin de çok büyük olduğunu iddia eden müellifin eserlerine dayanarak onu inceleyen kelâmcılar ile filozoflar tarafından çizilen İbn-i Arabî portresiyle, şifahî geleneği önceleyen mutasavvıflarca ortaya konan İbn-i Arabî portresi birbirinden çok farklıdır. Bu ikinci gruptan bazıları onunla -artık ne demekse- doğrudan rûhanî ittisal kurup (gayb âleminde kendisiyle bizzat görüşerek) yardım aldıklarını ve onu bu sayede anlayabildiklerini belirtmişlerdir.

İbn-i Arabî'yi bir sûfî yapan şey, tasavvufî geleneğin yöntemlerini kullanmasıdır. Ancak bu geleneğin, Ehl-i Sünnet'in ana akımını temsil eden fıkıh-kelâm geleneğiyle ilişkileri ile İbn-i Arabî'nin bu geleneğe yönelik tavrı birbirinden büsbütün farklıdır. Çünkü değişik nedenlerden dolayı ilk dönem sûfîleri genelde, tasavvufu, fıkıh ve kelâm gibi ilimlerin temsil ettiği zâhirî formların bir alt alanı olarak değerlendirirken, İbn-i Arabî, tasavvufu, bütün ilimlerin kendisine dayandığı üst bir metafizik ilim olarak görmekteydi ki bu, tasavvufun konumuyla ilgili olarak köklü bir değişiklik

demekti. Bu iki dönem arasındaki fark, ancak tasavvufun yeni dönemdeki merkezi yeriyle birlikte anlaşılabilecektir.

İbn-i Arabî'nin görüşleri ilk önce İsmail b. Sevdekîn (v.646/1248), Sadreddin Konevî (v.673/1274) ve Afîfuddin et-Tilimsânî (v.690/1291) gibi talebeleri vasıtasıyla tâlim edilmiş; Fahreddin-i Irâkî (v.688/1289), Saîduddin el-Fergânî (v.699/1300), Müeyyeduddin Cendî (v.691/1292?), Abdurrezzak b. Ahmed el-Kâşânî (v.736/1335) ve Dâvûd-ı Kayserî (v.751/1350) gibi sûfî şahsiyetlerle sistematik hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu ilk dönemin en önemli siması el-Konevî'dir. İbn-i Arabî'nin görüşlerini yorumlayan ilk şârih olması ve bu görüşlerin yaygınlık kazanması açısından Konevî'nin oynadığı rol büyüktür. Konevî'den sonra bu çizgi talebeleri el-Fergânî ve Cendî tarafından sürdürülmüştür. Özellikle Fergânî'nin Muntehe'l-medârik adlı eserinin dîbâcesinde naklettiği görüşler İbn-i Arabî'nin varlığa dair görüşlerinin ilk sistematik özeti sayılmıştır. Dâvûd-ı Kayserî'nin de işaret edeceği gibi bundan sonra bu konuda söz söyleyen bütün âriflereFergânî'nin söz konusu bu dîbâcesi kaynaklık etmiştir. Daha sonra el-Kâşânî ve Kayserî'nin de dahil olduğu, İbn-i Arabî'nin Şeyh'ul-Ekber şeklindeki unvanına nispetle genellikle Ekberîler diye tanınan bu ilk nesil, eserlerinin mukaddimelerinde İbn-i Arabî'nin vücûda dair bütün görüşlerinin bir özetini vermişlerdir.

İslâm felsefesi mekteplerinden İşrâkîler'in ve Meşşâîler'in düşüncelerini de iyi bilen ve bundan dolayı İbn-i Arabî'nin görüşlerini derslerinde felsefî bir dille şerh ettiği de söylenen Konevî, talebesi Kutbuddîn-i Şirâzî'den (v.710/1311) başlayarak Molla Sadrâ eş-Şirâzî (v.1050/1641), (Şiîliğini gizlediği söylenen) İbn-i Türke el-İsfahânî (v. 835/1432), Seyyid Haydar el-Âmulî (v.787/1385) ve Hacı Hâdî-i Sebzevârî (v.1289/1872) çizgisiyle İran medrese geleneğini etkisi altına almış ve bir İşrâkî-Ekberî-Şiî sentezinin oluşumunun tohumlarını atmıştır.

Sûfî doktrinini On İki İmâm Şiîlerinin doktrini ile aynı kabul eden ve sûfîleri hakîkate ulaşmış Allah erleri olarak niteleyen el-Âmulî gibi birkaç Şiî düşünür ve yazarın, sûfî düşünceleri, özellikle de İbn-i Arabî'nin doktrinini, Şiî ilâhîyyât ve felsefesi ile birleştirme çabalarının bir sonucu olarak İbn-i Arabî'nin Şîâ kültüründe de üst perdeden muteber bir pozisyonu söz konusudur. Nitekim Mirza Mehdî Aştiyanî (v.1372/1953), Seyyid Muhammed Kâzım Assar (v.1395/1975), Mehdî İlâhî Kumşâî (v.1392/1972) ve Allame Muhammed Hüseyin Tabatabâî (v.1401/1981) gibi geçen asırda İran'da yetişen büyük filozofların çoğu tasavvufî bir hayat yaşamaya büyük özen göstermiştir. Bu zaviyeden göründüğü kadarıyla Şiâ tasavvufunun (Şiîirfânı) da, felsefî irfânın (Sünnî tasavvuf) da zirve isminin İbn-i Arabî olduğu ve bu iki geleneğin de önemli temsilcilerinin yine İbn-i Arabî'den etkilendikleri anlaşılmaktadır. Öte yandan Nasr Hâmid Ebu Zeyd'in (1943-2010) şu yerinde eleştirisini de not etmek icap etmektedir; doğrusu Şiî yorumların reddedilmesine karşın sûfîlerin, kimi zaman

aynı yorumlarına kucak açılması, bunun otoriteyi destekleyen ideolojik bir tutum olduğunda şüphe yoktur.

Bu bağlamda Nasrullah Pürcevâdî'nin (1904-...) ifadesiyle velâyet odaklı bâtınî bir gelenek olan tasavvufun, Şiîlikle özellikle de On İki İmâmŞiîliği ile -sözgelimi ikisinin de bâtınî yorumlara ileri derecede müheyya olması gibi- pek çok ortak yönü olmuştur. Bununla beraber tasavvuf, esasen Sünnîliğin bir formu olarak geliştiği için Şiîler sûfîlere fiilî anlamda hep muhalefet etmiş, hatta onlara bazen düşmanca davranmışlardır. On İki İmâm Şiîliğinin Sünnî tandanslı olması sebebiyle tasavvufa yönelik bu muhalefetinin veya Sûfîlere yönelik bu Şiî düşmanlığının geçmişi, III./IX. asra yani On İkinci İmâm'ın gaybubet-i suğra'sı olarak isimlendirilen zamana kadar uzanır.

Mansûr el-Hallâc'ın (v.306/922) yaşadığı bu dönemde, tasavvufa yönelik Şiî muhalefet, bizzat Hallâc'a karşı duyulan husumetle başlamıştır. Şiî geleneğe göre Hallâc, bir Şiîydi. Fakat o, İmâmîyye liderleri tarafından Kum'dan kovulmuş ve daha sonra Bağdât'taki İmâmîyye'nin siyasî lideri olan Ebu Sehl Nevbahtî (v.311/923) tarafından suçlanmıştır. O zamandan beridir de İmâmîyye âlim ve yazarları, Hallâc'ı eleştire gelmişlerdir. Esasen sadece Hallâc değil, gerçekte Sünnî oldukları için bütün sûfîler IV./X. asırda Bağdât'taki On İki İmâm Şiîlerinin lideri Şeyh el-Müfîd (v.413/1022) tarafından tenkit edilmiştir. Tasavvufu eleştiren İmâmî yazarlar, imâmlara özgü velâyete sahip olmadıkları, müzik dinledikleri ve semâ yaptıkları için sûfîleri eleştirmiş ve onlardan nefret etmişlerdir.

Mamafih Şiîlerle Sûfîler arasındaki ilişki, VIII./XIV. asırdan itibaren kesin olarak bir değişime uğramış ve bu dönemde artık salt düşmanlık yerine, bazı Şiîler, tasavvufa karşı pozitif tavır takınmaya başlamışlardır. Bu değişim, birkaç Şiî düşünür ve yazarın, Sûfî düşünceleri, özellikle de İbn-i Arabî'nin doktrinini, Şiî ilâhîyyât ve felsefesi ile birleştirme çabalarının bir sonucudur. İşte bu düşünürlerden birisi Seyyid Haydar Âmulî'dir.

Âmulî, bazı grupların özel düşüncelerine yönelik çekinceleri dışında tasavvufu tasvip etmiş ve onun iç boyutunun Şiîlikle aynı olduğunu ispat etmeye çalışmıştır. Âmulî, sonraki sûfî şeyhleri içerisinde hatırı sayılır örnekler olarak İbn-i Arabî'nin müridi el-Konevî'yi, İbn-i Arabî'nin şârihlerinden Dâvûd el-Kayserî ve Abdurrezzak el-Kâşânî'yi sayar. Onun Câmiu'l-Esrar'ı Şiî felsefesi ile İbn-i Arabî ve şârihleri tarafından ortaya konulan tasavvuf doktrinleri arasındaki uzlaşmanın en mükemmel örneğidir. Onun, meşhur ilk dönem sûfîleri, İbn-i Arabî ve takipçilerine karşı bu olumlu tavrı, müteakip dönemdeki Şiî teosofistlerinin (urefâ) tipik tavrını yansıtır. Onlar 'irfân' olarak isimlendirdikleri İbn-i Arabî'nin doktrinini, Şiî ilâhîyyâtı ile birleştirmeye çabalamışlardır.

Âmulî'den sonra Şiî âlimleri, sûfîlere karşı muhalefetlerine göre iki gruba ayrılmıştır; birinci grup, hukuk alanında uzmanlaşan ve tasavvuf ve sûfîlere muhalif kimselerden oluşmaktaydı. Bu âlimler, sûfî tarikatlarını, sûfîlerin uygulamalarını ve şeyh-mürid ilişkisini, şerîata aykırı bir bid'at olarak kabul etmişler ve hem ilk dönem, hem de son dönem şeyhlerini reddetmişlerdir. Bu durum hal vaziyet olarak -Mangol Bayat'ın ifadesiyle- Kâmil Şiîler ile sûfîlerin şeyhleri arasında hiçbir fark olmadığı halde Kaçarlar Dönemi'nde (1785-1925) daha bir ideolojik vaziyet almıştır.

Diğer grup ise, tasavvufun teorik görünümüne, özellikle de kendilerinin 'irfân' ve 'hikmet-ı müteâliye (aşkın hikmet)' dedikleri İbn-i Arabî'nin öğretilerine inanan kimselerdi. Bunlar, sûfî uygulamalarında, tekke kurumlarında ve tarikat yapılanmalarında herhangi bir sakınca görmüyorlardı. Şahıs olarak sûfîler söz konusu olduğunda, bizzat ârif olan veya irfân ve hikmet öğreten bu âlimler, İbn-i Arabî ve onun öğrenci ve takipçilerini kabul ettikleri gibi (genellikle Hallâc hariç) ilk sûfîleri de benimsemişlerdir.

İkinci gruba ait olan en ilginç Şiî yazar, Mecâlis'ul-Mü'minin'i kaleme alan Kadı Nurullah Şüşterî (v.1019/1610) idi. O, birçok sûfîyi, kendisinin oluşturduğu tarihî öneme sahip Şiîler listesine dâhil etmekle tanınır. Şüşterî, Bayezid, Cüneyd, Sehl et-Tüsterî'nin (v.282/896) gerçek sûfî olduklarına ve her ne kadar başka türlü görünseler de aslında Şiî olduklarına inanırdı. Bu inanç, onun, geçmişteki bütün önemli sûfîlere sempati duymasına neden olmuştur. Ancak bu ilahî hikmet (hikmet-ı müteâliye) öğreticileri, tasavvufun teorik boyutunu kabul etmekle ve sûfîlere karşı müsamaha göstermekle birlikte, sûfî isminden kaçınmışlardır. Hatta günümüzde dahi olumsuz çağrışımlarından kaçınmak için, tasavvuf teriminin yerine irfân kelimesini kullanılmaktadırlar.

Ethem Cebecioğlu'nun ifadesiyle yenileyecek olursak; Şiîlik'lesûfîlik arasında tam bir uygunluğun bulunduğuna, tasavvuf esaslarının Şiîlik'te mevcut olduğuna inanan Amulî'ye göre resul, nebî ve ma'sûm imamlar zahirî ve şer'î hususları bilirler. Onlar bunun yanında hakîkat ve marifet bilgisine de sahiptirler. Zahirî ve şer'î bilgiler Şiîlik, batınî bilgiler sûfîliktir. Şiî kaynaklarda "seyyid'ul-mütellihîn" diye söz edilen Amulî bu noktadan hareket ederek her hakîkî Şiî'nin mutlaka sûfî, her hakîkîsûfînin de Şiî olacağı sonucuna ulaşır. Bu bakımdan Şiîler'i ikiye ayırır; şer'î ve zahirî hususları bilenlere sadece "mümin", hem zahiri hem batıni hususları bilenlere ise Nusayrîler'den aldığı "mü'min-i mümtehân" (denenmiş mümin) adını verir. Gerçek bir Şiî bu ikinci anlamda mümin olduğundan o aynı zamanda sûfîdir. Şiî ve sûfî aynı gerçeğin farklı iki yönünü ifade eden isimlerdir. Amulî sûfîlerin Şiîler'in aynı olduğunu söylerken Şîâ'nın, imamları kanalıyla elde ettiği ilahî sırlara sûfîlerin de vakıf olduğu düşüncesinden yola çıkarak bu kanaate vardığını ifade etmektedir. Vahdet-i vücûd nazariyesi sayesinde felsefeyle tasavvufun birbirine yaklaştığını ileri

süren Amulî'ye göre mehdinin zuhuru ile hikmete dayalı ilimler daha fazla itibar görecek ve ictihad, istinbat ve usulden füruûn istihracı gibi hususlar geçerliliğini yitirecektir. Bu kanaatiyle Amulî'nin, kendi zamanında zirveye çıkmış olan fıkıh ve ictihad hareketine karşı tasavvuf ve hikmete dayalı düşünceyi tervic ettiği de anlaşılmaktadır.

Şiîlik'le tasavvufu aynı kaynağa bağlayan Amulî'nin bu görüşe varmasında İbn-i Arabî'nin önemli tesiri vardır. Nassu'n-nusûs adını verdiği Fusûsu'l-hikem şerhinde velîler zümresi içinde onun yerini peygamberler içinde Muhammed'in işgal ettiği yere benzeten Amulî, Şiîler'in on iki imamı gibi İbn-i Arabî'nin de ilim ve marifeti doğrudan Peygamber'den aldığını ileri sürer. Bunu ispatlamak için de İbn-i Arabî'nin Şam'da iken rüyada gördüğü Resul-i Ekrem'in emriyle Fusus'ul-Hikem'i yazdığını söyler.

İbn-i Arabî mutlak velâyetin İsâ'da gerçekleşeceği görüşündedir; Amulî ise mutlak velâyeti on iki imamın temsil ettiğini öne sürer. Böylece İbn-i Arabî'nin "hatem'ul-evliya" nazariyesinin Şiî karakterli bir yorumunu yapan Amulî, bu konuda Fusûs'ul-Hikem 'in Sünnî şarihi Davud-i Kayseri'yi eleştirirken daha çok FusûsşarihleriCendî ve Kâşânî'ye ilgi duyar. Amulî sahip olduğu bu anlayışın neticesinde ehl-i tasavvufun kutbuyla Şîâ'nın mehdisinin aynı kişi olduğunu söyler ve tasavvuftaki kutub anlayışını Şiî bir karaktere büründürür. Ayrıca İbn-i Arabî'nin hakîkat-i Muhammedîyye nazariyesini Şiîliğe uygulayarak bunu ma'sûm imamların irtibat kurdukları ve bilgi aldıkları bir kaynak olarak düşünür.

İbn-i Arabî'nin Amulî üzerindeki tesirini özellikle onun tevhid hakkında ileri sürdüğü fikirlerinde görmek mümkündür. Tevhidi ulûhî ve vücûdî (hakîkî) olmak üzere ikiye ayıran Amulî'ye göre birincisi tevhidin zahiri manada ifadesi olup kelime-i tevhidle sınırlı kalırken ikincisi, Allah'tan başka bir varlığın mevcut olmadığı anlamına gelen batınîtevhiddir. Bu onun, İbn-i Arabî ve vahdet-i vücûd nazariyesini ne kadar benimsemiş olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Amulî zahirî tevhidin peygamberler tarafından öğretildiğini iddia eder ve hakîkî tevhidin sırlarını ancak evliyanın bildirebileceğini söyler. Bu ikili tevhid anlayışının karşısında şirki de celî ve hafî olmak üzere ikiye ayıran müellife göre birincisi "Allah'a ortak koşma" manasına gelirken ikincisi her şeyin Allah'tan, O'nun vasıtasıyla O'ndan ve O'na olduğunu anlayamamaktan kaynaklanan şirk olduğunu ileri sürer. Âmulî, İbn-i Arabî'nin İsa Peygamber'e ayırmış olduğu yeri İlk İmâm Ali'ye (r) münasip görür. Nazarî ve felsefî tasavvufla meşgul olması Haydar el-Amulî'ye Şiî dünyasında önemli bir mevki kazandırmış, fakat aynı durum, tasavvuf karşıtı bazı Şiî mollalar tarafından aşırı bir mutasavvıf olmakla suçlanmasına yol açmıştır. Şüphesiz Âmulî, Şîâ ve tasavvufu özellikle de Ekberîyye görünümünde bir araya getirmek suretiyle, İran muhitinde ortaya çıkan daha sonraki felsefe üzerinde etkili biri olmuştur.

Haksöz Dergisi Sayı: 294 - Eylül 2015

Kaynak: İbn-i Arabî’de Kadın, Aşk, Dinlerin Birliği, Cehennem Azabı ve Şiâ Vurgusu - Mustafa Akman

Tasavvuf-Tarikat Kültürünü Savunmak Yaşar Nuri Öztürk/İbrahim Sarmış

Şubat 1997

Bir yüzü ile Kur'an'a diğer yüzü ile tasavvufa bakan "Kur'an'daki İslam" kitabının yazarı Yaşar Nuri Öztürk bu kitabı için "Kur'an'daki İslam, her şeyden önce benim hatalarımı tashih eden bir kitaptır. Bugüne kadar yazdıklarımda ve konuştuklarımda, bu kitaba uymayan ne varsa yanlıştır, bu kitaptaki veriler esas alınarak düzeltilecektir"[1] demektedir. Y. Nuri Öztürk bu ifadelerine rağmen Hallacı Mansur'u savunmak için "Kur'an'daki İslam" kitabını yayınladıktan çok sonra 1996 yılında "Hallac-ı Mansur ve Eseri" kitabını yeniden yazmıştır. Y.Nuri Öztürk'ün "Hallaç ve Tavasin" kitabı üzerinde daha önce çalıştığını ve bu çalışmasını yayınladığını biliyoruz. Ama "Kur'an'daki İslam" kitabındaki mülahazaları dolayısıyla bu eski çalışma ve görüşlerini terkettiğine hüsnü zan etmiştik. Öztürk'ün tasavvuf kültüründen yüz çevirdiği ve Kur'an İslam'ına yöneldiğini ifadelendirmesi bizleri memnun etmişti. Ama gördük ki huylu huyundan vazgeçmemiş, batini tasavvuf anlayışının taşıyıcısı Hallac-ı Mansur'u ve mensup olduğu Karmatiler örgütünü müslümanlara örnek insanlar olarak sunmak için oturup kitabını yeniden yazmış. Onun için Hallac'ın ve Karmatiler'in kimliğini ve Öztürk'ün sakim tasavvuf kültürünü nasıl savunduğunu ortaya koymak düşüncesiyle bu konuyu da ele almayı uygun gördük.

Bütün İslam tarihçileri Hallac'ın -iyi veya kötü- mevcut olan İslam devletini yıkıp yerine Mecusi-Sasani imparatorluğunu tekrar kurmak için çalışan, Kabe'ye ve Haceri Esved'e kadar saldırılarını ilerletip suçlu-suçsuz yüzbinlerce müslümanın kanını döken Karmatiler örgütüne mensup olduğunu belirtmektedir.

Ekranlarda Kur'an İslamına çağıran, ama tasavvuf kültürünü de sır küpü gibi içinde saklamaya devam eden Yaşar Nuri Öztürk, sırf Hallac'ı temize çıkarmak için Karmatileri göklere çıkartmakta, hürriyet, adalet ve şeriat ehli müslüman sosyal demokratlar olarak göstermekte, hatta sırf Hallaç övdüğü için iblisi bile hürriyet, cesaret ve fazilet önderi olarak göstermektedir. Buna karşılık Karmatileri ve aktif propagandacılarından biri olduğu için Hallac'ı cezalandıran O günün İslami yönetimini, toplumun bağlı olduğu Ehli sünnet mezhebini ve bu mezhebe mensup müslüman tarihçileri her türlü alçaklıkla tavsif etmekte, satılmışlık ve hainlikle nitelemektedir. Karmatiler'i vatan kurtaran kahramanlar ve Hallac'ı aşk ve Hak şehidi ilan ederken, sünni yönetimi ve tarihçileri sahtekar birer hain ve müfteri olarak göstermektedir. İşte bu konuda söylediklerinden bazıları:

"Bu yüzdendir ki biz, Karmatilik konusunun ilk ciddi tesbiti olarak şunu kaydetmek istiyoruz; Sünni kaynakların Karmatiliği mahkum edip dışlayan tüm beyanları "güvenilmez" olarak tescil edilmelidir. Ve bu nokta bugün objektif tüm araştırıcıların ortak kanaat noktasıdır.

Sünni çevreler, Karmatiliği, bir fikir ve siyaset hareketi olarak değil, dinlerinin temsilcisi olan bir devletin yıkılmasını amaçlayan "acımasız bir düşman" olarak gördüler. (...) Hareketi sosyo-politik bir karşı hareket olarak ele alan yazarlar ise, Karmatiliğe saldırmayı bir ibadet edasına büründürerek akıl almaz iftiraları peşpeşe sıralarlar. Bu iftira sahiplerinin üsluplarındaki sadizm ve kin gerçekten şaşırtıcıdır. Kendisi dışındaki tüm gruplara firak-ı dalle (sapık gruplar) damgası vuran sünni çevreler, hasımlarını çürütmek için iftiraya genelde iman ve ahlakla ilgili noktalardan başlarlar. Bu geleneksel sünni iftiracılığının kahrına uğrayan ekiplerin başında Karmatilik gelir. Bu saldırıların tutarsızlığı ve insafsızlığı, Fransız bilgin Massingnon tarafından tesbit edilmiştir.[2] Ne ilginçtir ki, bu insaf dışı saldırılarda Gazali (öl. 1115) gibi, sufi tarzı esas almış bir düşünür de vardır. (...)

Kısacası, sünni çevreler ilk günden itibaren Karmatiliği küfür ve iftira hedefi yapmakla kalmamış, kendi eksiklerinin hıncını almada bir tür "günah keçisi" olarak do kullanmışlardır.

Günümüz araştırmaları şunu da ispatlamış bulunuyor: Karmatiler, iftira ordularının söylediklerinin aksine, "Baldırı çıplaklar taifesi" değil, ileri boyutta bir İslami düşünce ekolüdür. Karmati düşünürlerce yazıldığı tartışılmaz kabul edilen İhvan'us-Safa Risaleleri (Resailu İhvani's-Safa) Kur'an kaynaklı bir düşünce faaliyetinin Ölümsüz ürünleri olarak elimizde bulunmaktadır.[3]

Karmatiler'in bir asır boyu müslümanları nasıl uğraştırdığını da yine ondan dinleyelim: "Abbasi İslam Devleti yüzyılı aşkın bir zaman rahatsız eden bu hareket, bir başlık koymak gerekirse, gizli-mistik sosyalist[4] bir düşünce ve siyaset hareketidir. Temel amacı, İslam'ın saparak zulüm ve eşitsizliği kitlelerin kaderi haline getiren bir yönetimi iktidardan uzaklaştırıp İslami bir adalet ve eşitlik düzeni getirmektir.

Karmatilik, bu nitelikleriyle kendinden sonraki İslami ayaklanmalara öncülük ettiği gibi, gizliliği esas alan tavrıyla da, başta Masonluk olmak üzere, birçok harekette etkili olmuştur. Türk-İslam tarihinde Karmatilik etkisini Babai ve Simavnalı isyanlarında görmek mümkün olabilmektedir...[5]

Karmatiler'in mücadele hayatları, eşine henüz rastlanmayan bir gizli antlaşma ve haberleşme sistemi ile yürürdü. Bu, her şeyden önce gizli bir istihbarat olarak algılanmıştır. Burada şu noktaların altını öncelikle çizelim;

Tüm dailer (davetçiler, Karmat mübelligler) halk arasında sadece kod adlarıyla bilinirdi. Haberleşme ve genel mekanlardaki anlaşmalar cifir ile, yani harflere verilen

özel numaralar kullanılmak suretiyle yapılırdı. Günümüzde kullanılan şifre (cifir) sistemi Karmatiler'in eseridir.[6]

"Karmatiliğin siyasal insan unsuru, Şii-Alevi, Arap ve Nabati işçi-esnaf takımıdır Sünni iftiranın aksine, hedefleri Arapları yok etmek değildi. Irinleşmiş bir sosyal düzeni yıkmak ve hilafeti esas hak sahibi olarak gördükleri Ali soyuna teslim etmekti.[7]

"Ebu Tahir'in[8] tarihe adını tescil ettiren en dikkat çekici hareketi, Haceru'l-Esved'i yerinden söküp Aksâ'ya götürmesiyle sonuçlanan ünlü Kabe baskınıdır. İslam tarihinin en dikkat çekici ve ürpertici olaylarından biri olan bu baskın, Ebu Tahir komutasında 317/930'da gerçekleşti. Kabe'de toplanan pek çok hacı adayı kılıçtan geçirildi. Kabe'nin örtüsü yırtıldı. Zemzem kuyusu tahrip edildi ve Haceru'l-Esved sökülüp götürüldü.

Hacerul-Esved'in sökülmesi sadece İslam beldelerinde nefret ve öfke yaratmakla kalmamış, bizzat Karmatiler arasında çekişme ve parçalanmalara vücut vermiştir. Bu parçalanmaların, Karmatiliğin siyasal anlamda çöküşünü hazırladığını da eklemek zorundayız. Haceru'l-Esved, sökülüşünden tam yirmi iki yıl iki ay ondört gün sonra Fatımi halifesi el-Mehdi'nin emriyle 339/950'de tekrar yerine kondu.

Haceru'l-Esved'i neden, hangi gerekçeyle söküp götürdüler? Kendileri dışındakilerin ittifakla bir eşkiyalık ve küfür olayı olarak gördükleri bu hareket, Karmati liderlere göre "Tevhide Hizmet" hareketi idi. Bizzat hareketin komutanı Ebu Tahir, Abbasi halifesine bir mektup yazarak yaptığı işi savundu. Halife Muktedir Billah'a yazdığı cevabi mektupta diyor ki Ebu Tahir:

"Eğer bu Allah'ın evi dediğiniz yer, gerçekten öyle olsaydı hiç kuşkusuz gökten üstümüze ateş yağardı. Ama durum hiç de öyle değil. Biz o Kabe'de hiç aralıksız cahiliyye haccı yapmaktayız. Gerçek şu ki, Arşın rabbi olan Allah ne ev edinir, ne de sığınak.!..."[9]

Yaşar Nuri, Karmatiler'in Kabe'ye ve Haceru'l-Esved'e karşı işledikleri barbarca cinayetin müslümanlar üzerindeki büyük etkiyi ve yol açacağı büyük nefreti hafifletmek için Kabe'yi küçümseyen ve insanın kalbini Allah'ın evi olarak ön plana çıkaran malum tasavvufi safsataları bir araç olarak kullanmakta ve yardımcılarını imdada çağırmaktadır

"Sufi ekoller içinde hac ibadetini bile bu perspektiften değerlendiren ve Kabe'yi esas Beytullah (Allah'ın evi) olan insan kalbinin sadece bir sembolü olarak görenler de vardır. İbn Arabi (öl. 638/1240) ve Celaleddin Rumi (öl. 672/1273) Hac ve Kabe'yi bu bakışla değerlendirenlerin en büyükleri olarak dikkat çekerler. (...)

Bir şeyhin, hacca gitmekte olan Bayazid Bistami (öl. 26/874)ye: "Kabe benim. Çevremde yedi kez dön ve memleketine git. Beyhude zahmet çekip Hicaz'a gitme. Kabe kuruldu kurulalı Allah oraya bir kez bile girmedi. Oysa ki benim varlığım vücut

bulalı Allah bu evden hiç çıkmadı." demesinden ibaret olan bu hikayeyi Mesnevi'sine alan Mevlana, hacca gidenlere de şöyle seslenmektedir: "Ey hacca gidenler! Nereye gidiyorsunuz? Neredesiniz? Sevgili burada gelin, buraya gelin! Sevgiliniz duvar duvara bitişik komşunuzdur. İş böyle iken siz, çöllerde ne akılla dolaşır durursunuz? Sevgilinin suretsiz suretini gördünüzse, hacı da sizsiniz, Beytullah da sizsiniz, Beytullah'ın sahibi de. Kaç defadır bu evden kalktınız, o eve gittiniz. Bir kerecik de şu evden kalkıp şu dama çıkın bakalım.[10] Rabiatu'l-Adeviyye'in Kabe'ye put dediği ve Hallac'ın hacca gitmek yerine kişilerin kendi evlerinde temiz bir şeyin etrafını yedi kez tavaf etmelerini ve hac parasını fakirlere dağıtmasını tavsiye ettiği ve insanları hacca gitmekten alıkoyduğu bilinmektedir.

Kabe ve Haceru'l-Esved'e karşı Karmatiler'in tavırlarını gördükten sonra, bir de Kur'an'a karşı tavırlarını yine Yaşar Nuri'den dinleyelim:

"Karmati düşünce Kur'an'a bağlı bir sistem geliştirmiştir. Ancak bu düşüncede Kur'an, alabildiğine sübjektif bir yoruma tabi tutulmuş bulunuyor. "Karmati Tevil" diyebileceğimiz bu yorum, yer yer Kur'an'ı tanınmaz hale sokabilmektedir. Karmati veliliğin peygamberliğe feda edildiği bir gerçek olmakla birlikte, üstünlük kendisine verilen nübüvvetin tebliğ ettiği vahyi veriler, teviller sonunda tanınmaz hale gelmekte ve Kur'an, tüm insanlığa hitap eden bir kitap olmaktan çıkıp Karmati elitlerin sırri-sembolik idrakler dünyasının tatmin aracı durumuna düşürülmektedir.

İhvan-ı Safa risalelerinde batini tefsir ve te'vili esas almanın gerekçeleri gösterilirse de, bunların Karmati tevilin ortaya koyduğu tablodan kaynaklanan rahatsızlığı bertaraf etmesi bizce mümkün değildir.

Tevil tablosunun sergilediği çarpıklıktan daha beteri, Karmatilerin "Kur'an'ın gerçek manasını ancak batini imamlar bilir" yolundaki iddialarıdır. Bu iddia, Kur'an'ın evrenselliğini ve genelliğini inkar olduğu için Kur'an'ın inkarına benzer tehlikede sonuçlar doğurabilmektedir.

Kısaca, tevili bir tür "İkinci Kur'an" halinde baştacı etmeleri, Karmatiler'in en rahatsız edici yanlarıdır. Hep Kur'an'a atıf yaparlar ama sonuçta yolu Kur'an'ın dışına çıkaran bir tavır içine girerler.[11]

Yaşar Nuri Öztürk kahramanlaştırdığı Karmatiler ve onların ele başlarından Hallac'ın reenkarnasyon inancında olduğunu da görebiliriz;

"Karmatiler'in fikir dünyalarını önümüze koyan ihvan-ı Safa risalelerindeki felsefi ağırlıklı insan ve kainat anlayışını, metodolojiyi Evladı Rasul imamlarına onaylatmak son derece zordur. Karmati sistemde yer aldığı görülen reenkarnasyon (hatta bir ölçüde tenasüh) da Ehli Beyt nesli imamların karşı çıktıkları görüşlerden biridir.[12]

"Ancak burada Massingnon'un şu tesbitine katılamıyoruz; Massignon, Hallac'ın ölüm sırasında "Ben tekrar geri geleceğim" sözünü bir mehdi inancının ifadesi kabul ediyor ve bunu Hallac'ın şii-ismaili fikirlerle iç içeliğine delil sayıyor. Bizce durum hiç

de öyle değildir. Hallac'ın "Ben yine geleceğim" sözü, mehdilikten çok, bir reenkarnasyonu gösterir. Ve bu onu, Şiilikteki mehdi inancına değil, Karmati düşüncedeki reenkarnasyon görüşüne bağlar.[13]

Hallac'ın Türk ırkına büyük iyiliğini, onlara nasıl hidayet öncüsü olduğunu da şu ifadelerden okuyoruz:

"Hallaç, Türk ırkının İslam'a girmesini hazırlayan bir numaralı misyonun sahibi olmanın yanında, bu ırkın, müslümanlığı tasavvuf penceresinden seyretmesinde de tartışmasız liderdir. O, patika yolları yıllarca adımlayarak ribat ribat dolaşarak bu ırkın, Kur'an dinine kazandırılması için adeta kozmik bir hizmet verdi. Ve başarılı oldu. (...)

Biz müslüman Türkler, İslam'la mutluluk duyduğumuz her nefeste, Allah'a şükran yanında Hallaç ve onun gök muştusu iman arkadaşlarına da teşekkür etmeliyiz. Hallaç, Türk insanının adeta sonsuzluk öğretmenidir."[14]

Türk toplumunda İslam'ın neden tasavvuf boyası taşıdığı veya tasavvuf olarak algılandığı, Türk İslam'ın-da(!) din anlayışının dokusunu neden tasavvufun oluşturduğunu Hallaç ve Y. Nuri Öztürk sayesinde şimdi daha iyi öğrenmiş bulunuyoruz.

Yaşar Nuri'nin hak ve aşk şehidi ilan ettiği Hallac'ın fikirlerine de bir göz atalım. Hallaçla ilgili değerlendirmeleri Yaşar Nuri'nin çok sevdiği anlaşılan oryantalistlerden Nicholson'dan dinleyelim:

"Hallaç, dualist karakterli tanrı anlayışıyla tasavvufa damgasını vuran bir sufidir. Hallac'ın hulul inancına göre Allah lahuti (ilah) ve nasuti (insan) bir yapıya sahiptir.[15] Hallac'ın anlayışına göre, önce Allah vardı. Allah zatına baktı ve kendini sevdi. Bu bakış ve sevgi zatının bütün sıfat ve isimleriyle Adem şeklinde bir suret olarak ortaya çıktı. Bu suret, Allah'ın bütün sıfatlarına sahiptir. Bu inancını şöyle dile getirmektedir:

"Nasutu, lahutu'nun sırrının delici ışığını açığa çıkaran münezzeh olsun!

Sonra yarattıklarına yiyen ve içen suretinde göründü.

Öyle ki yarattıkları, kendisini gözün gözü gördüğü gibi gördü.

Hallac'ın bu nazariyesinden açıkça Allah'ın ilahi ve insani olmak üzere çift tabiatlı olduğu ve bunu da hıristiyan Süryanilerden aldığı anlaşılmaktadır. Çünkü Süryaniler İsa'nın ilah ve insan tabiatlı olduğunu anlatmak için bunu kullanmışlardır.

Ayrıca Hallaç, insan ruhunun ilahın ruhuyla, yani nasutilikle lahutiliğin karışımını hulul olarak nitelemektedir. Hallac'dan gelen bazı beyitlerde kendi ruhu ile ilahi ruhun tam bir kaynaşma içinde birbiriyle konuşan iki arkadaş olarak nitelediğini görüyoruz. Şöyle demektedir:

Ruhun ruhuma karışmış, içkinin suya karıştığı gibi,

Sana bir şey dokunursa, bana dokunur, çünkü her durumda sen benim

O seven ben, o sevilen de benim. Bir bedene girmiş iki ruhuz biz.

Beni seyredersin o'na baktıkça. Onu bende görüyorsun açıkça[16]

Hallac'ın hulul nazariyesinin özeti budur.

Hallac'ı temize çıkarmak için "Enel Hak" sözünü tevil eden Yaşar Nuri, bu konuda her türlü mugalata ve tevile başvurmaktadır. Varabildiği sonuç ise, bunun "Allah'ın zat ismi olan hak değil, sıfat ismi (esmau'l-hüsna) olan hakkım" şeklinde olmuştur. Bu savunma için bkz, a. g, e. 133-151.

Nitekim Hallac'ın "Benim ölümüm salib (haç) dini üzere olacaktır" (a. g. e. 157) sözünü de tevil etmek için yapmadığı mugalata kalmamaktadır, (a.g.e. 155-159) Halbuki bir batılı savunmak için çaba gösterdiği kadar, hakkı göstermek için çabalasaydı Allah'ın yanında da, kulların yanında da daha makbul ve yararlı olurdu.

Bir de Yaşar Nuri'nin tercüme ettiği "Tavasin" kitabından bazı sözleri aktararak yaygınlaştırdığı inancın niteliğini göstermek istiyoruz:

"Sanki ben, sanki ben. Ben sanki O'yum, yahut O sanki ben'din.

Benden çekinme, eğer sen ben'sen[17]

"Görünce Rabbimi gönül gözü ile.

Sordum: Kimsin ey sen? dedi. Senim ben.

Bulaşmamışsın hiç "Nerde" sözü ile... "Nerde" ile ilgili olmamışsın sen![18]

Hallaç, İblis'i masum ve mazlum göstermek için elinden geldiği kadar gayret göstermekte ve onun için şöyle demektedir:

"Hak ona: "Secde et!" demişti. "Senden gayrıya secde etmem!" diye karşılık verdi.

Hak dedi: "O halde lanetim üzerine dökülecek." O yine: "Senden başkasına secde etmem" diye tekrarladı.

İnkarlarım seni takdis

Aklım, önünde tehvis (şaşırma)

Senden ayrı bir şey mi Adem?

Orta yerde kimmiş İblis?

Senden başkasına yok benim yolum,

Seni seven boynu bükük bir kulum.

Hak sordu; Kibirlendin mi?" Cevap verdi: "Seninle sadece bir lahzalık beraberliğim bulunsaydı, o halde bile kibirlenmek ve cebbarlık bana pek ala yakışırdı. Halbuki ben, seni ezelden beri tanıyan biriyim!

Ondan üstünüm ben! Hizmetim ondan kıdemli. Şu alemlerde seni benden iyi tanıyan var mı ki? Benim sende muradım, senin de bende muradın var. Ve senin beni isteyişin daha eski. Ya senden başkasına secde etseydim?!

Secde etmeyince, aslıma dönmem gerekti. Çünkü sen beni ateşten yaratmışsın. Bu bir gerçek. Ve ateşe dönecek...

Ey tevfiki veren, sana hamd, sana

Seçkin bir kul eğilmez başkasına"[19]

Hallac'ın, Allah'ın lanetlediği ve kıyamete kadar müminlerin düşmanı olacağını söylediği İblis'i takdis eden ve masum gösteren sözleri bu şekildedir. Bu sözlerin tasavvuf tarihinde birçok kişiyi etkilediğini belirten Yaşar Nuri Öztürk, bunların başında da şair Muhammed İkbal'in geldiğini söylemekte ve şöyle demektedir:

İkbal'in, İblis'e bakışı da Hallacı bir perspektif sergilemektedir Hallac'ın tarih boyunca en büyük etkisi, denebilir ki, iblisle ilgili düşünceleri yolu ile olmuştur. İkbal üzerindeki hakim etkilerden biri de İblis konusundadır...

İkbal, üstadı (Hallac)ın yolunu aynen izleyerek iblis konusuna eserinde büyük bir yer vermiş ve bu tekamül kuvvetini hasret, hürriyet, ayrılık, atılganlık, ısrar ve isyan gibi temel yaratıcı öğelerin temsilcisi olarak devreye sokmuş, savunmuştur. (...)

"Hıristiyan muhitte, buna benzer bir fikir, orta çağda ileri sürülmüştür. "O felix culpa" (Ey mutluluk getiren suç] ki bize böyle bir kurtarıcı kazandırdın! Çünkü hrıstiyan telakkisine göre Adem'in işlediği o ilk suç, hastalık gibi bütün sonraki insanlara sirayet edip onların hepsini takdis eden ilahi inayetten mahrum etmiş, yalnız İsa'nın ölümü sayesinde kendisine inananlar bu suçun neticelerinden kurtulabilmiştir. O suç olmasaydı, bu kurtarıcı Mesih'in zuhuruna lüzum kalmazdı, iki dindeki farklara rağmen, ikisinde de Adem'in ilk serbest hareketine atfedilen önem gayet büyüktür."[20]

"Schimmel'in bu tesbitleri kadar doğru olan bir nokta da şudur: Doğu ve batıdan alınan tüm örnekler, Hallac'dan çok sonraki yüzyılların isimleridir. Bunun anlamı ise şudur: Bugün, dinden sanata, felsefeden psikolojiye kadar, iblis denen negatif kuvvetle ilgili olarak paylaşılan kabulün tarih içinde ilk fikir babası Hallac'tır"[21]

Yaşar Nuri'nin kitabında Hallac'ın müslüman ve gayri müslim araştırmacılar tarafından ortaya konan düşünceleri bunlardır.

Haliac'ın kişiliğini ve sözlerini bir çok alim değerlendirmiştir Lehinde ve aleyhinde konuşanlar olmuştur. Lehinde söz söyleyenleri bir yana bırakarak, aleyhinde hüküm veren ve toplumumuzun az çok şöhretlerini bildiği ve güvenerek kitaplarını okuduğu bazı kişilerin söylediklerinden örnekler vermekle yetineceğiz. Yaşar Nuri Öztürk'ün kitabına aldığı bu kişilerin değerlendirmelerinden bazıları şöyledir:

el-Fihrist sahibi İbnu'n-Nedim (öl. 385/995) Hallaç için şöyle demektedir:

"Hileci, hokkabaz, illüzyoncu bir adamdı. Sahip olduğunu iddia ettiği bilgilerin tümünde sıfır idi.., Cahil olduğu için cesurdu. İlahlık iddia ederdi... Krallar yanında şii, halk nezdinde sufi geçinirdi..."[22]

"Eşari ekolünün en büyük imamlarından Bakıllani (öl. 403/1013), Hallac'ı bazen tanrılık, bazen peygamberlik ilan eden hilekar, hokkabaz bir adam olarak gösterir. Ona göre Hallaç, Firavn'ın sihirbazlarına benzer. Bakıllani, Hallac'ın Bağdad'da hazırladığı ve adına Beytu'l-Azamet dediği bir evi bulunduğunu ve illüzyon gösterilerine uygun biçimde özel hazırlanan bu evin, Halilc'a isnad edilen kerametlerin imal yeri olduğunu söyler."[23]

"Hallaç hakkında en ağır fetvalardan birkaçının sahibi de Şeyhu'l-İslam ibn Teymiyye'dir. (öl. 728/1328).

İbn Teymiyye, Hallac'ın hulul fikrinde olduğunu onun şiirlerinden hareketle iddia etmekte ve bunun laneti gerektiren bir küfür olduğunu söylemektedir.[24]

Hallac'daki emir ve irade ayrımı da İbn Teymiyye tarafından bir küfür sebebi sayılmıştır Bilindiği gibi Hallaç, İblisin durumunu değerlendirirken "Allah'ın emri başka iradesi başka. Allah İblis'e secde et emrini verdi, ama iradesi iblis'in secde etmesi yönünde değildi" yolunda bir fikir sergilemektedir. İbn-i Teymiyye'ye göre bu ayırım bir küfürdür.

İbn Teymiyye, fikir babalığını Hallac'ın yaptığı Nuru Muhammedi anlayışını da İslam dışı görmektedir. "Derecesi ve kıymeti ne olursa olsun, hiçbir beşer nurdan yaratılmamıştır" diye düşünmektedir.[25]

Enel Hak sözünü mazur görenlerin, bu sözün tam fena fillah halinde, Hallaç aracılığıyla bizzat Cenabı Hak tarafından söylendiğini iddia ettiklerini görmekteyiz. Onlara göre, Hallac'ın Enel Hak demesiyle Eymen vadisindeki ağacın Hz. Musa'ya hitaben "Enellah" diye ses vermesi arasında hiçbir fark yoktur. İki halde de konuşan Allah'tır.

İbn Teymiyye'nin, Hallac'ı küfürle itham eden daha birçok beyanı vardır."[26]

"İbn Hacer e!-Askalani (öl. 852/14481 Hallaç için şunları söyler:

"Zındık olarak öldürüldü. Allah'a hamd olsun ki hiçbir hadis rivayet etmemiştir. İlk zamanlarda hali iyi idi. Sonra dinden çıktı. Sihirbazlık öğrendi. Bazı harikalar gösterdi. Ulema, katline fetva verdi ve (hicri) 359 yılında idam edildi."[27]

"Hallac'a geniş yer veren ve çok ağır bir dille hakaret eden ibn Kesir (öl. 774/13721, onu Mekke putperestlerine benzetir ve "Bozduğu yaptığından fazladır" diyerek eleştirir."[28]

Çağdaş bir tasavvufçu olarak Yaşar Nuri öztürk, Hallac'ı bilinen kötü imajından kurtarmak, Hak ve aşk şehidi ilan etmek ve tasavvuf kültürünü savunmak için bu şekilde yoğun çaba sarfetmekte ve binbir su akıntısını her dereden toplayarak

getirdiği suların aktığı bir bataklık halini andıran tasavvuf kültürünün yayıncılığını yapmaktadır.[29]

Dipnotlar:

1- Yaşar Nuri Öztürk, Kur'an'daki İslam, Yeni Boyut İstanbul 10. Baskı.

2- Öztürk. müslüman âlimler ve tarihçilere hücum oklarını yöneltirken. İslam düşmanı oryantalist Massingnon'u "Rahmetli Masingnon" (s. 157) diyerek rahmetle anmaktadır?!

3- Yaşar Nuri Öztürk. Hallac-ı Mansur ve Eseri, 30-32. Yeni boyut, İstanbul, 1996

4- Yaşar Nuri Öztürk Marksist ideolojinin terminolojisine çok düşkün görünmektedir. Mesela proleter çocuğu, (s, 29), dine dayalı demokratik sosyalizm (.s. 24, 33) sosyalist vurucu tim (s. 44) gibi

5- Yaşar Nuri Öztürk. a. g. e. 33-34

6- Yaşar Nuri Öztürk, a. g. e. 35-36

7- Yaşar Nuri Öztürk. a. g. e. 38

8- Karmatiler'in ikinci başkanı.

9- Yaşar Nuri Özlürk, a. g. e. 39 Karmatiler'in bu olayı hakkında fazla bilgi için ayrıca bkz. İbnu'l-Esir, el-Kamil, 7/493-495, 511-512, Beyrut. 1965, el-Kazvini, Asaru'l-Bilad, 180, Beyrut, 1969, İbn Hallikan, Vefeyatu'l-Ayan, 1/409-410, Kahire, 1948.

10- Yaşar Nuri Öztürk. a. g. e. 41-42

11- Yaşar Nuri Öztürk, a. g. e. 49

12- Yaşar Nuri Öztürk. a. g. e. 44

13- Yaşar Nuri Öztürk, a. g. e. 56 bu zatın reenkarnasyon inancını savunmasını sebebi şimdi daha iyi anlaşılmaktadır.

14- Yaşar Nuri Öztürk. a. g. e. 73-74.

15- Hallac'ın etkilendiği önemli kişilerden birinin Hurufiliğin başı olan Fazlullah el-Hurufi el-Esterabadi (öl. 804/1401) olduğunu belirttikten sonra Yaşar Nuri, Hallac'ın bu dualist inancını şöyle belirtmektedir: "Hurufiliğin insanı Allah'ın en ileri tecellisi sayan görüşü, Hallac'ın lahut-nasut ilişkisinin "Enel Hak" olarak sonuçlanışını değişik bir tarzda ifadeden başka bir şey değildir." Bkz. a.g.e. 180

16- Nicholson, Fi'l-Tasavvufi'l-İslami ve Tarihih, 133-134.

17- Yaşar Nuri Öztürk. Hallac-ı Mansur ve Eseri, 306, Yeni Boyut, İstanbul 1996

18- Yaşar Nuri Öztürk, a.g.e. 324

19- Yaşar Nuri Öztürk, a.g.e. 336-337

20- Yaşar Nuri Öztürk, a.g.e. 261-263, Bilindiği gibi A. M. Schimmel daha çok tasavvuf konusunda çalışmalar yapan bir oryantalisttir. Tasavvuf İslam'ına girmiş, diğer muhtediler gibi müslümanlara tasavvuf dinini öğretmeye çalışmaktadır. Söz konusu çalışmasında Celaleddin Rumi. Şemsi Tebrizi gibi tasavvufçuların yanında batılı birçok İsmin de Hallac'ın bu anlayışını benimsediği ve İblis'i öncü bir hürriyet ve iyilik kahramanı ilan ettiklerini de anlatmaktadır. Bkz. Y. N. Öztürk a.g.e. 262-267. Kitapta gösterildiği gibi İblis'i takdis eden İbn Arabi ve Abdulkerim el-Cili de bu inançlarını Hallac'dan atmışlardır. (Bkz. a.g.e. 192) Schimmel'in tasavvufi çalışmalarını göklere çıkaran ve İslam'ı öğrenmeye çalışanlara tavsiye eden kişilere yukarıda bir kısmını verdiğimiz ve devam eden görüşlerini ithaf ediyoruz.

21- Yaşar Nuri Öztürk, a.g.e. 267

22- Yaşar Nuri Öztürk, a.g.e. 118

23- Yaşar Nuri Öztürk, a.g.e. 118

24- Hallac'ın hulul inancını ve başka tasavvufçuları nasıl etkilediğini Prof. Dr. Mikail Bayram yayınlanmamış bir yazısında şöyle anlatmaktadır:

"Hulul felsefesi eskiden beri mutasavvıflar arasında büyük bir ilgi görmüştür. Birçok ünlü mutasavvıfın Hululiyye mezhebine mensup olduğu görülmektedir, (bkz. Hucviri, Keşfu'l-Mahcub, 334-338, Tahran, 1373 h.) En etkileyici hululiyeci Hüseyin İbn Mansur el-Hallac (309/921)dır.

Bu felsefe Allah'ın varlıkların ve insanın suretine girdiği inancına dayanmaktadır. Bazı Hrıstiyan mezheplerde Cenabı Allah'ın Hz. İsa'ya hulul ettiği, yani Hz. İsa suretine girdiği kabul edilmektedir. Hz. İsa hakkındaki İlahlık iddiası da buradan gelmektedir. Hallaç ve Bayezidi Bistami gibi mutasavvıfların bu inançta oldukları görülmektedir. Hallac'ın o meşhur olan "Ene'l Hak" sözü bu felsefenin bir ifadesidir. Yani Allah'ın kendisine hulul etmiş olduğunu ifade etmektedir. Bistami de "Ma fi cubbeti Siva Allah" (Cübbemde Allah'tan başka birşey yoktur) sözü de bu inancı ifade etmektedir.

Celaleddin Rumi'nin hocası olan Şemsi Tebrizi'nin de hulûliyye mezhebinden bir mutasavvıf olduğu anlaşılmaktadır. (Burada Menakibu'l-Arifin {s; 2/637-638, ter. Tahsin Yazıcı, Ankara, I980) kitabından nakledilen ve Allah'ın Kimya Hatun suretinde Şems'e göründüğünü anlatan olay nakledilmektedir.)

Şemsi Tebrizi'nin "O senin gördüğün Cenabı Allah beni ne kadar çok seviyor ki hangi surette dilersem, öylece bana gelir. Bu defa da Kimya suretinde geldi" sözü, onun hulul inancında olduğunu göstermektedir. Bu sözü ile, Yüce Allah'ın Kimya hatun suretine girmiş olduğunu ifade etmiş olmaktadır. Şems, bu hulul felsefesiyle Mevlana'yı etkilemiş ve onu kendisine bağlamıştır. Şemsi Tebrizi de hulul felsefesi ile ilgili derin bir birikim bulunduğu söylenebilir. Muhammed İkbal da, Mevlana'nın hululi görüşlere sahip olduğunu örnekler vererek açıklamaktadır. (Bkz. M. İkbal, Seyr-i Felsefe der İran, 88-89, Tahran, 1354)

Hululi fikirlere sahip olan şeyh ve dervişler Şemsi Tebrizi'den sonra Anadolu da faaliyet göstermekteydiler. Ebu Bekri Niksari, Şam'dan gelen Şeyh Osman-ı Rumi bunlardandı. Mevlana'nın bunlarla da ilgisi devam etmiştir. 15. ve 16. yüzyıllarda Şemsi Tebrizi'ye bağlı olmalarından dolayı kendilerine "Şemsi" denilen dervişler yaygın idiler. Abdulvahid Çelebi "Menakıbt Hace-i cihan ve netice-i can" adlı eserinde onları anlatmaktadır"

25- Hallac'ın Nuru Muhammedi inancını Nicholson şöyle özetlemektedir: "Hallaç, nübüvvet nurlarının kendisinden doğduğunu söylediği Nuru Muhammed'in kadimliğini savunmakladır. Ne var ki Allah'a en yakın makama ulaşan ve Allah'ın ruhunun kendisine hulul ettiği ideal kamil kişi olarak Muhammed'i değil, İsa'yı görmektedir. Bu anlayışa göre İsa'da iki ruh vardır; biri değişme ve yok olmaya uğramayan kadim ilahi ruh, diğeri bozulma ve yok olmaya tabi olan hadis beşeri ruh... Şüphe yok ki bu nazariye, bir müslümandan sadır olması açısından benzeri olmayan eşsiz bir nazariyedir..." Fi't-Tasavvufi'l-İslami, 134. Hallac'ın "Haç dini üzerine öleceğim", dediğini yukarıda Yaşar Nuri'nin kitabından vermiştik.

26- Yaşar Nuri Öztürk, a.g.e. 121

27- Yaşar Nuri Öztürk, a.g.e. 121

28- Yaşar Nuri Öztürk, a.g.e. 121 Yaşar Nuri Öztürk'ün müfteriler olarak ilan ettiği ve Hallaç olayına yer veren kaynaklardan bazıları da şunlardır: İbn Hallikan, Veteyatu'l-Ayan, 1/407, el-Bağdadi, Tarihu Bağdad, K/139, el-Yafii, Mir'atu'l-Cinan, 2/259. el-Hansari, Ravzatu'l-Cennat, 235, İbu'l-Esir, el-Kamil fi't-Tarih, 8/40, İbn Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihayc, 11/141. İbnu'l-İmad, Sezeratu'z-Zeheb, 2/253-258, İbnu'l-Muntazam fi't-Tarih, 6/161. Ali İbnu'l-Ecneb es-Sai, Ahbaru'l-Hallac, 38, el-Makrizi, el-Hutat, 2/239. ez-Zehebi, el-İber, 2/140, İbn Hacer, Lisanu'l-Mizan, 2/314. vb.

29- Hallaç konusu, çağdaş olduğunu ve İslam'ı orjinal olarak kavradığını iddia eden Yaşar Nuri tarafından temcid pilavı gibi müslümanların gündemine yeniden sokulduğu için biraz uzunca ele alınmıştır.

Tasavvuf ve Sapmalar
Haksöz Dergisi Sayı: 71 - Şubat 1997

Kaynak: Tasavvuf-Tarikat Kültürünü Savunmak Yaşar Nuri Öztürk - İbrahim Sarmış

Haksöz Dergisi ve Yazarları Hakkında

Türkiye'deki selefi ekibin yayın organıdır. Burada tevhidi bilinç nutukları atılır ama ayrımcılığın, fitnenin, densizliğin, küstahlığın, sevgisizliğin ve her türlü andavallığın da destanı yazılır. Tevhidi bilinç dedikleri kuru laf, boş heyecan... Şimdi mevlana

hakkında yaptığı ileri geri açıklamalarla gündemde kalmayı beceren bir profesör hakkında yazılanlara göz gezdirdim. Ki bu sevgisizliğe ve fitneye örnek olsun...

İyi okuyun,

“Celaleddin Rumi, Muhiddin İbn Arabi, İmam Gazzali, İmam Rabbani, Said Nursi aynı misyonun zihniyetleri. Müslümanları kur'an’dan uzaklaştırmak için ellerinden geleni yapmışlar.”

İşbu cümle haksöz dergisinin web sitesinde mikail bayram ve yaptığı açıklamalarla ilgili bir haberin altına girilmiş onlarca yorumdan birine ait. Sadece bu mu, içinde galiz ifadelerin tekfir cümlelerinin yer aldığı nice yorum var.

İslamcı bir yayın anlayışı iddiasıyla yayınlanan derginin düşüncelerini oturup irdeleyecek değilim. Bugüne kadar dergide-sitede dikkatimi çeken iki husus var: müslüman coğrafyalar üzerinde fikir yürüten dosyaları ve başörtüsü.

Müslüman coğrafyalarda işi sadece işgalci güçlere sövmek olan bir yaklaşımın etkili olacağını hiç aklıma bile getirmedim. Bu bağlamda müslüman coğrafya adına takındıkları islamcılık “putperest” dedikleri fethullah gülen kadar ne fikri ne fiili açılım sağlayamamıştır.

Başörtüsü noktasında ise bildik bir tavrı benimsiyorlar, yaklaşık 20 yıllık bir maziye sahip sokak protestosu. Netice itibarıyla islamcı siyasetin kilometre taşı olduğu halde “rektörler başörtüsüne selam duracak” şeklinde çılgın bir beyanatla yakın tarihe selam çakmış bir necmeddin erbakan’ı da ne hikmetse beğenmezler; işin ucunda kuran’ın ve peygamber’in hiç sevmediği bir şey var gibi geliyor. O da kibir mi dersiniz?

Çünkü bunlar kimseyi, hiçbir çözümü beğenmiyor. Müslüman coğrafyanın işgal altında inleyen toprakları için bizleri “kuranın aydınlığında” göz yaşı dökmeye davet ediyorlar. Ama küfrü bir balta gibi savurarak gelenek evimizin direklerini bir bir aşağı indirmekten de geri durmuyorlar.

Tevhidi bilinç diyerek fitnenin ve ikiliğin destanında kalem oynatanlar, siz önce medeniyetimizdeki, evimizdeki işgali bitirin…

25.01.2006 12:30 lazarus

İtiraz Edenler Etsin… Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellemin Hakikati Budur

Peygamberim salla'llâhü aleyhi ve sellem hakkında Gümüşhanevi şöyle diyor: "Hakkın suretleri Muhammed'in kendisidir. Çünkü ehadiyet ve vahdaniyet hakikati ile taayyün etmiştir."

"ilk taayyunla beraber olan zattır. Esmau'l-Husnası vardır ve Allah'ın ismi a'zamıdır."

Muhammed ed-Demirtaş da şöyle demektedir: "Hakikatlerin hakikati bütün mertebeleri ihata eden ilahi kemalli insani mertebedir. Hazratu'l-Cem', ehadiyyetu'l-cem' diye isimlendirilir. Daire onunla tamamlanır. Zatın yokluğunda taayyün eden ilk mertebedir ve o hakikati muhammediyedir."

İbn Arabi de şöyle demektedir: "Alemin başlangıcı hava(boşluk)tur. Alemde ilk mevcut, rahmani arşın üzerin istiva ile nitelenen rahmani hakikati muhammediyedir. Rahmani arş ilahi arştır. Ayrı bir varlık söz konusu olmadığı için onu ihata etmek de söz konusu değildir. O, neden var olmuştur? Nerede var olmuştur? Hava (boşluk)da var olmuştur. Ne şekilde var olmuştur? Kendisini bilmekle ifade edilen Hak (Allah)da mevcut olan misal (şekil) üzere var olmuştur. Karışımdan kurtulmak ve karışım olmaksızın her alemin yaratıcından nasibini almasını sağlamak, gayesi hakikatlerini izhar etmek ve en büyük alemin feleklerini bilmektir."

Yine şöyle demektedir: "Allah'ım! Salavatının bağı (sılası)nı ve selamlarının selametini rabbani körlük (boşluk)tan doğan taayyunatın ilki ve insan türüne katılan tenezzülatın sunucusu üzerine saç. Mekke'den Medine'ye hicret eden Allah'tı ve onunla beraber ikinci bir şey yoktu. Daha önce ne ise şimdi de odur. Varlığında beş alemin (ilahizatın aşamaları) hazaratını toplamıştır. Hüviyet sırrı her şeyde sirayet etmiştir. Ubudiyetle rububiyeti şahsında toplamış, imkan ve vücudiyeti kapsamıştır. [

Abdulgani en-Nablusi de şöyle demektedir: **"Muhammed'e ancak Muhammed salat okumuştur. Çünkü kulların ona salatı isminin suretinden bir emriyle kullardan sadır olmuştur. (Yani Kur'an'da Allah müminlere Muhammed'e salat okumalarını emrederken, gerçekte emreden Muhammed'in kendisiydi ve Allah salat okuyan kulların suretine bürünmüştür.)"**

el-İbriz kitabının sahibi Abdulaziz el-Debbağ da şöyle demektedir: "Arş ve ferşiyle, yer ve gökleriyle, cennet ve perdeleriyle, alt ve üstleriyle ne varsa, hepsi bir araya getirilip bakıldığında Muhammed'in nurundan bir parça olduğu görülür. Muhammed'in bütün nuru biraraya getirilip Arşa konulsa, Arş erir. Arşı örten yetmiş kat perdeye yöneltilse, perdeler parçalanırlar. Bütün yaratıklar bir araya getirilip o büyük nura tutulsa, hepsi dökülür ve dağılırlar."

Ömer İbn Said el-Fûnî de şöyle demektedir:

“Muhammed’in nuru yaratıldığı zaman, taayyün eden kainatta dağılmadan önce bütün peygamberlerin ve evliyanın ruhları ehadi bir bütünlükle bu Muhammedi nurda toplanmıştı. Bu da birinci akıl mertebesinde olmuştur.”

Ahmed Abdulmumin el-Hulvani de şöyle demektedir: “İnsanlar yok iken bütün varlıklardan önce, fert fert parlak bir nur olarak var etmiştir. Ondan sonra bütün yaratıklar senin yüce nurundan varlığını almıştır. Bu ne büyük bir şereftir! Onun için bütün yaratıklar bu dünyada ve daha çetin kıyamet gününde sana sığınır. Başlarına bir sıkıntı geldiği zaman, sadece insanların değil, diğer yaratıklar da dahil, hepsinin sıkıntısını gidererirsin. Bana cömertlik yap. Şüphesiz Rahman’ın hazineleri sağ elindedir. Ve sen dağıtanların en cömerdisin.”

Meşhur mutasavvıf şair el-Busiri de “el-Burde” kasidesinde şöyle demektedir: “Bütün peygamberlere gelen âyetler onun (Muhammed’in) nurundan onlara gelmiştir.” [33]

İbn Arabi de şöyle demektedir: “Nuru içinde bir lamba bulunan kandile benzer. Lambaya benzetilmiştir. O boşlukta akılla adlandırılan hakikati Muhammed’den daha çok kabul edeceği bir şey yoktu. Akıl denilen bu hakikati Muhammed bütünüyle âlemin başlangıcı ve varlık olarak ilk zahir olandır. O’nun varlığı o ilahi nurdan, boşluktan ve külli hakikattandır. Boşlukta kendisi var olmuş ve alemin kendisi onun tecellisinden var olmuştur. Onun en yakını, alemin imamı ve bütün peygamberlerin sırrı Ali ibn Ebi Talib’dir.”

DUÂ

Cemâleddin Efgâni’nin Aziz Hâtırasına

Bize beyaz kanadlı melek gibi aşk getir sen,

Ey güzel gün doğ, parla; Rabb’in mâvi göklerinden!

Ey Allah’ım mâdem ki sen fikrimi hür yarattın;

Bana kendi adımdan daha önce şâir dedin;

Benden hırsa kin, isyan, benden zulme öç istedin.

Mâdem ki sen gözümü şimşek gibi parıldattın;

Beni attın fırtına kuşu gibi şu dünyaya;

Bir ses verdin denize, yere, göğe haykırmaya?

Elbette ben nur, koku, renk terennüm eyliyemem;

Kanadımı açamam bir çiçekli yeşil dala,

Ru'ya gören bir göle, efsâneli bir kumsala..

Mest olamaz bûseli gecelerle benim nağmem;

Ru'yâları, aşkları söyleyemez benim dilim;

İlkbaharın, şafakın mugannisi ben değilim.

Ben havanın, gecenin, karanlığın bir kuşuyum;

Benim türkü'm suların, rüzgârların lisânıdır;

Fırtınalı dağların, denizlerin figânıdır.

Bir buluta, dalgaya karşı titrer benim rûhum;

Yıldırıma, şimşeğe isyan duyar haykırırım.

Uçuruma, girdâba sebep sorar haykırırım.

Soruyorum senden de şu genç kadın neden mahzun ?

Neden alnı yıldırım vurmuş taşlar gibi yanık?

Neden kolu kanadı kuru dallar gibi kırık?

Neden avcı elinden kaçan âhu gibi yorgun?

Neden garip bir akşam gölgesi var gözlerinde?

Neden ölgün sesler var dudakları üzerinde?..

Bak, sefilin sırtında yırtık kefen bir entari;

Omuzunda kar yağmış gece gibi saçlar beyaz;

Boğazında bir sarı hazan gibi yanık âvaz;

Islatıyor yağmurlu bulut gibi her bir yeri.

Gösteriyor o kadid elleriyle uzakları,

Bir kırmızı cehennem gibi yanan toprakları.

Gösteriyor kan giymiş beldeleri, mezarları;

Ona ıslık çalıyor ejder başlı sert alevler,

Ellerinde katranlı çıra yanan kızıl devler.

Ona kırbaç vuruyor acı şimâl rüzgârları;

Sendeliyor, düşüyor uçurumlar üzerine;

860 Bilgilik

Uzatıyor elini senin bakır göklerine!..

Unuttun mu bu kimdir? Şark'ın büyük melikesi;

Tûrlar gibi güneşten tacı olan asil alın;

Peygamberler, hakanlar yetiştiren aziz kadın!..

Bir zamanlar gökleri doldurmuştu onun sesi;

Sana altun şehirler yükseltmişti çocukları,

Bezemişti binlerce mâ'bedlerle ufukları!...

Fakat şimdi o kadar düşkündür ki sanki hasta;

Çehresinde tutulmuş aylar gibi solgunluk var;

Şehzâdeler kaybeden sultan gibi mahzunluk var.

Onun bütün köşkleri, câmi'leri bugün yasta;

Güvercinler dem çeken bahçeleri şarıltısız;

Çırâganlar akseden havuzları parıltısız.

Zîrâ onun vatanı şerirlerin ellerinde :

Şadırvanlar Çağlayan ma'bedinde kumrular yok;

Yeşil hurma gölgeli sularında âhular yok.

Baykuşlar var şerefli burçlarının üzerinde;

Ovaları Israil devrindeki çöller gibi,

Anaların evlâdlar kaybettiği Mahşer gibi.

Zîrâ onun boşalmış,'viran olmuş toprakları;

Bur'da birçok gelinler ağlamaktan alil olmuş;

Bu gözlere karanlık mezarların rengi dolmuş!.

Issız kalmış açlıkla, hastalıkla ocakları;

Duvakları yırtmışlar kara giyen bâkirleri;

Sazlarını kırmışlar destan çalan şâirleri.

Bilmiyorum niçin Sen bu sefili duymuyorsun?

Niçin buna göklerin yedi kalın taş dıvardır;

Kilitleri açılmaz siyah, demir kapılardır?

Başka Allah var mı kitâbı gitsin bu mazlûmun?

Öç alıcı Tanrı'sı değil misin sen herkesin,

Yeri yok mu kapında kanatları kırık sesin?.

Söyle Sen'in değil mi bu İlâhî aşk diyârı;

Sen'in dağın değil mi onun yanık tepeleri;

Sen'in beytin değil mi onun viran kubbeleri?

Sen'in kavmin değil mi onun mazlum çocukları;

Sen'in duân değil mi onun susan tehlilleri;

Sen'in nûrun değil mi onun sönen kandilleri?.

Suçlu mudur? Yetmez mi uğradığı felâketler?

Sönmedi mi ateşin o sayısız kurbanlarla,

Asırlardan beridir akıttığı al kanlarla?..

O kanla ki fışkırsa, yedi umman gibi kükrer;

Buhar olsa gökleri bir âteşî bulut kaplar,

Beş dünyânın üstüne bir kırmızı yağmur yağar.

Artık yeter Allah'ım, yeter bu kan tufanları!..

Bezdik artık dul sesi, yetim sesi dinlemekten

Harâbeler, mezarlar üstlerinde inlemekten!

Artık yeter; gurûrun, hırsın, kîn'in kurbanları;

Artık yeter; din, vatan, hak, hürriyet düşmanlığı;

Artık yeter; vicdânın, fikrin, kalbin, karanlığı!..

Ey şerirler çekilin, ey borular, toplar susun!

Şu saatte ben ölüm havaları sevmiyorum;

Kılıç, kalkan şâiri doğduğuma nâdim oldum.

Ey nisyanlar! Şöhretim, aşkım, zekâm sizin olsun.

Ey yangınlar kararın, rebâbımı yakayım ben,

862 Bilgilik

Küllerini rüzgâra savurarak bakayım ben!

Yıldırımla parçalan, ey uğursuz, mel'un gece!

Ey üstünde felâket, mâtem olan siyah kanad,

Ey dünyâya kahkaha salıveren baykuş feryad!..

Çekil sen de ey ölüm, ey kızıl göz, kanlı pençe!

Bulutlarla yarış et, def'ol bur'dan uzaklara,

Başka dünyâ içinde kaplan gibi avlar ara!

*

Gerçektir ki ey Tanrı'm, ben değilim ilk haykıran;

Ben önümde ak saçlı şâirleri görüyorum;

Demir sazlı Danteler arkasında yürüyorum.

Benim yeni bir nağme duyulmuyor rebâbımdan;

Belki ben de bir elem diyârında bestekârım,

Yaşadığım bir asrın feryâdıdır makamlarım.

Evet, ben de târihin sırtlarında çok dolaştım;

Efsâneler anlatan şâhikalar, taşlar buldum;

Günler görmüş pirlerin yurtlarında konuk oldum.

Şark'a gittim : Ehramlar gölge vuran çöller aştım;

Ceddi sordum saçları beyaz Tanrı-dağları'na;

Alın eğdim mukaddes ateşlerin diyârma.

Garb'e koştum : "Nur, hikmet ma'bedleri nerde?" dedim;

İlâheler dolaşan Olimpler'den aşkı tattım;

Virjiller'e saz veren perilere el uzattım.

Siyah devler haykıran El-Burzlar'dan yol istedim;

Hakikati aradım asırların sarayında;

Hakk'ı görmek diledim ru'yâların mihrâbında.

Bana Sedd-i İskender, Sifenks hepsi dile geldi;

Kapı açtı Dârâ'nın gül ve bülbül bahçeleri;

Şarab sundu Sezar'm şehr-âyinli geceleri.

Ganj'dan, Nil'den, Orhun'dan yüzbinlerce ses yükseldi;

Fir'avunlar diyârı meş'aleler parıldattı;

Nemrudlar'ın kulesi, olanları hep anlattı.

Gözlerimin önünde parçalandı bütün esrar,

Dediler ki, "Bu hayat bildiğin Fars efsânesi;

"Dünya ise Hurmuz'la Ahremen'in virânesi.

"Bu âlemde nur ile karanlığın kavgası var;

"Döğüşüyor her yerde hayâl ile hakikatler,

"Boğuşuyor her zaman cinayetle faziletler!"

Hayır Rabb'im, bizlere bu hayatı vermedin

Sen; bu mashara, bu cânî bizim kendi eserimiz;

Bizim ona ok vermiş, kemend vermiş ellerimiz.

O bunlarla döğüşmüş, tahtlar kurmuş kemiklerden;

Tahkir etmiş hakları, esir etmiş vatanları;

Zehirlemiş kalbleri, değiştirmiş îmanları.

Şu riyâya bürünen münafıklar Sen'in değil;

Sen'in değil casâlı celladlarm zulümleri,

Kurbanların mumlarla, âyinlerle ölümleri.

Hakkı inkâr eyleyen kıskançlıklar Sen'in değil;

Sen'in değil fazilet adı alan cinâyetler,

Kılıçtan çok onulmaz yara açan ihânetler.

Biz düzenci, sahtekâr, aldatıcı bir mahlûkuz;

Kimi zaman Sâlihler libâsına bürünürüz;

Sen'den gelen Resûller gibi aziz görünürüz.

Sen'in büyük nâmına yalanları uydururuz,

864 Bilgilik

Yine Sen'in nâmına hükm ederiz vicdanlara;

Yine Sen'in nâmına zulm ederiz insanlara.

Zekâların, aşkların, düşmanları yine biziz;

Dâhilerin alnına kızgın tası biz geçirdik;

Âşıklara zehirli şerbetleri biz içirdik.

Şu nifaklar, kavgalar hepsi bizim işlerimiz;

Bizler verdik fesada, yangınlara bu âlemi;

Bizler yaktık dünyâda Sekiz Büyük Cehennem'i!

Tanrı'm, Sen ki aşkınla cihanları yaradansın;

Yaralanmış bir kartal, kanadıyle Sen'i arar,

Avcılardan şikâyet için göke Sen'i sorar.

Sen ki ma'sum, günahkâr herkese el uzatansın;

Hürriyetsiz bir esir sana açar vicdânmı,

Sana döker derdini, mâtemini, figânını.

Ben de Sen'in bir derdli, bağrı yanık mahlûkunum;

Bir denizim, üstümde fırtınalar haykırıyor;

Bir tepeyim, altında kan selleri hıçkırıyor.

0 kalbim ki dünyanın içi gibi yanıyorum;

Şu saatte benim de seslerimi işit, dinle;

Ben de Sen'in göğünü sarsacağım iniltimle.

Ben figâna başlarken sussun arzın dört rüzgârı;

Dinsin bütün şehirler üstündeki velveleler,

Dursun yanar-dağların altındaki zelzeleler;

Yalnız benim niyazım sarsın bütün semâları;

O en uzak burçları, yıldızları inildetsin,

Sen'den cevap gelecek güne kadar feryâd etsin!..

Bak! Yal'nayak, baş açık geldim Sen'in mihrâbma;

Beyaz saçlı ahumla sana secde ediyorum;

Sen'in büyük rûhundan bir adâlet istiyorum.

Elli yıldır duyduğum mu'cizeni göster bana;

Sana Tûrlar önünde Mûsâ gibi eğileyim;

Sen'i eski Tanrı'mdan daha büyük Rabb bileyim.

Evet, Rabb'im, Sen çirkin taş putlara benzemezsin;

Allâh'ısm bülbüllü seherlerin, ilkbaharın;

Ay ışıklı suların, şâirlerin, sâf kızların.

Sen'in fenâ şeyleri emredemez İlâh sesin;

Ben hırslan, kinleri kitaplardan siliyorum,

Sen'i hakkın, sevginin, hayrın Rabb'i biliyorum.

Diyorum ki, "Fezâlar Sen'in büyük bir ma'bedin;

"Kehkeşanlar, yıldızlar mihrâbının kandilleri;

"Çağlayanlar ebedî İlâhinin sâf dilleri !.

"Bur'da yalnız sevmektir en güzeli ibâdetin;

"Kalbe ümid vermektir en değerli bir sadakan;

"Hırsı fedâ etmektir istediğin aziz kurban.

"Sen'in iyi kulların ne elmaslı ahulardır,

"Ne, esirler çalışan toprakları biçenlerdir,

"Ne de altun taslarla şöhretleri içenlerdir.

"En sevdiğin kalblerde bir mukaddes semâ vardır.

"O güneşler vardır ki aşklarıyle ısıtırlar;

"Çorak, yanık ruhlara merhameti akıtırlar.

"Sen'den bunu getirmiş her zamanın peygamberi :

"Parıldıyor bu ateş Zerdüştler'in mihrâbında;

"Okunuyor bu duâ Mûsâlar'm kitabında.

"Muhammed' [salla'llâhü aleyhi ve sellem]in elleri sunmuş bize bu Kevser'i;

866 Bilgilik

“Mezbahlara gül koyan Rama bunu istiyormuş;

“Çarmıhında, ‘Sev!’ diyen ‘İsâ bunu istiyormuş.

“Emret, artık dünyâya doğsun hakkın mahabbeti;

“Bu çocuğun alnına hâle örsün gül seherin;

“Bu beşiği sallasın ninnilerle meleklerin.

“Ona ateş, nur versin Olimpler’in aşk ma'bedi;

“Ona kımız, bal sunsun Altaylar’m bakirleri;

“Ona ru’yâ gördürsün Hind’in, Çin’in şâirleri.

“O, elinde semâvî bir meş'ale parıldatsın.

“Gezsin arzın kan, kemik dolu olan yerlerini,

“Medeniyet denilen şu felâket mahşerini.

“Sızlayıcı bir kalble mazlumlara el uzatsın;

“Derdlilere teselli, adsızlara şeref versin;

“Yersizlere bir kapı, gariblere yol göstersin!

“Her tarafta görünsün o İlâhî ‘asâsıyle;

“Hürriyetler götürsün hınçkırıklı sâhillere,

“Vatanları çalman beyaz, siyah nesillere.

“Sevin!” diye haykırsın gökten gelen sadâsıyle;

“Dâvet etsin İlâhî Adâlet’e zekâları,

“İnsanlığa kalbleri, sulha bütün dünyaları.

“Tâ ki bir sâf, bir yeni yıldız gibi doğsun dünyâ;

“Şen görünsün semânın altun saçlı her kızından;

“Uzun olsun hayâtı en ihtiyar yıldızından.

“Onun, parlak gökünü karartmasın bir fırtına;

“Ona gözler Asur’un rûhânîsi gibi baksın;

“Kâfur eller sönmeyen ateşlerle kandil yaksın!”

Bak, Allah’ım, her yerde benim gibi yüz şâir var;

Hepsinin de gözünde dul bakışlı birer vatan;

Dudakları üstünde kırık kanad birer figan.

Benim gibi hepsi de mâtemleri çalıyorlar;

Benim gibi mu'cize bekliyorlar göklerinden;

Benim gibi adâlet istiyorlar hepsi Sen'den.

Oh, artık ben nur, çiçek, nağme, sevinç, aşk isterim;

İsterim ki semâlar bana yeni ilham saçsın;

Dünyâ yeşil gözlü bir peri gibi kucak açsın.

Âşık çoban türküsü gibi olsun şiirlerim;

Dinlettirsin rebâbım sevgilerin nağmesini;

Dudaklarım dağların aksettirsin sâf sesini.

Ey milletler, hayatın türküsünü çalın sizler!

Ey şâirler, yükseltin destanını hürriyetin,

Hulyânızın sizlerde yarattığı bir cennetin!.

Ey ümidler, ru'yâlar, sizler bana sunun Kevser!

Bu şarabla mest olsun kalbim, rûhum benim ey Rabb!.

Gözlerimi kapasın ölüm uykum benim ey Rabb!.

*

Evet Rabb'im, her ruhta bir İlâhî sevgi vardır;

Bir perinin hüsnüne meftun senin her mahlûkun;

Her sevdâlı ister ki kalbi yalnız aşkla vursun.

Onun için ağaçlar güneşlere el uzatır;

Geyik, akar sulara; kuş, ormana türkü söyler;

Dağlar esen meltemden, şafak gülden bûse ister.

Ben kulun da hürriyet perîsî'nin Mecnûn'uyum;

Esrârmı okudum bu Leylâ'nın gözlerinde;

Hitâbını dinledim bu meleğin sözlerinde.

868 Bilgilik

Sen’in ölmez aşkım, füsûnunu onda buldum;

Bir san'atkâr rûhıyle ilham duydum bu güzelden;

Susamışlar kalbiyle bir tas aldım bu nur elden.

O hayâtı içtim ki her şarabtan kuvvetlidir;

Onun tadı ne Lübnan-dağı’ndaki bala benzer,

Ne Bingöl’de kızların sağdıkları sütte gezer.

Bu pınarın suları Cennet olan yerden gelir;

Bundan içen âşıklar bir ebedî ru’yâ görür.

Nefir çalan periler arasında gezer yürür.

Buna karşı bir erkek kaplan gibi kıskancım ben;

Kıskanırım ben onun güneşlerden cemâlini;

Kıskanırım ben onun gecelerden hayâlini.

Kıskanırım ben onun saçlarını esen yelden;

Kıskanırım ben onun gölgesini sâf sulardan;

Kıskanırım ben onu arslanlardan, âhulardan.

İsterim ki mâ'bedi bir şâhika gibi dursun,

Gölge salsın sayısız asırların girdâbına;

Hep doğacak nesiller gelsin onun mihrâbına.

Bur’da benim sonuncu evlâdımın kalbi vursun;

Sana, benim ceddimin öz diliyle duâ etsin,

Pâk kalbiyle, zincirsiz hür eliyle duâ etsin!..

Yoksa Tanrı’m, zâlimin mâ'budunu tanımam ben;

Benim kalbim inanmaz kan kokulu Kitablar’a;

Serkeş alnım eğilmez mezbah olan mihrâblara.

Eğer hırsı, gurûru, zulmü, kini kahretmezsen,

Sana benim ellerim duâ için kalkmayacak;

Korkarım ki isyânım, günahlarım başlayacak.

Ayağımın altına yığılacak 'Arş'm, Kürsü'n,

Kıyâmet'in, Mahşer'in, zebânîli Cehennem'in,

Kevser akan Cennet'in ve Onsekizbin 'Âlem'in.

Bir yakıcı ıssız çöl görünecek bana gökün;

Uçmayacak üstümde Sen'in rahmet meleklerin,

Dokunacak alnıma kanadları şimşeklerin.

Ben bu enkâz üstünde fikrim, kalbim, vicdânım boş..

Bakacağım bir kırık sütun gibi derinlere;

Boşluklardan başka şey görünmeyen enginlere.

Bu boşluklar önünde arzım, semâm, ber yerim loş..

Cennetler'den koğulmuş Âdem ömrü süreceğim;

Dünyâyı bir vatansız gözleriyle göreceğim.

Bu saatte artacak harislere intikamım;

Ümidimi, aşkımı çalanlara la'netlerim;

Vicdanımı günahkâr edenlere hiddetlerim.

Beni zâlim edecek mazlum olan sâf imânım;

Kayaları ağartan sular gibi coşacağım;

Dağdan dağa bir deli rüzgâr gibi koşacağım.

Varsın, bütün ateşler yaksın benim ellerimi;

Yıldırımı, şimşeği, şahabları tutamayım;

Bana hizmet etmesin hiçbir alev, bir kıvılcım.

Her birşeyden kuvvetli görüyorum ben şi'rimi;

Yakacağım bununla ben o kanlı âlemleri;

Yakacağım kalbimin ateşiyle elemleri!..

Ondan sora elime demir 'asâ alacağım;

Saçlarımda Şimâl'in kasırgalı sert rüzgârı

Ve alnımda bir batan günün kızıl dalgaları..

Issız, meçhûl yolların serserisi olacağım;

Gideceğim dünyânın ayak izsiz dağlarına,

Gittikleri yerlerden dönmeyenler diyârına!..

Mehmed Emin Yurdakul

Güzellik ve İyilik Karşısında

Mösyö Zonaro'ya!..

Parlak güneş ilk ışığın mâvi göle serperken,

Yavaş yavaş ikimiz,

Yüce dağlar başlarına çıkalım;

Ormanlara, ovalara bakalım;

Dinleyelim, söyleyelim, düşünelim; öğelim.

Kırda köylü genç kızlar,

Etek etek çiçekleri tutarlar;

O dikenli yolumuza atarlar.

Ey güzellik, ey dağların, güneşlerin şiiri! Senin için dolaşırım, tepeleri, belleri.

İsterim ki bana herşey yol versin;

Seni her yer gizlemeyip göstersin.

Eğer birgün gözlerim, Görmez ise şu korudan geçerken, Yabânî gül yaprakları içinden,

Seni kuşlar söylesin!

Gece-kuşu viran yerler taşlarında öterken,

Sessiz sessiz yalınız,

Tütmez olmuş ocaklara varalım;

Yetimleri, yoksulları soralım;

Acıyalım, ağlayalım, okşayalım; sevelim.

Gökyüzünden kevkebler,

Işıkların bize doğru saçarlar;

O karanlık yolumuzu açarlar.

Ey iyilik, ey dünyânın, insanlığın ümidi!

Seni herkes bir parçacık dinleseydi, görseydi;

Âh o vakit bu kaygular kalkardı;

Gözyaşları sevinç için akardı.

Bahtı kara şiirim,

Her yuvadan başka sesler duyardı;

Kendisini en bahtıyâr sayardı.

Ey iyi ses nerdesin?

Mehmed Emin Yurdakul

GAZÂLÎ VEYA GAZZÂLÎ

Bu büyük, kelâmcının nisbetinin imlası âlimler arasında asırlardır bir münakaşa meselesi olmuştur ; şimdi bu mesele hakkında muhtemel bir sonuçtan daha fazlasına ulaşabilmemiz ihtimal dışıdır. Buna rağmen materyale bir kez daha göz atmak yararlı olur (1).

Standard görüş adı verilebilen görüş -ki İbn Hallikân bundan meşhûr olarak söz eder - e göre, bu **nisbet,** bir " yün eğiricisi" veya bir " eğirilmiş iplik satıcısı " anlamına gelen **gazzâl'dan** türetilmiştir. Bu türetmeyi desteklemek için, bir mesleği gösteren böyle bir kelimeden bir " **nisbet** türetme âdeti"nin Curcân ve Hârizm'de yaygın olduğu kaydedilir. Subkî gibi daha sonraki bir yazar, bu Kelâmcı'nın babasının, eğirdiği yünleri küçük dükkanında satan, bir yün eğiricisi olduğunu ilave eder.

Alternatif görüş İse, doğru imlanın **Gazâlî** olduğu ve bunun, Tûs yakınında bir köy olan Gazâla'dan türetildiğidir. Bu, en ilk kaynakta, yani kelâmcı'dan ancak yarım-asır sonra ölen Sam'ânî'de bulunur. Ne yazık ki, orada **nisbetin** müzakeresi dışında, bu köyden bahsedilmediği görülür. Şüphesiz bu keyfiyet, daha sonra bu meselenin, âlimleri şaşırtmasına sebep olmuştur. Lügatçi bir kafaya sahip olan Ibn el-Esîr, **Gazzâlî** imlasını savunan ilk kişi gibi görünüyor;
Ondördüncü yüzyıl ortalarında bu meseleyle yoğun bir biçimde ilgilenildi. Gazâlî ile ilgili özel bir araştırma yapmış ve onun yazılarındaki daha az alışılmış olan kelimelerle ilgili bir lügat hazırlamış olan Feyyûmî, (bu Kelâmcı'nın kızı vasıtasıyla) sekizinci nesilden olan birinin kendisine, bu **nisbetin** köyden türetilen **Gazâlî** olmasının, bir aile geleneği olduğunu söylediğini iddia etti. Yaklaşık ayni zamanda,

allâme es-Safadî, bu hususu naklettiği gibi, ayrıcâ **Gazâlî** şeklinin bizzat kelâmcımn kendisi tarafından kullanıldığını söyledi. Subkî (öl. 1379) bu meseleyi doğrudan doğruya tartışmaz, fakat bu görüşlere, bu kelâmcımn babasının bir yün eğirip satıcısı olduğu yolundaki kendi iddiasıyla karşı çıkar. Bu **nisbetle** ilgili problemin devam ettiği, Seyyid el-Murtaza'nın, onun, müennes isim **Gazâla'dan** türeme ihtimalinden sözetmesiyle gösterilir.

İnandığımın, en muhtemel sonuç olduğunu ortaya köymadan önce, usûl-dışı açıklanabilecek bazı küçük noktalar mevcuttur. İlk olarak, bu kelâmcınm babasının bir yün eğirip satıcısı **(gazzâl)** olduğu doğru olsa bile, o, bu **nisbeti** açıklamaz ; çünkü o, daha önceki bir kelâmcıya da, yani onun amcasına veya büyük amcasına da isnad edildi (2) ; bu meslek, şüphesiz ailede miras olarak intikal eden bir meslek olabilir. İkinci olarak, Curcân ve Hârizim'de, bu m -sleğe ait bir isimden türetilen bir **nisbetin** kullanılışı, nisbeten onlara yakın olduğu halde, bu bölgelerin berikisinde de bulunmayan Tûs'taki böyle bir âdet için sadece zayıf bir destektir. Üçüncü olmak, bir **Gazâla** köyünden bahsedilmemesi, aslında kesin değildir ; çünkü o küçük ve önemsiz veya gözden kaçmış olabilir ; Yâkut'- un **Mu'cemu'l-Buldân'ında,** Tûs'un Taberan bölgesindeki Huvâr köyünden bahsedilmediği halde, -ki bu, Gazâlî'nin hocalarından birinin köyüdür - bu bölgedeki diğer birkaç köyden bahsedilir (3). Dör-düncü olarak, aşağı soyluluğu îmâ eden bir isimden kaçınmanın (Brockelmann tarafından bahsedilen (4) sebebi, birkaç mümkün sebepten sadece biridir ; zâhidliğe meyli olan âlimler, bu büyük ke'âmcı-mutasavvıfın ailesinin fakirliğini gösteren şekli tercih edebilirler (5). Bundan başka, bilhassa Bağdat'tan ayrılışından ve bir dereceye kadar gönüllü bir fakirliği kabul etmesinden sonra, ke'âmcının bizzat kendi soyundan utanmış olacağı ihtimal dışıdır ; halbuki onun sadece kız evlatları olduğu için, torunları bu ismi taşımadı. Beşinci olarak, **Gazzâlî** şekline sahip olan veya kullanan İran şairlerinin veya diğer kişilerin bulunması, onun, bu kelâmcınm telaffuz ediliş şekli olduğunu kesinleştirmez (6).

Bu küçük noktaların halledilmesiyle birlikte, " **Gazâlî "** nin daha muhtemel şekil olduğunu iddia etme yolu açıktır. Bu iddia, " okunması zor olanın orijinalliğine hükmetme " prensibiyle bir analojiye dayandırılır. **Gazzâl'dan** türeme o kadar açıkken, niçin diğeri ileri sürülmüş olmalıdır ?
Aslında bunun için sebepler ileri sürülebilir, fakat onların hepsi kesinlikten uzaktır. Diğer taraftan, en eski kaynağın ifade ettiği gibi, eğer biz orijinal şeklin **Gazâlî** olduğunu farzedersek, bunu şüpheli ve ihtimal dışı bulan âlimlerin, onu **Gazzâlî'ye** değiştirdikleri anlaşılabilir. **Gazâlî** şeklinin daha muhtemel olarak kabulü, (adını bir kadının isminden alması daha az muhtemel olan) **Gazâla** köyünden türemenin kabulünü gerektirmez ; bu, Sam'ânî'nin sadece temelsiz bir tahmini olabilir ; aynı zamanda bizim bilgimiz, bu isimde bir köyün varlığının imkansız olarak bertaraf edilemeyeceği kadar zayıftır. Bu bakımdan, çok şey zorunlu olarak kapalı kaldığı halde, sonuç, " **Gazâlî"** nin lehinde üstün bir ihtimalin mevcut olduğudur.

Hz. Muhammed Salla'llâhü Aleyhi Ve Sellemden Sonra En Büyük Müslüman

" İslâmî İlimler " Ve Tasavvuf Arasındaki Gerginlik

Kendisini felsefe ye kelâm arasındaki gerginliğe maruz bırakırken, Gazâlî'nin İslâm için îfa ettiği hizmet gerçekten büyük olduğundan (genellikle inanıldığına göre) onun kendisini, isteyerek, Tasavvufî hareket ve tesis edilmiş " İslâmî ilimler " arasındaki gerginliğe de terk ederek başardığı şeyle bu hizmet daha da öteye götürülmüştür. Bu mesele üzerindeki bu genel- ve belki haklı- anlayışa rağmen,' burada Gazâlî'nin başarısının kesin olarak yerini belirtmek zordur. Tasavvufî hareket ve resmî (kamu görevlisi olan) münevverler arasında şüphesiz gerginlik mevcuttu ; fakat aynı zamanda resmî münevver sınıfın birkaç mensubu bizzat sûfî idi. Yakından tetkik edildiğinde, sûfîler üzerine yapılan hücumların bazısının da, **kelâmı** doktrinlerdeki araştırmalarının bazısı dindışı olan tenkitçinin inancından dolayı olduğu görülür. Bunlar, meselenin karışıklığının belirtileridirler ; fakat önemli gerginliğin bulunduğundan şüphe edilemez. Bu gerginliği akademik uzlet içerisinde tetkik etmek suretiyle - felsefe ile ilgili gerginliğe kendisini vermiş olduğu gibi, Gazâlî , aynı şekilde onunla da uğraşmaya arzu etmişti. Fakat o, sonunda, Tasavvufun bir yaşama meselesi olduğunu ve bir hayat tarzı olarak onu bizzat uygulamaksızın onun hakkında tam bir anlayışa ulaşamıyacağmı anladı. Böylece o cesaretle, müdderisliğinden ayrılma kararını verdi.

O, halde, önce onun yaptığının ve yazdığının tasavvufî hareket üzerindeki etkisini inceleyelim. Daha önce görülmüş olduğu gibi, **İhyâ** 'nın en ayırıcı özelliği, Tasavvufî hayatın temelinin, dış faaliyet şekillerinin yazılı metinlerde belirtildiği ve " İslâmî ilimler " de sistemleştirildiği gibi, yerine getirilmesi olduğunu ısrarla belirtmesidir. Hem bir fakîh, hem de bir sûfî olan Kuşeyrî (öl. 1072) gibi bir adamın kendi dış faaliyetlerini îfâda ihmalkâr olduğunu farz edemediğimiz halde, ona ve ona benzer birçoklarına, muhtemelen bu faaliyetlerin ifâsında fazla bir şey var

görünmedi ; diğer sûfîler bu hususlardan tamamen kaçındılar. Gazâlî, bu dış faaliyetlerin ifâsı hakkında şüphe duyan kişiler için, onların bir hususa sahip olduklarını kuvvetlice ileri sürer ve o, o hususun ne olduğunu etraflıca gösterir. Böylece o, Tasavvufî hayat tarzının, esas İslâmî faaliyetlerin ifâsının bir alternatifi olmadığını, bilâkis onların tamamlayıcısı veya mükemmelliği olduğunu ve bu sebepten, onun, bunların yerine getirilmelerini önceden şart kıldığını açıklığa kavuşturdu. Bu davranışın Gazâlî tarafından ifade edilmesinin, Tasavvufî hareket üzerinde çeşitli etkilere sahip olduğunu farz etmek haklı görünüyor. Ahlâkî kayıtsızlık içerisinde bulunan kesimler, vaz' edilmiş faaliyetleri ihmal ederken, kendilerinin haklı olup olmadıklarını daha ciddi olarak düşünmek zorundaydılar. Bu faaliyetlere şevksiz olarak inayet eden kimseler, sonunda onların önemini daha mükemmel olarak kavrayacaklardı. Standard faaliyetlere riayet etme zorunluluğunun farkında oldukları için, Tasavvufî hayat tarzını benimsemede tereddüt eden kimseler, sûfîliği uygulamanın, (tasavvufta) Şeriat'ın buyruklarına - uymanın dışarıda tutulması bir yana onları önceden şart kıldığını idrak edeceklerdi. Bilhassa bu son husus, Tasavvufî hareketin gelişmesine sebep olmuş olmalıdır. Aynı zamanda o, İslâm toplumunun hayatında daha mükemmel olarak tamamlandı.

Onikinci yüzyıl, bir din olarak İslâm'ın en karekteristik özelliklerinden birinin ilk olarak ortaya çıkışma şahit oldu ki, bu, derviş veya tasavvuf tarikatlarıdır ve onların ortaya çıkışından Gazâlî nereye kadar sorumludur, sorusu sorulmalıdır. Bu tarikatlar, mânevi eğitim ve disiplin için ve mensuplarının dayanışması için kardeşlik teşekkülleri olarak tanımlanabilir ve bir ölçüde Hıristiyanlığın manastır düzenine benzer. Zaman bakımından ilk ortaya çıkanın, 1166'da ölen Abdu'l-Kâdir el-Cîlânî tarafından kurulan **Kâdiriyye** olduğu genellikle kabul edilir. Tarikat kurma hareketi zamanla hızlandı ve bu tarikatların birçoğunun kısmen bağımsız birkaç kolu bulunduğu halde, modem bir liste yapılırsa, hemen hemen ikiyüz tarikat adı sayılabilir. Yirminci yüzyılın başında, daha aşağı tabakadaki müslümanların büyük

bir kısmı, tarikatların tam üyesi olmadıkları halde, onlar tarikatlara bağlandılar ve çok sade Kur'ânî ibadette eksik olan şey, onlara tarikatın " **zikr "** inde verildiği görüldü ; **zikr,** esas ibadetlerden daha hissi, derin hisleri tahrik etmeye daha uygun ve bu küçük grubun sade atmosferinden dolayı, bazı hallerde, belki çok daha cazip olan bir ibadet veya dînî uygulama şekliydi. İmdi, muhtemel göründüğü gibi, Gazâlî tasavvu- fî hareketin daha hızlı gelişmesine yardım ettiyse ve onu sıradan bir kişinin erişebileceği birşey haline getirdiyse, Gazâlî tarikatların ortaya çıkışının esas sebeplerinden biri olarak kabul edilmeyebilir mi?

Bu soru tek bir kelimeyle cevaplandırılmaz. Tarikatların ibadetinin, esas ibadetlerin tamamlayıcısı olmaktan çok, ne ölçüde onların bir alternatifi olduğu araştırılmamıştır ; uygulamada o bazen bir alternatif haline gelmişti. Ve bu, Gazâlî'nin hareket etmekte olduğu istikâmetin zıddıdır. Kezâ, tarikatların ortaya çıkışı tam bir yenilik değildi. Mânevi disiplinden ve 800 (yılı) öncesine kadar geriye giden müşterek bir hayattan edinilen tecrübeler mevcuttu; bizzat Gazâlî Tûs'ta sûfî veya yarı-sûfî bir müessese kurmuştu. Tarikatları ayırd eden şey, daha büyük sistemleştirme ve daha büyük devamlılıktı. O halde olsa olsa Gazâlî'nin, içinden tarikatların doğduğu ruhsal hareketin baş temsilcilerinden biri olduğu kabul edilebilir ; fakat ona özel bir sorumluluk atfetmeyi haklı çıkaracak hiçbir delil şimdiye kadar mevcut olmamıştır.

Sonra,' Gazâlî'nin " İslâmî ilimler " ve onların taşıyıcıları, yani resmî münevverler üzerindeki etkisi düşünülmelidir. İlk bakışta bu etkinin küçük olduğu görülebilir. Âlimler, bir sınıf olarak var olmaya devam ettiler ve onların dünyaperestliği terk ettiklerine dair hiçbir delil mevcut değildir. Sûfistik öğreti " İslâmî ilimler " arasına dahil edilmedi. Gazâlî'nin, akıl alanı üstündeki ” doğrudan tecrübe " alanıyla ilgili spekülâsyonlarına hiç dikkat edilmedi. Bu hususlarda o, başarısızmış gibi görünebilir. Yine de, diğer yönden, söyleyecek birşeyler mevcuttur. Onun örneği,

bazı münevverlere daha az dünyevî olmayı telkin etmiş olmalıdır ; zaman zaman, gerçek islâh etme gayretine rastlanılır. Münevver sınıftaki süfî olmayan kimseler Tasavvuf hakkında daha toleranslı oldular. Belki, bir süre, " İslâmî İlimlerin öğretilmesi daha az akademik hale geldi. Bunlar, haklarındaki ilk intihaların, daha sonraki araştırmalar tarafından değiştirilmeye maruz kaldığı meselelerdir, ama onlar, Gazâlî'nin, münevverler üzerinde etkisiz olmadığını, geçici olarak, ifade ederler.

Neticede, bir bütün olarak, İslâm toplumunun hayatına Gazâlî'nin ne ölçüde etki ettiği sorusu mevvcuttur. O, ortaya muntazam bir teori koymadığı ve resmî münevver sınıfını islâh etmediği halde. geniş bir etkiye sahipmiş gibi görünüyor. Tasavvuf ve " İslâmî ilimler" arasındaki gerginliği büyük ölçüde gidermek suretiyle, o, cemiyeti, bizzat içinde bulunduğu duruma uygun olan, değiştirilmiş bir fikrî yapıya kabul etmeye daha çok yaklaştırdı. Bu değiştirilmiş fikrî yapı, açık olmaktan çok, onun düşüncesinden zımnen anlaşıldı. O, bir cemiyetin hayatında dinin fonksiyonu ile ilgili yeni bir anlayıştı. İlk günlerde olduğu ve bazı dînî münevverlerin onun yine olabileceğini umduğu gibi, din artık devlet adamlarının daha geniş kapsamlı siyâsî kararlarında onların rehberi olmak zorunda değildi. Bunun yerine, din, sosyal ilişkilerinde ferdin hayatının mânevî yönü olmak zorundaydı. Gazâlî, sadece siyasi kararların değil, fakat sosyal hayatın bütün dış şekillerinin de bir kimsenin kontrol etme gücü ötesinde olduğunu farzetmiş görünüyor. Sosyal şekillerin bu sabitliği, şüphesiz, Gazâlî'nin zamanından iki asır kadar önce Hadislerin tesbit edilmesinin sonucuydu. Yaklaşık 850'ye kadar, genellikle, müslümanların dînî emellerinin, cemiyetin îslâmlaştırılmasma doğru yöneltilmiş olduğu söylenebilir. Dışta bu başarıldığında, dînî emeller için yeni bir hedef olarak daha mükemmel ahlâk güzelliğine ulaşılması ortaya çıktı. Gazâlî burada bir yenilikçi değildi ; çünkü birçok sıradan kimse zaten ou yönde idi ; fakat o, böyle kimselere, emellerinin sağlam olduğunu düşünmeleri için fikrî temel kazandırdı.

Gazâlî, kendisinin altıncı İslâmî asrın din " yenileyici " si olarak âdlandırıldığını düşündü ve daha sonraki birçok, belki pek çok, müslüman, onun gerçekten o çağın " yenileyici " si (müceddidi) olduğunu düşünmüştür. Hatta bazısı, ondan, Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemden sonra en büyük müslüman olarak söz etmiştir. **Başarısı gözden geçirilirken, onun bir sistemleştiriciden çok, peygamberimsi bir kişi olduğu açıklığa kavuşur.** Buna rağmen o, sadece peygamber görevini yerine getiren bir kişi değildir ; fakat en iyisi onu peygamber kabilinden bir aydın olarak tanımlamaktır. O, arkadaşlarına zamanının en yüksek düşüncesiyle hitap etti. Herşeyden önce, o, dinin ferdiyetçi yönünü, fikren hatırı sayılır hale getirdi. **Batılı âlimlerin bir hastalık hâline gelen ferdiyetçiliğine cazip gelen ve Gazâlî'ye aşırı övgü kazandıran şey, belki onun ferdiyetçi görüşe önem vermesidir.** Fakat Gazâlî tam bir ferdiyetçi olmaktan uzaktı. Teorisini yaparken b, bazen dinin toplumculuğunu açıkça göz önünde bulundurmayı başaramaz ; fakat o, onu herzaman önceden kabul eder ve uygulamasında ferdiyetçilik ve toplumculuğun - gerçek bir kaynaşmasını ortaya koyar. Bu, onun şöhretinin ve İslâmî " yenileme " deki başarısının bir bölümüdür.

Gazâlî'nin hayatının evveliyatında, sıradan kimselerin -aydın liderlerinin başarısızlığına ve bozukluğuna rağmen - kalplerinde çok gerçek bir dindarlığın var olmaya devam ettiğini görürüz. Gazâlî'nin kendi hayatında biz, büyük dinlerde sık sık fakat önceden bilinemiyecek şekilde vuku bulan, yeniden-canlanma veya reformların tek bir insanın kalbinden nasıl kaynaklandığını görürüz. (Sh:131-135)

Kaynak: W. Montgomery Watt, Müslüman Aydın (Gazâli Hakkında Bir Araştırma), Çeviren: Hanifi Özcan, 1989,İzmir

Bildiklerimiz Havaya Gark Oldu

Hikâye olunur Cüneydi Bağdadi kuddise sırruhu vefat ettikten sonra onu ashabınm büyüklerinden bazısı rüyasında gördü ve Allahü Teâlâ sana ne muamele yaptı, diye sordu da o da cevaben:

"O işaretler yok oldu, o ibareler kayboldu, o ilimler fena buldu ve o eserler tükendi, bize hiç birinin faydası olmadı, ancak gecelerin içinde kılmış olduğum birkaç rekâtçık namazların faydası oldu"...buyurdu.

Not: Cüneydi Bağdâdî Kuddisesırrıhu Hicrî 297 veya 298 veyahut 302 senesinde vefat etmiştir. Seyyidü taife (sofiler taifesinin efendisi) lâkabını almış pek büyük bir veliyyullah idi. 40 sene yatsı abdesti ile sabah namazı kıldı. 30 sene sabahlara kadar ayakta Allahü Teâlâyı zikretti.

Emirül mü'minin Hazreti Ali kerrem'allahü veche radiyallâhü anh buyurmuşlardır:

"Kim cehdini sarfedip çalışmadan Cennete vasıl olacağını zannederse o kimse ancak kuru bir temennide bulunmuş olur ve kim çalışması ile ameli ile Cennete gireceğini zannederse o kimse amelde yorgunluğu yüklenmiş olur. Hakikat ise şudur: Kul amel eder, Allahü Teâlâ fazlı ile onu Cennete koyar."

Hasanı Basri Hazretleri de demiştir ki:

Amel ve ibadet etmeden Cenneti istemek günahlardan bir günahtır.

Ve bir hadîsi kudside şöyle varit olmuştur:

«Amel etmeden Cennetimi isteyen ne kadar hayası—utanması— kıt bir kimsedir, benim taatimde cimrilik eden kimseye rahmetimle nasıl cömertlik ederim.»

Büyüklerden birisi de demiştir ki hakikatte murat yalnız ameli terk etmek değil, aynı zamanda amel etmenin zaruretini düşünmeyi terk etmektir.

Rasûlullah salla'llâhü aleyhi ve sellem buyurdu:

«Dilediğin kadar yaşa muhakkak öleceksin. Dilediğini sev muhakkak ondan ayrılacaksın. Dilediğini yap şüphesiz amelinin karşılığını göreceksin.»

*****

Bir güvercin gecenin karanlığında ah edip inledi.

Dallar üzerinde ve gecenin yarısında idi…halbuki ben uyuyordum.

Beytin sahibine (Allaha) and olsun ki ben aşkımda samimi değilim yalan söylüyorum.

Eğer gerçekten âşık olsaydım güvercinler ağlamakta beni geçmezlerdi.

Kendimi sevdaya tutulmuş âşık zannediyorum,

Rabbime, halbuki ağlamıyorum hayvanat ağladığı halde.

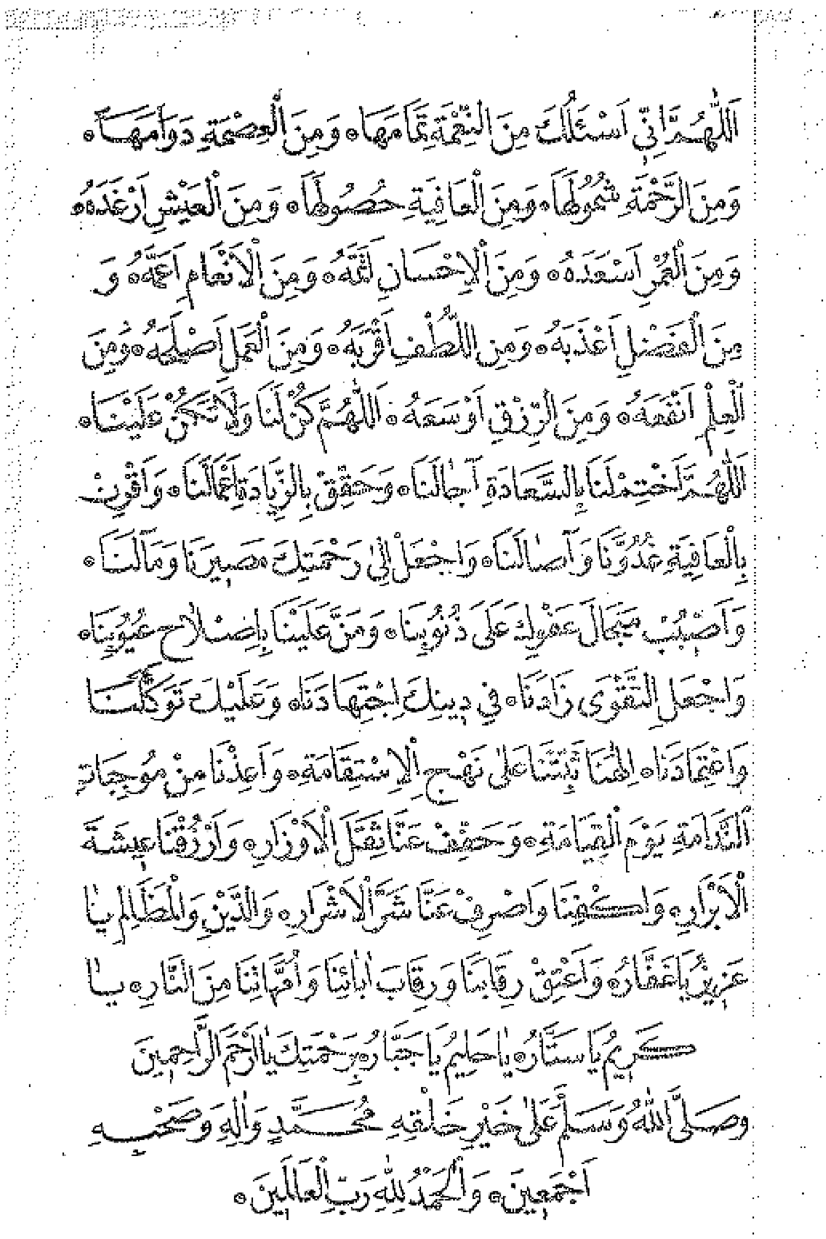
*****

Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem daimi dua olarak bu şekilde niyaz ederdi.

"Allahım âli Muhammedin rızkını kifayet edecek kadar ver"

"Tarihi Ehli Beyt"te şu dua geçer…

880 Bilgilik

اللّهُمَّ إنّي أسْئَلُكَ مِنَ النِّعْمَةِ تَمَامَهَا ، وَمِنَ الْعِصْمَةِ دَوَامَهَا ،
وَمِنَ الرَّحْمَةِ شُمُولَهَا ، وَمِنَ الْعَافِيَةِ حُصُولَهَا ، وَمِنَ الْعَيْشِ أَرْغَدَهُ ،
وَمِنَ الْعُمْرِ أَسْعَدَهُ ، وَمِنَ الْإِحْسَانِ أَتَمَّهُ ، وَمِنَ الْإِنْعَامِ أَعَمَّهُ ، وَ
مِنَ الْفَضْلِ أَعْذَبَهُ ، وَمِنَ اللُّطْفِ أَقْرَبَهُ ، وَمِنَ الْعَمَلِ أَصْلَحَهُ ، وَمِنَ
الْعِلْمِ أَنْفَعَهُ ، وَمِنَ الرِّزْقِ أَوْسَعَهُ ، اللّهُمَّ كُنْ لَنَا وَلَا تَكُنْ عَلَيْنَا ،
اللّهُمَّ اخْتِمْ لَنَا بِالسَّعَادَةِ آجَالَنَا ، وَحَقِّقْ بِالزِّيَادَةِ آمَالَنَا ، وَاقْرِنْ
بِالْعَافِيَةِ غُدُوَّنَا وَآصَالَنَا ، وَاجْعَلْ إِلَى رَحْمَتِكَ مَصِيرَنَا وَمَآلَنَا ،
وَاصْبُبْ سِجَالَ عَفْوِكَ عَلَى ذُنُوبِنَا ، وَمُنَّ عَلَيْنَا بِإِصْلَاحِ عُيُوبِنَا ،
وَاجْعَلِ التَّقْوَى زَادَنَا ، وَفِي دِينِكَ اجْتِهَادَنَا ، وَعَلَيْكَ تَوَكُّلَنَا
وَاعْتِمَادَنَا ، اللّهُمَّ ثَبِّتْنَا عَلَى نَهْجِ الْاِسْتِقَامَةِ ، وَأَعِذْنَا مِنْ مُوجِبَاتِ
النَّدَامَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، وَخَفِّفْ عَنَّا ثِقْلَ الْأَوْزَارِ ، وَارْزُقْنَا عِيشَةَ
الْأَبْرَارِ ، وَاكْفِنَا وَاصْرِفْ عَنَّا شَرَّ الْأَشْرَارِ ، وَالدَّيْنِ وَالْمَظَالِمِ يَا
عَزِيزُ يَا غَفَّارُ ، وَأَعْتِقْ رِقَابَنَا وَرِقَابَ آبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا مِنَ النَّارِ ، يَا
كَرِيمُ يَا سَتَّارُ ، يَا حَلِيمُ يَا جَبَّارُ ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ
وَصَلَّى اللهُ وَسَلَّمَ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ
أَجْمَعِينَ ، وَالْحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ،

DUANIN TÜRKÇESİ

Allahım senden nimetinin tamamını, ismetinin (günahtan koruyuşunun) devamını, rahmetinin şümûlünü, âfiyetin husulünü, hayatın en ferahını, ömrün en mes'udunu, ihsanın tamamını, in'amın yakın olanını, fazlı kereminin en tatlısını, lûtfunun yakîn olmasını amellerin en salihini, ilmin en faydalısını, rızkın en genişini isterim.

Allahım bizimle beraber ol. Bizim aleyhimize olma.

Allahım ecellerimizi saadet le sona erdir, amellerimizi (bizden istediğin kulluk vazifelerini) ziyadesiyle tahakkuk ettir, sabahlarımızı akşamlarımıza âfiyetle bitiştir, gidiş ve dönüşümüzü rahmetine doğru yönelt ve af iv (rahmet) kovalarım

günahlarımızın üstüne dök, ayıplarımızın ıslahı ile bizi nimetlendir, takvayı bize âhiret azığı yap, çalışmamızı din üzerine kıl, tevekkül ve itimadımızı sana döndür.

Ey bizim İlâhımız, bizi doğru yol da sabit kıl, Kıyamet gününde pişmanlığımızı mucip olacak şeylerden dünyada bizi koru, üzerimizdeki günah yükünün ağırlığını hafiflet, bizi iyi adamların yaşayışı ile yaşat, şerirlere karşı bize kâfi gel ve onların şerrini bizden uzaklaştır.

Bizden borcu ve mezalimi de uzaklaştır ey Aziz ve Gaffar.

Boyunlarımızı ve babalarımızın, analarımızın boyunlarını Cehenneme götürecek olan günah (kulluk) boyunduruğundan kurtar,

Ey Kerîm, ey Seddar, ey Halim, ey Cabbar.

Rahmetinle muamele buyur ey Erhamer rahimîn.

Allahın salât ve selâmı mahlûkatının en hayırlısı olan Hazreti Muhammed Aleyhisselâmın ve onun âl ve eshabının cümlesinin üzerine olsun.

Hamd âlemlerin Rabbi içindir.

Sır Gibi

“Aşk, insanlardan öğrenilmez; o, bir Allah vergisidir ve O’nun bir ihsanıdır”.

“Kalbimde, kendisini öteki dünya ile sürekli olarak meşgul eden bir nûra sahip kimseler dışında, hiç kimse, nefsini bu dünyanın zevklerinden alıkoyamaz”.

“Arifin kalp gözü açılınca, cismânî gözü kapanır ve o, Tanrı’dan başka bir şey görmez,”

“Eğer marifet görülebilir bir şekil alacak olsaydı, onu temaşa eden herkes, güzelliği, hoşluğu, iyiliği ve inceliği karşısında ölecek ve her parlaklık da onun ihtişâmı yanında kararacaktı.”

“Marifet, sözden çok sükûta yakındır.”

“Kalp, kaybettiği için ağlarken, ruh bulduğu için güler.”

“Nasıl herhangi bir şey Allah’ı görmeden yaşıyamazsa, Allah’ı görmeden de ölmez; çünkü O’nun hayatı ebedîdir, O’nu gören de ebedî olur.”

“Ey Allahım! Hayvanların bağırmasını, ağaçların sallanmasını, suyun şırıltısını, kuşların cıvıltısını, uğuldayan rüzgârı ve gök gürlemesini, Senin Birliğine bir delil ve eşin, benzerin bulunmadığına bir hüccet olarak hissetmeksizin, aslâ dinlemem.”

“Ey Allahım! Sana, halk içinde ululara yakarıldığı gibi dua ediyor, fakat yalnızken sevgililere yapıldığı şekilde niyazda bulunuyorum. Halk içinde sana Ey Allahım!, yalnızken de Ey Sevgilim!, diyorum.”

**

Bir Gün Gerçeğini Bulursun

“Ahmaklar sahte paraları, hakikisine benzediği için satın alırlar.

Eğer âlemde gerçek para tedavülde bulunmasaydı,

Kalpazanlar sahtelerini tedavüle nasıl sürerlerdi?

Onu hakikisiymiş gibi gösteren hakikat olmadıkça,

Sahtelik hiç bir şeydir.

Doğruluk aşkıdır ki, insanları hataya sevkeder.

Onlar zehiri şekerle karıştırarak ağızlarına doldururlar,

Öyle ise, bütün inançların boş olduğunu haykırana,

Az da olsa onlarda hakikatin kokusu vardır, yoksa kimseyi aldatamazlardı.

Ne kadar hayâli demeyin!

Dünyada hiçbir hayâl sahte değildir,

Dervişler arasında gizlenen bir tek gerçek fakir vardır, iyice ara, bir gün bulursun!”

Hz. Mevlana

**

Aşkın Siması

“Ey nazik kız, ey onun güzelliği!

Parıltısı, karanlıkta yürüyen lambalar gibi ışık saçar.

O, kehribar gibi saçtan örülü bir sedef içinde gizli bir incidir.

Düşünce, onun dalgıcı; okyanusların derinliklerinden ayrılmaz.

Ona bakan, biçimli gerdanı ve hoş edasıyla onu kumlu tepelerin ceylânı sanır.”

Not: En büyük mutasavvıf İbnu’l-Arabî, bazı şiirlerini, sevgilisinin güzelliklerini övmek için yazdığı ithâmını reddetmek amacıyla onlara bir de şerh yazmak zorunda kalmıştır.

**

Aşkı Öğrenin

“Dünyevî de olsa aşkdan yüzünü çevirme,

Çünkü Hakka yükselmene hizmet edebilir.

Ebced’i iyice öğrenmeden,

Kur’ân’ın sahifelerini nasıl anlayabilirsin?

Duydum ki önünde uzanan yol hakkında

Bir sâlikin tavsiye için kendisine yalvardığı bir hakime şöyle öğütte bulundu.

Eğer adımların aşk yollarının yabancısıysa,

Git aşkı öğren de gel,

Suret kadehinden şarap içmeğe korkarsan

Visal kadehinden bir yudum içemezsin.

Gene de uyanık ol! Suret, geciktirmesin seni

Bütün hızınla köprüyü geçmeğe çalış.

Yükünü ırmağa kadar seve seve taşıyacaksan,

Köprünün üstünde adımların oyalanmasın.”

Mevlana Câmi

Sen Olmasan

“Kalbimin yüzünü Sana doğru çevirmedikçe,

Namazı, namaz olmaya lâyık bulmam.

Yüzümü Kâbe’ye dönersem, bu, Sana olan aşkımdandır;

Yoksa namazı da Ka’be’yi de ne yapayım?”

(Hz. Mevlana Celâleddin Rûmî)

Ebul Hasan Harakanî

Milâdî 1033 yılında ölen bir başka İranlı sûfî Ebû’l-Hasan-el-Hurkânî’nin hayatı, Şark vahdet-i vücutçusunun bir tasvirini vermekte ve istenilen açıklıkta hususiyet bakımından karmaşık bir büyüklük ve yüceliğini ortaya koymaktadır.

…

“Bir defasında şeyh şöyle dedi: ‘Bu gece pek çok kimse (bunların tam sayısını vererek) falan falan çölde şâkiler tarafından yaralandı.’

Soruşturma sonunda, onun ifadesinin tamamiyle doğru olduğunu gördüler. Gariptir ki, aynı gece oğlunun başı kesilerek kapısının eşiğine bırakıldı. Fakat kendisinin bundan hiç haberi olmadı. **Ona inanmayan karısı şöyle haykırdı:**

‘Ta uzaklarda vuku bulan olaylardan haber verebilen, fakat kendi oğlunun başı kesilip kapısının önüne terk edildiğinden haberi olmayan bir şahıs hakkında sen ne düşünürsün?’ Evet’, dedi şeyh, ‘onu gördüğüm zaman perde kalkmıştı; fakat oğlum öldüğünde perde tekrar indirilmiş bulunuyordu.’ ”

“Birgün Ebû’l-Hasan el-Harkânî, yumruğunu sıkarak serçe parmağını uzattı ve dedi ki,

‘Îşte kıble! Kim sûfî olmayı dilerse.’

Bu sözler büyük Şeyh’e nakledildi. İki kıblenin bir arada bulunmasını İlâhî birliğe hakaret sayan Şeyh şöyle bağırdı;

İkinci bir kıble göründüğüne göre ilkini iptal edeceğim.’

Bundan sonra hiçbir hacı Mekke'ye ulaşamadı. Bazıları yolda yok oldu. Bazıları da soyguncuların eline düştü veya bazı sebeplerle seyahatlerini yerine getirmeleri engellendi. Ertesi yıl bir derviş, büyük Şeyh'e şunu sordu:

'Halkı Beytullah'tan alıkoymanın ne anlamı var?'

Bunun üzerine büyük Şeyh bir işaret yaptı ve yol tekrar açıldı. Derviş sordu:' Bütün bu kimselerin yok olmasının kabahati kimdedir? Büyük Şeyh cevap verdi:

'Filler birbirini itip kakarken birkaç zavallı kuşun ölmesi kimin umurundadır?' "

"Seyahata çıkacak olan bazı kimseler Harkânî'den yoldaki tehlikelerden kendilerini koruyacak bir dûa öğretmesini rica ettiler. Hurkânî şöyle dedi: 'Herhangi bir talihsizliğe uğrarsanız adımı zikredin.'

Bu cevap onların hoşuna gitmedi. Bununla birlikte, yola çıktılar ve seyahat sırasında şakilerin saldırısına uğradılar. İçlerinden birisi velînin adını zikretti ve şakilerin büyük şaşkınlığını çekecek bir tarzda gözden kayboldu. Şakiler onun ne devesini ne de ticarî eşyasını bulabildiler. Ötekiler ise bütün elbise ve mallarını kaptırdılar. Ülkelerine döndüklerinde Şeyh'e, bu sırrı açıklamasını rica ettiler ve dediler ki: **'Hepimiz Allah'a yakardık, sesimizi duyuramadık. Seni zikreden şahıs ise soyguncuların. gözleri önünde kayboldu.'** Şeyh de şunları söyledi:

'Siz Allah'a şeklen yakarıyorsunuz. / Oysa ben O'nu gerçekten anıyorum. Bundan dolayı beni anar ve ben de sizin adınıza Allah'ı anarsam, dualarınız kabul olur. Bununla birlikte Allah'a şeklen ve usûlen yakarmanızın faydası yoktur.' "

"Bir gece namaz kılarken bir çığlık işitti.

'Hey Ebû'l-Hasan! Halka senin hakkında bildiklerimi söyleyip te, onların seni taşa tutarak öldürmelerini ister misin?'

'Ey yüce Rabbim! dedi,' halka Senin rahmetin hakkında bildiklerimi ve Senin lütfundan idrak ettiklerimi söyleyip de, onların namazda Sana artık secde etmemelerini ister misin?

'Ses cevap verdi: 'Sen sırrını sakla, Ben de Benimkini saklıyayım.' "

"Dedi ki: 'Allahım, bana Azrâili gönderme çünkü ben ona ruhumu teslim etmem. Ruhumu ondan almadım ki ona vereyim. Ruhumu Senden aldım, yalnız sana teslim ederim.' "

886 Bilgilik

“Dedi ki:

Ben ölünce Azrail benim neslimden birine gelecek, ruhunu almaya çalışacak ve ona sert davranacaktır. İşte o zaman ben, mezarımdan ellerimi kaldırıp Allah’ın lütfunu onun dudakları üzerine akıtacağım.’ ”

“Dedi ki: ‘Eğer arş-ı âlâya hareket etmesini emretseydim, boyun eğerdi. Güneş’e durmasını söyleseydim, yörüngesinde dönmeyi durdururdu.’ ”

“Dedi ki: ‘Ben ne bir âbid ne bir zahid, ne bir mütekellim, ne de bir sûfîyim. Allahım, Sen Bir’sin, Senin Birliğinle ben de birim.’ ”

“Dedi ki: ‘Kafatasım Arş-1 âlâdır. Ayaklarım yerin altındadır, iki elim de Doğu ve Batıdır.’ ”

“Dedi ki: ‘Eğer bir kimse Kıyâmet’te dirileceğine ve ben rehberlik edene kadar Cennete giremiyeceğine inanmazsa, beni selâmlamak için buraya gelmesin.’ ”

“Dedi: ‘Allah beni benden çıkardığı için Cennet benim peşimdedir; Cehennem ise benden korkmaktadır. Cennet ve Cehennem benim bulunduğum bu yerden geçecek olsaydı, her ikisi de, ihtiva ettikleri bütün insanlarla birlikte bende yok olurdu.’ ”

“Dedi ki: ‘Sırtüstü yatmış uyuyordum. Allah’ın arşının bir köşesinden, ağzıma birşey sızdı; ve içimde bir tatlılık hissettim.’ ”

“Dedi ki: ‘Eğer velinin teni altında bulunan şeyden birkaç damlası, dudakları arasından dışarı çıkacak olsaydı / yer ve gökteki bütün yaratıklar dehşete düşerdi.’ ”

‘Dedi: ‘Dûa sâyesinde veliler, balığı denizde yüzmekten alıkoyabilir ve yeryüzünü öyle bir titretir ki, halk deprem oluyor sanır.’ ”

“Dedi ki: ‘Dostlarının gönlündeki Allah aşkı apaçık ortaya konsa idi, âlemi sel ve ateşle doldururdu.’ ”

“Dedi: ‘Allah’la yaşayan, bütün şeyleri görür, işitilenleri işitir; yapılacakları yapar ve bilinecekleri bilir.’ ”

“Dedi ki: ‘Herşey bendedir; fakat bende, kendim için yer yoktur.’ ”

“Dedi: ‘Kerametler, Allah’a giden yolun bin merhalesinden yalnız biridir.’ ”

“Dedi ki: ‘Aranmadıkça arama; çünkü aradığını bulduğun zaman, o sana benzeyecektir.’ ”

“Dedi: ‘Ebedî hayatı kazanmak için her gün bin defa ölüp bin defa dirilmelisin.’ ”

“Dedi ki: ‘Sen yokluğunu Allah’a verdiğinde, o da sana bütün Kendini verir.’ ”

Senle Ben

“Saadet sarayda oturduğumuz andır, Senle Ben.

İki ayrı sûret ve iki ayrı şekil, fakat bir tek nefsle, Senle Ben

Ağaçların renkleri, kuşların cıvıltısı edebiyet ihsan eder

Bahçeye girdiğimiz an, Senle Ben.

Gökyüzündeki yıldızlar bize dikkâtle bakacaklar;

Bizse onlara Ayın kendisini göstereceğiz, Senle Ben.

Senle Ben, artık hiçbir fert, vecde kalmayacak,

Sevinçli ve aptalca konuşmalardan uzak,Senle Ben.

Gökyüzünün tütün parlak tüylü kuşları hasetlerinden kalplerini yiyecekler

Bu tarzda görüşeceğimiz yerde, Senle Ben.

Bu en büyük hârikadır, Senle Ben burada aynı köşede otururken,

Bu anda hem Irak’ta Horasandayız, Senle Ben."

(Hz. Mevlana Celâleddin Rûmî)

Himmet İsterim

Abdulkadir Geylani kuddise sırruhu buyurdu ki:

“Himmet: kulun, nefsini dünya sevgisinden, ruhunu âhirete taallûktan, kalbini Mevlâsının irâdesiyle beraber kendi irâdesinden ayırmamasıdır.”

Bazıları “himmet edin efendim” derler ve isterler…

Bilmezler ki başlarına hangi türlü sıkıntı ve sorumluluk gelecek.

Eğer ki isteyen ve istediği kişi, neyin ne olduğunu anlasaydı bu kelimeyi ağızlarına alamazlardı.

Sus… demek kafi bile gelmiyor.

…

Abdulkadir Geylani kuddise sırruhu buyurdu ki:

— **Allah'ın sizi muttali kıldığı ahvâlden haber vermeyin; çünkü Allah her gün bir şe'ndedir.**

[Yarın ne getirecek bilemezsiniz]

— **Size erişen zarardan, Allah'tan başkasına şikâyet etmeyin. Çünkü "Sana bir zarar erişse, Allah'tan başka onu kaldıracak yoktur."**

Yanında yiyeceğin olduğu halde sakın rızık darlığından şikâyet etme. Zira olabilir ki rızkın daralması seni küfrân-ı nimet etmeye sevkeder, sonra kötü bir âkıbete dûçâr olursun.

Nimetler sana ulaşır, onu celbetmesen de.. Belâlar sana erişir, ne kadar istemesen de.. Öyle ise bütün hallerinde Allah'a teslim ol!... Çünkü Allah dilediğini yapar.

Sana bir nimet gelirse zikir ve şükürle meşgul ol!. Bir belâ gelirse sabır ve muvafakatla meşgul ol!. Bu ikisinden daha alâ rıza ve kaza ile telezzüzdür.[Hoşuna gidecek bir şeyin habercisi de olabilir.]

Aşağılığa razı ol; Rabbinle, kazasında münazaa etme, sonra seni helâk eder.. Allah'tan gâfil kalma, sonra seni asar... Allah'ın dininde kendi hevâ ve arzunla bir şey deme, sonra seni yaramaz kılar...

Kendi nefsinde esir olup kalma, sonra onunla ve ondan daha şerir olanla mübtelâ olursun...

Hakkında sûi zan beslediğin kimseye zulmetme ve hiçbir kimseyi sûi zanla töhmet altında bırakma! Çünkü senin Rabbin zalimin zulmünü mükâfatlandırmaz.

Kalbinde bir kimseye karşı buğz veya sevgi hissettiğinde onun ef'âlini Kur'ân ve Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellemin sünnetin terazisine at, tart. Eğer bu terazide iyi gelirse onu sev, kötü gelirse terket, tâki onu nefsin arzusiyle sevmiyesin ve nefsin

arzusiyle ona buğzetmiyesin. Allahü Tealâ buyuruyor ki: **"Nefsin arzusuna tâbi olma, sonra seni Allah yolundan saptırır."**

Şu Anda Trump Bu Düzene Savaşı Açtı...!

Hitler 1957'de Arjantin'de öldükten sonra, Eva Braun ismini Madelyn Lee Payne olarak değiştirdi, kızını Ann'i aldı ve ABD'ye taşındı. Orada Stanley Dunham adında bir vatandaş ile evlendi ve böylece adı Madelyn Dunham oldu. Kızı Ann, Stanley Ann Dunham ismini aldı. Kızı, Ann sonradan Barack Obama adında bir Kenya vatandaşı tarafından hamile kaldığında, 19 yaşındaydı. Kenya'ya taşındı ve oğlu Barry'yi dünyaya getirdi. O sırada evlendiği kocasının zaten evli ve çocuk sahibi olduğunu fark etti. Oğluyla Amerika'ya geriye döndü. Amerika'ya döndükten kısa bir süre sonra Lolo Soetoro ile evlendi ve ikinci bir kız çocuğu Maya oldu.

Bildiğimiz gibi Hitler bir Rothschild'di. Annesi Avusturya'da, Salomon Meyer Rothschild'in hizmetçi olarak çalışan Klara Polzi idi. Ondan hamile kaldı. Adolf'u doğurmak için Almanya'ya döndü. Daha sonra adını Hitler olarak değiştiren Alois Schicklgruber ile evlendi. Kan çizgileri Illuminatiler için çok önemlidir, çünkü amaçları kendi çocuklarını eğitirek, ya da bu kan çizgisinden gelen yasadışı çocukları her yere yaymaktır...!

Şimdi Barry Soetoro'ya gelelim, Obama'ya. Eğer buraya kadar her şeyi anladıysanız, şimdi çeneniz açık kalmıştır. Bunu netleştireyim. Barry Soetoro = Barack Obama junior = Hitler'in torunu = kan çizgisine göre bir Rothschild. Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in Obama Almanya'yı ziyaret ettiğinde, onu neden içten öptüğünü, iltifat ettiğini, ona sevgidolu baktığını şimdi anladın mı. Diğer iki teyzesi İngiltere eski Başbakanı Theresa May ve Litvanya Cumhurbaşkanı Dalia Grybauskaite.

Hitler'in üçüncü imparatorluk planı bugünün dördüncü imparatorluğuna dönüştü ve onun çocuklarını NWO = Nazi dünya düzeni çercevesinde Illuminati'yi ilerletmek için, stratejik ülkelerde yüksek rütbeli pozisyonlara yerleştirmekti.

Obama pek çok alanda dürüst olmayan bir başkandı. Burada eşcinselliğinden yada pedofili eylemlerinden bile bahsetmedim. Bu kendi içinde tamamen farklı bir hikaye. Yine de Obamagate'te yaşayacaksınız. Uyanabildin mi? Bilgi Güçtür!

David Rosenholm'a teşekkürler.

Hepsi birbirine Akraba... aralarına başka birini sokmamışlar... Para makinası...!

Şu anda Trump bu düzene savaşı açtı...!

Ölüler İşitmez Kitabının Arkaplanı

Kaynak: https://ismailhakkialtuntas.blogspot.com/2020/10/oluler-isitmez-kitabnn-arkaplan.html

Adı "Büyük Hanefî Alimlerine Göre Ölülerin İşitmediğine Dair AÇIK DELİLLER Nu'man ALÛSÎ" kitabın muhteviyatında ölüler işitemez, işttiremezsin…gibi geniş inceleme yapılmış. Selefci akımın dayanılmaz şirk ve tevhid inancındaki sancıları o denli ileriye gider ki, durdurmak imkânsız hale geldi.

Aşağıda pdfsini vereceğim.

Bu kitabı inceleyin… sadece ben bir soru soracağım.

Günde beş vakit namaz kılan bir Müslüman tahiyyatta muhatab (karşında duran bir kişiye konuşmak) sigasıyla "Esselamu aleyke Eyyühennebi" "Selam senin üzerine olsun Ey Nebi", diyen bir Müslüman ölüye işittiremiyorsa, Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve selleme de ölü diyerek işittiremez. Yıllarca itttifak edilmiş namaz ibadetinde bunu tekrar ediyoruz.

Ayrıca "Selam" ölüye söylenmediği de malumdur.

Bu tür kitapların gayesi tasavvuf erbabını tenkit etmek değil, Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem ile olan bağımızı koparmak için yazılıyor. Bazı âlimlerde bu selefçi akımın kayığına biniyorlar. Bilerek veya bilmeyerek.

"Şehidlere ölüler demeyin" ayetinde "siz onları bilemezsiniz" peygamberler içinde geçerlidir. Nübüvvet mertebesi şehit olmaktan üstündür.

Bunun üzerine en önemli husus Allah Teâlâ'nın " Ruh hakkında az bilgi verildi" ayeti bizlerin duracağı yer belli etmektedir.

Her yolun istismarcısı olabilir. Yanlışa düşmüş olanlara bakıp hakikati sıvamaya çalışmak abesle iştigaldir.

Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellemi sevmek demek onun varlığını en derinden hissetmek ve canlı bağın olduğunu kabul etmekten geçer.

Bilmediğimiz çok şey var. Hiçbir Müslüman Allah Teâlâ dışında kimseye hakikat nazarıyla tanrı diye bakmaz. Bahse konu kitapların nihai hedefi Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem ile bağımızı kopartmak için yazılmış olmasıdır.

Üzüldüğüm nokta peygamberimiz salla'llâhü aleyhi ve selleme müsteşrikler, misyonerler saldırıyor. Anlamadığım Müslüman geçinen Müslüman geçinen kafalar saldırıyor bir türlü çözemiyorum. Efendimiz salla'llâhü aleyhi ve sellem minnet duymayı bıraktığımız zamanlardan beri geriye giden bir İslam âlemi var. Tek sebebi Müslümanların Efendimize karşı olan sevgilerindeki kırılma noktası…

Anam babam feda olsun diyen ashabın yolu efendimize sonsuz itaatleri idi.

İhramcızâde İsmail Hakkı

Tedbir Terk

Tedbîrini terk eyle takdîr Hudâ'nındır

Sen yoksun o benlikler hep vehm ü gümânındır

Birden bire bul aşkı bu tuhfe bulanındır

Devrân olalı devrân erbâb-ı safânındır

Âşıkda keder neyler gam halk-ı cihânındır

Koyma kadehi elden söz pîr-i mugânındır

Meyhâneyi seyretdim uşşâka metâf olmuş

Teklîf ü tekellüfden sükkânı muâf olmuş

Bir neş'e gelip meclis bî-havf u hilâf olmuş

Gam sohbeti yâd olmaz meşrebleri sâf olmuş

Âşıkda keder neyler gam halk-ı cihânındır

Koyma kadehi elden söz pîr-i mugânındır

Ey dil sen o dildâre lâyık mı değilsin ya

Da'vâ-yı muhabbetde sâdık mı değilsin ya

Özrü nedir Azrâ'nın Vâmık mı değilsin ya

Bu gâm ne gezer sende âşık mı değilsin ya

Âşıkda keder neyler gam halk-ı cihânındır

Koyma kadehi elden söz pîr-i mugânındır

Mahzûn idi bir gün dil meyhâne-i ma'nâda

892 Bilgilik

İnkâra döşenmişdim efkâr düşüp yâda

Bir pîr gelip nâgâh pend etdi 'alelâde

Al destine bir bâde derd u gamı ver bâda

Âşıkda keder neyler gam halk-ı cihânındır

Koyma kadehi elden söz pîr-i mugânındır

Bir bâde çek efzûn kap meclisde zeber-dest ol

Atma ayağın taşra meyhânede pâ-best ol

Alçağa akar sular pây-i huma düş mest ol

Pür−cûş olayım dersen Gâlib gibi sermest ol

Âşıkda keder neyler gam halk-ı cihânındır

Koyma kadehi elden söz pîr-i mugânındır

1. Tedbîrini terket; takdir Tanrı'nındır. Sen yoksun; o benlikler, hep vehmindir; zannındır. Birden bire aşkı bul, bu armağan, bulanındır. Devran, devran olalı, temiz kişilerin, İlâhî zevk sahiplerinindir.

Âşıkta keder neyler? Gam, dünya balkınındır; feyiz ve neşe kadehini elinden bırakma, söz pîri mugânındır

2. Meyhaneyi seyrettim; âşıkların, çevresinde dönüp durdukları yer olmuş; orada oturanlar tekliften de affedilmişler, tekellüften de. Bir neşe gelmiş; mecliste ne korku kalmış, ne aykırılık; gama dâir sohbet yapılmıyor, gamın bulanıklığı anılmıyor; (çünkü) hepsinin de meşrebi tertemiz bir hâle gelmiş.

Âşıkta keder neyler? Gam, dünya balkınındır; kadehi elden bırakma; söz pîri mugânındır.

3. Ey gönül, sen o gönül alana lâyık mı değilsin; yoksa sevgi dâvâsında gerçek mi değilsin? Azrâ'nın özrü nedir; sen Vâmık mı değilsin. Sende bu gam ne gezer; yoksa âşık mı değilsin?

Âşıkta keder neyler? Gam, dünya balkınındır; kadehi elden bırakma; söz pîri mugânındır.

4. Bir gün gönlü, mânâ meyhanesinde mahzundu; hatıra fikirler düşmüştü de inkâra döşenmiştim. Bir pîr, ansızın geldi de alelâde öğüt verdi; eline bir şarap kadehi al, derdi de yele ver gitsin, gamı da dedi.

Âşıkta keder neyler? Gam, dünya balkınındır; kadehi elden bırakma; söz pîri mugânındır.

5. Bir kadeh şarap çek, içtikçe iç; mecliste yücel; sözün üstün olsun, yürüsün. Ayağını dışarıya atma; meyhanede ayak dire. Sular alçağa akar; sen de küpün ayak ucuna düş; alçal. Coşup köpüreyim dersen Galib gibi sarhoş ol.

Âşıkta keder neyler? Gam, dünya balkınındır; kadehi elden bırakma; söz pîri mugânındır.

Kabe'ye Örtü mü, Muhtaca Gömlek mi?

ABDULCELİL CANDAN/ Yrd.Doç.Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Meslek Yüksek Okulu

Bîr defadan fazla hacca gidenler, bir yönüyle hiç gitmeyenlerin hukukunu ihlal etmektedirler. Zira, kota nedeniyle her yıl on binlerce mümin hac ibadetini yapmaktan mahrum kalmaktadır.

"Andolsun ki biz peygamberlerimizi açık delillerle gönderdik ve insanların adaleti yerine getirmeleri için beraberlerinde kitabı ve mizanı indirdik."1

Mizân, iyi ile kötüyü birbirinden ayıran, vahiy, akıl, deneyimler2 ve hakhukuku gerçekleştirecek adalettir.3

İzz b. Abdusselam'ın da dikkat çektiği gibi, mühim olanı daha da mühim olana (eheme), ayrıntıyı öncelikli olana tercih eden cahildir.4 Vahiy bir konuya ne kadar önem vermişse, ona o kadar önem vermek gerekir. Farz nafile yerine, nafile farz yerine konulursa dengeler bozulur, adalet sekteye uğrar.

Makalemizde üzerinde durup dikkat çekeceğimiz husus, imkânsızlıklardan ötürü her yıl on binlerce Müslüman evladının kilise, havra, ilhad ve şer yuvalarına yöneldiği, milyonlarca Müslüman'ın açlıktan öldüğü günümüz dünyasında birden fazla yapılan hac ve umre seyahatleridir. Söz konusu edeceğimiz husus ömürde bir defa yapılan hac değildir. Çünkü hac Kur'an ve sünnetle farz kılınmış, inkârı küfrü gerektiren İslamî bir fariza ve şiardır. **Kur'an yüzlerce yerde iman ve cihattan bahsederken 12 defa civarında hacdan bahsetmiştir.**5

Hz. Peygamber salla'llâhü aleyhi ve sellem'in tek bir defa hac etmesi de bu hikmetten dolayıdır Birden fazla hacca gitmenin dini bir delil veya temeli olmadığı

gibi, İslamî bir bilinçten de kaynaklanmamaktadır. Sadece örf, adet ve gelenekten kaynaklandığına inanmaktayız.

Kur'an, Müslüman'ı gerçeği arayan kişi olarak tanımlanmıştır.6 Yani, Müslüman her şeyi yerli yerine koyan, ona gereği kadar öne verendir. O, nafileyi nafile, farzı farz olarak değerlendirir, mekruhlarla mücadele adına haram işlemez. Bunun açılımını yaparsak şunu deriz: İslam'ın izzetinin korunması, işgal altındaki topraklarının kurtarılması vecibesi dururken yığınlarca malı farz olmayan hac ve umrede harcamanın hikmete dayalı bir eylem olmadığına inanmaktayız.

Makalemizin ana hatlarını şu âyet belirtmektedir: **"Yoksa siz, hacılara su temin etmeyi ve Mescidi Haram'da um reciliği, Allah'a ve ahiret gününe inanıp da Allah yolunda cihat edenin işi gibi mi tuttunuz? Bunlar, Allah katında eşit olmazlar. Allah, zalimler güruhunu doğru yola iletmez."**7

Âyetin Nüzul Sebebi

Kaynaklar, âyetin nüzul sebebiyle ilgili olarak benzer rivayetler nakletmiştir. Numan b. Beşir anlatıyor: Hz. Peygamber'in minberi yanında oturuyorduk. Birisi, ben hacılara su temin etmeyi hiçbir şeye değişmem, dedi. Diğer birisi, Mescidi Haram'ı imar etmeyi her şeye tercih ederim, dedi. Üçüncüsü de, ben de cihadı tüm ibadetlere tercih ederim, deyince Hz. Ömer radiya'llâhü anh duruma müdahale ederek, Hz. Peygamber salla'llâhü aleyhi ve sellem'in mescidinde sesinizi yükseltmeyin, dedi. Hz. Ömer, Cuma namazından sonra olanları Hz. Peygamber'e arz edince ayet nazil oldu. Olayın diğer bir varyantı da şöyledir: Hz.Talha b. Şeybe ve Hz. Abbas [radiya'llâhü anhüm] oturup yapmış oldukları amelleri sıralıyorlardı. Hz. Abbas, Kâbe'nin anahtarı benim elimdedir, istersem Kâbe'de istirahat eder uyurum, dedi. Talha, ben de hacılara su temin ediyorum, istediğime su temin ederim, istediğimden esirgerim, dedi. Tam o sırada oradan geçen Hz. Ali kerrem'allahü veche radiyallâhü anh duruma müdahale etti ve **ben sizden altı ay önce iman eden bir mücahidim,** dedi. Bunun üzerine âyet nazil oldu. Hz. Abbas ayeti işitir işitmez, Allah Teâlâ'nın koymuş olduğu hükme razı olduk, razı olduk, dedi.8 Âyet, iman ve cihadı öne çıkaran Hz. Ali'yi desteklemiş oldu. Diğer bir rivayete göre de, Bedir'de esir düşenler iman ve cihada davet edilince, bizler hacılara su temin ediyor, Beytullah'a hizmet ediyor ve köle azat ediyoruz, bu nedenle iman etmemize gerek yoktur, dediler. Bunun üzerine âyet nazil oldu.9

Âyetle İlgili Bazı Mülahazalar

1. Âyette geçen indillah/Allah katında ifadesi, Allah katındaki değer ve ölçülerin insanlar katındaki ölçülerden farklı olduğunu beyan etmektedir. Nitekim kimileri hacca gitmeyi, hacılara su temin etmeyi, Kâbe'ye hizmet etmeyi iman, hicret ve cihada tercih ederken, kimileri de imanı, cihadı, hicret ve aksiyonu söz konusu amellere tercih etmekteydiler.

2. Âyet, Allah katında hangi amellerin daha faziletli olduğuna da dikkat çekmiştir. Yani, hac, umre, inziva, Kâbe'ye hizmet vs. hiçbir ibadetin iman ve cihatla kıyas edilmeyeceğine dikkat çekmiştir.

3. Âyet şu mesajı da vermek istemiştir: Kim hacıları suvarmayı, Kâbe'ye hizmet etmeyi iman ve cihada tercih ediyorsa o yanılıyordur.

4. İftihar edilecek ameller, hacıları suvarmak ve Kâbe'ye hizmet etmek değil, Allah'a iman etmek ve o yolda mücadele etmek anlamına gelen cihattır.

5. Ayette geçen, Allah, zalimler güruhunu doğru yola iletmez, ifadesi hac etme ibadetini, Kâbe'ye hizmeti iman ve cihadın önüne çıkaranların zulüm işlediğine dikkat çekmektedir. Birçok yerde İslam topraklarının bağımsızlığı için mücadele veren insanları, yanı başındaki aç ve sefil vaziyette duran bir insanı görmezden gelip nafile olup olmadığı bile tartışılan bir ibadetle oyalanmak zulüm değil midir?

6. Âyet, cihad olmadan Kâbe'yi tavaf etmenin, onu tamir etmenin bir anlam ifade etmediğine de dikkat çekmiştir. Zira bazı rivayetler konunun Mekke'nin fethinden sonra tartışıldığını göstermektedir. Eğer cihad olmasaydı söz konusu insanlar, iman edip Kâbe'yi tavaf etme imkânını bulabilirler miydi?10

7. Âyet, iç âlemini terbiye etmenin diğer amellerden önce geldiğini göstermiştir.

8. Âyet, bütün ibadetlerin aynı derecede olmadığını belirttiği gibi, Kâbe ve hacılara hizmet etmeyi, iman ve cihat ibadetine üstün görenlerin duruşunu tuhaf karşılamıştır.

9. Âyet, hacılara su temin etme ve Kâbe'ye hizmeti cihat, iman ve hicretin önüne geçirenlerin tavrına bir reddiyedir.11

10. Âyet, mücahidlerin, cihattan sarfı nazar eden hayırsever hacılardan daha erdemli olduğuna işaret etmektedir.

Âyetin Öne Çıkardığı İki Konu;

İman ve Cihad

1. İman, Allah ile bir akit yapmak anlamındadır. Kast ettiğimiz iman, Allah'a yaratıcı, rızk verici, yarar ve zararın yaratıcısı olarak iman etmek, O'nu zat, sıfat ve fiillerinde birlemek ve Allah'ın muradı istikametinde O'na inanmaktır. Tüm Peygamberlerin ilk ve en önemli hedefi, şirk, küfür, nifak ve hurafeleri yok edip, tevhid üzerine kurulan bir iman akidesini yerleştirmektir. Râzi, Kur'an'da 600 civarında ahkâm âyeti dışında kalan tüm âyetlerin tevhidi; yani sağlam bir imanı işlediğini vurgulamaktadır.12 "Biz senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki, ona şöyle vahiy etmiş olmayalım: Gerçek şu ki, benden başka ilah yoktur; onun için hep bana ibadet edin."13 "And olsun ki, Biz her ümmete: **"Allah'a kulluk edin ve Tağut'tan sakının! diye uyaran bir peygamber gönderdik. Sonra içlerinden kimine Allah hidâyet nasip etti, kimine de sapıklık hak oldu. Şimdi yeryüzünde bir dolaşın da peygamberlere yalancı diyenlerin sonunu görün!"**14

Kur'an'da anahtar kelime Lafzı celal olup üç bine yakın yerde geçmesi,15 içeriği konusunda okuyucusuna ipucu vermektedir. Diğer önemli anahtar kelimeler, ahiret ve risa lettir, ana konu ise tevhittir. Açık veya işaret olarak Allah Teala'nın sıfat veya esmasının geçtiği âyetler de göz önünde bulundururlarsa Kur'an'da, nerdeyse tevhit ve akidenin işlenmediği âyet bulunmamaktadır. Amel ve hayat bu inanç üzerinde kurulur, ona göre hareket eder. Ahlaka yön veren odur. Onun sağlam olması ahlak ve ibadetin sağlam olması anlamına gelir. Zira ahlak, ibadet ve eşyayla ilişki onun üzerine kurulur. Gidişattaki sapmalar ondan kaynaklanır. İmanın söz, amel ve tasdikten ibaret olduğuna inanırız.

İki dünyada huzur ve mutluluğun kaynağı imandır. Hayata anlam kazandıran, yaratılış gayesini öğreten, karanlığı aydınlığa çeviren, aydınlık sırlarını çözen tek anahtar odur. Aşılmaz yollarda güç kaynağı odur. O, insanlık için olmazsa olmaz gerçektir. O, hâkim için adaletin, asker için şahadetin, yönetici için merhametin ve dürüstlüğün tek kaynağıdır.

İman şuuru İslam kültürünün her zerresine sinmiştir. O, damarlarda dolaşan kan gibidir; edebiyatta, ilimde, kültürde, her yerde onun izleri bulunur. O'nu bulan her şeyi bulmuş, ondan gafil olan her şeyi kaybetmiştir. İman, aydınlıktır, inkâr karanlıktır. İslam'ın hedefi, muhatabına tevhit merkezli bir iman sistemi sunmaktır.

2. Cihad, Allah'ın rızası doğrultusunda ve imkân nispetinde İslam dini için çaba sarf etmek anlamına gelir. Kur'an'da imandan sonra en çok işlenen konudur; öyle ki bazı âlimler cihadı İslam'ın altıncı şartı olarak değerlendirmişlerdir.16 İşgalci güçler

İslam topraklarına girince, erkek, kadın, genç, yaşlı, sağlam, hasta herkese kendi imkânlarıyla karşı koyması yani cihada katılması farzı ayndır. Bu durumda kadın kocasından, çocuk ebeveyninden izin beklemeksizin cihada çıkabilir.17

Hz. Peygamber salla'llâhü aleyhi ve sellem ashaba, "Size kadir gecesinden daha hayırlı bir geceyi haber vereyim mi? sorusunu yöneltti ve cevabı da kendileri verdi: "Şehid olma ihtimali bulunan bir yerde nöbet tutmaktır."18

Kadir gecesinin Kur'an'ın nassıyla bin aydan daha hayırlı olduğu hatırlanırsa Allah yolunda nöbet tutmanın sevabının miktarı da anlaşılmış olur. "Allah yolunda bir günlük nöbet evlerde 1000 güngece ibadet etmekten, oruç tutmaktan daha hayırlıdır."19

Abdullah b. Mübarek Müslümanların fiili cihatta bulundukları bir dönemde Mekke'de ibadetle iştigal eden Fudayl b. İyaz'a cepheden şu satırları yazar: "Ey Haremeyn'de (MekkeMedine) ibadet ettiklerini sananlar, bizim nasıl bir ibadet içinde olduğumuzu bilseydiniz gerçekten sizin yaptığınızın bir oyalamadan ibaret olduğunu fark edecektiniz. Siz yanaklarınızı gözyaşlarınızla ıslatırken, bizler yanaklarımızı kan ile süslemekteyiz." Fudayl mektubu alır ve hürmeti kemal ve gözyaşlarıyla öperek kendisine hak verir.20 Fu dayl, en mübarek yerde ibadet ediyordu. Hem de tek rekâtının diğer yerlere göre 100 bin rekâttan daha faziletli olduğu yerde ibadetle meşguldü. Fakih Abdullah b. Mübarek ise Müslümanların fiili cihatta bulundukları bir dönemde Kâbe'de ibadet etmeyi bir oyalanma olarak değerlendirmiştir. Bu fetvası aynı zamanda hangi konulara öncelik verilmesi gerektiğini belirtmektedir. İbn Mübarek, aynı dönemde fıkhî bazı konulara gark olmuş bir arkadaşını, "cihad ortada iken, ömrünün çoğunu zihar, ilâ vs. konularla geçirdin" sözleriyle tenkit etmiştir.21

"Mücahide destek veren de cihad eden gibi sevap alır"22 hadisi şu hükmü otaya koymaktadır: İmandan sonra en büyük ibadet olan cihada mazeretten dolayı fiili olarak katılamayanlar, mücahitlere verecekleri maddi manevi destekle cihadın muazzam ecirden yararlanabilirler.

Sosyal Hizmetlerin Nafile Hac ve Umreden Daha Faziletli Oluşu

İbn Mesud, asırlar önce konuya şöyle dikkat çekmiştir: Ahir zamanda yolculuk güçleşecek, imkânlar artacak ve gereksiz yerde hacca gidenler çoğalacaktır. O şartlarda hacca gidenler sevaptan mahrum olarak dönecekler. Çünkü onlar komşuları açlıktan kıvrandıkları halde onları görmezlikten gelirler. İbn Mesud ferasetiyle günümüzde olup bitenleri sezmiş ve olduğu gibi canlandırmıştır.23

Gazali de sosyal yardımlaşmayı ihmal ederek defalarca hacca gidenlere sitem ederek şöyle der: Kimi zenginler defalarca hacca gittikleri halde yanı başındaki komşularını ihmal ederler.

Gazali'nin Bişr b. Haris'ten naklettiği şu olay konuyu açıklaması bakımından çok önemlidir:

Hac'a gitmek niyetiyle Bişr b. Haris'le vedalaşmaya gelen biri, kendisine, üstad, hacca gitmek istiyorum bir emriniz var mı? der.

Bişr: **Hac masrafı için ne kadar para hazırladın?**

İki bin dirhem.

Hac yapmakla neyi kast ediyorsun? Niye hacca gitmek istiyorsun?

Allah'ın rızasını kazanmak ve Beytullah'ı ziyaret etmek için.

Allah'ın rızasını mı? Bulunduğun yerde iki bin dirhemi harcayıp Allah'ın rızasını elde etmek istemez misin?

Elbette isterim.

O halde git hac için ayırdığın parayı muhtaç, borçlu ve yetimlere dağıt. İstersen hepsini birine de verebilirsin. Müslümanları mutlu etmek, sevindirmek, muhtaçlara el uzatmak, darda kalanın sıkıntısını gidermek yüz nafile ibadetten daha hayırlıdır. Git, sana dediklerimi yap! Bunu yapmayacaksan kalbinden geçenleri bize bildir.

Üstadım, kalbim hacca gitmekten yana.

Bu cevap karşısında Bişr tebessüm eder ve şöyle der:

Nefis haramdan elde edilen bir parayla övünmek ister. Allahu Teala ancak muttaki kullarından kabul eder.24 Bişr b. Haris söz konusu zata yaptığının riya olduğunu, malı haram olduğu için de helal yolda harcamaya layık olmadığını ima etmek ister.

Ömer b. Abdülaziz döneminde Kâbe'nin örtüsü eskidiğinden değiştirilmesi gerekiyordu. Ancak bu sırada yardıma muhtaç insanlar vardı. İki durum karşısında bir tercih yapması gerekiyordu. Raşid Halife, Kâbe'nin değerinin örtüde olmadığını, yenilenmesinin tali bir konu olduğunu düşünüyordu. Bu nedenle muhtaçların

ihtiyacını gidermeyi tercih etti ve şöyle dedi: **"Örtüye yapacağım masrafı acıkmış midelere ayırmamın daha isabetli olacağını düşünüyorum."**25 Ömer b. Abdülaziz bu içtihadıyla Müslümanları doyurmayı, Kâbe'ye örtü almaya tercih etmiştir. Zira selefi Hz. Ömer ve Hz. Ebubekir [radiya'llâhü anhuma] dönemlerinde de Kâbe'nin örtüsü yoktu. Ancak onlar için aç mideleri doyurmak Kâbe'yi örtmekten önce gelmekteydi."26

Her yıl nafile hac ve umreye harcanan yığın larca servet İslam topraklarının kurtarılması ve Müslümanların bilinçlendirilmesi için sarf edilseydi, birçok sıkıntının giderilebileceğine inanmaktayız. Kaldı ki, bir defadan fazla hacca gidenler, bir yönüyle hiç gitmeyenlerin hukukunu ihlal etmektedirler. Çünkü kota nedeniyle her yıl on binlerce mümin hac ibadetini yapmaktan mahrum kalmaktadır.

Nafile hac ve umre ile diğer hizmetler arasındaki belirleyici naslardan birisi de şu hadistir. "Allah'a en sevimli kullar, insanlara en fazla yararı olanlardır En sevimli amel, Müslüman'ı sevindirmek, ondan bir sıkıntıyı gidermek, borcunu ödemek, açlığını gidermektir. İhtiyacını karşılamak amacıyla Müslüman kardeşimle yürümek, (şu) camide; yani Mescidi Nebi'de bir ay itikaftan daha hayırlıdır."27 "Dul ve muhtaçların ihtiyacı için çalışmak Allah yolunda cihad eden ve gece-gündüz ibadet eden gibidir."28 "Bazen sadaka niyetiyle verilen tek bir dirhem yüz bin dirhemi geçer."29 "En hayırlı para, kişinin aile efradına ve muhtaç arkadaşlara harcadığı paradır."30

İbn Abbas Anlatıyor: "Mescidi Nebi'de itikafta bulunduğum bir sırada bir adam geldi, selam verdikten sonra oturdu. Kendisine; "Kardeşim, sizi üzüntü içinde görüyorum, hayrola!" dedim.

Evet doğrudur, ey Hz. Peygamber'in amca oğlu, falanın bende borcu var, yemin olsun ki ödeme imkanım yoktur.

Arzu ettiğin takdirde meselenizle ilgilenebilirim.

Uygun görüyorsanız ilgilenenebilirsiniz. Aynı zat anlatıyor: İbn Abbas ayakkabılarını giydi ve mescitten çıktı. Kendisine; "itikafta olduğunuzu unuttunuz mu?" dedim.

(Gözyaşları içinde) hayır olay bildiğin gibi değildir, kısa bir süre önce ahrete intikal edip giden şu kabrin sahibinden şu hadisi duymuşumdur: **"Kim bir kardeşinin bir ihtiyacını karşılamak gayesiyle kendisiyle beraber çıkar, muvaffak olursa**

(sıkıntısını giderebilirse) on yıllık itikaftan daha hayırlı bir amel yapmış olur. Kim de Allah rızası için bir gün itikafa girerse, kendisiyle cehennem arasına, her biri doğu ile batı arasındaki mesafeden daha geniş üç hendek girer."31

Hadis, milyonlarca Müslüman'ın çöplüklerden ekmek topladığı günümüzde, itikaf niyetiyle onlarca defa Hicaz'a gidenlere önemli mesajlar vermekte ve kardeşlik bağlarının nasıl takviye edilmesi gerektiğine ve toplumun ihtiyaç duyduğu hizmetlere eğilmenin önemine dikkat çekmektedir. Şöyle ki; **İbn Abbas, Müslüman'ın ihtiyacını karşılamayı, içinde bir rekât namaz kılmanın diğer mescitlere oranla bin rekat sayılan bir mescitte zikir, oruç ve namazı içeren itikafa tercih etmiştir.** İbn Abbas'ın fıkıh anlayışı, yardım isteyen bir Müslüman'a yardım gayesiyle böyle bir ibadeti terk etmesini gerekli kılmıştır. Bu davranış, İbn Abbas'ın Hz. Peygamber salla'llâhü aleyhi ve sellem'den almış olduğu fıkıh bilincinden kaynaklanıyordu.32

İbn Abbas başka bir vesileyle, "Birinin, fakir bir ailenin bir aylık, mümkün olmasa bir haftalık, o da mümkün değilse gücü nispetinde ihtiyaçlarını karşılaması, her yıl hacca gitmesinden daha hayırlıdır" demiştir.33

Abdullah b. Mübarek konu bağlamında şöyle der:

Bir lokma ekmeği tasadduk etmek, bir cami yapmaktan daha hayırlıdır.34

Abdullah b. Mübarek hacca gidiyordu. Çöplükten ölmüş bir kuş alan bir kadın gördü. Kadın ölü kuşu elbisesine sardı ve evine götürdü. Abdullah evine kadar kadını takip edip durumunu sordu. Kardeşiyle beraber kaldığını, yiyecek hiçbir şeyleri bulunmadığı için çöplükten topladıklarıyla geçindiklerini söyledi. Bunun üzerine yardımcısına "yanında ne var?" dedi. Yardımcısı, "1000 dinar var" dedi. Abdullah b. Mübarek, "bize 20 dinar ayır, bizi eve götürür, geri kalan (980) dinarı bunlara verelim. Bu hayır bu yılki haccımızdan daha hayırlıdır" dedi ve geri döndü.35 Abdullah b. Mübarek, oruç tutar, insanlara yiyecek dağıtırdı. İbn Mübarek iki hayırdan "en hayırlı" olanı tercih etmiştir.

Büyük alim Bişri Hafi'nin bir arkadaşı anlatıyor: Soğuk bir kış günüydü. Bişr'in yanına gittim. Şiddetli soğuğa rağmen ter içindeydi. Merak ettim, nedenini sordum: Ey imam, bu kış ortasında herkes kalın yün elbiseleri tercih ederken, neden şu incecik elbiseler içinde terleyip duruyorsun? Kardeşim! Fakirleri düşündüm onlara yardım yapacak bir imkânım yoktu. Onları düşünmekten dolayı ter içine boğuluyorum.36 Bişr'in terlemesi elbette boş mideleri doldurmuyordu. Ancak Müslüman olmanın şuurundaydı. Bu sıkıntısı onu muhtaçlara yardıma davet edebilirdi.

Netice olarak, hac ve umre İslam'ın Kur'an ve sünnetle belirlenmiş önemli şiarlarından dır. Ancak Hz. Peygamber ve ondan sonra gelen İslam uleması, cihad ve sosyal faaliyetleri, nafile hac ve umreye tercih etmişlerdir. Bu nedenle Müslümanların parasal sıkıntı ve imkânsızlıklar içinde kıvrandığı günümüzde tek bir hacla iktifa edip diğer faaliyetlere eğilmelerinin daha isabetli olacağını düşünmekteyiz. **Hz. Peygamber'in ömründe bir defa hac yapması bunun önemli bir delilidir.** ■

Dipnotlar

1 Hadid, 57/25.

2 Mağniyye, Muhammed Cevâd el Kâşif, Beyrut, 1990, 7/256.

3 Bk. İbn Aşur, Muhammed Tahir, et Tahrir ve'tTenvir, Libya, ts. 27/ 416.

4 İzz b. Abdusselam, Kavaidu'l Ahkam,

5 Fuâd, Muhammed Abdulbaki, el Mu'cemu'l Müfehres li Elfazı'l Kur'an'i'l Kerim, ilgili madde.

6 Cin, 74/14.

7 Tevbe, 9/19.

8 İbn Âşûr, Muhammed etTahir, etTahrir ve'tTenvir, Beyrut, 2000, 8/4965.

9 İbn Kesir, Ebu Fidâ İsmail, Tefsiru Kur'ani'lAzim, Beyrut, 1987, 2/341.

10 İbn Âşûr, Tefsir, a.g.e., 9/51.

11 İbn Âşûr, Tefsir, 10/47.

12 Mahmut, Abdulhalim, etTefsiru'l Felsefî fi'lIslâm, Mısır, ts, s. 71.

13 Enbiya, 21/25.

14 Nahl, 16/36.

15 Bkz. Fuâd, el Mu'cem, a.g.e.,ilgili madde.

16 ElUlyânî, Ali b. Nefi', Ehemmiyetu'l Cihad, Riyad, 1985, s.234.

17 İbn Teymiyye, Ahmed b. Abdulhalim, Mecmûu'lFetâvâ, Mısır 1972, 28/358.

18 Hakim, sahih bir senetle, 2/80.

19 Elbani, Muhammed Nasiruddun, Silsiletü'l Ehadisi'sSahihia, Beyrut, 1992, hadis no: 4503.

20 Bkz. İbn Kesir, Tefsir, a.g.e., 1/ 704.

21 EşŞâmî, Ahmed, Abdullah b. Mübarek, Beyrut, 1989, s.15.

22 Taberânî, sahih bir senetle rivayet etti. Bkz. Hey semi, Mecmu'zZevâid, Beyrut, 1987, 5/285.

23 Gazâlî, Ebu Hamid, Muhammed, b. Muhammed, İhyau Ulumi'dDin, Beyrut, 1982, 3/409.

24 Gazalî, İhya, age., 3/409.

25 EşŞâmi, Abdullan b. Mübarek, s.14.

26 İbn hanbel, Ahmed, Müsned, İstanbul, 1982, 17/23.

27 Elbaânî, age., hadis no: 906.

28 Elbânî, age., hadis no: 3574.

29 Nesâî, Zekat, 28.

30 Müslim, hadis no: 994.

31 Beyhaki, esSünenü'lKübrâ, Beyrut, 1985, 4/123.

32 Bkz. Gazâlî, Muhammed, Müslüman'ın Ahlakı, Çev: Dr. Abdurrahman Candan, s.198199, İstanbul, 2006.

33 ElHûlî, el Behiyy, elMücaddidune fi'lİslam, Mısır,ts. s. 70.

34 İbn Kesir, elBidâye ve'n Nihâye, Beyrut, 1990, 10/ 178.

35 Gazâlî, Muhammed, Keyfe Neteamelu mael Kur'an, ABD, 1992, s.129130.

36 EşŞâmi, Hâkezâ Fehime's Selef, Beyrut,1989, s. 51.

Mevlâna'ya Göre; Din, İman Ve Küfür

Hazırlayan: Şefik CAN

Bilindiği gibi, milyarlarca insanı barındıran şu dünyada çeşitli dinler, çeşitli mezhepler vardır. Bütün dünyada şu gök kubbesi altında camiler kiliseler, havralar, pagodlar bulunmaktadır. Gerçekten de Hz. Adem'den başlayarak tarihin en eski devirlerinden günümüze kadar gelen çeşit çeşit renkte insanlar, çeşitli milletler, sayısız mabetlerde ibadet etmişler, sayısız tapınaklarda kendi yaptıkları putlara tapmışlardır. Bu bir hakikattir ki, insanların yaradılışlarında inanmak ihtiyacı vardır. İnanmayan insan, içinde bir boşluk duyacaktir. Tevfik Fikret, dini inancını kaybettikten sonra, inanmak ihtiyacını çok iyi hissetmiş de:

"Bütün boşluk, zemin boş, asuman boş, kalbi vicdan boş.
Tutunmak isterim bir nokta yok pîş-i nigâhimda" diye sızlanmıştı. Mehmet Akif merhum da:
"İmansız olan paslı yürek sine de yüktür" demişti.
Günümüzde insanlar ne kadar maddeye yönelmiş olursa olsunlar, dini inançlardan kendilerini kurtaramamışlardır. Bunun en canlı misalini Rusya bütün dünyaya gösterdi. Seksen yıla yakın bir zamandan beri koministlerin yasakladıkları din, öldürülemedi.

"Din insanları uyutan bir afyondur" görüşü bütün gayretlere ragmen çürük çıktı. İnsanlar için kaçınılmaz ruhi bir ihtiyaç olan din, duygusuna Mevlâna Hz. nasıl bakıyordu?
Mevlâna, insanı, ilahi emaneti taşıyan üstün bir varlık olarak gördüğü için, hangi din ve mezhepte olursa olsun insanı sevmiştir. Ve dolayısıyla bütün dinlere saygı göstermiştir. Bu yüzdendir ki, O büyük velinin tabutu arkasında yalnız müslümanlar değil, o sırada Konya'da bulunan hristiyanlar, museviler de gözyaşı dökmüşlerdir.

Mevlâna"nın bütün dinlere saygı göstermesi onun bütün dinleri bir, bütün dinleri eşit gördüğü anlamına gelmemelidir. Burada İslamiyetde dahil bütün dinleri bir görmek değil, bütün dinlerin hakikatini bir görmek bahis konusudur. Nitekim Hz. Mevlâna "**Mesnevi-i Şerifin**" birinci cildinin 500 üncü beyiti başlığında aynen şöyle buyurmaktadır:
"dinler arasındaki ihtilâf, ayrılık gidiş tarzında, ibadet ediş şekillerindedir. Yoksa yolun hakikâtında değildir."

Gerçekten de dünyada görülen maddi, manevi herşeyde olduğu gibi çeşitli dinlerde ve mezheplerde Allah"ın güzel isimleri ve sıfatlarının tecellilerinden meydana gelmiştir.

Şöyle ki: Cenabı Hal (hâdi) (doğru yola sevkeden) ismiyle olduğu gibi bu ismin zıttı olan (mûdil) ismi ile de mütecellidir.

904 Bilgilik

“De ki: İmân edenler de, etmeyenler de kendilerine uygun düşen yolda hareket ederler.” (17/84) Ayeti kerimesi gereğince herkes kendi yaratılışına göre iş işlemekte, amel etmektedir.

Herkes kendi hal ve mizacına uygun olan yoldadır. Herkes kendi mizacına göre hareket ederek kendine uygun gelen yolu tutmakla doğru yolu tutmuş olmaz. Yani bir din ve mezhep, herhangi bir ferdin veya kavmin mizaç ve hissiyatına uygun gelmekte doğru yol oluvermez. En son Hak din, Allah’ın kitap ve elçisiyle bildirdiği dindir. Ne mutlu o kimseye ki, mizacına, karakterine uygun olan yol, Hak yoluna uygun ola, uygun düşe . . .

Gerçek olan şu ki: Herşey, bütün varlıklar ilâhi sıfatların ve isimlerin mazharı olduklarından birbirine zıt gibi görünen haller, aklımızın ermediği bir hikmete dayanır. Herşey, Hakkın tasarrufundadır. Ver herşey Haktandır. Her din ve mezhep erbabı da O’nun emrini yerine getirmekte, O’nun çizdiği kader çizgisinde yürümektedir.

Bu hususta kimseye birşey söylemeye hakkımız yoktur. Her mezhep sahibi kendi inancını başkalarının inancına nispetle hatalı olduğu halde doğru bilmiş ve bildiği yolda yürümüştür. Mevlâna bu hususu su Mesnevi beyitleriyle açıklamıştır:

(**Cihanda, basamak basamak ta göklere kadar yükselen gizli merdivenler vardır.**
Her topluluğun ayrı bir merdiveni vardır. Her gidişin başka bir göğü bulunmaktadır.
Herbiri öbürünün halinden habersizdir.
Gökler geniş, çok geniş bir ülkedir. Öyle geniş, öyle sonsuz ki, ne başı vardır ne de sonu.)

Bu beyitlerden şu netice çıkmaktadır ki: Cenabı Hak her hususta etkili olan sıfatının gerektirdiği görüşte, kendisine kulluk edilsin diye müslümanlara nispetle hatalı olan inancı, başka dinlerde olan kişilere doğru olarak göstermiştir. Böylece, hangi dinde olursa olsun insan, yalnız kendi dininin doğru olduğuna inanmakta, başka dinde olanları sapık yolda saymaktadır. Halbuki Hz. Mevlâna bu görüşe uymamakta, hangi dinde olursa olsun, insanın Hak yolunda bulunduğunu yani, Cenabı Hakkın ona takdir ve tensip ettiği yolda yürüdüğüne inanmaktadır. Bu sebeple O, İslamın dışında olan hiç kimseyi hor görmemekte, hiç kimseyi kafirlikle suçlamamaktadır.

İslamın dışında olan dinler, Hak Din değildir ama, Hak’kın irade ve takdir ettiği dinlerdir.

İnsanların inançlarında ve ibadetlerinde Hak'kın ezeli takdiri ve iradesi tecelli ettiğinden (hidayet yolu) nun dışında kalmış insanlar da, Allah'ın emir ve takdiriyle (dalalet yolu) yani sapıklık yolunda yürüyen kullarıdır. Onun için bizim Kur'ân'ımız (Rabbül müslüminin= Müslümanların Rabbi) diye başlamıyor da … (Rabbul Alemin= Alemlerin Rabbi, her varlığın, herkesin, bütün alemlerin Allah'tan başka herkesin Rabbi) diye başlıyor.

Şunu iyi bilmeliyiz ki . . . Hidayeti de, dalâleti de ancak Allah yaratır. Herşey onun emrine ve ezeli takdirine bağlıdır. Dalâlette kalmış kişiye de Allah takdir buyurursa Hidayete erişir. Hidayet yolunda yürüyeni de dilerse dalâlete saptırır. Bu Hakk'ın akıl almaz takdiridir.

Şu da bir hakikattir ki: Doğru yolu bulmakta yahut doğru yoldan sapmakta ezeli takdirin gereği olduğu gibi yine Allah'ın izniyle bizim gayretimizin çalışmamızın da rolü vardır. Bu sebeple arifler (takdiri ezel gayrete aşıktır.) demişlerdir.

Dikkat edilirse görülür ve sezilir ki Allah herkesi iradesini sarfettigi yönde başarıya ulaştırmaktadır. Eğer insanın nefsi şerle, kötülükle mayalanmış ise ondan kötü haller, uygunsuz işler zuhur eder. Eğer insanın özü temizse ondan iyi işler, makbul hareketler meydana gelir. Yani işlerin iyiliği, kötülüğü mayanın, özün iyiliğine ve kötülüğüne tabidir.

Tekrar arzetmek isterim ki bu görüş yanlış anlaşılmasın. Hz .Mevlâna bütün dinleri bir saymıştır. Elbette Hz. Muhammed Efendimiz son Peygamber ve tebliğ ettiği din de en son din olduğu için İslamiyet, kendisinden evvel gelen bütün dinleri hükümsüz bırakmıştır. Bu yüzdendir ki tarafsız olarak ilim aşkı ile hareket eden, çeşitli dinleri tetkik eden ve dinlerin hakikatini anlayan bazı batılı bilginler, müslümanlığı seçmektedirler.

Bu yüzdendir ki, meşhur İngiliz yazarı (Bernard Shaw) "Müslümanlık, insanlığın en son dini olacaktır." demiştir.

Bütün dinlerin hakikatini bir gören Mevlâna imanı da küfrü de başka türlü görmüş, başka türlü anlatmıştır.

(**Sır gözüyle, gönül gözüyle mümine de bak, kâfire de bak, bunların herbirinde, kendi inançlarına göre Yâ Rabbi! . . . sesinden, Ya hay! . . . feryadından başka birşey yoktur**.)
Gerçekten de şu gökyüzünü, büyük bir mabedin kubbesi olarak görürsek o kubbenin altında camiler, minareler, kiliseler, havralar, pagodlar yükselmektedir.

906 Bilgilik

Çeşitli şekillerde, o sayısız çeşitli mabetlerde, türlü türlü renklerde insanlar, türlü türlü dillerde, kelimelerle hepsi de tek olan eşsiz olan Allah'a yalvarıyorlar, ondan yardım istiyorlar. O, şanı ne büyük , ne yüce , ne kudretli bir Allahtır ki . . . O'nun mübarek ismi çeşitli lügatlarla, dillerle söyleniyor, O'da her dili biliyor, herkesin ne dediğini anlıyor. Dünyanın neresinde, hangi mabette olursa olsun, kendine el açıp yalvaran her kulun yakarışlarını, yalvarışlarını dinlemektedir, hatta gönüllerinden geçenleri bilmektedir. Mevlâna bir mesnevi beyitinde acıyan, esirgeyen Allah'ın kullarını nasıl gözettigini ifade buyurur da der ki . . .

(Canlar padişahının kulağı, gözü pencerededir. Erkek olsun kadın olsun, kimin canı ne istiyor? neye çalışıyor? onu gözetleyip durmaktadır.)

Gerçekten de Hz. Mevlâna'nın ifade buyurdugu gibi camide el açıp yalvaran müslüman da, kilisede istavroz çıkaran hristiyan da, havra da dua eden musevi de Allah'ı düşünmektedir. Biz, şekilde kalır görünüşe kapılırsak insanları, inançları ve gittikleri mabetlere göre müslüman, hristiyan, musevi insanları, inançları ve gittikleri mabetlere göre müslüman, hristiyan, muşevi budist diye ayırırız. Halbuki Allah'ın nazarında hangi dinde, hangi mezhepte olursa olsun, hepsi onun kulları olup ezeli takdiriyle O'nun çizdiği yollarda yürümektedirler. Bu sebepledir ki Ziya Paşa "**Birdir nazarı Hakta Mecus ile Müselman**", (Allah'ın nazarında ateşe tapan Mecusi de Müslüman da birdir.) yani her ikisi de onun kuludur, demiştir.
Görmez misiniz pervaneler camide yanan muma da, kilise ve havrada yanan muma da ayırt etmeden kendilerini atarlar.

Cenabı Hak yalnız müslümanlara değil, müslüman olmayanlara, hatta kendini inkar edenlere bile, sofrasını açmış cömertçe beslemektedir. Mümin kafir diye onları ayırmamaktadır.

Mevlâna başka bir şiirinde de şöyle buyurmaktadir:

(**Şunu iyi bil ki, küfürle iman, bir yumurtanın akıyla sarısına benzer. Onların aralarını ayıran bir berzah vardır. Bu sebeple birbirlerine karışmazlar. Allah'ın lütfu ile, keremi ile anaç tavuk onu kanatları altına alınca, küfürle iman yok olur da (vahdet civcivi) yumurtayı deler çıkar**.)
Dinin şeklini dış yüzünü değil, hakikâtini gören Mevlâna bir Rubaisinde diyor ki:

(Şunu iyi bil ki, aşık müslüman olamaz. Aşk mezhebinde küfürle iman yoktur. Aşkta ne ten vardır, ne akıl, ne can, ne gönül, kim böyle değilse aşık değildir.)

Bu fikirler yanlış yorumlanmamalı: (Aşık müslüman olmaz, aşk mezhebinde küfürle iman yoktur.) diye buyurmakla Mevlâna Hak aşıkı tevhit görüşüne varmazsa yani camilerde, kiliselerde, ve başka mabetlerde çeşitli şekillerde ibadet eden bütün insanların Allah'a yöneldiklerine, çeşitli dillerde O'na yalvardıklarına ve bütün dinlerin hakikâtlarının bir olduğuna inanmazsa o kişi gerçek müslüman olamaz. Böyle bir müslümanın müslümanlığı taklitte kalmıştır, tahkika çıkmamıştır. Yani tam manasıyla müslüman olamamıştır, demek istemektedir.

Yine bir rubaisinde Hz. Mevlâna

(**Kafir de sensin küfür de sensin, sen ikisinden de betersin. İnanan da sensin, Imân da sensin, Sen her ikisinin de başısın.**) buyurdugu zaman aynı inancın başka türlü bir ifadesi olduğunu bilmeliyiz. Çiftçiye, tohumu toprak içinde gizledigi için "kafir" denildigi gibi. Kendinde bulunanı bilmeyen, kendinde bulunan ilahi emanetten haberi olmayan kafirdir. Kendinde bulunanı bilen de iman sahibidir yani mümindir.
Hz. Mevlâna'nin ve diğer mutasavvıf şairlerin şiirlerinde iman ve küfür kelimelerinin bu şekilde kullanıldıklarını okuduğumuz zaman şaşırıp da ters manalar çıkartmıyalım. Hz. Mevlâna'nın şu beyitine dikkat edelim.

(**Benim küfrüm, kafirligim, sendeki imânın aynasıdır. Oğlum; sen, küfrü de, imânı da bende seyret.**) bu beyitte (mümin müminin aynasıdır.) hadisine işaret edilmektedir. (Sen neye inanıyorsan bende onu görürsün, çünkü ben senin aynanım, küfrü de imânı da sen bende gör, bende (seyret) demek istemektedir.
Hz. Mevlâna, gösteriş için ibadet edenlerin ham sofuların, ruhtan ziyade şekle önem verenlerin imânlarını imân saymaz. Bir rubaisinde şöyle buyurur.

(**Medreseyle minare yıkılmadıkça, gösterişsiz olarak, hakikat yollarında yürüyen Hak aşıklarının halleri düzene girmez. Menfaat için yapılan ibadet ve taklite dayanan imân küfür sayılmadıkça: gerçeği idrak edemeyenlerce küfür telakki edilen, hakikati arayan kişinin imânı da hakiki imân olarak kabul edilmedikçe, Allah'ın hiçbir kulu müslüman olamaz.**)
Bu rübaide Hak sevgisine dayanmayanların imânlarını taklitten tahkika götürmeyenlerin inancı bahis konusudur. Bu inanç Mevlâna'ya göre küfürdür. Herhangibir kişinin dış yüzüne bakarak ona kafir demenin hatalı olacağını Mevlâna sık sık hatırlatır.

Yine bir rubaisinde şöyle buyurur:

(**Görmeyerek yol yürürsen, bu aynı hatadır. Eğer herşeyi görüyorum sanarak gözüne güvenirsen, bu hal bela okudur. Kilisede ve medresede bulunanların hakikatlerini**

bilmeden mecaz yolundan görünüşlerine bakarak onların gerçek yerlerini, nerede bulunduklarını sen ne bilirsin?)
(**Birçok hacıların koltuklarının altından hacları çıktı**) diyen Ziya Paşa da aynı hakikati ifade etmiştir.
Yukarıdakı örneklerde görüldüğü gibi Hz. Mevlâna herhangi bir kimseye kafir demek şöyle dursun, O, kafirliğinde, müslümanlığın da ötesine geçmiştir. Aşka ve tevhide ulaşmıştır. Hakkı ve hakikati bulmuştur.

Bu hususu aşağıdaki rubailerde çok güzel bir şekilde ifade buyurmuştur.

(**Kafirlik ve imân cihanından dışarıda bir yer vardır, orası . . . her genç, her toy kişinin, her güzelin yeri değildir. Öyle eşsiz bir yere, eşsiz bir makama ulaşmak isteyen kişinin, can şükranesi olarak can vermesi, gönül bağışlaması lazımdır.**)
Gerçekten de bu görüş, bu manevi makam her kula nasip olacak bir makam değildir. Hz. Mevlâna bir başka rubaisinde o makama varan arifi anlatır.

(Kafirlikten ve müslümanlıktan da ötede bir ova vardır. O ovanın ortasında bizim aşkımız sevdamız bulunmaktadır. Arif olan kişi, oraya varınca başını yere kor secdeye varır çünkü orada ne kafirlik vardır, ne de müslümanlık.)
Büyük veli Mevlâna ilahi aşk ile, küfür, iman, yakın şüphe engellerini nasıl aştığını ve Hakkı, hakikati nasıl bulduğunu aşağıdaki mesnevi beyitinde ne güzel anlatır.

(**Aşık, küfürden, kafirlikten bahsetse sözünden din ve imân kokusu duyulur. Onun şüpheye ait görüşlerinde ise yakın manası, tam inanç vardır.**)
(**Ben sefa denizinde, ruhani zevk denizinde tuz gibi eridim. Bende artık ne küfür kaldı, ne iman, ne tam inanç ne de şüphe**.)
(Gönlümün içinde bir yıldız peyda oldu. Öyle bir yıldız ki, o yıldızda yedi kat gök ve herşey kayboldu gitti.)

Hz. Mevlâna"nın (Din, îman ve Küfür) hakkındaki düşüncelerini duyunca onun, din, imân babında yeni görüşler getirdiğini, yani (reform) yaptığını sanmayınız. Bu görüş sadece Mevlâna"ya ait değildir. Şu var ki Hz. Mevlâna büyük bir veli olduğu gibi, büyük ve kudretli bir şair de olduğu için anlatılması ve anlaşılması zor olan bu konuyu çok güzel ve açık olarak beyan buyurmuşlardır. Başka şairler de bu konu ile ilgilenmişlerdir. Mesela Şirazlı Hafız Hz. leri:

(**Kâbe ile puthane arasında hiç fark yoktur. Sen, ne tarafa yönelirsen Allah ile berabersin. Her neye bakarsan O"nun sanatını, kudretini görürsün**) demektedir.
Başka bir şair de:

(Bazen kilisede kapanıp kalıyorum, bazen de mescitte oturuyorum. Allah"ım, ev ev seni arıyorum.) diye yazmaktadır.

Başka bir şair de:

(**Allah'ım beni sana ulaştırmayan bu dini, bu inancı ben, ateşe atar da yakarım. Mezhep yerine senin aşkını rehber edinirim. Senin aşkını ne zamana kadar gizli tutabilirim. Benim maksadım sensin. Ben seni istiyorum. Benim dinle, mezheple bir ilgim yok.**) dediği zaman bu şairi dinsiz, mezhepsiz sanmayınız, "**Allah'ım ben senin aşkını ön plana aldım. Beni sana götürmeyen dini ve mezhebi ben ateşe atar da yakarım.**" demek istiyor.
Bizim Yunus Emre'miz de:

"Aşk mezhebi dindir bana"

dediği zaman, ben dinsiz miyim? demek istemişti.

Yine Yunus Hz.leri ilahî aşkı ön plana alarak, cenneti bile istemediğini çok samimi bir dille Cenabi Hakka arz etmemiş miydi?

Cennet cennet dedikleri
Birkaç evle, birkaç huri
İsteyene ver anları
Bana seni, gerek seni
Tevhidi ve ilahî aşkı terennüm eden bu görüşler yalnız Mevlâna"nın, Yunus'un ve başka İslam şairlerinin görüşleri değil, İslamın görüşüdür.

İslam görüşündeki bu müsamaha yüzündendir ki . . . Müslümanlar zaptettikleri memleketteki insanların dinlerine saygı ile bakmışlar, mabetlerine dokunmamışlardır. Bu inanç yüzündendir ki . . . Yirmiüç yaşında bir delikanlı olan Fatih Sultan Mehmet Hz. leri Bizans Patrikine saygı gösterdi. O'nu yine patrik olarak yerine oturttu. Bu müsamaha yüzündendir ki Hilalin (İslamın) girdiği yerde salip (Hristiyanlık) yaşamış fakat, Hristiyanlarin zaptettikleri İslam memleketlerinde, müslümanlığı yaşatmamışlardır. İşte Balkanlar ve Yunanistan, işte Endülüs, bu inanışın, bu görüşün canlı birer örnekleridir.

İsmet İnönü'nün Çocukluğu

1884'te İzmir'de doğmuşum. Bir adliye memuru olan babam oradan, Sivas'a sorgu hâkimi olarak tayin olunmuş. Ben, hesapça, Sivas'a gittiğim zaman yedi yaşında

olacağım. Çocukluk devri olarak Sivas'ı hatırlarım. Oturduğumuz ev geniş sofaları ve alaturka sedirleriyle bir meydanı andırırdı. Yarım yüzyıl sonra evimizi Sivas'ta gördüğüm zaman, yeni usulde tertiplerle, alışmadığım bir lüks kıyafette gözüme çarptı.

Babam Hacı Reşit Bey ahlak telakkilerinde her manası ile titiz, samimi bir Müslümandı. Terbiyesi sertti. Ben Kolordu Kumandanı iken bile babamla az çok resmi idim. Kendi çocuklarımı, arkadaş gibi muamele ederek yetiştirmeye çalıştım. Her iki terbiye usulü de ailemizde müspet netice vermiştir.

Babam iyi satranç oynardı. Ben belki on yaşından beri satranç taşlarını tanırım. Babam sorgu hâkimi olarak vakitli vakitsiz tahkikata gittiği için evde at beslerdi. Pek küçük yaştan beri atla tanışıklığım ve alışkanlığım vardır. Spor olarak attan başka, gene tahsil zamanımızda bugünkü oyunları bilmiyoruz. Ben futbolu binbaşı olarak oynadım.

Sivas'ta altı ay kadar Mahkeme Çarşısında bir ilkokula gittim, sonra askeri rüştiyeye girdim. Rüştiye dört seneydi. Ben bir sene sınıfta kalarak beş sene okudum. Bu tahsil zamanım parlak değildir. Sınıfta kalmak gibi bir halden pek müteessir olmuştum. Bu, hayatımın ilk muvaffakıyetsizliğidir. Beşinci sene, oldukça göze çarpar bir öğrenci haline geldim. Beni bir sene sınıfta bırakan hesap öğretmeni Yüzbaşı Ömer Efendiyi rahmet ve minnetle anarım. **Bundan sonra Sivas İdadisine devam ettim**. Beni beşinci sınıfa aldılar. Bir sene kadar okudum, oldukça iyi bir talebe olarak tanındım. Bu sınıflar benim yaşımın üstündeydi. Yaşla mütenasip olmayan sınıfta bulunmanın yorgunluğundan çocuklarımı korumaya çalıştım. **Rüştiye ve idadi hayatından iyi hocalar tanırım.** Askeri rüştiyede hesap hocamıza, mülkiye idadisinde riyaziye ve edebiyat hocalarına ilk gelişmelerimi borçluyum. Mülkiye idadileri için bir-iki şey söyleyeceğim. Bunlar yedi senelik olarak açılmışlardı. Hesapça 1897 seneleri. Sınıflar on, on beş kişi. Hocaların çoğu devlet memurlarından devşirme. Talebe çokluk itibariyle yaşlıca. Hocalarla talebe arasında âdeta karşılıklı saygı hissederdim. **Bu talebeden, devlet hizmetinde devam edenler, büyük mevkilere ehliyetle çıkmışlardır.** Programca bugünkü liseler tabii daha ileridirler.

Sivas'ta bulunduğumuz zamanın kıymetli bir hatırası dedemle tanışmamdır. Uzun boylu, zayıf bünyeli, abani sarıklı dedem Abdülfettah Efendi insan güzeliydi. Malatya'dan Sivas'a geldi, görüştük. Sonra biz Malatya'ya gittik, sünnet düğünümüzü yaptılar. Malatya'yı bu ilk görüşümde, günlerce, geniş kayısı bahçelerinde koşup eğlendik. Dedem 1854 Rus Harbinde bulunmuş; bize muharebe hikâyeleri söylerdi. Ailemiz içinde doktorluk hariç, askeri mesleğe giren ben varım. Dedem 1854, babam 1877 harplerinde çarpışmışlar, ben onları takip etmiş oluyorum.

1897 Yunan Harbini Sivas'ta izledik. Abdülezel Paşa, Termopil Geçidi, Dömeke Savaşı rüyalarımıza girer, merak ve heyecanımız yüreklerimizden taşardı.

Mülkiye idadisinin beşinci sınıfını bitirdikten sonra İstanbul'a geldim, yani babam getirdi. (***)Mühendishane idadisine (topçu lisesi) kabulüm için müsabaka imtihanlarına girdim. Mektebe alınan on iki kişi arasındaydım. Sonra sınıfımız, İradei Seniyeyle kabul edilenlerle beraber yirmi kişi kadar oldu.

İdadi senelerim iyi geçmiştir. Askeri rüştiye üzerine bir sene mülkiye idadisinde bulunmak, sonraki tahsilime beni hazırlamıştı. İdadiyi en başta değil, fakat iyi dereceyle bitirdim. **Topçu Harbiyesi sınıflarım daha iyi geçmiştir. Artık hep sınıf başındaydım.**

1903'te teğmen rütbesiyle Harbiye'yi bitirdik. Rumeli'de ayaklanmalar olmuştu. Hadiseler genişleyerek, belki harp çıkacaktı. Piyade, süvari ve topçu Harbiye son sınıflarını, acele mezun etmişlerdi. O zamana kadar hususi ve umumi imtihanlarda kazanılan notlara göre şahadetname verirlerdi, iyi bir derece ile teğmen oldum. Yaşım on dokuz. Askeri mesleğim sahra topçusu. O zamanki usule göre Harbiye'den çıkanların baş taraftakilerini Erkânıharbiye namzetliğine ayırırlardı. Bizi de ayırdılar. Pangaltı'da Erkânıharbiye sınıflarına gittik. Sh:25-26

Kaynak: Ismet İnönü/ HATIRALAR: Hazırlayan: Sabahattin Selek, 2009, İstanbul

(***) İhramcızâde İsmail Hakkı Toprak Efendi sınıf arkadaşı idi. Annesi Ayşe Hanım razı olmayınca İstanbul'a gidemedi Duyunu Ummmiyye de memur oldu.

Dağlık Karabağ Neden Önemli?

SORUN NE ZAMAN, NASIL BAŞLADI

BBC

Dağlık Karabağ, bugün bağımsız birer devlet olan Azerbaycan ve Ermenistan arasında, 20. yüzyılın başlarından bu yana yani Sovyetler Birliği döneminden kalma; 4 bin 400 kilometrekarelik bir sorun alanı. Azerbaycan ve Ermenistan, I 922'de Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne katıldı. Tarihi olarak iki toplum arasında sorunlu bir alan olan Dağlık Karabağ da, I 923'te Azerbaycan Cumhuriyeti'ne bağlı özerk bir bölge statüsü kazandı. Moskova'nın kararı, Ermenistan yönetimi tarafından hiçbir zaman kabul görmedi. Sovyetler Birliği'nin dağılmaya başladığı dönem olan I 980'lerde, Birlik çatısı altında on yıllardır üzeri kapanan birçok sorun gibi Dağlık Karabağ sorunu da su yüzüne çıktı.

Moskova'daki yönetimin eski gücünü üzerinde hissetmeyen Dağlık Karabağ'da örgütlü Ermeniler, Sovyetlerin kuruluşunda "Türkiye'yi memnun etmek için bölgenin Azerbaycan'a bağlandığını" iddia ederek Bakü yönetiminden ayrılmayı talep etti. Ekim 1987'de Erivan'da bu talebe destek gösterileri düzenlendi. Gösterilerden birkaç gün sonra, 18 Ekim 1987'de, bugün hâlâ sınır bölgesinde zaman zaman yaşanan çatışmaların ilk temeli atıldı. Dağlık Karabağ'ın Çardaklı Köyü'ndeki Ermeniler, Bakü yönetiminden çıkmayı talep ederek bölgedeki Azeri nüfusa saldırı düzenledi. Çardaklı olaylarının büyümesiyle birlikte Ermenistan'da yaşayan Azeriler Azerbaycan'a, Azerbaycan'da yaşayan Ermeniler de Ermenistan'a göç etti.

Şubat I 988'de ise Dağlık Karabağ Ulusal Konseyi üyesi Ermeni vekiller, bölge nüfusunun yüzde 70'ini Ermenilerin oluşturduğunu belirterek Bakü'den ayrılarak Ermenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ne bağlanmayı talep etti. Bakü bu talebi reddetti, Moskova da Bakü'ye destek verdi ve talebi reddetti. Bölgede Azeri ve Ermeni nüfus arasında yaşanan çatışmalarda 30'un üzerinde kişi hayatını kaybetti. 1988'in sonunda iki halk arasındaki çatışmaların durdurulması için, bugün Dağlık Karabağ'ın idari merkezi konumundaki Henkendi'den Azeriler çıkarılırken, Suşa'dan da Ermeniler çıkarıldı.

Kasım 1989'da Moskova, Dağlık Karabağ'ın yönetimini doğrudan Bakü'ye devretmişti. Bu tarihten sonra Dağlık Karabağ sorunu, bir süre sonra bağımsızlığını kazanacak Bakü ve Erivan için en öncelikli sorunlardan biri haline geldi. Öyle ki, Moskova'nın kararının ardından Ermeni Ulusal Hareketi'nin lideri seçilen Levon Ter-Petrosyan, 1991'de Sovyetler Birliği'nden ayrıldığını ilan etmesinin ardından Ermenistan Cumhuriyeti'nin ilk cumhurbaşkanı seçildi.

Aynı yıl bağımsızlığını ilan eden Azerbaycan'da da, Dağlık Karabağ bölgesindeki çatışmalar ve kayıplar, yönetimlerin istifasına ve cumhurbaşkanlarının sürgüne gönderilmesine yol açtı. I 993'te savaş devam ederken Haydar Âliyev cumhurbaşkanı oldu.

1992-1994 arası savaşa giden yol

1991'de iki halk arasındaki çatışmalar arttığı sırada, Moskova Bakü'den yana tavır aldı. Mayıs ayında Sovyet Ordusu tanklarını, Azerbaycan'a bağlı birliklerle Dağlık Karabağ yakınlarındaki binlerce Erme- ni'nin yaşadığı bölgeye sürmüştü. Azerbaycan Cumhuriyeti bağımsızlığını ilan ettikten sonra, 1991 sonunda Dağlık Karabağ'ın özerklik statüsünü kaldırdığını açıkladı. Bir ay sonra, 10 Aralık 1991'de Dağlık Karabağ Meclisi referanduma giderek Azerbaycan'dan ayrılmak istediğini duyurdu. Referandumu, çatışmaların ardından nüfusunun sadece yüzde 20'sini oluşturan Azeriler boykot etti. Dağlık Karabağ meclisi 1992 başında da bağımsızlığını ilan etti

ancak bu ilanı sadece Ermenistan Cumhuriyeti tanıdı. Ardından çatışmalar yoğunluk kazandı.

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün o dönem "en kapsamlı sivil katliam" olarak nitelendirdiği Hocalı'da, Şubat 1992'de, Ermeni silahlı grupların baskınından kaçmaya çalışan en az 161 Azeri sivil hayatını kaybetti. Silahlanan Dağlık Karabağ'daki Ermeni birlikleri, boşaltılan Suça kentini ve Ermenistan'ı bölgeye bağlayan Laçin koridorunu ele geçirdi. 1994'te sona eren savaşta 30 bin kişi hayatını kaybetti. Dağlık Karabağ bölgesi ile "rayon" adı verilen 7 bölge de Ermenistan tarafından işgal edilmiş oldu. Bu rayonlarda yerleşim yok, sadece Ermeni ordusuna bağlı askerler var. Bu durum, Dağlık Karabağ ile Azerbaycan arasındaki bağlantıyı da kopma noktasına getirdi. Bölgede kalan yaklaşık 600 bin Azeri de, mülteci durumuna düştü.

Savaş sonrası uluslararası toplum devrede

Mayıs 1994'te ateşkesi sağlayan Bişkek Protokolü imzalandığında savaş resmen sona ermemiş ve ihtilaflı bölgeler üzerinde anlaşma sağlanmamıştı. Bu durum 26 yıldır hâlâ geçerliliğini koruyor. I 993'te Haydar Aliyev'in iktidara gelmesine kadar olan süreçte Azerbaycan'da yaşanan iç karışıklıklar, savaşın sonrasında da devam etti. Bu sebeple kaybedilen topraklarda Ermenistan, bölgeye kara ve demiryolu ulaşımını güçlendirdi. Dağlık Karabağ ile Ermenistan'ın bütçeleri tek bir çatı altında toplandı.

1994'te sorunun çözümü için Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AĞIT) önderliğinde Minsk Grubu oluşturuldu. Fransa, Rusya ve ABD'nin başkanlık yaptığı gruba Türkiye, Almanya, İtalya, Belarus, İsveç ve Finlandiya da üye. Teşkilat, on yılı aşkın süren müzakereler sonucunda, 29 Kasım 2007'de iki tarafın da olumlu yaklaştığı bir plan ortaya koydu. Madrid Prensipleri olarak adlandırılan plana göre Dağlık Karabağ çevresindeki rayonların Azerbaycan'a teslim edilmesi; Dağlık Karabağ'a ara statü verilip nihai statü için görüşmelere başlanması; Ermenistan ile Dağlık Karabağ arasındaki koridorun açılması; yerlerinden edilmiş kişilerin topraklarına dönmesi, AĞIT tarafından bölgeye barış gücü gönderilmesi öngörülüyordu. Ancak 2007'den bu yana cephe hattında zaman zaman çatışmalar devam etti. Ateşkes ihlâllerinden iki taraf birbirini sorumlu tuttu.

Zaman zaman üst düzey görüşmeler de yürütüldü. Azerbaycan Ermenistan'ın işgal ettiği topraklardan çekilmesini talep ederken Ermenistan, Dağlık Karabağ'a kendi kaderini tayin edeceği bir statü sağlanmaması halinde bunu yapmayacağını duyurdu. İki taraf bugüne kadar anlaşmaya varmadı. Ancak bu esnada Ermenistan Parlamentosu, Dağlık Karabağ bölgesinden gelen milletvekillerinin, bölgenin bağımsızlığının tanınması yönünde verdiği yasa tasarılarını da reddetti. Haziran

2010, Haziran 2012, Ocak 2014, Ocak 201 5 ve Nisan 2016'da ölümcül çatışmalar yaşandı. Her seferinde birkaç gün süren ve gerilimi tırmandıran çatışmalar sonrası, 20 yılı aşkın süredir devam eden statükoya dönüldü.

İki ülke arasındaki çatışmalarda Rusya'nın rolü

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Ermenistan bağımsızlığını kazansa da, hem diplomatik, hem askeri hem de maddi anlamda büyük ölçüde Rusya'nın etkisini üzerinde hissetmeye devam etti.

İki ülke arasında (Belarus, Kırgızistan, Kazakistan ve Tacikistan'ın da taraf olduğu) Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü çerçevesinde yürüyen bir askeri ittifak var. Bu kapsamda Ermenistan'da Rus ordusuna ait üsler de bulunuyor. İki ülke, aynı zamanda (Belarus, Kırgızistan ve Kazakistan'ın da taraf olduğu) Rusya öncülüğünde oluşturulan Avrasya Ekonomik Birliği'nin de üyesi. Sovyetler Birliği dağılana dek bölgeyi Bakü'ye bağlı özerk bir bölge olarak tutmaya çalışan ve askeriyle birlikte Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ne destek olan Moskova, bu dönemde kendi liderliğinde bir uluslararası gücün bölgede barış gücü olarak konuşlandırılmasını istiyordu. Her ne kadar bu konuda Moskova'nın desteğini alsa da Bakü de Erivan gibi bu plana karşı çıktı.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından çıkan çatışmalarda Ermenistan'ın kullandığı ağır silahların tamamına yakınının Rusya'dan geldiği biliniyor. Ancak Rusya, kamuoyuna açık şekilde taraf belli etmektense her seferinde "diyalog" çağrısı yapıyor.

2016'daki çatışmaların ardından Putin arabulucu oldu

2 Nisan 2016'da, iki ülke ordular arasındaki cephe hattında yeniden çatışmalar başladı. Dört gün süren çatışmalarda iki taraftan da aralarında sivillerin de bulunduğu onlarca kişi hayatını kaybetti. 5 Nisan'da önce Azerbaycan, ardından Ermenistan ateşkes ilan etti. Toprak kayıplarıyla ilgili çelişkili açıklamalar gelse de, Azerbaycan'ın bazı kasabaları Ermenistan'dan geri aldığı biliniyor. Bu dönemde Rusya, Ermenistan'a açık bir destek vermek yerine diyalogun sürdürülmesi yönünde açıklamalar yaptı. Ermenistan ise, Azerbaycan'a açıkça destek ilan eden Türkiye'yi eleştirdi. Dönemin Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Serkisyan, "Türkiye, Karabağ'daki çözüm sürecinden tamamen uzak durmalı. Uluslararası toplum Karabağ'da güç kullanımını tartışırken, Azerbaycan'a dolaylı olarak desteğini açıklayan tek ülke Türkiye oldu" açıklaması yapmıştı.

Ateşkesin kalıcı hale gelmesi için 16 Mayıs 2016'da Azerbaycan lideri İlham Aliyev ve Serj Sarkisyan Viyana'da ABD, Rusya ve Fransa'nın arabuluculuğunda görüştü. Bu görüşmeler, 2008 sonrası ağırlık kazanan görüşmeler arasında en kapsamlısı oldu.

Haziran ayında da Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Azerbaycan lideri İlham Aliyev ve Serj Sarkisyan'la St. Petersburg'da bir araya geldi. Görüşmelerin ardından Azeri yetkililer, Ermeni ordusunun Dağlık Karabağ'daki bazı illerin sırasıyla terk edeceğini ve kalan bölgelerle Ermenistan arasında bağlantının sağlanacağını; ardından da bölgenin statüsü için görüşmelere başlanacağını açıklamıştı. Ancak Ermeni yetkililer bu açıklamaları yalanladı ve görüşmeler sonuçsuz kaldı.

Türkiye ile ilişkilere etkisi ne oldu?

Ermenistan bağımsızlığını ilan ettiğinde Türkiye hemen tanımış ve iki ülke arasında diplomatik ilişki kanalları açılmıştı. **Ancak 1993'te, Ermenistan'ın Dağlık Karabağ'ı işgalinin ardından Azerbaycan'ın yanında yer alan Türkiye, Ermenistan sınırını kapattı ve diplomatik ilişkileri sınırlandırdı.** Ankara, sınırını açmak için işgalin sona ermesini beklediğini duyurdu. **Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatı 2019 yılında 1,6 milyar doları bulurken, bu ülkeden ithalatı 394,8 milyon dolar olarak kayıtlara geçti. Böylece toplam 2 milyar dolarlık ticaret hacmine ulaşıldı.** Ancak iki ülke liderleri, Şubat ayında yaptıkları görüşmede ikili ticaret hacmini I 5 milyar dolara ulaştırmayı hedeflediklerini söyledi. Azerbaycan'dan gelen doğalgaz ve petrolün Türkiye'ye ve buradan Avrupa ve dünya piyasalarına geçişi için yapılmış doğalgaz boru hatları da kritik önemde. Azerbaycan, Avrupa'nın doğalgaz ve petrol talebinin yüzde 5 'ini karşılayarak bölgenin Rusya'ya olan bağımlılığını azaltıyor.2016'da yaşanan çatışmalar, bu boru hatlarına çok yakın bir bölgede gerçekleşmişti. 2019 yılında Azerbaycan ihracatında Türkiye yüzde 14,6 ile ikinci sıradayken yüzde 3,7'si Rusya'ya gerçekleşmişti. İthalatta ise yüzde 16,8 ile Rusya birinci sırada, yüzde 12 ile Türkiye ikinci sırada geliyor.

Dört yılın ardından Dağlık Karabağ'da yeniden çatışma başladı

Temmuz 2020'de daha önce hiç çatışma yaşamayan Azerb ay can-Ermenistan sınırının Tovuz bölgesinde, ağır silahların da kullanıldığı çatışmalar meydana geldi. BBC Azerice Servisi editörü Könül Halilova, bölgedeki uzmanların, hem Ermenistan, hem de Azerbaycan liderlerinin koronavirüs salgını sürecini iyi yönetemediklerini, işsizliğin arttığını ve bu nedenle liderlerin halkın ilgisini başka yöne çekmek için böyle bir çatışmaya girmiş olabilecekleri yorumunu yaptıklarına dikkat çekti. BBC Rusça Servisi editörü Famil Ismailov da hem Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan'ın, hem de Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in siyasi güç ve otoritelerini sağlamlaştırma sürecinde olduklarını söyledi. Kısa süren bu çatışmalarda Rusya,

güvenlik işbirliği içinde olduğu Ermenistan'a açık askeri destek vermezken Türkiye Dışişleri Bakanlığı, Azerbaycan'ı destekleyen nitelikte açıklamalar yaptı:

"Ermenistan'ın saldırganlığını örtme çabasının uluslararası camia tarafından da hiçbir şekilde kabul görmemesini temenni ediyoruz. Türkiye, toprak bütünlüğünü koruma mücadelesinde tüm imkanlarıyla Azerbaycan'ın yanında yer almaya devam edecektir."

Dağlık Karabağ bölgesinde çatışmalar Pazar günü yeniden başladı. İki taraf da birbirini suçlarken, Türkiye Azerbaycan'a destek veriyor. Pazartesi günü konuşan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "**Bölgede Dağlık Karabağ'ın işgaliyle başlayan krize artık bir son verilmelidir. İşgale uğrayan topraklar Azerbaycan toprakları. 'Artık hesap vakti geldi'** diyen Azerbaycan kendi göbeğini kendisi kesmek zorunda kalmıştır" ifadelerini kullandı. Ermenistan ise Türkiye'yi "gerilimi artırmakla" suçluyor. Dışişleri Bakanlığından yapılan açıklamada, Türkiye'nin Azerbaycan'a askeri uzmanlar, F- 16 uçakları ve insansız hava araçları gönderdiği belirtildi. Azerbaycan iddiaları reddetti. Bugüne kadar yaşanan her çatışmada olduğu Azerbaycan bölgedeki bazı köy ve kasabaların kontrolünü geri aldığını açıklarken, Ermenistan iddiaları yalanlıyor. (BBC, 28 Eylül 2020)

Turque diplomatique Ekim 2020, yıl: 12, sayı: 138

Koronavirüs: Salgın Avrupa'da Bisiklet Devrimini Nasıl Tetikledi?

Koronavirüs salgını. Bükreş'ten Brüksel'e ve Lizbon'dan Lyon'a Avrupa'da bisiklete yönelik yatırımların benzeri görülmemiş bir şekilde artmasına neden oldu. Sakın başladığından bu yana bisikletle i|glh altyapıya I milyar Euro'dan fazla harcandı ve 2 bin 300 km yeni bisiklet yolu kullanıma açıldı.Brüksel merkezli Avrupa Bisiklet Federasyonundan İlil Warren. salgının en büyük kazançlarından birisinin "bisiklete binmek" olduğunu söylüyor: "Bu zaman dilimi bisikletin hayatlarımızı ve şehirlerimizi değiştirmedeki potansiyelini bir kez daha gösterdi."

Peki bu kadar para neye harcandı? Ve bu yatırımın uzun vadeli etkileri ne olabilir? Dört büyük şehrin neler yaptığına bakalım.

Milano yön değiştirdi

Milano'nun Kentsel Planlama. Yeşil Alanlar ve Tarımdan Sorumlu Belediye Başkan Yardımcısı Plerfrancesco Maran. daha önce de bisiklet yolları inşa etmeye

çalıştıklarını, ancak araba sürücülerinin bu durumu protesto ettiğini söylüyor: "Biri bana şöyle dedi: 'Burada bisikletlileri tanıtmak İçin koronavirüse ihtiyacınız vardı!"'

Kuzey İtalya'daki bu sanayi merkezi, insanların yeniden hareket et-mesini sağlamak İçin bisiklete yatırım yapan Avrupa'daki ilk şehirlerden biriydi. Bunların çoğu geçici olmasına rağmen, artık 35 km'hk yeni bisiklet yolları var. Maran, "Bisiklet kullanan çoğu insan daha önce toplu taşıma kullanıyordu. Covld 19'la beraber bir alternatife ihtiyaç duydular" diyor ve ekliyor: ’Covld'den önce ana alışveriş caddesinde bin bisikletçimiz vardı, şimdi İse bu sayı 7 bin oldu." Ancak bisikletin popüler hale gelmesi, pek çok bisiklet üreticisinin de mesailerini artırdı. 92 yıllık bisiklet üreticisi Pepino Drali'de genç bir çırak olan Ales- sandro. işlerinin Mayıs ayı başlarında yeniden açıldığını söylüyor. Dükkanın önündeki manzarayı. "Eline bisikletini alan geldi. Dükkanın önünde oluşan sıra sokağın köşesine kadar uzandı" diye anlatıyor. Bisiklet üretiminin biraz zorlaştığını aktaran Alessandro. koronavirüs sebebiyle çoğu zaman parça bulmakta zorlandıklarını söylüyor. İşletmelerin artmasına rağmen, herkes mutlu değil. Birçoğu, değişikliklerin yeterince başarıya ulaşmadığını düşünüyor. Çevre avukatı Arına Ger- motta. 'İnşa edilmiş birkaç şerit bisiklet yolu var. Ancak bu şehrin ihtiyacı ve insanların iradesi ile karşılaştırıldığında, bunlar gerçekten okyanusta bir damla" diyor. Germotta, şehirlerin yeninden inşası İçin bu durumu bir fırsat olarak görüyor: "Koronavirüs, politikacılara kendi şehirlerini değiştirebilmek için iyi fırsatlar sundu. Ancak değişim cesareti göstermemek gerçekten bir felakete neden olabilir."

Milano'da yerel yönetim, bisiklet sürmeyi teşvik etmek için 115 milyon Euro harcadı. Hükümet, insanları toplu taşıma araçlarından uzak tutmak amacıyla, vatandaşların yeni bir bisiklet veya e-scooter satın almak İstemeleri halinde 500 Euro'ya kadar sübvansiyon sözü verdi.

Paris: Bisiklet devrimi

Paris Belediye Başkan Yardımcısı Davfd Belhard, pandeminin başlan-gıcından bu yana 20 milyon euroluk yatırımla Fransız başkentinde büyük bir dönüşümden bahsediyor. 800 km'den fazla bisiklet yolu için "devrim gibi’ benzetmesini yapıyor: "En ikonlk değişiklik, doğudan batıya doğru uzanan trafiğin meşhur olduğu Rivoh Caddesl'nde. Bu yolun bazı bölümleri artık tamamen arabasız. Bisikletlere ne kadar çok yer verirseniz, o kadar çok kullanılır."

Kentte bisiklete binme seviyeleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 27 arttı. Bunda en büyük etkenlerden birL hükümetin bisiklet ona-ranları için 50 euroluk sübvansiyon ödemesi. Paris şehir merkezindeki bisiklet tamircisi R$my Dunoyer

durumundan çok memnun: "Burası benim İçin artık cennet gibi. Bisiklet gerçekten çok popüler hale geliyor."

Sokağa çıkma kısıtlamaları boyunca tamirhanesi açık kalan Dunoyer, tamirat işleri için daha fazla işçi almak zorunda kaldığını söylüyor. Hü-kümet Paris'te bir bisiklet kültürü oluşturmak için ücretsiz bisiklet dersleri de veriyor. Seme Nehri kıyısındaki Maison du Veto'd a bisiklet dersleri veren Joel Slck, "Normalde, her yıl bisiklet kullanmayı öğrenen yaklaşık 150 yetişkin olurdu. Şimdi İse iki katına çıktı" diye konuşuyor.

Brüksel'de zorlu bir savaş

Daha kuzeyde Brüksel'de, şehrin en işlek yollarından bazıları boyunca 40 kmllk bisiklet şeritleri kuruldu. Kentte sosyal mesafe kurallarına uvulabilmesi için, yayaların ve bisikletlilerin arabalara göre öncelikli olduğu bir bölge var. Ayrıca şehrin tamamında hız İlmiden de yeniden oluşturuldu. Nisan ayında, bölgenin Ulaştırma Bakanı Elke Van den Brandt, bölge sakinlerine toplu taşımadan uzak durmalarını isteyen açık bir mektup yazdı. Van den Brandt. ‘Yoğun saatlerde otobüslere binilmesi kesinlikle istediğimiz şey değil" dedi ve ekledi: ‘Tek alternatif, in-

sanlardan arabaya binmelerini istemek. Bu bir çözüm değil." Ve görünen o kİ son önlemler de insanları bisiklete binmeye teşvik etti. Bisiklet kullanımı geçen yıla göre yüzde 44 arttı. Bir tamirhanenin önünde kuyrukta bekleyen Diana, "Artık herkesin bir bisikleti var. Salgından önce bir bisikletim vardı. Şimdi her gün kullanıyorum" diyor. Ancak artan bu yoğunluk bisiklet satın almayı da güçleştirdi.

Brüksel'de ikamet eden Vesselina Foteva, "Bir bisiklet sipariş vermek istedim, ancak en az iki ay beklemem gerektiğini söylediler" diyerek durumu özetliyor. Pandeminin başlamasından iki hafta önce Brüksel’e taşındığını ifade eden Foteva. şehrin gözlerinin önünde değiştiğini söylüyor: "Sağlıklı kalmak ve toplu taşıma araçlarından kaçınmak için elimden gelen tüm önlemleri almaya karar verdim."

Yeni bir bisiklete binemeyen Foteva. aboneliğe dayalı bisiklet servisi Svvapfiets’i kullanmaya başladı. Şirketin kurucusu Richard Burger, "Kısıt-lamalar sırasında Brüksel'de işletmemiz yüzde 60 büyüdü" diyor. Burger sözlerine şöyle devam ediyor:”Milano ve Paris bu süre zarfında altyapıya büyük yatırım yaptı, bu yüzden şimdi mağazalar açacağız.’

Amsterdam'da bisiklete binenlerin sayısı artıyor

Çoğu büvük şehrin aksine Amsterdam, pandemiden çok önce zaten bir bisiklet altyapısına sahipti. Hollanda'nın başkentinde insanlardan daha fazla bisiklet ve 767 km'llk lvl yapılandırılmış bisiklet yollan var. Ancak koronavirüsun kentsel hareketlilik üzerindeki etkisi çok geniş kapsamlı ve burada hala etkisi var. Elektrikli bisiklet markası Van Mooftan Taco Carhle, satışlarındaki artışı "önümüzdeki 10 yıl içinde olacağını düşündüğümüz şeyin aniden üç ila altı ay içinde gerçekleşeceğini görmek çılgınca oldu" sözleriyle açıklıyor. Şirket, 2020'nin ilk dört ayında önceki İKİ yıla göre daha fazh bisiklet sattı. Carhle. "İnsanlar şehirlerinin ne kadar güzel olabileceğini ve daha fazla bisiklet ve daha az araba ile ne kadar yaşanabilir olacağını gördüler" diyor ve ekliyor:

"Şimdi geri dönmek istemiyorlar."

E-bisiklet şu anda Hollanda'da en çok satılan bisiklet türü. Salgın başladığından bu yana kargo bisikleti satışları da yüzde 53 arttı. Ju- dlth ve Johan Hartog. kargo bisikletlerini tam salgın başlangıcında satın almıştı. Judith. "Artık toplu taşıma ile gitmek doğru gelmiyordu ve bu yüzden aslında bir kargo bisikleti almak İçin doğru zaman gelmişti' diyor. Çift, ailelerini toplu taşıma araçlarının yarattığı risklerden korumak istediklerini söylüyor. Peki bu değişim devam edecek mİ? Birçok şehir belirsiz bir geleceğe hazırlanıyor. Eski yaşam tarzının tekrar mümkün olup olmayacağını kimse bilmiyor. Avrupa Bisiklet Federasyonundan Jill VVarren, *Bir pandemi zihniyetleri gerçekten ne kadar da hızlı değiştiriyor" diyor. Bisiklet giderek daha fazla İnsan İçin bir çözüm olduğunu kanıtlıyor. Ancak akıllardaki soru şu: Koronavirüs korkusu yatıştıktan sonra bisiklete İlgi devam edecek mİ? VVarren. "Siyasi irade gerektirir, yatırım gerektirir, bunu isteyen vatandaşların aktivizmi gerekir" diyor ve değişiklikleri kalıcı kılmak için politikacıların cesaretine ihtiyaç duyulacağını söylüyor.

KATE VANDY, BBC BRÜKSEL MUHABİRİ - 3 EKİM 2020

Turque diplomatique Ekim 2020, yıl: 12, sayı: 138

AB'DEN ABD'YE VERİ TRANSFERİ SORUNU

Facebook'tan AB'ye Faaliyet Tehditi

BBC

Facebook: AB'den ABD'ye veri transferi engellenirse, AB'deki faaliyetlerimizi durdurabiliriz... Facebook, Avrupa Birliğinden (AB) ABD'ye veri transferini etkileyen yeni kurallar nedeniyle, Facebook ve Instagram uygulamalarının AB üyesi ülkelerdeki faaliyetlerini durdurabileceğini açıkladı.

Business Insider'ın haberine göre şirket, 10 Eylül'de klanda Yüksek Mahkeme - si'ne bir şikayet dilekçesi sundu.

Facebook dilekçede, klanda tun veri mahremiyeti kurumu Veri Koruma Komiserliği (DPC) tarafından verilen ve AB'den ABD'ye veri transferini mahremiyet kaygılan nedeniyle engelleme tehdidinde bulunulan talimata karşı çıkıyor.

Facebook'un İrlanda'daki Veri Koruma Yetkilisi ve Genel Danışmanı Yvonne Cunnane'nin kaleme aldığı dilekçede, "Müracaat sahibinin (Facebook) DPCnin istediği gibi, kullanıcı verilerinin ABD'ye transferinin tamamen durdurulması emrine tabi olması durumunda, müracaat sahibinin bu koşullar altında Facebook ve Instag- ram hizmetlerini AB'de nasıl sunmaya devam edebileceği net değil" deniliyor.

Dilekçede aynca, Facebook'un Avrupa'da aylık 410 milyon aktif kullanıcısı olduğu hatırlatılıyor.

Facebook: Çekilme tehdidi değil

Bir Facebook sözcüsü, bu ifadelerin "AB'den çekilme tehdidi" anlamına geldiğini reddetti. Sözcü yaptığı yazılı açıklamada, "Facebook Avrupa'dan çekilme tehdidinde bulunmuyor, klanda Yüksek Mahkemesine sunulan belgelerde, Facebook'un birçok diğer işletme, organizasyon ve hizmet gibi, işlerliğine devam edebilmesi ve hizmet sunabilmesi için, AB ve ABD arasında veri transferine bağındı olduğu gibi basit bir gerçekliğe dikkat çekiliyor" dedi.

Açıklamada Güvenli ve yasal uluslararası veri transferinin olmaması, tam da Covid-19 krizinden toparlanma yolları ararken, ekonomiye ve AB'de veri tabanlı işletmelerin büyümesine zarar verir" ifadeleri yer alıyor. Facebook'un dilekçesinde. DPCnin kendileri dışında hiç bir ABD'li teknoloji şirketini hedef almadığı ve adil olmayan bir muameleye maruz kaldıklarından da şikayet ediliyor. (BBC, 22 Eylül 2020)

Turque diplomatique Ekim 2020, yıl: 12, sayı: 138

AMERİKA – Şiir Cahit Külebi 1971

Önce Kristof Kolomb buldu Amerika'yı

Sonra biz.

Umutlar azaldı, günden güne, mutluluklar

Ve ekmeğimiz.

Bir çocuk ağlarsa dağ başında

Gözyaşında Amerika akar.

Vurdularsa birini, kanı şorladıysa

Bilin ki o kurşunlarda Amerika var.

Kişi kişiye köle tutulduysa, asıldıysa

Darağaçlarında Amerika var.

Ama biz yine de direneceğiz

Sonuncumuza kadar.

Sol'un Kültür Algısı Ve Kaybettirdikleri

Yazan: İrvin Cemil Schick

Alt-Üst Dergisi / 2 Temmuz 2011

Cumhuriyet Türkiye'sinde kültür her zaman siyasetin tay hatlarını yansıtmıştır. Yansıtmıştır ama, bunu asla tutarlı bir şekilde yapmamış, daha ziyade "biz" ve "onlar'ın birbirinden tefrik edilmesine yarayan yarı keyfî bir araç olabilmiştir. Örneğin öz Türkçe gibi temelde faşizan bir ideoloji Sol tarafından benimsenirken sağ tarafından reddedilmiş, Yunus Emre'nin Bektaşi olup olmadığı gibi özünde tamamen olgusal olması gereken bir soruya verilen cevap, cevabı verenin solcu mu, yoksa sağcı mı olduğuna göre değişmiş, bu arada Sol Necip Fazıl'ı, Sağ ise Nazım Hikmet'i şairden saymamıştır.

Atatürk Safiye Aylâ'yı severmiş belki, ama Cumhuriyet kadroları Türkiye halkına opera, bale, senfoni sevdirmek için ellerinden geleni esirgememiştir. Buna mukabil Yakup Kadri Karaosmanoğlu gibi aslında kozmopolitliğin daniskası

olan, aynı cümle içinde hem Kitab-ı Mukaddes'ten, hem de Andre Gide'den alıntılar yapabilen bir yazar kozmopolitliğe karşı atıp tutabilmiştir dönemin yayınlarında. Halil Berktay'ın çeşitli vesilelerle söylediği gibi "komünist şair" Nazım Hikmet milliyetçilikte sağa taş çıkartırken, bu kez de Besim Dellaloğlu'nun belirttiği üzere "muhafazakâr yazar" Ahmed Hamdi Tanpınar İsmet İnönü hayranı bir CHP milletvekili olmakta beis görmemiştir.

Kemalist kadrolar arasında Osmanlı edebiyatı ve musikisi zamanı geçmiş, geri ve gerici bir kültürün ürünleri sayılmış, ama Orhun Yazıtları gibi ondan çok daha öncesine dayanan eserler (İslâm öncesi ve Orta Asya kökenli olduklarından) makbul sayılmıştır. Hele Arap alfabesi üzerine kurulu olan hat sanatı toptan mürteci sayılmış, binaların, çeşmelerin üzerindeki tuğralar ve kitabeler kazınmış, Hamid Aytaç gibi, Hulusi Yazgan gibi dünya çapında sanatçı olan onlarca hattat sefalet içinde ölüme terk edilmiştir.

Yaşça bana yakın olanlar hatırlayacaktır: 1960'h ve 70'li yıllarda Sol çevrelerde Bach yahut Mozart dinlemek yasaktı, çünkü bunlarmki "burjuva müziği"ydi. Brandenburg Elektörü Christian Ludwig yahut Prusya Kralı II. Friedrich için bestelenen müzik nasıl burjuva müziği olabiliyordu, bunu o zamanlar da kara kara düşündüğümü hatırlarım. Çok şükür çevrem Ortaçağ müziğinden hoşlandığımı bilmiyordu, yoksa "feodal müziği" dinlediğim için kim bilir beni nasıl kınayacaklardı! Bırakın Ahmed Adnan

Saygun'u yahut Nevit Kodalh'yı, Ruhi Su dinleyenlerle Münir Nurettin dinleyenler asla bir araya gelmezdi o günlerde.

Edebiyatta da, resimde de, başka sanat dallarında da aynı gerekçeye dayanan birtakım yasaklar vardı. Ne kalıyordu peki geriye? O dönemde solcu olmak, "halk edebiyatı" ve "halk müziği" sevmeyi gerektiriyordu her şeyden önce. Örneğin birçok solcu öğrenci folklor kulübü üyesiydi, çeşitli yörelerin oyunlarını icra etmeyi devrimciliğin ve antiemperyalizmin gereği addediyordu. Daha ziyade milliyetçi bir narodnikliğin yansımasıydı bunlar ama, geçelim isterseniz.

Habis ilgisizlik

Günümüzde belki o kadar katı değil ayırdedici hatlar. Zaman zaman iktidar partisi mensuplarının Nazım Hikmet adını telaffuz ettiği bile görülüyor. Ama iki tarafta da bazı bağnazlıklar devam ediyor. Bunlardan biri, "geleneksel" olarak nitelendirilen sanatlara Sol'da duyulan habis ilgisizlik. Habis diyorum, çünki bu alelade, pasif bir ilgisizlikten ziyade (ne de olsa herkes her şeye ilgi duymak mecburiyetinde değil), kasıtlı, aktif bir ilgisizlik.

Aslına bakılırsa "geleneksel sanat" terimi başlı başına sorunlu, çünkü Batı kökenli sanatlarla Türkiye kökenli sanatları yapay ve özcü bir şekilde ayırmak ilkesi üzerine kurulmuştur. Örneğin şu soruyu soralım kendimize: Batı resim sanatı hangi anlamda "geleneksel" değildir? Elbette batı resim sanatının da kendine has gelenekleri vardır, bunlar nesilden nesile aktarılmaktadır. O halde olsa olsa "onlar bizim geleneklerimiz değil" denilebilir. Öte yandan, mesela Osmanlı tezhib sanatının geleneği büyük ölçüde Tebriz'e, Herat'a dayanır. O halde onlar da aslında "bizim" değildir. Zaten insanlarda saf kan aramak ne kadar anlamsızsa, kültürde saflık aramak eşit derecede anlamsızdır. Silifke oyunlarıyla Kars yahut Trabzon oyunlarını kıyaslayın, "biz" ile "öteki"yi ayırmanın ne kadar zor olduğunu hemen görürsünüz.

Geleneksel sanatlar terimi bazen de anonim halk sanatları için kullanılır, mesela kaşıkçılık, çorapçılık, bakırcılık gibi. Ama o zaman da hat yahut minyatür gibi sanatçıları genellikle belli olan eserleri kapsayacak şekilde kullanılması sorunlu hale gelir. Kısacası, bu terimi beğendiğimden değil, sorunlu da olsa kabul edilmiş bir anlamı olduğundan kullanıyorum burada. Doğrudan "halk"a mal edilemeyen, bir şekilde Osmanlılık yahut İslâm çağrıştıran geleneksel sanatlara Sol'un ilgisizliğinden yakınıyorum. Yani hat, tezhib, minyatür, ciltçilik, ebruculuk gibi sanatlara.

Günümüzde bu işlerle meşgul olanlar genellikle muhafazakâr-dindar kimselerdir. Solcu-laik kimseler ise yanlarına bile yaklaşmaz. Sergiler yahut konferanslar düzenlendiğinde seyirci veya dinleyicilerin hangi toplumsal-kültürel kitleden çıktığı gözle görülebilir. Elbette benim derdim o kitle değil, bu sanatları yaşatarak çok önemli bir hizmette bulunmuş oluyorlar, ayrıca engin bir kültür zenginliğinden de nasipleniyorlar. Aferin onlara. Benim derdim ötekilerin, yani bu derginin okurları olan "ulusalcı, Kemalist, milliyetçi, İslamofobik olmayan Sol"un neden bu sanatlara yeterince rağbet etmediği.

Hat sanatını ele alalım. Evlerini boy boy kilimlerle, bakır ibriklerle süsleyenler, bir hat eserini duvarlarına asmayı akıllarından bile geçirmez. Oysa o kadar zengin bir kültürü barındırır ki hat sanatı, hem de bu toprakların kültürünü. Konuya aşina olmayanlar herhalde hat sanatını bir "Arap sanatı" zanneder. Ve Arap dünyasında, İslâm dininin ortaya çıkmasına koşut olarak doğduğu elbette doğrudur. Ama İstanbul'un fethinden sonra Osmanlı İmparatorluğunun hat sanatının merkezi olduğu da bir o kadar su götürmez. Yani beş yüzyıldan uzun bir süredir hat sanatını bu topraklar beslemiştir. Yabancı bir sanat değildir asla.

Rahmet senedi elimde oldukça

Bir hat eserine bakmanın türlü yolları vardır. Örneğin, “Ne yazıyor?” diye sorulabilir, yani sadece bir metin olarak görülebilir. Yahut anlamından bağımsız olarak siyah-beyaz lekelerin bir araya geldiği bir grafik eser olarak görülebilir. Gerçi işin doğrusu, hat sanatının zevkine varmak için bunlardan ne biri yeterlidir, ne öteki. Anlam ile biçimin başka hiçbir sanatta görülmeyen bir şekilde bir araya geldiği bir sanattır hat sanatı. Ve Sol bu sanatı yok sayarak eşi az bulunur incelikleri gözardı eder. Bir örnek vereyim.

Birçoklarınca 20. yüzyılın en önemli hattatı addedilen Mustafa Halim Özyazıcı’nın Hicrî 1348 (1929-1930) tarihli sıradışı bir eserini görüyorsunuz burada. Kur’an-ı Kerim’in Enbiyâ suresinin 107. âyetinde “Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li’l-âlemîn” (Ve biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik) denmektedir. Yani Hz. Muhammed’in insanlığa gönderilmesinin, Allah’ın rahmetinin (esirgeyiciliğinin, bağışlayıcılığmın) bir göstergesi olduğu belirtilmektedir. Halim Efendi bu âyetin Arapça metnini bir el şeklinde yazmıştır. Hemen şunu ekleyeyim, resim şeklindeki yazılar halk arasında iyi bilinir, ama önemli hattatlar bu tarza pek itibar etmemiştir. O bakımdan bu eser kayda değer bir istisnadır, harflerin şekilleri bozulmadan ortaya konmuş olan ender yazı-resimlerdendir. El, sülüs hattıyla yazılmıştır. Altında ise nka’ hattıyla Türkçe bir beyit görülüyor. Bu beyitte ise şöyle denmektedir: “Ne kadar müznib isem de yine olmam gamnâk/Hüccet-i rahmet iken elde: Ve mâ erselnâk” Bugünün Türkçesiyle, “Ne kadar günahkâr isem de yine gam yemem, rahmet senedi elimde oldukça,” ve bunun arkasından âyetin Arapça aslının ilk üç kelimesi. Yani beyitte âyet nâzil olduğu için elimizde rahmet senedi olduğu belirtiliyor, dolayısıyla Halim Efendi de o âyeti aynen bir el şeklinde yazmış, “elde” olduğunu vurgulamak için.

Şimdi, bu eserin hat sanatı açısından önemli olduğunu takdir etmek için elbette belirli bir birikime ihtiyaç vardır, her bakan “Vay be, teknik açıdan ne kadar kusursuz bir yazı” diyecek değil. Ama Allah’ın esirgeyici olduğunu hatırlatan bir âyetin, bu esirgeyiciliğin senedi, garantisi olarak görülmesi, “elde” addedilmesi, dolayısıyla da metnin el şeklinde yazılmasındaki ince nükteye herkes varabilir, yeter ki açık fikirli olunsun ve “Arap harfleri”ndeki sanat ve kültür potansiyeli gözardı edilmesin.

Osmanlıca öğrenmenin zor olduğu, Cumhuriyet ideolojisinin temel taşlarındandır. İnanın ki hiç öyle değil. Gayet kurallı ve rasyonel bir sistem. Hele İngilizce veya Fransızca öğrenmek azabından geçmiş olanlar Osmanlıcayı kolaylıkla öğrenebilir, bundan emin olun. Hat sanatının tadına varmak için elbette yazıyı okuyabilmek gerekir. Bununla beraber Arap elifbasını bilmeyenler de hat sanatında seyrine doyulmayacak güzellikler bulabilir. Ama buluyorlar mı? Bırakın bulmayı, hat sanatını bakmaya, düşünmeye değer addediyorlar mı? Yoksa “gerici” olduğu için ellerinin tersiyle bir kenara mı itiyorlar?

Kim Korkar Divan Edebiyatından?

Yazan: Didem Z. Havlioğlu

Alt-Üst Dergisi / 2 Temmuz 2011

Bağlı bulunduğum üniversitenin bir projesi kapsamında, bir süredir liselerde divan edebiyatı dersleri veriyorum. Kafaları test çözmekten buharlaşmış bir grup pırıl pırıl gence, aşkın çeşitlemeleri ve görünenin altında yatan öteki gerçekleri anlatmanın çılgınlık olduğu düşünülebilir. Şipşakçı çözümleri

öğrenip uygulamakta yarışa çıkarılan bu çocuklara bir an durmayı ve düşünmeyi, doğru cevap diye bir kavramın olmayabileceğini hatırlatmak şehrin en işlek caddesinde piknik yapmaya benzetilebilir.

Üniversiteye hazırlanan bu çocukların, daha sonraki hayatlarına da damgasını vuracak bir tavır olarak, en son ihtiyaçları olan şey divan edebiyatı, hatta edebiyat gibi gereksiz bir zaman kaybıdır. Bunun nasıl bir şey olduğunu az çok biliyorum. Ben de bu ülkede lise okudum. Ben de anlamadığım her şey gibi divan edebiyatından korkardım. Bu durumda dersin adı "Kim Korkar Divan Edebiyatından?" olmalıydı.

Bir ders saati içinde bu öğrencilerin korkularına ilaç olmak ya da divan edebiyatını sevdirmek gibi bir hayalim yoktu elbette. Yapmak istediğim, bir an için, bulundukları duruma dıştan bakabilmelerini sağlamaktı.

Bu amacı güderken düşüncem şuydu: onların da herkes gibi geçmişlerinde edebiyatın, yani hikâyeler ve güzel ifadeler silsilesinin, hayatlarının çok daha önemli bir parçası olduğu zamanlar vardı, olmalıydı. Anneanne ve dedelerin anlattığı masallar, büyürken ders kitapları arasında gizlice okunan çizgi romanlar, anne babanın kütüphanesinin gizli köşelerinde keşfedilen aşk hikâyeleri, günlük yazmak ya da takıntılı bir şekilde okunan Rus romanları, bir zamanlar hayatımızın tam ortasındaydı. Sonra ne oldu da bu tutkulu macera sona erdi?

Cevabı çok basit: büyüdük ve okula gittik. Her geçen sene daha iyi okullara gitme yarışma girdik. Okudukça, okumaktan koptuk. Divan edebiyatıyla da o meşum lise çağlarında tanıştık. Herkesin dolu dizgin test çözdüğü bir zamanda, divan edebiyatı yaya kalmak ve hatta hareket edememek anlamına gelir. Divan edebiyatından ya kaçılır ya sıkılmır ya da korkulur. Divan edebiyatının dil farklılığı ve bizim kulağımıza sadece bir gül ve bülbül hikâyesinin sonsuz tekrarı gibi gelmesi sorunun temelinde yatıyor gibi görünebilir. Ama hangi İngiliz Shakespeare'i kendi dilinde okuyup zevk alabiliyor? Yine de Hamlet hâlâ bütün dünyada sahnelenmeye devam ediyor. Hamletlere 400 yılı aşkın bir süredir doyulmadı, doyulmayacak.

"Gerici" bir dil ve kültür

İş böyle olunca, öğrenmeye değer bulunun konuların ideolojik seçimler olduğu ortaya çıkıyor. Ülkemizin 80 yıldır baş koyduğu çağdaşlaşma (eşittir batılılaşma) yolunda feda ettiklerinin başında "gerici" damgasını yemiş bir dil ve kültür geliyor. Tarihin yeniden yazıldığı, kimliğimizin yeniden inşa edildiği o dönemlerde, geçmişin etkisiz hale getirilebilmesi için toplumsal bir unutma gerektiğine karar verildi. Bu nedenledir ki, bugün Osmanlıca eğitimi almamış bir okuyucunun geçen yüzyıla ait bir gazete küpürünü bile okuması mümkün değildir. Hatta geçmişin üzerindeki bu sis perdesi yüzündendir ki, bugün tarihsellik iddiasıyla ortaya çıkan bir televizyon dizisi bile memleketi alt üst edebiliyor. Kanun çıkartmış padişah I. Süleyman, televizyon ekranlarında etten ve kemikten bir insan halinde kendini gösterdiğinde neye uğradığımızı şaşırdık. Geçmişe olan açlığımız ve bu açlığı nerede doyuracağımızı bilememe durumu o kadar acıklı ki, eğlence amaçlı bir popüler kültür ürünü bile kendi tarihimize karşı duyduğumuz rahatsızlık ve hassasiyetleri ortaya çıkarıveriyor.

"Kendi doğumundan öncekileri bilmeyen her zaman çocuk kalmaya mahkûmdur." der Cicero. Oysa çocuk kalmak hiç kimse ve hiç bir millet için mümkün değil. Kendimizi tanımlayacak geçmiş-bugün-gelecek senteziyle oluşturulan bir söylem olmaması kimliksiz olmakla eş anlamlı. Tam da bu yüzden, liselerde öğretilen tarih, edebiyat, felsefe gibi bir yaşam anlayışını yansıtan kültür derslerinin önemi

büyük. Ancak, eğitim sistemimiz bakışlarını finish çizgisine kilitlemiş yarış atları yetiştirirken kültür gibi konulardan bahsetmek büyük bir lüks gibi görünüyor.

Konya'daki bir Anadolu lisesine gidiyorum. Okul müdürü birkaç öğretmenle birlikte odasında kahve ikram ediyor, okullarından, öğrenci profilinden, ders dışı faaliyetlerden bahsediyor. Tam o sırada kapı çalmıyor ve hızla açılıp bir grup öğrenci telaşla içeri dalıyor. Meğer şaibeli sınav sonuçları açıklanmış. Müdür ve diğer öğretmenler ayağa fırlayıp bilgisayarın başına koşuyor. Heyecan içinde numaralar giriliyor, puanlara bakılıyor. Birkaç öğrenci ağlamaya başlıyor. Diğer bir ikisi onlara sarılıp teskin etmeye çalışıyor. İlk çığlık duyuluyor: "2500'lerdeyim." Bir süre sonra ikinci geliyor: "Aman Allahım! 6000'lerdeyim!" Sevinç çığlıkları hıçkırıklara karışıyor.

Brad Pitt'in topuğu

Yarım saat sonra aynı öğrenciler konferans salonunda karşımda oturuyor. Daha doğrusu mecburen oturmaya çalışıyorlar. Sınav sonuçlarının yol açtığı huzursuzluk devam ediyor. Müdür beni tanıtıyor. Mikrofonu elime aldığımda, karşımda bana bakıp görmeyen gözler ve duymayan kulaklarla karşılaşıyorum. Onları bu zamana ve mekâna çekecek bir konu açma amacıyla soruyorum:

-Truva filmini seyrettiniz mi?

O an gözler beni ilk defa görüyor. Bir an

duruyorlar.

-Truva filmi canım. Hani Brad Pitt'in oynadığı.

-Eveeet!

-Filmin hikâyesi neydi? Hatırlıyor musunuz?

-Çanakkale'deki atın hikâyesi! Brad Pitt'in topuğunun hikayesi!

Muzip bir delikanlı atılıyor:

-İki erkeğin paylaşamadığı bir kadın yüzünden çıkan bir savaşın hikâyesi.

Gülüşüyorlar.

-Doğru. Peki bu hikâyelerin kaynağı ne?

Muzip çocuk: Homeros!

Sanırım çocukların zehir gibi olduğu anlaşıldı. Ama hiçbiri Homeros diye birinin varlığından emin olmadığımızı, yüzyıllar boyunca antik Yunancada anlatılagelen bu hikâyelerin yaklaşık M.Ö. 6. yüzyılda yazıya döküldüğünü bilmiyor. O yüzden, bu kadar eski, yerel ve sözel kültüre dayalı bir hikâyenin yüzyıllar sonra nasıl olup da heyecanla seyredilebildiğine şaşırmıyorlar.

ABD ya da Avrupa'da okuyan vasat bir lise öğrencisi, trigonometri değil ama İlyada'yı ve Homeros'u bilir ve bunda şaşılacak bir şey yoktur, çünkü müfredatlarında okunması gereken, Batı kültürünün temel taşlarından biridir İlyada.

Buradaki problem bu filmlerin sadece onlar için değil bizim için de yapılıyor olması, bu öğrencilerin hemen hepsinin Truva filmini seyretmiş ama çoğunun filmi bir eğlence aracı olmasının ötesinde anlamlandırabilmeleri için gerekli bilgiden yoksun olmaları.

Çocuklarımızın Homeros'u bilmelerine gerek olmadığını, bizim kendi güzel kültürümüz olduğu söylenebilir.

O zaman şu sorular kafamızda kıvranıp duruyor: Çocuklarımız kendi kültürlerinin temel taşlarını okuyorlar mı? Batı kültürünü değil de kendi kültürlerini biliyorlar mı? Hem biz hangi kültürden bahsediyoruz? Türk kültüründen mi? Tarihsel bir Osmanlı kültüründen mi? Ve gerçekten de, artık Truva gibi filmler izleyerek büyüyen çocuklarımız Homeros ve diğer dünya kültürlerini öğrenmeyecekler mi?

Güzellik ve Aşk

Kendi kültürümüzden bahsetmişken, en az İlyada kadar eski olan Dede Korkut'u onlara sormuyorum. Fuzuli'nin Leyla ve Mecnun'unu da sormuyorum. Çünkü onların filmleri yok. Çünkü cevap veremeyecekleri sorularla onların tekrar sınavı düşünmelerini istemiyorum.

Kendilerini özdeşleştirebilecekleri bir hikâye anlatmayı öneriyorum. Konu

Truva filmindeki aşktan açılmışken, 18. yüzyıl şairi Şeyh Galip ve onun Hüsn ü Aşk'ını anlatmayı öneriyorum.

"Galip Mevlevi bir ailede doğmuş, çok parlak bir çocukmuş. Eseri Hüsn ü Aşk, yani Güzellik ve Aşk'ı daha 21 yaşındayken yazmış. Galip'in eğitimi, bir Osmanlı şairini ve şiirdeki aşk kavramını anlamak için önemli.

Çünkü Galip medrese eğitimi almamış. Zaten şair olmak için medreseye gitmeye gerek de yoktu. Şiir, tıpkı bugün okumayı ve düşünmeyi seven insanların yaptığı gibi gündelik hayatın bir parçasıydı. İnsanlar yeni söylenmiş şiirleri takip eder, kalem kağıda gerek olmadan ezberlermiş. Bugün bizim sevdiğimiz şarkıları ezberlememiz gibi. Galip, Mevlevi hayat tarzının bir gereği olarak çile çekmiş. Bir Mevlevi şeyhi olabilmek için belli bir süre inzivaya çekilip mümkün olan en az miktarda yemek, diğer insanlarla ve dış dünyayla bağlarını kopartmak, içine dönüp oradaki gerçekleri bulmak demek olan çile çekmek öyle kolay bir sınav olmadığından, Galip ilk denemesinde başarılı olamamış. Ama İkincisinde başarmış.

Allegorik bir eser olan Güzellik ve Aşk, bütün uzun hikâye anlatılarında olduğu gibi mesnevi tarzında yazılmış. Güzellik, tıpkı isminin ifade ettiği gibi özünde bütün güzellikleri temsil eden bir kız, Aşk da mayasındaki aşktan aldığı kuvvetle bütün sınavları geçebilecek bir erkek. Fırtınalı bir gecede, Muhabbet kabilesinde aynı anda dünyaya gelirler. Bu işin içinde bir iş olduğunu hemen kavrayan bilge kabile, bu iki bebeğin birbiri için yaratıldığını anlar. Ancak üzerinde çok da durmazlar. Aşk'ın Gayret adlı bir lalası, Güzellik'in de İsmet adlı bir dadısı vardır. Zamanı gelince, Çılgın Hoca'nm derslerini almak, aşkın ilmini öğrenmek üzere Edep okuluna giderler. Belli bir yaşa geldiklerinde,

Ah Mine'l Aşk

Vaktiyle kahveleri, kervansarayları süsleyen "ah mine'l-aşk" levhalarından, "Muhammed Ali Mekkî, 1340 [1921-22]" imzalı bir örnek. "Ah" kelimesinin "h" harfi ağlayan gözlere benzetilmiş. Şiirin metniyse şöyle: "Zâlimlere mehl olmasa matlûb-ı ilâhî/Bir demde yıkar âlemi mazlûmların âhı." birden

birbirlerini farkedip aşık olurlar. Buluşmaya, sohbet etmeye başlarlar. Bahçıvan Sühan (güzel söz) onlara eşlik eder, mektuplaşmalarını sağlar. Bir gün Aşk, kabile reislerinden Güzellik'i ister. Onlar da güler, alay ederler.

Çünkü Aşk'ın önce Kalp diyarına gidip aşkın kimyasını bulması gerekir. Aşk'ın macera dolu yolculuğu da böylelikle başlar ve başına gelmedik kalmaz. Dipsiz kuyulara düşer, ateş denizinden geçer, cinlerle büyücülerle savaşır. İçinde Güzellik'in aşkı ve yanında lalası Gayret'le birçok zorluğu aşsa da sonunda çaresizlik ve umutsuzluk içinde yıkılıp kalır. O zaman Sühan imdadına yetişir. Aslında aradığının içinde olduğunu, yani aşkın kimyasının kendi kalbinde saklandığını, onu bulmak için gezip dolaşması değil, içine dönmesi gerektiğini söyler. İçindeki Güzellik aşkıdır arayıp durduğu. Aslında Aşk Güzellik, Güzellik de Aşk'tır. Böylelikle Güzellik ve Aşk birleşir ve hikâye sona erer."

Meraklı gözlerde sorular belirmeye başlıyor. Buradaki aşkın farklı bir şey gibi görünse de, tanıdık bir tarafları olduğunu anlıyorlar. Onlara divan şiirindeki çok katmanlı aşk anlayışından, soyut bir gerçeklik yaratmak için bir araç olabileceğinden ve bu anlayışın hayatın diğer alanlarına nasıl yansıdığından bahsediyorum. Hüsn ü Aşk'ın görünürde iki gencin aşkını anlatırken, hem Osmanlı metafizik dünyasını, hem şair/dinleyici bağlamında şiir/iktidar ilişkisini yansıttığını anlatıyorum.

Muzip çocuk araya giriyor: Hüsn ü Aşk'tan güzel film olurdu hocam!

Doğru. Galip şiirini yazarken akimda görsel ve yazınsal diye bir ayrım yoktu. Şiirde kelimelerle yaratılan görsellik sayesinde fırtınalı geceleri, dipsiz kuyuları, ateş denizlerini hayal etmek zor değil. Bugün bilgisayar efektleri sayesinde Hüsn ü Aşk'tan fantastik bir film yapılabilir. Bu durum, ilginç bir şekilde, Galip'in ve bizim gerçeklik anlayışımız arasında yakın paralellikler olduğuna işaret eder.

Bir gün gerçekten de bu öğrencilerin Hüsn ü Aşk'ı film yapmalarını dileyerek dersi bitiriyorum.

Yalnızlık Üzerine/ Yalnızlık kötü bir şey midir?

Yazan: Hakan Koç

" Tüm belalar, yalnız kalma yeteneğimizin olmayışından gelir başımıza." Jean de La Bruyère

Yalnızlığı fiziksel ve zihinsel olarak ikiye ayırmak mümkün olabilir.

Ben bu iki yalnızlık türünden, zihinsel yalnızlığın insan üzerinde daha fazla etki kurduğu düşünmekteyim.

Modern dünyada fiziksel yalnızlık tam anlamıyla mümkün olmasa da zihinsel yalnızlık daima var olabilir.

Zihinsel yalnızlıkta toplum bireyin benliğini yok etmeye çalışan bir rol üstlenir.

Bu yüzden zihinsel yalnızlık devamında fiziksel yalnızlığı getirebilir.

Fiziksel yalnızlık ise toplumu bir kurtarıcı olarak görebilir.

928 Bilgilik

Var olduğu durumu değiştirme umudu ve şansı zihinsel yalnızlığa göre, oldukça daha azdır.

Bu iki kavramı daha derin bir şekilde incelemek mümkün fakat bu iki yalnızlığın kötü olduğunu düşünenler de fazlasıyla mevcut.

Bu düşünceyi aydınlatmak için bazı konularda anlaşmak gerekiyor.

Bir ruhun vaziyetinin bir başka ruh tarafından belirlenmesi, bir insan için en kötü bağımlılıklardan birdir.

Son derece aciz bir durum olan bu şey, mutluluğu kendinden başka bir ruhta aramaktır da aynı zamanda.

Mutluluğu başka bir ruhta arayan birey, eninde sonunda mutsuzluğa mahkûm olacaktır.

Mutluluk, dürüstlüğü de gerektirir.

Birey ise kendine en dürüst olabilir.

Bu sebebinde katkılarıyla daimi mutluluğa ulaşmak isteyen birey onu başlarında değil kendinde arama yoluna gitmesi doğru bir düşünce olacaktır.

Bu doğrultuda yalnızlık aslında hiç de düşünüldüğü gibi insanın düşmanı değildir.

Çoğunlukla sahip olunan düşünceler topluma göre şekillenir.

Hatta bazen bu; bireyde öylesine gizli şekilde olur ki birey, bu inancının toplum aracılığıyla kendisine geçtiğini fark etmez.

Birey yalnızlığı kötü bir vaziyet olarak görmeyip benimserse ebedi ve güvenilir mutluluğa ulaşır.

Aynı zamanda yalnızlığı, bir sıkılma veya ne yapacağını bilememe durumu olarak görmek yanlış bir düşüncedir.

Çünkü insan kendi içerisinde kendine bir evren olabilir.

Bu evrende bireye daimi olarak fazlasıyla doyurucu şekilde eşlik edebilir.

Bu evren bireyi olumsuz duygulara götürmekten çok bir çeşit mutluluk kaynağı olduğu bilinmelidir.

Çünkü birey sandığından çok daha zengin bir dünya barındırır kendi içinde.

Fiziksel yalnızlık mümkün değildir çoğunlukla fakat zihinsel yalnızlık her zaman birey için var olabilir.

Birey kendini yalnız hissettiği vakitlerde, tüm dertlerini yine kendinde çözebileceğini bilmesi, ve yalnızlık diye adlandırıp olumsuz bir şey olarak benimsediği şeyin aslında hiç de öyle olmadığını mutlak suretle bilmesi önemlidir.

Virginia Woolf, Hasta Olmak Üzerine ...Bedenlenmiş Ağrı

Hazırlayan: **Pınar Derin Gençer**

Hastalık tasvirlerine edebiyatta sıkça rastlanmaz, belki kelimeler yetmez. Bu durumun farkına varan Virginia Woolf, Hasta Olmak Üzerine isimli denemesinde hastalığı sorguluyor.

Dünya edebiyatının şuh latifesi… Sanrılar, hayaller, sıkıcı gerçekler sarmalının doğurduğu acı ve ağrı sirkülasyonunun dayanılmaz çekiciliğini içinde barındıran gamlı prensesidir kendileri.

Bilinç akışı tekniğiyle harmanladığı yazılarının vazgeçilmez konusu olmasının yanında ağrının ihmali üzerine kafa yorar.

Bu akımın en harika yapıtı Mrs. Dalloway olup Orlando, Gece ve Gündüz, Dalgalar, Kendine Ait Bir Oda, Flush ve Perde Arası gibi eserleri ile düşsel dünyamızda kalıcı izler bırakmış olan Woolf'a göre insanlar "bedenin dramı" yerine "zihnin yaptıklarını" yazmaktadırlar.

Ve bunu "Hasta Olmak Üzerine" adlı denemesinde dile getirir. İnsan bedeninin kendini hatırlatma yöntemlerinden en etkileyici olanıdır ağrı.

Sözcükler ise ifadeye aracılıkta rakipsiz olmakla beraber bunların demete dönüşmüş hali ağrının dilini var eder.

Ağrının edebiyata yansımasının gösterilişidir kendileri. Woolf bu kadar dokunaklı bir söylemin neden az kullanıldığını tuhaf olarak nitelemiş olup hastalığın alışılagelmiş temalardan daha az işlenmesinin sebebini kelimelerin yetersizliğine, dilin yoksulluğuna bağlar.

Dil yetersizdir fakat bunun için yeni bir dil yaratmaktansa temalar arasındaki önceliklerin değişmesinin yeterli olacağını düşünüp **"...tutkuların hiyerarşisinde bir**

değişiklik gerekiyor; aşk tahtından indirilip yerine 39 derece ateş oturtulmalı; kıskançlık yerini siyatik ağrılarına bırakmalı; uykusuzluk kötü adamın rolünü oynamalı..." der.İyi ruhun kötü ruha teslim olması ya da bedene kötü bir ruhun girişiyle tarif edilir dini inanışlarda ağrı.

Mistik kavramının içini doldurduğu anda gerçekliğine kavuşur vücuda olan bu yansımasıyla.

Woolf da yukarıdaki önermesinde ağrının dini inanışlardaki bu tutunuşuna gönderme yapmaktadır.

Kimi zaman kalp çırpınışlarıyla yüzlerimizde var olan, kimi zaman soluğumuza koyduğu yasakla ruhumuzda oluşan döngünün sahibi ağrı, algılayışı derinleştirir, bilinci yüceltir, sezgi kapılarını aralar.

Meditasyon ve ibadeti şekillendiren bir tür olarak da yargılamak mümkündür bu haliyle ağrıyı.

Woolf küçük kıpırtılarla sözcüklere yeni duruşlar kazandırmaya kalkar, üstelik dinin inandırıcılıktaki etkisini göz ardı ederekten, bir de üstüne dilin zayıflığını vurgulayaraktan.

Edebiyatta ağrılar sağlıklı olunduğunda itiraf edemediğimiz her şeyin gizemini gün ışığına çıkarır.

Acı sözcüklerin hakimidir her zaman. Acının yoldaşı ağrı da bu pastanın en büyük pay sahibidir.

Şekilleniriz, şekillendirirler.

Durumumuzu, söyleyişimizi, içimizi… Woolf da ağrının, acının, hastalığın sözcükleri nasıl şekillendirdiğini, nasıl bir tecrübeye sebep olduğunu dile getirir hep.

Acıyla oynamak, ağrılara göğüs germek bir eğlence mi, bir meydan okuma mı, yoksa türler arası rekabetin bir çeşidi mi?

Neden çağlar boyunca insanoğlu, acıdan kaçınmak yerine ondan haz duymaya çalışıyor?

Şaşırtıcı bir olgu olan gönüllü acı çekmek söyleminin yıllar geçtikçe azalacağı yerde artarak devam ettiğini görmemek elde değil.

Acı, insana varoluşunun sınırlarını hatırlattığı kadar, kişilere acının ötesine geçip, acıyı hissetmeyeceği, neredeyse varlık ötesi bir boyuta ulaşmaya da imkan tanıyor.

Beden, pek çok kültürde ruhu içinde barındıran ve bir anlamda onu kısıtlayan, sınırlı bir bünye olarak tanımlanır ve bazı kültürlerde bedene acı çektirmek kültürel bir özelliktir.

Bedenin ruh karşısındaki sınırlılığını düşünerek bu kısıtlanmadan kurtulup, fiziksel engelleri aşma çabası bazı dinlerde ve inanışlarda, ruhun yükselişi için bedenin acı ile terbiye edilmesi inancı olan asetizmde yansımasını bulur.

Yaşamını olabildiğince rasyonel bir zemine oturtmaya çalışan modern çağ insanı, bir yandan uzun ve sağlıklı yaşamın peşine düşüp bedenine hak ettiği ilgiyi gösterirken, bir yandan da, çok uzak bir geçmiş olan bedensel acı çekerek ruhunu serbest kılma dürtüsünün izlerini farkında bile olmadan içinde taşıyor olabilir mi?

Bireylerin büyük bir kısmı acı ve ağrılarının ortadan kalkması için çabalarken; Virginia Woolf ağrıyı ruhunda acıya dönüştürmüş ve acının sonsuz serzenişini zihnimize armağan etmiştir.

Tanrım Seni Görmem İçin Onu Çıkardın Karşıma

Rüzbahân Baklî (606/1209) Şiraz'ın büyük mutasavvıflarındandır. Hicaz'a, Şam'a seferler yapmış, Şeyh Ebu'n-Necıb Sühreverdî ile beraber Buharı ünlenmiştir. Siracu'd-dîn Mahmud İbn Halîfe elinden hırka giyerek tasavvufa bağlanmıştır. Şiraz yöresinde, dağlarında şiddetli riyazet yapmıştır. Şiraz'ın çeşitli camilerinde va'z vermiştir. Büyük bir zevk ve vecd bayatı sürdürmüştür. İçi volkan gibi aşk ateşiyle kaynayan bir insandı. Bir gün zikir meclisine giderken bir kadının, kızına şöyle nasihat ettiğini duyar:

"Kızım, güzelliğini kimseye gösterme, hor olur, itibardan düşersin."

Hemen Ruzbahan şöyle der;

"Hanım güzellik yalnız ve tek kalmağa razı olmaz. O daima aşkla beraber bulunmak ister. Güzellikle aşk, ezelde birbirlerinden asla ayrılmamak için sözleşmişlerdir."

Onun bu sözü, yanındaki arkadaşlarını coşturur, vecde getirir, kendinden geçirir.

Mubyi'd-dîn Arabi 'nin ifadesine göre Şeyh Ruzbahan, Mekke'de mücavir iken vecd halinde attığı naralarla tavaf edenleri titretir, ürpertirdi. Her nasılsa bir şarkıcı kadına

aşık oldu. Yine eskisi gibi naralar atıyordu ama bu defa Allah için değil, kadın içindi attığı naralar. Onun bu halini kimse bilmediğinden bu nar alan da ötekiler gibi Allah için sanıyorlardı. Riyayı sevmiyen Şeyh, sufiler meclisine gelip tasavvuf hırkasını çıkardı, önlerine koydu:

“Halimde yalancı olmak istemem” dedi.

Sonunda müritleri şarkıcıya gidip kendisine aşık olanın, büyük velilerden biri olduğunu söylediler. Şarkıcı tevbe edip şeyhin hizmetine başladı. Ona karşı aşkı zail olunca şeyh tekrar sufiler meclisine döndü. Bu olay, Ruzbahan’ın samimiyetini gösterir.

Ruzbahan, birçok eserler vermiştir. Araisu'l-bayan, şarhu Şathiyyat, Ki- tabul’l-Anvar fî Kaşfi’l-Asrar bunlardandır. Şu şiir onundur:

Onu ki görmüş değil iki gözü dünyanın;

Onu ki işitmiş değil iki kulağı zeminin.

İşte o, bizim gülümüzde renk vermiştir.

Kalk gel, bizim gülümüzde gör onu!

Kaynak: Süleyman ATEŞ- İŞ’ARİ TEFSİR OKULU

Allah Teâlâ’ya Kul Olmanın Yolu Efendimiz salla'llâhü aleyhi ve sellemi Sevmektir

Cenâb-ı Hakk Kur'an-ı Kerim'de Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem hitâben "**Ya Muhammedi sana bey'at edenler, Allah'a etmişlerdir."** Fetih 10) âyetinde işâret buyurduğu üzere:

Cenâb-ı Hakk, Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemi kendi nefsi makâmına ikâme eylemiştir. Yine "Rasûle itaat eden Allah'a itaat etmiş demektir." (Nisa 80) âyetinde de böyledir.

Bundan başka Ebû Saîd el- Hudrî gördüğü rüyâ üzerine Cenab-ı Peygamber salla'llâhü aleyhi ve selleme

"Ya Rasûlallah! beni mâ'zûr gör. Allah muhabbeti, sana muhabbetten beni meşgûl kılar." dediği zaman Hz. Peygamber,

"Ey Mübarek! senin Allah muhabbeti dediğin, benim muhabbetimden ibârettir." buyurması da açık delillerdendir. **Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem, orada Allah'dan halîfe olunca, Allah da burada Hz. Muhammed'den nâib oldu.**

Nâib, halîfe; halîfe, nâib demektir. O budur, bu odur. İşte bu mertebede Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem, kemâlât ile teferrüd etmiştir. Kemâlât ve makâmât-ı ilâhiyye bâtınen kendisiyle hitâm bulduğu gibi, zâhiren de makâm-ı risâlette "Hâtem" olması buna şehâdet eylemiştir.

Kaynak: ABDÜLKERİM el-CÎLÎ/ INSAN-I KÂMİL: Tercüme: ABDÜLAZÎZ MECDİ TOLUN

Sanma

“Sen beni tanıdık biri sanma; uzak yerlerden gelmiş, garip bir misafir olarak kabul et! Beni bir emir, bir başbuğ olarak görme; kapına hizmetçi olarak kabul et! Aşkına susamış olan şu zavallıyı, hasta yerine koyma; şifa ilacına muhtaç biri olarak kabul et!” Hz. Mevlânâ

Bunun Adı Sevgili

“Şimdiye kadar Sevgili‟den ne dertler çektim, ne cefalar gördüm, ne acılara katlandım; Sevgili yüzünden çok belalara uğradım. Sonunda çektiğim dertler, gözyaşlarıma karıştı-lar; orayı vatan edinip, gözümden ayrılmaz oldular. Binlerce ateş, binlerce âh, binlerce gam, binlerce duman… Bunun adı aşk! Binlerce dert, binlerce ıstırap, binlerce cefa… Bunun adı Sevgili!” Hz. Mevlânâ

Benim Gözümdeki Değerin: Tanrımsın

Sen bu cisimden ibaret değilsin, gözden ibaretsin. Canı görsen cisimden vazgeçersin. İnsan gözdür, öte yanı deriden, etten başka bir şey değil. Gözü, neyi görürse değeri o kadardır insanın.

(Mesnevî, çev. Veled İzbudak, VI, 811, 812)

Dualar

Allah’ım sen koru

Maazallah

Allah göstermesin

934 Bilgilik

Allah etmesin

Allah esirgesin

Allah ağlatmasın

Allah beterinden saklasın

Allah bereketini artırsın

Başına devlet kuşu konsun

Ağa olasın inşallah

Allah razı olsun i

Allah iki cihanda aziz etsin

Babana rahmet

Allah ömrünü uzun ede

Allah da seni güldürsün i

Eline sağlık

Allah hayırlı etsin

Allah, bir yastıkta kocatsın

Allah dirlik düzen versin

Allah mesut bahtiyar etsin

Allah tamamına erdirsin

Mürüvvetini görün

Fidan boylu gelinlerin olur inşallah

Allah, ocağına hayırlısını nasip etsin

Allah, helal süt emmisi nasip etsin

Allah soysuzlara düşürmesin

Allah sana kara kaşlı, kara gözlü gelinler versin

Allah muradına erdirsin

,Kısmetlerin açılsın

Allah analı babalı büyütsün

Bayramın mübarek olsun

Ağzındert görmesin

Ağzın tatlı olsun

Hay bin yaşa

Aman Allah

Allah bir yerine bin versin

Allah seni millete bağışlasın

Allahmuvaffak etsin

Hayırla karışasın

Bastığın yerlerde güller bite

Allah emeğini boşa çıkarmasın

Nazar değmesin

Allah kötü gözden, kötü nefesten esirgesin

Şeytankulağına kurşun

Allah Fatma anamıza komşu eylesin 1672

Allah günahlarını affetsin 1772

Allah belanı versin

Kahrolasın

Allah kahretsin

Allah canın alsın

Ah çekesin

Yağlı kurşun önüne

Allah sizi alan talan etsin

Allar, ateşler canına yapışa

Bin parça olasın

Allah soyunu kessin

İşin gücün rast gelmeye

936 Bilgilik

Ak güne hasret kalasın

Varlıksız kalasın]

Bahtın kapansın

Akıbetin kötü olur inşallah] Binin bir olsun

Başkalarına muhtaç olasın

Dokuz kapıdan kovul

Allah gönlündeki muradını vermesin

Göz otuna veresin

Aldığını doktorlara ver

Alem başına yığıla

Ellerin, küllenmiş, sokak süpürgesi olasıca

Rezil kepaze olasın

Yüzüne tükürecek adam ararsın inşallah

Ölmeyesin, örnek olasın

Altın adın pul olsun

Daima yüzü kara olasın

Elin kınla

Allah bacağını kırsın

Allah gözünü kör ede

Ağzın eğrilsin

Çenen tutulsun

Ağzın tat bedenin rahat yüzü görmesin

Daima ağlayasın

Allah böğründen delsin

Lanet olsun

Canın cehenneme

Kabir azapları çekersin inşallah

Öteki dünya dar gele

Zehir zıkkım olsun

Yılan akrep yesin

Ne Mutlu Sırlara Ulaşanlara

Ne Mutlu Sırlara Ulaşanlara

"Biz efendiyiz. Bizler Köleyiz.

"Her yerdeyiz, ama hiçbir yerde yokuz.

"Kızıl nehirleri biz yönetiriz. "

Kızıl Nehirler (2000) Les rivières pourpres

Ebussuudun Mekke-İ Müşerrefe Şerifinden Vârid Olan Mektuba Cevâbdur

(11) Mevkıf-i refî'-i 'azamet-medâr ve mahfil-i meni'-i celâlet-nigâr şeyyedallâhu 'azze sultânuhu erkâne (12) devletuhu'r-râsiha ve ebbede eyvâne 'izzetuhu'ş-şâmihati ilâ- ğâyeti'd-duhüri ve'l-a'şâr cenâbına (13) dürer-i da'vât-ı şâfiyât-ı verdiyyetu'n-nefehât ve ğurer-i tahiyyât-ı vâfiyât-ı rindiyyetu'n-nesemât (14) ithâf ohndukdan sonra inhâ'-i risâlet-i tahiyyet ü du'â budur ki muktezâ-yı cümüm-ı (15) mefâhir-i Hudâvendi ve müsted'â-yı me'âşir-i ser-bülendi üzerine zamir-i münir-i mihr-tenvir ü müşteri (16) tedbir ve hâtır-ı hatirdür ya mekâtir-ı 'utârid - te'şir tefakkud-i ahvâl-i ehibbâya

müteveccih olur ise (17) el-hamdü lillâhi ta'âlâ meyâmin-i himmet-i 'aliyye ile selâmet ü 'âfiyet üzerine da'vât-ı devlet-i ebediyye (18) ve tahiyyât-ı sa'âdet-i sermediyyeye müdâvim ü müşâbir mülâhaza sâriyle şeref-i mülâkât-ı rüh-(19) efzâ ile müşerref olmağa şevk u ğarâm u iltiyâ' u evâmımuz ehâdîşi. Şi'r:

"Fe-vallahi lâ-yeşfi'l-'alile risâletun

Ve lâ-y eşteki şekve'l-muhibbi resülun

"Andolsun ki, ne reçete hastaya şifa verir ve ne de elçi şikayetleri sevgiliye iletebilir."

mücibi üzere rüsül-i resâ'il (21) ü zerâ'i' ve vesâ'il [ü] vesâtatı ile beyân dâiresinden birün ve merâtib-i a'dâddan efzündur. [25a] Kâffe-i evkâtda lâ-siyemmâ a'kâb-ı şalavâtda kar'-ı bâb-ı münâcât olınur ki cenâb-ı Câmi'ü'n-nâsi (2) yevme lâ-reybe fîh cemmet şanâ5i'-i âlâ'ihi ve 'ammet bedâ'i'-i na'mâ'ihi verâ'-i rivâk-ı ğayb u kümün (3) ve estâr-ı sırr-ı meknün-ı kâf u nündan ahsen-i vücüh-ı fâ'ika ve eymen-i evzâ'-ı râ'ika üzerine (4) devlet-i mülâkâta ve sa'âdet-i muvâfakata mü'eddî bir şun'-ı bedi' ibrâz buyura. Kaşaş-ı ğuşaş-ı (5) nâ'i vü bi'âd bi'z-zât hikâyet olma bi-fazlillâhi subhânehu ve lutfihi. Ba'de-zâlik bihâr-ı 'avâtıf-ı 'aliyye-i (6) büzürgvâri zehhâr ve sehâb-ı 'avârif-i seniyye-i Kâmkâri midrâr olup ol mada'-i âftâb-ı (7) neyyir-i a'zam-ı celâlet ü câh cenâb-ı celilü'l-mikdâr ve cemilü'l-âşârdan şevârik-ı envâr-ı lutf u ihsan (8) tulü' ve bevârik-ı âş âr-ı kerem-i bı-kerân sütü' idüp bu 'âkif-i şavâmi'-i mahabbet ü ihlâş (9) fihrist-i cende-i belagat 'ünvân-ı şahîfe-i berâ'at tevki'-i refî-i kâm-râni yarhğ-ı beliğ-i şâdmânî (10) a'nı reşha-i akdâm-ı güher-bâr ve rakam-zede-i hâme-i bedâ'i'-nişâr irsali ile teşrif buyunlmış (11) eymen-i evkâtda vuşül buldukda mülâhaza-i işârât-i sebriyye ve mütâla'a-i 'ibârât-ı 'abkariyyesi (12) ile istişmâm-ı revâyih-ı gülzâr-ı ins ve istitlâ'-ı levâmi'-i hatâ'ir-i kuds ohnup e'âlî-i ma'âli-i (13) behcet ü sürura i'tilâ ve ekâşî-i medâric-i ferhat ü hubüra irtikâ olındığından gayrı (14) müşâhedetü'ş-şanâ'i' tüşevviku ilâ-ma'âniyeti'ş-şâni' mucibi üzerine ol şun'-ı râ'i'-i (15) râ'ika menşe' ü maşdar ve ol eşer-i Bâri'-i fâ'ika mebde' ü mazhar olan cenâb-ı şerîf-i sa'âdet- (16) penâh ve nâdi-i münif-i siyâdet - destgâha kalb-i hazinde mahzün ve dil-i ğamginde merküz (17) u meknün olan levâ'ic-i şevk u ğarâmı tehyic ü ilhâb idüp mütâla'a-i tal'at-i hümâyün-fâl (18) ve müşâhede-i cemâl-i bedı'u'l- mişâle nüzü' u iltiyâ'unuzı tecdîd ü te'kid eyledi. Şi'r:

(1) Ve haridetün berezetü le-nâ min-hidrihâ

Ke'l-bedri yebde'û min-hilâli ğamâm

(2) ' Arabiyyetun fe-tenekkeret ve' z-zeyy enet

Bi-mulâbisi'l-A'câmı ve'l-Ervâm

(3) 'Arazat 'alâ-kulli'l-enâmi cemâlehâ

Key yestemile kulûbuhum bi-tamâm

[4] Tüsbi mine'l-'Arabi'l-'uküli bi-esrihâ

Ve tatiru lubbu'r-Rümi ve'l-A'câm

(5) Ve teküduhum esrâ'e'l-hüri diyârehâ

Selâsile min-lev'ati ve ğarâm

*(6)	Tübâ li-men yenâle'l-vuküfe bi-bâbihâ*

Fe-huve'l-merâmi ve eyyu eyyin merâmî

*(7)	B âbun ileyhi teşevvuki ve teveccuhi*

Haremun 'aleyhi tahiyyeti ve selâmı

*(8)	Yâ leyte şi'rî hel efüzu bi-'arşatihi*

Yevmen ve kad zarabtu hunâke hıyâmi

*(9)	Vallâhe es'elu en yenlice bi-lutfihi*

Tilke'l-munâ kable-ihtirâmi himâmi

Şiirin Türkçesi

"O bir delirmemiş incidir ki onun bir parçası, bulutlar arasından görünen ay gibi bize göründü. Acemlerin ve Rumların elbiseleri ile süslendiğinden Arap olduğu anlaşılmadı.

Kalpleri ona meyletsin diye güzelliğini bütün insanlara gösterdi.

O, her şeyiyle akıllı olan Arapları esir alır; onu gören Acemlerin ve Rumların içleri gider, akılları uçar.

Onun gözleri, görenleri memleketine çeker, onları aşk ve hastalık zincirlerine vurur.

Onun kapısına varıp da durana müjdeler olsun. Benim bundan başka ne arzum olabilir.

Öyle kapıdır ki benim aşkım, heyecanım oraya yöneliktir.

Saygım ve selamım yalnız o kapıyadır. Ey benim şiirim!

Onun mekanına varmakla ve o gün orada çadırımı kurmakla kurtulabilir miyim?

Allah'tan, lütfuyla, bu arzumu, güvercinim uçmadan yerine getirmesini temenni ederim."

Âmin yâ Rabbe'l-'âlemîn ve recâ'ü'l-mü'emmelîn 'aleyke etevekkelü ve bi-ke esta'in. Nihâyet-i 'inâyet-i Rabbâniyye ve ğayet-i himâyet-i Sübhâniyyeden mutazam'dur ki zarâ'at ü su'âl ve münâcât u ibtihâlimüz icabete karin ola.

Subhâne men azhâ harîme du'â'ihi

Hâlen li-kulli mu'emmilin ve munâcin

Lâ-yahrimu'l-câkifüne fî-eknâfîhi

Kellâ ve leyse hunake haybetu râcin

Türkçesi

940 Bilgilik

“Varlığını, tüm eksikliklerden uzak olan Allah’a adayıp, yalnız ona el açıp da mahrum olan kimse yoktur.

Yalnız ondan bir şey ümit eden onun kapısında bekleyen, mahrum edilmez.”

Ba'dehu ma'rüz-ı nâdı-i hatır budur ki tazâ'ıf-i mektüb-ı (11) merğüb-ı belâğat- üslübda münderic olan enbâ’-i mizâc-ı şerif ve ahbâr-ı câfiyet-i 'unşur-ı latif (12) bu dâ'ı-i devlet-hvâha ecell-i reğâ’ib ve e'azz-i me’ârib olup sâ’ir tuhaf-ı seniyye ile terimine vü tekmil ve teznib (13) ü tezyilden bi’l-külliyye müstağni iken anunla iktifa buyunlmayup fünün-ı tuhaf u hedâyâ ve sunûf-i (14) turaf u 'ataya ithaf buyunlmış. Âti’ş-şemsü elâ en yecüde yezü’ihâ 'alâ şafahâti’l-arzi şarka ve mağribâ (15) Vallahi 'azze sultânuhu ve bihim burhânuhu yedimu zâlike’l-cenâbi’ş-şâmihi’l-'imâdi’r-râsihi’l-evtâd.

Kaynak: ŞEYHÜLİSLAM EBUSSUUD EFENDİ’NİN TÜRKÇE MEKTUPLARI Hazırlayan: Abdülkadir DAĞLAR

Not: Bu mektubu şu sebeple ekledim siteye. Bazıları kendi önderlerini zamanın mehdisi, bulunmazı diye lansettikleri kişilerin cüceliği malum-u keşf olsun istedim. Osmanlıda ki ilmi seviyenin öyle çürük zeminlere basmadığı ancak batının emperyalist kafa yapasına ve zulmüne karşı ayak uyduramadığı yüzünden yıkılmaya mecbur kaldığı belli.

Hayatı Şekillendiren Rüyalar

Hazırlayan: SÜMEYRA SARI

İnsan hayatının yaklaşık olarak üçte birini oluşturan rüyalar, Eric Fromm’un ifadesiyle insanın kendisine yönelttiği bir mesajdır ve şayet kişi kendini anlamak ve tanımak istiyorsa rüyalarına kulak vermelidir. Rüyalar, her gece bize kendimizi tanımamız ve tasavvufi manada düşünürsek şahsi tekâmülümüzü tamamlamamız adına okuyup üzerinde düşünmemiz için gönderilmiş birer mektup gibidirler. Jung rüyaların şahsi tekâmüle yönelik katkısını, rüyanın içinde kişiliğin dengesini ve bireyselliğini teşvik etmeye yönelik maksatlı ve dengeleyici unsurlar barındırmasına bağlarken, büyük mutasavvıf Kuşeyri, rüyayı insanların kalplarinde yaratılan ve karar kılan şeyin tahayyül ve tasavvur yolu ile idrak edilmesinden ibaret sayarak rüyayı kulun Allah ile kurduğu irtibatın bir yansıması olarak değerlendirmiştir.

Aslında Jung da bilinçaltının bizim üzerimizdeki etkisini başlı başına dinsel bir olgu olarak değerlendirir. Ona göre hem dini inanç hem rüyalar dinsel birer olgudur. Zira her ikisi de kendi dışımızdaki bir güç tarafından ele geçirilişimizin bir ifadesini teşkil etmektedir. İşte tam bu noktada rüyayla gerçekleşen dini tecrübe olayları, iki dinsel olgunun bir arada tezahür ederek bireye aşkın varlığın kendi üzerindeki tasarrufunu güçlü bir şekilde hissettirmesi adına büyük önem arz eder. Zira birey rüyayla gerçekleşen dini tecrübe olaylarında gerçek hayatta beş duyu organı ile tecrübe ettiği dış dünyanın varlığına eş olarak, rüyalarında ilahi varlığın mevcudiyetini tecrübe eder.

Rüya yoluyla gerçekleşen dini tecrübe olayları üzerine yapmış olduğumuz bu çalışmada biz rüyanın mekân olarak dini tecrübeye eşlik ettiği ve bireylerin had safhada bir gerçeklik hissi ile ilahi varlığın kendileriyle kurduğu yakın teması fark ettikleri dini tecrübelere eğildik. Bu araştırmayı yapma sebebimiz, salt rüyaların dönüştürücü gücünün zannettiğimizin çok üstünde bir oranda bireyler üzerinde etkili olduğunu fark etmemizdir. Bu etki, duygusal alan ile sınırlı kalmayıp, bireyin manevi hayatının sınırlarını aşarak dünyevi hayatını da kapsayan davranış değişikliklerine yol açmaktadır.

Araştırmamızın sonunda görüyoruz ki rüya yoluyla gerçekleşen dini tecrübe olayları bireyin manevi hayatını olumlu yönde etkilemekle kalmayıp, sosyal hayatına da faydalı olmaktadır. Zira rüyayla gerçekleşen dini tecrübe olaylarında bireylerin yaşamış oldukları bu tecrübeler, öncesinde inanç olarak varlığını kabul ettikleri fakat kendilerine âfâkî gelen cennet, cehennem, hesap günü, kıyametin kopuşu, kabir azabı gibi gayba ait dini olguları rüyalar vasıtasıyla bizzat tecrübe etme fırsatı sunmuş olduğundan, bireyler dünya hayatının geçiciliğine dair müthiş bir farkındalık edinmişlerdir.

Bu farkındalık dolayısıyla hem sosyal hayatlarını hem de manevi hayatlarını olumlu yönde etkilemektedir. Daha ziyade korku ve pişmanlık duygusunun ağır bastığı rüya örneklerinde dini tecrübe sonrası bu etki bireyler üzerinde bariz olarak kendini hissettirmektedir. Bireyler bu durumun manevi hayatları açısından olumlu bir etkisinin olduğunu, bu şekilde rehavete kapılmaktan korunduklarını dile getirmişlerdir.

Bu örneklerin haricinde bireylerin Allah'ın kendileri ile özel olarak ilgilendiğini fark ettikleri, kalplerini sevgi, huzur ve güven duyguları ile dolduran rüyayla gerçekleşmiş dini tecrübe örnekleri de mevcut ki bu örneklerde bireyler ortak olarak Allah'ın kendilerine ne kadar değer verdiğini, her ne kadar günahkâr olsalar da kendilerini asla başıboş bırakmadığını rüyalar vasıtasıyla hissettirdiğini belirtmişlerdir. Huzurun ve sevginin baskın olduğu rüya kaynaklı bu tecrübeler bireyler üzerinde onları şükre sevk eden ve yaşama sevincini arttıran bir etki oluşturmaktadır.

Rüya yoluyla gerçekleşen dini tecrübelerin insanı hayrete düşüren bir özelliği de her bireyin kişiliğine ve karakterine uygun olarak, bireyin etkilendiği sembol veya unsurların yer aldığı bir formatta zuhur etmesidir. Yani dini tecrübe ilahi kudretin iletmek istediği mesajı bireyin en iyi anlayacağı şekilde ortaya çıkmaktadır. Mesela, ölüm korkusu yaşayan tarikat mensubu bir katılımcının rüyasında değer verdiği bir tarikat büyüğünü musalla taşında görmesi ve o tarikat büyüğünün kendisini yanına

çağırması ile bu rüyanın akabinde kendisinde var olan ölüm korkusunun azaldığını fark etmesi buna bir örnektir.

Rüyayla gerçekleşen dini tecrübelerde araştırmamızda yer alan katılımcıların az bir kısmı tarikat mensubu bireylerden seçilmiş olmakla birlikte büyük çoğunluğunun herhangi bir tarikata mensubiyeti bulunmamaktadır. Bu da bireylerde tesettüre girme, namaza başlama, topyekun dini bir dönüşüm yaşama gibi davranış değişikliğine sevk edici bir güç olarak rüyanın birey üzerindeki bağımsız etkisini ortaya koyması bakımından dikkate değerdir. Zira gündelik hayatında dini mevzularla alakadar olmayan, her hangi bir dini grubun veya tarikatın sohbet ve zikir meclislerinde bulunmamış veya herhangi bir tarikat önderi ile gönül bağı kurmamış bir bireyin ilahi kudretin varlığını ve mesajını doğrudan hissettiği bir rüya tecrübesi ile manevi hayatına yön vermesi bize daha manidar gelmektedir.

Ancak yine de çalışmamızın ikinci bölümünde "tasavvufta rüya" başlığı altında değindiğimiz üzere şeyh ile müridin interaktif bir ilişki içerisinde olduğu ve rüyaların müridin tekamül sürecinde yol gösterici bir görev ifa ettiği tarikatlarda yer alan bireylerin rüyalarının incelenmesi rüyayla gerçekleşen dini tecrübe olayları açısından önem arz ettiği için az da olsa tarikat mensubu bireylerle de mülakat yapma gereği duyduk. Diğer katılımcılardan farklı olarak onlarda gözlemlediğimiz şeylerin rüyalarında sıklıkla kendi tarikat büyüklerini görmeleri, rüyayla gerçekleşen dini tecrübelerinin fail sebebi olarak Allah'ın yanı sıra intisap ettikleri şeyhlerinin büyük bir etkisinin olduğunu düşünmeleri ve rüyalarını yorumlamada şeyhleri dışında başka birine yorumlatmamaya özen göstermelerini söyleyebiliriz.

Rüya kaynaklı dini tecrübeler yaşayan bireylerde gözlemlediğimiz bir diğer husus ise bu tarz tecrübeler yaşayan bireylerin Fromm'un ifade ettiği gibi kendini anlamak ve tanımak yönünde belli bir çaba içinde olmalarıdır. Kendini anlamak noktasında bireylerin göstermiş olduğu bu çabanın rüyayla gerçekleşen dini tecrübeleri yaşamalarında etkili olduğunu düşünmekteyiz.

Sonuç olarak rüyayla gerçekleşen dini tecrübeler bireylerin dindarlığını pekiştiren, manevi hayatını canlı tutan, bir motivasyon kaynağı olarak Müslüman bireyin hayatında canlılığını muhafaza eden tecrübelerdir. Bu açıdan, rüyayla gerçekleşen dini tecrübeler rüya ile dini tecrübenin birbirlerini etkilemesi, bu etkilerin mahiyeti, derecesi ve bireylerdeki tezahürleri açısından kapsamlı, gerek nitel, gerekse nicel çalışmaların konusu olmayı beklemektedir.

Üniversite mezunu 68 yaşındaki bir kişinin kendisini Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemin sohbetinde gördüğü rüyası:

"Yine bir gece yatsı namazını kılmış, her zaman yaptığım gibi dualarımı okuyarak istirahat için yatağıma uzanmıştım. Rüyamda güzel, fakat mütevazi döşenmiş bir eve giriyorum. Besmele çekip önce sağ ayağımı içeriye atıyorum. Ayakkabılarımı girişte çıkarıp bana uzatılan terlikleri giyiyorum. Beni salona alıyorlar. içeride bir grup insan, sessiz, sadece bir noktaya kenetlenmişler bakıyorlar. Başköşede bir hatip konuşuyor ve diğerleri de onun ağzından tane tane dökülen sözleri büyük bir dikkatle dinliyorlar. Ne bir fısıltı, ne de bir soru yok. Sadece gözler ve yürekler o şahsa kilitlenmiş, hayranlıkla bakıyorlar. Hatibin o kadar güzel ve cezp edici, nurlu bir yüzü vardı ki, konuşurken haya edip gözlerine bakamıyorsunuz. Ancak ara sıra göz ucuyla ona yönelen kaçamak bakışlar, hepsi o kadar...

Anlaşılan bu mecliste ders veriliyordu. Ben de sessizce içeriye giriyorum. Konuşan şahıs bana en uç köşede oturulacak biryer gösteriyor. işaret edilen yere yavaşça çöküyorum. Ama gözlerim ve kulaklarım hep o şahısta. Konuştukça yüreğime sevgi duyuyor.

Karşımda oturan şahsı seyrettim, doya doya seyrettim. Dolunayı imrendirecek bir cazibeye sahipti. Silüeti o günden beri hayalimden hiç gitmeyen bu kişi, Peygamber Efendimizdi. Sohbet boyunca ona, sadece ona doya doya baktım, dinledim, simasının nuruyla ruhumu yıkadın, o kadar.

Sabah ezanlarıyla birlikte uyandım.

Üniversite mezunu 33 yaşındaki bayanını, nurani bir zatı gördüğü ve hayatında dini bir dönemin başlamasına vesile olan rüyası:

"Hayatımda özellikle dönüm noktası olarak nitelediğim rüya, benim için rehber telakki ettiğim ney hocamı dinleyip ardından kendisinin ilminden istifade etmeye karar vermeme vesile olan rüyam oldu. Rüyamda bilemediğim bir yerde siması bana yabancı ancak tabiatı ve duruşu ile son derece dostane veyüzünde güzel bir tebessüm ile elindeki sopasına dayalı duran yaşlı bir zat gördüm. Kendisinin yanında huzur hissettim adeta bir sığınma ve dünyadan arınma, sanki benim elimi tutmasını istedim. Ve onu görerek yaklaşma arzum ile onun kaybolup gözlerimi açmam sanki bir oldu. O yoktu ama içimde hissettiğim huzurun telafisi tarifsiz oldu. ve o gecenin sabahında kültür merkezinde ney dinletisi afişi benim dikkatimi çekti. Neyi dinlerken hissettiğim hissiyat, arınma, sığınma, sanki rüyamda hissettiğim duygunun aynısıydı "

Lise mezunu üniversite öğrencisi 20 yaşındaki bayanın kıyametin kopuşunu gördüğü rüyası:

"Bir kıyamet sahnesi görmüştüm içinde bolca dini sembollerin olduğu. Akşam olmak üzereydi. Ezan okunuyor. Sıkıntılı bir hava var. Güneşin düştüğünü ve yarıldığını gördüm. Kıyamet kopmak üzereydi fakat kendimde bir korku hissetmiyordum. Çünkü ben korkmasına gerek olmayan güruhtandım. Yani kıyamet kopacak ama bana bir şey olmayacak. Bunun bilincindeydim rüyamda. Çok uzun bir rüyaydı. Heyecanla uyanmıştım. Ama korkudan kaynaklanan bir heyecan değildi. Ve uyandığımda kendimi secde eder pozisyonda bulduğumu hatırlıyorum. "

İlkokul mezunu 76 yaşındaki kişinin Emirsultan Hazretlerini gördüğü rüyası:

"Emekli olduktan sonra Almanya'da imamlık yapıyordum. Oraya bir kitapçı geldi ve dini içerikli kitap ve kasetler satıyordu. Bana da bir kaset hediye etti. Ben de o gece yatmadan evvel o kasedi dinledim. Emir Sultan Hazretlerinin hayatı anlatılıyordu. Ben de gurbetteyim. Hüşyâr oldum. Hüzünlendim ağladım. Ağlayarak uykuya dalmışım.

Gençliğimde Bursa'ya gelip Bursa'da metfun olan evliyaları ziyaret etmiştim. Sonra Bursa'ya imam olarak tayin oldum. On yıl kadar Bursa'da görev yaptım fakat gerek meşguliyetlerden gerekse türbenin tadilatından dolayı hiç Emir Sultan Hazretlerini ziyaret edememiştim.

Bu olaydan on on beş yıl önce memleketimdeyken Emir Sultan Hazretlerinin türbedarı Idris Efendi diye bir zat bana misafir olmuştu. Ehl-i tarik, saf bir mü'mindi.

O gece rüyamda Emir Sultan Hazretlerinin türbesini ziyarete gitmişim. İdris efendiyle buluştuk. Boynuma sarıldı. Sen nerede kaldın bugüne kadar dedi bana. Türbe kalabalık ve ziyaretçilerle doluydu. Sen burada bekle, kalabalık bir dağılsın dedi bana. Sonra yalnız kaldık. Beni çağırdı türbenin yanına ve sandukanın perdesini yandan kaldırdı ve bana dedi ki "şimdi buyur ziyaretini yap"dedi. Tabutun içinde bembeyaz kefeniyle uzanmış yatıyordu Emir Sultan Hazretleri. Fakat yüzünü görmedim ancak o olduğunu biliyorum. Sonra elim ile mübareğin başını sıvazlamaya başladım. Yumuşacık tenini hissettim. Elim çenesine doğru gelmişken sanki ben daha rahat sıvazlayayım diye başını hafifçe hareket ettirdi. Idris efendi de beni dikkatlice izliyordu. Bu hareketi fark etti. Fark edince coşkuyla "canlandı" diye bir nara attı ve üzerine kapanmak istedi. Tam o sırada kefenin içinden bembeyaz elini çıkardı mübarek ve Idris Efendiye mani oldu. Sanki "müsaade et" der gibiydi. Onun üzerine Idris

Efendi çekildi. Ve ben mübareğin yüzünden göğsüne kadar sıvazladığım. Yumuşacık gayet rahat hissettim. Uyanmışım. Uyandığımda on sene boyunca Peygamber torunu bu muhterem zatı ziyaret etmediğim için çok büyük pişmanlık duyarak ağladım."

Üniversite mezunu 27 yaşındaki bayanın hafızlık yaparken Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemi gördüğü rüyası:

"Yine hafizlıkyaptığım dönemdi. O dönem çok münzevi bir hayatım vardı Kur'an kursunda. Bazen dersimiziyetiştiremediğimiz dönemler olur. Yine bir gece teheccüde kalktım. Dersime çalıştım çalıştım yapamadım. Sonra sabah namazını kıldım. Çok üzüldüm o günün dersini veremeyeceğim diye. Sonra yattım. Rüyamda hala çok net gözümün önüne gelir. Bir arkadaşım geldi ve koş Peygamber efendimiz geliyor senin dersini almaya. Çabuk ol dedi. Ben apar topar kalktım. Nasıl heyecanlıyım. Nasıl yetiştiricem. Efendimiz geliyor. Yavaş yavaş geliyor, ben hazırlamaya çalışıyorum. Ve geldi. Eûzü besmele çektim. Sayfanın başındaydım. Hoca beni namaz için uyandırdı. O kadar titremiştim ki ben hayatımda öyle titrediğimi bilmiyorum. Uyandığımda bile zangır zangır titriyordum."

İlkokul mezunu 70 yaşındaki bayanın Hz. Fatıma'yı gördüğü rüyası:

"Ku'an kursu hocalığı görevine yeni atanmıştım. Bir veya iki sene olmuştu. O sıralar beş büyük kadın Hz. Amine, Hz. Asiye, Hz. Meryem, Hz. Hatice, en son da Hz. Fatıma'nın hayatını okumuştum. Etkilenmiştim onların hayatlarından.

Rüyamda talebelerimle beraber ders yapıyormuşum. Bir ses, bir ilan duydum. "Hz. Fatıma'yı görmek isteyen varsa gelsin!" diye biri bağırıyor. Hemen talebeleri bıraktım. Kur'an kursundan çıktım. Yaz mevsimiymiş. Rüyayı kışın gördüm ama yazmış. Çıktım dışarıda hac arabaları gibi sıra sıra otobüsler upuzun sıralanmış. Hemen kursun önünde bir otobüs, önünde bir adam var. Bağıran oymuş. "Hangisinde?" diye sordum. "Işte burada" dedi. Hemen o otobüse girdim. Basamaklardan çıktım *. Birinci sıradaki koltukta baştan aşağı çarşaflı birisi oturuyor. Sadece o siyah çarşaf içindeydi. Bütün koltuklarda beyaz örtülü hanımlar vardı. Hepsinin başı önüne eğik vaziyette duruyorlardı.*

Ben bir adım çıkınca o çarşafin altından bir el gel işareti yaptı. Ben hemen çarşafının altına girdim. Bir sarıldım. Pembe beyaz, incecik bir hanım. Taş gibi sarıldım. Sarıldıktan sonra "Ya Hz. Fatma annemiz, bana şefaat eder misin?" dedim. Başını salladı evet manasında. "Benim yavrularıma evlatlarıma da şefaat eder misin?" dedim. Yine başını salladı. "Bütün kadın taifesine de şefaat eder misin ümmetine?" dedim. Yine başını salladı.

Ben o anda uyandım. Gerçekten bir farkı yoktu yaşadığım şeyin. Sarıldığımda mis gibi kokusunu duydum. Kokusu burnumda kaldı. Teninin pembe rengi gözümde kaldı."

Not: Hz. Fatıma Annemizi kim rüyasında gördüyse onu çarşaflı görmüştür.

Lise mezunu 24 yaşındaki kişinin nurani bir zatı gördüğü rüyası:

"Regaib kandilinin gecesiydi o rüyayı gördüğümde. Ben namaz kıldım, dua ettim ve yattım.

Rüyamda bir yeşilliğin içindeydim. Üzerimde beyaz bir elbise var ama tamamen vücut hatlarım kapalı. Başım kapalı. Sadece ellerimi ve ayaklarımı açık görüyorum. Bir anda yanımda biri beliriyor ve bana diyor ki: "Eğer kalbinde olan şeyi yaparsan, karşında gördüğün, alabildiğin her şey senin olacak. Karşımda da alabildiğine meyve bahçeleri vardı. Yemyeşil bir yer ve birbirine yardım eden insanlarla doluydu orası. Rüyamda acaba olabilir mi diye düşünüyorum ve oraya gidiyorum. Beni çok güzel karşılıyorlar. Bir şeyler ikram ediyorlar. Çok güzel bir ortamdı.

Uyandım ve dedim ki benim istediğim bir şey var o da sadece örtünmekti."

Ön lisans mezunu 31 yaşındaki bayanın kıyametin kopuşunu gördüğü rüyası:

"Bu rüyayı üst üste birkaç kez gördüm. Zaten ilk gördüğümde pek dikkate almamıştım. ikinci üçüncü defa gördükten sonra çok etkilendim. Onun üzerine örtünmeye ve dine yönelmeye karar verdim.

Rüyamda kıyameti gördüm. Kıyamet kopuyordu. O anı yaşadım. Oturduğum evin karşısındaki binaların aynen domino taşları gibi yıkıldığını gördüm. Büyük bir çukurun içindeyim. Çukurun etrafı duvarlarla çevrili. Yani hiçbir şekilde kurtuluşumuz yok. Herkes çığlık atıyor. Ailemden hiç kimse aklıma gelmiyor. Sadece kendimi düşünüyorum. Ve sürekli Allah'ım ne olur ölmeyeyim, ben daha senin için hiçbir şey yapmadım. Senin huzuruna gelmeye hazır değilim. Sürekli dilimde "daha bir şey yapmadım, daha bir şey yapmadım, ölmeyeyeyim." diyordum. Çok etkilendim. Rüyanın akabinde Örtündüm, namaza başladım."

Ön lisans mezunu 46 yaşındaki bayanın bir hoca efendiyi gördüğü rüyası:

"On dokuzyaşımdaydım. Bu rüyayı gördüğümde enemin tavan yaptığı bir dönemde

olduğumu söyleyebilirim. Hafız olduğum için insanların teveccühünü ve takdirini alıyordum. Bazı yorumları yapmaktan çekinmeyecek kadar kendimiyetkin buluyordum. Bülent Ersoy da o günlerde yeni cinsiyet değiştirmişti. O zamanlar bu Türkiye için büyük bir olaydı ve heryerde bu konuşuluyordu. Ben sık sık Bülent Ersoy'un aleyhinde konuşuyordum ve görüştüğüm insanlara *"ben onun imanından şüphe ediyorum. Mü'min olan biri böyle bir şey yapmaz. Onun akıbeti cehennemdir." şeklinde söylemlerde bulundum. Bir ay kadar ben böyle her yerde konuştum.*

Bir gece rüyamda bir hoca gördüm. Bir konferans salonunda vaaz ediyordu. Vaazını bitirdi ve sorusu olan var mı dedi. Ben de onu dinleyen kalabalığın içindeydim ve el kaldırdım. Bir sorum var dedim. "Bülent Ersoy'un akıbeti hakkında bilgi verir misiniz?" dedim. Hoca dedi ki: "Tövbe kapısı kapanmış mıdır? Tövbe kapısı kapanmadığına göre bir şey diyemeyiz." Ben uyandım. Tabi büyük bir şaşkınlık ve pişmanlık içindeydim."

İlkokul mezunu 41 yaşındaki bayanın Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemi gördüğü rüyası:

"Rüyamda peygamber Efendimiz'i görüyorum. Çöl gibi bir yer. Ama yüzünü görmüyorum. Siluetini görüyorum. Onun peşinden gidiyorum. Yer yer buğday tarlaları var. Ama devamlı değil. Bölük bölük. Kalbim o kadar çok onun peşinden gitmek istiyor anlatamam. Kafam bile onun olduğu tarafa dönük. Ama ben başka yöne gidiyorum.

Bu rüya her zaman zihnimde tazeliğini muhafaza eden, sürekli olarak beni etkileyen bir rüyadır. Çünkü dini hayatımızda hep bir iniş çıkışlar oluyor ya. Bu rüyada gördüğüm devamlı olmayan, bölük bölük buğday başaklarını ben buna yordum. Sanki bu yolda girişlerim çıkışlarım olacakmış gibi geldi. Ama şundan da emin oldum. Her ne kadar aynı süreklilikte devam edemesem de kalbim hep Resulullah'ın gittiği yönde olacak. Kendimi en uzak hissettiğim zamanlarda bile. Yani o rüyada hissettiğim kalbimdeki O'nun olduğu yöne doğru gitme iştiyakı beni sevindirdi.

Ancak bu rüya aynı zamanda beni çok korkutan da bir rüyadır. Hep korkmuşumdur o dini yoldan gidememekten. Belli aralıklarla girmek çıkmak, bunlar beni korkutuyor."

Üniversite mezunu 48 yaşındaki bayanın Hz. Fatıma'yı gördüğü rüyası:

"Bundan yaklaşık yirmi-yirmi iki yıl önce, Bursa'ya taşındığım senelerde bir rüya görmüştüm. Şu an kendime manevi bir rehber olarak kabul ettiğim, çok kıymet verdiğim ablamı gördüm. Kendisine karşı önceden zaten karşılıksız, doğal bir sevgi hissediyordum.

Hiçbir beklentinin olmadığı, hiçbir şeysiz bir sevgiydi bu. Bir şeyini beğendiğimden falan değil.

Fakat aradan geçen bir yıllık bir zaman diliminden sonra rüyamda, gökyüzünün boşluğunda, büyük minderlerin üzerindeyiz. Ablam bir tarafta başköşede ama herkes havada yani. Oldukça yüksek bir yerde minderlerin üzerinde oturuyorken birden gökyüzünde bir hareketlenme hissettim. Yukarıya başımı kaldırdım. Gökyüzünün içerisinden bir şey şekillendi ama kucakları açılmış, kapalı ama sureti olmayan bir şeye dönüştü gökyüzünden bir parça. O arada ben öyle hayretle bakarken ablamız da baktı. "Hz. Fatıma "dedi. Sonra o yukarıdaki şekil geldi, bu ablamızı göğsünün içine aldı onun içinde kayboldu. Sonra bir ara döndüm o minderlerde oturan hepimiz ayağa kalkmışız gayri ihtiyari olarak.

Uzun süre beni manen etkiledi bu rüya."

İlkokul mezunu 37 yaşındaki bayanın Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemi gördüğü rüyası:

"Ben hafızlığımı yeni tamamladım. Öncesinde yarım hafızken bırakmıştım. Büyük bir vicdan azabı yaşıyordum. Seneler geçti. Evlendim. Evlendikten sonra da sürekli bir vicdan azabı hissediyordum. Ben bu ayetleri unutacağım diye korkuyordum. Unutacağım için hesaba çekilip azaba maruz kalmaktan çok korkuyordum hafız olma sevgisinden ziyade. Çünkü çok meşakkatli bir şey olduğundan tekrar başlamak insana zor geliyor. Hep başlamak istedim başlayamadım. Sonra bir gün bir rüya gördüm. Rüyamda büyük bir taht ve üzerinde peygamber efendimizi gördüm. Yanında dört halifeden sahabeler vardı ancak Hz. Ali mi, Hz. Ömer mi seçemedim. Peygamber Efendimiz kollarını tahtın kenarlarına dayamış. Ben gittim elini öptüm. Sağ eliydi. Hani telepati derler ya, içten konuşuyoruz biz. Ya genel manada şefaat ya da hafızlık. ikisinden birini istedim Resulullah'tan. Tam olarak içimden geçen hangisiydi onu bilmiyorum. Uyandığımda hafızlığa yordum onu. Ben "Ne olur yardım edin bana, yardım edin diye içimden söylediğimi hatırlıyorum. Resulullah sadece "inşallah" dedi.

Yalnız şöyle bir şey daha var. Ben maalesef o zamanlar sigara içiyordum. Ve rüyamda hissettiğim şey, sanki Resulullah'ın bana bir kırgınlığı var gibiydi. Şimdi çok üzülüyorum uyandığımda bu rüyanın etkisinde kalarak uyanmalıydım. Ama öyle olmadı. Bulaşık yıkıyordum mutfakta. Radyoda dini bir sohbet dinliyordum. Peygamber Efendimizin ismi geçti ve ben hatırlayıp ağlamaya başladım. Ben bu rüyayı böyle mi hatırlayacaktım neden bunun etkisiyle uyanmadım. Neden daha açık, net konuşmadık. Epey bir üzülmüştüm yani. Ve Resulullah'ın o kırgınlığını sigara içiyor oluşuma bağladım. Artık nefret etmeye

başladım.

Ama Resulullah'ın "inşallah" demesi bana kuvvet verdi. Bana dua etti ve şu an hafizlık bana nasip oldu."

Üniversite mezunu 35 yaşındaki kişinin kıyametin kopuşunu gördüğü rüyası:

"Ben rüyamda kıyametin kopuşunu gördüm. insanlar çıplaktı ancak sadece enselerini görüyordum. Sıra sıra hesap vermek için dizilmişlerdi. Ve bariz bir ten yanık kokusu duydum. Normal yanık kokusu değil. Genzimi yakıyordu. Uyandığımda uzun bir müddet evde veya etrafta herhangi bir yangın olup olmadığını kontrol etmiştim. Yanardağlar patlıyor. Denizler taşıyor. Ağaçlar yerin dibine giriyor. Her taraf çöle döndü. Etraf sapsarıydı. insanlar eyvah neyapacağız diye kaçışıyorlardı. Bir binanın tepesine çıktık. Herkes nasıl hesap vereceğiz diye telaşla,panikle bekliyorlar. Ben dedim ki insanlara "Herkes nasıl olsa hesap verecek. Bundan bir kaçış yok. inelim burada durmanın bir anlamı yok dedim." Ama günahlarımız çok" dediler. "Benim de günahlarım var " dedim. "Ama bundan kaçış yok. " Sonra kadınların çığlıklarını duydum. Daha sonra yaşlı bir amca beni çağırdı. "Gel kızım merdivenle in aşağıya "dedi. İndim o merdivenlerden. Baktım ki orası yemyeşil çok güzel. Ağaçlar, kuşlar, şelaleler akıyor. Papağanlar, muhabbet kuşları var. Yaşlı amcalar teyzeler oturuyor. Beni getiren amca bana kâsede şeker sundu. Senin kızın var. Kızın için de al dedi. Ben teşekkür ederim gerek yok dedim. Israr etti. Kızım için de şeker aldım. Sonra uyandım.

Ama çok etkilendim. Kıyametin kopuşu, insanların çığlıkları, insanların hesap vermek üzere dizilmiş beklemesi. An be an sıranın sana yaklaşıyor olması ve o korku. Artık yapılacak hiç bir şeyin kalmamış olmasından kaynaklanan çaresizlik duygusu çok kötüydü."

İlkokul mezunu 40 yaşındaki bayanın Abdülkadir Geylani Hazretlerini gördüğü rüyası:

"Ben eskiden namaz kılmayı sevmiyordum. Önceden çok hatim etmiştim. Kur'an okuyordum ama bırakmıştım. Kur'an da okumuyordum. Okumayı da sevmiyordum. Bir gece rüyamda biri geldi. "Kalk, uyan bu uykudan. Sen ne yapıyorsun? Kalk da namaz kıl." Dedi. "Sen kimsin?"dedim ben. "Ben Abdülkâdir Geylânî'yim" dedi. Uyandım. Kalktım camı açtım. Gece saat üç gibiydi. Çok güzel, uçuşan bir kelebek gördüm. Uyanıktım bu esnada. Ve kendi kendime şöyle dedim. "Ya Rabbi, bu kelebek bu kadar güzelse sen kim bilir ne kadar güzelsin". Bu rüyadan sonra namazlarımı aksatmamaya gayret ettim. Ve bu rüyadan sonra ara ara Abdülkâdir Geylânî Hazretleri benim rüyalarıma girip beni uyarmaya başladı.

Mesela önceleri dışarıya çıkarken çorap giymezdim. Rüyamda yürüyorum, ayağıma kene yapıştı. "benim ayağım gitti, benim ayağım gitti" diye bağırmaya başladım. Mahallemdeki caminin arkasından geçti Abdülkâdir Geylânî Hazretleri ve bana seslendi uzaktan. "Kızım" dedi. "Bir daha çorapsız gezme". Ben "sen kimsin hocam" dedim. "Ben sana dikkat eden biriyim" dedi. "Söyleyeceksiniz isminizi" dedim.

Çingene gibi sordum. Dedi ki ***"Ben Abdülkâdir Geylânî'yim. Çorapsız gezme. Çorapsız gezersen öyle kene yapışır."*** *Ben bir uyandım ama onun etkisiyle ayağıma bakıyorum bir şey var mı diye. Yani çorapsız gezmemi bile istemedi.*

Şunu samimi olarak söylüyorum. Hiçbir tarikatla alakam yok. Abdülkâdir Geylânî Hazretleri hakkında da hiçbir şey bilmiyordum rüyalarıma girmeye başlayıncaya kadar."

Üniversite mezunu 25 yaşındaki katılımcının Kâbe'de geçen rüyası:

"Tesettüre girmeden önce bir rüya gördüm. Ve tesettüre girme kararımı büyük ölçüde etkileyen bir rüya oldu.

Öncesinde şunu söyleyeyim. Ben istiyordum örtünmeyi ama ailem istemiyordu. Kararlıydım bu konuda ama ister istemez ailem baskı yaptığı için tereddütlerim vardı. Gördüğüm rüya büyük ölçüde beni rahatlattı.

Rüyamda önüme büyük bir kapı açıldı ve birden karşıma Kâbe çıktı. Eski haliyle şimdiki haliyle değil. Etrafı topraktı. Birkaç gün sonra yine aynı şekilde Kâbe 'yi gördüm. Fakat bu sefer kendimi orada zemzem suyuyla abdest alırken gördüm. Beni çok etkilemişti. Demiştim ki kendi kendime "demek ki doğru yoldayım ve bu konuda aileme karşı gelmem gerekirse bile vazgeçmemeliyim. Ve öyle de oldu. Örtündüğüm güne kadar annemle her gün kavga ettiğimi hatırlıyorum. Ama örtündükten sonra annem beni karşısına aldı ve artık hal ve hareketlerime çok dikkat etmem gerektiğini, sadece kendimi değil, bütün Müslümanları temsil ettiğimi, bunun sorumluluğunun bilincinde olmam gerektiğini söyledi. Ve ben şunu düşündüm. Evet, zorlukla oldu ama bu kararı uyguladıktan sonra ardından bir kolaylık geldi."

Doktora mezunu 59 yaşındaki kişinin Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemi gördüğü rüyası:

"Üniversite yıllarımda rüyamda Peygamber Efendimiz'i görmüştüm. O yıllarda çok yobaz bir insandım. Şeriatı yaşamadıklarını düşündüğüm için annemle, babamla,

çocuklarımla kavgalıydım. Babamın un öğütme şeklini şeriata uygun bulmadığım için bir yıl boyunca evde yapılan ekmeği yemediğimi hatırlıyorum.

O sıralar gördüm bu rüyayı. Mekke 'den Medine 'ye hicret edilirken Resulullah'ın yanındaymışım ve onun rehberliğini yapıyormuşum. Düşmanları kolluyorum. Resulullah'ı koruyorum. Ebu Cehil saldırıyor. iki arkadaş gönderiyorum mani oluyorum. Allah Resulu ile bu kadar yakınım. Onunla rahat görüşüyorum fakat Resulullah'ın yüzü perdeli. Bildiğimiz perde değil. Sanki karartılmış gibi. Bir bulut var yüzünü görmeme mani olan. Bu kadar hizmet etme kaygısı içinde iken Resulullah'ın yüzünü göremiyordum.

Ben bu rüyadan çok korktum. Yıllar sonra manevi hayatımda derin izler bırakan önemli bir zatla tanıştıktan sonra o perdenin şeriat perdesi olduğunu anladım. Yani Resulullah diyor ki sadece şeriat yetmez. Benim ruhumu gör diyor. Anladım ki ben şeriatı kendi gözüme perde yapmışım. Öyle ki Resulullah'ı tam manasıyla anlamama mani olmuş. Sonraları anladım ki sadece kurallar ve yasaklara uymak yetmez bir de gönül ve ruh dünyası var "

İlkokul mezunu 64 yaşındaki tarikat mensubu bayanın Hz. Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemi gördüğü rüyası:

"Kızım altı yaşındayken bir rüya gördüm. Rüyamda bir asansöre bindiriliyorum. Asansör yükseliyor. Birinci katta Esat Efendi olmak üzere, sonrasında Sami Efendi, sırasıyla her katta silsile-*i sâdât efendilerimizi gördüm sırayla. En son katta Peygamber Efendimiz vardı. Önünde büyük bir havuz vardı. Sordum: "Ya Resulallah sana ne zaman kavuşacağım?"dedim. Kızımı işaret ederek öyle buyurdu. "Bu kız yüzmeyi öğrendiği zaman."*

Yüzmek rüyalarda Allah'a gitmeyi öğrenmek manasına gelir. Ben de o kızım üzerinde duruyorum. Onun bu yönde yetişmesi için gayret ediyorum."

Üniversite mezunu 38 yaşındaki bayanın Hz.Adem'i gördüğü rüyası:

"Rüyamda devam ettiğim Kur'an kursuna gidiyorum. Erkek kadın karışık bir eğitimin yapıldığını görüyorum. Hocama soruyorum nasıl olur diye. o da senin için fark eder mi ki diyor. Sonra başka bir hoca hanımla karşılaşıyorum. Hocam ben gidiyorum diyorum. Nereye diyor. Kabeye gitmek istiyorum diyorum. Ama ne kadar uzak dimi diyorum. Rüyamda başım açık. Halide hoca başıma bir örtü doluyor. Ve bana diyor ki ben en bunaldığım zamanlarda kıbleye yönelir niyet ederim. Neye niyet ettiysem Mevla beni oraya götürür diyor. Sen de öyle yap, kalbin inşirah bulsun diyor. Rabbim sen beni biliyorsun sen benim yolumu çiz o zaman

ben Kabeye gitmek istiyorum diyorum. Kıbleye doğru yürümeye başlıyorum ve bir çöle ulaşıyorum. Çölde mesafe aldıktan sonra önümde büyük bir çukur çıkıyor. O kadar karanlık ve pis ki geri çekileyim diyorum toprak ayağımın altından kayıyor. Ben uçuruma doğru sürüklenir gibi oluyorum. Arkamdan bir el o Hz. Âdemmiş. Öyle bir nida duyuyorum. O kadar büyük bir cüssesi var ki. Heybetinden yüzüne bakamadım. Beni tutuyor ve o çukurun etrafında bir tur gezdiriyor ve geri çıkarıyor. O kadar yorulmuş ve bitap düşmüş bi haldeyim ki bir an düşücem zannettim diyorum. Hz. Âdem a.s. da "Mevla kendisine güveneni hiç boşa çıkarır mı diyor

Mildan Niyazi Ayomak

1887 yılında Safranbolu'da doğan, Mildan Niyazi Ayomak, Türk Müziğiyle çok küçük yaşlardan itibaren ilgilenmeye başlamış; Sultan Hamid devrinin, siyasi zorlukları yüzünden, Mısır-Kahire'ye firar ederek orada da musiki eğitimine devam etmiştir.

1925 yılında, İzmir'de açtığı musiki okulları, 8 yıl (İstanbul'a gelinceye kadar) faaliyetlerini sürdürmüştür. 1933 yılında, İstanbul'a gelen Mildan Niyazi Ayomak, Cağaloğlunda İstanbul Musiki Birliği ismini taşıyan, bir musiki okulu daha açmış, fakat bir süre sonra bu musiki okula da kapanmıştır.

1933-1935 yıllan arasında, Mildan Niyazi Ayomak "Nota" isimli bir musiki mecmuası çıkartmıştır. Otuzyedi sayı yayınlanan bu mecmualar, eksiksiz olarak (bütün bölümlerinin alınmaması kaydıyla) değerli hocalanmızm özel arşivlerinden elde edilmiştir. Bütün bunlardan başka, "Türk Musikisi Tedrisi" isimli bir kitap yazmışsa da yayınlayamamıştır.

Mildan Niyazi Ayomak en büyük hayali olan; Türk Müziğinin daha kolay öğrenilebilmesi hususunda; sistem üzerinde bir takım değişiklikler yaparak, bir inkılap gerçekleştirmek istemiştir. Yaptığı bu değişiklikleri, Nota Mecmuasının, Musiki Özleri bölümünde ele alarak açıklamaya çalışmıştır.

Yapılan incelemelerde, Mildan Niyazi Ayomak'ın, o gün için kullanılan Türk Müziği nazariyat sisteminin yerine değişik bir sistem kullanmadığı saptanmıştır. Bununla beraber Türk Müziğinin gerek öğrenimini, gerekse icrasını kolaylaştıracağına inandığı ve temel yapısını, kullanılan seslerin herbirini sesli, sessiz harflerle ve rakkamlarla sembolize etmeye dayandırdığı, birtakım değişiklikler yaptığı tespit edilmiştir.

Bir keman sanatkarı da olan Mildan Niyazi Ayomak'm elde edilen kaynaklardan seksen civarında eser bestelediği ortaya çıkarılmıştır. Bu seksen eserden ancak otuzbeş tanesinin notası bulunmuştur. Mildan Niyazi Ayomak'm bugün akıllarda kalan, bilinen ve notaları kolayca bulunabilen eserlerinin sayısı sadece iki iken (1. Rast Aksak Şarkı "Yaşlı gözümü kuruttum bu gece":

2. Hicazkar Aksak Şarkı "No'lur bir an bana olsun vefakâr"), bu çalışmada 35 eserin daha notası musiki alemine sunulmuştur.

24 Nisan 1947 yılında, İstanbul Belediyesi Levazım Ayniyat Müdürlüğü'nde görevli iken, 59 yaşmda Cağaloğlu'ndaki evinde ölen Mildan Niyazi Ayomak, Beşiktaş'ta Yahya Efendi Dergahı Haziresine gömülmüştür.

ESERLERİ

1. Mahur Dörtleme (2 keman, mızraph, ney, "Keyif'),
2. Sultani-Yegâh Üçleme (Konser Saz Semaisi: 2 keman ve ud için),
3. Gül'izâr Peşrevi,
4. Hisâr - Bûselik Peşrevi (Fâhte),
5. Muhayyer "Halk Peşrevi" (Sofyân, Karabatak, 3 hane),
6. Acem-Kürdî Konser Saz Semaisi,
7. Hüseyni Saz Semaisi,
8. Karcığar Saz Semai'si,
9. Arazbâr Nakış Aksak Semai (Lutfunâ nâil kıldı felek, yâd etdi ammâ, neden sonra),
10. Arabân Nakış Yürük Semai (Nice canlar gelip geçmiş, müsâfir-hânedir dünyâ),
11. Hicâz Türk Aksağı Şarkı (Çehrende baharın açılan gülleri solmuş),
12. Hicâz Yürük Aksak Türkü (Erlerin erisin şahin bakışlı, Vecihi Bey),
13. Hicaz Düyek Şarkı (Ne zaman derde muhtazır eylû),
14. Hicaz Aksak Şarkı (Ayrılık, neş'eme bir gölge oldu),
15. Hicâz Devr-i Hindi Şarkı (Bir hasta hazan mevsimi güller ki sararmış),

16. Hicaz Ağır Aksak Şarkı (îrtihâli açdı dilde yâreler, kendisinin mersiye),

17. Sûznâk Şarkı (Karşıki dağda kumrular meler),

18. Sûznâk Curcuna Şarkı (Yıllar geçti görmeyeli, yine sensin kalbde eş),

19. Sûznâk Yürük Aksak Köçekçe (Bülbüle dil niyâz etdi),

20. Sûznâk Yürük Aksak Köçekçe (Bağlandı gönül kaşına),

21. Sûznâk Yürük Aksak Köçekçe (Aylarca onun aşkını rûhumda yaşattım, muhammes),

22. Uşşak Sofyan Fantezi (Küçük hanım bere giymiş başma, 7'li, 2 kıt'a, "Bereli Kız"),

23. Uşşak Yürük Aksak Türkü (Yolların ıssız efem, "Ödemiş Zeybeği"),

24. Uşşak Devr-i Hindi Şarkı (Görmüyor gönlüm cihâni, şevki yok),

25. Uşşak Aksak Şarkı (Gel kalbime yaslan, "seni sevdim" de, inandır),

26. Hicâzkâr Aksak Şarkı (Ne olur, bir ân bana olsa vefa-kâr),

27. Hicâzkâr Aksak Şarkı (Gevrin beni öldürse de aşkından usanmam),

28. Hüseyni Ağır Aksak Şarkı (İnce kirpiklerinin sinede bir yâresi var),

29. Hüseyni Yürük Semai Şarkı (Kış geldi, fakat neş'esi ruhumda baharın),

30. Karcığar Düyek Şarkı (Gönül kuşu ağdı yine havâya, Karacaoğlan, Nikriz'den de bestelenmiştir),

31. Karcığar Aksak Şarkı (Bırakıp gönlüme aylarca yatan yoldaşımı),

32. Kürdi'li Hicâzkâr Şarkı (Ah, bezm-i gamda âh-û nâlem oldu),

33. Kürdi'li Hicâzkâr Curcuna Şarkı (Güzelim saçlarınız aklaşıyor, 2 kıt'a),

34. Mâhûr Sengin Semai Şarkı (Eyyâm-ı bahar geldi, gönül gülleri solmaz),

35. Mâhûn Şarkı (Hemrâh-ı ahım ey fîtne-i dil erdim perişâ),

36. Rast Aksak Şarkı (Yaşlı gözümü kuruttum bu gece, Kemal Şâkir),

37. Rast Yürük Aksak Şarkı (Aşkı hüznümle yarattım bu gece, Kemal Şâkir; R.Fersan'm Mâhûr Şarkı'sına çok benziyor),

38. Segâh Aksak Şarkı (Şita geldi yine, sulh-û salâh yok),

39. Segâh Semâi Şarkı (Gül - dehen peymâne sundû, laleler solsun bu şeb),

40. Bestenigâr Ağır Aksak Şarkı (Kederim bâdi-i zevkim, gülerim, âh ederek),

41. Ferahfezâ Düyek Şarkı (Aylardan beri kuş gibi kaçar),

42. Nihâvend Ağır Aksak Şarkı (Tasvir olunur mu senin ol andaki hâlin?, ilk eseri: 1910),

43. Nikriz Sofyan Maya (Gönül kuşu yine ağdı havaâya, Karacaoğlan, 2 kıt'a "Dağbaşı", Karcığar'dan da bestelemiştir),

44. Şehnâz Curcuna Şarkı (Hüsnünle benim kalbimi, dil-hânemi yakdın),

45. Düyek Türkü (Issız dağ başım duman bürümüş, muhammes),

46. Fantezi (Bir moda saldın),

47. Türkü (Tenhâ kaldı kafesin, duyulmuyor hiç sesin),

48. Tâhir Bûselik Sengin Semai Şarkı,

49. Nişâbürek Nakış Yürük Semai (Ârâm edemem yâre nigâh eylemedikçe, Hekimbaşı Abdülaziz Ef.)

50. Muhayyer Karabatak "Halk Saz Semaisi" ”

NOTA MECMUASI

Mildan Niyazi Ayomak, 5.4.1933'ten itibaren, "NOTA" isimli, haftalık bir musiki mecmuası çıkartmaya başlamıştır. Nota mecmuasının birinci sayısında, Mildan Niyazi Ayomak, bu mecmuanın amacım; bilgili müzisyenleri çoğaltmak ve Türk Musikisini (özünü koruyarak) beynelmilel bir musiki haline getirmek, şeklinde açıklamıştır.

Nota Mecmuası, sahibi Mildan Niyazi Ayomak ile birlikte, Dr.Selahaddin Bey, TA-HİL Bey, S.Zeki Bey gibi musikişinaslar tarafından hazırlanarak, Numune matbaasmda basılmıştır. Önce haftada bir, daha sonra iki haftada bir çıkarılan bu musiki mecmuası, 37. sayısından sonra yaym hayatına devam edememiştir.

956 Bilgilik

Nota Mecmuası, çeşitli bölümlerden oluşmuştur. Bu bölümler, Nota mecmuasının, ikinci sayısının, arka kapağında; Musiki Tarihi - Musiki özü - En Güzel Yeni Eserler - Tanınmış Bestekârlar, Sazende, Okuyucu Hanım ve Beylerin tercemei halleriyle resimleri - Solfej, Ud ve Keman dersleri, Yeni Bestekarların Eserleri - başlıkları altında, sadece beş ayn bölüm olarak belirtilmiştir. Bundan başka, bu beş bölümün, mecmuaların kapaklan çıkarılınca, ayn ayn beş kolleksiyon meydana getireceği, ifade edilmiştir. Mecmua içindeki bölümlerin sayfa numaralan, her bölüm için l'den başlatılmış ve bölümlerin takip eden numaralan, bir sonraki sayıda devam

etmiştir. Böylece, bu mecmualar tamamlandıktan sonra beş ayrı kitapçık meydana geleceği belirtilmiştir.

Ancak, incelenen mecmualarda, bu bölümlerden başka, Musiki, Hece, Kelime ve Şiir - O dönemin musiki topluluklarının resimleri - Çeşitli müzisyenlerin hayat hikayeleri - Musiki inkılabı, İzah gibi bölümlerin de yer aldığı tespit edilmiştir.

Mildan Niyazi Ayomak, Nota Mecmuasmın 1. sayısında, "Niçin Çıkıyoruz ?" başlıklı makalesinde; Türk Musikisinin, Dede Efendi'den sonra parlaklığım yitirmeye başladığını ve o gün için bilgili müzisyenlerin azaldığını ve kazanç kaygısının musikiye zarar verdiğim belirtmiştir. Bu mecmuanın, tüm bunlarla savaşacağını, müzisyenleri daha çok bilgilendireceğini söyleyerek, en büyük amacının ise, kendi nağmelerini, kendi melodilerini ve kendi "ika"lanm bozmadan, Batı Müziği sesleri ile çok sesli bir musiki meydana getirmek olduğu şeklinde dile getirmiştir.

Mildan Niyazi Ayomak, Nota Mecmuasının, 11. sayısında, Musikimizde İnkılap adlı yazısmda da, Türk Musikisinin öğrenilmesinin bir hayli zor olduğunu, bu uğurda neredeyse bir ömür harcamak gerektiğini belirtmiş; nasıl Batı Müziğinin kolay öğrenilebilecek bir sistemi varsa, Türk Müziğinin de kolay öğrenilmesi için daha anlaşılabilir ve daha basit bir sistemi olması gerektiğine dikkat çekmiştir.

Ayrıca, Mildan Niyazi Ayomak, Nota Mecmuasının, Musiki, Hece, Kelime ve Şiir bölümünde; müziğin ayrılmaz bir bütünü olan şiiri, Türkçe, Arapça ve Farsça kelimeleri incelemiş; Solfej, Ud ve Keman Dersleri bölümünde, bu enstrümanların öğrenimine yönelik derslere yer vermiş, Musiki özleri bölümünde ve bu bölüme bağlı olarak açtığı izah ve inkilabm Akisleri gibi bölümlerde de, Türk Müziğinin nazariyat sistemi üzerinde, kendisince kolaylık sağlayacağına inandığı bir takım değişiklikleri açıklamaya çalışmıştır.

Yine, Nota Mecmuasının, Yeni Eserler bölümünde kendisinin de dokuz eserinin notası yer almıştır.

Aşağı yukarı, 20-25 sayfa civarında olan bu mecmualara, hem Mildan Niyazi Ayomak hakkında doğrudan bilgi edinilebilecek bir kaynak olması, hem de herbirinin ön kapağında Türk Musikisinin önemli şahıslarının resimlerinin bulunması açısından, bu mecmuaların, tarihi belgeleyen birer kaynak oldukları düşünülerek, bu çahşmanmEKLERbölümünde yer verilmiştir. Ancak, her mecmuanın tamamı alınmayıp (herbiri 20-25 sayfalık mecmuaların toplam sayfa sayısı çok fazla olacağından), sadece birer belge olmak üzere ön kapaklan, Mildan Niyazi Ayomak'ın şahsi yazılan ve nazariyat çalışmalarının yer aldığı Musiki Özleri, İzah, Musikimizde İnkılap gibi bölümlerin alınması uygun görülmüştür.

Mecmualarda yer alan çeşitli enstrümanların öğrenilmesine yönelik dersler bölümü, mecmualar tamamlandıktan sonra, diğer bölümlerden ayrılınca, birer metod oluşturmuşlardır. Bu metodlardan bugün için, en çok bilinen, Keman Methodu hakkında, daha geniş bilgi için, İ.T.Ü. T.M.D.K. Öğretim Görevlisi ZeynepBarut'un, İ.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Ana Sanat Dalı, Musiki Sanat Dalı, Türk Müziği Alanında Sanatta Yeterlilik tezi olarak verilen "Türk Musikisinde Keman Eğitimi İçin Bir Metod Araştırması" isimli çalışmadan yararlanmak mümkündür.

NAZARİYAT ÇALIŞMALARI

Bu bölümde, Mildan Niyazi Ayomak'ın, Türk Müziği nazariyat sistemi üzerinde yaptığı nazari çalışmalar, Nota Mecmuasının, Musiki Özleri bölümünden alınarak, genel batlarıyla ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Mildan Niyazi Ayomak, Nota Mecmuasının, onbirinci sayısmda yer alan, "Musikimizde inkılap" isimli yazısında, Türk Müziği nazariyat sisteminin kesin kurallara bağlı olmadığım belirtmiş ve Türk Müziğinin yaşayabilmesi için, nazariyat sisteminin, mutlaka bu kuralsızlıktan kurtarılması gerektiğine dikkat çekmiştir.

Türk Müziğinin öğrenimininde, büyük ölçüde ezberciliğe dayandığım ifade eden Mildan Niyazi Ayomak, Türk Müziğindeki bu kuralsızlığın sebeplerinden birkaçım; sistemde yer alan sesleri ifade etmek için kullanılan isimlerin çok fazla olması, makamların sayılarının, seyir değişikliklerine bağlı olarak sürekli artması ve notasyon sisteminin, nüans, aberasyon ve metronom özellikleri açısından yetersiz kalması şeklinde sıralamıştır.

Tüm bunlar gözönüne alındığında, Türk Müziğinde bir inkılap yapılmasının zorunlu olduğunu söyleyen Mildan Niyazi Ayomak, Nota Mecmuasının Musiki Özleri bölümünde, bu inkılabı gerçekleştirmek için, Türk Müziği nazariyat sistemi üzerinde yaptığı değişiklikleri anlatmaya çalışmıştır.

Musiki özleri bölümünde, öncelikle Batı Müziği ses sistemini ele alarak, bu sistemde kullanılan sesleri, bu seslerin frekans hesaplarını ve isimlerini (tarihçesini) incelemiştir.

Daha sonra Türk Müziği ses sistemini ele alarak, bu sistemde kullanılan sesleri, bu seslerin frekans hesaplarını incelemiş ve Batı Müziği ses sistemi ile arasındaki farkları ortaya koymuştur. Batı Müziği ses sisteminin, bir sekizlide on iki ses kullanılmasına karşılık, Türk Müziği ses sisteminin, bir sekizlide elli üç ses kullandığım ifade ettiği gibi.

Mildan Niyazi Ayomak, Türk Müziği nazariyat sistemi üzerinde yapılan değişikliklerin en önemlisinin, "Musiki Sayısı" başlığı altında, açıklanan değişiklik olduğuna dikkat çekerek, bu konunun yeterince anlaşılmaması halinde, sistem genelinde yapılan hiçbir değişikliğe de vâkıf olunamayacağını vurgulamıştır.

Yapılan incelemede anlaşılmıştır ki, Mildan Niyazi Ayomak, sesleri isimlendirmek yerine, rakkamlarla ve sesli, sessiz harflerle sembolize etmiştir. Sesleri bu şekilde sembolize etmenin, Türk Müziğinin gerek öğreniminde, gerekse icrasında, bütün sorunları yok edecek bir sistemin kilit noktasını oluşturduğunu düşünmüştür.

Mildan Niyazi Ayomak, Türk Müziği nazariyat sisteminde kullanılan sesleri sembolize etmek için, 15 rakkamm, 15 sessiz harfin ve 15 sesli harfin kullanıldığını belirtmiştir. Kullanılan, 15 rakkamı; 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11- 12-13-14-15 rakkamlan olarak, 15 sessiz harfi; s-v-m-r-n-t-y-p-z-ş-k-l-ç-f-j sessiz harfleri olarak, 15 sesli harfi ise oı-aı-ı-o-a-ö-u-ü-e-aç-aö-i-öu-uu-uü sesli harfleri olarak tespit etmiştir. Görüldüğü gibi Mildan Niyazi Ayomak, sesleri sembolize etmek için kullandığı 15 sesli harfi, Türkçe'de bulunan sekiz sesli harfi oı-aı vs. gibi yanyana getirerek elde etmiştir. Burada kullanılan rakkamlar ve harfler sesleri sembolize ettikleri gibi, birbirlerini de sembolize etmişlerdir.

Frekans hesaplamalarıyla, bugün Batı Müziği ses sisteminde Do Majör dizisi olarak, Türk Müziği ses sisteminde ise Çargah Makamı dizisi olarak kullanılan yedi doğal sesi tespit eden Mildan Niyazi Ayomak, bu yedi doğal sesin herbirini, yukarıda da

belirtilen sisteme göre, birer rakkamla, birer sessiz harfle ve birer sesli harfle sembolize etmiştir.

USLUBU

Yapılan incelemeler sonucunda, Mildan Niyazi Ayomak'm eserlerini genellikle Şarkı formunda bestelediği tespit edilmiştir. Şarkı formundaki eserlerinden bazılarının, yapı bakımından melodik cümlelerinde bir simetri taşıdıkları tespit edilmiştir. Hicazkar Ağır Semai Şarkısında (No'lur bir an olsun bana vefakar) olduğu gibi. Buna karşılık yine Şarkı formundaki bazı eserlerinde ise yapı bakımından melodik cümlelerinde belli bir simetriye rastlanmamıştır. Rast Aksak Şarkısında (Yaşlı gözümü gözümü kuruttum bu gece) olduğu gibi.

Mildan Niyazi Ayomak, Şarkı formundan başka, Saz Semaisi, Peşrev, Marş, Köçekçe ve Zeybek gibi çeşitli formlarda da eserler bestelemiştir. Saz Semaisi ve Peşrev formlarında bestelediği eserlerden, elimizde notası bulunanların, incelemesi sonucunda eserlerin yapı bakımından bu formlara uygun oldukları tespit edilmiştir.

Mildan Niyazi Ayomak, eserlerinden bazılarında, tamamen Türk Müziğine has nağmeleri kullanmıştır. Hicazkar Ağır Semai Şarkısında (No'lur bir an olsun bana vefakar), Rast Aksak Semai Şarkısında (Yaşlı gözümü kuruttum bu gece) ve Hicaz Ağır Aksak Şarkısında (İrtihali açtı dilde yareler) olduğu gibi. Bazılarında ise Batı Müziği etkisini hissettiren, büyük aralıklı atlamalardan oluşan melodileri kullanmıştır. Suznak Semai Şarkısında (Rüzgar olarak sabahleyin ben) olduğu gibi. Ayrıca bazı eserlerinde de, Halk Müziğine özgü melodileri kullandığı da görülmüştür. Pembe Kız isimli şarkısında olduğu gibi.

Yapılan incelemeler sonucunda, Mildan Niyazi Ayomak'm eserlerinde tespit edilen bir diğer özellikte, eserlerinde kullandığı melodilerin, eser boyunca oldukça fazla tekrar edilmeleridir.

Mildan Niyazi Ayomak, Türk Müziğinin çok sesli çalışmalarının ilklerinden sayılabilecek, iki, üç ve dört sesli eserlerini, genellikle sözsüz formlarda bestelemiştir. Mildan Niyazi Ayomak, bu tür çalışmalarım, kaç saz için bestelendiğini ifade eden rakkamla isimlendirmiştir. Mahur Dörtlemede (iki keman, mızraplı ney), Sultani Yegah Üçleme'de (iki keman ve ud için) olduğu gibi.

Mildan Niyazi Ayomak, hep küçük usulleri kullandığı eserlerini, genellikle yaşadığı olaylardan etkilenerek bestelemiş ve eserlerinde güfte olarak yine genellikle yaşadığı

olaylardan etkilenerek yazdığı şiirleri kullanmıştır. Ağabeyini kaybetmesi üzerine bestelediği Hicaz Ağır Aksak Şarkısmda; kendisinin yazdığı;

" İrtihali açtı dilde yâreler

Matemim var, bağlarım ben karalar

Kurtar Allah, ben hayatı istemem

Tahtgahım oldu artık harabeler"

güftesini kullanması ve o gün için çok moda olan, Yo-Yo isimli bir oyuncağın hikayesini anlattığı ve bu oyuncakla aynı ismi taşıyan bir şarkı bestelemesi yapılan bu tespiti güçlendirecek en güzel örnekleri oluşturmuşlardır.

Eserlerinin bazılarında güfte olarak Tevfik Fikret ve Ziya Gökalp gibi ünlü şairlerin şiirlerini de kullanan Mildan Nizayi Ayomak, güfte olarak başka şairlerin şiirlerini kullandığında, şiirin, kime ait olduğunu da belirtmiştir.

Eserlerini genellikle aşk teması üzerine besteleyen Mildan Niyazi Ayomak'ın bazı eserlerine özel isim verdiği de tespit edilmiştir. "Pembe Kız" isimli şarkısında, "Bereli Kız" isimli şarkısmda ve "Yo-Yo" isimli şarkısında olduğu gibi.

İSTANBUL MUSİKİ BİRLİĞİ

Yetmiş civarında üyesi bulunan İstanbul Musiki Birliği, İstanbul'da önemli bir musiki topluluğu olup, Mildan Niyazi Ayomak'ın himayesinde, Beyazıt'ta Tabanca Sokağında tek katlı bir binada çalışmalarını sürdürmüştür.

İstanbul Musiki Birliği, Türk Musikisini beynelmilel bir musiki haline getirmeyi ve gençleri bu konuda bilgilendirerek, bilgili müzisyenleri çoğaltmayı kendisine amaç edinmiştir. İstanbul Musiki Birliğinin bu amacının, yine bu musiki birliğini himaye eden ve burada bizzat Türk Müziğinin öğrenimine yönelik dersler veren, Mildan Niyazi Ayomak'ın şahsi amacıyla aynı hedefleri taşıdığı görülmüştür.

İstanbul Musiki Birliği, biri "İcra Heyeti" ismini taşıyan, biri de "Namzetler" ismini taşıyan iki topluluktan meydana gelmiştir. Haftanın iki gününde çalışan, "İcra Heyeti" isimli topluluk, Türk Müziğini icra edebilecek müzisyenlerden oluşmuştur. Namzetler isimli topluluk ise, çeşitli enstrümanların icrasına yönelik çalışmalar yaparak, Türk Müziğinin icrasmda yeterli seviyeye gelince "İcra Heyeti" topluluğuna dahil olacak müzisyenlerden oluşmuştur. Ayrıca her iki topluluğun da, solfej, nazariyat, bestekarlık ve usul konularında ders aldıkları da tespit edilmiştir.

PROF .DR. NEVZAD ATLIĞ ’IN İFADESİYLE MİLDAN NİYAZİ AYOMAK

Mildan Niyazi Bey'in, 1933-1934 yıllarında çıkarmış olduğu, Nota mecmuasından, hatırlıyorum. Rahmetli pederim, musiki ile meşgul olduğu için, bu mecmuaya abone olarak önemli bir bölümünü temin etmiş idi.

1940'h yılların başında, daha şuurlu olarak, musiki çalışmalarına başladığım zaman, Nota mecmuaları benim için vazgeçilmez bir kaynak olmuştu. İşte Mildan Niyazi Bey'i ilk önce bu suretle gıyabında tanıdım.

1945 yılında, Dr.Neşat Halil Öztan ve Mildan Niyazi Bey ile musiki cemiyeti kurmuşlardı. Cemiyet, Şehzadebaşı'nda, Letafet apartmanı civarında, Kızılay Salonu'nda, haftamn bazı günleri çalışıyor, çalışmalara Mildan Niyazi Bey yön veriyordu. Mildan Niyazi Bey'i, bu çalışmalara iştirak ederek daha yakından tanıdım. Tanışmamızın uzun sürmediğini hatırlıyorum. Kendisi kalp hastası idi. O yıllarda vefat etti.

Mildan Niyazi Bey, Nota mecmuası yayınları, bestelediği eserler, hocalığı, kurduğu musiki cemiyetleri ile musikimize emek vermiş önemli bir şahsiyettir. Musiki nazariyatı hakkında da değişik çalışmaları olmuştur. Kendisini rahmetle anıyorum."

ESERLERİNİN BİR BAŞKA LİSTESİ

Acem Kürdi Saz Semaisi

Acem Kürdi Müsemmen Şarkı (Ah eden kimdir bu saat kuytuda)

Araban Nakış Yürük Semai (Nice canlar gelip geçmiş misafirhanedir dünya)

Arazbar Nakış Aksak Semai (Lûtfuna nâil kıldı felek yâd etti amma neden sonra)

"Aşkın Sonu"

Bestenigar Ağır Aksak Şarkı (Kaderim bâd-i zevkim gülerim ah çekerek)

"Dil Gibi Dendeyledin Zülfü Siyaha Saneyi"

Ferahfeza Düyek Şarkı (Aylardan beri kuş gibi kaçar)

"Fikriye'nin Kuzusu"

"Gülizar Peşrev"

"Gözün Aydın"

Hicaz Ağır Evfer Şarkı (İrtihali açtı dilde yareler)

Hicaz Türk Aksağı Şarkı (Çehrende baharın açılan gülleri solmuş)

Hicaz Devr-i Hindi Şarkı (Bir hasta hazan mevsimi güller ki sararmış)

Hicas Aksak Şarkı "Yaman Ali" (Erlerin erisin şahin bakışlı)

Hicaz Aksak Şarkı (Ayrılık neş'eme bir gölge oldu)

Hicaz Aksak Şarkı (Afetmisin ey nazlı melek gonca-i rânâ)

Hicaz Sofyan Şarkı "Güzellik Yıldızı" (Güzellik birincisi göğsümüzün incisi)

Hicazkar Aksak Şarkı (Çevrin beni öldürse de aşkından usanmam)

Hicazkar Aksak Şarkı (No'lur bir an bana olsun vefakâr)

Hisar Buselik Peşrev

Hüseyni Ağır Aksak Şarkı (İnce kirpiklerinin sinede bin yaresi var) Hüseyni Yürük Semai Şarkı (Kış geldi fakat neş'esi ruhunda baharın) Hüseyni Saz Semaisi

Hüzzam Sofyan Şarkı (Bağrım nice bir ateş-i hicran ile yansın)

Hüzzam Sofyan Türkü (Issız dağ başım duman bürümüş)

Karcığar Saz Semaisi

Karcığar Düyek Şarkı (Gönül kuşu yine ağdı havaya)

Karcığar Aksak Şarkı (Bırakıp gönlüme aylarca yatan yoldaşımı)

Karcığar Sofyan Şarkı (Sen olmasan seni bir lahza görmesem yahut bilir misin ne olur)

Karcığar Sofyan Şarkı "Pembe Kız" (Bağa girdim üzüm yok)

"Kadın nedir? Erkek nedir? "

Kürdili Hicazkar Curcuna Şarkı (Güzelim saçlarımız aklaşıyor)

Kürdili Hicazkar Şarkı (Âh, bezm-i gamda âh-ü nâlem oldu)

Kürdili Hicazkar Semâi Şarkı (Ağlar inler payine güzler sürer gönlüm gözüm)

Mahur Sengin Semâi Şarkı (Eyyam-ı bahar geldi)

Mahur Şarkı (Hemrah-ı âhım ey fitne-i dil etdim perişan)

Mahur Semâi Şarkı (Gül renk dudakların uzansın)

Mahur Dörtleme (İki keman, mızraplı, ney, "Keyif)

"Mehtap Arayan"

Muhayyer Halk Peşrevi

Muhayyer Karabatak Halk Saz Semâisi

Muhayyer Kürdi Sofyan Şarkı "Çoban ve Çocuk" (Güzel çoban bir içim bir yudum su testinden)

Nikriz Sofyan Türkü (Gönül kuşu yine ağdı havaya)

Nişaburek Yürük Semâi (Aram edemem yâre nigah eylemedikçe)

"Parlak Saçını"

Rast Aksak Şarkı (Aşkı hüznümle yarattım bu gece)

Rast Aksak Şarkı (Yaşlı gözümü kuruttum bu gece)

"Sarhoş"

"Senin Olsun Seni Sevdikçe Neyim Varsa Benim"

Segah Aksak Şarkı (Şifa geldi yine sulh-ü salah yok)

Segah Semai Şarkı (Güldehen peymane sundu laleler olsun bu şeb)

"Siyah Kemer"

Suzinâk Yürük Aksak Köçekçe (Bağlandı gönül kaşma)

Suzinâk Yürük Aksak Köçekçe (Aylarca onun aşkını ruhumda yaşattım) Suzinâk Curcuna Şarkı (Yıllar geçti görmeyeli yine sensin kalbde eş)

Suzinak Usul Değişmeli Şarkı (Şu karşıki dağda kuzu meler)

Suzinak Usul Değişmeli Şarkı (Ne zaman zerd-i muntazır Eylül)

Suz-i Dil Semai Şarkı (Rüzgar olarak sabahleyin ben)

Sultani Yegah Üçleme (İki keman ve ud için)

Sultani Yegah Saz Eseri

Şedaraban Sengin Semai Şarkı (Mızrabını vur kalbimin elyafım titret)

Şehnaz Curcuna Şarkı (Hüsnünle benim kalbimi dil-i hanemi yaktın)

Tahir Buselik Sengin Semâi Şarkı (Dil ehli olan böyle yeşillikte ne bulmaz)

"Tam Üç Sene Çılgınca Senin Hüsnüne Taptım"

Uşşak Ağır Aksak Zeybek "Ödemiş Zeybeği" (Yolların ıssız efem)

Uşşak Sofyan Şarkı "Bereli Kız" (Küçük hanım bere giymiş başma)

Uşşak Aksak Şarkı (Gel kalbime yaslan)

Uşşak Devr-i Hindi Şarkı (Görmüyor göynüm cihan şevki yok)

"Uykusuz Gözlerini Yum..."

"Yaylanın Güzel Kızı"

"Yerli Malı Marşı"

Zavil Sofyan Şarkı (Gökte bir yıldız mısın)

Mildan Niyazi Amoyak'ın (kendisinin de belirtmediği gibi) makamı belli olmayan eserleri ;

Çoban >Sofyan Şarkı (Çoban kaval çaldı sordu bülbüle)

Dokuz Eylül Nim Sofyan Marş (Düşmanlar edilmişti bugün kahr ile tedmir)

Öksüz Türkü (Tenhâ kaldı kafesin duyulmuyor hiç sesin)

Yo-Yo Nim Sofyan Şarkı (Bir moda saldm yo-yo)

Zeybek

Menekşeden taç öreyim sevgili kız başına

Elâ göze, kirpiklere ne yakışır kaşına,

Çok konuşma kıskanırım, gezme yalnız başına

Bak yeşiller giydin, çünkü girdin on dört yaşına.

SÜREYYA KADRİ

Gördüm seni sevdaya inandım,

Ben gözlerinin nuruna yandım,

Sevdim seni oh aşkınla kandım,

Ben gözlerinin nuruna yandım.

İHSAN

Kalbimde bu akşam yine bir gizli hüzün var,

Her lâhze hayalimde senin nazlı yüzün var,

Vuslet diye her an kanayan kalbimi gel sar,

Her lâhze hayalimde senin nazlı yüzün var.

KEMAL ŞAKİR

Görünmedin kaç gündür ne oldun hastamism,

Yoksa bana küstün de inatta nazdamısın.

Seni sevmez diyerek kederde yastamısın,

Yoksa bana küstün de inatta nazdamısın.

KEMAL ŞAKİR

****

Bestekâr:

Mildan Niyazi Ayomak - Kemani

Güfte Sâhibi:

Vecihi Bey

Makam:

966 Bilgilik

Hicaz

Form:

Şarkı

Usûl:

Türk Aksağı

Çehrende bahârın açılan gülleri solmuş

Aşkın sana bir gizli elem,gizli gam olmuş

Hasretle yanan kalbine gözyaşları dolmuş

Aşkın sana bir gizli elem,gizli gam olmuş,

**

Hicazkâr   Aksak

Cevrin beni öldürse de aşkından usanmam

Kanmam ebediyen sana kanmam, kanmam sana kanmam

Hicrinle güzâr etse beni, ömrüme yanmam ben yanmam

Kanmam ebediyen sana kanmam, kanmam sana kanmam

****

Peygamberin Sıfatlarına Sansür: "Güllerin Efendisi"

Bazı kesimler, guruplar Peygamber salla'llâhü aleyhi ve sellem Efendimiz'i anlatırken, bilerek veya bilmeyerek bir yanlışa düşüyorlar. Bu yanlışa düşenler kullandıkları ifade ile Efendimiz'in diğer vasıflarını gizlemiş oluyorlar.

İŞTE O İFADELER

Gazetelerde, radyolarda ve televizyonlarda hep duyarsınız. Bunlar Peygamber Efendimiz'e: "Güllerin Efendisi, Güllerin gülü, Güller Sultanı" gibi yakıştırmalar yaparlar. Peygamberimizi böyle anlatırlar.

Mesela bir gurubun gazetesi, kutlu doğum kutlanan bir geceyi anlattığı haberinde: "Güllerin efendisine sevgi gecesi" diyor. Tamam, Peygamberimizin teni gül kokardı ve buna bütün sahabe şahitlik yapıyor ama bu terimlerin ısrarla, altını çiziyoruz ısrarla kullanılmasının amacı nedir acaba?

Gül, nihayetinde mevsimlik, günü dolduğu zaman solan, kokusunu yitiren bir çiçektir. Tutmaya çalışan insanın eline batan dikenleri de cabası. Yani gül

eğer Efendimizin ten kokusunu barındırıyorsa sevilir ama Efendimiz'e bu yakıştırmayı yaparak diğer sıfatlarını gizlemek bilinçli yapılan bir saptırmadır.

Peygamber Efendimiz güllere, çiçeklere, gönderilen bir Peygamber midir? O "güllerin Efendisi" tabiri ile ne kadar anlatılır? Yani Efendimiz eğer bir kelimede anlatılcaksa bu "Gülerlin efendisi" mi olmalıdır?

Niçin "Kâinatın efendisi", "Allah'ın resulü", "Allah'ın habibi, sevgilisi", "Son Peygamber Hazreti Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem) "Cümle Peygamberlerin sultanı" gibi ifadeler kullanılmıyor?

Bakın, Allah'ın ilk olarak nurunu yarattığı Hazreti Muhammed Mustafa (Sallallahu Aleyhi ve Selem)'e Mevlid-i Şerif sahibi Süleyman Çelebi nasıl hitap ediyor:

Ey yarâdılmışların sultanı sen, Sensin ol sultan-ı cümle enbiyâ, Nûr-i çeşm-i evliyâ-yü asfiyâ, Ey risâlet tahtının sen hâtimi, Ey nübüvvet mührünün sen hâtemi.

GÜLLER DEĞİL BİZ MUHTACIZ

Allah'ın "sevgilim" diye hitab ettiği, bütün peygamberlerin istisnasız kendisine ümmet olmak istediği o son peygamber Hazreti Muhammed Mustafa (Sallallahu Aleyhi ve Selem) Efendimiz'e güller, ağaçlar, kuşlar değil biz muhtacız. Onlar kendilerine yüklenilen vazifeyi zaten yerine getiriyor ve nihayetinde sonları toprak olacak.

Biz muhtacız. Müslüman olmaktan, O'nun ümmeti olmaktan şeref duyduğumuz biz Müslümanlar muhtacız ona. Hem de her an, her zaman. O'nun hayatının her safhasını, emirlerinin her harfini uygulamaya bugün her zamankinden daha da muhtacız.

Ama gelin görün ki, Müslümanlar Peygamberlerinden, hayatından, yaşadığı yerden ve dönemden, İslam'ı bir sonraki nesle taşımak için çektiği sıkıntıdan habersiz ve gafiller. İnanın, Peygamberimizin annesinin, babasının ismini, doğduğu yeri bilmeyenler var. Evet var.

Bu insanlara sen kalkıp "güllerin efendisi" dersen, avam bir çiftçi kardeşimiz "bizim kapıdaki güllerin mi" diye sorabilir yani. Bilmiyor kardeşimiz ne yapsın?

Hülasa: "Güllerin efendisi""gülleri gülü" gibi tarifler Peygamberimize yapılan bir haksızlık ve büyük yanlışlıktır. Altında oyunlar dönen kavramlardır. Dinler arası diyalog çalışmalarına hizmet etmektedir. Bunlardan sakınmanızı ve o yüce Peygamberi O'na layık olan şekli ile anlatmanızı tavsiye ediyoruz.

Kaynak: https://www.ihvanlar.net/2011/09/23/peygamberin-sifatlarina-sansur-gullerin-efendisi/